BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

PLVTARCHI

VITAE PARALLELAE

RECOGNOVERVNT

CL. LINDSKOG ET K. ZIEGLER

VOL. III FASC. 1

ITERVM RECENSVIT

KONRAT ZIEGLER

EDITIONEM CORRECTIOREM
CVM ADDENDIS
CVRAVIT

HANS GÄRTNER

STVTGARDIAE ET LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMXCVI

Die Deutsche Bibliothek — CIP-Einheitsaufnahme

Plutarchus:
[Vitae parallelae]
Plutarchi Vitae parallelae / recogn. Cl. Lindskog et K. Ziegler. —
Ed. corr. — Stutgardiae ; Lipsiae : Teubner.
Text griech.
NE: Lindskog, Claes [Hrsg.]
Ed. corr. Vol. 3. Fasc. 1. Iterum rec. Konrat Ziegler. —
Ed. corr. cum addendis / cur. Hans Gärtner. — 1996
ISBN 3-8154-1675-2
NE: Gärtner, Hans [Hrsg.]

Printed in Germany
Druck: Druckhaus Köthen GmbH
Buchbinderei: Verlagsbuchbinderei D. Mikolai, Berlin

PRAEFATIO

De Plutarchi vitarum voluminis tertii scripta memoria, quod has continet vitas

1. Demetrius et Antonius
2. Pyrrhus et Marius
3. Aratus et Artoxerxes
4. Agis et Cleomenes et Ti. et C. Gracchi

} fasc. I

5. Lycurgus et Numa
6. Lysander et Sulla
7. Agesilaus et Pompeius
8. Galba et Otho[1])

} fasc. II

non multa habeo iis addenda, quae olim collegi in libro qui inscribitur 'Die Überlieferungsgeschichte der vergleichenden Lebensbeschreibungen Plutarchs' (Lipsiae 1907), p. 9. 115sq. 196sq.

Exstant igitur totius voluminis – ut de codicibus recentioribus ex **L** plerumque descriptis taceamus – duo tantum codices fere integri **GL**. dimidiam voluminis partem (idest paria 1–4) continent codices **PR** (= **Π**), accedit in vitarum paribus 1 et 2 testis haud contemnendus **K**.

1. Codex Sangermanensis vel Coislinianus 319, **G** membranaceus saec. XI./XII. conscriptus, in foliis 170 servatis continet Antonium a capite 77 (p. 140, 2 *αὐτῇι*) et ceteras voluminis tertii vitas integras. perierunt primi 5 quaterniones[2]), qui continebant Demetrium et Antonii

1) Quae vitae quamquam non inter vitas parallelas sed inter moralia quae dicunt nobis traditae sunt, tamen in editione vitarum eas desiderari noluimus.

2) Quos non uno tempore abscissos esse docet notula XIIII in fol. 87r a manu recentiore scripta, quod nunc est quaternionis XII. folium primum. quo igitur tempore lector ille quater-

partem maiorem. haud paucis locis scriptura exalbuit. G² totum codicem correxit emendator vetustus non plane indoctus, qui ut multa vitia aut orthographica aut alius generis ex incuria orta sustulit, ita multo pluribus locis verbis genuinis deletis vel erasis alias lectiones intrusit e codice quodam Laurentiani gemello petitas. quo facto multis locis textum primarium obscuravit et Mosem Solanum, qui primus et unicus eum contulit, decepit. detrahendum igitur nonnihil de laudibus, quibus Schoemannus (cuius in usum Fridericus Duebner vitas Agidis et Cleomenis contulerat) Solani operam ornavit (apud Sintenim, ed. mai. I praef. p. XV)[1]. disiungendis igitur diligenter manibus prima et secunda, elicienda scriptura genuina fructum haud exiguum ex Coisliniano iterum collato cepimus, qui et lectionibus in eo uno servatis et verbis melius positis ceteris omnibus praestat neque ullum interpolationis vestigium praebet. generis sui unicus est testis; apographon exstat nullum. – contulit vitas Lycurgi et Numae et Agesilai et Pompei Lindskog, ceteras ego 1908–09 codice Wratislaviam misso.

L 2. Codex Laurentianus plut. 69, 6 membranaceus foliorum 288 anno 997 scriptus[2]) integrum volumen

niones numeravit, tres tantum perierant; nam quinque nunc deesse apertum est, quoniam codicis folia singula 3 fere paginas Sintenisianas continent, pars deperdita 124 paginas complet.

1) cf. Lindskog, ed. Ages. et Pomp. praef. p. V adn.

2) Nempe subscriptum codici (f. 288ᵛ): *ἐγράφη χειρὶ γρηγορίου κουβουκλεισίου πλὴν τῶν μεταγραφέντων φύλλων μηνὶ ἰουνίου Ν̄ ῑ ἔτους ͵ςφε.* sunt enim *μεταγραφέντα* folia 1. 2. 8. 286. 288 — idest primi quaternionis primum secundum ultimum et ultimi folia ultimum et antepaenultimum — a scriba quodam saeculi XIV., qui multorum foliorum margines adesos renovavit et folia illa, quae licet situ pessumdata tamen satis legibilia videntur fuisse, diligenter descripsit colore nigro in membranis albis, quae satis differunt a membranis vetustis fulvioribus et scriptura fusca illius saeculi more repletis. descripsit et subscriptionem, interiectis scilicet verbis *πλὴν τῶν μεταγραφέντων φύλλων*, quod ipsum prope nimiae subtilitatis testimonium est ac ne obiter ac neglegenter renovatorem munere suo functum esse putemus nos monet. quoniam igitur aetatis notam ad annum

continet satis mendose ac neglegenter scriptum. vitiorum **L²** partem maiorem tres manus correxerunt, quarum prima librario fere coaeva, secunda et tertia saeculi fere XIV. esse mihi visae sunt. quas etsi plerumque discernere potui, permultis tamen locis dubius haesi, secundamne an tertiam manum agnoscerem, ac ne de prima quidem manu correctrice a posterioribus seiungenda ubique certum mihi stetit iudicium. itaque re diu deliberata melius mihi visum est in apparatu critico pro tribus manibus uno siglo **L²** uti quam non satis explorata proferre, quamquam non nullius momenti esse eam quaestionem ex eis, quae Lindskog praef. p. XVI editionis Ages. et Pomp. de correcturis codicis **L** partim in apographa relatis partim non relatis docuit, mihi persuaseram. correctores et errores manifestos expulerunt, et menda coniectando non facile sananda refecerunt lacunasve expleverunt codice usi notae optimae Sangermanensis simili, nec paucis locis emendationes editoribus praeripuerunt, quae cum in ceteris libris non legantur, utrum ex codice illo haustae sint an ingenio correctorum debeantur, haud facile diiudicatu. – ex fonte **L** fluxisse librorum vulgarium gregem (quos in libro 'Überlieferungsgeschichte' per-

997 pertinentem non ab ipso librario exaratam sed ab alio compluribus saeculis post descriptam tenemus, quodque scripturam non tam vetustam esse censerent, complures viri docti de codicis aetate detrahere conati sunt; quorum nuperrimus Fr. Focke (Quaestiones Plutarcheae, Monasterii 1911, p. 55 sq., ubi et priorum sententias collegit) notam *N̄ ῑ ἔτους ϛφε̅* transcriptoris errore ex *N̄ ῑ ἔτους ϛψε̅* ortam, idest codicem anno 1197 scriptum esse opinatus est. quam coniecturam veri non dissimilem esse censui (Berl. phil. Wochenschr. 1913, 774). sed cum vere 1914 codicem iterum diligentius inspexissem, plane idem expertus sum quod olim Graux, qui cum examinato ectypo photographico codicem saeculis XII. vel XIII. tribuisset, postea ipso codice inspecto se nullo iam modo dubitare Fuhrio scripsit, quin revera anno 997 codex exaratus esset. nec iam Mewaldt, eorum dierum et otii et negotii mihi sodalis, cuius testimonio Focke nisus erat, spectatis iterum mecum membranis posse earum scripturam saeculi X. exeuntis ac paene XI. ineuntis esse plane negavit. ergo equidem fidem illius notae in suspicionem vocare nolo.

censui) primus intellexit Fuhr in ed. Agidis et Cleomenis et Gracchorum (Berolini 1882) p. 172. quorum in numero sunt et Parisini 1671–1674, qui quamquam ex **L** descripti sunt, tamen hic illic aliquem usum praebent, quod doctorum virorum curae non expertes sunt, qui et alios codices non nunquam adhibuerunt; cuius modi studiorum vestigia in Parisino 1673 maxime apparent; cf. vol. I 1^4 praef. p. XVII. – contulit codicis **L** vitas Lyc.-Num. et Ages.-Pomp. Lindskog, ceteras ego 1908; locos dubios revidi 1914.

P 3. Codex Palatinus Gr. 283 membranaceus saec. XI./XII. scriptus ex 207 nunc constat foliis, quorum $1–195^r$ quattuor vitarum paria prima voluminis tertii continent. post Carolum Sintenim, quem codicum conferendorum non nimis peritum fuisse ex variis erroribus cognovi, primum C. Th. Michaelis, cuius collatione uti non mihi licuit, deinde Wratislaviam eum missum anno 1910 et ego et Alexander Kiock discipulus contulimus. de locis quibusdam dubiis nuper Fr. Bollio intercedente A. Streib iuvenis doctissimus certiorem me fecit. madore pars superior codicis ita confectus est, ut permultis locis scriptura primaria interierit, quam corrector indoctus renovare conatus persaepe ineptias in codicem intulit, quas ipsi librario imputare (quod haud raro fecit Sintenis) verendum est. acrius inspiciendo aliquotiens lectiones genuinas dispexi nec nunquam librarii scripturam in folio opposito madore expressam speculi ope legere potui. in primis Demetrii capitibus, ubi deest codicis **R** auctoritas, ne unicus generis sui testis esset **P**, aliquotiens Ambrosianum A 151 sup. saec. XV. Palatini plane gemellum licet multo recentiorem adhibui (cf. Überlieferungsgesch. p. 158 et 204; lectiones exscripsi 1908). – artissima cum **P** necessitudine coniunctus est: **P^2**

R 4. Codex Vaticanus Urbinas Gr. 97 membranaceus foliorum 273, quorum 1–249 quattuor prima paria vitarum voluminis tertii continent, saec. X./XI. dili-

genter exaratus, accuratissime descriptus ab H. Wegehaupt, Plutarchstudien in italienischen Bibliotheken (Cuxhaven 1906) p. 9sq. scriptura diligens; errores non R^2 frequentes correxit emendator non multo posterior librario; accedunt notae rariores manuum recentiorum; quas omnes non disiunctas siglo **R**^{2} notavi. deperditis 14 foliis primis ea quae exciderant (Demetr. 1–27, 6, p. 29, 22 *συγκαθειρ-*) in 13 foliis chartaceis praefixis suppleta sunt a scriba quodam saeculi XIV., qui exemplari codicis **L** simili utebatur. id supplementum **r** signavi. ex sup- **r** pleto codice **R** + **r** compluria apographa fluxerunt, quorum principem locum tenet codex Parisinus 1679 (saec. XIV.) ideo, quia ex eo codex Laurentianus conv. suppr. 169 descriptus est, quo Philippus Iunta exemplo usus est, cum anno 1517 Florentiae primus Plutarchi vitas typis mandaret. ad **R** fontem igitur primarium textus Plutarchi vulgaris recedit. cf. Überlieferungsgesch. p. 199sq. contuli 1908, locos dubios revidi 1914.

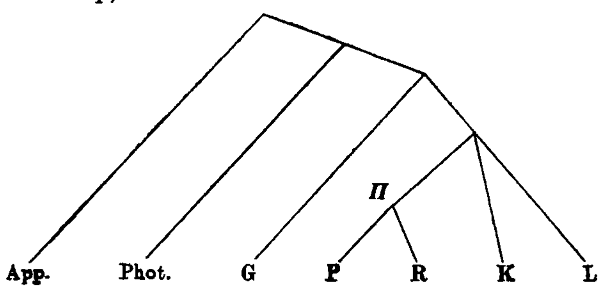
Communem fontem, ex quo **PR** fluxerunt, siglo ***Π*** ***Π*** notavi.

5. Codex Marcianus Venetus Gr. 386 membrana- **K** ceus saec. XI. foliorum 221 post aliquot vitas voluminis alterius (de quibus vol. II 1^2 p. VII et II 2^2 p. VII egimus) continet Demetrium Antonium Pyrrhum Marium. correcturae perpaucae. cf. C. Th. Michaelis, De Plutarchi codice manuscripto Marciano 386, Berolini 1886, qui et collationem suam ante hos triginta annos factam sincero animo mihi donavit. locos dubios ipse 1914 Venetiae revidi.

Meliore quam quos tenemus codice et in vita Antonii **App.** (ut Crassi: cf. vol. I 2^3 praef. p. VII) usus est Pseudo-Appianus, qui illius vitae capita 33. 34. 37–50. 52. 53 fin. ad consuendam *Παρθικὴν* exscripsit. optimorum huius libelli codicum (Vaticani 134 et Marciani 387) collationem suam benigne mihi commodavit Paulus Viereck. Photii **Phot.** quoque exemplar, cuius nec multa nec ampla esse excerpta

valde dolendum est, licet Pseudo-Appiani librum non aequet, tamen codices nostros vincere bonitate breviter monuisse satis est; cf. Überlieferungsgesch. p. 36sq. et 136sq.

Ratio inter hos codices ea intercedit, ut per omnes vitas **G** generibus ***Π*****L** longe antecellat, **K** medium fere inter ***Π*** et **L** locum teneat, omnibus codicibus praestet cum Photii tum Pseudo-Appiani liber. hoc igitur stemma satis certis rationibus usi ponere possumus (cf. Überlieferungsgesch. 123. 196sq.):

licet loci non desint, quibus v. g. **K** vel **L** contra ***Π*****L** vel ***Π*****K** cum **G** faciant, quod variis rationibus explicari posse qui harum rerum periti sunt haud ignorant.

In rebus orthographicis normas a Lindskogio constitutas (p. XI) secutus sum. quodsi cui forte plura codicum menda quam aequum erat attulisse videbor, textus historiae illustrandae causa me id fecisse dicam. scilicet Sangermanensis codicis pretiosissimi lectiones summa diligentia non solum excutiendas sed etiam proferendas fuisse consentaneum est; deinde Urbinatis lectionibus quoniam textus adhuc pervulgati sescenties rationes redduntur, breviter potius commemorandae quam tacendae erant; nec denique ut Laurentiani, quippe qui tot codicum archetypus sit quorum testimoniis vilibus adhuc editionum apparatus critici redundabant, collationem in scriniis continerem, impetrare a me potui. attuli igitur quae-

cunque adferri historiae textus causa intererat, neglexi mera orthographica, accentus falsos vel omissos, cetera eius generis. quo facto cavisse mihi videor ne quis collata editione mea cum qualibet superiore crebrius discrepantiis gravioribus turbaretur a me non explicatis. nam hic illic attulisse, quae brevitatis adstrictissimae nostrae aetatis laudatores idemque rationis contrariae vituperatores acerbissimi fortasse superflua censebunt, quam lectorem dubitantem habere malo.

In „testimoniis“ afferendis paulum a Lindskogii ratione recessi. quoniam enim is, ut non eos auctorum locos laudare voluit, ubi de iisdem rebus atque apud Plutarchum ageretur, sed eos quibus vera quaedam similitudo verborum inesset, ita certos hic haud definiri posse fines ipse confessus est, ego maxime lectorum (imprimis historiae studiosorum) commoditati me consulturum esse duxi – quae suprema edendi lex mihi videtur –, si quosquos haberem locos parallelos adscriberem; nec multa quae gravioris sint momenti praetermisisse me spero; quodsi qua me fugerunt, veniam peto, ut qui parergi instar potius hanc adnotationis partem instituerim.

Haec fere (paucis intermissis vel mutatis) praefatus, cum iuvenis ante hos quinquaginta quinque annos (scilicet anno MCMXV) hunc fasciculum in lucem prodire iuberem, nunc senex eundem iteratis curis editurus id unum habeo commemorandum me non solum id egisse, ut textum emendatiorem, si fieri posset, lectoribus proponerem, sed etiam ut testimonia reviderem examinarem augerem.

In emendandis plagulis et G. Chr. Hansen Berolinensem et H. Gaertner nunc Ratisbonensem dedita opera me adiuvisse grato animo confiteor.

Gottingae Idibus Iuliis 1971 K. Z.

CONSPECTVS SIGLORVM

G	codex Sangermanensis (Coislinianus) 319	
	G^1	scriptura manus primae cod. Sangermanensis
	G^2	scriptura manus secundae cod. Sangermanensis
	G^m	scriptura marginis cod. Sangermanensis (ubi nil aliud ad hoc siglum adnotatur, in ipso Sangermanensis textu legitur idem quod in meo textu)
	G^t	scriptura ipsius textus cod. Sangermanensis (ubi nil aliud ad hoc siglum adnotatur, in margine Sangermanensis legitur idem quod in meo textu). Eadem ratione in scripturis ceterorum codicum usus sum
P	cod. Palatinus 283 } = Π	
R	cod. Vaticanus Urbinas 97 veteris manus } = Π	
r	cod. Vaticanus Urbinas 97 novae manus	
K	cod. Marcianus 396	
L	cod. Laurentianus 69, 6	
App.	Pseudo-Appianus	

NOTAE

Am.	= Amyot	Rei.	= Reiske
Anon.	= Anonymus	Ri.	= Richards
Br.	= Bryan	Sch.	= Schaefer
Cob.	= Cobet	Sint.	= Sintenis
Cor.	= Coraes	Sol.	= Solanus
Emp.	= Emperius	Steph.	= Stephanus
Ha.	= Hartman	Vulc.	= Vulcobius
Herw.	= van Herwerden	Wil.	= v. Wilamowitz-Moellendorff
Iunt.	= Iuntina	Wytt.	= Wyttenbach
Kron.	= Kronenberg	Xy.	= Xylander
Li.	= Lindskog	Zie.	= Ziegler
Mu.	= Muret		

Margini exteriori adscripsi paginas editionis Francofurtanae (a. 1590 et 1620), interiori Sintenisianae minoris (a. 1852—55, postea saepius repetitae) et meae anni 1915.

1 Z¹ # ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

293 S **1.** Οἱ πρῶτοι τὰς τέχνας ἐοικέναι ταῖς αἰσθήσεσιν 888
ὑπολαβόντες οὐχ ἥκιστά μοι δοκοῦσι τὴν περὶ τὰς κρί-
σεις αὐτῶν κατανοῆσαι δύναμιν, ᾗ τῶν ἐναντίων ὁμοίως
5 ἑκατέρῳ γένει πεφύκαμεν ἀντιλαμβάνεσθαι. τοῦτο γὰρ
αὐταῖς κοινόν ἐστι· τῇ δὲ πρὸς τὰ τέλη τῶν κρινομένων e
ἀναφορᾷ διαλλάττουσιν. ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις οὐδέν τι 2
μᾶλλον ἐπὶ λευκῶν ἢ μελάνων διαγνώσει γέγονεν, οὐδὲ
γλυκέων ἢ πικρῶν, οὐδὲ μαλακῶν καὶ εἰκόντων ἢ σκληρῶν
10 καὶ ἀντιτύπων, ἀλλ' ἔργον αὐτῆς, ἑκάστοις ἐντυγχάνουσαν
ὑπὸ πάντων τε κινεῖσθαι καὶ κινουμένην πρὸς τὸ φρο-
νοῦν ἀναφέρειν ὡς πέπονθεν. αἱ δὲ τέχναι μετὰ λόγου 3
συνεστῶσαι πρὸς αἵρεσιν καὶ λῆψιν οἰκείου τινός, φυγὴν
δὲ καὶ διάκρουσιν ἀλλοτρίου, τὰ μὲν ἀφ' αὐτῶν καὶ
15 προηγουμένως, τὰ δ' ὑπὲρ τοῦ φυλάξασθαι κατὰ συμβεβη-
κὸς ἐπιθεωροῦσι· καὶ γὰρ ἰατρικῇ τὸ νοσερὸν καὶ ἁρμο- f
νικῇ τὸ ἐκμελές, ὅπως ἔχει, σκοπεῖν συμβέβηκε πρὸς τὴν
τῶν ἐναντίων ἀπεργασίαν· αἵ τε πασῶν τελεώταται τε- 4
χνῶν, σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ φρόνησις, οὐ καλῶν
20 μόνον καὶ δικαίων καὶ ὠφελίμων, ἀλλὰ καὶ βλαβερῶν καὶ 889
2 Z¹ αἰσχρῶν καὶ ἀδίκων κρίσεις οὖσαι, τὴν ἀπειρίᾳ τῶν κα-

cf. Plutarchi vita Demetri Poliorcetis(!), Introduzione, commento e appendice a cura di Eugenio Manni, Firenze 1953

[PKLr] inscr. *πλουτάρχου βίων παραλλήλων βίβλος γ' δημήτριος* **P** *δημήτριος* **KLr** || **5** *ἐν ἑκατέρῳ* Rei. || **6** *αὐτοῖς* **L¹** || **8** *μελαίνων* ante ras. **L** | *διαγνώσει* Anon.: *διάγνωσις* || **11** post *κινεῖσθαι* addunt *καὶ πάντα κινεῖν πρὸς τὸ φρονοῦν ἀναφέρουσαν* codd. praeter **P**, qui habet in mg. || **13** *λῆψιν*] *κρίσιν* **r** || **14** *δὲ*] *τε* **r** | *καὶ²* om. **r** et exp. **P²** || **17** *ἐκμελὲς* **KL**: *ἐμμελὲς* **Pr** || **18** *τελειώταται* **K** *τελειόταται* edd. || **21** *τὴν ἀπειρίᾳ* **KL²**: *τῇ ἀπειρίᾳ* **L¹** *τὴν ἀπειρίαν* **P** *ἀπειρία* **r**

κῶν καλλωπιζομένην ἀκακίαν οὐκ ἐπαινοῦσιν, ἀλλ' ἀβελτερίαν ἡγοῦνται καὶ ἄγνοιαν ὧν μάλιστα γινώσκειν προσ-
5 *ήκει τοὺς ὀρθῶς βιωσομένους. οἱ μὲν οὖν παλαιοὶ Σπαρτιᾶται τοὺς εἵλωτας ἐν ταῖς ἑορταῖς πολὺν ἀναγκάζοντες πίνειν ἄκρατον εἰσῆγον εἰς τὰ συμπόσια, τοῖς νέοις* 5 *οἷόν ἐστι τὸ μεθύειν ἐπιδεικνύντες· ἡμεῖς δὲ τὴν μὲν ἐκ διαστροφῆς ἑτέρων ἐπανόρθωσιν οὐ πάνυ φιλάν-* 294 S *θρωπον οὐδὲ πολιτικὴν ἡγούμεθα, τῶν δὲ κεχρημένων ἀσκεπτότερον αὑτοῖς καὶ γεγονότων ἐν ἐξουσίαις καὶ*
b *πράγμασι μεγάλοις ἐπιφανῶν εἰς κακίαν οὐ χεῖρον ἴσως* 10 *ἐστὶ συζυγίαν μίαν ἢ δύο παρεμβαλεῖν εἰς τὰ παραδείγματα τῶν βίων, οὐκ ἐφ' ἡδονῇ μὰ Δία καὶ διαγωγῇ τῶν ἐντυγχανόντων ποικίλλοντας τὴν γραφήν,*
6 *ἀλλ' ὥσπερ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος ἐπιδεικνύμενος τοῖς μαθηταῖς καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς αὐλοῦντας εἰώθει* 15 *λέγειν „οὕτως αὐλεῖν δεῖ" καὶ πάλιν „οὕτως αὐλεῖν οὐ δεῖ", ὁ δ' Ἀντιγενείδας καὶ ἥδιον ᾤετο τῶν ἀγαθῶν ἀ-*
c *κροᾶσθαι τοὺς νέους αὐλητῶν, ⟨ἥν τ⟩ινα καὶ τῶν φαύλων πεῖραν λαμβάνωσιν, οὕτως μοι δοκοῦμεν ἡμεῖς προθυμότεροι τῶν βελτιόνων ἔσεσθαι καὶ θεαταὶ καὶ* 20 *μιμηταὶ βίων, εἰ μηδὲ τῶν φαύλων καὶ ψεγομένων ἀνιστορήτως ἔχοιμεν.*

7 *Περιέξει δὴ τοῦτο τὸ βιβλίον τὸν Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ βίον καὶ τὸν Ἀντωνίου τοῦ αὐτοκράτορος, ἀνδρῶν μάλιστα δὴ τῷ Πλάτωνι μαρτυρησάντων, ὅτι καὶ κακίας* 3 Z¹
8 *μεγάλας ὥσπερ ἀρετὰς αἱ μεγάλαι φύσεις ἐκφέρουσι. γε-* 26 *νόμενοι δ' ὁμοίως ἐρωτικοὶ ποτικοὶ στρατιωτικοὶ μεγαλόδωροι πολυτελεῖς ὑβρισταί, καὶ τὰς κατὰ τύχην ὁμοιότη-*

3 mor. 239a. 455e Lyc. 28, 8 Plat. leg. 7, 816 de Diog. L. 1, 103 Clem. Al. Paed. 3, 8 Athen. 14, 657 de || 25 cf. Plat. rep. 6, 491e Crit. 44d Gorg. 525e Hipp. min. 375e Xen. mem. 4, 1, 4 Plut. C. Marc. 1, 3

[PKLr] 1 *καλλωπιζομένην*] *καλουμένην* P[t] || 2 *γιγνώσκειν* P || 6 *μὲν* om. Lr || 9 *αὑτοῖς* (Anon.) Rei.: *αὐταῖς* | *ἐν* om. Lr || 17 *ἀντιγενίδας* codd. | *ἀκροάσεσθαι* Zie. || 18 *ἥν τινα* Rei.: *ἵνα* codd. *ἐὰν* Sint. || 19 *καὶ ἡμεῖς* editt. || 21 *καὶ* om. Lr || 23 *δὴ* PK: *δὲ* Lr || 24 *τὸν* Zie. e K qui *τὸν βίον*; om. cet. || 27 *ποτικοὶ* Iunt.: *πολιτικοὶ*

τας ἀκολούθους ἔσχον. οὐ γὰρ μόνον ἐν τῷ λοιπῷ βίῳ μεγάλα μὲν κατορθοῦντες, μεγάλα δὲ σφαλλόμενοι, πλείστων δ' ἐπικρατοῦντες, πλεῖστα δ' ἀποβάλλοντες, ἀπροσδοκήτως δὲ πταίοντες, ἀνελπίστως δὲ πάλιν ἀναφέροντες 5 *διετέλεσαν, ἀλλὰ καὶ κατέστρεψεν ὁ μὲν ἁλοὺς ὑπὸ τῶν* d *πολεμίων, ὁ δ' ἔγγιστα τοῦ παθεῖν τοῦτο γενόμενος.*

2. *Ἀντιγόνῳ τοίνυν δυοῖν υἱῶν ἐκ Στρατονίκης τῆς Κορράγου γενομένων, τὸν μὲν ἐπὶ τἀδελφῷ Δημήτριον, τὸν δ' ἐπὶ τῷ πατρὶ Φίλιππον ὠνόμασεν. οὗτός ἐστιν ὁ* 295 S *τῶν πλείστων λόγος. ἔνιοι δὲ τὸν Δημήτριον οὐχ υἱόν,* 11 *ἀλλ' ἀδελφιδοῦν γενέσθαι τοῦ Ἀντιγόνου λέγουσιν· ἐπὶ νηπίῳ γὰρ αὐτῷ παντάπασι τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, εἶτα τῆς μητρὸς εὐθὺς τῷ Ἀντιγόνῳ γαμηθείσης, υἱὸν ἐκείνου νομισθῆναι. τὸν μὲν οὖν Φίλιππον οὐ πολλοῖς* 2 15 *ἔτεσι τοῦ Δημητρίου νεώτερον ὄντα συνέβη τελευτῆσαι. Δημήτριος δὲ μεγέθει μὲν ἦν τοῦ πατρὸς ἐλάττων, καίπερ* e *ὢν μέγας, ἰδέᾳ δὲ καὶ κάλλει προσώπου θαυμαστὸς καὶ περιττός, ὥστε τῶν πλαττόντων καὶ γραφόντων μηθένα τῆς ὁμοιότητος ἐφικέσθαι· τὸ γὰρ αὐτὸ χάριν καὶ βάρος* 20 *καὶ φόβον καὶ ὥραν εἶχε, καὶ συνεκέκρατο τῷ νεαρῷ καὶ* 4 Z¹ *ἰταμῷ δυσμίμητος ἡρωική τις ἐπιφάνεια καὶ βασιλικὴ σεμνότης. οὕτω δέ πως καὶ τὸ ἦθος ἐπεφύκει πρὸς ἔκ-* 3 *πληξιν ἀνθρώπων ἅμα καὶ χάριν. ἥδιστος γὰρ ὢν συγγενέσθαι, σχολάζων τε περὶ πότους καὶ τρυφὰς καὶ διαί-* 25 *τας ἁβροβιώτατος βασιλέων, ἐνεργότατον αὖ πάλιν καὶ σφοδρότατον τὸ περὶ τὰς πράξεις ἐνδελεχὲς εἶχε καὶ* f *δραστήριον· ᾗ καὶ μάλιστα τῶν θεῶν ἐζήλου τὸν Διόνυσον, ὡς πολέμῳ τε χρῆσθαι δεινότατον, εἰρήνην τ' αὖθις*

7 Diod. 19, 16, 4. 21, 1, 4 || 14 c. 23, 6 Diod. 20, 19, 5 Cic. off. 2, 48 mor. 182b || 16 Diod. 19, 81, 4. 20, 92, 3—4 Suda s. v. *Δημήτριος*

[PKLr] 5 *κατέστρεψαν* r editt. || 6 *τῷ παθεῖν* Steph. | *γινόμενος* L || 7 *δυοῖν* Pr: *δυεῖν* KL || 8 *Κορράγου* Sint. cl. p. 60, 2: *κορραίου* PKLr *φεραίου* Stephani Ambros. A 151 || 16—23 hab. Phot. bibl. cod. 245 p. 397a 33 || 21 *δυσμιμήτως* cl. Ant. 23, 2 Pomp. 81, 2 Ri. ⟨*καὶ*⟩ *ἡρωική* Zie. | *ἐπιφάνεια*] *εὐγένεια* Stephani Ambr. A 151 || 24 *σχολάζων τε* Emp.: *σχολάζοντι* || 27 *τὸν θεὸν* L

ἐκ πολέμου τρέψαι [καὶ] πρὸς εὐφροσύνην καὶ χάριν ἐμμελέστατον.

890 **3.** *Ἦν μὲν οὖν καὶ φιλοπάτωρ διαφερόντως· τῇ δὲ περὶ τὴν μητέρα σπουδῇ καὶ τὸν πατέρα τιμῶν ἐφαίνετο δι' εὔνοιαν ἀληθινὴν μᾶλλον ἢ θεραπείαν τῆς δυ-* 5
2 *νάμεως. καί ποτε πρεσβείᾳ τινὶ τοῦ Ἀντιγόνου σχολάζοντος, ἀπὸ θήρας ὁ Δημήτριος ἐπέστη, καὶ προσελθὼν τῷ πατρὶ καὶ φιλήσας, ὥσπερ εἶχε τὰς βολίδας ἐκάθισε παρ' αὐτόν. ὁ δ' Ἀντίγονος ἀπιόντας ἤδη τοὺς πρέσβεις ἔχοντας τὰς ἀποκρίσεις μεγάλῃ φωνῇ προσαγορεύ-* 10 *σας, „καὶ τοῦτο" εἶπεν „ὦ ἄνδρες ἀπαγγέλλετε περὶ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἀλλήλους οὕτως ἔχομεν", ὡς ἰσχύν τινα πραγμάτων βασιλικῶν καὶ δυνάμεως ἐπίδειξιν οὖσαν*
b 3 *τὴν πρὸς υἱὸν ὁμόνοιαν καὶ πίστιν. οὕτως ἄρα πάντῃ* 296 S *δυσκοινώνητον ἡ ἀρχὴ καὶ μεστὸν ἀπιστίας καὶ δυσνοίας,* 15 *ὥστ' ἀγάλλεσθαι τὸν μέγιστον τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων καὶ πρεσβύτατον, ὅτι μὴ φοβεῖται τὸν υἱόν, ἀλλὰ*
4 *προσίεται τὴν λόγχην ἔχοντα τοῦ σώματος πλησίον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μόνος ὡς εἰπεῖν ὁ οἶκος οὗτος ἐπὶ πλείστας διαδοχὰς τῶν τοιούτων κακῶν ἐκαθάρευσε, μᾶλ-* 20 *λον δ' εἷς μόνος τῶν ἀπ' Ἀντιγόνου Φίλιππος ἀνεῖλεν* 5 Z[1]
5 *υἱόν. αἱ δ' ἄλλαι σχεδὸν ἅπασαι διαδοχαὶ πολλῶν μὲν ἔχουσι παίδων, πολλῶν δὲ μητέρων φόνους καὶ γυναικῶν· τὸ μὲν γὰρ ἀδελφοὺς ἀναιρεῖν, ὥσπερ οἱ γεωμέ-*
c *τραι τὰ αἰτήματα λαμβάνουσιν, οὕτω συνεχωρεῖτο, κοινόν* 25 *τι νομιζόμενον αἴτημα καὶ βασιλικὸν ὑπὲρ ἀσφαλείας.*

4. *Τοῦ μέντοι καὶ φιλάνθρωπον φύσει καὶ φιλέταιρον γεγονέναι τὸν Δημήτριον ἐν ἀρχῇ παράδειγμα τοιοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν. Μιθριδάτης ὁ Ἀριοβαρζάνου παῖς*

21 Plut. Arat. 54, 7 Diod. 29, 25 Liv. 40, 20—24 Iustin. 32, 2, 3 sq. Trog. prol. 32 || **29** Diod. 19, 40, 2 App. Mithr. 9, 27–29

[**PKLr**] **1** *πολέμου* **PK**: *πολέμων* **Lr** | *καὶ* del. Sch. || **12** *ἰσχυρὰν* Rei. || **14** *τὸν υἱὸν* **r** || **29**—p. 5, 19 omisso Plutarchi nomine exscripsit Iohannes Doxopatres, hom. in Aphthon., apud Walz, Rhet. Gr. II 250 || **29** *ὁ* om. Dox. **PK**

ἑταῖρος ἦν αὐτοῦ καὶ καθ' ἡλικίαν συνήθης, ἐθεράπευε δ' Ἀντίγονον οὔτ' ὢν οὔτε δοκῶν πονηρός. ἐκ δ' ἐνυπνίου τινὸς ὑποψίαν Ἀντιγόνῳ παρέσχεν. ἐδόκει γὰρ μέγα 2 καὶ καλὸν πεδίον ἐπιὼν ὁ Ἀντίγονος ψῆγμά τι χρυσίου 5 κατασπείρειν, ἐξ αὐτοῦ δὲ πρῶτον μὲν ὑποφύεσθαι θέρος χρυσοῦν, ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἐπελθὼν ἰδεῖν οὐδὲν ἀλλ' ἢ τετμημένην καλάμην· λυπούμενος δὲ καὶ περιπαθῶν d ἀκοῦσαί τινων λεγόντων, ὡς ἄρα Μιθριδάτης εἰς Πόντον Εὔξεινον οἴχεται τὸ χρυσοῦν θέρος ἐξαμησάμενος. 10 ἐκ τούτου διαταραχθεὶς καὶ τὸν υἱὸν ὁρκώσας σιωπήσειν, 3 ἔφρασε τὴν ὄψιν αὐτῷ καὶ ὅτι πάντως τὸν ἄνθρωπον 6 Z[1] ἐκποδὼν ποιεῖσθαι καὶ διαφθείρειν ἔγνωκεν. ἀκούσας δ' ὁ 4 Δημήτριος ἠχθέσθη σφόδρα, καὶ τοῦ νεανίσκου καθάπερ εἰώθει γενομένου παρ' αὐτῷ καὶ συνόντος ἐπὶ σχολῆς, 15 φθέγξασθαι μὲν οὐκ ἐτόλμησεν οὐδὲ τῇ φωνῇ κατειπεῖν 297 S διὰ τὸν ὅρκον, ὑπαγαγὼν δὲ κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῶν φίλων, ὡς ἐγεγόνεσαν μόνοι καθ' αὑτούς, τῷ στύρακι τῆς λόγχης κατέγραψεν εἰς τὴν γῆν ὁρῶντος αὐτοῦ· „φεῦγε Μιθρι- e δάτα". συνεὶς δ' ἐκεῖνος ἀπέδρα νυκτὸς εἰς Καππαδοκίαν, 20 καὶ ταχὺ τὴν Ἀντιγόνῳ γενομένην ὄψιν ὕπαρ αὐτῷ συνετέλει τὸ χρεών· πολλῆς γὰρ καὶ ἀγαθῆς ἐκράτησε χώρας, 5 καὶ τὸ τῶν Ποντικῶν βασιλέων γένος ὀγδόῃ που διαδοχῇ παυσάμενον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐκεῖνος παρέσχε. ταῦτα μὲν

3 mor. 183a

[PKLr] 1 αὐτοῦ καὶ καθ' ἡλικίαν συνήθης (cf. Crass. 25, 3): sic, nisi Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ pro αὐτοῦ, Dox. αὐτοῦ καθ' ἡλικίαν καὶ συνήθης Ambr. A 151 αὐτοῦ καθ' ἡλικίαν συνήθης PK καθ' ἡλικίαν αὐτοῦ συνήθης Lr (καθ' ἡλ. αὐτ. καὶ συνήθης Steph.) || 3 γὰρ P Dox.: om. KLr || 4 ψῆγμά τι P et Doxopatrae cod. Vindob.: ψήγματι Vulcob. ψίγματι K ψήγματα Lr | χρυσοῦν P[2] (P[1] evanuit) || 5—6 χρυσοῦν θέρος Dox. || 6 ἐπελθὼν ἰδεῖν οὐδὲν Dox. PK: ἐπανελθὼν οὐδὲν ἰδεῖν Lr || 8 ὁ μιθριδάτης r | εἰς Dox. PK: ἐς Lr || 10 διαταραχθεὶς P: ταραχθεὶς Dox. KLr || 11 αὐτῷ Dox. KL: αὐτοῦ P (scriptura r incerta) || 12 ἐκποδὼν ποιεῖσθαι καὶ om. Dox. || 14 εἴωθε Dox. | συνιόντος Dox. | σχολῇ r || 15 ⟨οὐδὲν⟩ οὐδὲ Zie. cl. c. 23, 6 || 16 κατὰ om. Dox. et supra lin. hab. r || 17 ἐγεγόνεισαν r Dox. || 18 κατέγραψε Dox. (qui om. εἰς) et mor.: κατέγραφεν codd. || 20 ὕπαρ αὐτῷ Br.: ὑπὲρ αὐτοῦ

οὖν εὐφυΐας δείγματα τοῦ Δημητρίου πρὸς ἐπιείκειαν καὶ δικαιοσύνην.

5. *Ἐπεὶ δ', ὥσπερ ἐν τοῖς Ἐμπεδοκλέους στοιχείοις διὰ τὸ νεῖκος ἔνεστι διαφορὰ πρὸς ἄλληλα καὶ πόλεμος, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀλλήλων ἁπτομένοις καὶ πελάζουσιν, οὕτω* 5
f *τὸν πᾶσι τοῖς Ἀλεξάνδρου διαδόχοις πρὸς ἀλλήλους ὄντα συνεχῆ πόλεμον αἱ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν τόπων συνάφειαι πρὸς ἐνίους ἐποίουν ἐπιφανέστερον καὶ μᾶλλον ἐξέκαον, ὥσπερ Ἀντιγόνῳ τότε πρὸς Πτολεμαῖον, αὐτὸς μὲν Ἀντίγονος ἐν Φρυγίᾳ διέτριβε, Πτολεμαῖον δ' ἀκούων* 10 *ἐκ Κύπρου διαβάντα πορθεῖν Συρίαν καὶ τὰς πόλεις*
891 2 *[ἀπ]άγειν καὶ βιάζεσθαι, κατέπεμψε τὸν υἱὸν Δημήτριον,*
a. 314/3 *δύο καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ὄντα καὶ στρατείας τότε πρῶτον*
3 *αὐτοτελῶς ἐπὶ πράγμασι μεγάλοις ἁπτόμενον. οἷα δὲ νέος* 7 Z[1] *καὶ ἄπειρος ἀνδρὶ συμπεσὼν ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου παλαί-* 15 *στρας, ἠθληκότι πολλοὺς καὶ μεγάλους καθ' αὑτὸν ἀγῶνας, ἐσφάλη περὶ πόλιν Γάζαν ἡττηθείς, ὀκτακισχιλίων ἁλόν-*
4 *των καὶ πεντακισχιλίων ἀποθανόντων. ἀπέβαλε δὲ καὶ σκηνὴν καὶ χρήματα καὶ ὅλως σύμπασαν τὴν περὶ τὸ σῶμα θεραπείαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν αὐτῷ Πτολεμαῖος ἀπ-* 20 *έπεμψε μετὰ τῶν φίλων, εὐγνώμονα καὶ φιλάνθρωπον*
b *ἀνειπὼν λόγον, ὡς οὐ περὶ πάντων ἅμα, περὶ δόξης δὲ*
5 *καὶ ἀρχῆς πολεμητέον ἐστὶν αὐτοῖς. Δημήτριος δὲ δεξάμενος ηὔξατο τοῖς θεοῖς μὴ πολὺν χρόνον ὀφειλέτην* 298 S *Πτολεμαίῳ γενέσθαι χάριτος, ἀλλὰ ταχέως ἀμείψασθαι* 25
6 *διὰ τῶν ὁμοίων. καὶ πάθος οὐ μειρακίου παθὼν ἐν ἀρχῇ πράξεων ἀνατραπέντος, ἀλλ' ἐμβριθοῦς στρατηγοῦ κεχρη-*

9 Diod. 19, 69, 1 Polyb. 5, 67, 6sq. 28, 20, 7 || **17** Diod. 19, 80—85. App. Syr. 54, 272 Ios. c. Ap. 1, 184sq. Syncell. 506 Paus. 1, 6, 5 Trog. prol. 15 Iustin. 15, 1, 6sq.

[PKLr] **4** post *νεῖκος* add. *καὶ τὴν φιλίαν* r[m]L[2] edd. || **5** *τοῖς ἀπ' ἀλλήλων* **PK** || **6** *τὸν*] *τῶν* **r** || **10—11** *ἀκούσας ἐν κύπρῳ* (corr. ex *κύπρου*) **r** || **12** *ἄγειν* Herw.: *ἀπάγειν* || **14** *ἁπτόμενον*] *ἀρξάμενον* **r** || **16** *καθ' αὑτὸν* Vulc. Mu.: *κατ' αὐτὸν* || **22** *εἰπὼν* Cor. *ἐπειπὼν* Emp. || **25** *γενέσθαι πτολεμαίῳ* **Lr** | *τῆς χάριτος* **K** || **27** *πράξεως* edd.

μένου πραγμάτων μεταβολαῖς, ἀνδρῶν τε συλλογῆς καὶ κατασκευῆς ὅπλων ἐπεμελεῖτο, καὶ τὰς πόλεις διὰ χειρὸς εἶχε καὶ τοὺς ἀθροιζομένους ἐγύμναζεν.

6. *Ἀντίγονος δὲ τὴν μάχην πυθόμενος, Πτολεμαῖον μὲν* 5 *ἀγενείους νενικηκότα ἔφη νῦν αὖθις ἀγωνιεῖσθαι πρὸς ἄνδρας, τοῦ δ' υἱοῦ τὸ φρόνημα καθελεῖν καὶ κολοῦσαι μὴ* c *βουλόμενος, οὐκ ἐνέστη πάλιν αἰτουμένῳ μάχεσθαι καθ' αὑτόν, ἀλλ' ἐφῆκε. καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἀφῖκτο* 2 *Κίλλης Πτολεμαίου στρατηγὸς μετὰ λαμπρᾶς δυνάμεως,* 8 Z¹ *ὡς ἐξελάσων Συρίας Δημήτριον ἁπάσης, τῷ προηττῆσθαι* 11 *καταφρονούμενον. ὁ δ' ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν οὐ προαισθο-* 3 *μένῳ καὶ φοβήσας, ἔλαβεν αὐτῷ στρατηγῷ τὸ στρατόπεδον, καὶ στρατιώτας μὲν ἑπτακισχιλίους ζῶντας εἷλε, χρημάτων δὲ παμπόλλων ἐκυρίευσεν. ἔχαιρε δὲ νικήσας* 4 15 *οὐχ οἷς ἕξειν, ἀλλ' οἷς ἀποδώσειν ἔμελλε, καὶ τῆς νίκης οὐ τὸν πλοῦτον οὕτως οὐδὲ τὴν δόξαν ὡς τὴν διάλυσιν τοῦ* d *φιλανθρωπεύματος ἐκείνου καὶ τὴν χάριν ἠγάπησεν. οὐ μὴν αὐτογνωμόνως ταῦτ' ἔπραξεν, ἀλλ' ἔγραψε τῷ πατρί. δόντος δ' ἐκείνου καὶ κελεύσαντος ὃν βούλεται πᾶσι* 5 20 *χρήσασθαι τρόπον, αὐτόν τε τὸν Κίλλην καὶ ⟨τοὺς⟩ φίλους αὐτῷ δωρησάμενος ἀφθόνως ἀπέπεμψε. τοῦτο τὸ πάθος Συρίας ἐξήλασε Πτολεμαῖον, Ἀντίγονον δὲ κατήγαγεν ἐκ Κελαινῶν χαίροντα τῇ νίκῃ καὶ ποθοῦντα θεάσασθαι τὸν υἱόν.*

25 **7.** *Ἐκ τούτου δὲ τῶν Ἀράβων τοὺς καλουμένους Ναβαταίους ὑπαγαγέσθαι πεμφθεὶς ὁ Δημήτριος, ἐκινδύνευσε μὲν εἰς τόπους ἀνύδρους ἐμπεσών, τῷ δὲ μὴ* e 299 S *διαταραχθῆναι μηδ' ἐκπλαγῆναι καταπληξάμενος τοὺς*

8 Diod. 19, 93 Paus. 1, 6, 5 || 25 Diod. 19, 94—97

[PKLr] 4 *μὲν* om. r || 5 *ἀγωνιεῖσθαι* PK: *δ' ἀγωνιεῖσθαι* Lr *τ' ἀγωνιεῖσθαι* L¹ corr. *διαγωνιεῖσθαι* Anon. || 6 *κολοῦσαι* Br.: *κωλῦσαι* || 8 *ἀφῆκε*: em. Sch. | *μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον* P || 10 *ὡς* om. r || 13 *εἷλε ζῶντας* P || 20 *χρῆσθαι* r | *τοὺς* add. Cor. || 21 *αὐτῷ* (scil. Ptolemaeo, cf. p. 6, 20): *αὐτοῦ* Anon. edd. || 25 *ἀρράβων* r | *ναβατέους* r || 27 *μὲν* om. r

a. 311 *βαρβάρους, λείαν τε λαβὼν πολλὴν καὶ καμήλους ἑπτακοσίας παρ' αὐτῶν ἀνεχώρησεν.*

2 *Ἐπεὶ δὲ Σέλευκος ἐκπεσὼν μὲν ὑπ' Ἀντιγόνου τῆς Βαβυλωνίας πρότερον, ὕστερον δ' ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν δι' αὑτοῦ καὶ κρατῶν ἀνέβη μετὰ δυνάμεως τὰ συν-* 5 *οροῦντα τοῖς Ἰνδοῖς ἔθνη καὶ τὰς περὶ Καύκασον ἐπαρ-* 3 *χίας προσαξόμενος, ἐλπίζων Δημήτριος ἔρημον εὑρήσειν* 9 Z[1] *τὴν Μεσοποταμίαν καὶ περάσας ἄφνω τὸν Εὐφράτην, εἰς τὴν Βαβυλῶνα παρεισπεσὼν ἔφθη, καὶ τῆς ἑτέρας ἄκρας* f *— δύο γὰρ ἦσαν — ἐκκρούσας τὴν Σελεύκου φρουρὰν* 10 *καὶ κρατήσας, ἰδίους ἐγκατέστησεν ἑπτακισχιλίους ἄνδρας.* 4 *ἐκ δὲ τῆς χώρας ὅσα φέρειν ἢ ἄγειν ἠδύναντο τοὺς στρατιώτας ὠφελεῖσθαι καὶ λαμβάνειν κελεύσας, ἐπανῆλθεν ἐπὶ θάλασσαν, βεβαιοτέραν Σελεύκῳ τὴν ἀρχὴν ἀπολιπών· ἐξίστασθαι γὰρ ἐδόκει τῷ κακοῦν ὡς μηκέτι προσήκου-* 15 *σαν αὐτοῖς.*

5 a. 309 *Πτολεμαίου μέντοι πολιορκοῦντος Ἁλικαρνασόν, ὀξέως βοηθήσας ἐξήρπασε τὴν πόλιν.*

892 **8.** *Ἐνδόξου δὲ τῆς φιλοτιμίας ταύτης γενομένης, ὁρ-* a. 307 *μὴ παρέστη θαυμάσιος αὐτοῖς ἐλευθεροῦν τὴν Ἑλλάδα,* 20 *πᾶσαν ὑπὸ Κασσάνδρου καὶ Πτολεμαίου καταδεδουλω-* 2 *μένην. τούτου πόλεμον οὐδεὶς ἐπολέμησε τῶν βασιλέων καλλίω καὶ δικαιότερον· ἃς γὰρ ἅμα τοὺς βαρβάρους ταπεινοῦντες εὐπορίας συνήγαγον, εἰς τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ* 3 *εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἀνήλισκον. ὡς δὲ πρῶτον ἐδόκει πλεῖν* 25 *ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, τῶν φίλων εἰπόντος τινὸς πρὸς τὸν Ἀντίγονον, ὅτι δεῖ ταύτην τὴν πόλιν ἂν ἕλωσι κατέχειν*

3 Diod. 19, 100, 4—7 || 17 Diod. 20, 27, 1 || Cap. 8—9 Diod. 20, 45, 1—5 Paus. 1, 25, 6 Polyaen. 4, 7, 6 IG II[2] 498 (= Dittenberger Syll.[3] 342)

[PKLr] 2 *παρ' αὐτῶν* om. r || 4 *βαβυλῶνος* r || 7 *δὲ* ante *δημήτριος* postea inseruit P[1] || 9 *βαβυλῶνα* Schaeferi r: *βαβυλωνίαν* PKL | *ἔφθη* P et K corr.: *διέφθη* Lr *δ' ἔφθη* K ante corr. et Ambr. A 151 || 10 *τὴν τοῦ σελεύκου* Lr || 15 *τῷ* PKL[2]: *τὸ* L[1]r || 17 *ἀλικαρνασσὸν* L || 21 *κασάνδρου* Lr *κᾶσάνδρου* P || 22 *γρ ἐτόλμησε* L[m] || 25 *ἀνάλισκον* K || 26 *ἐπὶ*] *εἰς* r

δι' αὐτῶν, ἐπιβάθραν τῆς Ἑλλάδος οὖσαν, οὐ προσέσχεν a. 307
ὁ Ἀντίγονος, ἀλλ' ἐπιβάθραν μὲν ἔφη καλὴν καὶ ἀσάλευτον
10 Z¹ εἶναι τὴν εὔνοιαν, τὰς δ' Ἀθήνας, ὥσπερ σκοπὴν τῆς b
οἰκουμένης, ταχὺ τῇ δόξῃ διαπυρσεύσειν εἰς ἅπαντας
300 S ἀνθρώπους τὰς πράξεις. ἔπλει δὲ Δημήτριος ἔχων ἀργυρίου 4
6 πεντακισχίλια τάλαντα καὶ στόλον νεῶν πεντήκοντα καὶ
διακοσίων ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, τὸ μὲν ἄστυ Δημητρίου τοῦ
Φαληρέως Κασσάνδρῳ διοικοῦντος, ἐν δὲ τῇ Μουνυχίᾳ
φρουρᾶς καθεστώσης. εὐτυχίᾳ δ' ἅμα καὶ προνοίᾳ χρησά- 5
10 μενος ἐπεφαίνετο τῷ Πειραιεῖ πέμπτῃ φθίνοντος Θαργη-
λιῶνος, προαισθομένου μὲν οὐδενός, ἐπεὶ δ' ὤφθη πλησίον
ὁ στόλος, ἁπάντων ὡς Πτολεμαϊκὰς τὰς ναῦς ὑποδέχε- c
σθαι παρασκευαζομένων. ὀψὲ ⟨δὲ⟩ συμφρονήσαντες ἐβοή-
θουν οἱ στρατηγοί, καὶ θόρυβος ἦν οἷον εἰκὸς ἐν ἀπροσ-
15 δοκήτῳ πολεμίους ἀποβαίνοντας ἀναγκαζομένων ἀμύ-
νεσθαι. τοῖς γὰρ στόμασι τῶν λιμένων ἀκλείστοις ἐπι- 6
τυχὼν ὁ Δημήτριος καὶ διεξελάσας, ἐντὸς ἦν ἤδη κατα-
φανὴς πᾶσι, καὶ διεσήμηνεν ἀπὸ τῆς νεὼς αἴτησιν ἡσυχίας
καὶ σιωπῆς. γενομένου δὲ τούτου κήρυκα παραστησά- 7
20 μενος ἀνεῖπεν, ὅτι πέμψειεν αὐτὸν ὁ πατὴρ ἀγαθῇ τύχῃ,
⟨τοὺς⟩ Ἀθηναίους ἐλευθερώσοντα καὶ τὴν φρουρὰν
ἐκβαλοῦντα καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς καὶ τὴν πάτριον
ἀποδώσοντα πολιτείαν.

9. Ἀναρρηθέντων δὲ τούτων οἱ μὲν πολλοὶ παραχρῆμα d
25 τὰς ἀσπίδας θέμενοι πρὸ τῶν ποδῶν ἀνεκρότησαν, καὶ
βοῶντες ἐκέλευον ἀποβαίνειν τὸν Δημήτριον, εὐεργέτην
11 Z¹ καὶ σωτῆρα προσαγορεύοντες· οἱ δὲ περὶ τὸν Φαληρέα 2

3 mor. 182f

[PKLr] 3 σκοπὴν Sint. mor.: σκοπὸν || 4 διαπυρσεύειν: em. r (-σεύεσθαι mor.) || 5—6 δημήτριος πεντακισχίλια τάλαντα ἔχων καὶ P || 8 κασάνδρῳ Lr || 9 δ'] τὲ r || 11 μὲν οὐδενός] μηδενὸς P || 13 δὲ add. Zie. || 14 εἰκὸς om. r || 21 τοὺς add. Sint. || 24—25 παραχρῆμα τὰς ἀσπίδας L τὰς ἀσπίδας παραχρῆμα r παραχρῆμα om. PK || 26 ἀνεκέλευον K || 26—27 καὶ σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀναγορεύοντες r

a. 307 πάντως μὲν ᾤοντο δεῖν δέχεσθαι τὸν κρατοῦντα, κἂν μηδὲν ὧν ἐπαγγέλλεται μέλλῃ βεβαιοῦν, ὅμως δὲ πρέσβεις δεομένους ἀπέστειλαν, οἷς ὁ Δημήτριος ἐντυχὼν φιλανθρώπως συνέπεμψε παρ᾽ ἑαυτοῦ τῶν πατρῴων φίλων τὸν
3 Μιλήσιον Ἀριστόδημον. τοῦ δὲ Φαληρέως διὰ τὴν μετα- 5 βολὴν τῆς πολιτείας μᾶλλον τοὺς πολίτας ἢ τοὺς πολεμίους
e δεδοικότος οὐκ ἠμέλησεν ὁ Δημήτριος, ἀλλὰ καὶ τὴν δόξαν αἰδεσθεὶς καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, εἰς Θήβας αὐτὸν ὥσπερ ἐβούλετο μετ᾽ ἀσφαλείας συνεξέπεμψεν. 301 S
4 αὐτὸς δὲ τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἂν ἔφη καίπερ ἐπιθυ- 10 μῶν ἰδεῖν πρότερον ἢ παντάπασιν ἐλευθερῶσαι, τῆς φρουρᾶς ἀπαλλάξας, τῇ δὲ Μουνυχίᾳ χαράκωμα καὶ τάφρον περιβαλών, διὰ μέσου Μεγάροις ἐπέπλευσεν ὑπὸ Κασσάνδρου φρουρουμένοις.

5 Πυθόμενος δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυπέρχοντος γε- 15 νομένην γυναῖκα Κρατησίπολιν ἐν Πάτραις διατρίβουσαν οὐκ ἂν ἀηδῶς γενέσθαι μετ᾽ αὐτοῦ, περιβόητον οὖσαν ἐπὶ κάλλει, καταλιπὼν τὴν δύναμιν ἐν τῇ Μεγα-
f 6 ρικῇ προῆλθεν εὐζώνους τινὰς ἔχων σὺν αὐτῷ, καὶ τούτους πάλιν ἀποστρέψας ἀπεσκήνωσε χωρὶς ὑπὲρ τοῦ λαθεῖν 20 τὴν γυναῖκα συνελθοῦσαν αὐτῷ. τοῦτό τινες αἰσθόμενοι
7 τῶν πολεμίων ἐξαίφνης κατέδραμον ἐπ᾽ αὐτόν. ὁ δὲ φοβηθεὶς καὶ λαβὼν χλαμύδιον εὐτελὲς δρόμῳ φεύγων ἐξέφυγεν, ὀλίγου δεήσας αἰσχίστην ἅλωσιν ἐξ ἀκρασίας ἁλῶναι. τὴν δὲ σκηνὴν μετὰ τῶν χρημάτων ᾤχοντο 25 λαβόντες οἱ πολέμιοι.

898 8 Τῶν δὲ Μεγάρων ἁλόντων καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐφ᾽ 12 Z[1]

5 Diog. L. 5, 77 || 15 cf. Diod. 19, 67, 1sq. 20, 37, 1 Polyaen. 8, 58 || 27 Philoch. FGrH 328 F 66 Diod. 20, 46, 3 Diog. L. 2, 115 mor. 5f 475c Sen. dial. 2, 5, 6sq.

[PKLr] 1 πάντως Anon.: πάντες || 2 οὐδὲν r | ἐπαγγέλληται P || 4 πατρῴων] πρώτων r || 7 δεδοικότος] φοβουμένου r || 9 ἠβούλετο r || 14 κασάνδρου KLr || 15 πολυσπέρχοντος r || 16 Παγαῖς Kaltwasser || 19 προῆλθον K | τούτων: em. Zie. || 24 δεῆσαν Lr || 27 Μεγάρων Rei.: μεγαρέων

ἁρπαγὴν τραπομένων, Ἀθηναῖοι παρῃτήσαντο τοὺς Μεγα- a. 307
ρεῖς πολλῇ δεήσει, καὶ τὴν φρουρὰν ὁ Δημήτριος ἐκβαλὼν
ἠλευθέρωσε τὴν πόλιν. ἔτι δὲ τοῦτο πράττων τοῦ φιλοσό- 9
φου Στίλπωνος ἐμνήσθη, δόξαν ἔχοντος ἀνδρὸς ᾑρημένου
5 πως ἐν ἡσυχίᾳ καταβιῶναι. μεταπεμψάμενος οὖν αὐτὸν
ἠρώτα, μή τις εἴληφέ τι τῶν ἐκείνου. καὶ ὁ Στίλπων „οὐ-
δείς" εἶπεν· „οὐδένα γὰρ εἶδον ἐπιστάμαν ἀποφέροντα."
τῶν δὲ θεραπόντων σχεδὸν ἁπάντων διακλαπέντων, 10
ἐπεὶ πάλιν αὐτὸν ὁ Δημήτριος ἐφιλοφρονεῖτο καὶ τέλος
10 ἀπαλλαττόμενος εἶπεν· „ἐλευθέραν ὑμῶν ὦ Στίλπων
ἀπολείπω τὴν πόλιν", „ὀρθῶς" ἔφη „λέγεις· οὐδένα b
γὰρ ἁμῶν δοῦλον ἀπολέλοιπας."

10. Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἐπανελθὼν πρὸς τὴν Μουνυχίαν
καὶ στρατοπεδεύσας ἐξέκοψε τὴν φρουρὰν καὶ κατ-
302 S ἔσκαψε τὸ φρούριον, οὕτως ἤδη τῶν Ἀθηναίων δεχο-
16 μένων καὶ καλούντων παρελθὼν εἰς τὸ ἄστυ καὶ συν-
αγαγὼν τὸν δῆμον ἀπέδωκε τὴν πάτριον πολιτείαν, καὶ
προσυπέσχετο παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῖς ἀφίξεσθαι σίτου
πεντεκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων καὶ ξύλων ναυπηγη-
20 σίμων πλῆθος εἰς ἑκατὸν τριήρεις. Ἀθηναῖοι δ' ἀπο- 2
λαβόντες τὴν δημοκρατίαν ἔτει πεντεκαιδεκάτῳ, τὸν
13 Z¹ διὰ μέσου χρόνον ἀπὸ τῶν Λαμιακῶν καὶ τῆς περὶ Κραν- c
νῶνα μάχης λόγῳ μὲν ὀλιγαρχικῆς, ἔργῳ δὲ μοναρχι-
κῆς καταστάσεως γενομένης διὰ τὴν τοῦ Φαληρέως
25 δύναμιν, οὕτως λαμπρὸν ἐν ταῖς εὐεργεσίαις καὶ μέγαν
φανέντα τὸν Δημήτριον ἐπαχθῆ καὶ βαρὺν ἐποίησαν
τῶν τιμῶν ταῖς ἀμετρίαις ἃς ἐψηφίσαντο. πρῶτοι μὲν 3

13 Diod. 20, 45, 5—46, 1 IG II² 480 Suda s. v. Δημήτριος Philoch. FGrH 328 F 66 || 18 Diod. 20, 46, 4 || 20 sq. Diod. 20, 46, 2—3 IG II² 477 Athen. 6, 253a sq. 15, 697a schol. Pind. Nem. 3, 2

[PKLr] 1 ἁρπαγαῖς r || 1—2 πολλῇ δεήσει τοὺς μεγαρεῖς Lr || 5 αὐτὸν om. r || 7 ἐπιστάμαν ἐμὴν P || 12 ἁμῶν (η superscr.) r || 21—22 τὸν διὰ μέσου Rei.: τὸν δὲ μέσον || 22 κράνωνα: em. Sint. || 27 ἀμετρίας K | πρῶτοι Sol.: πρῶτον

a. 307 γὰρ ἀνθρώπων ἁπάντων τὸν Δημήτριον καὶ Ἀντίγονον
βασιλεῖς ἀνηγόρευσαν, ἄλλως ἀφοσιουμένους τοὔνομα,
[καὶ] τοῦτο δὴ μόνον τῶν βασιλικῶν ἔτι τοῖς ἀπὸ Φιλίπ-
που καὶ Ἀλεξάνδρου περιεῖναι δοκοῦν ἄθικτον ἑτέροις καὶ
4 ἀκοινώνητον· μόνοι δὲ σωτῆρας ἀνέγραψαν θεούς, καὶ 5
d τὸν ἐπώνυμον καὶ πάτριον ἄρχοντα καταπαύσαντες,
ἱερέα σωτήρων ἐχειροτόνουν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν, καὶ
τοῦτον ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων καὶ τῶν συμβολαίων προέγρα-
5 φον. ἐνυφαίνεσθαι δὲ τῷ πέπλῳ μετὰ τῶν θεῶν αὐτοὺς
ἐψηφίσαντο, καὶ τὸν τόπον ὅπου πρῶτον ἀπέβη τοῦ 10
ἅρματος καθιερώσαντες καὶ βωμὸν ἐπιθέντες Δημητρίου
6 Καταιβάτου προσηγόρευσαν· ταῖς δὲ φυλαῖς δύο προσ-
έθεσαν, Δημητριάδα καὶ Ἀντιγονίδα, καὶ τὴν βουλὴν τῶν
πεντακοσίων πρότερον ἑξακοσίων ἐποίησαν, ἅτε δὴ φυλῆς
ἑκάστης πεντήκοντα βουλευτὰς παρεχομένης. 15

e **11.** Τὸ δ' ὑπερφυέστατον ἐνθύμημα τοῦ Στρατοκλέους
(οὗτος γὰρ ἦν ὁ τῶν σοφῶν τούτων καὶ περιττῶν καινουρ-
γὸς ἀρεσκευμάτων)· ἔγραψεν ὅπως οἱ πεμπόμενοι κατὰ 14 Z[1] 303 S
ψήφισμα δημοσίᾳ πρὸς Ἀντίγονον ἢ Δημήτριον ἀντὶ
πρεσβευτῶν θεωροὶ λέγοιντο, καθάπερ οἱ Πυθοῖ καὶ 20
Ὀλυμπίαζε τὰς πατρίους θυσίας ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀν-
άγοντες ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἑορταῖς.

2 Ἦν δὲ καὶ τἆλλα παράτολμος ὁ Στρατοκλῆς, καὶ βεβιω-
κὼς ἀσελγῶς καὶ τῇ βωμολοχίᾳ καὶ βδελυρίᾳ τοῦ παλαιοῦ
Κλέωνος ἀπομιμεῖσθαι δοκῶν τὴν πρὸς τὸν δῆμον 25
3 εὐχέρειαν. ἔσχε δὲ τὴν ἑταίραν Φυλάκιον ἀνειληφώς, καί
ποτ' αὐτῷ πρὸς δεῖπνον ἐξ ἀγορᾶς πριαμένης ἐγκε-

10 mor. 338a || **12** Poll. 8, 110 Steph. Byz. s. v. Ἀντιγονίς al. ||
18 mor. 338a || **26** Athen. 14, 596f

[**PKLr**] **1** ἀνθρώπων om. **r** || **2** ἀφοσιούμενοι Wil. || **3** καὶ del.
Cor. (ὡς Sch.) || **4** ἑτέροις ⟨τηροῦντας⟩ Sint. || **5** θεούς] αὐτούς
Mu. || **7** ἕκαστον] ἑαυτὸν **r** || **13** δημητρίδα **P** || **14** πρότερον Cor.:
πρῶτον || **16—22** hab. Phot. bibl. cod. 245 p. 397a 41 || **21** ἀν-
άγοντες Sint.: ἀπάγοντες || **24—25** τῆι τοῦ παλ. Κλ. ἀπ. δοκ. βωμ.
κ. βδ. τὴν πρ. τ. δ.: trp. Zie. (τὴν τοῦ π. Κλ. ἀπ. δοκ. β-αν κ.
βδ-αν τῇ πρ. τ. δ. εὐχερείᾳ Emp. Zie.[1])

φάλους καὶ τραχήλους „παπαί“ εἶπε „τοιαῦτά γ' ὠψώ- f
νηκας οἷς σφαιρίζομεν οἱ πολιτευόμενοι.“ τῆς δὲ περὶ 4
Ἀμοργὸν ἥττης τῶν νεῶν συμβάσης τοῖς Ἀθηναίοις, a. 322
φθάσας τοὺς ἀπαγγέλλοντας εἰσήλασεν ἐστεφανωμένος διὰ
5 τοῦ Κεραμεικοῦ, καὶ προσαγγείλας ὅτι νενικήκασιν
εὐαγγέλια θύειν ἔγραψε καὶ κρεωδαισίαν τινὰ κατὰ φυ-
λὴν ἐποίησεν. ὀλίγῳ δ' ὕστερον τῶν τὰ ναυάγια κομι- 5 894
ζόντων ἀπὸ τῆς μάχης παραγενομένων καὶ τοῦ δήμου
πρὸς ὀργὴν καλοῦντος αὐτόν, ἰταμῶς ὑποστὰς τὸν θό-
10 ρυβον „εἶτ'“ ἔφη „τί πεπόνθατε δεινόν, εἰ δύο ἡμέρας
ἡδέως γεγόνατε;“ τοιαύτη μὲν ἡ τοῦ Στρατοκλέους
θρασύτης.

12. Ἦν δ' ἄρα καὶ πυρὸς ἕτερα θερμότερα κατὰ τὸν
Ἀριστοφάνη (equ. 382)· γράφει γάρ τις ἄλλος ὑπερβαλλόμε-
15 Z[1] νος ἀνελευθερίᾳ τὸν Στρατοκλέα, δέχεσθαι Δημήτριον ὁσά-
16 κις ἂν ἀφίκηται τοῖς Δήμητρος καὶ Διονύσου ξενισμοῖς, τῷ
δ' ὑπερβαλλομένῳ λαμπρότητι καὶ πολυτελείᾳ τὴν ὑποδοχὴν
ἀργύριον εἰς ἀνάθημα δημοσίᾳ δίδοσθαι. τέλος δὲ τῶν 2
τε μηνῶν τὸν Μουνυχιῶνα Δημητριῶνα καὶ τῶν ἡμερῶν b
20 τὴν ἕνην καὶ νέαν Δημητριάδα προσηγόρευσαν, καὶ τῶν
ἑορτῶν τὰ Διονύσια μετωνόμασαν Δημήτρια. ἐπεσήμηνε δὲ 3
τοῖς πλείστοις τὸ θεῖον· ὁ μὲν γὰρ πέπλος, ὥσπερ ἐψηφί-
304 S σαντο μετὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς προσενυφηναμένων
Δημήτριον καὶ Ἀντίγονον, πεμπόμενος διὰ τοῦ Κεραμει-
25 κοῦ μέσος ἐρράγη θυέλλης ἐμπεσούσης. περὶ δὲ τοὺς 4

2 mor. 338a 799f Diod. 18, 15, 9 marm. Par. B 9 || 19 Harpocr. s. v. ἕνη καὶ νέα schol. Aristoph. nub. 1115 || 21 Athen. 12, 536a

[PKLr] 1 παπαί finem senarii, deinde τοιαῦτα — σφαιρίζομεν senarium integrum esse ex comoedia aliqua, Philippidis potissimum, desumptum monet W. Frantz, Herm. 35, 671 || 6 κρεῶδαισίαν Lr κρεωδοσίαν P κρεοδοσίαν K || 14 ἀριστοφάνη LrP[m]: ἀρισταγόραν P[t] ἀριστοφάνησταγόραν K || 15 ἐνελευθερίαι P, ἀν inser. m. 2, ut nunc sit ἐνάνελευθερίαι | στρατόκλην r || 16 ἂν om. L | ἀφίκηται] παραγίνηται r || 17 διαδοχὴν r || 18—19 τῶν τε μηνῶν om. P || 21 ἐπεσήμαινε L[1]r || 22 ὥπερ P || 23 προσενυφῆναι P || 24 δημήτριος καὶ ἀντίγονος r

a. 307 *βωμοὺς τοὺς ἐκείνων ἐξήνθησεν ἡ γῆ κύκλῳ πολὺ κώνειον,*
5 *μηδ' ἄλλως τῆς χώρας πολλαχοῦ φυόμενον. ᾗ δ' ἡμέρᾳ τὰ*
τῶν Διονυσίων ἐγίνετο, τὴν πομπὴν κατέλυσαν ἰσχυρῶν
πάγων γενομένων παρ' ὥραν, καὶ πάχνης βαθείας ἐπι-
c *πεσούσης οὐ μόνον ἀμπέλους καὶ συκᾶς ἁπάσας ἀπέκαυσε* 5
τὸ ψῦχος, ἀλλὰ καὶ τοῦ σίτου τὸν πλεῖστον ἐν χλόῃ δι-
6 *έφθειρε. διὸ καὶ Φιλιππίδης ἐχθρὸς ὢν τοῦ Στρατοκλέους*
ἐν κωμῳδίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐποίησε ταῦτα (CAF III 308)·

7 *δι' ὃν ἀπέκαυσεν ἡ πάχνη τὰς ἀμπέλους,*
δι' ὃν ἀσεβοῦνθ' ὁ πέπλος ἐρράγη μέσος, 10
ποιοῦντα τιμὰς τὰς [τῶν] θεῶν ἀνθρωπίνας. 16 Z[1]
ταῦτα καταλύει δῆμον, οὐ κωμῳδία.

8 *ἦν δ' ὁ Φιλιππίδης Λυσιμάχου φίλος, καὶ πολλὰ δι'*
αὐτὸν ὁ δῆμος εὖ ἔπαθεν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ἐδόκει δὲ
d *καὶ πρὸς πρᾶξιν αὐτῷ καὶ πρὸς στρατείαν εὐσύμβολος* 15
ἀπαντήσας εἶναι καὶ ὀφθείς. ἄλλως δὲ καὶ διὰ τὸ ἦθος
εὐδοκίμει, μηθὲν ἐνοχλῶν μηδ' αὐλικῆς περιεργίας ἀνα-
9 *πιμπλάμενος. φιλοφρονουμένου δέ ποτε τοῦ Λυσιμάχου*
πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντος „ὦ Φιλιππίδη, τίνος σοι τῶν ἐμῶν
μεταδῶ;" „μόνον" ἔφη „βασιλεῦ μὴ τῶν ἀπορρήτων". 20
τοῦτον μὲν οὖν ἐπίτηδες ἐκείνῳ παρεθήκαμεν, τῷ ἀπὸ
τοῦ βήματος τὸν ἀπὸ τῆς θυμέλης.

13. *Ὃ δὲ μάλιστα τῶν τιμῶν ὑπερφυὲς ἦν καὶ ἀλλόκοτον,*
ἔγραψε Δρομοκλείδης ὁ Σφήττιος, ὑπὲρ τῆς τῶν ἀσπίδων
e *ἀναθέσεως εἰς Δελφοὺς παρὰ Δημητρίου λαβεῖν χρησμόν.* 25

7 cf. mor. 750f || **18** mor. 183e 508c 517b Stob. 4, 8, 19 || **23** mor. 338a (798e)

[PKLr] **1** *τοὺς* om. **P** || **2** *ἄλλως μηδὲ*: trp. Sch. (*ἀλλὰ* **r**) | *ᾗ δ' ἡμέρᾳ* Zie.: *τῇ δ' ἡμέρᾳ ᾗ*: cf. Rom. 29, 2 || **3** *τῶν* om. **Lr** | *ἐγίνετο*] *ἐκινεῖτο* Madvig || **4** *πεσούσης* **Lr** || **5** *ἀπέκαυσε* **KL**: *ἐξ-ἀπέκαυσε*, sed *ἐξ* del., **P** *κατέκαυσε* **r** || **6** *τὸν* **K**: *τὸ* | *διέφθειρεν ἐν χλόῃ* **Lr** (*κατέφθ.* **r**) || **10** *ἀσεβοῦντα* ⟨*δ'*⟩ *ὁ* Meineke | *διερράγη* Cob. || **11** *τὰς τῶν θεῶν ποιοῦντα τιμάς*: trp. et del. Zie. (*τὰς τῶν θεῶν τιμὰς ποιοῦντ'* cum Anon. editt.) || **12** *κωμωδίαν* **K** || **14** *ὑπὸ* **Lr**: *παρὰ* **P** *ὑπὸ παρὰ* **K** || **15** *πρᾶξιν*] *τάξιν* **K** || **17** *μηδ'*] *μήτε* **K** | *ἀναπιπλάμενος* **PL[1]r[1]** || **24** *ἔγραφε* **r**

αὐτὴν δὲ παραγράψω τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ψηφίσματος οὕτως 2 a. 307
ἔχουσαν· „ἀγαθῇ τύχῃ· δεδόχθαι τῷ δήμῳ, χειροτονῆσαι
305 S *τὸν δῆμον ἕνα ἄνδρα ἐξ Ἀθηναίων, ὅστις ἀφικόμενος*
πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ καλλιερησάμενος ἐπερωτήσει
5 *[Δημήτριον] τὸν Σωτῆρα, πῶς ⟨ἂν⟩ εὐσεβέστατα καὶ*
κάλλιστα καὶ τὴν ταχίστην ὁ δῆμος τὴν ἀποκατάστασιν
ποιήσαιτο τῶν ἀναθημάτων. ὅ τι δ' ἂν χρήσῃ, ταῦτα 3
πράττειν τὸν δῆμον.“ οὕτω καταμωκώμενοι τοῦ ἀνθρώ-
που, προσδιέφθειραν αὐτόν, οὐδ' ἄλλως ὑγιαίνοντα τὴν
10 *διάνοιαν.*

17 Z¹ **14.** *Ἀλλ' ἔν γε ταῖς Ἀθήναις τότε σχολάζων ἠγά-*
γετο χηρεύουσαν Εὐρυδίκην, ἣ Μιλτιάδου μὲν ἦν ἀπό-
γονος τοῦ παλαιοῦ, συνοικήσασα δ' Ὀφέλλᾳ τῷ Κυρή- f
νης ἄρξαντι, μετὰ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἀφίκετο πάλιν
15 *εἰς τὰς Ἀθήνας. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τὸν γάμον τοῦτον* 2
εἰς χάριν ἔθεντο καὶ τιμὴν τῆς πόλεως· ἄλλως δ' ὁ
Δημήτριος εὐχερής τις ἦν περὶ γάμους καὶ πολλαῖς ἅμα
συνῆν γυναιξίν, ὧν ἀξίωμα μέγιστον εἶχε καὶ τιμὴν
Φίλα δι' Ἀντίπατρον τὸν πατέρα καὶ διὰ τὸ προσυν- 895
20 *ῳκηκέναι Κρατερῷ, τῷ πλείστην εὔνοιαν αὐτοῦ παρὰ*
Μακεδόσι τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων ἀπολιπόντι. ταύ- 3
την ὡς ἔοικε κομιδῇ νέον ὄντα τὸν Δημήτριον ἔπειθεν
ὁ πατήρ, οὐκ οὖσαν αὐτῷ καθ' ὥραν ἀλλὰ πρεσβυτέραν,
λαβεῖν· ἀπροθύμως δ' ἔχοντι λέγεται πρὸς τὸ οὖς τὸ
25 *Εὐριπίδειον εἰπεῖν* (Phoen. 395)·

ὅπου τὸ κέρδος, παρὰ φύσιν γαμητέον,

ὁμοιόπτωτόν τι τῷ „δουλευτέον“ εὐθυρρημονήσας. τοι- 4
αύτη μὲν οὖν τις ἦν ἡ τοῦ Δημητρίου τιμὴ πρός τε Φίλαν

19 Diod. 18, 18, 7. 19, 59, 3sq. || **27** Athen. 13, 577c sq.; cf. ad p. 17, 14

[PKLr] **2** *δεδόχθω* **L¹r** || **3** *ἀθηνῶν* **r** || **4** *ἐπερωτήσῃ* **K** || **5** *Δημήτριον* del. Sch., ante *τὸν Σωτῆρα* v. 4 trp. Sint. | *ἂν* add. Bekker || **8** *οὕτω* — **10** hab. Phot. bibl. cod. 245 p. 397b 6 || **13** *ὀφέλται*: em. Zie. (*Ὀφέλᾳ* Wil.) || **20** *αὐτοῦ* **KLr** *αὐτῷ* **P** || **24** *τὸ²* om. **KLr** || **27** *εὐθυρημονήσας* **PKLr¹**

καὶ τὰς ἄλλας γαμετάς, ὥστε πολλαῖς μὲν ἀνέδην ἑταίραις,
b *πολλαῖς δ' ἐλευθέραις συνεῖναι γυναιξί, καὶ μάλιστα δὴ*
περὶ τὴν ἡδονὴν ταύτην κακῶς ἀκοῦσαι τῶν τότε βασι-
λέων.

a. 306 **15.** *Ἐπεὶ δ' ὁ πατὴρ αὐτὸν ἐκάλει Πτολεμαίῳ περὶ* 5
Κύπρου πολεμήσοντα, πείθεσθαι μὲν ἦν ἀναγκαῖον,
ἀχθόμενος δ' ὅτι τὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πόλεμον ὄντα
καλλίω καὶ λαμπρότερον ἀπολείπει, προσέπεμψε Κλεω- 306 S
νίδῃ τῷ Πτολεμαίου στρατηγῷ φρουροῦντι Σικυῶνα 18 Z[1]
καὶ Κόρινθον, χρήματα προτείνων ὥστ' ἐλευθέρας ἀφεῖ- 10
2 *ναι τὰς πόλεις. οὐ προσδεξαμένου δ' ἐκείνου, διὰ ταχέων*
ἀναχθεὶς καὶ προσλαβὼν δύναμιν ἐπέπλευσε Κύπρῳ, καὶ
Μενέλαον μὲν ἀδελφὸν Πτολεμαίου μάχην συνάψας εὐθὺς
c 3 *ἐνίκησεν· αὐτοῦ δὲ Πτολεμαίου μετὰ δυνάμεως πεζικῆς*
ἅμα καὶ ναυτικῆς μεγάλης ἐπιφανέντος, ἐγένοντο μὲν 15
ἀπειλαί τινες καὶ διάλογοι κομπώδεις, τοῦ μὲν ἀποπλεῖν
Δημήτριον κελεύοντος πρὶν ὑπὸ τῆς δυνάμεως πάσης
ἀθροισθείσης καταπατηθῆναι, Δημητρίου δ' ἐκεῖνον
ἀφεῖναι φάσκοντος, ἂν ὁμολογήσῃ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον
4 *ἀπαλλάξειν τῆς φρουρᾶς. ὁ δ' ἀγὼν οὐ μόνον αὐτοῖς* 20
ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι δυνάσταις πολλὴν
εἶχε προσδοκίαν τῆς ἐπικρεμαμένης ἀδηλότητος, ὡς οὐ
d *Κύπρον οὐδὲ Συρίαν, ἀλλὰ τὸ μέγιστον εὐθὺς εἶναι πάντων*
τῷ κρατοῦντι τῆς νίκης προστιθείσης.

16. *Αὐτὸς μὲν οὖν ὁ Πτολεμαῖος ἐπέπλει πεντήκοντα* 25
καὶ ἑκατὸν ναῦς ἔχων, ἐκ δὲ Σαλαμῖνος ἐκέλευσε Μενέλαον
ἑξήκοντα ναυσίν, ὅταν μάλιστα σύστασιν ὁ ἀγὼν ἔχῃ,
προσφερόμενον τὰς Δημητρίου κόπτειν ἐξόπισθεν καὶ
2 *διαταράττειν τὴν τάξιν. Δημήτριος δὲ ταῖς μὲν ἑξήκοντα*

Cap. 15–16 Diod. 20, 46, 5–52 Polyaen. 4, 7, 7 Paus. 1, 6, 6 App. Syr. 54, 275 marm. Par. B 21 Iustin. 15, 2, 6 Trog. prol. 15 Oros. 3, 23, 39

[PKLr] 3 *κακὸς* K || 9 *φρουροῦντα* L | *συκιῶνα* r || 10 *προ-τείνειν* r || 13 *μάχῃ* L || 13—14 *μάχην — Πτολεμαίου* om. r || 16 *κομπώδεις καὶ διάλογοι* Lr || 18 *ἀθροισθείσης* om. P || 24 *προσ-τεθείσης*: em. Rei. || 25 *ὁ* om. PK || 27 *ἔχει* r

ταύταις ἀντέταξε δέκα ναῦς — τοσαῦται γὰρ ἤρκουν a. 306
στενὸν ὄντα τοῦ λιμένος ἐμφράξαι τὸν ἔκπλουν —, αὐτὸς
δὲ τὸ πεζὸν ἐκτάξας καὶ τοῖς ἀνατείνουσιν εἰς τὴν θάλασσαν
19 Z[1] ἀκρωτηρίοις περιχεάμενος, οὕτως ἀνήχθη ναυσὶν ἑκατὸν
5 ὀγδοήκοντα· προσμείξας δὲ ῥώμῃ καὶ βίᾳ πολλῇ, κατὰ 3
κράτος ἐτρέψατο τὸν Πτολεμαῖον, αὐτὸν μὲν ὡς ἐνικήθη e
διὰ ταχέων φυγόντα ναυσὶν ὀκτὼ μόναις — τοσαῦται γὰρ
ἐκ πασῶν περιεσώθησαν, τῶν δ' ἄλλων αἱ μὲν ἐν τῇ
307 S ναυμαχίᾳ διεφθάρησαν, ἑβδομήκοντα δ' ἥλωσαν αὔταν-
10 δροι —, τοῦ δ' ἐν ὁλκάσι παρορμοῦντος ὄχλου θεραπόντων 4
καὶ φίλων καὶ γυναικῶν, ἔτι δ' ὅπλων καὶ χρημάτων καὶ
μηχανημάτων, ἁπλῶς οὐδὲν ἐξέφυγε τὸν Δημήτριον, ἀλλ'
ἔλαβε πάντα καὶ κατήγαγεν εἰς τὸ στρατόπεδον. ἐν δὲ 5
τούτοις ἡ περιβόητος ἦν Λάμια, τὴν μὲν ἀρχὴν σπουδα-
15 σθεῖσα διὰ τὴν τέχνην — ἐδόκει γὰρ αὐλεῖν οὐκ εὐκατα-
φρονήτως —, ὕστερον δὲ καὶ τοῖς ἐρωτικοῖς λαμπρὰ γενο-
μένη. τότε γοῦν ἤδη λήγουσα τῆς ὥρας καὶ πολὺ νεώτερον 6 f
ἑαυτῆς λαβοῦσα τὸν Δημήτριον, ἐκράτησε τῇ χάριτι καὶ
κατέσχεν, ὥστ' ἐκείνης εἶναι μόνης ἐραστήν, τῶν δ'
20 ἄλλων ἐρώμενον γυναικῶν. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οὐδ' 7
ὁ Μενέλαος ἀντέσχεν, ἀλλὰ τήν τε Σαλαμῖνα παρέδωκε
τῷ Δημητρίῳ καὶ τὰς ναῦς καὶ τὸ πεζόν, ἱππεῖς τε χιλίους 896
καὶ διακοσίους καὶ μυρίους καὶ δισχιλίους ὁπλίτας.

17. Οὕτω δὲ λαμπρὰν καὶ καλὴν τὴν νίκην γενομένην
25 ἔτι μᾶλλον ἐπικοσμῶν ὁ Δημήτριος εὐγνωμοσύνῃ καὶ
φιλανθρωπίᾳ, τοὺς νεκροὺς τῶν πολεμίων ἔθαψε μεγαλο-
πρεπῶς καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀφῆκεν, Ἀθηναίοις δὲ
χιλίας καὶ διακοσίας ἀπὸ τῶν λαφύρων ἐδωρήσατο
πανοπλίας.

13 Athen. 3, 101e. 4, 128b. 6, 253a. b. 13, 577c sq. 14, 615a

[PKLr] 2 ἐμφράξαι P et Ambros. A 151: ἐκφράξαι KLr | ἐκφράξαι τοῦ λιμένος τὸν ἔκπλουν Lr || 3 τὸ Steph.: τὸν || 5 προσρήξας L προσρρήξας r || 7 φεύγοντα r || 14 λάμεια K | μὲν γὰρ P || 15 εὐκαταφρόνητος P || 16 δὲ καὶ PK: δὲ L om. r || 22 τε Sch.: δὲ

2 a. 306 Αὐτάγγελον δὲ τῆς νίκης τῷ πατρὶ τὸν Μιλήσιον Ἀρι- 20 Z¹
στόδημον ἔπεμψε, πρωτεύοντα κολακείᾳ τῶν αὐλικῶν
ἁπάντων, καὶ τότε παρεσκευασμένον ὡς ἔοικε τῶν κο-
b 3 λακευμάτων τὸ μέγιστον ἐπενεγκεῖν τοῖς πράγμασιν. ὡς
γὰρ ἐπέρασεν ἀπὸ τῆς Κύπρου, προσέχειν μὲν οὐκ εἴασε 5
τῇ γῇ τὸ πλοῖον, ἀγκύρας δ' ἀφεῖναι κελεύσας καὶ κατὰ
ναῦν ἔχειν ἀτρέμα πάντας, αὐτὸς ἐμβὰς εἰς τὸ ἐφόλκιον
ἐξῆλθε μόνος καὶ πρὸς τὸν Ἀντίγονον ἀνέβαινε, μετέωρον
ὄντα τῇ προσδοκίᾳ τῆς μάχης καὶ διακείμενον ὡς εἰκός
ἐστι διακεῖσθαι τοὺς περὶ πραγμάτων τηλικούτων 10
4 ἀγωνιῶντας. τότε γε μὴν ἀκούσας ἐκεῖνον ἥκειν, ἔτι 308 S
μᾶλλον ἢ πρότερον ἔσχε ταραχωδῶς, καὶ μόλις μὲν αὐτὸν
οἴκοι κατεῖχεν, ἄλλους δ' ἐπ' ἄλλοις ἔπεμπεν ὑπηρέτας
καὶ φίλους πευσομένους τοῦ Ἀριστοδήμου περὶ τῶν
5 γεγονότων. ἀποκριναμένου δὲ μηδὲν αὐτοῦ μηδενί, βάδην 15
c δὲ καὶ συνεστῶτι τῷ προσώπῳ μετὰ πολλῆς σιωπῆς
προσιόντος, ἐκπλαγεὶς κομιδῇ καὶ μηκέτι καρτερῶν ὁ
Ἀντίγονος ἐπὶ τὰς θύρας ἀπήντησε, πολλοῦ παραπέμ-
ποντος ἤδη τὸν Ἀριστόδημον ὄχλου καὶ συντρέχοντος
6 ἐπὶ τὸ βασίλειον. ὡς οὖν ἐγγὺς ἦλθεν, ἐκτείνας τὴν δε- 20
ξιὰν ἀνεβόησε μεγάλῃ τῇ φωνῇ· „χαῖρε βασιλεῦ Ἀντίγονε,
νικῶμεν [βασιλέα] Πτολεμαῖον ναυμαχίᾳ, καὶ Κύπρον
ἔχομεν καὶ στρατιώτας αἰχμαλώτους μυρίους ἑξακισχιλί-
ους ὀκτακοσίους." ὁ δ' Ἀντίγονος „καὶ σὺ νὴ Δία χαῖρε"
εἶπεν· „οὕτω δ' ἡμᾶς βασανίσας δίκην ὑφέξεις· βράδιον 25
γὰρ ἀπολήψῃ τὸ εὐαγγέλιον."

d **18.** Ἐκ τούτου πρῶτον ἀνεφώνησε τὸ πλῆθος Ἀντί-
γονον καὶ Δημήτριον βασιλέας. Ἀντίγονον μὲν οὖν εὐθὺς 21 Z¹
ἀνέδησαν οἱ φίλοι, Δημητρίῳ δ' ὁ πατὴρ ἔπεμψε διάδημα

27 Diod. 20, 53, 2—4 App. Syr. 54, 275 Iustin. 15, 2, 10 Oros. 3, 23, 40

[PKLr] 6 γῇ] σιγῆι K || 13 δὲ ἐπ' ἄλλοις ἔπεμπεν L²: δὲ ἔπεμπεν ἐπ' ἄλλοις L¹r δὲ ἐπ' ἄλλους ἔπεμπεν K δὲ ἐπ' ἄλλους ἔπεμψεν P || 14 παρὰ τοῦ Lr || 15 ἀποκρινομένου Cor. || 22 βασιλέα del. Rei. || 29 ἔπεμψε P: ἔπεμπε KLr

καὶ γράφων ἐπιστολὴν βασιλέα προσεῖπεν. οἱ δ' ἐν Αἰ- 2
γύπτῳ τούτων ἀπαγγελλομένων καὶ αὐτοὶ βασιλέα τὸν a. 306
Πτολεμαῖον ἀνηγόρευσαν, ὡς μὴ δοκεῖν τοῦ φρονήματος
ὑφίεσθαι διὰ τὴν ἧτταν. ἐπενείματο δ' οὕτως τὸ πρᾶγμα τῷ 3
5 ζήλῳ τοὺς ⟨ἄλλους⟩ διαδόχους· καὶ γὰρ Λυσίμαχος ἤρξατο
φορεῖν διάδημα, καὶ Σέλευκος ἐντυγχάνων τοῖς Ἕλλησιν,
ἐπεὶ τοῖς γε βαρβάροις ⟨καὶ⟩ πρότερον οὗτος ὡς βασιλεὺς
ἐχρημάτιζε. Κάσσανδρος δέ, τῶν ἄλλων αὐτὸν βασιλέα 4 e
καὶ γραφόντων καὶ καλούντων, αὐτὸς ὥσπερ πρότερον
10 εἰώθει τὰς ἐπιστολὰς ἔγραφε. τοῦτο δ' οὐ προσθήκην 5
ὀνόματος καὶ σχήματος ἐξαλλαγὴν εἶχε μόνον, ἀλλὰ καὶ
τὰ φρονήματα τῶν ἀνδρῶν ἐκίνησε καὶ τὰς γνώμας ἐπῆρε,
309 S καὶ τοῖς βίοις καὶ ταῖς ὁμιλίαις αὐτῶν ὄγκον ἐνεποίησε
καὶ βαρύτητα, καθάπερ τραγικῶν ὑποκριτῶν ἅμα τῇ
15 σκευῇ συμμεταβαλόντων καὶ βάδισμα καὶ φωνὴν καὶ
κατάκλισιν καὶ προσαγόρευσιν. ἐκ δὲ τούτων ἐγίνοντο καὶ 6
περὶ τὰς δικαιώσεις βιαιότεροι, τὴν εἰς πολλὰ παρέχουσαν
αὐτοὺς ἐλαφροτέρους καὶ μαλακωτέρους τοῖς ὑπηκόοις f
πρότερον εἰρωνείαν τῆς ἐξουσίας ἀφελόντες. τοσοῦτον 7
20 ἴσχυσε κόλακος φωνὴ μία καὶ τοσαύτης ἐνέπλησε τὴν
οἰκουμένην μεταβολῆς.

19. Ἀντίγονος δὲ τοῖς πεπραγμένοις ὑπὸ Δημητρίου
22 Z[1] περὶ Κύπρον ἐπαρθείς, εὐθὺς ἐστράτευσεν ἐπὶ Πτολε-
μαῖον, αὐτὸς μὲν ἄγων πεζῇ τὴν δύναμιν, Δημητρίου δὲ
25 μεγάλῳ στόλῳ συμπαραπλέοντος. ὃν δὲ τρόπον ἤμελλε 2
κρίνεσθαι τὰ πράγματα, Μήδιος Ἀντιγόνου φίλος ὄψιν
εἶδε κατὰ τοὺς ὕπνους. ἐδόκει γὰρ αὐτὸν Ἀντίγονον ἀγω- 897
νίζεσθαι μετὰ τῆς στρατιᾶς ἁπάσης δίαυλον, εὐρώστως
καὶ ταχὺ τὸ πρῶτον, εἶτα κατὰ μικρὸν ἐνδιδόναι τὴν

22 Diod. 20, 73—76 Paus. 1, 6, 6

[PKLr] **2** τὸν om. **P** || **5** ἄλλους add. Zie. || **7** καὶ add. Zie. | οὗτος **L**: οὕτως **PK** οὗτος (ὡς supra) **r** || **8** κάσανδρος **KLr** || **13** ἐποίησε **Lr** || **15** συμμεταβαλλόντων **r** || **16** ἐγένοντο **Lr** || **18** καὶ μαλακωτέρους om. **P**[t], add. mg. m. 1 (?) || **23** ἐστράτευεν **Lr** || **25** ᾧ δὲ τρόπῳ **P** || **28** εὐρρώστως **r**

a. 306 δύναμιν αὐτῷ, καὶ τέλος ὡς ἔκαμψεν ἀσθενῆ γενόμενον
3 καὶ μεστὸν ἄσθματος οὐ ῥᾳδίως ἀναφέρειν. αὐτός τ' οὖν ἐντυχὼν κατὰ γῆν πολλαῖς ἀπορίαις, καὶ Δημητρίου χειμῶνι μεγάλῳ καὶ κλύδωνι κινδυνεύσαντος εἰς τόπους ἀλιμένους καὶ χαλεποὺς ἐκριφῆναι, πολλὰς δὲ τῶν νεῶν 5 ἀπολέσαντος, ἐπανῆλθεν ἄπρακτος.

4 Ἦν δὲ τότε μικρὸν ἀπολείποντα γεγονὼς ἔτη τῶν ὀγδοήκοντα· μεγέθει δὲ καὶ βαρύτητι σώματος μᾶλλον ἢ
b διὰ τὸ γῆρας ἐπὶ τὰς στρατείας γεγονὼς δυσπαρακόμιστος, ἐχρῆτο τῷ παιδί, καὶ δι' εὐτυχίαν καὶ δι' ἐμπει- 10 ρίαν ἤδη τὰ μέγιστα καλῶς διοικοῦντι, τρυφὰς δὲ καὶ
5 πολυτελείας καὶ πότους αὐτοῦ μὴ βαρυνόμενος. εἰρήνης γὰρ οὔσης ἀφύβριζεν εἰς ταῦτα, καὶ σχολάζων ἐχρῆτο πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀνειμένως αὐτῷ καὶ κατακόρως, ἐν δὲ
6 τοῖς πολέμοις ὡς οἱ φύσει σώφρονες ἔνηφε. λέγεται δὲ 310 S τῆς Λαμίας ἀναφανδὸν ἤδη κρατούσης τὸν Ἀντίγονον 16 ὑπὸ τοῦ Δημητρίου καταφιλούμενον ἥκοντος ἀπὸ ξένης εἰπεῖν ἅμα γελῶντα· „δοκεῖς Λάμιαν ὦ παῖ καταφιλεῖν."
7 πάλιν δέ ποτε πλείονας ἡμέρας ἐν πότοις γενομένου, καὶ 23 Z¹
c πρόφασιν λέγοντος ὡς ῥεῦμα διοχλήσειεν αὐτόν, „ἐπυθό- 20 μην," φάναι τὸν Ἀντίγονον, „ἀλλὰ πότερον Θάσιον ἢ
8 Χῖον ἦν τὸ ῥεῦμα;" πυθόμενος δ' αὖθις ἀσθενῶς ἔχειν αὐτὸν ἐβάδιζεν ὀψόμενος, καὶ τῶν καλῶν τινι περὶ θύρας ἀπήντησεν· εἰσελθὼν δὲ καὶ καθίσας παρ' αὐτὸν ἥψατο τῆς χειρός· ἐκείνου δ' εἰπόντος ὅτι νῦν ὁ πυρετὸς ἀπο- 25 κεχώρηκεν, „ἀμέλει παιδίον" ἔφη „καὶ ἐμοὶ νῦν περὶ
9 θύρας ἀπιὼν ἀπήντηκε." ταῦτα δ' οὕτω πράως ἔφερε τοῦ
10 Δημητρίου διὰ τὴν ἄλλην πρᾶξιν. οἱ μὲν γὰρ Σκύθαι πίνοντες καὶ μεθυσκόμενοι παραψάλλουσι τὰς νευρὰς τῶν

7 App. Syr. 55, 279 Luc. Macrob. 11 || 11 cf. ad p. 3, 16

[PKLr] **1** ὡς ἔκαμψεν om. L¹r || **3** δημήτριος r || **4** καὶ κλύδωνι μεγάλῳ Lr || **7** τῶν om. KLr || **8** δὲ K: τε PLr || **9** στρατείας L²: στρατηγίας P στρατιάς L¹Kr || **11** δὲ del. Li. || **16** λαμείας K || **24** ἀπήντηκεν P | δὲ om. M | αὐτῶ r || **26** νῦν post ἀπιὸν trp. r | περὶ r: ἐπὶ PKL || **27** ἀπιὼν PL²: ἀπιὸν KL¹r

τόξων, οἷον ἐκλυόμενον ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἀνακαλούμενοι τὸν θυμόν, ἐκεῖνος δὲ τὰ μὲν ἡδονῇ διδοὺς ἁπλῶς ἑαυ- d
τόν, τὰ δὲ σπουδῇ, καὶ θάτερα τῶν ἑτέρων ἄκρατα μεταχειριζόμενος, οὐχ ἧττον ἦν δεινὸς ἐν ταῖς τοῦ πολέμου
5 παρασκευαῖς.

20. Ἀλλὰ καὶ παρασκευάσασθαι δύναμιν ἢ χρήσασθαι βελτίων ἐδόκει στρατηγὸς εἶναι, πάντα μὲν ἐκ περιουσίας ὑπάρχειν βουλόμενος ἐπὶ τὰς χρείας, τῆς δὲ περὶ τὰς ναῦς καὶ τὰ μηχανήματα μεγαλουργίας καὶ καθ' ἡδονήν τινα
10 τοῦ θεωρεῖν ἀπλήστως ἔχων. εὐφυὴς γὰρ ὢν καὶ θεωρη- 2
τικός, οὐκ εἰς παιδιὰς οὐδ' εἰς διαγωγὰς ἀχρήστους ἔτρεψε τὸ φιλότεχνον, ὥσπερ ἄλλοι βασιλεῖς αὐλοῦντες e
καὶ ζωγραφοῦντες καὶ τορεύοντες. Ἀέροπος γὰρ ὁ Μακεδὼν 3
14 τραπέζια μικρὰ καὶ λυχνίδια τεκταινόμενος ὁπότε σχολάζοι
24 Z¹ διῆγεν. Ἄτταλος δ' ὁ Φιλομήτωρ ἐκήπευε τὰς φαρμακώδεις βοτάνας, οὐ μόνον ὑοσκύαμον καὶ ἐλλέβορον, ἀλλὰ καὶ
311 S κώνειον καὶ ἀκόνιτον καὶ δορύκνιον, αὐτὸς ἐν τοῖς βασιλείοις σπείρων καὶ φυτεύων, ὀπούς τε καὶ καρπὸν αὐτῶν ἔργον πεποιημένος εἰδέναι καὶ κομίζεσθαι καθ' ὥραν.
20 οἱ δὲ Πάρθων βασιλεῖς ἐσεμνύνοντο τὰς ἀκίδας τῶν βελῶν 4
χαράττοντες αὐτοὶ καὶ παραθήγοντες. ἀλλὰ μὴν Δη- 5
μητρίου καὶ τὸ βάναυσον ἦν βασιλικόν, καὶ μέγεθος ἡ μέθοδος εἶχεν, ἅμα τῷ περιττῷ καὶ φιλοτέχνῳ τῶν ἔρ- f
γων ὕψος τι διανοίας καὶ φρονήματος συνεκφερόντων,
25 ὥστε μὴ μόνον γνώμης καὶ περιουσίας, ἀλλὰ καὶ χειρὸς ἄξια φαίνεσθαι βασιλικῆς. μεγέθει μὲν γὰρ ἐπέπληττε 6
καὶ τοὺς φίλους, κάλλει δὲ καὶ τοὺς πολεμίους ἔτερπε·
τοῦτο δ' ἔτι μᾶλλον ἀληθῶς ἢ κομψῶς εἴρηται. καὶ τὰς 7

15 Iustin. 36, 4, 3 Varro r. r. 1, 1, 8 Colum. 1, 1, 8 Plin. n. h. 1, 8. 10. 11. 14. 15. 17. 18. 18, 22 || **26** Diod. 20, 48. 82, 4. 83, 1; cf. ad c. 21

[PKLr] **6** ἢι **P** || **7** βέλτιον **P** || **9** μηχανήματα **P**: μηχανικὰ **KL¹r** μηχάνια καὶ **L²** || **10** θεωρεῖν **KL²**: θαρρεῖν **PL¹r** || **11** οὐδὲ εἰς διαγωγὰς in mg. hab. **P** || **12** φιλότεκνον **r** || **13** γὰρ **P¹K**: δὲ **P²Lr** || **16** υἱοσκύαμον **P** | ἐλέβορον **P** || **17** βασιλείοις **P**: βασιλικοῖς **KLr** || **24** ἐκφερόντων **P**

μὲν ἑκκαιδεκήρεις αὐτοῦ καὶ τὰς πεντεκαιδεκήρεις ἐθαύμαζον ἑστῶτες οἱ πολέμιοι παρὰ τὴν γῆν αὐτῶν 898 πλεούσας, αἱ δ' ἑλεπόλεις ὡς θέαμα τοῖς πολιορκουμέ- 8 νοις ἦσαν, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα μαρτυρεῖ. Λυσίμαχος μὲν γάρ, ἔχθιστος ὢν Δημητρίῳ τῶν βασιλέων καὶ 5 πολιορκοῦντι Σόλους τοὺς Κιλικίους ἀντιτεταγμένος, ἔπεμψε παρακαλῶν ἐπιδεῖξαι τὰς μηχανὰς αὐτῷ καὶ τὰς 9 ναῦς πλεούσας· ἐπιδείξαντος δὲ θαυμάσας ἀπῆλθε. Ῥόδιοι δὲ πολὺν χρόνον ὑπ' αὐτοῦ πολιορκηθέντες, ἐπεὶ κατελύσαντο τὸν πόλεμον, ᾐτήσαντο τῶν μηχανῶν ἐνίας, 10 ὅπως ὑπόμνημα τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἅμα καὶ τῆς αὐτῶν ἀνδραγαθίας ἔχωσιν.

a. 305/4 21. Ἐπολέμησε δὲ Ῥοδίοις Πτολεμαίου συμμάχοις 25 Z· b οὖσι, καὶ τὴν μεγίστην ἑλέπολιν τοῖς τείχεσι προσήγαγεν, ἧς ἕδρα μὲν ἦν τετράγωνος, ἑκάστην ἔχουσα τοῦ κάτω 15 πλαισίου πλευρὰν ὀκτὼ καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν, ἓξ δὲ καὶ ἑξήκοντα πηχῶν ὕψος εἶχεν, εἰς κορυφὴν συννεύ- 2 ουσα ταῖς ἄνω πλευραῖς στενοτέραν τῆς βάσεως. ἔνδοθεν μὲν οὖν στέγαις διεπέφρακτο καὶ χώραις πολλαῖς, τὸ δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους αὐτῆς μέτωπον ἀνέῳκτο [καὶ] 20 καθ' ἑκάστην στέγην θυρίσιν, καὶ διὰ τούτων ἐξέπιπτε 312 S βέλη παντοδαπά· μεστὴ γὰρ ἦν ἀνδρῶν μαχομένων πᾶσαν 3 ἰδέαν μάχης. καὶ τὸ μὴ κραδαινόμενον αὐτῆς μηδὲ κλινόμενον ἐν ταῖς κινήσεσιν, ἀλλ' ὀρθὸν ἐν ἕδρᾳ καὶ ἀσά- c λευτον ἰσορρόπως ἅμα ῥοίζῳ καὶ τόνῳ πολλῷ προχω- 25 ροῦν θάμβος ἅμα τῇ ψυχῇ καὶ χάριν τινὰ τῇ ὄψει τῶν 4 θεωμένων παρεῖχε. πρὸς δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον αὐτῷ

8 mor. 183b || 13 Diod. 20, 82—88. 91—99 (impr. 91) Athen. 5, 206d Athen. de mach. 27, 2sq. Vitruv. 10, 16, 4 Gell. 15, 31 Amm. Marc. 23, 4, 10

[PKLr] 6 σώλους r | κιλίους K || 10 κατελύσατο r | ἠτήσαντο L αἰτήσαντο r | ἐνίας om. K || 16—17 ἓξ — πηχῶν om. L¹r || 17 ὕψος δὲ L¹r | distinguebant post εἰς κορυφὴν | συννεύουσα Vulc.: συννεύουσαν || 19 διέφρακτο K || 20 καὶ del. Emp. || 21 θυρὶς: em. Emp. || 23 εἰδέαν K || 25 προσχωροῦν r || 26 χάριν ὁμοῦ τινα L¹r || 27 τοῦτον om. K

καὶ θώρακες ἐκομίσθησαν ἐκ Κύπρου δύο σιδηροῖ, μνῶν a. 305/4
ὁλκῆς ἑκάτερος τεσσαράκοντα. δυσπάθειαν δὲ καὶ ῥώμην 5
αὐτῶν ἐπιδεικνύμενος ὁ τεχνίτης Ζωίλος ἐκέλευσεν ἐξ
εἴκοσι βημάτων ἀφεῖναι καταπελτικὸν βέλος, οὗ προσ-
5 πεσόντος ἀρραγὴς διέμεινεν ὁ σίδηρος, ἀμυχὴν δὲ μόλις
ἔσχεν ἀμβλεῖαν οἷον ἀπὸ γραφείου. τοῦτον αὐτὸς ἐφόρει, 6
τὸν δ' ἕτερον Ἄλκιμος ὁ Ἠπειρώτης, ἀνὴρ πολεμικώτατος
26 Z[1] τῶν σὺν αὐτῷ καὶ ῥωμαλεώτατος, ὃς μόνος ἐχρῆτο διτα- d
λάντῳ πανοπλίᾳ, τῶν ἄλλων χρωμένων ταλαντιαίᾳ, καὶ
10 μαχόμενος ἐν Ῥόδῳ περὶ τὸ θέατρον ἔπεσεν.

22. Εὐρώστως δὲ τῶν Ῥοδίων ἀμυνομένων, οὐδὲν ἄξιον
λόγου πράττων ὁ Δημήτριος ὅμως ἐθυμομάχει πρὸς
αὐτούς, ὅτι Φίλας τῆς γυναικὸς αὐτῷ γράμματα καὶ
στρώματα καὶ ἱμάτια πεμψάσης, λαβόντες τὸ πλοῖον
15 ὥσπερ εἶχε πρὸς Πτολεμαῖον ἀπέστειλαν, καὶ τὴν Ἀθη-
ναίων οὐκ ἐμιμήσαντο φιλανθρωπίαν, οἳ Φιλίππου πο- 2
λεμοῦντος αὐτοῖς γραμματοφόρους ἑλόντες, τὰς μὲν ἄλ-
λας ἀνέγνωσαν ἐπιστολάς, μόνην δὲ τὴν Ὀλυμπιάδος οὐκ
ἔλυσαν, ἀλλ' ὥσπερ ἦν κατασεσημασμένη πρὸς ἐκεῖνον e
20 ἀπέστειλαν.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ ἐπὶ τούτῳ σφόδρα δηχθεὶς ὁ 3
Δημήτριος εὐθὺς παρασχόντας λαβὴν οὐχ ὑπέμεινεν
ἀντιλυπῆσαι τοὺς Ῥοδίους. ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς ὁ Καύνιος 4
Πρωτογένης γράφων τὴν περὶ τὸν Ἰάλυσον διάθεσιν,

7 Diod. 20, 98, 9 || 13 Diod. 20, 93, 4 || 16 Apul. apol. 86 || 23 mor. 183b Strab. 14, 652 Ael. v. h. 12, 41 Suda s. v. Πρωτογένης Cic. Verr. 4, 135 or. 5 Plin. n. h. 7, 12b. 35, 104sq. Fronto p. 22, 6 v. d. H. Gell. 15, 31

[PKLr] 2—3 αὐτῶν καὶ ῥώμην Lr || 3 ζωίλος Kr[1]: ζωΐλος P ζῶιλος Lr[2] || 4 καταπαλτικὸν K || 6 οἷαν K || 6—7 τούτων αὐτὸς ἐφόρει ⟨τὸν ἕτερον⟩, τὸν δ' ἕτερον Madvig || 9 χρωμάτων r || 11 εὐρρώστως r | δὲ καὶ Lr || 13 αὐτῷ] αὐτοῦ P || 14 στρώμματα r || 15 εἶχον K || 16—20 hab. Phot. cod. 245 p. 397b 8 || 16—17 πολιορκοῦντος αὐτοὺς Phot. || 18 τὴν] τῆς r || 19 κατασεσημασμένην Photii cod. A || 20 ἀπέλυσαν Phot. || 21. 22 ὁ Δημήτριος om. K || 22 παρασχόντος (ας supra) P || 24 διάθεσιν Lr: διάλυσιν PK

καὶ τὸν πίνακα μικρὸν ἀπολείποντα τοῦ τέλος ἔχειν ἔν 313 S
5 *τινι τῶν προαστίων ἔλαβεν ὁ Δημήτριος. πεμψάντων δὲ*
κήρυκα τῶν Ῥοδίων καὶ δεομένων φείσασθαι καὶ μὴ
διαφθεῖραι τὸ ἔργον, ἀπεκρίνατο τὰς τοῦ πατρὸς ἂν
εἰκόνας ἐμπρῆσαι μᾶλλον ἢ τέχνης πόνον τοσοῦτον. ἑπτὰ 5
f *γὰρ ἔτεσι λέγεται συντελέσαι τὴν γραφὴν ὁ Πρωτογένης.* 27 Z[1]
6 *καί φησιν Ἀπελλῆς οὕτως ἐκπλαγῆναι θεασάμενος τὸ*
ἔργον, ὥστε καὶ φωνὴν ἐπιλιπεῖν αὐτόν, ὀψὲ δ' εἰπεῖν
ὅτι ,,μέγας ὁ πόνος καὶ θαυμαστὸν τὸ ἔργον'', οὐ μὴν
ἔχειν γε χάριτας δι' ἃς οὐρανοῦ ψαύειν τὰ ὑπ' αὐτοῦ 10
7 *γραφόμενα. ταύτην μὲν οὖν τὴν γραφὴν εἰς ταὐτὸ ταῖς*
ἄλλαις συνωσθεῖσαν ἐν Ῥώμῃ τὸ πῦρ ἐπενείματο.

899 8 *Τῶν δὲ Ῥοδίων κατεξανισταμένων τοῦ πολέμου, δεό-*
a 304 *μενον προφάσεως τὸν Δημήτριον Ἀθηναῖοι παραγενό-*
μενοι διήλλαξαν ἐπὶ τῷ συμμαχεῖν Ῥοδίους Ἀντιγόνῳ 15
καὶ Δημητρίῳ πλὴν ἐπὶ Πτολεμαῖον.

23. *Ἐκάλουν δὲ τὸν Δημήτριον οἱ Ἀθηναῖοι, Κασ-*
2 *σάνδρου τὸ ἄστυ πολιορκοῦντος. ὁ δὲ ναυσὶν ἐπιπλεύσας*
τριακοσίαις τριάκοντα καὶ πολλοῖς ὁπλίταις, οὐ μό-
νον ἐξήλασε τῆς Ἀττικῆς τὸν Κάσσανδρον, ἀλλὰ καὶ 20
φεύγοντα μέχρι Θερμοπυλῶν διώξας καὶ τρεψάμενος,
Ἡράκλειαν ἔλαβεν ἑκουσίως αὐτῷ προσθεμένην καὶ τῶν
Μακεδόνων ἑξακισχιλίους μεταβαλομένους πρὸς αὐτόν.
b 3 *ἐπανιὼν δὲ τοὺς ἐντὸς Πυλῶν Ἕλληνας ἠλευθέρου, καὶ*
Βοιωτοὺς ἐποιήσατο συμμάχους, καὶ Κεγχρεὰς εἷλε· καὶ 25
Φυλὴν καὶ Πάνακτον, ἐπιτειχίσματα τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ

7 Plin. 35, 79. 80. 83 || 13 Diod. 20, 99, 3. 107, 4 || 17 mor. 851 d Diod. 20, 100, 5. 6 IG II[2] 467 = Dittenberger Syll.[3] 327

[PKLr] 1 *ἀπολιπόντα* PK | *τοῦ τέλος* Steph.: *τοῦ τὸ τέλος* P *τοῦ τέλους* KLr || 2 *προαστείων* codd. || 4 *ἂν* om. r, edebant *εἰκόνας ἂν* || 6 *συντελέσαι λέγεται* r || 7 *ὁ ἀπελλῆς* Lr || 9 *ὅτι* om. r || 10 *δι' ἃς ⟨ἂν⟩* Zie. cl. Ael. | *ὑφ' αὐτοῦ* Anon. || 12 *ἀπενείματο* P || 16 *πλὴν* Kr[2]: *πλεῖν* PLr[1] || 17 *οἱ* om. r | *κασάνδρου* KLr || 20 *κάσανδρον* KL[2]r[2] *κασάνδριον* L[1]r[1] || 23 *μεταβαλλομένους*: em. Cor. || 25 *κεγχρέας* KLr[1]: *κεγχρείας* P *κεγχρειᾶς* r[2] || 26 *πάναπτον* r | *ἐπιτείχισμα* PKL

Κασσάνδρου φρουρούμενα, καταστρεψάμενος ἀπέδωκε a. 304
28 Z¹ τοῖς Ἀθηναίοις. οἱ δὲ καίπερ ἐκκεχυμένοι πρότερον εἰς 4
αὐτὸν καὶ κατακεχρημένοι πᾶσαν φιλοτιμίαν, ἐξεῦρον
ὅμως καὶ τότε πρόσφατοι καὶ καινοὶ ταῖς κολακείαις
5 φανῆναι. τὸν γὰρ ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος ἀπέδειξαν 5
314 S αὐτῷ κατάλυσιν, κἀκεῖ δίαιταν εἶχε, τῆς Ἀθηνᾶς λεγο-
μένης ὑποδέχεσθαι καὶ ξενίζειν αὐτόν, οὐ πάνυ κόσμιον
ξένον οὐδ' ὡς παρθένῳ πράως ἐπισταθμεύοντα. καίτοι 6 c
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Φίλιππον αἰσθόμενός ποθ' ὁ πατὴρ ἐν
10 οἰκίᾳ καταλύοντα τρεῖς ἐχούσῃ νέας γυναῖκας, πρὸς
ἐκεῖνον μὲν οὐδὲν ἐφθέγξατο, παρόντος δ' ἐκείνου τὸν
σταθμοδότην μεταπεμψάμενος „οὗτος" εἶπεν, „οὐκ
ἐξάξεις μου τὸν υἱὸν ἐκ τῆς στενοχωρίας;"

24. Δημήτριος δέ, τὴν Ἀθηνᾶν αὐτῷ προσῆκον εἰ δι'
15 ἄλλο μηδὲν ὥς γε πρεσβυτέραν ἀδελφὴν αἰσχύνεσθαι
(τοῦτο γὰρ ἐβούλετο λέγεσθαι), τοσαύτην ὕβριν εἰς παῖδας
ἐλευθέρους καὶ γυναῖκας ἀστὰς κατεσκέδασε τῆς ἀκροπό-
λεως, ὥστε δοκεῖν τότε μάλιστα καθαρεύειν τὸν τόπον, ὅτε
Χρυσίδι καὶ Λαμίᾳ καὶ Δημοῖ καὶ Ἀντικύρᾳ ταῖς πόρ- d
20 ναις ἐκείναις συνακολασταίνοι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα σαφῶς 2
ἀπαγγέλλειν οὐ πρέπει διὰ τὴν πόλιν, τὴν δὲ Δημο-
κλέους ἀρετὴν καὶ σωφροσύνην ἄξιόν ἐστι μὴ παρελθεῖν.
ἐκεῖνος γὰρ ἦν ἔτι παῖς ἄνηβος, οὐκ ἔλαθε δὲ τὸν Δη- 3
μήτριον ἔχων τῆς εὐμορφίας τὴν ἐπωνυμίαν κατήγορον·
25 ἐκαλεῖτο γὰρ Δημοκλῆς ὁ καλός. ὡς δὲ πολλὰ πειρών- 4
29 Z¹ των καὶ διδόντων καὶ φοβούντων ὑπ' οὐδενὸς ἡλίσκετο,

8 mor. 182b || 18 Athen. 13, 567f. 578a sq. 586f. 587e Harpocr. s. v. Ἀντικύρα cf. ad p. 17, 13

[PKLr] 1 κασάνδρου KLr² κασάνδριον r¹ || 2 εἰς] πρὸς r || 4 τὰς κολακείας L τῆς κολακείας r || 5 ἀπέδειξαν P: ἀπέδειξεν K ἀπεδείξαντο Lr || 8 παρθένου L¹r || 9—10 καταλύοντα ἐν οἰκίᾳ Lr || 10 τρεῖς om. K || 12 οὕτως KP οὕτως (ος supra) Lr || 13 ἐξάξεις K Paris. 1679 mor.: ἐξάγεις Lr ἄξεις P | ἐκ] ἀπὸ mor. || 16 δὲ ὕβριν P || 17 ἀστὰς] αὐτὰς P || 18 τότε om. K || 19 ἀντικύρω P || 25 γὰρ PK: δὲ Lr || 25—26 διδόντων καὶ πειρώντων r

τέλος δὲ φεύγων τὰς παλαίστρας καὶ τὸ γυμνάσιον εἴς τι βαλανεῖον ἰδιωτικὸν ἐφοίτα λουσόμενος, ἐπιτηρήσας
5 τὸν καιρὸν ὁ Δημήτριος ἐπεισῆλθεν αὐτῷ μόνῳ. καὶ ὁ
e παῖς ὡς συνεῖδε τὴν περὶ αὐτὸν ἐρημίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, ἀφελὼν τὸ πῶμα τοῦ χαλκώματος εἰς ζέον ὕδωρ ἐνήλατο 5 καὶ διέφθειρεν αὐτόν, ἀνάξια μὲν παθών, ἄξια δὲ τῆς
6 πατρίδος καὶ τοῦ κάλλους φρονήσας, οὐχ ὡς Κλεαίνετος ὁ Κλεομέδοντος, ὃς ὠφληκότι τῷ πατρὶ δίκην πεντήκοντα ταλάντων ἀφεθῆναι διαπραξάμενος, καὶ γράμματα παρὰ Δημητρίου κομίσας πρὸς τὸν δῆμον, οὐ μόνον ἑαυτὸν 10
7 κατήσχυνεν, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν συνετάραξε. τὸν μὲν γὰρ 315 S Κλεομέδοντα τῆς δίκης ἀφῆκαν, ἐγράφη δὲ ψήφισμα μηδένα τῶν πολιτῶν ἐπιστολὴν παρὰ Δημητρίου κομίζειν.
f 8 ἐπεὶ δ' ἀκούσας ἐκεῖνος οὐκ ἤνεγκε μετρίως, ἀλλ' ἠγανάκτησε, δείσαντες αὖθις οὐ μόνον τὸ ψήφισμα 15 καθεῖλον, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰσηγησαμένων καὶ συνειπόντων
9 τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐφυγάδευσαν· ἔτι δὲ προσεψηφίσαντο, δεδόχθαι τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, πᾶν ὅ τι ἂν ὁ βασιλεὺς Δημήτριος κελεύσῃ, τοῦτο καὶ πρὸς θεοὺς
10 900 ὅσιον καὶ πρὸς ἀνθρώπους εἶναι δίκαιον. εἰπόντος δέ 20 τινος τῶν καλῶν κἀγαθῶν μαίνεσθαι τὸν Στρατοκλέα τοιαῦτα γράφοντα, Δημοχάρης ὁ Λευκονοεὺς „μαίνοιτο
11 μέντἂν“ εἶπεν „εἰ μὴ μαίνοιτο“. πολλὰ γὰρ ὁ Στρατοκλῆς ὠφελεῖτο διὰ τὴν κολακείαν. ὁ δὲ Δημοχάρης ἐπὶ τούτῳ 30 Z[1]
12 διαβληθεὶς ἐφυγαδεύθη. τοιαῦτα ἔπραττον Ἀθηναῖοι, 25 φρουρᾶς ἀπηλλάχθαι καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἔχειν δοκοῦντες.

a. 303 **25.** Δημήτριος δὲ παρελθὼν εἰς Πελοπόννησον, οὐδενὸς ὑφισταμένου τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ φευγόντων καὶ προϊεμένων τὰς πόλεις, προσηγάγετο τήν τε καλου-

27 Diod. 20, 102—103 Athen. 10, 415a Polyaen. 4, 7, 3 Paus. 2, 7, 1 Plaut. Curc. 394

[PKLr] **3** *καὶ ὁ* **PKL**: *ὁ δὲ* **r** || **5** *ἐνήλλατο* **Pr** || **6** *αὐτόν* om. **K** || **8** *ὅς* del. Sch. | *δίκην* om. **r** || **11** *γὰρ* om. **L**[1]**r** || **12** *ἀφῆκεν* (a supra ε) **r** || **22** *λευκωνεὺς* **P** *λευκονεὺς* **K** *λακωνεὺς* **Lr**: em. Rei. || **22—23** *εἶπεν μαίνοιτο μὲν τ' ἂν* **r** || **23** *μαίνοιτο* recte se habet, inutiles sunt coniecturae, quas in ed. 1 vol. IV 2, XXI enumeravi; cf. Them. 29, 10 mor. 602a | *γὰρ καὶ* **PK** || **27** *ὡς οὐδενὸς* **r** || **29** *προεμένων* **L**[1]**r**

μένην Ἀκτὴν καὶ Ἀρκαδίαν πλὴν Μαντινείας, καὶ Ἄρ-
γος καὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ἐλύσατο, τάλαντα δοὺς b
ἑκατὸν τοῖς φρουροῦσιν. ἐν Ἄργει μὲν οὖν τῆς τῶν 2
Ἡραίων ἑορτῆς καθηκούσης ἀγωνοθετῶν καὶ συμπανη-
5 γυρίζων τοῖς Ἕλλησιν, ἔγημε τὴν Αἰακίδου θυγατέρα
τοῦ Μολοττῶν βασιλέως, ἀδελφὴν δὲ Πύρρου, Δηιδά-
μειαν. Σικυωνίους δὲ φήσας παρὰ τὴν πόλιν οἰκεῖν τὴν 3
πόλιν, ἔπεισεν οὗ νῦν οἰκοῦσι μετοικίσασθαι· τῷ δὲ τόπῳ
καὶ τοὔνομα τὴν πόλιν συμμεταβαλοῦσαν ἀντὶ Σικυῶνος
10 Δημητριάδα προσηγόρευσεν. ἐν δ' Ἰσθμῷ κοινοῦ συνεδρίου 4 a. 302
γενομένου καὶ πολλῶν ἀνθρώπων συνελθόντων, ἡγεμὼν
316 S ἀνηγορεύθη τῆς Ἑλλάδος ὡς πρότερον οἱ περὶ Φίλιππον
καὶ Ἀλέξανδρον· ὧν ἐκεῖνος οὐ παρὰ μικρὸν ἐνόμιζεν 5 c
ἑαυτὸν εἶναι βελτίονα, τῇ τύχῃ τῇ παρούσῃ καὶ τῇ
15 δυνάμει τῶν πραγμάτων ἐπαιρόμενος. Ἀλέξανδρος γοῦν 6
31 Z[1] οὐδένα τῶν ἄλλων βασιλέων ἀπεστέρησε τῆς ὁμωνυμίας
οὐδ' ἑαυτὸν ἀνεῖπε βασιλέων βασιλέα, καίτοι πολλοῖς
τὸ καλεῖσθαι καὶ εἶναι βασιλέας αὐτὸς δεδωκώς· ἐκεῖνος 7
δὲ χλευάζων καὶ γελῶν τοὺς ἄλλον τινὰ πλὴν τοῦ πατρὸς
20 καὶ αὐτοῦ βασιλέα προσαγορεύοντας, ἡδέως ἤκουε τῶν
παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως,
Σελεύκου δ' ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, d
Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικε-
λιώτου νησιάρχου. τούτων δὲ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐκφερο- 8
25 μένων, οἱ μὲν ἄλλοι [βασιλεῖς] κατεγέλων, Λυσίμαχος δ'
ἠγανάκτει μόνος εἰ σπάδοντα νομίζει Δημήτριος αὐτόν·
ἐπιεικῶς γὰρ εἰώθεισαν εὐνούχους ἔχειν γαζοφύλακας.

3 Plut. Pyrrh. 4, 3 Iustin. 14, 6, 3 (Diod. 19, 35, 5) || 7 Diod. 20, 102, 2 sq. || 10 cf. Diod. 20, 106, 1. 107, 1. 110, 4 IG XII 9, 210 = Dittenberger Syll.[3] 348 || 18 mor. 823c Athen. 6, 261b

[PKLr] 2 συκιῶνα r, item l. 9 || 5 αἰακίδου K[m]: αἰακοῦ K[t]PLr (τὴν τὴν αἰακοῦ θυγατέρα L[1] τὴν θυγατέρα τοῦ αἰακοῦ r) || 6 Πύρρου] δήμου r || 7 πόλιν] πόλον Madvig || 8 μετοικήσασθαι P | τόπῳ Steph.: τρόπωι || 10 καινοῦ r || 11 συνελθόντων] γενομένων r || 14 καὶ τῇ τύχῃ P || 17 οὐδ' ἑαυτὸν K: οὐδὲ αὐτὸν PLr || 25 βασιλεῖς om. K

9 ἦν δὲ καὶ πάντων ἀπεχθέστατος ὁ Λυσίμαχος αὐτῷ, καὶ λοιδορῶν εἰς τὸν ἔρωτα τῆς Λαμίας ἔλεγε νῦν πρῶτον ἑωρακέναι πόρνην προερχομένην ἐκ τραγικῆς σκηνῆς· ὁ δὲ Δημήτριος ἔφη τὴν ἑαυτοῦ πόρνην σωφρονεστέραν εἶναι τῆς ἐκείνου Πηνελόπης. 5

a. 302 **26.** Τότε δ' οὖν ἀναζευγνύων εἰς τὰς Ἀθήνας ἔγραψεν, e ὅτι βούλεται παραγενόμενος εὐθὺς μυηθῆναι καὶ τὴν τελετὴν ἅπασαν ἀπὸ τῶν μικρῶν ἄχρι τῶν ἐποπτικῶν 2 παραλαβεῖν. τοῦτο δ' οὐ θεμιτὸν ἦν οὐδὲ γεγονὸς πρότερον, ἀλλὰ τὰ μικρὰ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦντο, τὰ 10 δὲ μεγάλα τοῦ Βοηδρομιῶνος· ἐπώπτευον δὲ τοὐλάχιστον 3 ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλείποντες. ἀναγνωσθέντων δὲ τῶν γραμμάτων, μόνος ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν Πυθόδωρος ὁ δᾳδοῦχος, ἐπέρανε δ' οὐδέν· ἀλλὰ Στρατοκλέους γνώμην 32 Z¹ εἰπόντος, Ἀνθεστηριῶνα τὸν Μουνυχιῶνα ψηφισαμένους 15 καλεῖν καὶ νομίζειν, ἐτέλουν τῷ Δημητρίῳ τὰ πρὸς f 4 Ἄγραν· καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐξ Ἀνθεστηριῶνος ὁ 317 S Μουνυχιὼν γενόμενος Βοηδρομιὼν ἐδέξατο τὴν λοιπὴν τελετήν, ἅμα καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Δημητρίου προσεπι- 5 λαβόντος. διὸ καὶ Φιλιππίδης τὸν Στρατοκλέα λοιδορῶν 20 ἐποίησεν (CAF III 308)·

ὁ τὸν ἐνιαυτὸν συντεμὼν εἰς μῆν' ἕνα,

καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ Παρθενῶνι κατασκηνώσεως·

ὁ τὴν ἀκρόπολιν πανδοκεῖον ὑπολαβών,
901 καὶ τὰς ἑταίρας εἰσαγαγὼν τῇ παρθένῳ. 25

27. Πολλῶν δὲ γενομένων ἐν τῇ πόλει τότε πλημμελημάτων καὶ παρανομημάτων ἐκεῖνο μάλιστα λέγεται

1 Athen. 14, 614e sq. || 6 Diod. 20, 110, 1

[PKLr] 2 νῦν μὲν πρῶτον K || 3 ἐπερχομένην r || 4–5 σωφρονεστέραν εἶναι τὴν ἑαυτοῦ πόρνην r || 6 τότε γ' οὖν K || 11 βοϊδρομιῶνος L¹ | ἐπτώχευον r || 12 ἀναγνωσθέντα r || 13 εἰπεῖν P^t, corr. P^m || 15 ψηφισαμένους om. r || 16 τὸν Δημήτριον Cor. || 17 Ἄγραν Salmasius: ἀγορὰν || 18 βοϊδρομιὼν L¹r || 20 στρατοκλῆν r || 25 ἑτέρας εἰσάγων K || 26 γενομένων Iunt.: γινομένων || 27 καὶ παρανομημάτων om. P

λυπῆσαι τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι διακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα πορίσαι ταχὺ καὶ δοῦναι προσταχθὲν αὐτοῖς, καὶ τῆς εἰσπράξεως συντόνου καὶ ἀπαραιτήτου γενομένης, ἰδὼν ἠθροισμένον τὸ ἀργύριον ἐκέλευσε Λαμίᾳ καὶ ταῖς
5 *περὶ αὐτὴν ἑταίραις εἰς σμῆγμα δοθῆναι. ἡ γὰρ αἰσχύνη* 2
τῆς ζημίας καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ πράγματος μᾶλλον ἠνώχλησε τοὺς ἀνθρώπους. ἔνιοι δὲ τοῦτο Θετταλοῖς, οὐκ Ἀθηναίοις, ὑπ' αὐτοῦ συμβῆναι λέγουσι. χωρὶς δὲ τούτων αὐτὴ καθ' 3 b
ἑαυτὴν ἡ Λάμια τῷ βασιλεῖ παρασκευάζουσα δεῖπνον
10 *ἠργυρολόγησε πολλούς, καὶ τὸ δεῖπνον οὕτως ἤνθησε*
33 Z¹ *τῇ δόξῃ διὰ τὴν πολυτέλειαν, ὥσθ' ὑπὸ Λυγκέως τοῦ Σαμίου συγγεγράφθαι. διὸ καὶ τῶν κωμικῶν τις οὐ* 4
φαύλως τὴν Λάμιαν Ἑλέπολιν ἀληθῶς προσεῖπε. Δημοχάρης δ' ὁ Σόλιος τὸν Δημήτριον αὐτὸν ἐκάλει Μῦθον·
15 *εἶναι γὰρ αὐτῷ καὶ Λάμιαν. οὐ μόνον δὲ ταῖς γαμεταῖς,* 5
ἀλλὰ καὶ τοῖς φίλοις τοῦ Δημητρίου ζῆλον καὶ φθόνον εὐημεροῦσα καὶ στεργομένη παρεῖχεν. ἀφίκοντο γοῦν 6
τινες παρ' αὐτοῦ κατὰ πρεσβείαν πρὸς Λυσίμαχον, οἷς c
ἐκεῖνος ἄγων σχολὴν ἐπέδειξεν ἔν τε τοῖς μηροῖς καὶ
20 *τοῖς βραχίοσιν ὠτειλὰς βαθείας ὀνύχων λεοντείων, καὶ*
318 S *διηγεῖτο τὴν γενομένην αὐτῷ μάχην πρὸς τὸ θηρίον, ὑπ' Ἀλεξάνδρου συγκαθειρχθέντι τοῦ βασιλέως. οἱ δὲ* 7
γελῶντες ἔφασαν καὶ τὸν αὐτῶν βασιλέα δεινοῦ θηρίου δήγματα φέρειν ἐν τῷ τραχήλῳ, Λαμίας. ἦν δὲ θαυμαστόν, 8
25 *ὅτι τῆς Φίλας ἐν ἀρχῇ τὸ μὴ καθ' ἡλικίαν δυσχεραίνων, ἥττητο τῆς Λαμίας καὶ τοσοῦτον ἤρα χρόνον ἤδη παρηκμακυίας. Δημὼ γοῦν ἡ ἐπικαλουμένη Μανία, παρὰ δεῖ-* 9

8 Athen. 3, 101e. 4, 128a. b Alciphr. 4, 16 || 20 Plin. n. h. 8, 54 Iustin. 15, 3, 7—8 || 27 cf. ad p. 25, 18

[*Π* (= PR) KL] 5 *αὐτὸν* P | *μῆγμα* r || 9 *λαμία* P ante ras., Kr || 11 *λυγκέως* KL[t]: *λυγγέως* r *γλυκέως* PL[m] *γλυκέος* L² mg. || 12 *κωμῶν* P || 13 *ἀληθῶς* del. Stegmann || 14 *αὐτὸν* om. r || 15 *εἶναι*] *εἰ* P¹, corr. P² | *λαμείαν* K || 16 *ταῖς φίλοις* r (*φίλαις* r²) || 21 *αὐτοῦ* Lr || 22 *συγκαθειρ*| explicit r, incipit R || 24 *φέρειν* om. K *φορεῖν* Herw. | *ἦν δὲ καὶ* L || 25 *φιλίας* K

πνον αὐλούσης τῆς Λαμίας καὶ τοῦ Δημητρίου πυθομέ-
d 10 νου „τί σοι δοκεῖ;“ „γραῦς“ εἶπεν „ὦ βασιλεῦ.“ πάλιν
δὲ τραγημάτων παρατεθέντων, κἀκείνου πρὸς αὐτὴν
εἰπόντος· „ὁρᾷς ὅσα μοι Λάμια πέμπει;“ „πλείονα“ ἔφη
„πεμφθήσεταί σοι παρὰ τῆς ἐμῆς μητρός, ἐὰν θέλῃς καὶ 5
11 μετ' αὐτῆς καθεύδειν.“ ἀπομνημονεύεται δὲ τῆς Λαμίας
καὶ πρὸς τὴν λεγομένην Βοκχώρεως κρίσιν ἀντίρρησις.
12 ἐπεὶ γάρ τις ἐρῶν ἐν Αἰγύπτῳ τῆς ἑταίρας Θώνιδος 34 Z¹
ᾐτεῖτο συχνὸν χρυσίον, εἶτα κατὰ τοὺς ὕπνους δόξας
αὐτῇ συγγενέσθαι τῆς ἐπιθυμίας ἐπαύσατο, δίκην ἔλαχεν 10
13 ἡ Θῶνις αὐτῷ τοῦ μισθώματος. ἀκούσας δὲ τὸν λόγον
ὁ Βόκχωρις ἐκέλευσε τὸν ἄνθρωπον ὅσον ᾐτήθη χρυσίον
e ἠριθμημένον ἐν τῷ ἀγγείῳ διαφέρειν δεῦρο κἀκεῖσε τῇ
χειρί, τὴν δ' ἑταίραν ἔχεσθαι τῆς σκιᾶς, ὡς τὴν δόξαν
14 τῆς ἀληθείας σκιὰν οὖσαν. οὐκ ᾤετο ταύτην εἶναι τὴν 15
κρίσιν ἡ Λάμια δικαίαν· οὐ γὰρ ἀπέλυσεν ἡ σκιὰ τῆς
ἐπιθυμίας τοῦ ἀργυρίου τὴν ἑταίραν, τὸ δ' ὄναρ ἔπαυσεν
ἐρῶντα τὸν νεανίσκον. ταῦτα μὲν οὖν περὶ Λαμίας.

a. 302/1 **28.** Τὴν δὲ διήγησιν ὥσπερ ἐκ κωμικῆς σκηνῆς πάλιν
εἰς τραγικὴν μετάγουσιν αἱ τύχαι καὶ αἱ πράξεις τοῦ 20
2 ἀνδρὸς ὃν διηγούμεθα. τῶν γὰρ ἄλλων βασιλέων ἁπάν-
των συνισταμένων ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον καὶ συμφερόντων
εἰς ταὐτὸ τὰς δυνάμεις, ἀπῆρεν ὁ Δημήτριος ἐκ τῆς Ἑλλά-
f δος, καὶ τῷ πατρὶ συμμείξας φιλοτιμουμένῳ παρ' ἡλικίαν 319 S
3 πρὸς τὸν πόλεμον, ἔτι μᾶλλον αὐτὸς ἐπερρώσθη. καίτοι 25
δοκεῖ γ' Ἀντίγονος, εἰ μικρῶν τινων ὑφεῖτο καὶ τῆς ἄγαν
φιλαρχίας ἐχάλασε, μέχρι παντὸς ἂν αὐτῷ διαφυλάξαι
4 κἀκείνῳ καταλιπεῖν τὸ πρῶτον εἶναι. φύσει δὲ βαρὺς ὢν
καὶ ὑπερόπτης καὶ τοῖς λόγοις οὐχ ἧττον ἢ τοῖς πράγμασι

Cap. 28–29 Plut. Pyrrh. 4, 4 Diod. 20, 106–113. 21, 1, 2–4 App. Syr. 55, 279 Paus. 1, 6, 7 Iustin. 15, 2, 15–17. 4, 22 Oros. 3, 23, 35. 41–48 al. || 25 Diod. 20, 106, 3. 4

[Π(= PR) KL] 2 τίς Zie. || 3 αὐτὸν K || 7 βοκχόρεως RKL¹ || 8 θώνιδος codd.: scribebant Θωνίδος ex dett., similiter l. 11; cf. Herod. 2, 113sq. Diod. 1, 19, 4 || 12 βόκχορις KL || 16 λαμία K || 20 εἰς τὴν τραγικὴν P || 21 ὃν] ὧν R || 23 τὰς δυνάμεις εἰς ταὐτὸ L

τραχύς, πολλοὺς καὶ νέους καὶ δυνατοὺς ἄνδρας ἐξηγρίαινε καὶ παρώξυνε· καὶ τήν γε τότε σύστασιν καὶ κοινωνίαν 5 902 αὐτῶν ἔλεγεν ὥσπερ ὀρνίθων σπερμολόγων συνδρομὴν 35 Z¹ ἑνὶ λίθῳ καὶ ψόφῳ συνδιαταράξειν. ἦγε δὲ πεζοὺς μὲν 6 5 ἑπτακισμυρίων πλείους, ἱππεῖς δὲ μυρίους, ἐλέφαντας δ' ἑβδομήκοντα πέντε, τῶν ἐναντίων ἐχόντων πεζοὺς μὲν ἑξακισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίοις τῶν ἐκείνου πλείονας, ἐλέφαντας δὲ τετρακοσίους, ἅρματα δ' ἑκατὸν εἴκοσι. γενομένῳ δ' ἐγγὺς 7 10 αὐτῶν τροπὴν ἔσχεν ἡ διάνοια τῆς ἐλπίδος μᾶλλον ἢ τῆς γνώμης. ὑψηλὸς γὰρ εἶναι καὶ γαῦρος εἰωθὼς ἐν τοῖς 8 ἀγῶσι, καὶ χρώμενος φωνῇ τε μεγάλῃ καὶ λόγοις σοβα- b ροῖς, πολλάκις δὲ καὶ τῷ παρασκῶψαί τι καὶ γελοῖον εἰπεῖν τῶν πολεμίων ἐν χερσὶν ὄντων ἐπιδειξάμενος εὐστάθειαν 15 καὶ καταφρόνησιν, τότε σύννους ἑωρᾶτο καὶ σιωπηλὸς τὰ πολλά, καὶ τὸν υἱὸν ἀπέδειξε τῷ πλήθει καὶ συνέστησε διάδοχον. ὃ δὲ μάλιστα πάντες ἐθαύμασαν, ἐν τῇ σκηνῇ 9 μόνος διελέχθη πρὸς αὐτόν, οὐκ εἰθισμένος ἔχειν οὐδὲ πρὸς ἐκεῖνον ἀπορρήτους κοινολογίας, ἀλλ' ἴδιος ὢν 20 γνώμῃ, εἶτα προστάττων φανερῶς καὶ χρώμενος οἷς βουλεύσαιτο καθ' ἑαυτόν. λέγεται γοῦν μειράκιον ἔτι ὄντα 10 τὸν Δημήτριον αὐτοῦ πυθέσθαι, πότε μέλλουσιν ἀνα- c ζευγνύειν· τὸν δ' εἰπεῖν πρὸς ὀργήν· „ἀγωνιᾷς μὴ μόνος σὺ τῆς σάλπιγγος οὐκ ἀκούσῃς;“

320 S **29.** Τότε μέντοι καὶ σημεῖα μοχθηρὰ κατεδουλοῦτο τὴν 26 γνώμην αὐτῶν. Δημήτριος μὲν γὰρ ἔδοξε κατὰ τοὺς 2 ὕπνους Ἀλέξανδρον ὡπλισμένον λαμπρῶς ἐρωτᾶν, ὁποῖόν τι σύνθημα διδόναι πρὸς τὴν μάχην μέλλουσιν· αὐτοῦ δὲ

21 mor. 182b. 506d

[*Π*(= PR) KL] **2—3** *αὐτῶν καὶ κοινωνίαν* L || **4** *ἑνὶ* Anon.: *ἐν* || **7** *πενταχοσίους*: em. Li. || **8** *ἐκείνου* Iunt.: *ἐκείνων* || **9** *γενομένων* L ante ras. || **10** *αὐτῶν* Anon.: *αὐτῶι* || **13** *τῷ* L: *τὸ* *Π*K || **16** *ἀπέδ. διάδ. καὶ͜ τῷ πλ. συνέστ.* Sch. Zie. || **20** *βουλεύσαιτο*] *βούλεται τὸ* K || **24** *ἀκούσῃς* Steph., mor. 506d: *ἀκούσεις* codd. *ἀκούσῃ* mor. 182b

a. 301 φήσαντος „Δία καὶ Νίκην“, „ἄπειμι τοίνυν“ φάναι „πρὸς τοὺς ἐναντίους· ἐκεῖνοι γάρ με παραλαμβάνουσιν.“ 36 Z¹
3 Ἀντίγονος δὲ παραταττομένης ἤδη τῆς φάλαγγος ἐξιὼν προσέπταισεν, ὥστε πεσεῖν ὅλος ἐπὶ στόμα καὶ διατεθῆναι
d χαλεπῶς· ἀναστὰς δὲ καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὸν 5 οὐρανόν, ᾐτήσατο νίκην παρὰ τῶν θεῶν ἢ θάνατον ἀναί-
4 σθητον πρὸ τῆς ἥττης. γενομένης δὲ τῆς μάχης ἐν χερσί, Δημήτριος ἔχων τοὺς πλείστους καὶ κρατίστους τῶν ἱππέων Ἀντιόχῳ τῷ Σελεύκου συνέπεσε, καὶ μέχρι τροπῆς τῶν πολεμίων λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, ἐν τῇ διώξει σο- 10 βαρᾷ καὶ φιλοτίμῳ παρὰ καιρὸν γενομένῃ τὴν νίκην
5 διέφθειρεν. αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ ἔσχε πάλιν ἀναστρέψας συμμεῖξαι τοῖς πεζοῖς, τῶν ἐλεφάντων ἐν μέσῳ γενομένων, τὴν δὲ φάλαγγα γυμνὴν ἱππέων κατιδόντες οἱ περὶ Σέ-
e λευκον οὐκ ἐνέβαλον μέν, ὡς δ' ἐμβαλοῦντες ἐφόβουν 15
6 καὶ περιήλαυνον, μεταβάλλεσθαι διδόντες αὐτοῖς. ὃ καὶ συνέβη· πολὺ γὰρ μέρος ἀπορραγὲν ἑκουσίως μετεχώρησε
7 πρὸς ἐκείνους, τὸ δὲ λοιπὸν ἐτράπη. φερομένων δὲ πολλῶν ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον, καί τινος τῶν περὶ αὐτὸν εἰπόντος· „ἐπὶ σὲ οὗτοι βασιλεῦ“ „τίνα γάρ“ εἶπε „⟨πλὴν⟩ 20 ἐμοῦ σκοπὸν ἔχουσιν; ἀλλὰ Δημήτριος ἀφίξεται βοηθῶν.“
8 καὶ τοῦτο μέχρι παντὸς ἐλπίζων καὶ περισκοπῶν τὸν υἱόν, ἅμα πολλῶν ἀκοντισμάτων εἰς αὐτὸν ἀφεθέντων ἔπεσε, καὶ τῶν ἄλλων ἀπολιπόντων ὀπαδῶν καὶ φίλων μόνος παρέμεινε τῷ νεκρῷ Θώραξ ὁ Λαρισσαῖος. 25

f **30.** Οὕτω δὲ κριθείσης τῆς μάχης, οἱ μὲν νενικηκότες βασιλεῖς τὴν ὑπ' Ἀντιγόνῳ καὶ Δημητρίῳ πᾶσαν ἀρχὴν ὥσπερ μέγα σῶμα κατακόπτοντες ἐλάμβανον μερίδας, καὶ 37 Z¹ 321 S προσδιενείμαντο τὰς ἐκείνων ἐπαρχίας αἷς εἶχον αὐτοὶ

22 Luc. Macrob. 11 || 26 Diod. 21, 1, 5 Polyb. 5, 67, 8sq. App. Syr. 55, 280

[Π(= PR)KL] 4 ὅλος ΠK: ὅλως L || 11 γινομένηι R || 13 γινομένων ΠK || 14 τὴν φάλαγγα δὲ L | ἰδόντες L || 16 διδόντος L¹ || 20 τίνα] τί K | πλὴν add. Steph. || 24 ἀπολειπόντων Π¹ || 25 λαρισαῖος KR || 27 πᾶσαν om. K || 29 ταῖς ἐκείνων ἐπαρχίαις K | ἃς KL

πρότερον. Δημήτριος δὲ μετὰ πεντακισχιλίων πεζῶν καὶ τετρακισχιλίων ἱππέων φεύγων καὶ συντόνως ἐλάσας εἰς Ἔφεσον, οἰομένων ἁπάντων ἀποροῦντα χρημάτων αὐτὸν οὐκ ἀφέξεσθαι τοῦ ἱεροῦ, φοβηθεὶς τοὺς στρατιώτας μὴ 5 τοῦτο ποιήσωσιν, ἀνέστη διὰ ταχέων καὶ τὸν πλοῦν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἐποιεῖτο, τῶν λοιπῶν ἐλπίδων ἐν Ἀθηναίοις ἔχων τὰς μεγίστας. καὶ γὰρ καὶ ναῦς ἐκεῖ καὶ χρήματα καὶ γυναῖκα Δηιδάμειαν ἐτύγχανε καταλελοιπώς, καὶ βεβαιοτέραν οὐκ ἐνόμιζε καταφυγὴν εἶναι τοῖς πράγμασι 10 τῆς Ἀθηναίων εὐνοίας. ὅθεν ἐπεὶ γενομένῳ περὶ τὰς Κυκλάδας αὐτῷ πρέσβεις Ἀθηναίων ἀπήντησαν, ἀπέχεσθαι τῆς πόλεως παρακαλοῦντες, ὡς ἐψηφισμένου τοῦ δήμου μηδένα δέχεσθαι τῇ πόλει τῶν βασιλέων, τὴν δὲ Δηιδάμειαν εἰς Μέγαρα ἐξέπεμψαν μετὰ τιμῆς καὶ πομ-15 πῆς πρεπούσης, τοῦ καθεστηκότος ἐξέστη δι᾿ ὀργὴν [αὐτοῦ], καίπερ ἐνηνοχὼς ῥᾷστα τὴν ἄλλην ἀτυχίαν καὶ γεγονὼς ἐν τοιαύτῃ μεταβολῇ πραγμάτων οὐ ταπεινὸς οὐδ᾿ ἀγεννής. ἀλλὰ τὸ παρ᾿ ἐλπίδα διεψεῦσθαι τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὴν δοκοῦσαν εὔνοιαν ἐξεληλέγχθαι τοῖς πράγ-20 μασι κενὴν καὶ πεπλασμένην οὖσαν, ὀδυνηρὸν ἦν αὐτῷ. τὸ γὰρ φαυλότατον ὡς ἔοικεν εὐνοίας ὄχλων βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις τεκμήριόν ἐστιν ὑπερβολὴ τιμῶν, ἧς ἐν (38 Z¹) τῇ προαιρέσει τῶν ἀποδιδόντων ἐχούσης τὸ καλὸν ἀφαιρεῖ τὴν πίστιν ὁ φόβος· τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ δεδιότες ψηφί-25 ζονται καὶ φιλοῦντες. διόπερ οἱ νοῦν ἔχοντες οὐκ εἰς ἀνδριάντας οὐδὲ γραφὰς οὐδ᾿ ἀποθεώσεις, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰ ἔργα καὶ τὰς πράξεις τὰς ἑαυτῶν ἀποβλέποντες, ἢ πιστεύουσιν ὡς τιμαῖς, ἢ ἀπιστοῦσιν ὡς ἀνάγκαις· ὡς οἵ γε δῆμοι πολλάκις ἐν αὐταῖς μάλιστα ταῖς τιμαῖς

(margin: 2 a. 301; 903; 3; 4; b; 5; 6; c 7; 8)

1 Euseb. chron. I 248 Syncell. 505 || 21 cf. mor. 48e sq.

[Π(=PR)KL] 7 *καὶ* ante *ναῦς* om. L || 8 *δηιδαμίαν* R¹, item l. 14 || 10 *ἐπεὶ γενομένῳ* Emp.: *ἐπειγομένωι* KL *ἐπεὶ ἐπειγομένωι* Π || 15 *αὐτοῦ* del. Sol.: deesse aliquid censet Rei., 'iratus ob rem' interpretatur Sch. || 17 *τοσαύτῃ* Zie. || 18 *τὸ*] *τῷ* ante ras. P || 19 *ἐξεληλέχθαι* L || 20 *αὐτῶι ἦν* P || 22 *ὑπερβολῆι* K || 27 *καὶ εἰς τὰς* K

μισοῦσι τοὺς ἀμέτρως καὶ ὑπερόγκως καὶ παρ' ἀκόντων 322 S
λαμβάνοντας.

31. *Ὁ γοῦν Δημήτριος τότε δεινὰ μὲν ἡγούμενος πάσχειν, ἀδύνατος δ' ὢν ἀμύνασθαι, προσέπεμψε τοῖς Ἀθηναίοις ἐγκαλῶν μετρίως, ἀξιῶν δὲ τὰς ναῦς ἀπολαβεῖν,* 5
2 *ἐν αἷς ἦν καὶ ἡ τρισκαιδεκήρης. κομισάμενος δὲ παρ-*
d *έπλευσεν εἰς Ἰσθμόν, καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῷ κακῶς ἐχόντων — ἐξέπιπτον γὰρ ἑκασταχόθεν αἱ φρουραὶ καὶ πάντα μεθίστατο πρὸς τοὺς πολεμίους —, ἀπολιπὼν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος Πύρρον, αὐτὸς ἄρας ἐπὶ τὴν Χερρόνησον* 10
3 *ἔπλευσε, καὶ κακῶς ἅμα ποιῶν Λυσίμαχον, ὠφέλει καὶ συνεῖχε τὴν περὶ αὐτὸν δύναμιν, ἀρχομένην ἀναλαμβάνειν*
4 *καὶ γίνεσθαι πάλιν οὐκ εὐκαταφρόνητον. ὁ δὲ Λυσίμαχος ὑπὸ τῶν ἄλλων βασιλέων ἠμελεῖτο, μηδὲν ἐπιεικέστερος ἐκείνου δοκῶν εἶναι, τῷ ⟨δὲ⟩ μᾶλλον ἰσχύειν καὶ φοβερώ-* 15
τερος.

5 *Οὐ πολλῷ δ' ὕστερον Σέλευκος ἐμνᾶτο πέμπων τὴν Δημητρίου καὶ Φίλας θυγατέρα Στρατονίκην, ἔχων μὲν ἐξ Ἀπάμας τῆς Περσίδος υἱὸν Ἀντίοχον, οἰόμενος δὲ τὰ*
e *πράγματα καὶ διαδόχοις ἀρκεῖν πλείοσι καὶ δεῖσθαι τῆς* 20
πρὸς ἐκεῖνον οἰκειότητος, ἐπεὶ καὶ Λυσίμαχον ἑώρα τῶν 39 Z[1]
Πτολεμαίου θυγατέρων τὴν μὲν ἑαυτῷ, τὴν δ' Ἀγαθοκλεῖ
6 *τῷ υἱῷ λαμβάνοντα. Δημητρίῳ δ' ἦν ἀνέλπιστος εὐτυχία κηδεῦσαι Σελεύκῳ, καὶ τὴν κόρην ἀναλαβὼν ἔπλει ταῖς ναυσὶ πάσαις εἰς Συρίαν, τῇ τ' ἄλλῃ γῇ προσέχων ἀναγ-* 25
καίως καὶ τῆς Κιλικίας ἁπτόμενος, ἣν Πλείσταρχος εἶχε, μετὰ τὴν πρὸς Ἀντίγονον μάχην ἐξαίρετον αὐτῷ δοθεῖσαν ὑπὸ τῶν βασιλέων· ἦν δὲ Κασσάνδρου Πλείσταρχος
7 *ἀδελφός. ἀδικεῖσθαι δὲ τὴν χώραν αὐτοῦ νομίζων ὑπὸ*
f *Δημητρίου κατὰ τὰς ἀποβάσεις καὶ μέμψασθαι βουλό-* 30

10 Plut. Pyrrh. 4, 5 || **17** Iustin. 15, 4, 23 sq. Strab. 12, 578. 16, 749 App. Syr. 57, 295 Arr. an. 7, 4, 6 Mal. 8, 198 Euseb. chron. I 250 II 116 Liv. 38, 13, 5 Plin. n. h. 6, 132 al. || **21** Memnon 4, 10 Paus. 1, 9, 6. 10, 3

[**Π**(= **PR**)**KL**] **9** *μεθίστατο πάντα* **P** | *πρὸς* om. L^t add. L^m || **15** *τῷ*] *τὸ* R^1 | *δὲ* add. Anon. || **28** *κασάνδρου* **RKL**

μενος τὸν Σέλευκον, ὅτι τῷ κοινῷ διαλλάττεται πολεμίῳ
δίχα τῶν ἄλλων βασιλέων, ἀνέβη πρὸς αὐτόν.
323 S **32.** Αἰσθόμενος δὲ τοῦτο Δημήτριος ὥρμησεν ἀπὸ
θαλάσσης ἐπὶ Κυΐνδων, καὶ τῶν χρημάτων εὑρὼν ἔτι
5 λοιπὰ χίλια καὶ διακόσια τάλαντα, ταῦτα συσκευασάμενος
καὶ φθάσας ἐμβαλέσθαι διὰ ταχέων ἀνήχθη. καὶ παρούσης 2 904
ἤδη Φίλας τῆς γυναικὸς αὐτῷ περὶ Ῥωσσὸν ἀπήντησε *a. 300/299*
Σέλευκος, καὶ τὴν ἔντευξιν εὐθὺς ἄδολον καὶ ἀνύποπτον
καὶ βασιλικὴν ἐποιοῦντο, πρότερον μὲν Σέλευκος ἑστιάσας
10 ἐπὶ σκηνῆς ἐν τῷ στρατοπέδῳ Δημήτριον, αὖθις δὲ
Δημήτριος ἐκεῖνον ἐν τῇ τρισκαιδεκήρει δεξάμενος. ἦσαν 3
δὲ καὶ σχολαὶ καὶ κοινολογίαι καὶ συνδιημερεύσεις
ἀφρούρων καὶ ἀνόπλων, ἄχρι οὗ Σέλευκος τὴν Στρατονί-
κην ἀναλαβὼν λαμπρῶς εἰς Ἀντιόχειαν ἀνέβη.
15 Δημήτριος δὲ Κιλικίαν κατέσχε, καὶ Φίλαν τὴν γυ- 4
ναῖκα πρὸς Κάσσανδρον ἔπεμψε τὸν ἀδελφόν, ἀπολυσο- b
40 Z[1] μένην τὰς Πλειστάρχου κατηγορίας. ἐν δὲ τούτῳ Δηι- 5
δάμεια πλεύσασα πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος καὶ
συγγενομένη χρόνον οὐ πολύν, ἐξ ἀρρωστίας τινὸς
20 ἐτελεύτησε. γενομένης δ' ⟨αὐτῷ⟩ πρὸς Πτολεμαῖον διὰ 6
Σελεύκου φιλίας [αὐτῷ], ὡμολογήθη Πτολεμαΐδα τὴν
Πτολεμαίου θυγατέρα λαβεῖν αὐτὸν γυναῖκα. καὶ ταῦτα 7
μὲν ἀστεῖα τοῦ Σελεύκου. Κιλικίαν δ' ἀξιῶν χρήματα
λαβόντα παραδοῦναι Δημήτριον, ὡς ⟨δ'⟩ οὐκ ἔπειθε
25 Σιδῶνα καὶ Τύρον ἀπαιτῶν πρὸς ὀργήν, ἐδόκει βίαιος
εἶναι καὶ δεινὰ ποιεῖν, εἰ τὴν ἀπ' Ἰνδῶν ἄχρι τῆς κατὰ
Συρίαν θαλάσσης ἅπασαν ὑφ' αὑτῷ πεποιημένος, οὕτως c
ἐνδεής ἐστιν ἔτι πραγμάτων καὶ πτωχός, ὡς ὑπὲρ δυεῖν
πόλεων ἄνδρα κηδεστὴν καὶ μεταβολῇ τύχης κεχρημένον
30 ἐλαύνειν, λαμπρὰν τῷ Πλάτωνι μαρτυρίαν διδούς, δια- 8

[Π(=PR)KL] **1** τῷ] τὸ K || **7** αὐτοῦ P | Ῥωσσὸν Lubinus: ὄροσσον P ὀροσσὸν R ὀρόσσον KL || **8** Σελεύκῳ Rei. || **10** σκηνῆς Anon.: σκηνὴν || **16** κάσανδρον RKL || **17** δηιδαμία R[1] || **20** φιλίας post δὲ inser., sed et suo loco hab. ΠK | αὐτῷ hic inser., post φιλίας del. Zie. || **22—23** ταῦτα — ἀξιῶν om. K || **24** δ' add. Zie. || **28** δυοῖν P

κελευομένῳ (leg. 5, 736 e) *μὴ τὴν οὐσίαν πλείω, τὴν δ' ἀπληστίαν ποιεῖν ἐλάσσω τόν γε βουλόμενον ὡς ἀληθῶς εἶναι πλούσιον, ὡς ὅ γε μὴ παύων φιλοπλουτίαν* [*οὗτος*] *οὔτε πενίας οὔτ' ἀπορίας ἀπήλλακται.*

33. *Οὐ μὴν ὑπέπτηξε Δημήτριος, ἀλλὰ φήσας οὐδ'* 324 S *ἂν μυρίας ἡττηθῇ μάχας ἄλλας ἐν Ἴψῳ γαμβρὸν ἀγα-* 6 *πήσειν ἐπὶ μισθῷ Σέλευκον, τὰς μὲν πόλεις ἐκρατύνατο* d *φρουραῖς, αὐτὸς δὲ πυθόμενος Λαχάρη στασιάζουσιν Ἀθηναίοις ἐπιθέμενον τυραννεῖν, ἤλπιζε ῥᾳδίως ἐπιφα-* 2 *νεὶς λήψεσθαι τὴν πόλιν. καὶ τὸ μὲν πέλαγος ἀσφαλῶς* 10 a.295/4 *διεπεραιώθη μεγάλῳ στόλῳ, παρὰ δὲ τὴν Ἀττικὴν* 41 Z[1] *παραπλέων ἐχειμάσθη, καὶ τὰς πλείστας ἀπέβαλε τῶν νεῶν, καὶ συνδιεφθάρη πλῆθος ἀνθρώπων οὐκ ὀλίγον.* 3 *αὐτὸς δὲ σωθεὶς ἥψατο μέν τινος πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς δ' οὐδὲν ἐπέραινε, πέμψας ναυτικὸν αὖθις* 15 *ἀθροίσοντας, αὐτὸς εἰς Πελοπόννησον παρῆλθε καὶ* 4 *Μεσσήνην ἐπολιόρκει. καὶ προσμαχόμενος τοῖς τείχεσιν ἐκινδύνευσε, καταπελτικοῦ βέλους εἰς τὸ πρόσωπον* e 5 *αὐτῷ καὶ τὸ στόμα διὰ τῆς σιαγόνος ἐμπεσόντος. ἀνα-ληφθεὶς δὲ καὶ πόλεις τινὰς ἀφεστώσας προσαγαγόμενος,* 20 *πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐνέβαλε, καὶ κρατήσας Ἐλευσῖνος καὶ Ῥαμνοῦντος ἔφθειρε τὴν χώραν, καὶ ναῦν τινα λαβὼν ἔχουσαν σῖτον καὶ εἰσάγουσαν τοῖς Ἀθηναίοις, ἐκρέμασε τὸν ἔμπορον καὶ τὸν κυβερνήτην, ὥστε τῶν ἄλλων ἀποτρεπομένων διὰ φόβον σύντονον λιμὸν ἐν ἄστει* 25 6 *γενέσθαι, πρὸς δὲ τῷ λιμῷ καὶ τῶν ἄλλων ἀπορίαν. ἁλῶν γοῦν μέδιμνον ὠνοῦντο τετταράκοντα δραχμῶν, ὁ δὲ τῶν* 7 *πυρῶν* [*μόδιος*] *ὤνιος ἦν τριακοσίων. μικρὰν δὲ τοῖς*

8 Paus. 1, 25, 7 Polyaen. 3, 7, 1. 4, 7, 5

[**Π**(= **PR**)**KL**] **3** *ὡς — μὴ*] *ὃς δὲ μὴ* **L** | *παύων* **P**K^2R^2: *παύει* K^1R^1**L** *παύσας* Steph. | *φιλοπλουτίας* **R** | *οὗτος* del. Zie. || **6** *μυριάκις*: em. Zie. cl. Pyrrh. 19, 5 | *ἄλλας* ⟨*οἵαν*⟩ Wil. | *ἐν ἴψω* L^t: *ἐν ἰψῶ* L^m *ἐνθήσω ψωφο* **P** *ἐνθήσω ψω* +++ **R** *ἐνθήσω* K^t *ἐνιψω* K^m || **8** *λαχάρης* **K** || **13** *ἀνθρώπων*] *ἀνδρῶν* **K** | *ὀλίγον* **P**: *ὀλίγων* **KR** *ὀλίγων* (ο supra ω) **L** || **17** *μεσήνην* **P**L^1 || **20** *διαγαγόμενος* **L** || **27** *δραγμῶν* **P** || **28** *μόδιος* del. Wil.

Ἀθηναίοις ἀναπνοὴν παρέσχον ἑκατὸν πεντήκοντα νῆες a. 294
φανεῖσαι περὶ Αἴγιναν, ἃς ἔπεμψεν ἐπικούρους αὐτοῖς f
Πτολεμαῖος. εἶτα Δημητρίῳ πολλῶν μὲν ἐκ Πελοποννήσου, 8
πολλῶν δ' ἀπὸ Κύπρου νεῶν παραγενομένων, ὥστε
5 συμπάσας ἀθροισθῆναι τριακοσίας, ἔφυγον ἄραντες οἱ
Πτολεμαίου, καὶ Λαχάρης ὁ τύραννος ἀπέδρα προέμενος
τὴν πόλιν.

325 S **34.** Οἱ δ' Ἀθηναῖοι, καίπερ ψηφισάμενοι θάνατον εἰ
μνησθείη τις εἰρήνης καὶ διαλλαγῆς πρὸς Δημήτριον,
42 Z[1] εὐθὺς ἀνεῴγνυσαν τὰς ἐγγὺς πύλας καὶ πρέσβεις ἔπεμπον, **905**
11 οὐδὲν μὲν ἀπ' ἐκείνου χρηστὸν προσδοκῶντες, ἐκβιαζο-
μένης δὲ τῆς ἀπορίας· ἐν ᾗ δυσχερῶν πολλῶν συμπεσόντων 2
λέγεταί τι καὶ τοιοῦτον γενέσθαι· πατέρα καὶ υἱὸν ἐν
οἰκήματι καθέζεσθαι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἀπεγνωκότας, ἐκ
15 δὲ τῆς ὀροφῆς μῦν νεκρὸν ἐκπεσεῖν, τοὺς δ' ὡς εἶδον
ἀναπηδήσαντας ἀμφοτέρους διαμάχεσθαι περὶ αὐτοῦ. τότε 3
καὶ τὸν φιλόσοφον Ἐπίκουρον ἱστοροῦσι διαθρέψαι τοὺς
συνήθεις κυάμους πρὸς ἀριθμὸν μετ' αὐτῶν διανεμόμενον.
οὕτως οὖν τῆς πόλεως ἐχούσης, εἰσελθὼν ὁ Δημήτριος καὶ 4
20 κελεύσας εἰς τὸ θέατρον ἀθροισθῆναι πάντας, ὅπλοις μὲν b
συνέφραξε τὴν σκηνὴν καὶ δορυφόροις τὸ λογεῖον περιέλα-
βεν, αὐτὸς δὲ καταβὰς ὥσπερ οἱ τραγῳδοὶ διὰ τῶν ἄνω
παρόδων, ἔτι μᾶλλον ἐκπεπληγμένων τῶν Ἀθηναίων, τὴν
ἀρχὴν τοῦ λόγου πέρας ἐποιήσατο τοῦ δέους αὐτῶν. καὶ 5
25 γὰρ τόνου φωνῆς καὶ ῥημάτων πικρίας φεισάμενος,
ἐλαφρῶς δὲ καὶ φιλικῶς μεμψάμενος αὐτοῖς διηλλάσσετο,
καὶ δέκα μυριάδας σίτου μεδίμνων ἐπέδωκε, καὶ κατέστη-
σεν ἀρχὰς αἳ μάλιστα τῷ δήμῳ προσφιλεῖς ἦσαν. συνιδὼν 6
δὲ Δρομοκλείδης ὁ ῥήτωρ ὑπὸ χαρᾶς τὸν δῆμον ἔν τε
30 φωναῖς ὄντα παντοδαπαῖς καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος c

19 mor. 183b

[*Π* (= **PR**) **KL**] **2. 3** πτολεμαῖος αὐτοῖς ἐπικούροις (corr. in ἐπικούρους m. 2) **L** || **12** συμπεσόντων **KL**: συνεμπεσόντων *Π* || **19** μὲν οὖν *Π* || **26** δὲ om. K^t | αὐτοὺς: em. Anon. || **30** τοῦ om. **L**

a. 294 ἐπαίνους τῶν δημαγωγῶν ἁμιλλώμενον ὑπερβαλέσθαι, γνώμην ἔγραψε Δημητρίῳ τῷ βασιλεῖ τὸν Πειραιᾶ παρα-
7 δοθῆναι καὶ τὴν Μουνυχίαν. ἐπιψηφισθέντων δὲ τούτων ὁ Δημήτριος αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ προσενέβαλε φρουρὰν εἰς τὸ Μουσεῖον, ὡς μὴ πάλιν ἀναχαιτίσαντα τὸν δῆμον ἀσχολίας 43 Z[1] αὐτῷ πραγμάτων ἑτέρων παρασχεῖν. 6

35. Ἐχομένων δὲ τῶν Ἀθηνῶν, εὐθὺς ἐπεβούλευε τῇ Λακεδαίμονι, καὶ περὶ Μαντίνειαν Ἀρχιδάμου τοῦ βασι- 326 S λέως ἀπαντήσαντος αὐτῷ, νικήσας μάχῃ καὶ τρεψάμενος
2 εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐνέβαλε, καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ Σπάρτῃ 10
d πάλιν ἐκ παρατάξεως ἑλὼν πεντακοσίους καὶ διαφθείρας διακοσίους, ὅσον οὔπω τὴν πόλιν ἔχειν ἐδόκει, μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων ἀνάλωτον οὖσαν.

3 Ἀλλ' ἡ τύχη περὶ οὐδένα τῶν βασιλέων ἔοικεν οὕτως τροπὰς λαβεῖν μεγάλας καὶ ταχείας, οὐδ' ἐν ἑτέροις πράγ- 15 μασι τοσαυτάκις μικρὰ καὶ πάλιν μεγάλη, καὶ ταπεινὴ μὲν ἐκ λαμπρᾶς, ἰσχυρὰ δ' αὖθις ἐκ φαύλης γενέσθαι.
4 διὸ καί φασιν αὐτὸν ἐν ταῖς χείροσι μεταβολαῖς πρὸς τὴν Τύχην ἀναφθέγγεσθαι τὸ Αἰσχύλειον (fr. 259 N.²)·

σύ τοί με φυσᾷς, σύ με καταίθειν μοι δοκεῖς. 20

5 καὶ γὰρ τότε τῶν πραγμάτων οὕτως εὐπόρως αὐτῷ πρὸς
e ἀρχὴν καὶ δύναμιν ἐπιδιδόντων, ἀγγέλλεται Λυσίμαχος μὲν πρῶτος ἀφῃρημένος αὐτοῦ τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις, Κύπρον δὲ Πτολεμαῖος ᾑρηκὼς ἄνευ μιᾶς πόλεως Σαλαμῖνος, ἐν δὲ Σαλαμῖνι πολιορκῶν τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα 25
6 κατειλημμένους. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ Τύχη, καθάπερ ἡ παρ' Ἀρχιλόχῳ (fr. 86 D.) γυνὴ

4 Paus. 1, 25, 8 || 7 Paus. 1, 13, 6. 7, 8, 5 Polyaen. 4, 7, 9sq. || 18 mor. 827c || 22 Polyaen. 5, 19 Frontin. 3, 3, 7

[Π (= PR) KL] 1 ἁμιλλώμενον Aldina: ἁμιλλωμένων | ὑπερβάλλεσθαι Rei. || 2 δοθῆναι L || 4 ἀφ' Anon. || 7 Ἀθηνῶν Anon.: ἀθηναίων || 8 μαντινίαν R || 20 με φυσᾶς PR²L²: μ' ἔφυσας KR¹L¹ | με] μοι L¹ et ita scribere voluerat sed in exarando correxit R | μοι om. PL¹ mor. αὖ Mette || 21 εὐπόρων per errorem Sint. | αὐτῷ om. K¹ || 23 τὰς ἐν ἀσίᾳ KL: τὰς ἐνίας Π

τῇ μὲν ὕδωρ ἐφόρει
δολοφρονέουσα χειρί, θἠτέρῃ δὲ πῦρ,

44 Z[1] δεινοῖς αὐτὸν οὕτω καὶ φοβεροῖς ἀγγέλμασιν ἀποστήσασα
τῆς Λακεδαίμονος, εὐθὺς ἑτέρας πραγμάτων καινῶν καὶ
5 μεγάλων ἐπήνεγκεν ἐλπίδας ἐκ τοιαύτης αἰτίας.

36. Ἐπεὶ Κασσάνδρου τελευτήσαντος ὁ πρεσβύτατος a. 294
αὐτοῦ τῶν παίδων Φίλιππος οὐ πολὺν χρόνον βασιλεύ- f
σας Μακεδόνων ἀπέθανεν, οἱ λοιποὶ δύο πρὸς ἀλλήλους
ἐστασίαζον, θατέρου δ' αὐτῶν Ἀντιπάτρου τὴν μητέρα
10 Θεσσαλονίκην φονεύσαντος, ἅτερος ἐκάλει βοηθοὺς ἐκ
μὲν Ἠπείρου Πύρρον, ἐκ δὲ Πελοποννήσου Δημήτριον.
ἔφθασε δὲ Πύρρος ἐλθών, καὶ πολὺ μέρος Μακεδονίας 2
327 S ἀποτεμόμενος τῆς βοηθείας μισθόν, φοβερὸς μὲν ἦν ἤδη
παροικῶν Ἀλεξάνδρῳ· Δημητρίου δ' ὡς ἐδέξατο τὰ γράμ- 3 906
15 ματα μετὰ τῆς δυνάμεως προσιόντος, ἔτι μᾶλλον ὁ νεα-
νίας τοῦτον φοβηθεὶς διὰ τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν δόξαν,
ἀπήντησεν αὐτῷ περὶ Δῖον, ἀσπαζόμενος μὲν καὶ φιλο-
φρονούμενος, οὐδὲν δὲ φάσκων ἔτι τῆς ἐκείνου δεῖσθαι
τὰ πράγματα παρουσίας. ἦσαν οὖν ἐκ τούτων ὑποψίαι 4
20 πρὸς ἀλλήλους αὐτοῖς, καὶ βαδίζοντι Δημητρίῳ πρὸς
δεῖπνον ὑπὸ τοῦ νεανίσκου παρακεκλημένῳ μηνύει τις
ἐπιβουλήν, ὡς ἐν αὐτῷ τῷ πότῳ μελλόντων αὐτὸν ἀνελεῖν.
ὁ δὲ μηδὲν διαταραχθείς, ἀλλὰ μικρὸν ὑφεὶς τῆς πορείας 5
ἐκέλευσε τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἐν τοῖς ὅπλοις τὴν στρατιὰν b
25 ἔχειν, ἀκολούθους δὲ καὶ παῖδας ὅσοι περὶ αὐτὸν ἦσαν —
ἦσαν δὲ πολὺ πλείους τῶν Ἀλεξάνδρου — συνεισελθεῖν εἰς

1 mor. 950e. 1070a || Cap. 36–37 Plut. Pyrrh. 6, 2–7, 1 Diod. 21, 7 Paus. 1, 10, 1. 36, 6. 9, 7, 3 Euseb. chron. I 231 Iustin. 16, 1, 1–18 Oros. 3, 23, 50sq.

[**Π**(= **PR**) **KL**] 2 *δολόφρων χερὶ* Anon. | *θἠτέρῃ δὲ* Schneidewin: *τῇ ἑτέρῃ δὲ* mor. 950e *τῇ δὲ* 1070a *τῇ δὲ ἑτέρῃ* codd. h. c. || 3 *αὐτὸν* om. **L** | *ἀγάλμασιν* **L** || 4 *κενῶν* **K** et **R**[1], corr. in ras. **R**[2] || 6 *κασάνδρου* **RKL** || 14 *ὡς*] *ὃς* **P** || 17 *Δῖον* Xy. Anon.: *δήινον* || 22 *τόπω* **L**[1] | *ἀναιρεῖν* **KL** || 23 *ταραχθεὶς* **Π** || 24 *στρατεῖαν* **ΠK** || 26 *πολὺ* **Π**: *πολλοὶ* **K** *πολλῶ* **L** | *συνεισελθεῖν* **ΠKL**[2] (*σύνελθεῖν* with *εισ* written above **R**): *συνελθεῖν* **L**[1] | *εἰς* om. **K**

6 τὸν ἀνδρῶνα καὶ παραμένειν ἄχρι ἂν ἐξαναστῇ. τοῦτο δεί- 45 Z[1]
a. 294 σαντες οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον οὐκ ἐτόλμησαν ἐπιχειρῆ-
σαι· καὶ ὁ μὲν Δημήτριος οὐκ ἔχειν αὐτῷ τὸ σῶμα ποτι-
7 κῶς σκηψάμενος, διὰ ταχέων ἀπῆλθε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ περὶ
ἀναζυγὴν εἶχε, πράγματα νεώτερα προσπεπτωκέναι φά- 5
μενος αὐτῷ, καὶ παρῃτεῖτο συγγνώμην ἔχειν τὸν Ἀλέξ-
ανδρον εἰ τάχιον ἀπαίρει· συνέσεσθαι γὰρ αὐτῷ μᾶλλον
c 8 ἄλλοτε σχολάζων. ἔχαιρεν οὖν ὁ Ἀλέξανδρος ὡς οὐ πρὸς
ἔχθραν, ἀλλ' ἑκουσίως ἐκ τῆς χώρας ἀπαίροντος αὐτοῦ,
9 καὶ προέπεμπεν ἄχρι Θετταλίας. ἐπεὶ δ' εἰς Λάρισσαν 10
ἧκον, αὖθις ἀλλήλοις ἐπήγγελλον ἑστιάσεις ἀντεπιβου-
λεύοντες· ὃ δὴ μάλιστα τὸν Ἀλέξανδρον ὑποχείριον
10 ἐποίησε τῷ Δημητρίῳ. φυλάττεσθαι γὰρ ὀκνῶν, ὡς μὴ
κἀκεῖνον ἀντιφυλάττεσθαι διδάξῃ, παθὼν ἔφθασε, † δρᾶν
μέλλοντος αὐτοῦ μὴ διαφυγεῖν ἐκεῖνον †, ὃ ἐμηχανᾶτο. 15
11 κληθεὶς γὰρ ἐπὶ δεῖπνον ἦλθε πρὸς τὸν Δημήτριον. ὡς δ'
ἐκεῖνος ἐξανέστη μεταξὺ δειπνῶν, φοβηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος
d συνεξανέστη καὶ κατὰ πόδας αὐτῷ πρὸς τὰς θύρας
12 συνηκολούθει. γενόμενος οὖν ὁ Δημήτριος πρὸς ταῖς 328 S
θύραις καὶ κατὰ τοὺς ἑαυτοῦ δορυφόρους καὶ τοῦτο μόνον 20
εἰπών· „κόπτε τὸν ἑπόμενον", αὐτὸς μὲν ὑπεξῆλθεν, ὁ δ'
Ἀλέξανδρος ὑπ' ἐκείνων κατεκόπη καὶ τῶν φίλων οἱ
προσβοηθοῦντες, ὧν ἕνα λέγουσι σφαττόμενον εἰπεῖν, ὡς 46 Z[1]
ἡμέρᾳ μιᾷ φθάσειεν αὐτοὺς ὁ Δημήτριος.

37. Ἡ μὲν οὖν νὺξ οἷον εἰκὸς θόρυβον ἔσχεν. ἅμα δ' 25
ἡμέρᾳ ταραττομένοις τοῖς Μακεδόσι καὶ φοβουμένοις τὴν

10 mor. 530c

[Π (= PR)KL] **2** τὸν om. K || **4** ἐπῆλθε ante corr. L || **5** ἀναζυγεῖν K | πραγμάτων L[1] || **8** ὁ om. Π || **14—15** παθὼν — ἐμηχανᾶτο] ita habent KR et L, nisi quod αὐτοῦ omisit et ὃ ante ἐκεῖνον posuit, quod utrumque corr. L[2]; δρᾶν ὃ ἐμηχ. ἔφθ. παθ. μέλλ. αὐτ. μὴ διαφ. ἐκεῖνον P similemque ordinem restituere voluit R[2] positis supra δρᾶν, μέλλοντος, ὃ ἐμηχανᾶτο numeris α', γ', β'; δρᾶν μέλλων αὐτὸς τοῦ μὴ διαφ. Madvig παθ. ἔφθασεν ὃ δρᾶν ἐμηχ. ceteris deletis Sch. παθ. ἔφθ. ὃ δρᾶν μέλλοντος αὐτοῦ μὴ διαφ. ἐκ. ἐμηχ. Emp. || **17** ὁ om. P || **18** αὐτοῦ P || **19** ὁ om. R || **20** καί[1] om. Π || **23** ὃν L[1] | λέγου K[1]

τοῦ Δημητρίου δύναμιν, ὡς ἐπήει μὲν οὐδεὶς φοβερός, ὁ a. 294
δὲ Δημήτριος ἔπεμπε βουλόμενος ἐντυχεῖν καὶ περὶ τῶν e
πεπραγμένων ἀπολογήσασθαι, θαρρεῖν παρέστη καὶ δέχε-
σθαι φιλανθρώπως αὐτόν. ὡς δ' ἦλθεν, οὐ μακρῶν ἐδέησεν 2
5 αὐτῷ λόγων, ἀλλὰ τῷ μισεῖν μὲν τὸν Ἀντίπατρον φονέα
μητρὸς ὄντα, βελτίονος δ' ἀπορεῖν, ἐκεῖνον ἀνηγόρευσαν
βασιλέα Μακεδόνων καὶ παραλαβόντες εὐθὺς κατῆγον εἰς
Μακεδονίαν. ἦν δὲ καὶ τοῖς οἴκοι Μακεδόσιν οὐκ ἀκούσιος 3
ἡ μεταβολή, μεμνημένοις ἀεὶ καὶ μισοῦσιν ἃ Κάσσανδρος
10 εἰς Ἀλέξανδρον τεθνηκότα παρηνόμησεν. εἰ δέ τις ἔτι 4
μνήμη τῆς Ἀντιπάτρου τοῦ παλαιοῦ μετριότητος ὑπελεί-
πετο, καὶ ταύτην Δημήτριος ἐκαρποῦτο, Φίλᾳ συνοικῶν f
καὶ τὸν ἐξ ἐκείνης υἱὸν ἔχων διάδοχον τῆς ἀρχῆς, ἤδη τότε
μειράκιον ὄντα καὶ τῷ πατρὶ συστρατευόμενον.

15 **38.** Οὕτω δὲ λαμπρᾷ κεχρημένος εὐτυχίᾳ, πυνθάνεται
μὲν περὶ τῶν τέκνων καὶ τῆς μητρὸς ὡς μεθεῖνται, δῶρα
καὶ τιμὰς Πτολεμαίου προσθέντος αὐτοῖς, πυνθάνεται
δὲ περὶ τῆς Σελεύκῳ γαμηθείσης θυγατρός, ὡς Ἀντιόχῳ
τῷ Σελεύκου συνοικεῖ καὶ βασίλισσα τῶν ἄνω βαρβάρων
20 ἀνηγόρευται. συνέβη γάρ, ὡς ἔοικε, τὸν Ἀντίοχον ἐρα- 2
σθέντα τῆς Στρατονίκης νέας οὔσης, ἤδη δὲ παιδίον **907**
ἐχούσης ἐκ τοῦ Σελεύκου, διακεῖσθαι κακῶς καὶ πολλὰ
47 Z[1] 329 S ποιεῖν τῷ πάθει διαμαχόμενον, τέλος δ' ἑαυτοῦ κατα-
γνόντα δεινῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, ἀνήκεστα δὲ νοσεῖν, κε-
25 κρατῆσθαι δὲ τῷ λογισμῷ, τρόπον ἀπαλλαγῆς τοῦ βίου
ζητεῖν καὶ παραλύειν ἀτρέμα καὶ θεραπείας ἀμελείᾳ καὶ
τροφῆς ἀποχῇ τὸ σῶμα, νοσεῖν τινα νόσον σκηπτόμενον.
Ἐρασίστρατον δὲ τὸν ἰατρὸν αἰσθέσθαι μὲν οὐ χαλεπῶς 3
ἐρῶντος αὐτοῦ, τὸ δ' οὔτινος ἐρᾷ δυστόπαστον ὂν ἐξ-

20 App. Syr. 59, 308—61, 327 Luc. de dea Syr. 17 Gal. XIV 630sq. 634 XVIII B 18 schol. Hippocr. 2, 74sq. Suda s. v. Ἐρασίστρατος Val. Max. 5, 7, ext. 1 Plin. n. h. 7, 123 Ruf. 608 Ruelle

[Π(= PR) KL] **5** τῷ] τὸ **K** || **7** εὐθὺς **ΠK**: αὐτὸν **L** || **9** ἡ om. **L** | κάσανδρος **RKL** || **16** καὶ om. **L**[1] || **23** ἑαυτοῦ **KL**: αὐτοῦ **R** αὑτοῦ **P** || **24** δεινὸν **ΠK** || **25** τῶν λογισμῶν Sint. || **26** ζητεῖν Reiskii **R**[2]**L**[2]: ζητῶν **PKR**[1]**L**[1] || **29** ἐρᾷ Anon.: ἐρᾶν

a. 293 ανευρεῖν βουλόμενον ἀεὶ μὲν ἐν τῷ δωματίῳ διημερεύειν, εἰ δέ τις εἰσίοι τῶν ἐν ὥρᾳ μειρακίων ἢ γυναικῶν, ἐγκαθ-
b ορᾶν τε τῷ προσώπῳ τοῦ Ἀντιόχου καὶ τὰ συμπάσχειν μάλιστα τῇ ψυχῇ τρεπομένῃ πεφυκότα μέρη καὶ κινή-
4 ματα τοῦ σώματος ἐπισκοπεῖν. ὡς οὖν τῶν μὲν ἄλλων εἰσ- 5
ιόντων ὁμοίως εἶχε, τῆς δὲ Στρατονίκης καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ τοῦ Σελεύκου φοιτώσης πολλάκις ἐγίνετο τὰ τῆς Σαπφοῦς (fr. 2, 7sqq. D.) ἐκεῖνα περὶ αὐτὸν πάντα, φωνῆς ἐπίσχεσις, ἐρύθημα πυρῶδες, ὄψεων ὑπολείψεις, ἱδρῶτες ὀξεῖς, ἀταξία καὶ θόρυβος ἐν τοῖς σφυγμοῖς, τέλος 10
δὲ τῆς ψυχῆς κατὰ κράτος ἡττημένης ἀπορία καὶ θάμβος
5 καὶ ὠχρίασις, ἐπὶ τούτοις προσλογιζόμενον τὸν Ἐρασίστρα-
c τον κατὰ τὸ εἰκός, ὡς οὐκ ἂν ἑτέρας ἐρῶν βασιλέως υἱὸς ἐνεκαρτέρει τῷ σιωπᾶν μέχρι θανάτου, χαλεπὸν μὲν ἡγεῖσθαι τὸ φράσαι ταῦτα καὶ κατειπεῖν, οὐ μὴν ἀλλὰ 15
πιστεύοντα τῇ πρὸς τὸν υἱὸν εὐνοίᾳ τοῦ Σελεύκου παρακινδυνεῦσαί ποτε καὶ εἰπεῖν, ὡς ἔρως μὲν εἴη τοῦ νεα-
6 νίσκου τὸ πάθος, ἔρως δ' ἀδύνατος καὶ ἀνίατος. ἐκπλαγέντος δ' ἐκείνου καὶ πυθομένου πῶς ἀνίατος, „ὅτι νὴ Δία" φάναι τὸν Ἐρασίστρατον „ἐρᾷ τῆς ἐμῆς γυναικός." 20
7 „εἶτ' οὐκ ἄν" εἰπεῖν τὸν Σέλευκον „ἐπιδοίης Ἐρασίστρατε 48 Z[1]
τῷ ἐμῷ παιδὶ φίλος ὢν τὸν γάμον, καὶ ταῦθ' ὁρῶν ἡμᾶς ἐπὶ τούτῳ μόνῳ σαλεύοντας;" „οὐδὲ γὰρ ἂν σύ" φάναι
d „τοῦτο πατὴρ ὢν ἐποίησας, εἰ Στρατονίκης Ἀντίοχος
8 ἐπεθύμησε." καὶ τὸν Σέλευκον „εἴθε γὰρ ἑταῖρε" εἰπεῖν 330 S
„ταχὺ μεταστρέψαι τις ἐπὶ ταῦτα καὶ μεταβάλοι θεῶν ἢ 26
ἀνθρώπων τὸ πάθος· ὡς ἐμοὶ καὶ τὴν βασιλείαν ἀφεῖναι
9 καλὸν Ἀντιόχου περιεχομένῳ." ταῦτ' ἐμπαθῶς σφόδρα τοῦ Σελεύκου καὶ μετὰ πολλῶν δακρύων λέγοντος, ἐμβαλόντα τὴν δεξιὰν αὐτῷ τὸν Ἐρασίστρατον εἰπεῖν, ὡς 30
οὐδὲν Ἐρασιστράτου δέοιτο· καὶ γὰρ πατὴρ καὶ ἀνὴρ ὢν καὶ βασιλεὺς αὐτὸς ἅμα καὶ ἰατρὸς εἴη τῆς οἰκίας

[Π(= PR) KL] **4** κινεῖσθαι Zie. || **9** πυρρῶδες **P** | ὑπολείψεις Toll: ὑποδείξεις || **11** ἡττημένης **KL**: ἡττωμένης **Π** || **23** οὐ γὰρ **L** || **25** εἰπεῖν Rei.: εἶπεν || **28** περιεχομένου **K** || **29** καὶ **K**: om. cet.

ἄριστος. ἐκ τούτου τὸν Σέλευκον ἐκκλησίαν ἀθροίσαντα 10
πάνδημον εἰπεῖν, ὅτι βούλεται καὶ διέγνωκε τῶν ἄνω e
πάντων τόπων Ἀντίοχον ἀποδεῖξαι βασιλέα καὶ Στρατο- a. 293
νίκην βασιλίδα, ἀλλήλοις συνοικοῦντας· οἴεσθαι δὲ τὸν 11
5 μὲν υἱὸν εἰθισμένον ἅπαντα πείθεσθαι καὶ κατήκοον
ὄντα μηθὲν ἀντερεῖν αὐτῷ πρὸς τὸν γάμον· εἰ δ' ἡ γυνὴ
τῷ μὴ νενομισμένῳ δυσκολαίνοι, παρακαλεῖν τοὺς φίλους,
ὅπως διδάσκωσιν αὐτὴν καὶ πείθωσι καλὰ καὶ δίκαια τὰ
δοκοῦντα βασιλεῖ μετὰ τοῦ συμφέροντος ἡγεῖσθαι. τὸν 12
10 μὲν οὖν Ἀντιόχου καὶ Στρατονίκης γάμον ἐκ τοιαύτης
γενέσθαι προφάσεως λέγουσι.

39. Δημήτριος δὲ μετὰ Μακεδονίαν καὶ Θετταλίαν
ἦν παρειληφώς. ἔχων δὲ καὶ Πελοποννήσου τὰ πλεῖστα
καὶ τῶν ἐντὸς Ἰσθμοῦ Μέγαρα καὶ Ἀθήνας, ἐπὶ Βοιωτοὺς f
49 Z[1] ἐστράτευσε. καὶ πρῶτον μὲν ἐγένοντο συμβάσεις μέτριαι 2
16 περὶ φιλίας πρὸς αὐτόν· ἔπειτα Κλεωνύμου τοῦ Σπαρ-
τιάτου παραβαλόντος εἰς Θήβας μετὰ στρατιᾶς, ἐπαρ-
θέντες οἱ Βοιωτοί, καὶ Πείσιδος ἅμα τοῦ Θεσπιέως, ὃς
ἐπρώτευε δόξῃ καὶ δυνάμει τότε, συμπαρορμῶντος αὐ-
20 τούς, ἀπέστησαν. ὡς δὲ ταῖς Θήβαις ἐπαγαγὼν τὰς μη- 3
χανὰς ὁ Δημήτριος ἐπολιόρκει καὶ φοβηθεὶς ὑπεξῆλθεν
ὁ Κλεώνυμος, καταπλαγέντες οἱ Βοιωτοὶ παρέδωκαν **908**
ἑαυτούς. ὁ δὲ ταῖς πόλεσιν ἐμβαλὼν φρουρὰν καὶ πρα- 4
331 S ξάμενος πολλὰ χρήματα καὶ καταλιπὼν αὐτοῖς ἐπιμελητὴν
25 καὶ ἁρμοστὴν Ἱερώνυμον τὸν ἱστορικόν, ἔδοξεν ἠπίως
κεχρῆσθαι, καὶ μάλιστα διὰ Πεῖσιν. ἑλὼν γὰρ αὐτὸν οὐ- 5
δὲν κακὸν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ προσαγορεύσας καὶ φιλο-
φρονηθεὶς πολέμαρχον ἐν Θεσπιαῖς ἀπέδειξεν. οὐ πολλῷ 6

12 Strab. 9, 436 || **16** Diod. 21, 14 || **25** cf. FGrH 154 T 8 || **28** cf. infra p. 59,2 mor. 126e. 183e. 555d Diod. 21, 11—13 Strab. 7, 302. 305 Paus. 1, 9, 6 Polyaen. 7, 25 Memnon FGrH 434 F 5 Iustin. 16, 1, 19

[**Π**(= **PR**)**KL**] **4** συνοικοῦντας ἀλλήλοις Zie. || **9** τῷ βασιλεῖ **L** || **12** μετὰ om. **Π** || **13** τῆς πελοποννήσου **Π** || **14** ἐκτὸς Sol. || **18** βιωτοὶ **K** et v. 22. p. 44, 4 | πίσιδος codd. || **19** δόξης δυνάμει **L** | συμπαρομαρτῶντος **K** || **26** διὰ Πεῖσιν] Πίσιδι Madvig | πίσιν **R**[2]**K**: πείσειν **R**[t] πίστιν **PR**[m]**L** || **28** θεσπειαῖς **KR**[1]

δ' ὕστερον ἁλίσκεται Λυσίμαχος ὑπὸ Δρομιχαίτου, καὶ
πρὸς τοῦτο Δημητρίου κατὰ τάχος ἐξορμήσαντος ἐπὶ
a. 292 Θρᾴκην ὥσπερ ἔρημα καταληψομένου, πάλιν ἀπέστησαν
b οἱ Βοιωτοί, καὶ Λυσίμαχος ἅμα διειμένος ἀπηγγέλλετο.
7 ταχέως οὖν καὶ πρὸς ὀργὴν ἀναστρέψας ὁ Δημήτριος 5
εὗρεν ἡττημένους ὑπὸ τοῦ παιδὸς Ἀντιγόνου μάχῃ τοὺς
Βοιωτούς, καὶ τὰς Θήβας αὖθις ἐπολιόρκει.

40. Πύρρου δὲ Θεσσαλίαν κατατρέχοντος καὶ μέχρι
Θερμοπυλῶν παραφανέντος, Ἀντίγονον ἐπὶ τῆς πολιορκίας
2 ἀπολιπὼν αὐτὸς ὥρμησεν ἐπ' ἐκεῖνον. ὀξέως δὲ φυγόντος, 10
ἐν Θεσσαλίᾳ καταστήσας μυρίους ὁπλίτας καὶ χιλίους 50 Z¹
ἱππεῖς, αὖθις ἐνέκειτο ταῖς Θήβαις καὶ προσῆγε τὴν
λεγομένην ἑλέπολιν, πολυπόνως καὶ κατὰ μικρὸν ὑπὸ
c βρίθους καὶ μεγέθους μοχλευομένην, ὡς μόλις ἐν δυσὶ μησὶ
3 δύο σταδίους προελθεῖν. τῶν δὲ Βοιωτῶν ἐρρωμένως 15
ἀμυνομένων, καὶ τοῦ Δημητρίου πολλάκις φιλονικίας
ἕνεκα μᾶλλον ἢ χρείας μάχεσθαι καὶ κινδυνεύειν τοὺς στρα-
τιώτας ἀναγκάζοντος, ὁρῶν ὁ Ἀντίγονος πίπτοντας οὐκ
ὀλίγους καὶ περιπαθῶν „τί ὦ πάτερ“ ἔφη „παραναλισκο-
4 μένους οὐκ ἀναγκαίως τούτους περιορῶμεν;“ ὁ δὲ παρ- 20
οξυνθεὶς „σὺ δέ“ ἔφη „τί δυσχεραίνεις; ἢ διάμετρον ὀφεί-
5 λεις τοῖς ἀποθνήσκουσιν;“ οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ βουλόμενός
γε μὴ δοκεῖν ἑτέρων ἀφειδεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ συγκιν-
δυνεύειν τοῖς μαχομένοις, διελαύνεται τὸν τράχηλον
d ὀξυβελεῖ. καὶ δεινῶς μὲν ἔσχεν, οὐ μὴν ἀνῆκεν, ἀλλ' εἷλε 25
6 a. 291 τὰς Θήβας πάλιν. καὶ παρελθὼν ἀνάτασιν μὲν καὶ φόβον
ὡς τὰ δεινότατα πεισομένοις παρέσχεν, ἀνελὼν δὲ τρισ- 332 S
καίδεκα καὶ μεταστήσας τινάς, ἀφῆκε τοὺς ἄλλους. ταῖς
μὲν οὖν Θήβαις οὔπω δέκατον οἰκουμέναις ἔτος ἁλῶναι
δὶς ἐν τῷ χρόνῳ συνέπεσε. 30

25 Diod. 21, 14

[**Π**(= **PR**) **KL**] **2** τοῦτο] τοῦ, το supra add. m. 1?, **P** || **4** διήμε-
νος **Π** || **9** θερμοπύλων **P** || **10** ἀπολείπων **R**¹ || **12** ἐνέκειτο **KL**²:
ἐπέκειτο **Π** ἀνέκειτο **L**¹ || **20** τούτους οὐκ ἀναγκαίως **L** || **22** βου-
λού, ενός γε **K** || **23** ἑτέρων **K**: ἑταίρων **ΠL** || **25** ὀξυβελεῖ Cor.:
ὀξεῖ βέλει

Τῶν δὲ Πυθίων καθηκόντων, πρᾶγμα καινότατον ἐπ- 7 a. 290
έτρεψεν αὐτῷ ποιεῖν ὁ Δημήτριος. ἐπεὶ γὰρ Αἰτωλοὶ τὰ 8
περὶ Δελφοὺς στενὰ κατεῖχον, ἐν Ἀθήναις αὐτὸς ἦγε τὸν
ἀγῶνα καὶ τὴν πανήγυριν, ὡς δὴ προσῆκον αὐτόθι μά-
51 Z[1] λιστα τιμᾶσθαι τὸν θεόν, οἷς καὶ πατρῷός ἐστι καὶ λέγε-
6 ται τοῦ γένους ἀρχηγός. e

41. Ἐντεῦθεν ἐπανελθὼν εἰς Μακεδονίαν, καὶ μήτ' a. 289
αὐτὸς ἄγειν ἡσυχίαν πεφυκὼς τούς τ' ἄλλους ὁρῶν ἐν
ταῖς στρατείαις μᾶλλον αὐτῷ προσέχοντας, οἴκοι δὲ ταρα-
10 χώδεις καὶ πολυπράγμονας ὄντας, ἐστράτευσεν ἐπ' Αἰτω-
λούς· καὶ τὴν χώραν κακώσας καὶ Πάνταυχον ἐν αὐτῇ 2
μέρος ἔχοντα τῆς δυνάμεως οὐκ ὀλίγον ἀπολιπών, ἐπὶ
Πύρρον αὐτὸς ἐχώρει, καὶ Πύρρος ἐπ' ἐκεῖνον· ἀλλήλων 3
δὲ διαμαρτόντες, ὁ μὲν ἐπόρθει τὴν Ἤπειρον, ὁ δὲ
15 Πανταύχῳ περιπεσὼν καὶ μάχην συνάψας, αὐτὸν μὲν
ἄχρι τοῦ δοῦναι καὶ λαβεῖν πληγὴν ἐν χερσὶ γενόμενον f
ἐτρέψατο, τῶν δ' ἄλλων πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινεν, ἐζώγρησε
δὲ πεντακισχιλίους. καὶ τοῦτο μάλιστα Δημήτριον ἐκά- 4
κωσεν· οὐ γὰρ οὕτως μισηθεὶς ὁ Πύρρος ἀφ' ὧν ἔπρα-
20 ξεν, ὡς θαυμασθεὶς διὰ τὸ πλεῖστα τῇ χειρὶ κατεργά-
σασθαι, μέγα καὶ λαμπρὸν ἔσχεν ἀπὸ τῆς μάχης ἐκείνης
ὄνομα παρὰ τοῖς Μακεδόσι· καὶ πολλοῖς ἐπῄει λέγειν 5
τῶν Μακεδόνων, ὡς ἐν μόνῳ τούτῳ τῶν βασιλέων εἴδω- **909**
λον ἐνορῷτο τῆς Ἀλεξάνδρου τόλμης, οἱ δ' ἄλλοι, καὶ
25 μάλιστα Δημήτριος, ὡς ἐπὶ σκηνῆς τὸ βάρος ὑποκρίνοιντο
καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀνδρός.

Ἦν δ' ὡς ἀληθῶς τραγῳδία μεγάλη περὶ τὸν Δημή- 6
τριον, οὐ μόνον ἀμπεχόμενον καὶ διαδούμενον περιττῶς

7 Plut. Pyrrh. 7, 4sq. || 22 Lucian. adv. ind. 21 || 27 Athen. 12, 535f (= Duris FGrH 76 F 14) Eisler, Weltenmantel und Himmelszelt 39

[Π(= PR) KL] 1 κενότατον K || 2 ποιεῖν αὐτῶ L et αὐτῶι etiam cet. codd. || 4 δὴ Π: ἂν KL || 5 οἷς Rei.: ὃς | καί[1] Bekker: δὴ codd. || 9 στρατιαῖς P στρα^ε^τίαῖς R || 21 τε καὶ KL | λαμπρὸν Π: θαυμαστὸν KL || 24 ἐνορῷτο KR[2]: μὲν ὁρῶ P μὲν ὁρῷτο R[1]L || 25 ὑποκρίνοιτο L

καυσίαις διμίτροις καὶ χρυσοπαρύφοις ἁλουργίσιν, ἀλλὰ 333 S
καὶ περὶ τοῖς ποσὶν ἐκ πορφύρας ἀκράτου συμπεπιλημέ- 52 Z¹
7 νης χρυσοβαφεῖς πεποιημένον ἐμβάδας. ἦν δέ τις ὑφαι-
νομένη χλαμὺς αὐτῷ πολὺν χρόνον, ἔργον ὑπερήφανον,
εἴκασμα τοῦ κόσμου καὶ τῶν κατ' οὐρανὸν φαινομένων· 5
b 8 ὃ κατελείφθη μὲν ἡμιτελὲς ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγ-
μάτων, οὐδεὶς δ' ἐτόλμησεν αὐτῇ χρήσασθαι, καίπερ οὐκ
ὀλίγων ὕστερον ἐν Μακεδονίᾳ σοβαρῶν γενομένων βασι-
λέων.

42. Οὐ μόνον δὲ τούτοις τοῖς θεάμασιν ἐλύπει τοὺς 10
ἀνθρώπους ἀήθεις ὄντας, ἀλλὰ καὶ τρυφὴν καὶ δίαιταν
ἐβαρύνοντο, καὶ μάλιστα δὴ τὸ δυσόμιλον αὐτοῦ καὶ
δυσπρόσοδον· ἢ γὰρ οὐ παρεῖχε καιρὸν ἐντυχεῖν, ἢ χαλεπὸς
2 ἦν καὶ τραχὺς τοῖς ἐντυγχάνουσιν. Ἀθηναίων μὲν γάρ,
περὶ οὓς ἐσπουδάκει μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, ἔτη δύο 15
πρεσβείαν κατέσχεν, ἐκ Λακεδαίμονος δ' ἑνὸς πρεσβευτοῦ
παραγενομένου, καταφρονεῖσθαι δοκῶν ἠγανάκτησεν.
3 ἀστείως μέντοι καὶ Λακωνικῶς ἐκεῖνος, εἰπόντος αὐτοῦ
c „τί σὺ λέγεις; ἕνα Λακεδαιμόνιοι πρεσβευτὴν ἔπεμψαν;"
4 „ναί" εἶπεν „ὦ βασιλεῦ, πρὸς ἕνα." δόξαντος δ' αὐτοῦ 20
ποτε δημοτικώτερον ἐξελαύνειν καὶ πρὸς ἔντευξιν ἔχειν
οὐκ ἀηδῶς, συνέδραμόν τινες ἐγγράφους ἀξιώσεις ἀναδι-
5 δόντες. δεξαμένου δὲ πάσας καὶ τῇ χλαμύδι συλλαβόντος,
ἥσθησαν οἱ ἄνθρωποι καὶ παρηκολούθουν· ὡς δ' ἦλθεν
ἐπὶ τὴν τοῦ Ἀξιοῦ γέφυραν, ἀναπτύξας τὴν χλαμύδα πάσας 25
6 εἰς τὸν ποταμὸν ἐξέρριψε. καὶ τοῦτο δὴ δεινῶς ἠνίασε τοὺς
Μακεδόνας, ὑβρίζεσθαι δοκοῦντας, οὐ βασιλεύεσθαι, καὶ 53 Z¹
Φιλίππου μνημονεύοντας ἢ τῶν μνημονευόντων ἀκούοντας,

18 mor. 233e

[Π (= PR)KL] **1** διμίτροις ex ras. **R**: διαμίτροις **P** et **R** ante ras. et sine acc. **K** διαμέτροις **L** || **4** χλανὶς Sint. || **5** φερομένων **L** et ut vid. ante ras. **R** || **11** ⟨τὴν⟩ τρυφὴν Kron. || **13** δυσπρόσιτον **P**ᵗ**R**ᵗ || **14** τοῖς **K**: om. cet. || **15** οὓς om. **P**ᵗ || **16** ἑνὸς] ἀνδρὸς ante ras. **L**¹ || **19** σὺ τί **L** || **23** συμβαλόντος **KR**ᵐ || **25** Ἀξιοῦ Cor. **K** et Paris. suppl. 134: ἀξίου **Π L** || **26** ἐπέρριψεν **K**

ὡς μέτριος ἦν περὶ ταῦτα καὶ κοινός. καί ποτε πρεσβυ- 7 d
τέρου γυναίου κόπτοντος αὐτὸν ἐν παρόδῳ τινὶ καὶ
334 S *δεομένου πολλάκις ἀκουσθῆναι, φήσας μὴ σχολάζειν,*
ἐγκραγόντος ἐκείνου „καὶ μὴ βασίλευε" [εἰπόντος], δη-
5 *χθεὶς σφόδρα καὶ πρὸς τούτῳ γενόμενος, ἀνέστρεψεν*
εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ πάντα ποιησάμενος ὕστερα τοῖς ἐν-
τυχεῖν βουλομένοις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς πρεσβύτιδος
ἐκείνης, ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐσχόλασεν. οὐδὲν γὰρ οὕτως 8
βασιλεῖ προσῆκον ὡς τὸ τῆς δίκης ἔργον. Ἄρης μὲν γὰρ
10 *τύραννος, ὥς φησι Τιμόθεος* (6 c D.), *νόμος δὲ πάντων*
βασιλεὺς κατὰ Πίνδαρόν (fr. 169, 1) *ἐστι· καὶ τοὺς βασιλεῖς* 9
Ὅμηρός φησιν οὐχ ἑλεπόλεις οὐδὲ ναῦς χαλκήρεις, ἀλλὰ e
θέμιστας παρὰ τοῦ Διὸς λαμβάνοντας ῥύεσθαι καὶ φυλάσ-
σειν (Il. 1, 238), *καὶ τοῦ Διὸς οὐ τὸν πολεμικώτατον οὐδὲ*
15 *τὸν ἀδικώτατον καὶ φονικώτατον τῶν βασιλέων, ἀλλὰ τὸν*
δικαιότατον ὀαριστὴν καὶ μαθητὴν προσηγόρευκεν (Od. 19,
179). *ἀλλὰ Δημήτριος ἔχαιρε τῷ βασιλεῖ τῶν θεῶν ἀνο-* 10
μοιοτάτην ἐπιγραφόμενος προσωνυμίαν· ὁ μὲν γὰρ Πολιεὺς
καὶ Πολιοῦχος, ὁ δὲ Πολιορκητὴς ἐπίκλησιν ἔσχεν. οὕτως 11
20 *ἐπὶ τὴν τοῦ καλοῦ χώραν τὸ αἰσχρὸν ὑπὸ δυνάμεως ἀμα-*
θοῦς ἐπελθὸν συνῳκείωσε τῇ δόξῃ τὴν ἀδικίαν.
54 Z[1] **43.** *Ὁ δ' οὖν Δημήτριος ἐπισφαλέστατα νοσήσας ἐν* a. 289 f
Πέλλῃ, μικροῦ τότε Μακεδονίαν ἀπέβαλε, καταδρα-
μόντος ὀξέως Πύρρου καὶ μέχρι Ἐδέσσης προελθόντος.
25 *ἅμα δὲ τῷ κουφότερος γενέσθαι πάνυ ῥᾳδίως ἐξελάσας* 2

1 Cass. Dio 69, 6, 3 || 9 Plut. Agesil. 14, 4 || 23 Plut. Pyrrh. 10

[*Π*(= **PR**) **KL**] **1** *καὶ κοινός* om. **K** || **4** *ἐκραγόντος* **L**[1] *ἐκκραγόντος* **L**[2] *ἐγκραγόντος* ⟨*δ'*⟩ Zie. | *καὶ* ad ipsum apophthegma rettulerunt et *εἰπόντος* del. Emp. et Mittelhaus cl. C. Dione || **8—11** excerpsit Phot. bibl. cod. 245 p. 397 b 12 || **9** *βασιλεῖ* **KL** Phot.: *τῶι βασιλεῖ* ***Π*** | *προσῆκον* Iunt.: *προσῆκεν* codd. (*προσήκειν* Phot.) | *ἄρρης* **P** || **14—15** *οὐδὲ τὸν ἀδικώτατον* om. **R**[t] || **16** *καὶ μαθητὴν* del. Herw. || **17** *ἀνομοιότατα* **K** || **18** *προσηγορίαν* **KL** || **22** *νοήσας* **L**[1] || **23** *μικροῦ* om. **L**[t] || **24** *μέχρι* codd.: *μέχρις* editt. | *ἐδέσης* (*σ* m. 2) **P** *αἰδέσης* **R**[1], *αι* ras. in *ε* mutavit et *σ* supra scr. **R**[2]

αὐτόν, ἐποιήσατό τινας ὁμολογίας, οὐ βουλόμενος ἐμποδὼν ὄντι συνεχῶς προσπταίων καὶ τοπομαχῶν ἧττον εἶ-
910 3 ναι πρὸς οἷς διενοεῖτο. διενοεῖτο δ' οὐθὲν ὀλίγον, ἀλλὰ πᾶσαν ἀναλαμβάνειν τὴν ὑπὸ τῷ πατρὶ γενομένην ἀρχήν. καὶ τῆς ἐλπίδος ταύτης καὶ τῆς ἐπιβολῆς οὐκ 5 ἀπελείπετο τὰ τῆς παρασκευῆς, ἀλλὰ στρατιᾶς μὲν ἤδη συνετέτακτο πεζῆς μυριάδας δέκα δισχιλίων ἀνδρῶν ἀποδεούσας, καὶ χωρὶς ἱππέας ὀλίγῳ δισχιλίων καὶ μυ-
4 ρίων ἐλάττους. στόλον δὲ νεῶν ἅμα πεντακοσίων καταβαλλόμενος, τὰς μὲν ἐν Πειραιεῖ τρόπεις ἔθετο, τὰς 10 δ' ἐν Κορίνθῳ, τὰς δ' ἐν Χαλκίδι, τὰς δὲ περὶ Πέλλαν, 335 S αὐτὸς ἐπιὼν ἑκασταχόσε καὶ διδάσκων ἃ χρὴ καὶ συντεχνώμενος, ἐκπληττομένων ἁπάντων οὐ τὰ πλήθη μόνον,
b 5 ἀλλὰ καὶ τὰ μεγέθη τῶν ἔργων. οὐδεὶς γὰρ εἶδεν ἀνθρώπων οὔτε πεντεκαιδεκήρη ναῦν πρότερον οὔθ' ἑκ- 15 καιδεκήρη· ὕστερον δὲ καὶ τεσσαρακοντήρη Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἐναυπηγήσατο, μῆκος διακοσίων ὀγδοήκοντα πηχῶν, ὕψος δ' ἕως ἀκροστολίου πεντήκοντα δυεῖν δεόντων, ναύταις δὲ χωρὶς ἐρετῶν ἐξηρτυμένην 55 Z[1] τετρακοσίοις, ἐρέταις δὲ τετρακισχιλίοις, χωρὶς δὲ τού- 20 των ὁπλίτας δεχομένην ἐπί τε τῶν παρόδων καὶ τοῦ
6 καταστρώματος ὀλίγῳ τρισχιλίων ἀποδέοντας. ἀλλὰ θέαν μόνην ἐκείνη παρέσχε, καὶ μικρὸν ὅσον διαφέρουσα τῶν μονίμων οἰκοδομημάτων, φανῆναι πρὸς ἐπίδειξιν, οὐ
c 7 χρείαν, ἐπισφαλῶς καὶ δυσέργως ἐκινήθη. τῶν δὲ Δημη- 25 τρίου νεῶν οὐκ ἦν τὸ καλὸν ἀναγώνιστον, οὐδὲ τῷ περιττῷ τῆς κατασκευῆς ἀπεστεροῦντο τὴν χρείαν, ἀλλὰ τὸ τάχος καὶ τὸ ἔργον ἀξιοθεατότερον τοῦ μεγέθους παρεῖχον.

12 cf. ad p. 21, 26. 22, 13 || **14** Plin. n. h. 7, 208. 16, 203

[**Π**(= **PR**) **KL**] **1** βολόμενος **P** || **2** ἧττον Cor. Paris. 1674: ἥττων || **5** ἐπιβολῆς Iunt.: ἐπιβουλῆς || **7** δισχίων **P**[1] || **8** ἀποζεούσας **K** || **10** ἐμπείρα ἡ τρόπις **P** || **14—25** hab. Phot. cod. 245 p. 397 b 15 || **15** πρότερον om. **R**[1] || **16** ὕστερον δὲ καὶ Photii cod. **M**: ὕστερον δὲ **L** et Photii cod. **A** ὕστερον **K** ἀλλ' ὕστερον **Π** || **17** ἐναπειργάσατο **L** | διακοσίων πηχῶν καὶ ὀγδοήκοντα **P** || **19** ἐρεττῶν **L** || **23** ἐκείνω **L**[1] || **24** ⟨ὡς⟩ vel ⟨ὡς κατεσκευάσθαι⟩ φανῆναι Ri.

44. Αἰρομένης οὖν τοσαύτης δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, a. 288
ὅσην μετ' Ἀλέξανδρον οὐδεὶς ἔσχε πρότερον, οἱ τρεῖς
συνέστησαν ἐπὶ τὸν Δημήτριον, Σέλευκος Πτολεμαῖος
Λυσίμαχος. ἔπειτα κοινῇ πρὸς Πύρρον ἀποστείλαντες, 2
5 ἐκέλευον ἐξάπτεσθαι Μακεδονίας καὶ μὴ νομίζειν σπονδὰς
αἷς Δημήτριος οὐκ ἐκείνῳ τὸ μὴ πολεμεῖσθαι δέδωκεν,
ἀλλ' εἴληφεν ἑαυτῷ τὸ πολεμεῖν οἷς βούλεται πρότερον.
δεξαμένου δὲ Πύρρου, πολὺς περιέστη πόλεμος ἔτι 3 d
μέλλοντα Δημήτριον. ἅμα γὰρ τὴν μὲν Ἑλλάδα πλεύσας
10 στόλῳ μεγάλῳ Πτολεμαῖος ἀφίστη, Μακεδονίαν δὲ
Λυσίμαχος ἐκ Θρᾴκης, ἐκ δὲ τῆς ὁμόρου Πύρρος ἐμβα-
λόντες ἐληλάτουν. ὁ δὲ τὸν μὲν υἱὸν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος 4
336 S κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ βοηθῶν Μακεδονίᾳ πρῶτον ὥρμησεν
ἐπὶ Λυσίμαχον. ἀγγέλλεται δ' αὐτῷ Πύρρος ᾑρηκὼς πόλιν 5
56 Z[1] Βέροιαν. καὶ τοῦ λόγου ταχέως εἰς τοὺς Μακεδόνας
16 ἐκπεσόντος, οὐδὲν ἔτι τῷ Δημητρίῳ κατὰ κόσμον εἶχεν,
ἀλλὰ καὶ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὀρ-
γῆς καὶ βλασφημιῶν μεστὸν ἦν τὸ στρατόπεδον, καὶ e
συμμένειν οὐκ ἤθελον, ἀλλ' ἀπιέναι, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τὰ
20 οἴκοι, τῇ δ' ἀληθείᾳ πρὸς τὸν Λυσίμαχον. ἔδοξεν οὖν τῷ 6
Δημητρίῳ Λυσιμάχου μὲν ἀποστῆναι πορρωτάτω, πρὸς
δὲ Πύρρον τρέπεσθαι· τὸν μὲν γὰρ ὁμόφυλον εἶναι καὶ
πολλοῖς συνήθη δι' Ἀλέξανδρον, ἔπηλυν δὲ καὶ ξένον ἄνδρα
τὸν Πύρρον οὐκ ἂν αὐτοῦ προτιμῆσαι Μακεδόνας. τούτων 7
25 μέντοι πολὺ διεψεύσθη τῶν λογισμῶν. ὡς γὰρ ἐγγὺς
ἐλθὼν τῷ Πύρρῳ παρεστρατοπέδευσεν, ἀεὶ μὲν αὐτοῦ
τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις λαμπρότητα θαυμάζοντες, ἔκ τε τοῦ
παλαιοτάτου καὶ βασιλικώτατον εἰθισμένοι νομίζειν τὸν
ἐν τοῖς ὅπλοις κράτιστον, τότε δὲ καὶ πράως κεχρῆσθαι

1 Plut. Pyrrh. 10sq. Iustin. 16, 2, 1sq. Oros. 3, 23, 54sq. ||
9 IG II[2] 650 (= Dittenberger Syll.[3] 367) || 14 Paus. 1, 10, 2. 11, 6.
12, 3 Cic. de off. 2, 26

[Π(= PR) KL] 3 τὸν om. RKL || 10 ἀφίστη post λυσίμαχος
repet. L[1], del. L[2] || 14 αὐτῷ om. K || 15 βέρροιαν L || 16 ἐκπεσόν-
τος ΠK: ἐμπεσόντος L || 18 στρατόπεδον KL: στράτευμα Π ||
28 καὶ om. Π || 29 τότε Ald.: τὸ

f τοῖς ἁλισκομένοις πυνθανόμενοι, πάντως δὲ καὶ πρὸς
a. 288 ἕτερον καὶ πρὸς τοῦτον ἀπαλλαγῆναι τοῦ Δημητρίου
8 ζητοῦντες, ἀπεχώρουν λάθρα καὶ κατ' ὀλίγους τό γε
πρῶτον, εἶτα φανερῶς ἅπαν εἶχε κίνησιν καὶ ταραχὴν
τὸ στρατόπεδον, τέλος δὲ τῷ Δημητρίῳ τολμήσαντές 5
τινες προσελθεῖν, ἐκέλευον ἀπιέναι καὶ σῴζειν αὑτόν·
911 ἀπειρηκέναι γὰρ ἤδη Μακεδόνας ὑπὲρ τῆς ἐκείνου τρυ-
9 φῆς πολεμοῦντας. οὗτοι μετριώτατοι τῶν λόγων ἐφαί-
νοντο τῷ Δημητρίῳ πρὸς τὴν τῶν ἄλλων τραχύτητα, καὶ
παρελθὼν ἐπὶ σκηνήν, ὥσπερ οὐ βασιλεύς, ἀλλ' ὑπο- 10
κριτής, μεταμφιέννυται χλαμύδα φαιὰν ἀντὶ τῆς τρα-
10 γικῆς ἐκείνης, καὶ διαλαθὼν ὑπεχώρησεν. ὁρμησάντων 57 Z[1]
δὲ τῶν πλείστων εὐθὺς ἐφ' ἁρπαγὴν καὶ πρὸς ἀλλήλους
διαμαχομένων καὶ τὴν σκηνὴν διασπώντων, ἐπιφανεὶς ὁ
Πύρρος ἐκράτησεν αὐτοβοεὶ καὶ κατέσχε τὸ στρατόπεδον. 15
11 καὶ γίνεται πρὸς Λυσίμαχον αὐτῷ συμπάσης Μακεδονίας 337 S
b νέμησις, ἑπταετίαν ὑπὸ Δημητρίου βεβαίως ἀρχθείσης.

45. Οὕτω δὲ τοῦ Δημητρίου τῶν πραγμάτων ἐκ-
πεσόντος καὶ καταφυγόντος εἰς Κασσάνδρειαν, ἡ γυνὴ
Φίλα περιπαθὴς γενομένη προσιδεῖν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν 20
αὖθις ἰδιώτην καὶ φυγάδα τὸν τλημονέστατον βασιλέων
Δημήτριον, ἀπειπαμένη δὲ πᾶσαν ἐλπίδα καὶ μισήσασα
τὴν τύχην αὐτοῦ βεβαιοτέραν ἐν τοῖς κακοῖς οὖσαν ἢ
2 τοῖς ἀγαθοῖς, πιοῦσα φάρμακον ἀπέθανε. Δημήτριος δ'
ἔτι τῶν λοιπῶν ναυαγίων ἔχεσθαι διανοηθεὶς ἀπῆρεν 25
εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς ἐκεῖ στρατηγοὺς καὶ φίλους
3 συνῆγεν. ἣν οὖν ὁ Σοφοκλέους Μενέλαος εἰκόνα ταῖς
c αὑτοῦ τύχαις παρατίθησιν·

16 Plut. Pyrrh. 12, 1

[Π(= PR)KL] 1 πάντως Π: πάντας K πάντες L || 2 καὶ ⟨μάλιστα⟩ e. g. Zie. | ἀπαλλῆναι R[1] || 9 τῷ om. KL || 10 ὑπὸ supra ἐπὶ scr. L || 11 μεταμπίσχεται LR[m] et P[m] m. 2 || 13 ἐφ' ἁρπαγὴν εὐθὺς L || 15 αὐτοβοῖ R || 17 νέμεσις L[1] || 19 κασσανδρίαν Π κασάνδρειαν KLR[2] || 22 Δημήτριον del. Herw. || 24 ἀγαθοῖς Π: καλοῖς KL

ἀλλ' οὑμὸς ἀεὶ πότμος ἐν πυκνῷ θεοῦ
τροχῷ κυκλεῖται καὶ μεταλλάσσει φύσιν,
ὥσπερ σελήνης δ' ὄψις εὐφρόναις δύο
στῆναι δύναιτ' ἂν οὔποτ' ἐν μορφῇ μιᾷ,
5 ἀλλ' ἐξ ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νέα,
πρόσωπα καλλύνουσα καὶ πληρουμένη,
χὤτανπερ αὑτῆς εὐγενεστάτη φανῇ,
πάλιν διαρρεῖ κεἰς τὸ μηδὲν ἔρχεται,

58 Z[1] ταύτῃ μᾶλλον ἄν τις ἀπεικάσαι τὰ Δημητρίου πράγματα 4 d
10 καὶ τὰς περὶ αὐτὸν αὐξήσεις καὶ φθίσεις καὶ ἀναπληρώσεις καὶ ταπεινότητας, οὗ γε καὶ τότε παντάπασιν ἀπολείπειν καὶ κατασβέννυσθαι δοκοῦντος ἀνέλαμπεν αὖθις ἡ ἀρχή, καὶ δυνάμεις τινὲς ἐπιρρέουσαι κατὰ μικρὸν ἀνεπλήρουν τὴν ἐλπίδα. καὶ τό γε πρῶτον ἰδιώτης καὶ 5
15 τῶν βασιλικῶν κοσμίων ἔρημος ἐπεφοίτα ταῖς πόλεσι, καί τις αὐτὸν ἐν Θήβαις τοιοῦτον θεασάμενος ἐχρήσατο τοῖς Εὐριπίδου στίχοις οὐκ ἀηδῶς (Bacch. 4)·

μορφὴν ἀμείψας ἐκ θεοῦ βροτησίαν
πάρεστι Δίρκης νάμαθ' Ἰσμηνοῦ θ' ὕδωρ·

338 S **46.** Ἐπεὶ δ' ἅπαξ ὥσπερ εἰς ὁδὸν βασιλικὴν τὴν ἐλ- e
21 πίδα κατέστη, καὶ συνίστατο πάλιν σῶμα καὶ σχῆμα περὶ αὐτὸν ἀρχῆς, Θηβαίοις μὲν ἀπέδωκε τὴν πολιτείαν· Ἀθηναῖοι δ' ἀπέστησαν αὐτοῦ, καὶ τόν τε Δίφιλον, ὃς ἦν 2
ἱερεὺς τῶν Σωτήρων ἀναγεγραμμένος, ἐκ τῶν ἐπωνύμων
25 ἀνεῖλον, ἄρχοντας αἱρεῖσθαι πάλιν ὥσπερ ἦν πάτριον ψηφισάμενοι, τόν τε Πύρρον ἐκ Μακεδονίας μετεπέμποντο, μᾶλλον ἢ προσεδόκησαν ἰσχύοντα τὸν Δημήτριον ὁρῶντες. ὁ δ' ὀργῇ μὲν ἐπῆλθεν αὐτοῖς καὶ πολιορκίαν περὶ τὸ ἄστυ 3

23 Paus. 1, 26, 1 IG II[2] 666. 667 (= Dittenberger Syll.[3] 386. 387) || **26** Plut. Pyrrh. 12, 6sq.

[**Π**(= **PR**) **KL**] **3** εὐφρόνας Sint. || **7** χὤτανπερ **R** || **8** καὶ εἰς τὸ **L**[1] || **10** αὐξήσεις καὶ φθίσεις **Π**: τάξεις καὶ ἀποθέσεις **KL** || **11** ἀπολίπειν **K** || **14** ἐλπίδα] ἑλλάδα **L**[1] | τό γε **K**: τό τε **ΠL** || **15** ἐπιφοιτᾶ **L** || **19** νάματ', τ in ras. **P** | ἰσμηνοῦ **PK** ἰσμινοῦ **R** || **27** προσεδόκησεν **L**[1] | ἰσχύοντα om. **K**

a. 287 *συνεστήσατο καρτεράν, Κράτητος δὲ τοῦ φιλοσόφου*
f *πεμφθέντος ὑπὸ τοῦ δήμου πρὸς αὐτόν, ἀνδρὸς ἐνδόξου*
καὶ συνετοῦ, τὰ μὲν οἷς ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων ἐδεῖτο πει-
σθείς, τὰ δ' ἐξ ὧν ἐδίδασκε περὶ τῶν ἐκείνῳ συμφερόντων 59 Z[1]
4 *νοήσας, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, καὶ συναγαγὼν ὅσαι νῆες* 5
ἦσαν αὐτῷ, καὶ στρατιώτας μυρίους καὶ χιλίους σὺν
ἱππεῦσιν ἐμβιβάσας, ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἔπλει, Λυσιμάχου
5 *Καρίαν καὶ Λυδίαν ἀποστήσων. δέχεται δ' αὐτὸν Εὐρυδίκη*
περὶ Μίλητον ἀδελφὴ Φίλας, ἄγουσα τῶν αὐτῆς καὶ
912 *Πτολεμαίου θυγατέρων Πτολεμαΐδα, καθωμολογημένην* 10
ἐκείνῳ πρότερον διὰ Σελεύκου· ταύτην γαμεῖ Δημήτριος
6 *Εὐρυδίκης ἐκδιδούσης. καὶ μετὰ τὸν γάμον εὐθὺς ἐπὶ τὰς*
πόλεις τρέπεται, πολλῶν μὲν ἑκουσίως προστιθεμένων,
πολλὰς δὲ καὶ βιαζόμενος. ἔλαβε δὲ καὶ Σάρδεις· καί
τινες τῶν Λυσιμάχου στρατηγῶν ἀπεχώρησαν πρὸς αὐ- 15
7 *τόν, χρήματα καὶ στρατιὰν κομίζοντες. ἐπερχομένου δ'*
Ἀγαθοκλέους τοῦ Λυσιμάχου μετὰ δυνάμεως, ἀνέβαι-
νεν εἰς Φρυγίαν, ἐγνωκὼς ἄνπερ Ἀρμενίας ἐπιλάβηται
Μηδίαν κινεῖν καὶ τῶν ἄνω πραγμάτων ἔχεσθαι, πολλὰς
8 *ἐξωθουμένῳ περιφυγὰς καὶ ἀναχωρήσεις ἐχόντων. ἑπο-* 20
b *μένου δ' Ἀγαθοκλέους, ἐν ταῖς συμπλοκαῖς περιῆν, ἐπι-*
σιτισμοῦ δὲ καὶ προνομῶν εἰργόμενος ἠπορεῖτο, καὶ τοῖς
στρατιώταις δι' ὑποψίας ἦν ὡς ἐπ' Ἀρμενίαν καὶ Μηδίαν 339 S
9 *ἐκτοπίζων. ἅμα δὲ μᾶλλον ὁ λιμὸς ἐπέτεινε, καὶ διαμαρτία*
τις γενομένη περὶ τὴν τοῦ Λύκου διάβασιν πλῆθος ἀνθρώ- 25
10 *πων ἁρπασθὲν ὑπὸ τοῦ ῥεύματος ἀπώλεσεν. ὅμως δὲ τοῦ*
σκώπτειν οὐκ ἀπείχοντο· προγράφει δέ τις αὐτοῦ πρὸ
τῆς σκηνῆς τὴν τοῦ Οἰδίποδος ἀρχὴν μικρὸν παραλλάξας
(Soph. Oed. Col. 1)·

> *τέκνον τυφλοῦ γέροντος Ἀντιγόνου, τίνας* 60 Z[1]
> *χώρους ἀφίγμεθα;* 31

[*Π*(= **PR**)**KL**] **1** *συνεστήσαντο* **P** || **3** *συνετοῦ* Wytt.: *δυνατοῦ* || **7** *ἐκβιβάσας* **L** || **9** *μήλιτον* **K** || **15** *στρατηγῶν* Cor.: *στρατιωτῶν* || **16** *στρατείαν* **KL** || **18** *ἄνπερ ἂν* **K** || **19** *μηδίαν* **L**: *μήδειαν* **PR**[1]**K** *μηδείαν* **R**[2] || **21** *ἐν* ⟨*μὲν*⟩ Zie. || **23** *μήδειαν* **PK** *μηδείαν*, sed acc. add. m. 2, **R** || **25** *τις* om. **P** || **26** *ἀπώλετο* **K**

47. Τέλος δὲ καὶ νόσου τῷ λιμῷ συνεπιτιθεμένης ὥσπερ a. 286
εἴωθεν, ἐπὶ βρώσεις ἀναγκαίας τρεπομένων, τοὺς πάντας c
οὐκ ἐλάσσονας ὀκτακισχιλίων ἀποβαλών, ἀνῆγεν ὀπίσω
τοὺς λοιπούς· καὶ καταβὰς εἰς Ταρσόν, ἐβούλετο μὲν 2
5 ἀπέχεσθαι τῆς χώρας οὔσης ὑπὸ Σελεύκῳ τότε καὶ πρό-
φασιν ἐκείνῳ μηδεμίαν παρασχεῖν, ὡς δ' ἦν ἀμήχανον,
ἐν ταῖς ἐσχάταις ὄντων ἀπορίαις τῶν στρατιωτῶν, καὶ
τοῦ Ταύρου τὰς ὑπερβολὰς Ἀγαθοκλῆς ἀπετείχισε,
γράφει πρὸς Σέλευκον ἐπιστολήν, μακρόν τινα τῆς αὐτοῦ 3
10 τύχης ὀδυρμόν, εἶτα πολλὴν ἱκεσίαν καὶ δέησιν ἔχουσαν,
ἀνδρὸς οἰκείου λαβεῖν οἶκτον, ἄξια καὶ πολεμίοις συναλγῆ-
σαι πεπονθότος. ἐπικλασθέντος δέ πως Σελεύκου καὶ 4 d
γράψαντος τοῖς ἐκεῖ στρατηγοῖς, ὅπως αὐτῷ τε τῷ
Δημητρίῳ χορηγίαν βασιλικὴν καὶ τῇ δυνάμει τροφὴν
15 ἄφθονον παρέχωσιν, ἐπελθὼν Πατροκλῆς, ἀνὴρ συνετὸς
εἶναι δοκῶν καὶ Σελεύκῳ φίλος πιστός, οὐ τὸ τῆς δαπάνης
ἔφη πλεῖστον εἶναι τῶν Δημητρίου στρατιωτῶν τρε-
φομένων, ἀλλ' ἐνδιατρίβοντα τῇ χώρᾳ Δημήτριον οὐ
καλῶς περιορᾶν αὐτόν, ὃς ἀεὶ βιαιότατος ὢν καὶ μεγα-
20 λοπραγμονέστατος βασιλέων, νῦν ἐν τύχαις γέγονεν αἳ
καὶ τοὺς φύσει μετρίους ἐξάγουσι τολμᾶν καὶ ἀδικεῖν.
ἐκ τούτου παροξυνθεὶς ὁ Σέλευκος ἐξώρμησεν εἰς Κιλι- 5
340 S κίαν μετὰ πολλῆς δυνάμεως. ὁ δὲ Δημήτριος ἐκπλαγεὶς 6 e
τῇ δι' ὀλίγου μεταβολῇ τοῦ Σελεύκου καὶ φοβηθείς,
25 ὑπέστειλε τοῖς ὀχυρωτάτοις τοῦ Ταύρου, καὶ διαπεμπόμε-
61 Z[1] νος ἠξίου μάλιστα μὲν αὐτὸν περιιδεῖν τῶν αὐτονόμων
τινὰ βαρβάρων κτησάμενον ἀρχήν, ἐν ᾗ καταβιώσεται
πλάνης καὶ φυγῆς παυσάμενος, εἰ δὲ μή, τὸν χειμῶνα
διαθρέψαι τὴν δύναμιν αὐτόθι καὶ μὴ πάντων ἐνδεᾶ καὶ
30 γυμνὸν ἐξελαύνειν καὶ προβάλλειν τοῖς πολεμίοις.

48. Ἐπεὶ δὲ Σέλευκος ταῦτα πάντα ὑποπτεύων ἐκέ-
λευσεν αὐτόν, εἰ βούλεται, δύο μῆνας ἐν τῇ Καταονίᾳ

[Π(= PR)KL] 3 ὀκτακισχιλίους P | ὑπῆγεν R (ἀν superscript) ἀν + + ῆγεν P || 5 σελεύκου P || 17 Δημητρίου] μητρίου K || 25 ὑπέστειλεν ⟨αὐτὸν⟩ Zie. cl. Arat. 47, 1 | τοῖς ὀχυρωτάτοις L: τοῖς ὀχυροτάτοις K τοὺς ὀχυρωτάτους Π

a. 286 χειμάσαι, δόντα τοὺς πρώτους τῶν φίλων ὁμήρους, ἅμα
f δὲ τὰς εἰς Συρίαν ἀπετείχιζεν ὑπερβολάς, ἐγκλειόμενος
ὡς θηρίον ὁ Δημήτριος κύκλῳ καὶ περιβαλλόμενος, ὑπ᾿
ἀνάγκης τρέπεται πρὸς ἀλκήν, καὶ τήν τε χώραν κατ-
έτρεχε καὶ τῷ Σελεύκῳ προσβάλλοντι συμπλεκόμενος ἀεὶ 5
2 πλέον εἶχε. καί ποτε τῶν δρεπανηφόρων εἰς αὐτὸν ἀφ-
913 εθέντων, ὑποστὰς τροπὴν ἐποιήσατο, καὶ τῶν εἰς Συρίαν
3 ὑπερβολῶν τοὺς ἀποτειχίζοντας ἐξελάσας ἐκράτησε. καὶ
ὅλως ἐπῆρτο τῇ γνώμῃ, καὶ τοὺς στρατιώτας ἀνατεθαρρη-
κότας ὁρῶν παρεσκευάζετο διαγωνίσασθαι πρὸς τὸν 10
Σέλευκον ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἄθλοις, ἠπορημένον ἤδη
4 καὶ αὐτόν. ἀπέστρεψε μὲν γὰρ τὴν παρὰ Λυσιμάχου
βοήθειαν ἀπιστῶν καὶ φοβούμενος, αὐτὸς δὲ καθ᾿ ἑαυτὸν
ὤκνει τῷ Δημητρίῳ συνάψαι, δεδιὼς τὴν ἀπόνοιαν αὐτοῦ
καὶ τὴν ἀεὶ μεταβολὴν ἐκ τῶν ἐσχάτων ἀποριῶν τὰς 15
5 μεγίστας εὐτυχίας ἐπιφέρουσαν. νόσος μέντοι βαρεῖα τὸν
Δημήτριον ἐν τούτῳ καταλαβοῦσα, τό τε σῶμα δεινῶς
b ἐκάκωσε καὶ τὰ πράγματα παντάπασι διέφθειρεν· οἱ μὲν
γὰρ ἀπεχώρησαν πρὸς τοὺς πολεμίους, οἱ δὲ διερρύησαν 62 Z[1]
6 αὐτοῦ τῶν στρατιωτῶν. μόλις δ᾿ ἐν ἡμέραις τεσσαράκοντα 20
ῥαΐσας καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἀναλαβὼν καὶ ὁρμήσας, ὅσον
ἰδεῖν καὶ δοξάσαι τοὺς πολεμίους, ἐπὶ Κιλικίας, εἶτα νυκτὸς 341 S
ἄνευ σάλπιγγος ἄρας ἐπὶ θάτερα καὶ τὸν Ἀμανὸν ὑπερ-
βαλών, ἐπόρθει τὴν κάτω χώραν ἄχρι τῆς Κυρρηστικῆς.

49. Ἐπιφανέντος δὲ τοῦ Σελεύκου καὶ ποιουμένου τὰς 25
καταλύσεις ἐγγύς, ἀναστήσας ὁ Δημήτριος τὸ στράτευμα
νυκτὸς ἐβάδιζεν ἐπ᾿ αὐτόν, ἀγνοοῦντα μέχρι πολλοῦ καὶ
c 2 κοιμώμενον. αὐτομόλων δέ τινων παραγενομένων καὶ

25 Polyaen. 4, 9, 2

[**Π**(= **PR**)**KL**] **2** ὑπερ + + βολάς, eras. εκ, **P** ἐκβολὰς **KLR**[t] ὑπερ **R**[m] || **3** ὡς] ὥσπερ editt. || **5** προσβαλόντι **L**[1] || **7** ὑποστὰς **L**[m]: ὑπερβὰς **ΠKL**[t] || **9** τῇ om. **L**[1] || **10** διαγωνίσασθαι Iunt.: διαγωνίζεσθαι || **12—13** ἀπέστρεψε — ἑαυτὸν om. **K** || **14** δεδιὼς δὲ **L**[1] || **17** ἐκ τούτου **P** ἐν τούτῳ (ἐξ τούτου s.l.) **R** | λαβοῦσα **P**[1] | τό τε] τότε τὸ **L** || **24** κυρρηστικῆς **P**[2]**R**: κυρριστικῆς **P**[1]**K** κυριστικῆς **L**

φρασάντων τὸν κίνδυνον, ἐκπλαγεὶς καὶ ἀναπηδήσας a. 286
ἐκέλευσε σημαίνειν, ἅμα τὰς κρηπῖδας ὑποδούμενος καὶ
βοῶν πρὸς τοὺς ἑταίρους, ὡς θηρίῳ δεινῷ συμπέπλεκται.
Δημήτριος δὲ τῷ θορύβῳ τῶν πολεμίων αἰσθόμενος 3
5 *ὅτι μεμήνυται, κατὰ τάχος ἀπῆγεν. ἅμα δ' ἡμέρᾳ*
προσκειμένου τοῦ Σελεύκου, πέμψας τινὰ τῶν περὶ αὐτὸν
ἐπὶ θάτερον κέρας, ἐποίησέ τινα τροπὴν τῶν ἐναντίων.
εἶτα μέντοι Σέλευκος αὐτὸς ἀφεὶς τὸν ἵππον καὶ τὸ 4
κράνος ἀποθέμενος καὶ λαβὼν πέλτην ἀπήντα τοῖς μι-
10 *σθοφόροις, ἐπιδεικνύμενος αὑτὸν καὶ μεταβαλέσθαι παρα-* d
καλῶν ἤδη ποτὲ συμφρονήσαντας, ὅτι φειδόμενος ἐκείνων,
οὐ Δημητρίου, χρόνον πολὺν διατετέλεκεν. ἐκ τούτου
πάντες ἀσπαζόμενοι καὶ βασιλέα προσαγορεύοντες μεθ-
ίσταντο. Δημήτριος δὲ πολλῶν μεταβολῶν αἰσθόμενος 5
15 *ἐσχάτην ἐκείνην ἤκουσαν ἐπ' αὐτόν, ἐκκλίνας ἐπὶ τὰς*
63 Z[1] *Ἀμανίδας ἔφευγε πύλας, καὶ καταβαλὼν εἰς ὕλην τινὰ*
συνηρεφῆ μετὰ φίλων τινῶν καὶ ἀκολούθων ὀλίγων
παντάπασιν ὄντων, προσέμενε τὴν νύκτα, βουλόμενος
εἰ δύναιτο τῆς ἐπὶ Καῦνον ὁδοῦ λαβέσθαι καὶ διεκπεσεῖν
20 *ἐπὶ τὴν ἐκεῖ θάλασσαν, οὗ τὸν ναύσταθμον εὑρήσειν*
ἤλπιζεν. ὡς δ' ἔγνω μηδ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐφόδιον 6
ἔχοντας αὐτούς, ἐπ' ἄλλων ἐγίνετο λογισμῶν. εἶτα μέντοι 7 e
Σωσιγένης ἐπῆλθεν ἑταῖρος αὐτοῦ, χρυσοῦς τετρακοσίους
ὑπεζωσμένος, καὶ ἀπὸ τούτων ἐλπίζοντες ἄχρι θαλάσσης
342 S *διαγενήσεσθαι, πρὸς τὰς ὑπερβολὰς ἐχώρουν σκοταῖοι.*
26 *πυρῶν δὲ καιομένων πρὸς αὐταῖς πολεμίων, ἀπογνόντες* 8
ἐκείνην τὴν ὁδὸν αὖθις ἀνεχώρησαν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον,
οὔτε πάντες — ἔνιοι γὰρ ἀπέδρασαν — οὐθ' ὁμοίως οἱ

5 Polyaen. 4, 9, 3 || 22 Polyaen. 4, 9, 5

[**Π**(= **PR**)**KL**] **2** *κρηπίδας* codd. || **3** *δεινῶι θηρίωι* **K** || **10** *μεταβαλέσθαι* Cor.: *μεταβάλλεσθαι* || **11** *συμφρονήσαντος* **L**[1] | *οὐ*] *τοῦ* **K** || **16** *ἔφυγε* Vulc. Anon. | *καταβαλὼν* **L**[1]: *καταλαβὼν* **L**[2]**ΠK** || **19** *κάτνον* **P** *κάτ̓ͅνον* **R** || **20** *ἐκεῖ* om. **L**[1] | *τὸν*] *τὸ* **L**[1] || **22** *αὐτῶι* **P** | *ἐγένετο* **L** || **23** *χρυσοὺς* **Π L**[1]

9 *παραμένοντες πρόθυμοι. τολμήσαντος δέ τινος εἰπεῖν [τι]*
a. 286/5 *ὡς Σελεύκῳ χρὴ τὸ σῶμα παραδοῦναι Δημήτριον, ὥρμησε*
f *μὲν τὸ ξίφος σπασάμενος ἀνελεῖν ἑαυτόν, οἱ δὲ φίλοι περιστάντες καὶ παραμυθούμενοι συνέπεισαν οὕτω ποιῆσαι. καὶ πέμπει πρὸς Σέλευκον ἐπιτρέπων ἐκείνῳ τὰ καθ' ἑαυτόν.* 5

50. *Ἀκούσας δὲ Σέλευκος οὐκ ἔφη τῇ Δημητρίου τύχῃ σῴζεσθαι Δημήτριον, ἀλλὰ τῇ αὑτοῦ, μετὰ τῶν ἄλλων καλῶν αὐτῷ φιλανθρωπίας καὶ χρηστότητος ἐπί-*
2 *δειξιν διδούσῃ. καλέσας δὲ τοὺς ἐπιμελητάς, σκηνήν* 10
914 *τε πηγνύναι βασιλικὴν ἐκέλευσε καὶ τἆλλα πάντα ποιεῖν καὶ παρασκευάζειν εἰς ὑποδοχὴν καὶ θεραπείαν με-*
3 *γαλοπρεπῶς. ἦν δέ τις Ἀπολλωνίδης παρὰ τῷ Σελεύκῳ, τοῦ Δημητρίου γεγονὼς συνήθης· τοῦτον εὐθὺς ἐξ-* 64 Z[1]
έπεμψε πρὸς αὐτόν, ὅπως ἡδίων γένηται καὶ θαρρῶν ὡς 15
4 *πρὸς οἰκεῖον ἄνδρα καὶ κηδεστὴν ἀπαντᾶν. φανερᾶς δὲ τῆς γνώμης αὐτοῦ γενομένης, ὀλίγοι τὸ πρῶτον, εἶθ' οἱ πλεῖστοι τῶν φίλων ἐξεπήδων παρὰ τὸν Δημήτριον, ἁμιλλώμενοι καὶ φθάνοντες ἀλλήλους· ἠλπίζετο γὰρ*
5 *εὐθὺς παρὰ τῷ Σελεύκῳ μέγιστος ἔσεσθαι. τοῦτο δ'* 20
b *ἐκείνῳ μὲν εἰς φθόνον μετέβαλε τὸν ἔλεον, τοῖς δὲ κακοήθεσι καὶ βασκάνοις παρέσχεν ἀποτρέψαι καὶ διαφθεῖραι τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ βασιλέως, ἐκφοβήσασιν αὐτόν, ὡς οὐκ εἰς ἀναβολάς, ἀλλ' ἅμα τῷ πρῶτον ὀφθῆναι τὸν ἄνδρα μεγάλων ἐσομένων ἐν τῷ στρατοπέδῳ* 25
6 *νεωτερισμῶν. ἄρτι δὴ τοῦ Ἀπολλωνίδου πρὸς τὸν Δημήτριον ἀφιγμένου περιχαροῦς, καὶ τῶν ἄλλων ἐπερχομένων καὶ λόγους θαυμαστοὺς ἀπαγγελλόντων περὶ τοῦ*

1 Euseb. chron. I 247, 28. II 119 Paus. 1, 16, 1. 6, 15, 7. 16, 2 Iustin. 16, 2, 6

[*Π*(= PR)KL] **1** *τι* del. Zie. || **2** *δημήτριος* **KL** || **4** *παραστάντες* **K** || **10** *διδούσῃ* Steph.: *διδούσης* | *δὲ*] *τε* **L**[2] || **11** *ἐκέλευε* **P** || **16** *ἀπαντᾶν* **P** et ante ras. **R**: *ἀπαντᾶ* **KLR**[2] *ἀπαντῶν* Zie. || **21** *μετέβαλε* **L**: *μετέβαλλε* ***Π*K** || **24** *τῷ*] *τὸ* **L** || **27** *ἀφιγμένον* **K** || **28** *περὶ* **KL**: *παρὰ* **P** et **R**, in quo litt. supra scr. erasae

343 S *Σελεύκου, καὶ τοῦ Δημητρίου μετὰ τηλικαύτην δυστυ-* a. 286/5
χίαν καὶ κακοπραγίαν, εἰ καὶ πρότερον ἐδόκει τὴν παρά-
δοσιν τοῦ σώματος αἰσχρὰν πεποιῆσθαι, τότε μετεγνω-
κότος διὰ τὸ θαρρεῖν καὶ πιστεύειν ταῖς ἐλπίσιν, ἦλθε c
5 *Παυσανίας ἔχων στρατιώτας ὁμοῦ πεζοὺς καὶ ἱππεῖς*
περὶ χιλίους. καὶ τούτοις περισχὼν τὸν Δημήτριον 7
ἄφνω, τοὺς δ' ἄλλους ἀποστήσας, Σελεύκῳ μὲν αὐτὸν
εἰς ὄψιν οὐ κατέστησεν, εἰς δὲ Χερρόνησον τὴν Συρια-
κὴν ἀπήγαγεν· ὅπου τὸ λοιπὸν ἰσχυρᾶς φυλακῆς ἐπι- 8
10 *σταθείσης, θεραπεία μὲν ἧκεν ἱκανὴ παρὰ Σελεύκου, καὶ*
χρήματα καὶ δίαιτα παρεσκευάζετο καθ' ἡμέραν οὐ μεμ-
πτή, δρόμοι δὲ καὶ περίπατοι βασιλικοὶ καὶ παράδεισοι
65 Z[1] *θήρας ἔχοντες ἀπεδείχθησαν· ἦν δὲ καὶ τῶν φίλων τῶν* 9
συμφυγόντων τῷ βουλομένῳ συνεῖναι, καὶ παρ' αὐτοῦ
15 *τινες ὅμως ἐπιφοιτῶντες [ἀπὸ τοῦ Σελεύκου] ἧκον, κο-* d
μίζοντες ἐπιεικεῖς λόγους καὶ θαρρεῖν παρακαλοῦντες,
ὡς ὅταν πρῶτον Ἀντίοχος ἀφίκηται σὺν Στρατονίκῃ
διεθησόμενον.

51. *Ὁ δὲ Δημήτριος ἐν τῇ τοιαύτῃ τύχῃ γεγονώς,*
20 *ἐπέστειλε τοῖς περὶ τὸν υἱὸν καὶ τοῖς περὶ Ἀθήνας καὶ*
Κόρινθον ἡγεμόσι καὶ φίλοις, μήτε γράμμασιν αὐτοῦ
μήτε σφραγῖδι πιστεύειν, ἀλλ' ὥσπερ τεθνηκότος Ἀντι-
γόνῳ τὰς πόλεις καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα διαφυλάττειν.
Ἀντίγονος δὲ τὴν τοῦ πατρὸς σύλληψιν πυθόμενος, καὶ 2
25 *βαρέως ἐνεγκὼν καὶ πενθίμην ἀναλαβὼν ἐσθῆτα πρός*
τε τοὺς ἄλλους βασιλεῖς ἔγραψε καὶ πρὸς αὐτὸν Σέλευ-
κον, δεόμενος καὶ πᾶν ὅ τι λοιπὸν ἦν αὐτοῖς παραδιδούς, e
καὶ πρὸ παντὸς ὁμηρεύειν ἕτοιμος ὢν αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ

19 mor. 183c

[**Π**(= **PR**)**KL**] **3** *μετεγνωκότας* ante ras. ut vid. **L**[1] || **14** *παρ' αὐτοῦ* **KL**[1]: *γὰρ αὐτοὶ* **P** (π, υ supra) *γὰρ αὐτοὶ* **R** (π, ν supra) *παρ' αὐτῷ* **L**[2] || **15** *ἀπὸ τοῦ Σελεύκου* del. Sint. (*ἐπεφοίτων τοῦ Σελεύκου, κομίζοντες* Madvig) || **18** *διαθησόμενον*: em. Sch. || **19** *τῇ* om. **Π L**[2] || **20** *τοῖς περὶ τὸν* **KL**: *πρὸς τὸν* **Π** || **20. 21** *τοῖς . . . ἡγεμόσι καὶ φίλοις* Stephani codd. et **L**[2]: *τοὺς . . . ἡγεμόνας καὶ φίλους* **Π KL**[1] || **25** *ἐσθῆτα ἀναλαβὼν* **P**

3 πατρός. καὶ συνεδέοντο ταῦτα πόλεις τε πολλαὶ καὶ
a.285 δυνάσται πλὴν Λυσιμάχου· Λυσίμαχος δὲ καὶ χρήματα
πολλὰ πέμπων ὑπισχνεῖτο Σελεύκῳ κτείναντι Δημήτριον.
4 ὁ δ' ἐκεῖνον μὲν ⟨καὶ⟩ ἄλλως προβαλλόμενος, ἔτι μᾶλλον 344 S
ἐπὶ τούτῳ μιαρὸν ἡγεῖτο καὶ βάρβαρον, Ἀντιόχῳ δὲ τῷ 5
παιδὶ καὶ Στρατονίκῃ φυλάττων Δημήτριον, ὡς ἐκείνων
ἡ χάρις γένοιτο, παρῆγε τὸν χρόνον.

52. Ὁ δὲ Δημήτριος ὡς ἐν ἀρχῇ τὴν τύχην προσ- 66 Z[1]
πεσοῦσαν ὑπέμεινε καὶ ῥᾷον ἤδη φέρειν εἰθίζετο τὰ παρ-
f όντα, πρῶτον μὲν ἀμῶς γέ πως ἐκίνει τὸ σῶμα, θήρας 10
2 ἐφ' ὅσον ἦν καὶ δρόμων ἁπτόμενος· ἔπειτα κατὰ μικρὸν
ὄκνου πρὸς αὐτὰ καὶ νωθείας ἐπίμπλατο, καὶ φέρων
ἑαυτὸν εἰς πότους καὶ κύβους κατέβαλε, καὶ τοῦ χρόνου
3 τὸν πλεῖστον ἐν τούτοις διῆγεν, εἴτε τοὺς ἐν τῷ νήφειν
ἀναλογισμοὺς τῶν παρόντων ἀποδιδράσκων καὶ παρα- 15
καλυπτόμενος τῇ μέθῃ τὴν διάνοιαν, εἴτε συγγνοὺς ἑαυτῷ
τοῦτον εἶναι τὸν βίον, ὃν ἔκπαλαι ποθῶν καὶ διώκων
ἄλλως ὑπ' ἀνοίας καὶ κενῆς δόξης ἐπλάζετο καὶ πολλὰ
915 μὲν ἑαυτῷ, πολλὰ δ' ἑτέροις πράγματα παρεῖχεν, ἐν ὅπλοις
καὶ στόλοις καὶ στρατοπέδοις τὸ ἀγαθὸν ζητῶν, ὃ νῦν ἐν 20
ἀπραγμοσύνῃ καὶ σχολῇ καὶ ἀναπαύσει μὴ προσδοκήσας
4 ἀνεύρηκε. τί γὰρ ἄλλο τῶν πολέμων καὶ τῶν κινδύνων
πέρας ἐστὶ τοῖς φαύλοις βασιλεῦσι, κακῶς καὶ ἀνοήτως
διακειμένοις, οὐχ ὅτι μόνον τρυφὴν καὶ ἡδονὴν ἀντὶ τῆς
ἀρετῆς καὶ τοῦ καλοῦ διώκουσιν, ἀλλ' ὅτι μηδ' ἥδεσθαι 25
μηδὲ τρυφᾶν ὡς ἀληθῶς ἴσασιν.

5 Ὁ δ' οὖν Δημήτριος ἔτος τρίτον ἐν τῇ Χερρονήσῳ καθ-
a. 283 ειργμένος, ὑπ' ἀργίας καὶ πλησμονῆς καὶ οἴνου νοσή-
σας ἀπέθανεν, ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα βεβιωκώς.
6 καὶ Σέλευκος ἤκουσέ τε κακῶς καὶ μετενόησεν οὐ με- 30

2 Diod. 21, 20 || 16 cf. Plut. Pyrrh. 14, 4sqq.

[Π(=PR)KL] 2 καὶ om. L || 4 καὶ add. Iunt. || 7 παρήγαγε Π || 9 ἤδη om. L | ἠθίζετο R || 12 νοθίας R[1] νωθίας K | ἐπίπλατο L[1] || 14 τὸν Cor. τὸ || 17 τοιοῦτον L[1] || 18 ἐπλάζετο] γρ ἠγωνίζετο R[m] || 27 γ' οὖν K || 28 καὶ[2] om. L

τρίως ἐν ὑποψίᾳ τὸν Δημήτριον θέμενος τότε, καὶ μηδὲ b
67 Z¹ Δρομιχαίτην ἄνδρα βάρβαρον Θρᾷκα μιμησάμενος, οὕτω
φιλανθρώπως καὶ βασιλικῶς ἁλόντι Λυσιμάχῳ χρησάμενον.

5 **53.** Ἔσχε μέντοι καὶ τὰ περὶ τὴν ταφὴν αὐτοῦ τραγικήν a. 283
345 S τινα καὶ θεατρικὴν διάθεσιν. ὁ γὰρ υἱὸς Ἀντίγονος ὡς 2
ᾔσθετο τὰ λείψανα κομιζόμενα, πάσαις ἀναχθεὶς ταῖς
ναυσὶν ἐπὶ νήσων ἀπήντησε· καὶ δεξάμενος εἰς τὴν
μεγίστην τῶν ναυαρχίδων ἔθετο τὴν ὑδρίαν χρυσήλατον
10 οὖσαν. αἱ δὲ πόλεις, αἷς προσεῖχον, τοῦτο μὲν στεφάνους 3
ἐπέφερον τῇ ὑδρίᾳ, τοῦτο δ' ἄνδρας ἐν σχήματι πενθίμῳ
συνθάψοντας καὶ συμπαραπέμψοντας ἀπέστελλον. εἰς δὲ 4 c
Κόρινθον τοῦ στόλου καταπλέοντος, ἥ τε κάλπις ἐκ
πρύμνης περιφανὴς ἑωρᾶτο πορφύρᾳ βασιλικῇ καὶ διαδή-
15 ματι κεκοσμημένη, καὶ παρειστήκεισαν ἐν ὅπλοις νεανίσκοι
δορυφοροῦντες. ὁ δὲ τῶν τότ' αὐλητῶν ἐλλογιμώτατος 5
Ξενόφαντος ἐγγὺς καθεζόμενος προσηύλει τῶν μελῶν τὸ
ἱερώτατον· καὶ πρὸς τοῦτο τῆς εἰρεσίας ἀναφερομένης
μετὰ ῥυθμοῦ τινος, ἀπήντα ψόφος ὥσπερ ἐν κοπετῷ ταῖς
20 τῶν αὐλημάτων περιόδοις. τὸν δὲ πλεῖστον οἶκτον καὶ 6
ὀλοφυρμὸν αὐτὸς Ἀντίγονος τοῖς ἠθροισμένοις ἐπὶ τὴν
θάλασσαν ὀφθεὶς ταπεινὸς καὶ δεδακρυμένος παρέσχεν.
ἐπενεχθεισῶν δὲ ταινιῶν καὶ στεφάνων περὶ Κόρινθον, εἰς 7
Δημητριάδα κομίσας ἔθηκε τὰ λείψανα, πόλιν ἐπώνυμον d
25 ἐκείνου, ⟨συν⟩οικισθεῖσαν ἐκ μικρῶν τῶν περὶ τὴν Ἰωλκὸν
πολιχνίων.

Ἀπέλιπε δὲ γενεὰν ὁ Δημήτριος Ἀντίγονον μὲν ἐκ 8
68 Z¹ Φίλας καὶ Στρατονίκην, δύο δὲ Δημητρίους, τὸν μὲν
Λεπτὸν ἐξ Ἰλλυρίδος γυναικός, τὸν δ' ἄρξαντα Κυρήνης

2 cf. ad p. 43, 28 || 24 Strab. 9, 436 Plin. n. h. 4, 29 || 29 Euseb. chron. I 237, 18 sq.

[Π(= PR) KL] **1** μηδὲ Rei.: μήτε || **8** νῆσον PL² || **10—11** στεφάνους — τοῦτο δὲ om. L¹, in mg. add. L² || **18** τῆς om. KL || **23** δὲ om. K | ταινιῶν Naber cl. Philop. 21, 5: τιμῶν || **25** οἰκισθεῖσαν: em. Sint., cf. Strab. | ἰολκὸν R || **27** ἀπέλειπεν ante ras. R | ὁ om. RL || **28** μὲν om. KL || **29** ἰλυρίδος L¹ | κυρρήνης P

ἐκ Πτολεμαΐδος, ἐκ δὲ Δηιδαμείας Ἀλέξανδρον, ὃς ἐν
9 *Αἰγύπτῳ κατεβίωσε. λέγεται δὲ καὶ Κόρραγον υἱὸν ἐξ*
Εὐρυδίκης αὐτῷ γενέσθαι. κατέβη δὲ ταῖς διαδοχαῖς τὸ
γένος αὐτοῦ βασιλεῦον εἰς Περσέα τελευταῖον, ἐφ' οὗ
Ῥωμαῖοι Μακεδονίαν ὑπηγάγοντο. 5
10 *Διηγωνισμένου δὲ τοῦ Μακεδονικοῦ δράματος, ὥρα*
τὸ Ῥωμαϊκὸν ἐπεισαγαγεῖν.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ

346 S

1. *Ἀντωνίου πάππος μὲν ἦν ὁ ῥήτωρ Ἀντώνιος, ὃν τῆς*
f *Σύλλα γενόμενον στάσεως Μάριος ἀπέκτεινε, πατὴρ δ'* 10
ὁ Κρητικὸς ἐπικληθεὶς Ἀντώνιος, οὐχ οὕτω μὲν εὐδόκιμος
ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀνὴρ οὐδὲ λαμπρός, εὐγνώμων δὲ καὶ
χρηστὸς ἄλλως τε καὶ πρὸς τὰς μεταδόσεις ἐλευθέριος,
916 2 *ὡς ἀφ' ἑνὸς ἄν τις ἔργου καταμάθοι. κεκτημένος γὰρ οὐ*
πολλὰ καὶ διὰ τοῦτο τῇ φιλανθρωπίᾳ χρῆσθαι κωλυόμενος 15
ὑπὸ τῆς γυναικός, ἐπεί τις ἀφίκετο τῶν συνήθων πρὸς
αὐτὸν ἀργυρίου δεόμενος, ἀργύριον μὲν οὐκ εἶχε, παιδαρίῳ
δὲ προσέταξεν εἰς ἀργυροῦν σκύφον ὕδωρ ἐμβαλόντι κομί-
σαι· καὶ κομίσαντος ὡς ξύρεσθαι μέλλων κατέβρεχε τὰ 69 Z[1]
3 *γένεια. τοῦ δὲ παιδαρίου καθ' ἑτέραν πρόφασιν ἐκποδὼν* 20
γενομένου, τὸν μὲν σκύφον ἔδωκε τῷ φίλῳ χρῆσθαι κε-
λεύσας, ζητήσεως δὲ πολλῆς ἐν τοῖς οἰκέταις οὔσης, ὁρῶν
χαλεπαίνουσαν τὴν γυναῖκα καὶ βουλομένην καθ' ἕκαστον
ἐξετάζειν, ὡμολόγησε συγγνώμην ἔχειν δεηθείς.

10 Plut. Mar. 44 et ibi l. l. || **11** Diod. 40, 1 App. Sic. 6 Liv. per. 97 Flor. 1, 42 schol. Bob. Cic. Flacc. p. 96, 33 St. al. || **13** Sall. hist. 3 fr. 3 M.

[**Π**(= **PR**) **KL**] **1** *δηιδαμίας* **R**[1] *δηιδαμείης* **L**[1] || **2** *κόρραγον* **Π**: *κόρραβον* **KL** || **4** *ἐφ'* **Π**: *ἀφ'* **KL** || **7** subscr. *πλουτάρχου βίων παραλλήλων δημήτριος* **Π** *δημήτριος* **KL** || **11** *κρητικὸς* **K** et ante ras. **R**: *κριτικος* **PL** et e ras. **R** || **11—12** *ἐν τοῖς πολιτικοῖς εὐδόκιμος* **L** || **15** *τῇ* om. **L** || **16—17** *ἀργυρίου δεόμενος πρὸς αὐτὸν* **L**[1] || **19** *ὡς* om. **ΠΚ**

2. Ἦν δ' αὐτῷ γυνὴ Ἰουλία τοῦ Καισάρων οἴκου, ταῖς b
ἀρίσταις τότε καὶ σωφρονεστάταις ἐνάμιλλος. ὑπὸ ταύτης
ὁ υἱὸς Ἀντώνιος ἐτράφη, μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν
Κορνηλίῳ Λέντλῳ γαμηθείσης, ὃν Κικέρων ἀπέκτεινε
5 τῶν Κατιλίνα συνωμοτῶν γενόμενον. αὕτη δοκεῖ τῆς 2
σφοδρᾶς ἔχθρας Ἀντωνίῳ πρὸς Κικέρωνα πρόφασις καὶ
ἀρχὴ γενέσθαι. φησὶ γοῦν Ἀντώνιος (ORF 473 Malcov.[3])
οὐδὲ τὸν νεκρὸν αὐτοῖς ἀποδοθῆναι τοῦ Λέντλου πρότερον
ἢ τῆς γυναικὸς τοῦ Κικέρωνος τὴν μητέρα δεηθῆναι.
10 τοῦτο μὲν οὖν ὁμολογουμένως ψεῦδός ἐστιν· οὐδεὶς γὰρ 3 c
347 S εἴρχθη ταφῆς τῶν τότε κολασθέντων ὑπὸ τοῦ Κικέ-
ρωνος.

Ἀντωνίῳ δὲ λαμπρῷ καθ' ὥραν γενομένῳ τὴν Κου- 4
ρίωνος φιλίαν καὶ συνήθειαν ὥσπερ τινὰ κῆρα προσ-
15 πεσεῖν λέγουσιν, αὐτοῦ τε περὶ τὰς ἡδονὰς ἀπαιδεύτου
γενομένου, καὶ τὸν Ἀντώνιον ὡς μᾶλλον εἴη χειροήθης
εἰς πότους καὶ γύναια καὶ δαπάνας πολυτελεῖς καὶ ἀκο-
λάστους ἐμβαλόντος. ἐξ ὧν ὄφλημα βαρὺ καὶ παρ' ἡλικίαν 5
αὐτῷ συνήχθη πεντήκοντα καὶ διακοσίων ταλάντων. τοῦτο
70 Z[1] πᾶν ἐγγυησαμένου τοῦ Κουρίωνος, ὁ πατὴρ αἰσθόμενος
21 ἐξήλασε τὸν Ἀντώνιον ἐκ τῆς οἰκίας. ὁ δὲ βραχὺν μέν 6
τινα χρόνον τῇ Κλωδίου τοῦ θρασυτάτου καὶ βδελυρω- d
τάτου τῶν τότε δημαγωγῶν φορᾷ πάντα τὰ πράγματα
ταραττούσῃ προσέμειξεν ἑαυτόν· ταχὺ δὲ τῆς ἐκείνου 7
25 μανίας μεστὸς γενόμενος καὶ φοβηθεὶς τοὺς συνισταμένους
ἐπὶ τὸν Κλώδιον, ἀπῆρεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα,
καὶ διέτριβε τό τε σῶμα γυμνάζων πρὸς τοὺς στρατιωτι-
κοὺς ἀγῶνας καὶ λέγειν μελετῶν. ἐχρῆτο δὲ τῷ καλουμένῳ 8
μὲν Ἀσιανῷ ζήλῳ τῶν λόγων, ἀνθοῦντι μάλιστα κατ'

1 schol. Bob. Cic. Vat. 29 (p. 149, 24 St.) || 3 Cic. Cat. 4, 13 cum schol. Gronov. (p. 290, 10 St.) Phil. 2, 14 || 4 Plut. Cic. 22 Sall. Cat. 55 Liv. per. 102 App. civ. 2, 2, 7 sq. || 7 Cic. Phil. 2, 17 || 13 Cic. Phil. 2, 44 sq. Cass. Dio 45, 26 || 18 Cic. Phil. 2, 45 || 21 Cic. Phil. 2, 48 || 28 Suet. Aug. 86, 2

[Π(= PR) KL] 4 ἀπέκτεινε] ἀπέθανεν K || 18 ἐμβάλλοντος KL || 23 τὰ del. Cor. || 24.25 μανίας ἐκείνου Π || 29 ἀνθοῦντι δὲ Π

ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἔχοντι δὲ πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ, κομπώδη καὶ φρυαγματίαν ὄντα καὶ κενοῦ γαυριάματος καὶ φιλοτιμίας ἀνωμάλου μεστόν.

e **3.** *Ἐπεὶ δὲ Γαβίνιος ἀνὴρ ὑπατικὸς εἰς Συρίαν πλέων ἀνέπειθεν αὐτὸν ὁρμῆσαι πρὸς τὴν στρατείαν, ἰδιώτης* 5 *μὲν οὐκ ἂν ἔφη συνεξελθεῖν, ἀποδειχθεὶς δὲ τῶν ἱππέων* 2 a. 57 *ἄρχων συνεστράτευε. καὶ πρῶτον μὲν ἐπ' Ἀριστόβουλον Ἰουδαίους ἀφιστάντα πεμφθείς, αὐτὸς μὲν ἐπέβη τοῦ μεγίστου τῶν ἐρυμάτων πρῶτος, ἐκεῖνον δὲ πάντων* 3 *ἐξήλασεν· εἶτα μάχην συνάψας, καὶ τρεψάμενος ὀλίγοις* 10 *τοῖς σὺν αὐτῷ τοὺς ἐκείνου πολλαπλασίους ὄντας, ἀπέκτεινε πλὴν ὀλίγων ἅπαντας· αὐτὸς δὲ μετὰ τοῦ παιδὸς* 4 *Ἀριστόβουλος ἥλω. μετὰ ταῦτα Γαβίνιον ἐπὶ μυρίοις* 348 S f *ταλάντοις Πτολεμαίου πείθοντος εἰς Αἴγυπτον ἅμα* 71 Z[1] *συνεμβαλεῖν αὐτῷ καὶ τὴν βασιλείαν ἀναλαβεῖν, οἱ μὲν* 15 *πλεῖστοι τῶν ἡγεμόνων ἠναντιοῦντο, καὶ Γαβίνιον δ' ὄκνος τις εἶχε τοῦ πολέμου, καίπερ ἐξηνδραποδισμένον* 5 *κομιδῇ τοῖς μυρίοις ταλάντοις, Ἀντώνιος δὲ καὶ πράξεων μεγάλων ἐφιέμενος καὶ τῷ Πτολεμαίῳ χαριζόμενος* a. 55 *δεομένῳ, συνέπεισε μὲν καὶ συνεξώρμησεν ἐπὶ τὴν* 20 6 *στρατείαν τὸν Γαβίνιον· ἐπεὶ δὲ τοῦ πολέμου μᾶλλον* 917 *ἐφοβοῦντο τὴν ἐπὶ τὸ Πηλούσιον ὁδόν, ἅτε δὴ διὰ ψάμμου βαθείας καὶ ἀνύδρου παρὰ τὸ Ἔκρηγμα καὶ τὰ τῆς Σερβωνίδος ἕλη γινομένης αὐτοῖς τῆς πορείας, ἃς Τυφῶνος μὲν ἐκπνοὰς Αἰγύπτιοι καλοῦσι, τῆς δ' Ἐρυθρᾶς θαλάσσης* 25 *ὑπονόστησις εἶναι δοκεῖ καὶ διήθησις, ᾗ βραχυτάτῳ*

4 Ioseph. ant. 14, 82—97 b. Iud. 1, 160—174 Hegesipp. 1, 19. 20 Cass. Dio 39, 56, 6 Zon. 5, 7 || **13** Strab. 17, 796 Ioseph. ant. 14, 98 b. Iud. 1, 175 Cass. Dio 39, 55sq. 42, 2, 4 App. civ. 5, 33 Suda s. v. *Τιμαγένης* Cic. Rab. Post. 20sq. 30sq. Phil. 2, 48 Pis. 49 ad Att. 4, 10, 1 Catull. 11, 7 b. Alex. 3, 3 Liv. per. 105 Val. Max. 9, 1 ext. 6

[***Π*** (= **PR**) **KL**] **6.7** *τῶν ἱππέων ἄρχων* **KL**: *ἵππαρχος* ***Π*** || **7** *συνεστράτευσεν*, sed *σ* postea eras., **P** || **15** *συνεμβάλλειν* ***Π*** || **18.19** *μεγάλων πράξεων* **L** || **22** *δὴ διὰ*] *διδοὺς* **K** || **23** *παρὰ* **KL**: *περὶ* ***Π*** | *ἔκ++ρυγμα* **L**[1] | *σερβωνίτιδος* **P** || **24** *γινομένοις* **K** *γενομένης* **L** | *ἃ*, erasa *σ*, **R**

διορίζεται πρὸς τὴν ἐντὸς θάλασσαν ἰσθμῷ, πεμφθεὶς 7
μετὰ τῶν ἱππέων ὁ Ἀντώνιος οὐ μόνον τὰ στενὰ κατέσχεν, a. 55
ἀλλὰ καὶ Πηλούσιον ἑλών, πόλιν μεγάλην, καὶ τῶν ἐν
αὐτῷ φρουρῶν κρατήσας, ἅμα καὶ τὴν ὁδὸν ἀσφαλῆ τῷ
5 στρατεύματι καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἐποίησε τῷ στρα-
τηγῷ βέβαιον. ἀπέλαυσαν δὲ τῆς φιλοτιμίας αὐτοῦ καὶ οἱ 8
πολέμιοι· Πτολεμαίου γὰρ ἅμα τῷ παρελθεῖν εἰς τὸ
Πηλούσιον ὑπ' ὀργῆς καὶ μίσους ὡρμημένου φονεύειν b
τοὺς Αἰγυπτίους, ἐνέστη καὶ διεκώλυσεν. ἐν δὲ ταῖς 9
10 μάχαις καὶ τοῖς ἀγῶσι μεγάλοις καὶ συχνοῖς γενομένοις
πολλὰ καὶ τόλμης ἔργα καὶ προνοίας ἡγεμονικῆς ἀποδει-
ξάμενος, ἐμφανέστατα δὲ τῷ κυκλώσασθαι καὶ περιβαλεῖν
κατόπιν τοὺς πολεμίους τὴν νίκην τοῖς κατὰ στόμα
παρασχών, ἀριστεῖα καὶ τιμὰς ἔλαβε πρεπούσας. οὐ 10
72 Z[1] διέλαθε δὲ τοὺς πολλοὺς οὐδ' ἡ πρὸς Ἀρχέλαον αὐτοῦ
16 τεθνηκότα φιλανθρωπία· γεγονὼς γὰρ αὐτῷ συνήθης καὶ
ξένος, ἐπολέμει μὲν ἀναγκαίως ζῶντι, τὸ δὲ σῶμα πε-
σόντος ἐξευρὼν καὶ κοσμήσας βασιλικῶς ἐκήδευσεν. ἐπὶ 11
349 S τούτοις Ἀλεξανδρεῦσί τε πλεῖστον αὐτοῦ λόγον κατέλιπε, c
20 καὶ Ῥωμαίων τοῖς στρατευομένοις ἀνὴρ ἔδοξε λαμπρό-
τατος εἶναι.

4. Προσῆν δὲ καὶ μορφῆς ἐλευθέριον ἀξίωμα, καὶ
πώγων τις οὐκ ἀγεννὴς καὶ πλάτος μετώπου καὶ γρυπό-
της μυκτῆρος ἐδόκει τοῖς γραφομένοις καὶ πλαττομένοις
25 Ἡρακλέους προσώποις ἐμφερὲς ἔχειν τὸ ἀρρενωπόν. ἦν 2
δὲ καὶ λόγος παλαιὸς Ἡρακλείδας εἶναι τοὺς Ἀντωνίους,
ἀπ' Ἄντωνος παιδὸς Ἡρακλέους γεγονότας. καὶ τοῦτον 3
ᾤετο τὸν λόγον τῇ τε μορφῇ τοῦ σώματος ὥσπερ εἴρηται
καὶ τῇ στολῇ βεβαιοῦν· ἀεὶ γὰρ ὅτε μέλλοι πλείοσιν
30 ὁρᾶσθαι, χιτῶνα εἰς μηρὸν ἔζωστο καὶ μάχαιρα μεγάλη d

22 Cic. Phil. 2, 63 Cass. Dio 45, 30, 3 Bernoulli, Röm. Ikonogr. I 203sq. || 26 cf. cap. 36, 7. 60, 5

[Π (= PR) KL] 3 μεγάλην πόλιν K || 4 ἀσφαλεῖ K || 11 ἐπιδει-ξάμενος L || 16 αὐτοῦ L || 20 ἀνὴρ om. KL || 26 ἀντωνίους L²R²: ἀντωνίου L¹R¹PK || 27 Ἄντωνος Cor.: ἀντέωνος Π ἀνταίωνος KL || 30 aut χιτὼν aut μάχαιραν μεγάλην Zie.

4 *παρήρτητο, καὶ σάγος περιέκειτο τῶν στερεῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις φορτικὰ δοκοῦντα, μεγαλαυχία καὶ σκῶμμα καὶ κώθων ἐμφανὴς καὶ καθίσαι παρὰ τὸν ἐσθίοντα καὶ φαγεῖν ἐπιστάντα τραπέζῃ στρατιωτικῇ, θαυμαστὸν ὅσον εὐνοίας καὶ πόθου πρὸς αὐτὸν ἐνεποίει* 5
5 *τοῖς στρατιώταις. ἦν δέ που καὶ τὸ ἐρωτικὸν οὐκ ἀναφρόδιτον, ἀλλὰ καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐδημαγώγει, συμπράττων τε τοῖς ἐρῶσι καὶ σκωπτόμενος οὐκ ἀηδῶς εἰς*
6 *τοὺς ἰδίους ἔρωτας. ἡ δ' ἐλευθεριότης καὶ τὸ μηδὲν ὀλίγῃ χειρὶ μηδὲ φειδομένῃ χαρίζεσθαι στρατιώταις καὶ* 73 Z[1]
e *φίλοις ἀρχήν τε λαμπρὰν ἐπὶ τὸ ἰσχύειν αὐτῷ παρέσχε,* 11 *καὶ μεγάλου γενομένου τὴν δύναμιν ἐπὶ πλεῖον ἐπῆρεν,*
7 *ἐκ μυρίων ἄλλων ἁμαρτημάτων ἀνατρεπομένην. ἓν δέ τι τοῦ μεγαλοδώρου παράδειγμα διηγήσομαι. τῶν φίλων τινὶ μυριάδας ἐκέλευσε πέντε καὶ εἴκοσι δοθῆναι· τοῦτο* 15
8 *Ῥωμαῖοι δεκίης καλοῦσι. τοῦ δ' ἐπιτρόπου θαυμάσαντος, καὶ ἵνα δείξῃ τὸ πλῆθος αὐτῷ καταβαλόντος ἐν μέσῳ*
9 *τὸ ἀργύριον, ἠρώτησε παριὼν ὅ τι δὴ τοῦτ' εἴη. τοῦ δ' ἐπιτρόπου φήσαντος ὡς ὃ κελεύσειε δοθῆναι, συμβαλὼν αὐτοῦ τὴν κακοήθειαν ὁ Ἀντώνιος „ἐγὼ πλεῖον* 350 S *ᾤμην" ἔφη „τὸ δεκίης εἶναι· τοῦτο δὲ μικρόν ἐστιν·* 21 *ὥστ' ἄλλο πρόσθες αὐτῷ τοσοῦτον."*

f **5.** *Ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον. ἐπεὶ δὲ τὰ Ῥωμαίων πράγματα διέστη, τῶν μὲν ἀριστοκρατικῶν Πομπηίῳ παρόντι προσθεμένων, τῶν δὲ δημοτικῶν Καίσαρα καλούντων ἐκ* 25
2 *Γαλατίας ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντα, Κουρίων ὁ Ἀντωνίου φίλος ἐκ μεταβολῆς θεραπεύων τὰ Καίσαρος Ἀντώνιον προσηγάγετο, καὶ μεγάλην μὲν ἀπὸ τοῦ λέγειν ἐν τοῖς πολλοῖς ἔχων ἰσχύν, χρώμενος δὲ καὶ δαπάναις ἀφειδῶς ἀφ' ὧν*
a. 50 *Καῖσαρ ἐχορήγει, δήμαρχον ἀπέδειξε τὸν Ἀντώνιον, εἶτα* 30

29 Cic. Phil. 2, 4. 50 ad Att. 10, 8a ad fam. 8, 14, 1

[*Π* (= **PR**) **KL**] **1** *στεραιῶν* **R** || **3** *σκῶμα* **P[1]R** || **7** *ἐδημαγώγει* om. **P[t]** || **8** *εἰς* om. **KL** || **10** *ὀλίγῃ*] *ὅλῃ* **L[t]** || **11** *τὸ ἰσχύειν* Sint.: *τῶι ἰσχύειν* **KL** *τὴν ἰσχὺν* ***Π*** || **12** *ἐπῆρεν*] *ὑπερείδειν* **K** || **20** *αὐτοῦ* om. **L[t]** || **21** *ἔφη* om. **K** || **23** *οὖν* om. **L** || **26** *γαλατείας* **PR[1]** || **28** *μὲν* om. **L[1]**

τῶν ἐπ' οἰωνοῖς ἱερέων οὓς Αὔγουρας καλοῦσιν. ὁ δ' 3 918
εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν παρελθὼν οὐ μικρὸν ἦν ὄφελος τοῖς
πολιτευομένοις ὑπὲρ Καίσαρος. ἀλλὰ πρῶτον μὲν Μαρκέλ- 4
74 Z¹ λου τοῦ ὑπάτου Πομπηΐῳ τούς τε συνειλεγμένους ἤδη
5 στρατιώτας παρεγγυῶντος καὶ καταλέγειν ἑτέρους διδόν-
τος, ἐμποδὼν ἔστη διάταγμα γράψας, ὅπως ἡ μὲν ἠθροι-
σμένη δύναμις εἰς Συρίαν πλέῃ καὶ Βύβλῳ βοηθῇ πολε-
μοῦντι Πάρθοις, οὓς δὲ Πομπήιος καταλέγει, μὴ προσ-
έχωσιν αὐτῷ· δεύτερον δὲ τὰς Καίσαρος ἐπιστολὰς οὐ 5
10 προσιεμένων οὐδ' ἐώντων ἀναγινώσκεσθαι τῶν συγκλη-
τικῶν, αὐτὸς ἰσχύων διὰ τὸ ἄρχειν ἀνέγνω, καὶ πολλοὺς b
μετέστησε τῇ γνώμῃ, δίκαια καὶ μέτρια Καίσαρος ἀξιοῦν
ἀφ' ὧν ἔγραψε δόξαντος. τέλος δὲ δυεῖν ἐρωτήσεων ἐν 6
τῇ βουλῇ γενομένων, τῆς μὲν εἰ δοκεῖ Πομπήιον ἀφεῖναι
15 τὰ στρατεύματα, τῆς δ' εἰ Καίσαρα, καὶ Πομπήιον μὲν
ὀλίγων τὰ ὅπλα καταθέσθαι, Καίσαρα δὲ πάντων παρ'
ὀλίγους κελευόντων, ἀναστὰς Ἀντώνιος ἠρώτησεν, εἰ δο-
κεῖ καὶ Πομπήιον ὁμοῦ καὶ Καίσαρα τὰ ὅπλα καταθέσθαι
καὶ τὰς δυνάμεις ἀφεῖναι. ταύτην ἐδέξαντο λαμπρῶς τὴν 7
351 S γνώμην ἅπαντες, καὶ μετὰ βοῆς ἐπαινοῦντες τὸν Ἀντώ-
21 νιον ἠξίουν ἐπιψηφίζεσθαι. μὴ βουλομένων δὲ τῶν ὑπά- 8 c
των, αὖθις ἑτέρας οἱ Καίσαρος φίλοι προὔτειναν ἐπιεικεῖς
εἶναι δοκούσας ἀξιώσεις, αἷς ὅ τε Κάτων ἀντέπιπτε, καὶ
Λέντλος ὑπατεύων ἐξέβαλε τῆς βουλῆς τὸν Ἀντώνιον. ὁ δὲ 9
25 πολλὰ μὲν αὐτοῖς ἐξιὼν ἐπηράσατο, λαβὼν δὲ θεράποντος a. 49
ἐσθῆτα καὶ μισθωσάμενος μετὰ Κασσίου Κοΐντου ζεῦ-
γος, ἐξώρμησε πρὸς Καίσαρα· καὶ κατεβόων εὐθὺς ὀφθέν- 10
τες ὡς οὐδένα κόσμον ἔτι τῶν ἐν Ῥώμῃ πραγμάτων ἐχόν-
29 των, ὅτε μηδὲ δημάρχοις παρρησίας μέτεστιν, ἀλλ' ἐλαύ-
75 Z¹ νεται καὶ κινδυνεύει πᾶς ὁ φθεγξάμενος ὑπὲρ τῶν δικαίων.

3 Plut. Pomp. 58sq. App. civ. 2, 32, 128sq. Cass. Dio 40, 66, 1 Cic. ad Att. 7, 8, 5. 13a, 2 Caes. b. c. 1, 2 Hirt. b. G. 8, 55, 1 Oros. 6, 15, 2 || 23 Plut. Caes. 31 App. civ. 2, 33, 131sq. Cic. Phil. 2, 53

[Π (= PR) KL] 1 οἰωνοὺς L¹ | αὐγούρας: em. Cor. || 2 ἀνελθὼν Π || 7 βοηθεῖ K || 15 τὸ στράτευμα L || 16—18 Καίσαρα — καταθέσθαι om. K || 26 κασίου L || 30 δικαίων] ἰδίων ante corr. L

a. 49 **6.** Ἐκ τούτου λαβὼν τὴν στρατιὰν ὁ Καῖσαρ εἰς Ἰτα-
d λίαν ἐνέβαλε. διὸ καὶ Κικέρων ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς (2,55)
ἔγραψε, τοῦ μὲν Τρωικοῦ πολέμου τὴν Ἑλένην, τοῦ δ' ἐμφυλίου τὸν Ἀντώνιον ἀρχὴν γενέσθαι, περιφανῶς
2 ψευδόμενος. οὐ γὰρ οὕτως εὐχερὴς ἦν οὐδὲ ῥᾴδιος ὑπ' 5
ὀργῆς ἐκπεσεῖν τῶν λογισμῶν Γάιος Καῖσαρ, ὥστ' εἰ μὴ ταῦτα πάλαι ⟨δι⟩έγνωστο πράττειν, οὕτως ἂν ἐπὶ καιροῦ τὸν κατὰ τῆς πατρίδος ἐξενεγκεῖν πόλεμον, ὅτι φαύλως ἠμφιεσμένον εἶδεν Ἀντώνιον καὶ Κάσσιον ἐπὶ ζεύγους μισθίου πεφευγότας πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ ταῦτα πάλαι δεο- 10
μένῳ προφάσεως σχῆμα καὶ λόγον εὐπρεπῆ τοῦ πολέμου
3 παρέσχεν. ἦγε δ' αὐτὸν ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους, ἃ καὶ
e πρότερον Ἀλέξανδρον καὶ πάλαι Κῦρον, ἔρως ἀπαρηγόρητος ἀρχῆς καὶ περιμανὴς ἐπιθυμία τοῦ πρῶτον εἶναι καὶ μέγιστον· ὧν τυχεῖν οὐκ ἦν μὴ Πομπηίου καταλυ- 15
4 θέντος. ὡς δ' οὖν ἐπελθὼν ἐκράτησε τῆς Ῥώμης καὶ Πομπήιον ἐξήλασε τῆς Ἰταλίας, καὶ πρὸς τὰς ἐν Ἰβηρίᾳ Πομπηίου δυνάμεις ἐπιστρέφειν ἔγνω πρότερον, εἶθ' οὕτως παρασκευασάμενος στόλον ἐπὶ Πομπήιον διαβαίνειν, Λεπίδῳ μὲν στρατηγοῦντι τὴν Ῥώμην, Ἀντω- 20
νίῳ δὲ δημαρχοῦντι τὰ στρατεύματα καὶ τὴν Ἰταλίαν
5 ἐπέτρεψεν. ὁ δὲ τοῖς μὲν στρατιώταις εὐθὺς προσφιλὴς 352 S
f ἦν, συγγυμναζόμενος καὶ συνδιαιτώμενος τὰ πολλὰ καὶ δωρούμενος ἐκ τῶν παρόντων, τοῖς δ' ἄλλοις ἐπαχθής.
6 καὶ γὰρ ἀδικουμένων ὑπὸ ῥᾳθυμίας ὠλιγώρει, καὶ πρὸς 25
ὀργὴν ἠκροᾶτο τῶν ἐντυγχανόντων, καὶ κακῶς ἐπὶ γυναι- 76 Z[1]
7 ξὶν ἀλλοτρίαις ἤκουε. καὶ ὅλως τὴν Καίσαρος ἀρχήν, πάντα μᾶλλον ἢ τυραννίδα δι' αὐτὸν ἐκεῖνον φανεῖσαν, οἱ φίλοι

16 Plut. Pomp. 60sq. Caes. 32sq. et ibi l. l. || **20** App. civ. 2, 41, 165 Cic. ad Att. 10, 8a. 10, 5. 11, 4. 12a, 1. 15, 3. 16, 5

[*Π* (= PR) KL] **1** *στρατείαν Π* || **7** *ἔγνωστο*: em. Zie. cl. Demetr. 38, 10 Crass. 11, 4 mor. 211a 225a || **9** *ἠμφιασμένον* K *ἠμφιεσμένους* Li. || **10** *πάλιν δεομένου* P || **19** *παρεσκευασμένος* KL | *διαβαίνει* P || **23** *ἦν* om. *Π*K | *γυμναζόμενος* L[1] || **27** *τὴν ἀρχὴν καίσαρος ἀρχὴν* P[1] || **28** *τυρανίδα* P

διέβαλλον, ὧν Ἀντώνιος ἀπ' ἐξουσίας μεγίστης ἁμαρτά- a. 49
νειν μέγιστα δόξας τὴν πλείστην αἰτίαν ἔλαβεν.

7. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπανελθὼν ὁ Καῖσαρ ἐκ τῆς Ἰβηρίας
τὰ μὲν ἐγκλήματα παρεῖδεν αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὸν πόλε- 919
5 μον ὡς ἐνεργῷ καὶ ἀνδρείῳ καὶ ἡγεμονικῷ χρώμενος
οὐδαμῇ διήμαρτεν. αὐτὸς μὲν οὖν μετ' ὀλίγων ἀπὸ 2
Βρεντεσίου διαπεράσας τὸν Ἰόνιον, ἔπεμψεν ὀπίσω τὰ
πλοῖα Γαβινίῳ καὶ Ἀντωνίῳ, τὰς δυνάμεις ἐμβιβάζειν
καὶ περαιοῦν κατὰ τάχος εἰς Μακεδονίαν ἐπιστείλας.
10 Γαβινίου δὲ πρὸς τὸν πλοῦν χαλεπὸν ὄντα χειμῶνος ὥρᾳ 3
καταδειλιάσαντος καὶ πεζῇ μακρὰν ὁδὸν περιάγοντος τὸν
στρατόν, Ἀντώνιος ὑπὲρ Καίσαρος ἐν πολλοῖς ἀπειλημ- a. 48
μένου πολεμίοις φοβηθείς, Λίβωνα μὲν ἐφορμοῦντα τῷ
στόματι τοῦ λιμένος ἀπεκρούσατο, πολλὰ τῶν λεπτῶν
15 ἀκατίων ταῖς τριήρεσιν αὐτοῦ περιστήσας, ἐμβιβάσας b
δὲ ταῖς ναυσὶν ἱππεῖς ὀκτακοσίους καὶ δισμυρίους ὁπλί-
τας ἀνήχθη. καὶ γενόμενος καταφανὴς τοῖς πολεμίοις 4
καὶ διωκόμενος, τὸν μὲν ἐκ τούτων κίνδυνον διέφυγε,
λαμπροῦ νότου κῦμα μέγα καὶ κοίλην θάλατταν ταῖς
20 τριήρεσιν αὐτῶν περιστήσαντος, ἐκφερόμενος δὲ ταῖς
ναυσὶ πρὸς κρημνοὺς καὶ φάραγγας ἀγχιβαθεῖς, οὐδε-
μίαν ἐλπίδα σωτηρίας εἶχεν. ἄφνω δὲ τοῦ κόλπου πο- 5
77 Z[1] λὺν ἐκπνεύσαντος λίβα, καὶ τοῦ κλύδωνος ἀπὸ τῆς γῆς
εἰς τὸ πέλαγος διαχεομένου, μεταβαλόμενος ἀπὸ τῆς γῆς
353 S καὶ πλέων σοβαρῶς ὁρᾷ ναυαγίων περίπλεων τὸν αἰ-
26 γιαλόν. ἐνταῦθα γὰρ ἐξέβαλε τὸ πνεῦμα τὰς διωκούσας 6 c
αὐτὸν τριήρεις, καὶ διεφθάρησαν οὐκ ὀλίγαι· καὶ σωμά-
των πολλῶν καὶ χρημάτων ἐκράτησεν Ἀντώνιος, καὶ

6 Plut. Caes. 37 et ibi l. l. || **10** App. civ. 2, 58, 239. 242 Illyr. 12, 35. 25, 71. 27, 78 Cass. Dio 42, 11 Cic. ad Att. 11, 16, 1 b. Alex. 42, 4—43, 3 || **12** App. civ. 2, 59, 243—245 Caes. b. c. 3, 24. 26. 29. 30. 34

[**Π** (= **PR**) **KL**] **1** δὲ διέβαλλον **Π** || **5** ὡσθενεργωῖ, fuit ὥσθ' ἐνεῖργωι **P** || **7** ἐξέπεμψεν **L** || **8** δὲ καὶ **L**[1] | συμβιβάζειν **KL** || **13** λιβῶνα **Π** || **19** θάλασσαν **L** || **20** αὐτοῦ **L** || **24** μεταβαλλόμενος **PL** | ἀπὸ τῆς γῆς del. Stegmann || **25** ναυάγιον **K** | περιπλέω **Π** περιπλέον **K**

a. 48 *Λίσσον εἷλε, καὶ μέγα Καίσαρι παρέσχε θάρσος, ἐν καιρῷ μετὰ τηλικαύτης ἀφικόμενος δυνάμεως.*

8. *Πολλῶν δὲ γινομένων καὶ συνεχῶν ἀγώνων, ἐν πᾶσι μὲν ἦν διαπρεπής, δὶς δὲ φεύγοντας προτροπάδην τοὺς Καίσαρος ἀπαντήσας ἀνέστρεψε, καὶ στῆναι καὶ συμβαλεῖν* 5
2 *αὖθις τοῖς διώκουσιν ἀναγκάσας ἐνίκησεν. ἦν οὖν αὐτοῦ μετὰ Καίσαρα πλεῖστος ἐν τῷ στρατοπέδῳ λόγος. ἐδήλωσε*
3 *δὲ Καῖσαρ ἣν ἔχοι περὶ αὐτοῦ δόξαν. ἐπεὶ γὰρ ἔμελλε τὴν*
d *τελευταίαν καὶ τὰ ὅλα κρίνασαν ἐν Φαρσάλῳ μάχην μάχεσθαι, τὸ μὲν δεξιὸν αὐτὸς εἶχε κέρας, τοῦ δ' εὐωνύμου* 10 *τὴν ἡγεμονίαν Ἀντωνίῳ παρέδωκεν ὡς πολεμικωτάτῳ τῶν ὑφ' ἑαυτῷ.*

4 *Μετὰ δὲ τὴν νίκην δικτάτωρ ἀναγορευθείς, αὐτὸς μὲν ἐδίωκε Πομπήιον, Ἀντώνιον δ' ἵππαρχον ἑλόμενος εἰς*
5 *Ῥώμην ἔπεμψεν. ἔστι δ' ἡ ἀρχὴ δευτέρα τοῦ δικτάτορος* 15 *παρόντος· ἂν δὲ μὴ παρῇ, πρώτη καὶ μόνη σχεδόν· ἡ γὰρ δημαρχία διαμένει, τὰς δ' ἄλλας καταλύουσι πάσας δικτάτορος αἱρεθέντος.* 78 Z[1]

a. 47 **9.** *Οὐ μὴν ἀλλὰ τότε δημαρχῶν Δολοβέλλας, νέος ἀνὴρ καὶ νέων πραγμάτων ὀρεγόμενος, εἰσηγεῖτο χρεῶν* 20
e *ἀποκοπάς, καὶ τὸν Ἀντώνιον αὐτῷ τε φίλον ὄντα καὶ βουλόμενον ἀεὶ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν ἔπειθε συμπράττειν*
2 *καὶ κοινωνεῖν τοῦ πολιτεύματος. Ἀσινίου δὲ καὶ Τρεβελλίου τἀναντία παρακαλούντων, ὑπόνοια δεινὴ κατὰ τύχην τῷ Ἀντωνίῳ προσέπεσεν ὡς ἀδικουμένῳ περὶ τὸν γάμον ὑπὸ* 25
3 *τοῦ Δολοβέλλα. καὶ τὸ πρᾶγμα βαρέως ἐνεγκών, τήν τε*

3 Caes. b. c. 3, 46, 4. 65, 1 || **8** Plut. Pomp. 69 Caes. 44, 2 App. civ. 2, 76, 317 Caes. b. c. 3, 89, 3 || **13** Cic. Phil. 2, 62 Cass. Dio 42, 21, 1. 45, 28 CIL I p. 440. IV 60 et p. 191 || **19** Plut. Caes. 51, 3 App. civ. 2, 92, 386 Cass. Dio 42, 29, 1–33, 2. 45, 29, 3. 46, 16, 2sq. Cic. Phil. 11, 2 ad Att. 11, 9, 1. 10, 2. 12, 4. 14, 2. 15, 3. 18, 1 b. Alex. 65, 1 Liv. per. 113 || **24** Cic. Phil. 2, 99

[*Π* (= **PR**) **KL**] **1** *λισσὸν* **KL** || **10** *εἶχε καίσαρ κέρας* **L** | *τοῦ*] *τὸ* **K** || **14** *ἵππαρχον* Anon. Xy.: *δήμαρχον* || **15** *δικτάτωρος* **PR**[2] et e corr. **L** || **17** *μένει* **L** || **18** *δικτάτωρος* **PR**[2]**L** || **22** *πολλοῖς*] *φίλοις* **P** || **23** *κοινωνεῖν ἀεὶ τοῦ* **P**

γυναῖκα τῆς οἰκίας ἐξήλασεν ἀνεψιὰν οὖσαν αὐτοῦ — a. 47
354 S θυγάτηρ γὰρ ἦν Γαΐου Ἀντωνίου τοῦ Κικέρωνι συνυπατεύ-
σαντος — καὶ τοὺς περὶ Ἀσίνιον δεξάμενος ἐπολέμει τῷ
Δολοβέλλᾳ. κατέλαβε γὰρ τὴν ἀγορὰν ἐκεῖνος ὡς βίᾳ 4
5 κυρώσων τὸν νόμον. Ἀντώνιος δέ, καὶ τῆς βουλῆς ψηφισα- f
μένης ὅπλων δεῖν ἐπὶ τὸν Δολοβέλλαν, ἐπελθὼν καὶ μάχην
συνάψας ἀπέκτεινέ τέ τινας τῶν ἐκείνου καὶ τῶν ἰδίων
ἀπέβαλε. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ἐκ τούτων ἀπηχθάνετο, τοῖς 5
δὲ χρηστοῖς καὶ σώφροσι διὰ τὸν ἄλλον βίον οὐκ ἦν ἀρε-
10 στός, ὡς Κικέρων φησίν, ἀλλ' ἐμισεῖτο, βδελυττομένων
αὐτοῦ μέθας ἀώρους καὶ δαπάνας ἐπαχθεῖς καὶ κυλινδή-
σεις ἐν γυναίοις, καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν ὕπνους καὶ περι- 920
πάτους ἀλύοντος καὶ κραιπαλῶντος, νύκτωρ δὲ κώμους
καὶ θέατρα καὶ διατριβὰς ἐν γάμοις μίμων καὶ γελω-
79 Z[1] τοποιῶν. λέγεται γοῦν, ὡς Ἱππίου ποτὲ τοῦ μίμου γάμους 6
16 ἑστιαθεὶς καὶ πιὼν διὰ νυκτός, εἶτα πρῲ τοῦ δήμου
καλοῦντος εἰς ἀγορὰν προελθὼν ἔτι τροφῆς μεστὸς
ἐμέσειε, τῶν φίλων τινὸς ὑποσχόντος τὸ ἱμάτιον. ἦν δὲ 7
καὶ Σέργιος ὁ μῖμος τῶν μέγιστον παρ' αὐτῷ δυναμένων,
20 καὶ Κυθηρὶς ἀπὸ τῆς αὐτῆς παλαίστρας γύναιον ἀγαπώ-
μενον, ὃ δὴ καὶ τὰς πόλεις ἐπιὼν ἐν φορείῳ περιήγετο,
καὶ τὸ φορεῖον οὐκ ἐλάττους ἢ τὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
περιέποντες ἠκολούθουν. ἐλύπουν δὲ καὶ χρυσῶν ἐκ- 8
πωμάτων ὥσπερ ἐν πομπαῖς ταῖς ἀποδημίαις διαφερο- b
25 μένων ὄψεις, καὶ στάσεις ἐνόδιοι σκηνῶν καὶ πρὸς
ἄλσεσι καὶ ποταμοῖς ἀρίστων πολυτελῶν διαθέσεις, καὶ
λέοντες ἅρμασιν ὑπεζευγμένοι, καὶ σωφρόνων ἀνδρῶν
καὶ γυναικῶν οἰκίαι χαμαιτύπαις καὶ σαμβυκιστρίαις

8 Cic. Phil. 2, 61 sq. Cass. Dio 45, 28 cf. ad p. 66, 20 || 23 cf. Plin. n. h. 33, 50 || 27 Plin. n. h. 8, 55

ηλ σ
[Π (= PR) KL] 1 ἐξέβαλεν P ἐξέβαλεν R || 3 ἀσίννιον L || 13 κρεπαλῶντος R[1] || 15 ἐν Ἱππίου . . . γάμοις Ald. et editt. || 16 edebant πρωὶ || 17 προελθὼν RL: προσελθὼν K παρελθὼν P || 18 προσχόντος Zie. cl. Cat. min. 28, 3 || 20 κύθηρις P || 21 δὴ Cor.: δὲ || 27 ὑπεζωσμένοι L[1] || 28 οἶκοι ante ras. R | ζαμβυκιστρίαις L

9 *ἐπισταθμευόμεναι. δεινὸν γὰρ ἐποιοῦντο Καίσαρα μὲν*
a. 47 *αὐτὸν ἔξω τῆς Ἰταλίας θυραυλεῖν, τὰ περιόντα τοῦ πολέμου μεγάλοις πόνοις καὶ κινδύνοις ἀνακαθαιρόμενον, ἑτέρους δὲ δι᾽ ἐκεῖνον τρυφᾶν τοῖς πολίταις ἐνυβρίζοντας.* 5

10. *Ταῦτα καὶ τὴν στάσιν αὐξῆσαι δοκεῖ καὶ τὸ στρα-* 355 S
c 2 *τιωτικὸν εἰς ὕβρεις δεινὰς καὶ πλεονεξίας ἀνεῖναι. διὸ καὶ Καῖσαρ ἐπανελθὼν Δολοβέλλᾳ τε συγγνώμην ἔδωκε, καὶ*
a. 46 *τὸ τρίτον αἱρεθεὶς ὕπατος οὐκ Ἀντώνιον, ἀλλὰ Λέπιδον*
3 *εἵλετο συνάρχοντα. τὴν δὲ Πομπηίου πωλουμένην οἰκίαν* 10 *ὠνήσατο μὲν Ἀντώνιος, ἀπαιτούμενος δὲ τὴν τιμὴν ἠγανάκτει· καί φησιν αὐτὸς διὰ τοῦτο μὴ μετασχεῖν Καίσαρι* 80 Z[1] *τῆς εἰς Λιβύην στρατείας, ἐπὶ τοῖς προτέροις κατορθώμασιν οὐ τυχὼν ἀμοιβῆς.*

4 *Ἔοικε μέντοι τὸ πολὺ τῆς ἀβελτερίας αὐτοῦ καὶ ἀσω-* 15 *τίας ἀφελεῖν ὁ Καῖσαρ, οὐκ ἀναισθήτως τὰ πλημμελή-*
5 *ματα δεξάμενος. ἀπαλλαγεὶς γὰρ ἐκείνου τοῦ βίου γάμῳ προσέσχε, Φουλβίαν ἀγαγόμενος τὴν Κλωδίῳ τῷ δημ-*
d *αγωγῷ συνοικήσασαν, οὐ ταλασίαν οὐδ᾽ οἰκουρίαν φρονοῦν γύναιον οὐδ᾽ ἀνδρὸς ἰδιώτου κρατεῖν ἀξιοῦν, ἀλλ᾽ ἄρχον-* 20 *τος ἄρχειν καὶ στρατηγοῦντος στρατηγεῖν βουλόμενον,*
6 *ὥστε Κλεοπάτραν διδασκάλια Φουλβίᾳ τῆς Ἀντωνίου γυναικοκρασίας ὀφείλειν, πάνυ χειροήθη καὶ πεπαιδαγωγημένον ἀπ᾽ ἀρχῆς ἀκροᾶσθαι γυναικῶν παραλαβοῦσαν*
7 *αὐτόν. οὐ μὴν ἀλλὰ κἀκείνην ἐπειρᾶτο προσπαίζων καὶ* 25 *μειρακιευόμενος ἱλαρωτέραν ποιεῖν ὁ Ἀντώνιος· οἷον*
a. 45 *ὅτε Καίσαρι πολλῶν ἀπαντώντων μετὰ τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ νίκην, καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν· εἶτ᾽ ἄφνω φήμης εἰς τὴν*
e *Ἰταλίαν ἐμπεσούσης, ὡς ἐπίασιν οἱ πολέμιοι Καίσαρος*
8 *τεθνηκότος, ἀνέστρεψεν εἰς Ῥώμην. λαβὼν δὲ θερά-* 30

8 Cass. Dio 42, 33, 3 || 10 CIL I p. 440 Cic. Phil. 2, 64 Cass. Dio 45, 28, 3. 48, 38, 2sq. || 18 cf. Münzer RE VII 281 || 25 Cic. Phil. 2, 77

[*Π* (= **PR**) **KL**] 4 *ἐκείνων* **L**[1] || 13 *στρατιᾶς* **PR**[1] || 18 *ἀγόμενος* **L**[1] || 23 *γυναικοκρατίας* Sint. | *πεδαγωγημένον* **K** || 26 *μειρακευόμενος* **PL** || 27 *ὅτε*] *τε* **L**[1] || 30 *ἀνέτρεψεν* **L**[1]

πoντος ἐσθῆτα, νύκτωρ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἦλθε, καὶ φήσας a. 45
ἐπιστολὴν Φουλβίᾳ παρ' Ἀντωνίου κομίζειν, εἰσήχθη
πρὸς αὐτὴν ἐγκεκαλυμμένος. εἶθ' ἡ μὲν ἐκπαθὴς οὖσα, 9
πρὶν ἢ τὰ γράμματα λαβεῖν ἠρώτησεν εἰ ζῇ Ἀντώνιος·
5 ὁ δὲ τὴν ἐπιστολὴν σιωπῇ προτείνας, ἀρξαμένην λύειν
καὶ ἀναγινώσκειν περιβαλὼν κατεφίλησε. ταῦτα μὲν οὖν 10
ὀλίγα πολλῶν ὄντων ἕνεκα δείγματος ἐξενηνόχαμεν.
356 S **11.** Ἐκ δ' Ἰβηρίας ἐπανιόντι Καίσαρι πάντες μὲν οἱ
81 Z[1] πρῶτοι πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπήντων, ἐτιμήθη δ' Ἀν-
10 τώνιος ἐκπρεπῶς ὑπ' αὐτοῦ. κομιζόμενος γὰρ ἐπὶ ζεύγους 2 f
διὰ τῆς Ἰταλίας, Ἀντώνιον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ συνοχού-
μενον, ὄπισθεν δὲ Βροῦτον Ἀλβῖνον καὶ τὸν τῆς ἀδελφῆς
υἱὸν Ὀκταουϊανόν, ὃς μετὰ ταῦτα Καῖσαρ ὠνομάσθη καὶ
Ῥωμαίων ἦρξε πλεῖστον χρόνον. ἐπεὶ δὲ τὸ πέμπτον 3 921
15 ἀπεδείχθη Καῖσαρ ὕπατος, προσείλετο μὲν εὐθὺς συνάρ- a. 44
χοντα τὸν Ἀντώνιον, ἐβούλετο δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπειπάμενος
Δολοβέλλᾳ παρεγγυῆσαι· καὶ τοῦτο πρὸς τὴν σύγκλητον
ἐξήνεγκεν. Ἀντωνίου δὲ τραχέως ἀντιπεσόντος καὶ πολλὰ 4
μὲν εἰπόντος κακὰ Δολοβέλλαν, οὐκ ἐλάττονα δ' ἀκού-
20 σαντος, τότε μὲν αἰσχυνθεὶς τὴν ἀκοσμίαν ὁ Καῖσαρ
ἀπηλλάγη. μετὰ δὲ ταῦτα προελθὼν ἀναγορεῦσαι τὸν 5
Δολοβέλλαν, Ἀντωνίου δὲ τοὺς οἰωνοὺς ἐναντιοῦσθαι
βοῶντος, εἶξε καὶ προήκατο Δολοβέλλαν ἀχθόμενον.
ἐδόκει δὲ κἀκεῖνον οὐδὲν ἧττον τοῦ Ἀντωνίου βδελύττε- 6
25 σθαι· λέγεται γὰρ ὡς, ἀμφοτέρους τινὸς ὁμοῦ διαβάλλον- b
τος πρὸς αὐτόν, εἴποι μὴ δεδιέναι τοὺς παχεῖς τούτους
καὶ κομήτας, ἀλλὰ τοὺς ὠχροὺς καὶ λεπτοὺς ἐκείνους,

8 Cic. Phil. 2, 78 || **14** Plut. Brut. 18, 3 Caes. 61, 5 et ibi l. l. || **17** App. civ. 2, 122, 511 Cass. Dio 43, 51, 8 Cic. Phil. 1, 31. 2, 79 sq. 99. 3, 9. 5, 9 || **25** Plut. Caes. 62, 10 Brut. 8, 2 mor. 206 f

[Π (= PR) KL] **4** ὁ ἀντώνιος L || **6** κατεφίλει KL || **8** τῷ καί-σαρι P || **11** γρ συνευωχούμενον L[m] || **12** Ἀλβῖνον Xy.: λαβῖνον Π λαουίνον KL | ἀδελφιδῆς Xy., immo erravit Plut. cf. p. 75, 10 || **13** ὀκταίουνον L[t] γρ ὀκταιουανὸν L[m] || **14** ῥωμαῖον K || **15** προ-είλετο KL || **17** δολοβέλλαν R || **21** προσελθὼν RL[2] | ἀναγορεύσων Zie. || **22** δὲ del. Cor. || **26** τοὺς παχεῖς bis L[1]

Βροῦτον ⟨λέγων⟩ καὶ Κάσσιον, ὑφ' ὧν ἔμελλεν ἐπιβουλευθεὶς ἀναιρεῖσθαι.

12. *Κἀκείνοις δὲ τὴν εὐπρεπεστάτην πρόφασιν ἄκων* 15. Febr. 44 *παρέσχεν Ἀντώνιος. ἦν μὲν γὰρ ἡ τῶν Λυκαίων ἑορτή* 82 Z[1] *Ῥωμαίοις ἣν Λουπερκάλια καλοῦσι, Καῖσαρ δὲ κεκοσμη-* 5 *μένος ἐσθῆτι θριαμβικῇ καὶ καθήμενος ὑπὲρ βήματος* 2 *ἐν ἀγορᾷ τοὺς διαθέοντας ἐθεᾶτο· διαθέουσι δὲ τῶν εὐγενῶν νέοι πολλοὶ καὶ τῶν ἀρχόντων ἀληλιμμένοι* c *λίπα, σκύτεσι λασίοις καθικνούμενοι μετὰ παιδιᾶς τῶν* 3 *ἐντυγχανόντων. ἐν τούτοις ὁ Ἀντώνιος διαθέων τὰ μὲν* 10 *πάτρια χαίρειν εἴασε, διάδημα δὲ δάφνης στεφάνῳ περι-* 357 S *ελίξας προσέδραμε τῷ βήματι, καὶ συνεξαρθεὶς ὑπὸ τῶν συνθεόντων ἐπέθηκε τῇ κεφαλῇ τοῦ Καίσαρος, ὡς* 4 *δὴ βασιλεύειν αὐτῷ προσῆκον. ἐκείνου δὲ θρυπτομένου καὶ διακλίνοντος, ἡσθεὶς ὁ δῆμος ἀνεκρότησε· καὶ πάλιν* 15 5 *ὁ Ἀντώνιος ἐπῆγε, καὶ πάλιν ἐκεῖνος ἀπετρίβετο. καὶ πολὺν χρόνον οὕτω διαμαχομένων, Ἀντωνίῳ μὲν ὀλίγοι τῶν φίλων βιαζομένῳ, Καίσαρι δ' ἀρνουμένῳ πᾶς ὁ δῆμος ἐπεκρότει μετὰ βοῆς· ὃ καὶ θαυμαστὸν ἦν, ὅτι τοῖς* d *ἔργοις τὰ τῶν βασιλευομένων ὑπομένοντες, τοὔνομα τοῦ* 20 6 *βασιλέως ὡς κατάλυσιν τῆς ἐλευθερίας ἔφευγον. ἀνέστη μὲν οὖν ὁ Καῖσαρ ἀχθεσθεὶς ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ τὸ ἱμάτιον ἀπάγων ἀπὸ τοῦ τραχήλου τῷ βουλομένῳ παρ-* 7 *έχειν τὴν σφαγὴν ἐβόα. τὸν δὲ στέφανον ἑνὶ τῶν ἀνδριάντων αὐτοῦ περιτεθέντα δήμαρχοί τινες κατέσπασαν, οὓς* 25

Cap. 12 Plut. Caes. 61 App. civ. 2, 109, 456sq. Cic. Phil. 2, 84sq. 3, 12. 13, 17. 41 Liv. per. 116 Vell. 2, 56, 4 Suet. Caes. 79, 2 Flor. 2, 13, 91 vir. ill. 85, 1 Nic. Dam. FGrH 90 F 130, 21, 71—73 Cass. Dio 44, 11, 2. 3. 45, 30, 1. 2. 31, 3. 4. 34, 2. 41, 2. 46, 5, 3. 19, 4—6 Zon. 10, 11 p. 369, 3—23 Quintil. 9, 3, 61 || 7 Plut. Rom. 21, 4sq. Num. 19, 8 mor. 280b 290d Varro l. l. 6, 13. 34 || 24 Plut. Caes. 61, 8 et ibi l. l.

[**Π** (= **PR**) **KL**] **1** *λέγων* h. l. add. Zie. cl. Brut. 8, 2 Caes. 62, 10 (ubi *Κάσσιον λέγων καὶ Βροῦτον*): *ἀποδεικνύμενος* Ald. (post *Κάσσιον*), *δείξας Βροῦτον καὶ Κάσσιον* mor. || **4** *μὲν* om. **K** || **8** *ἀληλειμμένοι* corr. ex *ἀληλυμμένοι* (?) **R** || **9** *λασίοις* Sol. cl. Caes. 61, 2: *λευκοῖς* **ΠL** *πολλοῖς* **K** || **16** *ἀπέτριβεν* ante corr. **R** || **19** *βοῆς*] *βίας* **L**

ὁ δῆμος εὐφημῶν μετὰ κρότου παρείπετο, Καῖσαρ δὲ a. 44
τῆς ἀρχῆς ἀπέστησεν.

13. Ταῦτα τοὺς περὶ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἐπέρρωσε·
83 Z¹ καὶ τῶν φίλων τοὺς πιστοὺς καταλέγοντες ἐπὶ τὴν πρᾶξιν,
5 ἐσκέπτοντο περὶ Ἀντωνίου. τῶν δ' ἄλλων προσιεμένων 2
τὸν ἄνδρα, Τρεβώνιος ἀντεῖπεν· ἔφη γὰρ ὑφ' ὃν χρόνον
ἀπήντων ἐξ Ἰβηρίας ἐπανιόντι Καίσαρι, τοῦ Ἀντωνίου e
συσκηνοῦντος αὐτῷ καὶ συνοδεύοντος, ἅψασθαι τῆς
γνώμης ἀτρέμα πως καὶ μετ' εὐλαβείας, τὸν δὲ νοῆσαι
10 μέν, οὐ δέξασθαι δὲ τὴν πεῖραν, οὐ μὴν οὐδὲ πρὸς Καί-
σαρα κατειπεῖν, ἀλλὰ πιστῶς κατασιωπῆσαι τὸν λόγον.
ἐκ τούτου πάλιν ἐβουλεύοντο Καίσαρα κτείναντες ἐπι- 3
σφάττειν Ἀντώνιον· ἐκώλυσε δὲ Βροῦτος, ἀξιῶν τὴν ὑπὲρ
τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων τολμωμένην πρᾶξιν εἰλικρινῆ
15 καὶ καθαρὰν ἀδικίας εἶναι. φοβούμενοι δὲ τήν τε ῥώμην 4
τοῦ Ἀντωνίου καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ἀξίωμα, τάττουσιν ἐπ' f
αὐτὸν ἐνίους τῶν ἐκ τῆς συνωμοσίας, ὅπως ὅταν εἰσίῃ
358 S Καῖσαρ εἰς τὴν βουλὴν καὶ μέλλῃ δρᾶσθαι τὸ ἔργον, ἔξω
διαλεγόμενοί τι καὶ σπουδάζοντες κατέχωσιν αὐτόν.

20 **14.** Τούτων δὲ πραττομένων ὡς συνετέθη, καὶ πεσόντος
ἐν τῇ βουλῇ τοῦ Καίσαρος, εὐθὺς μὲν ὁ Ἀντώνιος ἐσθῆτα 15. Mart.
θεράποντος μεταλαβὼν ἔκρυψεν αὐτόν. ὡς δ' ἔγνω τοὺς 2
ἄνδρας ἐπιχειροῦντας μὲν οὐδενί, συνηθροισμένους δ' εἰς
τὸ Καπιτώλιον, ἔπεισε καταβῆναι λαβόντας ὅμηρον παρ' 16. Mart.
25 αὐτοῦ τὸν υἱόν· καὶ Κάσσιον μὲν αὐτὸς ἐδείπνισε, Βροῦτον
δὲ Λέπιδος. συναγαγὼν δὲ βουλήν, αὐτὸς μὲν ὑπὲρ ἀμνη- 3 922 17. Mart.
στίας εἶπε καὶ διανομῆς ἐπαρχιῶν τοῖς περὶ Κάσσιον καὶ
Βροῦτον, ἡ δὲ σύγκλητος ἐκύρωσε ταῦτα, καὶ τῶν ὑπὸ

5 Cic. Phil. 2, 34 || 12 Plut. Brut. 18, 3—5 App. b. c. 2, 114, 478 Nic. Dam. 25, 93 Cic. ad Brut. 9, 5 (2, 5), 1 9, 11 (1, 4), 2 Att. 15, 20, 2 Cass. Dio 44, 19 Vell. 2, 58, 2 || 15 Plut. Brut. 17, 2 Caes. 66, 4 (= Zon. 10, 11) App. civ. 2, 117, 490sq. Cass. Dio 44, 19, 1 Cic. Phil. 2, 34. 13, 22 || 23 Cass. Dio 44, 22 || 25 Plut. Brut. 18sq. Caes. 67sq. et ibi l. l.

[Π (= PR) KL] 1. 2 καίσαρα . . . ἀπέστησαν: em. Xy. || 8 αὐτοῦ R¹L¹ || 11 κατειπεῖν] καταλιπεῖν L¹ || 19 κατέχουσιν K || 21 τοῦ om. L || 25 ἐδείπνησε K || 26 συν++άγων K

4 a. 44 Καίσαρος γεγονότων ἐψηφίσαντο μηδὲν ἀλλάττειν. ἐξῄει 84 Z[1]
δὲ τῆς βουλῆς λαμπρότατος ἀνθρώπων ὁ Ἀντώνιος,
ἀνῃρηκέναι δοκῶν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ πράγμασι
δυσκολίας ἔχουσι καὶ ταραχὰς οὐ τὰς τυχούσας ἐμφρονέ-
5 στατα κεχρῆσθαι καὶ πολιτικώτατα. τούτων μέντοι ταχὺ 5
τῶν λογισμῶν ἐξέσεισεν αὐτὸν ἡ παρὰ τῶν ὄχλων δόξα,
πρῶτον ἐλπίσαντα βεβαίως ἔσεσθαι Βρούτου καταλυ-
b 6 θέντος. ἔτυχε μὲν οὖν ἐκκομιζομένου Καίσαρος ὥσπερ
ἔθος ἦν ἐν ἀγορᾷ διεξιὼν ἐγκώμιον (ORF 471 Malcov.[3])·
20.Mart. 7 ὁρῶν δὲ τὸν δῆμον ὑπερφυῶς ἀγόμενον καὶ κηλούμενον, 10
ἐνέμειξε τοῖς ἐπαίνοις οἶκτον ἅμα καὶ δείνωσιν ἐπὶ τῷ
πάθει, καὶ τῷ λόγῳ τελευτῶντι τοὺς χιτωνίσκους τοῦ
τεθνηκότος ᾑμαγμένους καὶ διακεκομμένους τοῖς ξίφεσιν
ἀνασείων, καὶ τοὺς εἰργασμένους ταῦτα καλῶν παλαμναίους
καὶ ἀνδροφόνους, τοσοῦτον ὀργῆς ἐνέβαλε τοῖς ἀνθρώποις, 15
8 ὥστε τὸ μὲν σῶμα τοῦ Καίσαρος ἐν ἀγορᾷ καθαγίσαι
συνενεγκαμένους τὰ βάθρα καὶ τὰς τραπέζας, ἁρπάζοντας
δὲ τοὺς ἀπὸ τῆς πυρᾶς δαλοὺς ἐπὶ τὰς οἰκίας θεῖν τῶν
c ἀπεκτονότων καὶ προσμάχεσθαι.

15. Διὰ ταῦτα τῶν περὶ Βροῦτον ἐκ τῆς πόλεως 20
ἀπελθόντων, οἵ τε φίλοι τοῦ Καίσαρος συνίσταντο πρὸς 359 S
τὸν Ἀντώνιον, ἥ τε γυνὴ Καλπουρνία πιστεύσασα τῶν
χρημάτων τὰ πλεῖστα κατέθετο πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας,
2 εἰς λόγον τὰ σύμπαντα τετρακισχιλίων ταλάντων. ἔλαβε
δὲ καὶ τὰ βιβλία τοῦ Καίσαρος, ἐν οἷς ὑπομνήματα τῶν 85 Z[1]
3 κεκριμένων καὶ δεδογμένων ἦν ἀναγεγραμμένα· καὶ 26
τούτοις παρεγγράφων οὓς ἐβούλετο, πολλοὺς μὲν ἄρχοντας

8 Plut. Brut. 20 App. civ. 2, 144, 600—147, 614 Cic. Phil. 2, 90sq. || **20** Plut. Brut. 21 et ibi l. l. || **22** App. civ. 2, 125, 524. 3, 16sq. Cic. Phil. 2, 92sq. 3, 10. 5, 12. 12, 12 ad Att. 14, 12—14. 18, 1 Vell. 2, 60, 4 Suet. Caes. 83 || **27** Cic. Phil. 5, 61 Suet. Aug. 35, 1

[**Π** (= **PR**) **KL**] **1** ἐψηφίσατο **R** et e ras. **P** || **6** ἐξέσειεν **L** | τὸν ὄχλον **Π** || **8** οὖν om. **L**[1] || **11** ἐπέμιξε: em. Sint. || **12** τελευτῶντι Br.: τελευτῶν τε | edebant τούς τε || **17** βά+ +θρα (ex βάραθρα?) **P** || **23** προσέθετο **L**[1] || **24** τὰ **Π**: ὄντα **KL** || **25** βυβλία **PK** et ante ras. **R** | τοῦ **L**: τὰ **ΠK**

ἀπεδείκνυε, πολλοὺς δὲ βουλευτάς, ἐνίους δὲ καὶ κατῆγε a. 44
πεφυγαδευμένους καὶ καθειργμένους ἔλυεν, ὡς δὴ ταῦτα
τῷ Καίσαρι δόξαντα. διὸ τούτους ἅπαντας ἐπισκώπτοντες 4
οἱ Ῥωμαῖοι Χαρωνίτας ἐκάλουν· ἐλεγχόμενοι γὰρ εἰς τοὺς d
5 τοῦ νεκροῦ κατέφευγον ὑπομνηματισμούς. καὶ τἆλλα δ' 5
ἔπραττεν αὐτοκρατορικῶς ὁ Ἀντώνιος, αὐτὸς μὲν ὑπα-
τεύων, τοὺς δ' ἀδελφοὺς ἔχων συνάρχοντας, Γάιον μὲν
στρατηγόν, Λεύκιον δὲ δήμαρχον.

16. Ἐνταῦθα δὲ τῶν πραγμάτων ὄντων, ὁ νέος ἀφ-
10 ικνεῖται Καῖσαρ εἰς Ῥώμην, ἀδελφῆς μὲν ὢν τοῦ τεθνη-
κότος υἱὸς ὡς εἴρηται (p. 71, 12), κληρονόμος δὲ τῆς
οὐσίας ἀπολελειμμένος, ἐν Ἀπολλωνίᾳ δὲ διατρίβων ὑφ'
ὃν χρόνον ἀνῃρεῖτο Καῖσαρ. οὗτος εὐθὺς Ἀντώνιον ὡς 2
δὴ πατρῷον φίλον ἀσπασάμενος, τῶν παρακαταθηκῶν
15 ἐμέμνητο· καὶ γὰρ ὤφειλε Ῥωμαίων ἑκάστῳ δραχμὰς e
ἑβδομήκοντα πέντε δοῦναι, Καίσαρος ἐν ταῖς διαθήκαις
γράψαντος. Ἀντώνιος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὡς μειρακίου 3
καταφρονῶν, ἔλεγεν οὐχ ὑγιαίνειν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ φρε-
νῶν ἀγαθῶν καὶ φίλων ἔρημον ὄντα φορτίον ἀβάστακτον
86 Z¹ αἵρεσθαι τὴν Καίσαρος διαδοχήν· μὴ πειθομένου δὲ 4
21 τούτοις, ἀλλ' ἀπαιτοῦντος τὰ χρήματα, πολλὰ καὶ λέγων
πρὸς ὕβριν αὐτοῦ καὶ πράττων διετέλει. δημαρχίαν τε 5
γὰρ ἐνέστη μετιόντι, καὶ δίφρον χρυσοῦν τοῦ πατρὸς
360 S ὥσπερ ἐψήφιστο τιθέντος, ἠπείλησεν εἰς φυλακὴν ἀπάξειν
25 εἰ μὴ παύσαιτο δημαγωγῶν. ἐπεὶ μέντοι Κικέρωνι δοὺς 6 f
ἑαυτὸν ὁ νεανίας καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι τὸν Ἀντώνιον
ἐμίσουν, δι' ἐκείνων μὲν ᾠκειοῦτο τὴν βουλήν, αὐτὸς δὲ

7 App. civ. 3, 14, 49. 23, 87 Cass. Dio 45, 5, 9 (Zon. 10, 13) Cic. Phil. 7, 16 al. || 9 Plut. Cic. 43sq. mor. 206f App. civ. 3, 9, 30—20, 76. 28, 105—107. 31, 120sq. Cass. Dio 45, 5. 6 Cic. ad Att. 15, 12, 2 Liv. per. 116 Suet. Aug. 10 || 25 Plut. Cic. 44 Cic. Att. 15, 12, 2

[Π (= PR) KL] 4 Χαρωνίτας] *orcivos* Suet. || 5 ὑπομνηματικοὺς L¹ || 10 ἀδελφιδῆς Anon. Xy. cf. ad p. 71, 12 | ὢν om. L¹ || 12 ἀπολελιμμένος R¹ || 13 ἀνῃρεῖτο P et e ras. R: ἀνῄρητο KL editt. | οὕτως ante ras. Π || 17 ἐγγράψαντος K || 18 οὐχὶ K || 19 ἔρημον καὶ φίλων P || 20 αἵρεσθαι Rei.: αἱρεῖσθαι

a. 44 τὸν δῆμον ἀνελάμβανε καὶ τοὺς στρατιώτας ἀπὸ τῶν κατοικιῶν συνῆγε, δείσας ὁ Ἀντώνιος εἰς λόγους αὐτῷ
7 συνῆλθεν ἐν Καπιτωλίῳ, καὶ διηλλάγησαν. εἶτα κοιμώμενος ἐκείνης τῆς νυκτὸς ὄψιν εἶδεν ἄτοπον ὁ Ἀντώνιος· ἐδόκει γὰρ αὐτοῦ τὴν δεξιὰν χεῖρα βεβλῆσθαι κεραυνῷ. καὶ μεθ' 5 ἡμέρας ὀλίγας ἐνέπεσε λόγος ὡς ἐπιβουλεύοι Καῖσαρ αὐτῷ.
8 Καῖσαρ δ' ἀπελογεῖτο μέν, οὐκ ἔπειθε δέ· καὶ πάλιν ἦν
923 ἐνεργὸς ἡ ἔχθρα, καὶ περιθέοντες ἀμφότεροι τὴν Ἰταλίαν, τὸ μὲν ἱδρυμένον ἐν ταῖς κατοικίαις ἤδη τοῦ στρατιωτικοῦ μεγάλοις ἀνίστασαν μισθοῖς, τὸ δ' ἐν ὅπλοις ἔτι τεταγμέ- 10 νον ὑποφθάνοντες ἀλλήλους προσήγοντο.

a. 43 17. Τῶν δ' ἐν τῇ πόλει Κικέρων μέγιστον δυνάμενος καὶ παροξύνων ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον ἅπαντας ἀνθρώπους, τέλος ἔπεισε τὴν βουλὴν ἐκεῖνον μὲν πολέμιον ψηφίσασθαι, Καίσαρι δὲ ῥαβδουχίαν πέμψαι καὶ στρατηγικὰ κόσμια, 15 Πάνσαν δὲ καὶ Ἵρτιον ἀποστέλλειν ἐξελῶντας Ἀντώνιον 87 Z[1]
2 ἐκ τῆς Ἰταλίας. οὗτοι δ' ἦσαν ὕπατοι τότε· καὶ συμβα-
b λόντες Ἀντωνίῳ περὶ πόλιν Μυτίνην, Καίσαρος παρόντος καὶ συμμαχομένου, τοὺς μὲν πολεμίους ἐνίκων, αὐτοὶ δ' ἀπέθανον. 20
3 Φεύγοντι δ' Ἀντωνίῳ πολλὰ συνέπιπτε τῶν ἀπόρων,
4 ὁ δὲ λιμὸς ἀπορώτατον. ἀλλὰ φύσει παρὰ τὰς κακοπραγίας ἐγίνετο βέλτιστος ἑαυτοῦ, καὶ δυστυχῶν ὁμοιότατος ἦν ἀγαθῷ, κοινοῦ μὲν ὄντος τοῦ αἰσθάνεσθαι τῆς ἀρετῆς τοῖς δι' ἀπορίαν τινὰ σφαλλομένοις, οὐ μὴν ἁπάντων ἃ 25 ζηλοῦσι μιμεῖσθαι καὶ φεύγειν ἃ δυσχεραίνουσιν ἐρρωμένων ἐν ταῖς μεταβολαῖς, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐνίων τοῖς

3 App. civ. 3, 29, 113—115 Cass. Dio 45, 8 Cic. ad Att. 15, 12, 2 || 5 App. civ. 3, 39, 157sq. Nic. Dam. FGrH 90 F 130, 123sqq. Vell. 2, 60 Cic. ad fam. 12, 23 Suet. Aug. 10 Sen. de clem. 1, 9, 1 || 8 Mon. Anc. 1 App. civ. 3, 40, 164sq. Cass. Dio 45, 12 Liv. per. 117 Cic. ad Att. 16, 8. 9. 11. 14 || 12 Plut. Cic. 45 Cass. Dio 46, 29—39 App. civ. 3, 47, 191—72, 297 al.

[Π (= PR) KL] 5 τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα KL et αὐτοῦ etiam Π || 10 ταττόμενον L || 15 πέμψαι om. P || 16 πάνσαν RK: πᾶσαν PL[1] πάσαν L[2] || 16 Ἵρτιον Steph.: ἴστιον P ἵστιον RL ἱστίον K | ἐξελοῦντας: em. Haitinger

ἔθεσιν ἐνδιδόντων ὑπ' ἀσθενείας καὶ θραυομένων τὸν a. 43
361 S λογισμόν. ὁ δ' οὖν Ἀντώνιος τότε θαυμαστὸν ἦν παρά- 5 c
δειγμα τοῖς στρατιώταις, ἀπὸ τρυφῆς τοσαύτης καὶ
πολυτελείας ὕδωρ τε πίνων διεφθαρμένον εὐκόλως καὶ
5 καρποὺς ἀγρίους καὶ ῥίζας προσφερόμενος. ἐβρώθη δὲ καὶ 6
φλοιὸς ὡς λέγεται, καὶ ζῴων ἀγεύστων πρότερον ἥψαντο
τὰς Ἄλπεις ὑπερβάλλοντες.

18. Ἦν δ' ὁρμὴ τοῖς ἐπέκεινα στρατεύμασιν ἐντυχεῖν,
ὧν Λέπιδος ἦρχε, φίλος εἶναι δοκῶν Ἀντωνίου καὶ πολλὰ
10 τῆς Καίσαρος φιλίας ἀπολελαυκέναι δι' αὐτόν. ἐλθὼν δὲ 2
καὶ παραστρατοπεδεύσας πλησίον, ὡς οὐθὲν ἀπήντα
φιλάνθρωπον, ἔγνω παραβαλέσθαι. καὶ κόμη μὲν ἀτημελὴς
καὶ βαθὺς πώγων μετὰ τὴν ἧτταν εὐθὺς ἦν αὐτῷ καθει-
88 Z¹ μένος, λαβὼν δὲ φαιὸν ἱμάτιον ἐγγὺς προσῆγε τῷ χάρακι d
15 τοῦ Λεπίδου καὶ λέγειν ἤρξατο. πολλῶν δὲ καὶ πρὸς τὴν 3
ὄψιν ἐπικλωμένων καὶ τοῖς λόγοις ἀγομένων, δείσας ὁ
Λέπιδος τὰς σάλπιγγας ἐκέλευσε συνηχούσας ἀφελέσθαι
τὸ κατακούεσθαι τὸν Ἀντώνιον. οἱ δὲ στρατιῶται μᾶλλον 4
ᾤκτιραν καὶ διελέγοντο κρύφα, Λαίλιον καὶ Κλώδιον
20 ἀποστείλαντες πρὸς αὐτὸν ἐσθῆτας λαβόντας ἑταιρευο-
μένων γυναικῶν, οἳ τὸν Ἀντώνιον ἐκέλευον ἐπιχειρεῖν
θαρροῦντα τῷ χάρακι· πολλοὺς γὰρ εἶναι ⟨τοὺς⟩ δεξομέ-
νους καὶ τὸν Λέπιδον εἰ βούλοιτο κτενοῦντας. Ἀντώνιος 5
δὲ Λεπίδου μὲν οὐκ εἴασεν ἅψασθαι, μεθ' ἡμέραν δὲ τὸν e
25 στρατὸν ἔχων ἀπεπειρᾶτο τοῦ ποταμοῦ. καὶ πρῶτος αὐτὸς
ἐμβὰς ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀντιπέρας ὄχθην, ὁρῶν ἤδη
πολλοὺς τῶν Λεπίδου στρατιωτῶν τάς τε χεῖρας ὀρέγοντας
αὐτῷ καὶ τὸν χάρακα διασπῶντας. εἰσελθὼν δὲ καὶ 6
κρατήσας ἁπάντων, ἡμερώτατα Λεπίδῳ προσηνέχθη·

8 App. civ. 3, 83, 340–94, 348 Cass. Dio 46, 50 sq. Cic. ad fam. 10, 17, 1. 23. 34. 35

[Π (= PR) KL] 1 ἔθνεσιν K et ante ras. L | θρασυνομένων K || 11 οὐδὲν L || 12 παραβαλέσθαι Cor. L²: παραβάλλεσθαι ΠKL¹ || 17 ἀφελέσθαι Kᵗ: ἀφαιρεῖσθαι ΠLKᵐ || 19 ᾤκτειρον Π || 22 τοὺς add. Rei.

29. Mai. 43 πατέρα γὰρ προσηγόρευσεν αὐτὸν ἀσπασάμενος, καὶ τῷ
μὲν ἔργῳ πάντων αὐτὸς ἦν κύριος, ἐκείνῳ δ' ὄνομα καὶ
7 τιμὴν αὐτοκράτορος διετέλει φυλάττων. τοῦτο καὶ
f Πλάγκον αὐτῷ Μουνάτιον ἐποίησε προσθέσθαι, καθ- 362 S
8 ήμενον οὐ πρόσω μετὰ συχνῆς δυνάμεως. οὕτω δὲ μέγας 5
ἀρθείς, αὖθις ὑπερέβαλε τὰς Ἄλπεις, εἰς τὴν Ἰταλίαν
ἄγων ἑπτακαίδεκα τέλη πεζῶν σὺν αὐτῷ καὶ μυρίους
ἱππεῖς· χωρὶς δὲ φρουρὰν Γαλατίας ἓξ τάγματα λελοίπει
μετὰ Οὐαρίου τινὸς τῶν συνήθων καὶ συμποτῶν, ὃν
Κοτύλωνα προσηγόρευον. 10

924 19. Καῖσαρ δὲ Κικέρωνι μὲν οὐκέτι προσεῖχε, τῆς 89 Z[1]
ἐλευθερίας ὁρῶν περιεχόμενον, Ἀντώνιον δὲ προὐκα-
λεῖτο διὰ τῶν φίλων εἰς διαλύσεις. καὶ συνελθόντες οἱ
τρεῖς εἰς νησῖδα ποταμῷ περιρρεομένην, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας
2 συνήδρευσαν. καὶ τἆλλα μὲν ἐπιεικῶς ὡμολογεῖτο, καὶ 15
διενείμαντο τὴν σύμπασαν ἀρχὴν ὥσπερ οὐσίαν πατρῴαν
ἐν ἀλλήλοις, ἡ δὲ περὶ τῶν ἀπολουμένων ἀνδρῶν ἀμφι-
σβήτησις αὐτοῖς πλεῖστα πράγματα παρέσχε, τοὺς μὲν
ἐχθροὺς ἀνελεῖν ἑκάστου, σῶσαι δὲ τοὺς προσήκοντας
3 ἀξιοῦντος. τέλος δὲ τῇ πρὸς τοὺς μισουμένους ὀργῇ 20
καὶ συγγενῶν τιμὴν καὶ φίλων εὔνοιαν προέμενοι, Κικέ-
b ρωνος μὲν Ἀντωνίῳ Καῖσαρ ἐξέστη, τούτῳ δ' Ἀντώ-
νιος Λευκίου Καίσαρος, ὃς ἦν θεῖος αὐτῷ πρὸς μητρός·
ἐδόθη δὲ καὶ Λεπίδῳ Παῦλον ἀνελεῖν τὸν ἀδελφόν· οἱ
δέ φασιν ἐκστῆναι τοῦ Παύλου τὸν Λέπιδον ἐκείνοις, 25
4 ἀποθανεῖν αὐτὸν αἰτησαμένοις. οὐδὲν ὠμότερον οὐδ'

3 App. civ. 3, 97, 399 Cass. Dio 46, 53 Cic. ad fam. 10, 23. 24 || 11 Plut. Cic. 46 App. civ. 3, 96, 396—398. 4, 2, 4—7 Cass. Dio 46, 52. 55sq. Mon. Anc. 1 Flor. 2, 16 CIL I p. 440. 466 || 17 Plut. Brut. 27 App. civ. 4, 5, 16—50, 219 Cass. Dio 47, 2—17 Suet. Aug. 27, 1 Vell. 2, 66 Flor. 2, 16

[Π (= PR) KL] 1 ἀσπασάμενος προσηγόρευσεν αὐτὸν L || 4 Πλάγκον Xy.: φλάκκον || 6 ὑπερέβαλλε RKL || 8 λέλοιπε Π || 12 Ἀντώνιον δὲ ⟨καὶ Λέπιδον⟩ Stegmann || 14 ποταμὸν (?) ante ras. R | περιρεομένην P | ἡμέρας bis R[1] || 17 ἐν del. Sint. cum Paris. 1672 | ἀπολλυμένων ante ras. R || 22 ἐξ + + έστη L | τοῦτο K || 23 Λευκίου om. R[t]

ἀγριώτερον τῆς διαμείψεως ταύτης δοκῶ γενέσθαι· φό- a. 43
νων γὰρ ἀντικαταλλασσόμενοι φόνους, ὁμοίως μὲν οἷς
ἐλάμβανον ἀνῄρουν οὓς ἐδίδοσαν, ἀδικώτεροι δὲ περὶ
τοὺς φίλους ἦσαν οὓς ἀπεκτίννυσαν μηδὲ μισοῦντες.
5 **20.** Ἐπὶ δ' οὖν ταῖς διαλλαγαῖς ταύταις οἱ στρατιῶται
περιστάντες ἠξίουν καὶ γάμῳ τινὶ τὴν φιλίαν συνάψαι
90 Z[1] Καίσαρα, λαβόντα τὴν Φουλβίας τῆς Ἀντωνίου γυναι- c
κὸς θυγατέρα Κλωδίαν. ὁμολογηθέντος δὲ καὶ τούτου, 2
363 S τριακόσιοι μὲν ἐκ προγραφῆς ἐθανατώθησαν ὑπ' αὐτῶν.
10 Κικέρωνος δὲ σφαγέντος ἐκέλευσεν Ἀντώνιος τήν τε 3
κεφαλὴν ἀποκοπῆναι καὶ τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν, ᾗ τοὺς
κατ' αὐτοῦ λόγους ἔγραψε. καὶ κομισθέντων ἐθεᾶτο 4
γεγηθὼς καὶ ἀνακαγχάζων ὑπὸ χαρᾶς πολλάκις· εἶτ'
ἐμπλησθεὶς ἐκέλευσεν ὑπὲρ τοῦ βήματος ἐν ἀγορᾷ τε-
15 θῆναι, καθάπερ εἰς τὸν νεκρὸν ὑβρίζων, οὐχ αὑτὸν
ἐνυβρίζοντα τῇ τύχῃ καὶ καταισχύνοντα τὴν ἐξουσίαν
ἐπιδεικνύμενος. ὁ δὲ θεῖος αὐτοῦ Καῖσαρ ζητούμενος 5 d
καὶ διωκόμενος κατέφυγε πρὸς τὴν ἀδελφήν. ἡ δέ, τῶν
σφαγέων ἐπιστάντων καὶ βιαζομένων εἰς τὸ δωμάτιον
20 αὐτῆς, ἐν ταῖς θύραις στᾶσα καὶ διασχοῦσα τὰς χεῖρας
ἐβόα πολλάκις· „οὐκ ἀποκτενεῖτε Καίσαρα Λεύκιον,
ἐὰν μὴ πρότερον ἐμὲ ἀποκτείνητε τὴν τὸν αὐτοκράτορα
τεκοῦσαν." ἐκείνη μὲν οὖν τοιαύτη γενομένη διέκλεψε 6
καὶ διέσωσε τὸν ἀδελφόν.
25 **21.** Ἦν δὲ καὶ τὰ πολλὰ Ῥωμαίοις ἐπαχθὴς ἡ τῶν
τριῶν ἀρχή, καὶ τὸ πλεῖστον ὁ Ἀντώνιος τῆς αἰτίας
εἶχε, πρεσβύτερος μὲν ὢν Καίσαρος, Λεπίδου δὲ δυνα-
τώτερος, εἰς δὲ τὸν βίον ἐκεῖνον αὖθις τὸν ἡδυπαθῆ

5 Cass. Dio 46, 56, 3 (Zon. 10, 16) Vell. 2, 65, 2 Suet. Aug. 62 Oros. 6, 18, 8 || **10** Plut. Cic. 48sq. et ibi l. l. || **17** Cass. Dio 47, 6, 3 || **25** cf. ad p. 69, 8. 70, 10

[**Π** (= **PR**) **KL**] **1** δοκεῖ Anon. || **2** ἀντικαταλασσόμενοι **P** || **3** οἷς ante corr. **R** || **4** ἀπεκτείννυσαν ante corr. **Π** || **5** ἐπεὶ ante corr. **L** || **12** καὶ δὴ **P** || **13** ἀνακακχάζων **P** ἀνακλάζων (ακχ supra) **R** || **14** ὑπὸ **K** || **15** ἐνυβρίζων **L** || **22** πρότερον **L**: πρῶτον **ΠK**

e a. 43 καὶ ἀκόλαστον, ὡς πρῶτον ἀνεχαίτισε τῶν πραγμάτων,
2 ἐκκεχυμένος. προσῆν δὲ τῇ κοινῇ κακοδοξίᾳ τὸ διὰ τὴν οἰκίαν οὐ μικρὸν μῖσος ἣν ᾤκει, Πομπηίου τοῦ Μεγάλου γενομένην, ἀνδρὸς οὐχ ἧττον ἐπὶ σωφροσύνῃ καὶ τῷ τεταγμένως καὶ δημοτικῶς διαιτᾶσθαι θαυμασθέν- 91 Z[1]
3 τος ἢ διὰ τοὺς τρεῖς θριάμβους. ἤχθοντο γὰρ ὁρῶντες 6 αὐτὴν τὰ πολλὰ κεκλεισμένην μὲν ἡγεμόσι καὶ στρατηγοῖς καὶ πρέσβεσιν, ὠθουμένοις πρὸς ὕβριν ἀπὸ τῶν θυρῶν, μεστὴν δὲ μίμων καὶ θαυματοποιῶν καὶ κολάκων κραιπαλώντων, εἰς οὓς τὰ πλεῖστα κατανηλίσκετο 10 τῶν χρημάτων, τῷ βιαιοτάτῳ καὶ χαλεπωτάτῳ τρόπῳ
f 4 ποριζομένων. οὐ γὰρ μόνον ἐπώλουν οὐσίας τῶν φονευομένων, ἐπισυκοφαντοῦντες οἰκείους καὶ γυναῖκας αὐτῶν, οὐδὲ τελῶν πᾶν ἐκίνησαν γένος, ἀλλὰ καὶ παρὰ ταῖς 364 S Ἑστιάσι πυθόμενοι παρθένοις παρακαταθήκας τινὰς 15 κεῖσθαι καὶ ξένων καὶ πολιτῶν, ἔλαβον ἐπελθόντες.
5 ὡς δ' οὐδὲν ἦν ἱκανὸν Ἀντωνίῳ, Καῖσαρ ἠξίωσε νείμασθαι τὰ χρήματα πρὸς αὐτόν. ἐνείμαντο δὲ καὶ τὸν
925 στρατόν, ἐπὶ Βροῦτον καὶ Κάσσιον εἰς Μακεδονίαν στρατεύοντες ἀμφότεροι, Λεπίδῳ δὲ τὴν Ῥώμην ἐπέτρεψαν. 20

a. 42 **22.** Ὡς μέντοι διαβάντες ἥψαντο πολέμου καὶ παρεστρατοπέδευσαν τοῖς πολεμίοις, Ἀντωνίου μὲν ἀντιτεταγμένου Κασσίῳ, Βρούτῳ δὲ Καίσαρος, οὐθὲν ἔργον ἐφάνη μέγα τοῦ Καίσαρος, ἀλλ' Ἀντώνιος ἦν ὁ νικῶν
2 πάντα καὶ κατορθῶν. τῇ μέν γε προτέρᾳ μάχῃ Καῖσαρ 25 ὑπὸ Βρούτου κατὰ κράτος ἡττηθείς, ἀπέβαλε τὸ στρατόπεδον καὶ μικρὸν ἔφθη τοὺς διώκοντας ὑπεκφυγών· ὡς δ' αὐτὸς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι γέγραφε (HRR II 58), τῶν φίλων τινὸς ὄναρ ἰδόντος ἀνεχώρησε πρὸ τῆς μάχης.
b 3 Ἀντώνιος δὲ Κάσσιον ἐνίκησε· καίτοι γεγράφασιν ἔνιοι 30 μὴ παραγενέσθαι τῇ μάχῃ τὸν Ἀντώνιον, ἀλλὰ προσγε-

18 App. civ. 4, 3, 8sq. || 21 Plut. Brut. 40sq. et ibi l. l.

[Π (= PR) KL] 10 εἰς om. L[1] || 18 ἐνείματο P || 22 ἀντιτεταγμένῳ L[1] || 23 οὐδὲν Π | ἔργῳ K || 25 γε] γὰρ Zie.

92 Z¹ νέσθαι μετὰ τὴν μάχην ἤδη διώκουσι. Κάσσιον δὲ Πίν- 4 a. 42
δαρος τῶν πιστῶν τις ἀπελευθέρων αὐτοῦ δεομένου καὶ
κελεύοντος ἔσφαξεν· οὐ γὰρ ἔγνω νενικηκότα Βροῦτον.
ὀλίγων δ' ἡμερῶν διαγενομένων πάλιν ἐμαχέσαντο· 5
5 καὶ Βροῦτος μὲν ἡττηθεὶς ἑαυτὸν ἀνεῖλεν, Ἀντώνιος
δὲ τῆς νίκης ἠνέγκατο τῇ δόξῃ τὸ πλεῖστον, ἅτε δὴ καὶ
νοσοῦντος τοῦ Καίσαρος. ἐπιστὰς δὲ τῷ Βρούτου νε- 6
κρῷ, μικρὰ μὲν ὠνείδισεν ὑπὲρ τῆς Γαΐου τοῦ ἀδελφοῦ
τελευτῆς — ἀνῃρήκει γὰρ ἐκεῖνον ὁ Βροῦτος ἐν Μακεδο-
10 νίᾳ Κικέρωνι τιμωρῶν —, φήσας δὲ μᾶλλον Ὁρτήσιον ἢ
Βροῦτον αἰτιᾶσθαι τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς, Ὁρτήσιον c
μὲν ἐκέλευσεν ἐπισφάξαι τῷ μνήματι, Βρούτῳ δὲ τὴν 7
αὐτοῦ φοινικίδα πολλῶν χρημάτων ἀξίαν οὖσαν ἐπέρριψε,
καὶ τῶν ἀπελευθέρων τινὶ τῶν ἑαυτοῦ προσέταξε τῆς τα-
365 S φῆς ἐπιμεληθῆναι. τοῦτον ὕστερον γνοὺς οὐ συγκατα- 8
16 καύσαντα τὴν φοινικίδα τῷ νεκρῷ καὶ πολλὰ τῆς εἰς τὴν
ταφὴν δαπάνης ὑφῃρημένον ἀπέκτεινεν.

23. Ἐκ τούτου Καῖσαρ μὲν εἰς Ῥώμην ἐκομίζετο,
δοκῶν οὐ περιέσεσθαι πολὺν χρόνον ἐκ τῆς ἀρρωστίας,
20 Ἀντώνιος δὲ τὰς πρὸς ἕω πάσας ἐπαρχίας ἀργυρολογή- a. 42/1
σων διέβαινεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, πολλὴν στρατιὰν ἄγων·
ὑπεσχημένοι γὰρ ἑκάστῳ στρατιώτῃ δραχμὰς πεντακισ- d
χιλίας, ἐδέοντο συντονωτέρου χρηματισμοῦ καὶ δασμο-
λογίας. τοῖς μὲν οὖν Ἕλλησιν οὐκ ἄτοπος οὐδὲ φορτι- 2
93 Z¹ κὸς συνηνέχθη τό γε πρῶτον, ἀλλὰ καὶ τὸ παῖζον αὐτοῦ
26 πρὸς ἀκροάσεις φιλολόγων καὶ θέας ἀγώνων καὶ μυή-
σεις ἔτρεπε, καὶ περὶ τὰς κρίσεις ἦν ἐπιεικής, καὶ φιλ-
έλλην ἀκούων ἔχαιρεν, ἔτι δὲ μᾶλλον φιλαθήναιος προσ-

5 Plut. Brut. 53, 4 App. civ. 4, 135, 568 Liv. per. 123 Val. Max. 5, 1, 11 (Plut. Brut. 28, 1 App. civ. 3, 79, 323 Cass. Dio 47, 24 Liv. per. 121) || 18 App. civ. 5, 3, 11sq. Cass. Dio 48, 1sq.

[Π (= PR) KL] 7 βρούτωι P || 8 ὠνείδικεν K || 10 et 11 ὀρτήσιον codd. || 14 ταφῆς] σφαγῆς P¹ || 19 οὐ ΠKᵗ: οὕτω Kᵐ L | περιέσται Kᵗ || 21 στρατείαν Π || 24 οὖν om. P | ἀτόπως ... φορτικῶς Cor. Ri. || 25 τό γε Br.: τότε | πεζὸν KL || 27 ἐπιείκεια Π || 28 ἀκούων om. Π

3 αγορευόμενος, καὶ τῇ πόλει πλείστας δωρεὰς ἔδωκε. βου-
a. 42/1 λομένων δέ τι καὶ Μεγαρέων καλὸν ἀντεπιδείξασθαι ταῖς Ἀθήναις καὶ τὸ βουλευτήριον ἰδεῖν αὐτὸν ἀξιωσάντων, ἀναβὰς καὶ θεασάμενος, ὡς ἐπυνθάνοντο τί δο-
e 4 κοίη, „μικρὸν μέν" ἔφη „σαπρὸν δέ." [πρὸς δὲ] καὶ 5 τὸν τοῦ Πυθίου νεὼν κατεμέτρησεν ὡς συντελέσων· τοῦτο γὰρ ὑπέσχετο πρὸς τὴν σύγκλητον.

a. 41 **24.** Ἐπεὶ δὲ Λεύκιον Κηνσωρῖνον ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος καταλιπὼν εἰς Ἀσίαν διέβη καὶ τῶν ἐκεῖ πλούτων ἥψατο, καὶ βασιλεῖς ἐπὶ θύρας ἐφοίτων, καὶ βασιλέων 10 γυναῖκες ἁμιλλώμεναι δωρεαῖς πρὸς ἀλλήλας καὶ κάλλεσιν ἐφθείροντο πρὸς αὐτόν, ἐν Ῥώμῃ δὲ Καίσαρος στά-
2 σεσι καὶ πολέμοις ἀποτρυχομένου, πολλὴν αὐτὸς ἄγων σχολὴν καὶ εἰρήνην ἀνεκυκλεῖτο τοῖς πάθεσιν εἰς τὸν συνήθη βίον, Ἀναξήνορες δὲ κιθαρῳδοὶ καὶ Ξοῦθοι χο- 15
f ραῦλαι καὶ Μητρόδωρός τις ὀρχηστὴς καὶ τοιοῦτος ἄλλος Ἀσιανῶν ἀκροαμάτων θίασος, ὑπερβαλλομένων λαμυρίᾳ καὶ βωμολοχίᾳ τὰς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας κῆρας, εἰσερρύη καὶ διῴκει τὴν αὐλήν, οὐδὲν ἦν ἀνεκτόν, εἰς ταῦτα φορουμέ- 366 S
3 νων ἁπάντων. ἡ γὰρ Ἀσία πᾶσα, καθάπερ ἡ Σοφόκλειος 20
926 (Oed. R. 4sq.) ἐκείνη πόλις, ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων ἔγεμεν,

ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων· 94 Z¹

4 εἰς γοῦν Ἔφεσον εἰσιόντος αὐτοῦ, γυναῖκες μὲν εἰς Βάκχας, ἄνδρες δὲ καὶ παῖδες εἰς Σατύρους καὶ Πᾶνας ἡγοῦντο διεσκευασμένοι, κιττοῦ δὲ καὶ θύρσων καὶ ψαλ- 25 τηρίων καὶ συρίγγων καὶ αὐλῶν ἡ πόλις ἦν πλέα, Διόνυσον αὐτὸν ἀνακαλουμένων Χαριδότην καὶ Μειλίχιον.
5 ἦν γὰρ ἀμέλει τοιοῦτος ἐνίοις, τοῖς δὲ πολλοῖς Ὠμηστὴς

15 Strab. 14, 648 || **23** Babelon I 179, no. 60—62, cf. ad p. 122, 18

[*Π* (= **PR**) **KL**] **2** *δ' ἔτι* **L¹** || **5** *πρὸς δὲ* del. Sint. || **7** *ὑπέσχητο* Sint. || **9** *καταλείπων* ante ras. **R** || **10** *θύραις* **L** || **12** *δὲ* om. **L** et postea add. **R** || **14** *ἀνεκαλεῖτο* **L** || **16** *ὀρχιστὴς* **R¹** || **17—18** *λαμυρίαν καὶ βωμολοχίαν* ante ras. **R** || **22** *ὁμοῦ τε* **L¹** | *στεναγμάτων* **PR¹L²**: *στεμμάτων* **R²KL¹** || **25** *θύρσον* **K** || **26** *γρ πλήρης* **Pᵐ Rᵐ**

καὶ Ἀγριώνιος. ἀφῃρεῖτο γὰρ εὐγενεῖς ἀνθρώπους τὰ
ὄντα, μαστιγίαις καὶ κόλαξι χαριζόμενος. πολλῶν δὲ καὶ 6
ζώντων ὡς τεθνηκότων αἰτησάμενοί τινες οὐσίας ἔλα-
βον. ἀνδρὸς δὲ Μάγνητος οἶκον ἐδωρήσατο μαγείρῳ
5 περὶ ἓν ὡς λέγεται δεῖπνον εὐδοκιμήσαντι. τέλος δὲ ταῖς 7 b
πόλεσι δεύτερον ἐπιβάλλοντος φόρον, ἐτόλμησεν Ὑβρέας
ὑπὲρ τῆς Ἀσίας λέγων εἰπεῖν ἀγοραίως μὲν ἐκεῖνα καὶ
πρὸς τὸν Ἀντωνίου ζῆλον οὐκ ἀηδῶς· „εἰ δύνασαι δὶς
λαβεῖν ἑνὸς ἐνιαυτοῦ φόρον, δύνασαι καὶ δὶς ἡμῖν ποιήσα-
10 σθαι θέρος καὶ δὶς ὀπώραν;" πρακτικῶς δὲ καὶ παρα- 8
βόλως συναγαγών, ὅτι μυριάδας εἴκοσι ταλάντων ἡ
Ἀσία δέδωκε, „ταῦτα" εἶπεν „εἰ μὲν οὐκ εἴληφας,
ἀπαίτει παρὰ τῶν λαβόντων· εἰ δὲ λαβὼν οὐκ ἔχεις,
ἀπολώλαμεν." ἐτρέψατο τοῦτο δεινῶς τὸν Ἀντώνιον· 9
15 ἠγνόει γὰρ τὰ πολλὰ τῶν γιγνομένων, οὐχ οὕτω ῥάθυ-
μος ὢν ὡς δι' ἁπλότητα πιστεύων τοῖς περὶ αὐτόν. c
95 Z[1] ἐνῆν γὰρ ἁπλότης τῷ ἤθει καὶ βραδεῖα μὲν αἴσθησις, 10
αἰσθανομένῳ δὲ τῶν ἁμαρτανομένων ἰσχυρὰ μετάνοια
καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐξομολόγησις τοὺς ἀγνωμονηθέντας,
20 μέγεθος δὲ καὶ περὶ τὰς ἀμοιβὰς καὶ περὶ τὰς τιμωρίας·
μᾶλλόν γε μὴν ἐδόκει χαριζόμενος ἢ κολάζων ὑπερβάλ-
λειν τὸ μέτριον. ἡ δὲ περὶ τὰς παιδιὰς καὶ τὰς ἐπισκώ- 11
367 S ψεις ὕβρις ἐν αὐτῇ τὸ φάρμακον εἶχεν· ἀντισκῶψαι γὰρ
ἐξῆν καὶ ἀνθυβρίσαι, καὶ γελώμενος οὐχ ἧττον ἢ γελῶν
25 ἔχαιρε. καὶ τοῦτο διελυμήνατο τὰ πολλὰ τῶν πραγμάτων. 12
τοὺς γὰρ ἐν τῷ παίζειν παρρησιαζομένους οὐκ ἂν οἰηθεὶς
σπουδάζοντας κολακεύειν αὐτόν, ἡλίσκετο ῥᾳδίως ὑπὸ d
τῶν ἐπαίνων, ἀγνοῶν ὅτι τὴν παρρησίαν τινὲς ὡς ὑπο-

5 App. civ. 5, 5, 16—6, 27 Cass. Dio 48, 24, 1 || 26 cf. mor. 61 b

[Π (= PR) KL] 7 Ἀσίας] γρ πατρίδος $P^m R^m$ || 10 signum interrogationis add. Zie. || 12 εἶπεν del. Cor. || 14 ἐτρέψατο post τούτωι repet. Π | τοῦτο Anon.: τούτωι || 15—p. 84, 5 hab. Phot. bibl. cod. 245 p. 397 b 30 || 15 τὰ om. Phot. | τῶν ὑπ' αὐτῷ γιγνομένων Phot. || 16 διπλότητα, α supra scr. m. 2, P || 22 σκώψεις Phot. || 23 ὕβρεις K || 24 οὐχ ἧττον om. Phot. || 25 καί⟨τοι⟩ Zie. || 28 ὡς om. L

στῦφον ἥδυσμα τῇ κολακείᾳ παραμειγνύντες ἀφῄρουν τὸ πλήσμιον, τῇ παρὰ τὴν κύλικα θρασύτητι καὶ λαλιᾷ διαμηχανώμενοι τὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ὕφεσιν καὶ συγκατάθεσιν μὴ πρὸς χάριν ὁμιλούντων, ἀλλὰ τὸ φρονεῖν ἡττωμένων φαίνεσθαι. 5

a. 41 **25.** *Τοιούτῳ δ' οὖν ὄντι τὴν φύσιν Ἀντωνίῳ τελευταῖον κακὸν ὁ Κλεοπάτρας ἔρως ἐπιγενόμενος καὶ πολλὰ τῶν ἔτι κρυπτομένων ἐν αὐτῷ καὶ ἀτρεμούντων παθῶν ἐγείρας* e *καὶ ἀναβακχεύσας, εἴ τι χρηστὸν ἢ σωτήριον ὅμως ἀντεῖχεν, ἠφάνισε καὶ προσδιέφθειρεν. ἁλίσκεται δὲ* 10 2 *τοῦτον τὸν τρόπον. ἁπτόμενος τοῦ Παρθικοῦ πολέμου, ἔπεμψε πρὸς αὐτὴν κελεύων εἰς Κιλικίαν ἀπαντῆσαι,* 96 Z[1] *λόγον ὑφέξουσαν ὧν ἐνεκαλεῖτο τοῖς περὶ Κάσσιον δοῦναι* 3 *πολλὰ καὶ συμβαλέσθαι πρὸς τὸν πόλεμον. ὁ δὲ πεμφθεὶς Δέλλιος ὡς εἶδε τὴν ὄψιν καὶ κατέμαθε τὴν ἐν τοῖς λόγοις* 15 *δεινότητα καὶ πανουργίαν, εὐθὺς αἰσθόμενος ὅτι κακὸν μὲν οὐδὲ μελλήσει τι ποιεῖν γυναῖκα τοιαύτην Ἀντώνιος,* f *ἔσται δὲ μεγίστη παρ' αὐτῷ, τρέπεται πρὸς τὸ θεραπεύειν καὶ προτρέπεσθαι τὴν Αἰγυπτίαν, τοῦτο δὴ τὸ Ὁμηρικόν* (Il. 14, 162), ,,*ἐλθεῖν εἰς Κιλικίαν εὖ ἐντύνασαν ἓ αὐτήν*", 20 *καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὸν Ἀντώνιον, ἥδιστον ἡγεμόνων ὄντα* 4 *καὶ φιλανθρωπότατον. ἡ δὲ καὶ Δελλίῳ πεισθεῖσα, καὶ τοῖς πρὸς Καίσαρα καὶ Γναῖον τὸν Πομπηίου παῖδα πρότερον αὐτῇ γενομένοις ἀφ' ὥρας συμβολαίοις τεκμαι-* 5 *ρομένη, ῥᾷον ἤλπιζεν ὑπάξεσθαι τὸν Ἀντώνιον. ἐκεῖνοι* 25 368 S *μὲν γὰρ αὐτὴν ἔτι κόρην καὶ πραγμάτων ἄπειρον ἔγνωσαν,*

11 App. civ. 5, 8, 32 sq. || **14** cf. c. 59, 6 Sen. suas. 1, 7 || **23** Plut. Caes. 48 sq. et ibi l. l.

[*Π* (= **PR**) **KL**] **3** *διαμηνώμενοι* **K** | *ἐπὶ* om. Phot. || **4–5** *ὁμιλούντων . . . ἡττωμένων* P^mR^m: *ὁμιλοῦντες . . . ἡττώμενοι* P^tR^t *ὁμιλοῦντες . . . ἡττημένοι* **KL** (*ὡς μὴ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν ἀλλὰ . . . ἡττωμένων* Phot.) || **4** *τῷ φρονεῖν* *Π* Phot., cf. p. 85, 2 || **9** *εἴ τι*] *εἶτα* **K** || **11. 12** *πολέμου ἔπεμψε* hiant; *πέμπει* Sint. || **18** *ἔστε* **K** || **20** *ἑαυτὴν* codd. || **23** *γναῖον* PR^m: *γάιον* R^tKL || **25** *ἤλπιζεν* om. **KL** et postea add. **R**

πρὸς δὲ τοῦτον ἔμελλε φοιτήσειν ἐν ᾧ μάλιστα καιροῦ 927 a. 41
γυναῖκες ὥραν τε λαμπροτάτην ἔχουσι καὶ τὸ φρονεῖν
ἀκμάζουσι. διὸ πολλὰ μὲν συνεσκευάσατο δῶρα καὶ 6
χρήματα καὶ κόσμον, οἷον εἰκὸς ἦν ἀπὸ πραγμάτων
5 *μεγάλων καὶ βασιλείας εὐδαίμονος κομίζειν, τὰς δὲ*
πλείστας ἐν ἑαυτῇ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν μαγγανεύμασι καὶ
φίλτροις ἐλπίδας θεμένη παρεγένετο.

26. *Πολλὰ δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ καὶ παρὰ τῶν φίλων*
δεχομένη γράμματα καλούντων, οὕτως κατεφρόνησε καὶ
10 *κατεγέλασε τοῦ ἀνδρός, ὥστε πλεῖν ἀνὰ τὸν Κύδνον*
97 Z[1] *ποταμὸν ἐν πορθμείῳ χρυσοπρύμνῳ, τῶν μὲν ἱστίων*
ἁλουργῶν ἐκπεπετασμένων, τῆς δ' εἰρεσίας ἀργυραῖς b
κώπαις ἀναφερομένης πρὸς αὐλὸν ἅμα σύριγξι καὶ κιθά-
ραις συνηρμοσμένον. αὐτὴ δὲ κατέκειτο μὲν ὑπὸ σκιάδι 2
15 *χρυσοπάστῳ, κεκοσμημένη γραφικῶς ὥσπερ Ἀφροδίτη,*
παῖδες δὲ τοῖς γραφικοῖς Ἔρωσιν εἰκασμένοι παρ' ἑκά-
τερον ἑστῶτες ἐρρίπιζον. ὁμοίως δὲ καὶ θεραπαινίδες 3
αἱ καλλιστεύουσαι Νηρηίδων ἔχουσαι καὶ Χαρίτων στο-
λάς, αἱ μὲν πρὸς οἴαξιν, αἱ δὲ πρὸς κάλοις ἦσαν. ὀδμαὶ
20 *δὲ θαυμασταὶ τὰς ὄχθας ἀπὸ θυμιαμάτων πολλῶν κατ-*
εῖχον. τῶν δ' ἀνθρώπων οἱ μὲν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ 4
παρωμάρτουν ἑκατέρωθεν, οἱ δ' ἀπὸ τῆς πόλεως κατέβαι-
νον ἐπὶ τὴν θέαν. ἐκχεομένου δὲ τοῦ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὄχλου, c
τέλος αὐτὸς ὁ Ἀντώνιος ἐπὶ βήματος καθεζόμενος ἀπε-
25 *λείφθη μόνος. καί τις λόγος ἐχώρει διὰ πάντων, ὡς ἡ Ἀφ-* 5
ροδίτη κωμάζοι πρὸς τὸν Διόνυσον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀσίας.

8 App. civ. 5, 8, 32 Cass. Dio 48, 24 Ioseph. ant. 14, 324

[**Π** (= **PR**) **KL**] **1** *τούτω* ante ras. **R** || **2** *τὸ* **L**: *τῶι* **ΠK**, cf. p. 84, 4 || **6** *ἑαυτῆι* **ΠK**: *αὐτῇ* **L** | *μαγεύμασι* **KL** || **7** *ἐλπίδα* **K** | *παρεγίνετο* **ΠK** || **10** *Κύδνον* Xy.: *κύανον* **Π** *κυανὸν* **KL** || **11** *πορθμίω* **RK** *γρ πλοιαρίω* **P**m**R**m || **12** *ἐκπετασμένων* **K** || **13** *κιθάραι* **R** || **14** *συνηρμοσμένον* ex ras. **R**: *συνηρμοσμένων* **PK** et ante ras. **R** *συνηθροισμένων* **L** | *αὔτη* **K** | *μὲν* om. **K** || **16** *γραφικοῖς* **KL**: *πτερωτοῖς* **P**t et postea add. **R**t *γρ καὶ γραφικοῖς* **P**m *γρ γραφικοῖς* **R**m || **17** *ἐρίπιζον* **PR**[1] | *θεραπνίδες* **P**[1] || **18** *ἔχουσαι κεχαρίτων* **K** || **26** *πρὸς* codd.: edebant *παρὰ*

a. 41 6 Ἔπεμψε μὲν οὖν καλῶν αὐτὴν ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἡ δὲ μᾶλλον ἐκεῖνον ἠξίου πρὸς ἑαυτὴν ἥκειν. εὐθὺς οὖν τινα βουλόμενος εὐκολίαν ἐπιδείκνυσθαι καὶ φιλοφροσύνην, ὑπήκουσε καὶ ἦλθεν. ἐντυχὼν δὲ παρασκευῇ λόγου κρείττονι, μάλιστα τῶν φώτων τὸ πλῆθος ἐξεπλάγη. 5
7 τοσαῦτα γὰρ λέγεται καθίεσθαι καὶ ἀναφαίνεσθαι 369 S
d πανταχόθεν ἅμα, καὶ τοιαύταις πρὸς ἄλληλα κλίσεσι καὶ 98 Z[1] θέσεσι διακεκοσμημένα καὶ συντεταγμένα πλαισίων καὶ περιφερῶν τρόπῳ, ὥστε τῶν ἐν ὀλίγοις ἀξιοθεάτων καὶ καλῶν ἐκείνην γενέσθαι τὴν ὄψιν. 10

27. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν ἀνθεστιῶν αὐτήν, ἐφιλοτιμήθη μὲν ὑπερβαλέσθαι τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ἀμφοῖν δὲ λειπόμενος καὶ κρατούμενος ἐν αὐτοῖς ἐκείνοις, πρῶτος ἔσκωπτεν εἰς αὐχμὸν καὶ ἀγροικίαν τὰ
2 παρ' αὐτῷ. πολὺ δ' ἡ Κλεοπάτρα καὶ τοῖς σκώμμασι τοῦ 15 Ἀντωνίου τὸ στρατιωτικὸν ἐνορῶσα καὶ βάναυσον, ἐχρῆτο καὶ τούτῳ πρὸς αὐτὸν ἀνειμένως ἤδη καὶ κατατεθαρρηκό-
e 3 τως. καὶ γὰρ ἦν ὡς λέγουσιν αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ τὸ κάλλος αὐτῆς οὐ πάνυ δυσπαράβλητον οὐδ' οἷον ἐκπλῆξαι τοὺς ἰδόντας, ἁφὴν δ' εἶχεν ἡ συνδιαίτησις ἄφυκτον, ἥ τε 20 μορφὴ μετὰ τῆς ἐν τῷ διαλέγεσθαι πιθανότητος καὶ τοῦ περιθέοντος ἅμα πως περὶ τὴν ὁμιλίαν ἤθους ἀνέφερέ τι
4 κέντρον. ἡδονὴ δὲ καὶ φθεγγομένης ἐπῆν τῷ ἤχῳ· καὶ τὴν γλῶτταν ὥσπερ ὄργανόν τι πολύχορδον εὐπετῶς τρέπουσα καθ' ἣν βούλοιτο διάλεκτον, ὀλίγοις παντάπασι δι' 25 ἑρμηνέως ἐνετύγχανε βαρβάροις, τοῖς δὲ πλείστοις αὐτὴ

1 Athen. 4, 147e sq. || **18** Cass. Dio 42, 34, 4 sq. || **25** Philostr. v. soph. 1, 5

[*Π* (= **PR**) **KL**] **5** *καὶ μάλιστα* **KL** || **7** *κλήσεσι* ante ras. **P** || **8** *διακεκοσμημέναι* videtur habuisse **R**[1], eras. *ι* m. 2 et add. *καί*, quod fortasse et **R**[1] habuit supra lin., ubi nunc rasura || **9** *περιφερῶν* Cor.: *περιφερίων* **Π** *περιφερειῶν* **KL** || **11** *μὲν αὐτὴν*, sed *μὲν* exp., **R** || **12** *ὑπερβάλλεσθαι* **P** | *ἐμμέλειαν* Rei. || **13—14** *ἐν αὐτοῖς ἐκείνοις*] *αὐτῆς ἐκεῖνος* Sint., del. Zie. || **15—16** *πολὺν . . . τὸν στρατιώτην*: em. Zie. || **17** *κατατεθρηκότως*, *α* add. m. 2, **L** *τεθαρρηκότως* Paris. 1673 || **18** *ἑαυτὸ* **L** || **22** *παραθέοντος* **L** || **26** *τοῖς βαρβάροις* **L**[1]

δι' αὐτῆς ἀπεδίδου τὰς ἀποκρίσεις, οἷον Αἰθίοψι Τρωγλοδύταις Ἑβραίοις Ἄραψι Σύροις Μήδοις Παρθυαίοις. πολλῶν δὲ λέγεται καὶ ἄλλων ἐκμαθεῖν γλώττας, τῶν πρὸ 5 f αὐτῆς βασιλέων οὐδὲ τὴν Αἰγυπτίαν ἀνασχομένων παρα-
99 Z¹ λαβεῖν διάλεκτον, ἐνίων δὲ καὶ τὸ μακεδονίζειν ἐκλι-
6 πόντων.

28. Οὕτω δ' οὖν τὸν Ἀντώνιον ἥρπασεν, ὥστε πολε- a. 41 μούσης μὲν ἐν Ῥώμῃ Καίσαρι Φουλβίας τῆς γυναικὸς ὑπὲρ τῶν ἐκείνου πραγμάτων, αἰωρουμένης δὲ Παρθικῆς
370 S στρατιᾶς περὶ τὴν Μεσοποταμίαν, ἧς Λαβιηνὸν οἱ βασι-
11 λέως στρατηγοὶ Παρθικὸν ἀναγορεύσαντες αὐτοκράτορα Συρίας ἐπιβατεύσειν ἔμελλον, οἴχεσθαι φερόμενον ὑπ' 928 αὐτῆς εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐκεῖ δὲ μειρακίου σχολὴν ἄγοντος διατριβαῖς καὶ παιδιαῖς χρώμενον, ἀναλίσκειν καὶ καθηδυ-
15 παθεῖν τὸ πολυτελέστατον ὡς Ἀντιφῶν (fr. 77 Diels) εἶπεν ἀνάλωμα, τὸν χρόνον. ἦν γάρ τις αὐτοῖς σύνοδος Ἀμιμητο- 2 βίων λεγομένη, καὶ καθ' ἡμέραν εἱστίων ἀλλήλους, ἄπιστόν τινα ποιούμενοι τῶν ἀναλισκομένων ἀμετρίαν. διη- 3 γεῖτο γοῦν ἡμῶν τῷ πάππῳ Λαμπρίᾳ Φιλώτας ὁ Ἀμφισ-
20 σεὺς ἰατρός, εἶναι μὲν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τότε μανθάνων τὴν τέχνην, γενόμενος δέ τινι τῶν βασιλικῶν ὀψοποιῶν συνήθης, ἀναπεισθῆναι νέος ὢν ὑπ' αὐτοῦ τὴν πολυ- b τέλειαν καὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ δείπνου θεάσασθαι. παρεισαχθεὶς οὖν εἰς τοὐπτανεῖον, ὡς τά τ' ἄλλα πάμ- 4
25 πολλα ἑώρα καὶ σῦς ἀγρίους ὀπτωμένους ὀκτώ, θαυμάσαι τὸ πλῆθος τῶν δειπνούντων. τὸν δ' ὀψοποιὸν γελά- 5 σαι καὶ εἰπεῖν, ὅτι πολλοὶ μὲν οὐκ εἰσὶν οἱ δειπνοῦντες,

7 cf. ad. cap. 30 et 33 || 12sq. App. civ. 5, 11, 43sq.

[Π (= PR) KL] 1 ἑαυτῆς P || 3 καὶ ἄλλων λέγεται L || 4 παραλαβεῖν Cor.: περιλαβεῖν || 9—13 αἰωρουμένης — Ἀλεξάνδρειαν exscripta sunt in Παρθικῇ Pseudo-Appianea, vol. III p. 70 Schweighäuser || 9 δὲ τῆς P¹ || 10 λαβίηνον R¹KL et P² in ras. ita ut quid habuerit P¹ dignosci non possit; λαβήινον R² || 11 παρθικὸν App. R: παρθικῶν P πάροικον KL || 12 ἐπιβατεύειν K || 15 ἀντιφὼν ΠL || 16 ἀμιμητοβίων P: ἀμίμητος βίων RKL || 17 ἄπληστον P² || 18 τινα om. L^t || 19 λαπρία L¹ | ἀμφισεὺς P ἀμφισεὺς L || 21 τινί ποτε τῶν L || 25 ὀπτομένους R¹

ἀλλὰ περὶ δώδεκα· δεῖ δ' ἀκμὴν ἔχειν τῶν παρατιθεμένων 100 Z^1
6 ἕκαστον, ἣν ἀκαρὲς ὥρας μαραίνει. καὶ γὰρ αὐτίκα γένοιτ'
ἂν Ἀντώνιον δείπνου δεηθῆναι καὶ μετὰ μικρόν, ἂν δ'
οὕτω τύχῃ παραγαγεῖν αἰτήσαντα ποτήριον ἢ λόγου τινὸς
ἐμπεσόντος. ὅθεν οὐχ ἕν, ἀλλὰ πολλά, φάναι, δεῖπνα 5
c 7 συντέτακται· δυσστόχαστος γὰρ ὁ καιρός. ταῦτ' οὖν ὁ
Φιλώτας ἔλεγε, καὶ χρόνου προϊόντος ἐν τοῖς θεραπεύουσι
γενέσθαι τὸν πρεσβύτατον τῶν Ἀντωνίου παίδων ὃν ἐκ
Φουλβίας εἶχε, καὶ συνδειπνεῖν παρ' αὐτῷ μετὰ τῶν ἄλλων
ἑταίρων ἐπιεικῶς, ὁπότε μὴ δειπνοίη μετὰ τοῦ πατρός. 10
8 ἰατρὸν οὖν ποτε θρασυνόμενον καὶ πράγματα πολλὰ
παρέχοντα δειπνοῦσιν αὐτοῖς ἐπιστομίσαι τοιούτῳ σο-
φίσματι· ,,τῷ πως πυρέττοντι δοτέον ψυχρόν· πᾶς δ' ὁ
πυρέττων πως πυρέττει· παντὶ ἄρα πυρέττοντι δοτέον 371 S
9 ψυχρόν.“ πληγέντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου καὶ σιωπήσαντος, 15
ἡσθέντα τὸν παῖδα γελάσαι καὶ εἰπεῖν ,,ταῦτ' ὦ Φιλώτα
χαρίζομαι πάντα σοι“, δείξαντα πολλῶν τινων καὶ μεγά-
d 10 λων ἐκπωμάτων μεστὴν τράπεζαν. αὐτοῦ δὲ τὴν προθυμίαν
ἀποδεξαμένου, πόρρω δ' ὄντος τοῦ νομίζειν ἐξουσίαν εἶναι
παιδὶ τηλικούτῳ δωρεῖσθαι τοσαῦτα, μετὰ μικρὸν ῥαψά- 20
μενόν τινα τῶν παίδων ἐν ἀγγείῳ τὰ ἐκπώματα προσ-
11 φέρειν καὶ σημήνασθαι κελεύειν. ἀφοσιουμένου δ' αὐτοῦ
καὶ δεδοικότος λαβεῖν, ,,τί ὦ πόνηρε“ φάναι τὸν ἄνθρωπον
,,ὀκνεῖς; οὐκ οἶδας ὡς ὁ διδοὺς Ἀντωνίου παῖς ἐστιν, ᾧ
τοσαῦτα πάρεστι χρυσᾶ χαρίσασθαι; ἐμοὶ μέντοι πειθό- 101 Z^1
μενος πάντα διάμειψαι πρὸς ἀργύριον ἡμῖν· ἴσως γὰρ ἂν 26
e καὶ ποθήσειεν ὁ πατὴρ ἔνια, τῶν παλαιῶν ὄντα καὶ
12 σπουδαζομένων κατὰ τὴν τέχνην ἔργων.“ ταῦτα μὲν οὖν
ἡμῖν ἔλεγεν ὁ πάππος ἑκάστοτε διηγεῖσθαι τὸν Φιλώταν.

[**Π** (= **PR**) **KL**] **3** *κατὰ μικρὸν* **KL** | lac. post *μικρὸν* stat. Steph. || **4** *τύχῃ*, sed *οι* del. m. 2, **L** || **5** *τὰ πολλὰ* L^1 || **6** *δυστόχαστος* **ΠK** *δυστυχότατος* L^1, corr. in *δυστοχώτατος* L^2 et in mg. alia manus recens scripsit *δυσστόχαστος* || **10** supra *ἐπιεικῶς* scr. *λίαν* R^2 || **13** *τῷ*] *τὸ* **K** || **20** *ῥαψάμενον* cl. Plut. Lys. 16, 2 Zie.: *ἁψάμενον* codd. *ἐναψάμενον* Rei. || **22.23** *ἀποσειομένου δὲ αὐτοῦ καὶ δεδιότος* **KL** || **23** *πονηρὲ* R^1 || **24** *ὡς* om. **K** | *διδοὺς* **KL** et supra scr. **R**: *δωρούμενος* **Π** || **25** *χρυσᾶ πάρεστι* **P** || **26** *ἄργυρον* **L** || **29** *φιλώτα* **K**

29. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα τὴν κολακείαν οὐχ ὥσπερ ὁ Πλάτων φησὶ (Gorg. 464c) τετραχῆ, πολλαχῆ δὲ διελοῦσα, καὶ σπουδῆς ἁπτομένῳ καὶ παιδιᾶς ἀεί τινα καινὴν ἡδονὴν ἐπιφέρουσα καὶ χάριν, [ἣ] διεπαιδαγώγει τὸν Ἀντώνιον οὔτε
5 νυκτὸς οὔθ' ἡμέρας ἀνιεῖσα. καὶ γὰρ συνεκύβευε καὶ συνέ- 2
πινε καὶ συνεθήρευε καὶ γυμναζόμενον ἐν ὅπλοις ἐθεᾶτο, καὶ νύκτωρ προσισταμένῳ θύραις καὶ θυρίσι δημοτῶν καὶ σκώπτοντι τοὺς ἔνδον συνεπλανᾶτο καὶ συνήλυε, θεραπαινιδίου στολὴν λαμβάνουσα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος οὕτως 3
10 ἐπειρᾶτο σκευάζειν ἑαυτόν. ὅθεν ἀεὶ σκωμμάτων, πολλάκις f
δὲ καὶ πληγῶν ἀπολαύσας ἐπανήρχετο· τοῖς δὲ πλείστοις ἦν δι' ὑπονοίας. οὐ μὴν ἀλλὰ προσέχαιρον αὐτοῦ τῇ 4
βωμολοχίᾳ καὶ συνέπαιζον οὐκ ἀρρύθμως οὐδ' ἀμούσως οἱ Ἀλεξανδρεῖς, ἀγαπῶντες καὶ λέγοντες ὡς τῷ τραγικῷ
15 πρὸς τοὺς Ῥωμαίους χρῆται προσώπῳ, τῷ δὲ κωμικῷ
372 S πρὸς αὐτούς. τὰ μὲν οὖν πολλὰ τῶν τόθ' ὑπ' αὐτοῦ παιζο- 5 **929**
μένων διηγεῖσθαι πολὺς ἂν εἴη φλύαρος· ἐπεὶ δ' ἁλιεύων ποτὲ καὶ δυσαγρῶν ἤχθετο παρούσης τῆς Κλεοπάτρας, ἐκέλευσε τοὺς ἁλιεῖς ὑπονηξαμένους κρύφα τῷ ἀγκίστρῳ
20 περικαθάπτειν ἰχθῦς τῶν προεαλωκότων, καὶ δὶς ἢ τρὶς ἀνασπάσας οὐκ ἔλαθε τὴν Αἰγυπτίαν. προσποιουμένη δὲ 6
102 Z¹ θαυμάζειν τοῖς φίλοις διηγεῖτο, καὶ παρεκάλει τῇ ὑστεραίᾳ γενέσθαι θεατάς. ἐμβάντων δὲ πολλῶν εἰς τὰς ἁλιάδας καὶ τοῦ Ἀντωνίου τὴν ὁρμιὰν καθέντος, ἐκέλευσέ τινα τῶν
25 αὐτῆς ὑποφθάσαντα καὶ προσνηξάμενον τῷ ἀγκίστρῳ περιπεῖραι Ποντικὸν τάριχος. ὡς δ' ἔχειν πεισθεὶς ὁ 7 b
Ἀντώνιος ἀνεῖλκε, γέλωτος οἷον εἰκὸς γενομένου, „παράδος ἡμῖν" ἔφη „τὸν κάλαμον αὐτόκρατορ τοῖς Φαρίταις καὶ Κανωβίταις βασιλεῦσιν· ἡ δὲ σὴ θήρα πόλεις εἰσὶ καὶ
30 βασιλεῖαι καὶ ἤπειροι."

[*Π* (= **PR**) **KL**] **2** *φησὶ* del. Herw. || **4** *ἣ* del. Rei. || **7** *προισταμένῳ*: em. Rei. || **8** *συνήλοιεν* **R¹** || **9** *οὕτως*] *οὗτος* **K** || **13** *ἀρύθμως* *Π***KL¹** || **15** *τοὺς* om. *Π* || **16** *τότε* om. **KL** et supra scr. **R** || **20** *καθάπτειν* **P** || **26** *τάριχον* **L** et ante ras. **R** || **28** *αὐτοκράτορ* **KL** et e ras. **R** qui *αὐτοκράτωρ* habuerat || **29** *κανοπίταις* **PR¹** | *βασιλεῦσιν*] *ἁλιεῦσιν* Hullemann || **30** *βασιλεῖαι* Hullemann: *βασιλεῖς*

a. 40 **30.** *Τοιαῦτα ληροῦντα καὶ μειρακιευόμενον τὸν Ἀντώνιον ἀγγελίαι δύο καταλαμβάνουσιν, ἡ μὲν ἀπὸ Ῥώμης, Λεύκιον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ Φουλβίαν τὴν γυναῖκα πρῶτον ἀλλήλοις στασιάσαντας, εἶτα Καίσαρι πολεμήσαντας, ἀποβεβληκέναι τὰ πράγματα καὶ φεύγειν* 5
2 *ἐξ Ἰταλίας, ἑτέρα δὲ ταύτης οὐδὲν ἐπιεικεστέρα, Λαβιη-*
c *νὸν ἐπάγοντα Πάρθους τὴν ἀπ' Εὐφράτου καὶ Συρίας*
3 *ἄχρι Λυδίας καὶ Ἰωνίας Ἀσίαν καταστρέφεσθαι. μόλις οὖν ὥσπερ ἐξυπνισθεὶς καὶ ἀποκραιπαλήσας, ὥρμησε μὲν Πάρθοις ἐνίστασθαι καὶ μέχρι Φοινίκης προῆλθε, Φουλ-* 10 *βίας δὲ γράμματα θρήνων μεστὰ πεμπούσης, ἐπέστρεψεν*
4 *εἰς τὴν Ἰταλίαν ἄγων ναῦς διακοσίας. ἀναλαβὼν δὲ κατὰ πλοῦν τῶν φίλων τοὺς πεφευγότας, ἐπυνθάνετο τοῦ* 103 Z[1] *πολέμου τὴν Φουλβίαν αἰτίαν γεγονέναι, φύσει μὲν οὖσαν πολυπράγμονα καὶ θρασεῖαν, ἐλπίζουσαν δὲ τῆς Κλεο-* 15 *πάτρας ἀπάξειν τὸν Ἀντώνιον, εἴ τι γένοιτο κίνημα περὶ*
d 5 *τὴν Ἰταλίαν. συμβαίνει δ' ἀπὸ τύχης καὶ Φουλβίαν* 373 S *πλέουσαν πρὸς αὐτὸν ἐν Σικυῶνι νόσῳ τελευτῆσαι· διὸ*
6 *καὶ μᾶλλον αἱ πρὸς Καίσαρα διαλλαγαὶ καιρὸν ἔσχον. ὡς γὰρ προσέμειξε τῇ Ἰταλίᾳ καὶ Καῖσαρ ἦν φανερὸς ἐκείνῳ* 20 *μὲν οὐθὲν ἐγκαλῶν, αὐτὸς δ' ὧν ἐνεκαλεῖτο τὰς αἰτίας τῇ Φουλβίᾳ προστριβόμενος, οὐκ εἴων [δ'] ἐξελέγχειν οἱ φίλοι τὴν πρόφασιν, ἀλλὰ διέλυον ἀμφοτέρους καὶ διῄρουν τὴν ἡγεμονίαν, ὅρον ποιούμενοι τὸν Ἰόνιον, καὶ τὰ μὲν ἑῷα νέμοντες Ἀντωνίῳ, τὰ δ' ἑσπέρια Καίσαρι, Λέπιδον* 25

1 App. civ. 5, 14, 54 — 50, 212 Cass. Dio 48, 5—15 Liv. per. 125. 126 Vell. 2, 74 Flor. 2, 16 Oros. 6, 18, 17 sq. || **6** Cass. Dio 48, 24—26 Liv. per. 127 || **8** Cass. Dio 48, 27 App. civ. 5, 52, 216 || **15** App. civ. 5, 19, 75. 59, 250 Cass. Dio 48, 28, 3 || **17** App. 5, 50, 210 sq. 55, 230. 59, 249 sq. 62, 266 Cass. Dio 48, 28, 2 sq. Liv. per. 127 Vell. 2, 76, 2 || **19** App. civ. 5, 56, 235 — 65, 275 Cass. Dio 48, 28 sq. Liv. per. 127 Vell. 2, 76

[*Π* (= **PR**) **KL**] **1** *μειρακευόμενον* **L** || **4** *στασιάσαντος* **L**[1] || **6** *λαβιηνὸν* **PK**: *λαβιῆνον* **L** *λαβίηνον* **R**[1] *λαβήινον* **R**[2]; cf. p. 87, 10 || **7—12** *ἐπάγοντα* — *Ἰταλίαν* hab. Ps.-App. III 71 Schw. nonnullis mutatis || **7** *ἀπ'*] *ἐπ'* **L** || **8** *καταστρεφόμενον* **KL** et Ps.-App., qui post *Πάρθους* (l. 7) *καὶ* inseruit || **13** *πεφευκότας* **K** || **14** *γεγονέναι αἰτίαν* **L** || **15** *ἐλπίζουσα* **L**[1] || **22** *δ'* del. Iunt. | *διεξελέγχειν* **L**[1]

δὲ Λιβύην ἔχειν ἐῶντες, ὑπατεύειν δὲ τάξαντες, ὅτε μὴ a. 40
δόξειεν αὐτοῖς, φίλους ἑκατέρων παρὰ μέρος.

31. Ταῦτ' ἔχειν καλῶς δοκοῦντα πίστεως ἐδεῖτο e
σφοδροτέρας, ἣν ἡ τύχη παρέσχεν. Ὀκταουία γὰρ ἦν
5 ἀδελφὴ πρεσβυτέρα μέν, οὐχ ὁμομητρία δὲ Καίσαρι·
ἐγεγόνει γὰρ ἐξ Ἀγχαρίας, ὁ δ' ὕστερον ἐξ Ἀτίας.
ἔστεργε δ' ὑπερφυῶς τὴν ἀδελφήν, χρῆμα θαυμαστὸν 2
ὡς λέγεται γυναικὸς γενομένην. αὕτη, Γαΐου Μαρκέλλου
τοῦ γήμαντος αὐτὴν οὐ πάλαι τεθνηκότος, ἐχήρευεν.
10 ἐδόκει δὲ καὶ Φουλβίας ἀποιχομένης χηρεύειν Ἀντώνιος, 3
104 Z¹ ἔχειν μὲν οὐκ ἀρνούμενος Κλεοπάτραν, γάμῳ δ' οὐχ
ὁμολογῶν ἀλλ' ἔτι τῷ λόγῳ περί γε τούτου πρὸς τὸν
ἔρωτα τῆς Αἰγυπτίας μαχόμενος. τοῦτον ἅπαντες εἰσ- 4 f
ηγοῦντο τὸν γάμον, ἐλπίζοντες τὴν Ὀκταουίαν, ἐπὶ κάλλει
15 τοσούτῳ σεμνότητα καὶ νοῦν ἔχουσαν, εἰς ταὐτὸν τῷ
Ἀντωνίῳ παραγενομένην καὶ στερχθεῖσαν ὡς εἰκὸς
τοιαύτην γυναῖκα, πάντων πραγμάτων αὐτοῖς σωτηρίαν
ἔσεσθαι καὶ σύγκρασιν. ὡς οὖν ἔδοξεν ἀμφοτέροις, 5
ἀναβάντες εἰς Ῥώμην ἐπετέλουν τὸν Ὀκταουίας γάμον,
20 οὐκ ἐῶντος μὲν νόμου πρὸ δέκα μηνῶν ἀνδρὸς τελευτή-
σαντος γαμεῖσθαι, τῆς δὲ συγκλήτου δόγματι τὸν χρόνον **930**
ἐκείνοις ἀνείσης.

374 S **32.** Σέξτου δὲ Πομπηίου Σικελίαν μὲν ἔχοντος, Ἰτα-
λίαν δὲ πορθοῦντος, λῃστρίσι δὲ ναυσὶ πολλαῖς, ὧν Μηνᾶς
25 ὁ πειρατὴς καὶ Μενεκράτης ἦρχον, ἄπλουν τὴν θάλασσαν
πεποιηκότος, Ἀντωνίῳ δὲ κεχρῆσθαι δοκοῦντος φιλαν-
θρώπως — ὑπεδέξατο γὰρ αὐτοῦ τὴν μητέρα τῇ Φουλβίᾳ
συνεκπεσοῦσαν —, ἔδοξε καὶ πρὸς τοῦτον διαλυθῆναι.

3 App. civ. 5, 64, 273 Cass. Dio 48, 31 Vell. 2, 78 Tac. ann. 1, 10 al. || 6 Suet. Aug. 4 Cass. Dio 45, 1, 1 Vell. 2, 59, 1. 2 || 23 App. civ. 5, 67, 280 — 72, 307 Cass. Dio 48, 31. 36. 37 Suet. Aug. 16, 1 App. civ. 5, 52, 217 sq.

[Π (= PR) KL] 4 ὀκταβία Π L || 6 ἀγγαρίας K | ἐξ Ἀτίας Sint.: ἐκ τατίας codd. (ἐξ Ἀττίας Xy.) || 14 ὀκταβίαν R² || 15 ταὐτὸν L: ταὐτὸ Π ταυτῶ K || 18 σύγκρισιν L¹ | δ' οὖν L || 19 ὀκταβίας codd. || 25 ἁπλοῦν K || 26 δοκοῦντος om. K

a. 39 2 καὶ συνῆλθον εἰς ταὐτὸν κατὰ τὴν ἐν Μισηνοῖς ἄκραν καὶ τὸ χῶμα, Πομπηΐῳ μὲν τοῦ στόλου παρορμοῦντος, Ἀντωνίῳ δὲ καὶ Καίσαρι τῶν πεζῶν παρακεκριμένων.
3 ἐπεὶ δὲ συνέθεντο Πομπήιον ἔχοντα Σαρδόνα καὶ Σικελίαν καθαράν τε ληστηρίων παρέχειν τὴν θάλατταν καὶ 5
b σίτου τι τεταγμένον ἀποστέλλειν εἰς Ῥώμην, ἐκάλουν ἐπὶ δεῖπνον ἀλλήλους. κληρουμένων δὲ πρῶτος ἑστιᾶν
4 αὐτοὺς ἔλαχε Πομπήιος. ἐρομένου δ' αὐτὸν Ἀντωνίου ποῦ δειπνήσουσιν, „ἐνταῦθα" ἔφη δείξας τὴν στρατηγίδα 105 Z[1] ναῦν οὖσαν ἑξήρη, „πατρῷος γὰρ οἶκος αὕτη Πομπηΐῳ 10 λέλειπται." ταῦτα δ' εἰς τὸν Ἀντώνιον ὀνειδίζων ἔλεγεν, ἐπεὶ τὴν Πομπηίου τοῦ πατρὸς γενομένην οἰκίαν ἐκεῖνος
5 εἶχεν. ὁρμίσας δὲ τὴν ναῦν ἐπ' ἀγκυρῶν καὶ διάβασίν τινα γεφυρώσας ἀπὸ τῆς ἄκρας, ἀνελάμβανεν αὐτοὺς
6 προθύμως. ἀκμαζούσης δὲ τῆς συνουσίας, καὶ τῶν εἰς 15
c Κλεοπάτραν καὶ Ἀντώνιον ἀνθούντων σκωμμάτων, Μηνᾶς ὁ πειρατὴς τῷ Πομπηΐῳ προσελθών, ὡς μὴ κατακούειν ἐκείνους „βούλει" φησί „τὰς ἀγκύρας τῆς νεὼς ὑποτέμω καὶ ποιήσω σε μὴ Σικελίας καὶ Σαρδόνος, ἀλλὰ τῆς Ῥω-
7 μαίων κύριον ἡγεμονίας;" ὁ δὲ Πομπήιος ἀκούσας καὶ 20 πρὸς αὑτῷ γενόμενος βραχὺν χρόνον, „ἔδει σε" φησίν „ὦ Μηνᾶ τοῦτ' ἐμοὶ μὴ προειπόντα ποιῆσαι· νυνὶ δὲ
8 τὰ παρόντα στέργωμεν· ἐπιορκεῖν γὰρ οὐκ ἐμόν." οὗτος μὲν οὖν πάλιν ἀνθεστιαθεὶς ὑπ' ἀμφοτέρων εἰς τὴν Σικελίαν ἀπέπλευσεν. 25

33. Ἀντώνιος δὲ μετὰ τὰς διαλύσεις Οὐεντίδιον μὲν 375 S
d εἰς Ἀσίαν προὔπεμπε, Πάρθοις ἐμποδὼν ἐσόμενον τοῦ πρόσω χωρεῖν, αὐτὸς δὲ Καίσαρι χαριζόμενος ἱερεὺς

7 App. civ. 5, 73, 308 sq. Cass. Dio 48, 38 || 12 cf. ad p. 70, 10 (80, 2) || 26 Cass. Dio 48, 39, 2 || 28 cf. Cass. Dio 44, 6, 4 Cic. Phil. 2, 110. 13, 41. 47

[*Π* (= PR) KL] 1 *μησηνοῖς* ante ras. P || 2 *καὶ*] *κατὰ* in ras. L | *μὲν πομπηΐωι τοῦ* KL | *παρορμῶντος* *Π* || 12 *τὴν τοῦ πομπηίου τοῦ* L || 13 *ὁρμήσας* ante ras. R || 15 *τῶν*] *τὸν* L || 19 *ἀλλὰ καὶ* L || 22 *μὴ* eras. in R || 23 *στέργομεν* L[1] || 26—p. 93, 26 excerpsit Ps.-App. sed multis omissis || 26 *οὐενδίδιον* Ps.-App. et postea

ἀπεδείχθη τοῦ προτέρου Καίσαρος· καὶ τἆλλα κοινῶς a. 39
καὶ φιλικῶς ἐν τοῖς πολιτικοῖς καὶ μεγίστοις ἔπραττον.
αἱ δὲ περὶ τὰς παιδιὰς ἅμιλλαι τὸν Ἀντώνιον ἐλύπουν, 2
ἀεὶ τοῦ Καίσαρος ἔλαττον φερόμενον. ἦν γάρ τις ἀνὴρ
5 σὺν αὐτῷ μαντικὸς ἀπ' Αἰγύπτου τῶν τὰς γενέσεις
106 Z[1] ἐπισκοπούντων, ὃς εἴτε Κλεοπάτρᾳ χαριζόμενος εἴτε
χρώμενος ἀληθείᾳ πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἐπαρρησιάζετο,
λέγων τὴν τύχην αὐτοῦ λαμπροτάτην οὖσαν καὶ μεγίστην
ὑπὸ τῆς Καίσαρος ἀμαυροῦσθαι, καὶ συνεβούλευε πορρω-
10 τάτω τοῦ νεανίσκου ποιεῖν ἑαυτόν. „ὁ γὰρ σός" ἔφη 3
„δαίμων τὸν τούτου φοβεῖται· καὶ γαῦρος ὢν καὶ ὑψηλὸς e
ὅταν ᾖ καθ' ἑαυτόν, ὑπ' ἐκείνου γίνεται ταπεινότερος
ἐγγίσαντος καὶ ἀγεννέστερος." καὶ μέντοι τὰ γινόμενα τῷ 4
Αἰγυπτίῳ μαρτυρεῖν ἐδόκει. λέγεται γὰρ ὅτι κληρουμένων
15 μετὰ παιδιᾶς ἐφ' ὅτῳ τύχοιεν ἑκάστοτε καὶ κυβευόντων
ἔλαττον ἔχων ὁ Ἀντώνιος ἀπῄει· πολλάκις δὲ συμβαλόντων
ἀλεκτρυόνας, πολλάκις δὲ μαχίμους ὄρτυγας, ἐνίκων οἱ
Καίσαρος. ἐφ' οἷς ἀνιώμενος ἀδήλως ὁ Ἀντώνιος καὶ 5
μᾶλλόν τι τῷ Αἰγυπτίῳ προσέχων, ἀπῆρεν ἐκ τῆς Ἰταλίας,
20 ἐγχειρίσας Καίσαρι τὰ οἰκεῖα· τὴν δ' Ὀκταουίαν ἄχρι τῆς
Ἑλλάδος ἐπήγετο θυγατρίου γεγονότος αὐτοῖς. διαχει- 6 f
μάζοντι δ' αὐτῷ περὶ Ἀθήνας ἀπαγγέλλεται τὰ πρῶτα a. 39/8
τῶν Οὐεντιδίου κατορθωμάτων, ὅτι μάχῃ τοὺς Πάρθους
κρατήσας Λαβιηνὸν ἀπεκτόνοι καὶ Φρανιπάτην, ἡγεμονι-
25 κώτατον τῶν Ὀρώδου βασιλέως στρατηγῶν. ἐπὶ τούτοις 7
εἱστία τοὺς Ἕλληνας, ἐγυμνασιάρχει δ' Ἀθηναίοις, καὶ 931

3 mor. 319f sq. || 20 App. civ. 5, 76, 322—324 || 22 Cass. Dio 48, 39—41 Strab. 16, 751 Liv. per. 127 Vell. 2, 78, 1 Flor. 2, 19 Frontin. 2, 5, 36. 37

[App. Π (= PR) KL] 4 φερομένου P || 8 ψυχὴν L[1] | αὐτοῦ om. K || 9 πόρρω RL || 16 ὁ om. RKL || 18 ὁ ἀντώνιος ἀνιώμενος δῆλος ἦν App. || 20 καίσαρα K || 21 χειμάζοντι App. || 22 ἀγγέλλεται App. || 24 λαβίηνον PR[1]KL λαβήινον R[2] | φρανιπάτην RKL: φρανηπάτην P φραάτην App. (Φραναπάτης Cass. Dio Φαρναπάτης Xy. Φρανικάτης Strab. *Pharnastanes* vel *Pharnastates* Frontin.) || 25 ὀρώδου App.: ὑρώδου codd.; cf. Boissevain ad Cass. Dion. 39, 56, 2 (I 496, 17) || 26 καὶ ἐγυμνασιάρχει Ἀθηναίοις App.

τὰ τῆς ἡγεμονίας παράσημα καταλιπὼν οἴκοι, μετὰ τῶν γυμνασιαρχικῶν ῥάβδων ἐν ἱματίῳ καὶ φαικασίοις προ- 107 Z[1]
ήει, καὶ διαλαμβάνων τοὺς νεανίσκους ἐτραχήλιζεν.

a. 38 **34.** Ἐξιέναι δὲ μέλλων ἐπὶ τὸν πόλεμον, ἀπὸ τῆς ἱερᾶς 376 S
ἐλαίας στέφανον ἔλαβε, καὶ κατά τι λόγιον ἀπὸ τῆς Κλεψ- 5
2 ύδρας ὕδατος ἐμπλησάμενος ἀγγεῖον ἐκόμιζεν. ἐν τούτῳ δὲ Πάκορον τὸν ⟨τοῦ⟩ βασιλέως παῖδα μεγάλῳ στρατῷ Πάρθων αὖθις ἐπὶ Συρίαν ἐλαύνοντα συμπεσὼν Οὐεντίδιος ἐν τῇ Κυρρηστικῇ τρέπεται καὶ διαφθείρει παμ-
3 πόλλους, ἐν πρώτοις Πακόρου πεσόντος. τοῦτο τὸ ἔρ- 10
γον ἐν τοῖς ἀοιδιμωτάτοις γενόμενον, Ῥωμαίοις τε τῶν
b κατὰ Κράσσον ἀτυχημάτων ἔκπλεω ποινὴν παρέσχε, καὶ Πάρθους αὖθις εἴσω Μηδίας καὶ Μεσοποταμίας συνέστειλε, τρισὶ μάχαις ἐφεξῆς κατὰ κράτος ἡττημένους.
4 Οὐεντίδιος δὲ Πάρθους μὲν προσωτέρω διώκειν ἀπέγνω, 15
φθόνον Ἀντωνίου δείσας, τοὺς δ' ἀφεστῶτας ἐπιὼν κατεστρέφετο καὶ τὸν Κομμαγηνὸν Ἀντίοχον ἐν πόλει
5 Σαμοσάτοις ἐπολιόρκει. δεομένου δὲ χίλια τάλαντα δοῦναι καὶ ποιεῖν Ἀντωνίῳ τὸ προσταττόμενον, ἐκέλευε
6 πέμπειν πρὸς Ἀντώνιον. ἤδη γὰρ ἐγγὺς ἦν ἐπιών, καὶ 20
τὸν Οὐεντίδιον οὐκ εἴα σπένδεσθαι τῷ Ἀντιόχῳ, βουλόμενος ἕν γε τοῦτο τῶν ἔργων ἐπώνυμον αὐτοῦ γενέσθαι
c 7 καὶ μὴ πάντα διὰ Οὐεντιδίου κατορθοῦσθαι. τῆς δὲ πολιορκίας μῆκος λαμβανούσης, καὶ τῶν ἔνδον ὡς ἀπέγνωσαν τὰς διαλύσεις πρὸς ἀλκὴν τρεπομένων, πράτ- 108 Z[1]
των μὲν οὐδέν, ἐν αἰσχύνῃ δὲ καὶ μεταγνώσει γενό- 26

6 Cass. Dio 49, 19—22 Strab. 16, 751 Ioseph. ant. 14, 434. 439 b. Iud. 1, 317. 320 Zon. 10, 26 Liv. per. 128 Vell. 2, 78, 1 Flor. 2, 19 Oros. 6, 18, 23. 24 al.

[App. *Π* (= **PR**) **KL**] **1** *καταλείπων* **K** et ante ras. **R** || **3** *νεανίσκων* **P** || 4—p. 95, **15** hab. App. || **5** *ἀπὸ τοῦ τῆς* App. || **6** *ἐμπλήσας* App. || **7** *τὸν τοῦ* Zie. *τὸν* App. *Π* **L** *τοῦ* **K** || **9** *κυρριστικῆι* **P** *κυριστικῇ* **L** App. | *παμπόλους* **P** App. || **10** *τὸ* App.: om. *Π* **KL** || **12** *ἔμπλεω* **L** || **13** *μηδείας* **R**[1] || **15** *Οὐενδίδιος μὲν οὖν Πάρθους προσωτέρω* App. || **16** *ἀπιὼν* **R**[1] || **18** *δὲ* om. **L**[1] || **19** *ἐκέλευσε* App. || **20** *ἐπιών* om. App. || **22** *ἐπί γε τούτῳ τὸ ἔργον* App. (*τούτω* et **K**) | *ἐπόνυμον* **R**[1] || **24** *ἀπέγνω* **P**[1] *ἀπεγνωκότων* **P**[2] || **25** *ἀλκεῖν* **K** | *τρεπομένων* App.: *τραπομένων* codd. || **26** *μὲν* App.: om. *Π* **KL**

μενος, ἀγαπητῶς ἐπὶ τριακοσίοις σπένδεται ταλάντοις a. 38
πρὸς τὸν Ἀντίοχον. καὶ μικρὰ τῶν ἐν Συρίᾳ καταστησά- 8
μενος εἰς Ἀθήνας ἐπανῆλθε, καὶ τὸν Οὐεντίδιον οἷς
ἔπρεπε τιμήσας ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν θρίαμβον. οὗτος ἀπὸ 9
5 Πάρθων ἄχρι δεῦρο τεθριάμβευκε μόνος, ἀνὴρ γένει
μὲν ἀφανής, ἀπολαύσας δὲ τῆς Ἀντωνίου φιλίας τὸ λαβεῖν
ἀφορμὰς πράξεων μεγάλων, αἷς κάλλιστα χρησάμενος d
ἐβεβαίωσε τὸν περὶ Ἀντωνίου λεγόμενον καὶ Καίσαρος
λόγον, ὡς εὐτυχέστεροι δι' ἑτέρων ἦσαν ἢ δι' αὐτῶν
377 S στρατηγεῖν. καὶ γὰρ Σόσσιος Ἀντωνίου στρατηγὸς ἐν 10
11 Συρίᾳ πολλὰ διεπράττετο, καὶ Κανίδιος ἀπολειφθεὶς ὑπ'
αὐτοῦ περὶ Ἀρμενίαν, τούτους τε νικῶν καὶ τοὺς Ἰβήρων
καὶ Ἀλβανῶν βασιλέας ἄχρι τοῦ Καυκάσου προῆλθεν.
ἀφ' ὧν ἐν τοῖς βαρβάροις ὄνομα καὶ κλέος ηὔξετο τῆς
15 Ἀντωνίου δυνάμεως.

35. Αὐτὸς δὲ πάλιν ἔκ τινων διαβολῶν παροξυνθεὶς a. 37
πρὸς Καίσαρα, ναυσὶ τριακοσίαις ἔπλει πρὸς τὴν Ἰταλίαν·
οὐ δεξαμένων δὲ τῶν Βρεντεσινῶν τὸν στόλον εἰς Τά-
ραντα περιώρμισεν. ἐνταῦθα τὴν Ὀκταουίαν — συνέπλει 2 e
20 γὰρ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος αὐτῷ — δεηθεῖσαν ἀποπέμπει πρὸς
109 Z[1] τὸν ἀδελφόν, ἔγκυον μὲν οὖσαν, ἤδη δὲ καὶ δεύτερον ἐξ
αὐτοῦ θυγάτριον ἔχουσαν. ἡ δ' ἀπαντήσασα καθ' ὁδὸν 3
Καίσαρι καὶ παραλαβοῦσα τῶν ἐκείνου φίλων Ἀγρίππαν
καὶ Μαικήναν, ἐνετύγχανε πολλὰ ποτνιωμένη καὶ πολλὰ
25 δεομένη μὴ περιιδεῖν αὐτὴν ἐκ μακαριωτάτης γυναικὸς
ἀθλιωτάτην γενομένην. νῦν μὲν γὰρ ἅπαντας ἀνθρώπους 4
εἰς αὐτὴν ἀποβλέπειν, αὐτοκρατόρων δυεῖν τοῦ μὲν

8 mor. 319d sq. || **10** Cass. Dio 49, 22, 3 Ioseph. ant. 14, 468sq. b. Iud. passim || **11** Cass. Dio 49, 24, 1 || **16** App. civ. 5, 93, 387—95, 398 Cass. Dio 48, 54

[App. Π (= PR) KL] **2** τὸν om. App. || **3** ἐς App. || **4** ἔπρεπε] ἔπραττε L[1] | ἔπεμπεν App. || **5** μέχρι App. | γένει App.: γενόμενος codd. || **6** τὸ] τῶ LP[2] || **8** καὶ App. qui καὶ καίσαρος λεγόμενον: om. ΠKL || **11** καννίδιος App. || **12** ἀρμενίαν RL || **14** ηὔξετο App.: ηὔξητο codd. || **18** βρεντεσηνῶν PR[2]L || **19** περιώρμησεν PKL | ὀκταβίαν KL || **20** δεηθεῖσα P || **22** ἔχουσα P || **23** τῶι καίσαρι K || **24** μαικίναν ἐνετύγχανε δὲ P

a. 37 γυναῖκα τοῦ δ' ἀδελφὴν οὖσαν· „εἰ δὲ τὰ χείρω κρατή-
f σειεν" ἔφη „καὶ γένοιτο πόλεμος, ὑμῶν μὲν ἄδηλον ὅτῳ
κρατεῖν ἢ κρατεῖσθαι πέπρωται, τὰ ἐμὰ δ' ἀμφοτέρως
5 ἄθλια." τούτοις ἐπικλασθεὶς ὁ Καῖσαρ ἧκεν εἰρηνικῶς εἰς
Τάραντα, καὶ θέαμα κάλλιστον οἱ παρόντες ἐθεῶντο, 5
πολὺν μὲν ἐκ γῆς στρατὸν ἡσυχάζοντα, πολλὰς δὲ ναῦς
ἀτρέμα πρὸς τοῖς αἰγιαλοῖς ἐχούσας, αὐτῶν δὲ καὶ φίλων
6 ἀπαντήσεις καὶ φιλοφροσύνας. εἱστία δ' Ἀντώνιος πρότε-
7 ρος, καὶ τοῦτο τῇ ἀδελφῇ Καίσαρος δόντος. ἐπεὶ δ' ὡμο-
982 λόγητο Καίσαρα μὲν Ἀντωνίῳ δοῦναι δύο τάγματα πρὸς 10
τὸν Παρθικὸν πόλεμον, Ἀντώνιον δὲ Καίσαρι χαλκεμ-
βόλους ἑκατόν, Ὀκταουία τῶν ὡμολογημένων χωρὶς
ᾐτήσατο τῷ μὲν ἀδελφῷ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς εἴκοσι μυο-
πάρωνας, τῷ δ' ἀνδρὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ στρατιώτας 378 S
8 χιλίους. οὕτω δ' ἀλλήλων διακριθέντες, ὁ μὲν εὐθὺς εἴχετο 15
τοῦ πρὸς Πομπήιον πολέμου Σικελίας ἐφιέμενος, Ἀντώνιος
δ' Ὀκταουίαν μετὰ τῶν ἐξ ἐκείνης καὶ τοὺς ἐκ Φουλβίας
παῖδας αὐτῷ παρακαταθέμενος, εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπεπέ-
ρασεν.

36. Εὕδουσα δ' ἡ δεινὴ συμφορὰ χρόνον πολύν, ὁ Κλεο- 110 Z[1]
πάτρας ἔρως, δοκῶν κατευνάσθαι καὶ κατακεκηλῆσθαι τοῖς 21
βελτίοσι λογισμοῖς, αὖθις ἀνέλαμπε καὶ ἀνεθάρρει Συρίᾳ
b 2 πλησιάζοντος αὐτοῦ. καὶ τέλος, ὥσπερ φησὶν ὁ Πλάτων
(Phaedr. 254a) τὸ δυσπειθὲς καὶ ἀκόλαστον τῆς ψυχῆς
ὑποζύγιον, ἀπολακτίσας τὰ καλὰ καὶ σωτήρια πάντα, 25
Καπίτωνα Φοντήιον ἔπεμψεν ἄξοντα Κλεοπάτραν εἰς
3 Συρίαν. ἐλθούσῃ δὲ χαρίζεται καὶ προστίθησι μικρὸν
οὐδὲν οὐδ' ὀλίγον, ἀλλὰ Φοινίκην, Κοίλην Συρίαν, Κύπρον,
Κιλικίας πολλήν· ἔτι δὲ τῆς τ' Ἰουδαίων τὴν τὸ βάλσαμον
φέρουσαν καὶ τῆς Ναβαταίων Ἀραβίας ὅση πρὸς τὴν ἐκτὸς 30

15 App. civ. 5, 95, 399 || 27 Cass. Dio 49, 32, 4. 5

[Π (= PR) KL] 2 ἡμῶν R[1] || 3 ἢ] καὶ P || 4 εἰρηνικὸς KL || 11 παρθικῶν P παρθενικὸν K || 15 εἴχετο εὐθὺς L || 18 αὐτῷ Anon.: αὐτοῦ || 21 κατακεκλῆσθαι PK || 22 ἐθάρρει L ἀνεθάλπετο Herw. || 26 φαντήιον ante ras. P

ἀποκλίνει θάλασσαν. αὗται μάλιστα Ῥωμαίους ἠνίασαν 4
αἱ δωρεαί. καίτοι πολλοῖς ἐχαρίζετο τετραρχίας καὶ
βασιλείας ἐθνῶν μεγάλων ἰδιώταις οὖσι, πολλοὺς δ' c
ἀφῃρεῖτο βασιλείας ὡς Ἀντίγονον τὸν Ἰουδαῖον, ὃν καὶ
5 προαγαγὼν ἐπελέκισεν, οὐδενὸς πρότερον ἑτέρου βασι-
λέως οὕτω κολασθέντος. ἀλλὰ τὸ αἰσχρὸν ἦν τῶν Κλεο-
πάτρας τιμῶν ἀνιαρότατον. ηὔξησε δὲ τὴν διαβολὴν παῖδας 5
ἐξ αὐτῆς διδύμους ἀνελόμενος, καὶ προσαγορεύσας τὸν
μὲν Ἀλέξανδρον, τὴν δὲ Κλεοπάτραν, ἐπίκλησιν δὲ τὸν μὲν
10 Ἥλιον, τὴν δὲ Σελήνην. οὐ μὴν ἀλλ' ἀγαθὸς ὢν ἐγκαλλω- 6
πίσασθαι τοῖς αἰσχροῖς, ἔλεγε τῆς μὲν Ῥωμαίων ἡγεμονίας
οὐ δι' ὧν λαμβάνουσιν, ἀλλ' ἐν οἷς χαρίζονται φαίνεσθαι
τὸ μέγεθος· διαδοχαῖς δὲ καὶ τεκνώσεσι πολλῶν βασιλέων
111 Z[1] πλατύνεσθαι τὰς εὐγενείας. οὕτω γοῦν ὑφ' Ἡρακλέους 7
379 S τεκνωθῆναι τὸν αὐτοῦ πρόγονον, οὐκ ἐν μιᾷ γαστρὶ d
16 θεμένου τὴν διαδοχὴν οὐδὲ νόμους Σολωνείους καὶ
κυήσεως εὐθύνας δεδοικότος, ἀλλὰ τῇ φύσει πολλὰς γενῶν
ἀρχὰς καὶ καταβολὰς ἀπολιπεῖν ἐφιέντος.

37. Ἐπεὶ δὲ Φραάτου κτείναντος Ὑρώδην τὸν πατέρα a. 36
20 καὶ τὴν βασιλείαν κατασχόντος, ἄλλοι τε Πάρθων ἀπ-
εδίδρασκον οὐκ ὀλίγοι, καὶ Μοναίσης ἀνὴρ ἐπιφανὴς καὶ
δυνατὸς ἧκε φεύγων πρὸς Ἀντώνιον, τὰς μὲν ἐκείνου
τύχας ταῖς Θεμιστοκλέους εἰκάσας, περιουσίαν δὲ τὴν
ἑαυτοῦ καὶ μεγαλοφροσύνην τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι
25 παραβαλών, ἐδωρήσατο τρεῖς πόλεις αὐτῷ, Λάρισσαν
καὶ Ἀρέθουσαν καὶ Ἱερὰν πόλιν ἣν Βαμβύκην πρότερον e

4 cf. ad p. 95, 10; Cass. Dio 49, 22, 6 Ioseph. ant. 14, 488sq. 15, 8sq. b. Iud. 1, 357 || 7 Cass. Dio 49, 32, 4. 50, 25, 3 || 14 cf. cap. 4 || 19 Cass. Dio 49, 23, 2—24

[Π (= PR) KL] 2 αἱ supra lin. R | πολλὰς L || 4 ὃν om. RK || 7 ἀνιαρώτατον ante ras. R || 19—p. 113, 12 hab. Ps.-App. III p. 75—100 Schw. || 19 φραάτου App.: φραόρτου codd. | ὀρώδην App.: ὑρώδη codd. || 21 μονέσης App. (μοναίσσης cod. quidam Cass. D. 49, 23, 5 *Monaeses* Hor. c. 3, 6, 9), item p. 98, 1 || 24 αὑτοῦ App. || 25 παραλαβὼν App. || 26 Βαμβύκην App. Vulc. Anon.: καμβύκην K[t]L βορβύκην Π βορβύκιν K[m]

2 ἐκάλουν. τοῦ δὲ Πάρθων βασιλέως τῷ Μοναίσῃ δεξιὰν
a. 36 καταπέμψαντος, ἄσμενος αὐτὸν ἀπέστειλεν ὁ Ἀντώνιος,
ἐξαπατᾶν μὲν ἐγνωκὼς τὸν Φραάτην ὡς εἰρήνης ἐσομέ-
νης, ἀξιῶν δὲ τὰς ἁλούσας ἐπὶ Κράσσου σημαίας καὶ
3 τῶν ἀνδρῶν ἀπολαβεῖν τοὺς περιόντας. αὐτὸς δὲ Κλεο- 5
πάτραν εἰς Αἴγυπτον ἀποπέμψας, ἐχώρει δι' Ἀραβίας
καὶ Ἀρμενίας, ὅπου συνελθούσης αὐτῷ τῆς δυνάμεως
καὶ τῶν συμμάχων βασιλέων – πάμπολλοι δ' ἦσαν οὗ-
τοι, μέγιστος δὲ πάντων ὁ τῆς Ἀρμενίας Ἀρταουάσδης,
ἑξακισχιλίους ἱππεῖς καὶ πεζοὺς ἑπτακισχιλίους παρ- 112 Z[1]
4 έχων – ἐξήτασε τὸν στρατόν. ἦσαν δὲ Ῥωμαίων μὲν 11
f αὐτῶν ἑξακισμύριοι πεζοί, καὶ τὸ Ῥωμαίοις συντεταγμέ-
νον ἱππικὸν Ἰβήρων καὶ Κελτῶν μύριοι, τῶν δ' ἄλλων
ἐθνῶν ἐγένοντο τρεῖς μυριάδες σὺν ἱππεῦσιν ὁμοῦ καὶ
5 ψιλοῖς. τοσαύτην μέντοι παρασκευὴν καὶ δύναμιν, ἣ καὶ 15
τοὺς πέραν Βάκτρων Ἰνδοὺς ἐφόβησε καὶ πᾶσαν ἐκρά-
933 δανε τὴν Ἀσίαν, ἀνόνητον αὐτῷ διὰ Κλεοπάτραν γενέ-
6 σθαι λέγουσι. σπεύδοντα γὰρ ἐκείνῃ συνδιαχειμάσαι, τὸν
πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸ καιροῦ καὶ πᾶσι χρήσασθαι
τεταραγμένως, οὐκ ὄντα τῶν ἑαυτοῦ λογισμῶν, ἀλλ' ὑπὸ 380 S
φαρμάκων τινῶν ἢ γοητείας παπταίνοντα πρὸς ἐκείνην 21
ἀεί, καὶ πρὸς τὸ τάχιον ἐπανελθεῖν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ
κρατῆσαι τῶν πολεμίων γενόμενον.

38. Πρῶτον μὲν οὖν αὐτοῦ δέον ἐν Ἀρμενίᾳ διαχειμάσαι
καὶ διαναπαῦσαι τὸν στρατόν, ὀκτακισχιλίων σταδίων ἀπο- 25

5 Ioseph. ant. 15, 96 || 6 Strab. 11, 524. 530 Liv. per. 130 Vell. 2, 82 || Cap. 38 Cass. Dio 49, 25, 1–4. 26, 1 Strab. 11, 523 Liv. per. 130 Vell. 2, 82, 2 Flor. 2, 20, 3

[App. **Π** (= **PR**) **KL**] **2** ἀπέστελλεν Ἀντώνιος App. || **3** φραόρτην codd. || **4** δὲ om. codd. || **6** ἐς App. || **6–7** ἀρμενίας καὶ ἀραβίας **L** (ἀρμενίας et **R**) || **9** μέγιστος δὲ ὁ τῶν Ἀρμενίων Ἀρταβάζης App. | ἀρμενίας **RL** || **10** ἑξακισχιλίους] cf. p. 112, 24 et test. et Sint. in praef. edit. min. || **11** ἐξέτασσε App. || **15** ᾗ App. || **20** αὐτοῦ App. || **22** τὸ[1]] τῷ **R**[2], item τὸ[2] || **23** γενόμενον App.: γινόμενον codd. || **24** οὖν App.: om. **ΠKL** | δέον] δεόμενον **L** | ἀρμενίαι **RL**, item p. 99, 3 | παραχειμάσαι App. || **25** ἀποτετρυμμένον App. ἀποτετρυχωμένον **R**[2]

τετρυμένον πορείᾳ, καὶ πρὶν ἢ κινεῖν ἐκ τῶν χειμαδίων a. 36
Πάρθους ἔαρος ἀρχῇ Μηδίαν καταλαβεῖν, οὐκ ἠνέσχετο
τὸν χρόνον, ἀλλ' εὐθὺς ἦγεν ἐν ἀριστερᾷ λαβὼν Ἀρμενίαν, b
καὶ τῆς Ἀτροπατηνῆς ἀψάμενος ἐπόρθει τὴν χώραν.
5 ἔπειτα μηχανημάτων αὐτῷ πρὸς πολιορκίαν ἀναγκαίων 2
τριακοσίαις ἁμάξαις παραπεμπομένων, ἐν οἷς καὶ κριὸς ἦν
ὀγδοήκοντα ποδῶν μῆκος, ὧν οὐδὲν ἐνεχώρει διαφθαρὲν
113 Z[1] ἐπὶ καιροῦ πάλιν γενέσθαι διὰ τὸ τὴν ἄνω χώραν πᾶν
ξύλον ἀγεννὲς εἰς μῆκος καὶ μαλθακὸν ἐκφέρειν, ἐπειγό-
10 μενος ὡς ἐμπόδια τοῦ ταχύνειν ἀπέλιπε, φυλακήν τινα 3
καὶ Στατιανὸν ἡγεμόνα τῶν ἁμαξῶν ἐπιστήσας, αὐτὸς
δὲ Φραάτα μεγάλην πόλιν, ἐν ᾗ καὶ τέκνα καὶ γυναῖκες
ἦσαν τοῦ τῆς Μηδίας βασιλέως, ἐπολιόρκει. τῆς δὲ χρείας 4 c
εὐθὺς ὅσον ἥμαρτε τὰς μηχανὰς ἀπολιπὼν ἐξελεγχούσης,
15 ὁμόσε χωρῶν ἔχου πρὸς τὴν πόλιν χῶμα σχολῇ καὶ πολυπό-
νως ἀνιστάμενον. ἐν τούτῳ δὲ καταβαίνων στρατιᾷ μεγάλῃ 5
Φραάτης, ὡς ἤκουσε τὴν ἀπόλειψιν τῶν μηχανοφόρων
ἁμαξῶν, ἔπεμψε τῶν ἱππέων πολλοὺς ἐπ' αὐτάς, ὑφ'
ὧν περιληφθεὶς ὁ Στατιανὸς ἀποθνήσκει μὲν αὐτός,
20 ἀποθνήσκουσι δὲ μύριοι τῶν μετ' αὐτοῦ. τὰς δὲ μηχανὰς 6
ἑλόντες οἱ βάρβαροι διέφθειραν. εἷλον δὲ παμπόλλους, ἐν
οἷς καὶ Πολέμων ἦν ὁ βασιλεύς.

39. Τοῦτο πάντας μὲν ὡς εἰκὸς ἠνίασε τοὺς περὶ Ἀν-
τώνιον, ἀνελπίστως ἐν ἀρχῇ πληγέντας· ὁ δ' Ἀρμένιος
25 Ἀρταουάσδης ἀπογνοὺς τὰ Ῥωμαίων ᾤχετο τὴν αὑτοῦ d

[App. Π (= PR) KL] 1 πρὶν ἥκειν ἐκ App. || 2 μήδειαν ΠK || 3 ἐν ἀριστερῶι L ἐπ' ἀριστερὰ App. | λαβεῖν K || 4 σατραταπατη-νῆς P σατροπατηνῆς R || 6 ἦν om. K || 8 τὸ om. KL || 9 ἐς App. || 11 Στατιανὸν Xy.: στρατιανὸν App. τατιανὸν codd., item l. 19 || 12 Φραάτα App. Anon.: φραάρτα codd. (φραόρτου K[2]; Πράασπα Cass. D. Steph. Byz. s. v. Φράασπα Steph. Byz. s. v. Φάρασπα Ptol. 6, 2, 10 Οὐέρα Strab. 11, 523) || 13 μηδείας KR || 14 ὅσον] ἐς ἃ App. || 15 ἔχου τὸ πρὸς App. || 17 φραάτης App.: φραόρτης codd. | τὴν ἀπόλειψιν ὡς ἤκουσε App. | μηχανηφόρων L App. || 20 μυρίοι P || 21 εἷλον δὲ om. App. || 22 ὁ om. L || 24 ἁρμένιος ΠL || 25 ἀρταουάσδης KR[2]L[2] et fortasse ante ras. R[1]: ἀρτου-άσδης PL[1] et ex ras. R[1] ἀρταβάζης App.

a. 36 στρατιὰν ἀναλαβών, καίπερ αἰτιώτατος τοῦ πολέμου γε- 381 S
2 νόμενος. ἐπιφανέντων δὲ λαμπρῶς τοῖς πολιορκοῦσι τῶν
Πάρθων καὶ χρωμένων ἀπειλαῖς πρὸς ὕβριν, οὐ βουλό-
μενος Ἀντώνιος ἡσυχάζοντι τῷ στρατῷ τὸ δυσθυμοῦν 114 Z[1]
καὶ καταπεπληγμένον ἐμμένειν καὶ αὔξεσθαι, δέκα 5
τάγματα λαβὼν καὶ τρεῖς στρατηγίδας σπείρας ὁπλιτῶν,
τοὺς δ' ἱππεῖς ἅπαντας, ἐξήγαγε πρὸς σιτολογίαν, ἡγού-
μενος οὕτως ἂν ἐπισπασθέντων μάλιστα τῶν πολεμίων
3 ἐκ παρατάξεως μάχην γενέσθαι. προελθὼν δὲ μιᾶς ὁδὸν
ἡμέρας, ὡς ἑώρα τοὺς Πάρθους κύκλῳ περιχεομένους 10
e καὶ προσπεσεῖν καθ' ὁδὸν αὐτῷ ζητοῦντας, ἐξέθηκε μὲν
τὸ τῆς μάχης σύμβολον ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καθελὼν δὲ
τὰς σκηνὰς ὡς οὐ μαχησόμενος, ἀλλ' ἀπάξων, παρημεί-
βετο τῶν βαρβάρων τὴν τάξιν οὖσαν μηνοειδῆ, κελεύ-
σας, ὅταν οἱ πρῶτοι τοῖς ὁπλίταις ἐν ἐφικτῷ δοκῶσιν 15
4 εἶναι, τοὺς ἱππεῖς ἐναντίους εἰσελαύνειν. τοῖς δὲ Πάρ-
θοις παρακεκριμένοις λόγου κρείττων ἡ τάξις ἐφαίνετο
τῶν Ῥωμαίων, καὶ κατεθεῶντο παρεξιόντας ἐν διαστή-
μασιν ἴσοις ἀθορύβως καὶ σιωπῇ τοὺς ὑσσοὺς κραδαί-
5 νοντας. ὡς δὲ τὸ σημεῖον ἤρθη καὶ προσεφέροντο μετὰ 20
f κραυγῆς ἐπιστρέψαντες οἱ ἱππεῖς, τούτους μὲν ἠμύνοντο
δεξάμενοι, καίπερ εὐθὺς ἐντὸς τοξεύματος γενομένους,
τῶν δ' ὁπλιτῶν συναπτόντων ἅμα βοῇ καὶ πατάγῳ τῶν
ὅπλων, οἵ θ' ἵπποι τοῖς Πάρθοις ἐξίσταντο ταρβοῦντες,
6 καὶ αὐτοὶ πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφευγον. ὁ δ' Ἀντώνιος 25
934 ἐνέκειτο τῇ διώξει καὶ μεγάλας εἶχεν ἐλπίδας, ὡς τοῦ
πολέμου τὸ σύμπαν ἢ τὸ πλεῖστον ἐκείνῃ τῇ μάχῃ διαπε-

2 Cass. Dio 49, 26, 2. 3

[App. *Π* (= **PR**) **KL**] **1** στρατιὰν App.: στρατείαν codd. || **4** τὸ] τῶ **K** | δύσθυμον App. || **7** ἡγούμενος App.: οἰόμενος codd. || **8** ἐπιστάντων App. | τῶν πολεμίων μάλιστα **L**[1] || **9** μιᾶς] μόνον App. || **9—10** ἡμέρας ὁδὸν **L** || **14** τάξιν] ὄψιν App. | μονοειδῆ **P**[1] || **15** ἀφύκτῳ App. || **16** εἶναι om. App. || **17** ἐφαίνετο ἡ τάξις App. || **18** παρεξιόντες **R**[1] || **19** ἴσοις App. Anon.: ἴσους codd. | ἀθορύβους App. | κραδαίνοντες **L**[1] || **20** ἦρον App. || **21** τούτους] τοὺς App. || **23** συνεπιόντων App. || **25** ἐς App. et porro

115 Z¹ πραγμένος. ἐπεὶ δὲ τῆς διώξεως γενομένης τοῖς μὲν πεζοῖς 7
ἐπὶ πεντήκοντα στάδια, τοῖς δ' ἱππεῦσιν ἐπὶ τρὶς τοσαῦτα, a. 36
τοὺς πεπτωκότας τῶν πολεμίων καὶ τοὺς ἡλωκότας
ἐπισκοποῦντες εὗρον αἰχμαλώτους μὲν τριάκοντα, νεκροὺς
5 δ' ὀγδοήκοντα μόνους, ἀπορία καὶ δυσθυμία πᾶσι παρέστη,
382 S δεινὸν εἶναι λογιζομένοις, εἰ νικῶντες μὲν οὕτως ὀλίγους
κτενοῦσιν, ἡττώμενοι δὲ στερήσονται τοσούτων ὅσους
ἀπέβαλον περὶ ταῖς ἁμάξαις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ συσκευασά- 8
μενοι τὴν ἐπὶ Φραάτων καὶ τοῦ στρατοπέδου προῆγον.
10 ἐντυχόντες δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν πρῶτον μὲν ὀλίγοις τῶν b
πολεμίων, ἔπειτα πλείοσι, τέλος δὲ πᾶσιν ὥσπερ ἀηττήτοις
καὶ νεαλέσι, προκαλουμένοις καὶ προσβάλλουσι πανταχόθεν,
μοχθηρῶς καὶ πολυπόνως ἀπεσώθησαν εἰς τὸ
στρατόπεδον. τῶν δὲ Μήδων ἐκδρομήν τινα ποιησαμένων 9
15 ἐπὶ τὸ χῶμα καὶ τοὺς προμαχομένους φοβησάντων,
ὀργισθεὶς ὁ Ἀντώνιος ἐχρήσατο τῇ λεγομένῃ δεκατείᾳ
πρὸς τοὺς ἀποδειλιάσαντας· διελὼν γὰρ εἰς δεκάδας τὸ
πλῆθος, ἀφ' ἑκάστης ἕνα τὸν λαχόντα κλήρῳ διέφθειρε,
τοῖς δ' ἄλλοις ἀντὶ πυρῶν ἐκέλευε κριθὰς μετρεῖσθαι.
20 **40.** Χαλεπὸς δ' ἀμφοτέροις ἦν ὁ πόλεμος, καὶ τὸ μέλλον
αὐτοῦ φοβερώτερον, Ἀντωνίῳ μὲν προσδοκῶντι λιμόν·
οὐκέτι γὰρ ἦν ἄνευ τραυμάτων καὶ νεκρῶν πολλῶν c
116 Z¹ ἐπισιτίσασθαι· Φραάτης δὲ τοὺς Πάρθους ἐπιστάμενος 2
πάντα μᾶλλον ἢ χειμῶνος ἔξω προσταλαιπωρεῖν καὶ
25 θυραυλεῖν δυναμένους, ἐφοβεῖτο μὴ τῶν Ῥωμαίων
ἐγκαρτερούντων καὶ παραμενόντων ἀπολίπωσιν αὐτόν,

14 Cass. Dio 49, 26, 4—27, 2 Frontin. 4, 1, 37 || Cap. 40 Cass. Dio 49, 27, 3—5

[App. Π (= PR) KL] 2 σταδίους App. || 6 εἶναι om. App. | νομιζομένοις ante ras. L || 7 κτείνουσιν: em. Zie. || 8 περὶ om. App. παρὰ L² | τῆς δ' ὑστεραίας ἐσκευασμένοι App. || 9 τὴν om. App. | Φραάτων Sol.: φραάτη App. φραάρτου R² φραάρτεων PR¹L φρααρτέων K | καὶ om. App. || 13 ἀπεσσώθησαν R || 16 δεκατίαι RK || 18 ἀφ'] ἐφ' L¹ | τῶν R¹, qui et λαχόντων videtur habuisse || 19 ἐκέλευσε App. || 23 ἐπισιτίζεσθαι App. | φραάτης App.: φραόρτης ΠL φραόρτην K || 26 ἀπολείπωσιν K et ante ras. R

a. 36 ἤδη τοῦ ἀέρος συνισταμένου μετὰ φθινοπωρινὴν ἰσημε-
3 ρίαν. δόλον οὖν συντίθησι τοιόνδε. Πάρθων οἱ γνω-
ριμώτατοι περὶ τὰς σιτολογίας καὶ τὰς ἄλλας ἀπαντήσεις
μαλακώτερον τοῖς Ῥωμαίοις προσεφέροντο, λαμβάνειν τε
παριέντες αὐτοῖς ἔνια καὶ τὴν ἀρετὴν ἐπαινοῦντες, ὡς 5
πολεμικωτάτων ἀνδρῶν καὶ θαυμαζομένων ὑπὸ τοῦ σφε-
d 4 τέρου βασιλέως δικαίως. ἐκ δὲ τούτου προσελαύνοντες
ἐγγυτέρω καὶ τοὺς ἵππους ἀτρέμα παραβάλλοντες, ἐλοι-
δόρουν τὸν Ἀντώνιον, ὅτι βουλομένῳ Φραάτῃ διαλλα-
γῆναι καὶ φείσασθαι τοιούτων ἀνδρῶν καὶ τοσούτων 10
ἀφορμὴν οὐ δίδωσιν, ἀλλὰ τοὺς χαλεποὺς καὶ μεγάλους
κάθηται πολεμίους ἀναμένων, λιμὸν καὶ χειμῶνα, δι' ὧν 383 S
ἔργον ἐστὶ καὶ προπεμπομένους ὑπὸ Πάρθων ἀπο-
5 φεύγειν. πολλῶν δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀναφε-
ρόντων, μαλασσόμενος ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, ὅμως οὐ πρό- 15
τερον ἐπεκηρυκεύσατο πρὸς τὸν Πάρθον, ἢ πυθέσθαι τῶν
φιλοφρονουμένων ἐκείνων βαρβάρων, εἰ τοῦ βασιλέως
6 ταῦτα φρονοῦντος διαλέγοιντο. φασκόντων δὲ καὶ παρα-
e καλούντων μὴ δεδιέναι μηδ' ἀπιστεῖν, ἔπεμψέ τινας τῶν
ἑταίρων, πάλιν τὰς σημαίας ἀξιῶν ἀπολαβεῖν καὶ τοὺς 20
αἰχμαλώτους, ὡς δὴ μὴ παντάπασιν ἀγαπᾶν τὸ σωθῆναι
7 καὶ διαφυγεῖν νομισθείη. τοῦ δὲ Πάρθου ταῦτα μὲν ἐᾶν
κελεύοντος, ἀπιόντι δ' εὐθὺς εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν εἶναι 117 Z[1]
φήσαντος, ὀλίγαις ἡμέραις συσκευασάμενος ἀνεζεύγνυεν.
8 ὢν δὲ καὶ δήμῳ πιθανὸς ἐντυχεῖν καὶ στρατὸν ἄγειν διὰ 25
λόγου παρ' ὀντινοῦν τῶν τότε πεφυκώς, ἐξέλιπεν αὐτὸς
αἰσχύνῃ καὶ κατηφείᾳ τὸ παραθαρρῦναι τὸ πλῆθος,
9 Δομίτιον δ' Ἀηνόβαρβον ἐκέλευε τοῦτο ποιῆσαι. καί
f τινες μὲν ἠγανάκτησαν ὡς ὑπερορώμενοι, τὸ δὲ πλεῖ-
στον ἐπεκλάσθη καὶ συνεφρόνησε τὴν αἰτίαν· διὸ καὶ 30

[App. **Π** (= **PR**) **KL**] **2** *συντίθησι* App.: *τίθησι* codd. | *τῶν πάρθων* App. || **9** *φραα* (sic) App. *φραόρτῃ* **Π** *φραάρτῃ* **KL** || **12** *πολεμίους* App. Ald.: *πολέμους* codd. || **16** *ἢ*] *πρὶν* App. || **19** *τινα* App. || **21** *δὴ*] *δὲ* App. | *ἀγαπῶν* App. || **23** *κελεύοντος* om. App. || **26** *παρ' ὀντιναοῦν* **KL** App. || **28** *ἀηνοβάρβον* **K** *ἑλληνοβάρβαρον* App. || **30** *αἰτίαν*] *δόξαν* App.

μᾶλλον ᾤοντο δεῖν ἀνταιδεῖσθαι καὶ πείθεσθαι τῷ στρα- a. 36
τηγῷ.

41. *Μέλλοντος δ' αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἄγειν ὀπίσω πεδινὴν καὶ ἄδενδρον οὖσαν, ἀνὴρ τῷ γένει Μάρδος,*
5 *πολλὰ τοῖς Πάρθων ἤθεσιν ἐνωμιληκώς, ἤδη δὲ Ῥωμαί-* 935
οις πιστὸς ἐν τῇ μάχῃ τῇ περὶ τὰς μηχανὰς γεγονώς, Ἀντωνίῳ προσελθὼν ἐκέλευε φεύγειν ἐν δεξιᾷ τῶν ὀρῶν ἐπιλαβόμενον, καὶ μὴ στρατὸν ὁπλίτην καὶ βαρὺν ἐν δρόμοις γυμνοῖς καὶ ἀναπεπταμένοις ὑποβάλλειν ἵππῳ
10 *τοσαύτῃ καὶ τοξεύμασιν, ὃ δὴ τεχνώμενον τὸν Φραάτην ἀναστῆσαι τῆς πολιορκίας αὐτὸν ὁμολογίαις φιλανθρώ-*
ποις· ἔσεσθαι δ' αὐτὸς ἡγεμὼν ὁδοῦ βραχυτέρας καὶ 2
384 S *μᾶλλον εὐπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐχούσης. ταῦτ' ἀκού-* 3
σας ὁ Ἀντώνιος ἐβουλεύετο, καὶ Πάρθοις μὲν οὐκ ἐβού-
15 *λετο δοκεῖν ἀπιστεῖν μετὰ σπονδάς, τὴν δὲ συντομίαν τῆς*
118 Z[1] *ὁδοῦ καὶ τὸ παρὰ κώμας οἰκουμένας ἔσεσθαι τὴν πορείαν* b
ἐπαινῶν, πίστιν ᾔτει τὸν Μάρδον. ὁ δὲ δῆσαι παρεῖχεν 4
αὐτὸν ἄχρι οὗ καταστήσαι τὸν στρατὸν εἰς Ἀρμενίαν, καὶ δεθεὶς ἡγεῖτο δύο ἡμέρας καθ' ἡσυχίαν. τῇ δὲ τρίτῃ 5
20 *παντάπασι τοὺς Πάρθους ἀπεγνωκότος Ἀντωνίου καὶ βαδίζοντος ἀνειμένως διὰ τὸ θαρρεῖν, ἰδὼν ὁ Μάρδος ἀπόχωσιν ἐμβολῆς ποταμοῦ νεωστὶ διεσπασμένην καὶ τὸ ῥεῦμα πολὺ πρὸς τὴν ὁδὸν ᾗ πορευτέον ἦν ἐκχεόμενον, συνῆκεν ὅτι τῶν Πάρθων ἔργον εἴη τοῦτο, δυσκολίας*
25 *ἕνεκα καὶ διατριβῆς ἐμποδὼν αὐτοῖς τὸν ποταμὸν τιθε-μένων, καὶ τὸν Ἀντώνιον ὁρᾶν ἐκέλευε καὶ προσέχειν, ὡς*

Cap. 41 Vell. 2, 82, 2 Flor. 2, 20, 4. 5 Cass. Dio 49, 28, 3 sq., sed cf. cap. 46

[App. *Π* (= PR) KL] **1** *ᾤοντο δὴ καὶ τούτου δεῖσθαι καὶ πείθεσθαι* App. || **3** *αὐτοῦ* om. App. | *ἀπάγειν* L || **4** *οὖσαν* om. App. | *Μαρσὸς* Freinshemius || **6** *τῇ*[2] om. App. | *γεγονώς*] *γενόμενος* App. || **9** *ὑποβάλλειν* App. et ante ras. L: *ὑποβαλεῖν* *Π*K et e ras. L || **10** *ὃ*] *οἳ* P | *τὸν* om. App. | *φραάτην* App.: *φραόρτην* codd. || **14** *ὁ* om. App. || **18** *ἑαυτὸν* App. | *καταστῆσαι* App.: *καταστήσῃ* codd. | *ἀρμενίαν* *Π*L || **19** *ἤγετο* App. || **20** *ἀπεγνωκότας* K || **23** *ἐκκεχυμένον* App. || **24** *τῶν*] *τὸ* L | *ἔργων* K

a. 36 6 τῶν πολεμίων ἐγγὺς ὄντων. ἄρτι δ' αὐτοῦ καθιστάντος
c εἰς τάξιν τὰ ὅπλα καὶ δι' αὐτῶν τοῖς ἀκοντισταῖς καὶ
σφενδονήταις ἐκδρομὴν ἐπὶ τοὺς πολεμίους παρασκευά-
ζοντος, ἐπεφάνησαν οἱ Πάρθοι καὶ περιήλαυνον, ὡς
κυκλωσόμενοι καὶ συνταράξοντες πανταχόθεν τὸν στρα- 5
7 τόν. ἐκδραμόντων δὲ τῶν ψιλῶν ἐπ' αὐτούς, πολλὰς μὲν
δόντες ἀπὸ τόξων, οὐκ ἐλάττονας δὲ ταῖς μολυβδίσι καὶ
8 τοῖς ἀκοντίοις πληγὰς λαβόντες, ἀνεχώρουν. εἶτ' ἐπῆγον
αὖθις, ἄχρι οὗ συστρέψαντες οἱ Κελτοὶ τοὺς ἵππους
ἐνέβαλον καὶ διεσκέδασαν αὐτούς, οὐκέτι τῆς ἡμέρας 10
ἐκείνης †ὑπόδειγμα γενομένους.

42. Ἐκ τούτου μαθὼν ὁ Ἀντώνιος ὃ ποιεῖν ἔδει, πολ-
d λοῖς ἀκοντισταῖς καὶ σφενδονήταις οὐ μόνον τὴν οὐρα-
γίαν, ἀλλὰ καὶ τὰς πλευρὰς ἑκατέρας στομώσας, ἐν πλαι-
σίῳ τὸν στρατὸν ἦγε, καὶ τοῖς ἱππόταις εἴρητο προσβάλ- 15
λοντας τρέπεσθαι, τρεψαμένους δὲ μὴ πόρρω διώκειν, 119 Z¹
ὥστε τοὺς Πάρθους τὰς ἐφεξῆς τέσσαρας ἡμέρας οὐθὲν
πλέον δράσαντας ἢ παθόντας ἀμβλυτέρους γενέσθαι καὶ 385 S
τὸν χειμῶνα ποιουμένους πρόφασιν ἀπιέναι διανοεῖσθαι.

2 Τῇ δὲ πέμπτῃ Φλαούϊος Γάλλος, ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ 20
δραστήριος ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένος, ᾔτησεν Ἀντώνιον
προσελθὼν πλείονας ψιλοὺς ἀπ' οὐρᾶς καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ
στόματος ἱππέων τινάς, ὡς μέγα κατόρθωμα ποιήσων.
e 3 δόντος δέ, προσβάλλοντας ἀνέκοπτε τοὺς πολεμίους, οὐχ
ὡς πρότερον ὑπάγων ἅμα πρὸς τοὺς ὁπλίτας καὶ ἀνα- 25
χωρῶν, ἀλλ' ὑφιστάμενος καὶ συμπλεκόμενος παραβολώ-
4 τερον. ὁρῶντες δ' αὐτὸν οἱ τῆς οὐραγίας ἡγεμόνες ἀπορ-
ρηγνύμενον, ἐκάλουν πέμποντες· ὁ δ' οὐκ ἐπείθετο. Τί-

[App. *Π* (= **PR**) **KL**] **3** *ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκδρομὴν* App. || **7** *δόντες* App.: *διδόντες* codd. | *τοῖς μολυβδίσι* **R**¹ || **8** *λαβόντες* App.: *λαμβάνοντες* codd. || **10** *ἐνέβαλλον* ante ras. **L** || **11** *ὑπὸ δεῖγμα* Rei. || **12** *ὁ* om. **R** || **14** *πλινθίῳ* App. || **15** *προσβάλλοντας* App.: *προσβαλόντας* codd. || **17** *οὐδὲν* App. || **18** *δράσοντας* **L**¹ | *γενέσθαι* App.: *γεγονέναι* codd. || **19** *ποιουμένοις* **L**¹ || **20** *φάβιος* App. *φλούιος* **L** || **22** *ἐπ' οὐρὰν* App. Anon. || **24** *προσβάλλοντας* **P** App.: *προσβαλλόντας* **R** *προσβαλόντας* **KL**

τιον δέ φασι τὸν ταμίαν καὶ τῶν σημαιῶν ἐπιλαβόμενον a. 36
στρέφειν ὀπίσω καὶ λοιδορεῖν τὸν Γάλλον ὡς ἀπολλύντα
πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας. ἀντιλοιδοροῦντος δ' ἐκεί- 5
νου καὶ διακελευομένου τοῖς περὶ αὐτὸν μένειν, ὁ μὲν
5 Τίτιος ἀπεχώρει· τὸν δὲ Γάλλον ὠθούμενον εἰς τοὺς
κατὰ στόμα λανθάνουσι πολλοὶ περισχόντες ἐκ τῶν ὄπι- f
σθεν. βαλλόμενος δὲ πανταχόθεν ἐκάλει πέμπων ἀρωγήν. 6
οἱ δὲ τοὺς ὁπλίτας ἄγοντες, ὧν καὶ Κανίδιος ἦν, ἀνὴρ
παρ' Ἀντωνίῳ δυνάμενος μέγιστον, οὐ μικρὰ δοκοῦσι
10 διαμαρτεῖν. δέον γὰρ ἀθρόαν ἐπιστρέψαι τὴν φάλαγγα, 7
120 Z[1] πέμποντες κατ' ὀλίγους ἐπιβοηθοῦντας, καὶ πάλιν ἡττω- 936
μένων τούτων ἑτέρους ἀποστέλλοντες, ἔλαθον ὀλίγου δεῖν
ἥττης καὶ φυγῆς ὅλον ἀναπλήσαντες τὸ στρατόπεδον,
εἰ μὴ ταχὺ μὲν αὐτὸς Ἀντώνιος μετὰ τῶν ὅπλων ἀπὸ 8
15 τοῦ στόματος ἦγεν ὑπαντιάζων, ταχὺ δὲ τὸ τρίτον τάγμα
διὰ τῶν φευγόντων ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὠσάμενον ἔσχε
τοῦ πρόσω διώκειν.

43. Ἀπέθανον δὲ τρισχιλίων οὐκ ἐλάττους, ἐκομίσθη-
σαν δ' ἐπὶ σκηνὰς τραυματίαι πεντακισχίλιοι· καὶ Γάλ-
20 λος ἦν ἐν τούτοις, τέτταρσιν ἐναντίοις διαπεπαρμένος
386 S τοξεύμασιν. ἀλλ' οὗτος μὲν ἐκ τῶν τραυμάτων οὐκ ἀν- 2
ήνεγκε, τοὺς δ' ἄλλους περιιὼν ὁ Ἀντώνιος ἐπεσκόπει
καὶ παρεθάρρυνε δεδακρυμένος καὶ περιπαθῶν. οἱ δὲ b
φαιδροὶ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ λαμβανόμενοι, παρεκάλουν
25 ἀπιόντα θεραπεύειν αὐτὸν καὶ μὴ κακοπαθεῖν, αὐτο-
κράτορα καλοῦντες καὶ σῴζεσθαι λέγοντες, ἂν ἐκεῖνος
ὑγιαίνῃ.

Καθόλου μὲν γὰρ οὔτ' ἀλκαῖς οὔθ' ὑπομοναῖς οὔθ' 3
ἡλικίᾳ λαμπρότερον ἄλλος αὐτοκράτωρ στρατὸν ἐκείνου
30 δοκεῖ συναγαγεῖν ἐν τοῖς τότε χρόνοις· ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν 4

[App. *Π* (= PR) KL] **1** *σημαίων* *Π* *σημέων* K || **6** *λαμβάνουσι* App. || **8** *ἐφ' ὧν* App. | *καὶ* om. L[1] || **9** *παρὰ τῶν* (corr. in *παρὰ τῶι* m. 2) *ἀντωνίω* L | *μέγιστα* App. || **15** *ἦγεν* App.: *ἧκεν* codd. || **19** *σκηνὰς* Rei.: *σκηναῖς* || **20** *ἐναντίοις* om. App. || **22** *περιὼν* *Π*L[1] || **23** *καὶ*[2] om. L[1] || **24** *λαβόμενοι* L | *ἐδέοντο καὶ παρεκάλουν* App. || **25** *ἑαυτὸν* App. || **28** *ἐν ἀλκαῖς* App. || **29** *ἐν ἡλικίᾳ* App.

a. 36 *αἰδὼς τὸν ἡγεμόνα καὶ πειθαρχία μετ' εὐνοίας, καὶ τὸ πάντας ὁμαλῶς, ἐνδόξους ἀδόξους, ἄρχοντας ἰδιώτας, τὴν παρ' Ἀντωνίῳ τιμὴν καὶ χάριν μᾶλλον αἱρεῖσθαι τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀσφαλείας, οὐδὲ τοῖς πάλαι Ῥω-*
c 5 *μαίοις ἀπέλιπεν ὑπερβολήν. τούτου δ' αἰτίαι πλείονες* 5
ἦσαν, ὡς προειρήκαμεν (cap. 4)· *εὐγένεια, λόγου δύναμις, ἁπλότης, τὸ φιλόδωρον καὶ μεγαλόδωρον, ἥ τε περὶ τὰς*
6 *παιδιὰς καὶ τὰς ὁμιλίας εὐτραπελία. τότε δὲ καὶ συμπονῶν* 121 Z[1]
καὶ συναλγῶν τοῖς κακοπαθοῦσι καὶ μεταδιδοὺς οὗ τις δεηθείη, προθυμοτέρους τῶν ἐρρωμένων τοὺς νοσοῦντας 10
καὶ τετρωμένους ἐποίησε.

44. *Τοὺς μέντοι πολεμίους ἀπαγορεύοντας ἤδη καὶ κάμνοντας οὕτως ἐπῆρεν ἡ νίκη, καὶ τοσοῦτον τῶν Ῥωμαίων κατεφρόνησαν, ὥστε καὶ νυκτὸς ἐπαυλίσασθαι τῷ στρατοπέδῳ, προσδοκῶντες αὐτίκα μάλα σκηνὰς ἐρή-* 15
2 *μους καὶ χρήματα διαρπάσειν ἀποδιδρασκόντων. ἅμα*
d *δ' ἡμέρᾳ πολὺ πλείονες ἐπηθροίζοντο, καὶ λέγονται τετρακισμυρίων οὐκ ἐλάττονες ἱππόται γενέσθαι, βασιλέως καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀεὶ τεταγμένους ὡς ἐπὶ σαφεῖ καὶ βεβαίῳ κατορθώματι πέμψαντος· αὐτὸς μὲν γὰρ οὐδεμιᾷ* 20
3 *μάχῃ παρέτυχεν. Ἀντώνιος δὲ βουλόμενος προσαγορεῦσαι τοὺς στρατιώτας, ᾔτησε φαιὸν ἱμάτιον, ὡς οἰκρότερος ὀφθείη. τῶν δὲ φίλων ἐναντιωθέντων, ἐν τῇ στρατηγικῇ φοινικίδι προελθὼν ἐδημηγόρησε, τοὺς μὲν νε-* 387 S
4 *νικηκότας ἐπαινῶν, ὀνειδίζων δὲ τοὺς φυγόντας. τῶν δ'* 25
οἳ μὲν παρεκελεύοντο θαρρεῖν, οἳ δ' ἀπολογούμενοι σφᾶς αὐτοὺς παρεῖχον, εἴτε βούλοιτο δεκατεύειν εἴτ' ἄλλῳ
e *τρόπῳ κολάζειν· μόνον παύσασθαι δυσφοροῦντα καὶ*
5 *λυπούμενον ἐδέοντο. πρὸς ταῦτα τὰς χεῖρας ἀνατείνας ἐπεύξατο τοῖς θεοῖς, εἴ τις ἄρα νέμεσις τὰς πρόσθεν* 30

[App. **Π** (= **PR**) **KL**] **3** *ἀντωνίωι* **ΠKL**: *ἀντωνίου* App. | *τιμήν τε καὶ* **ΠKL** || **6** *ὥσπερ εἰρήκαμεν* **P** || **7** *ἥ τε* App.: *ἡ* codd. || **8** *καὶ*[2] om. App. || **9. 10** *οὔτις δυνηθείη* **L**[1] || **13** *τοσοῦτο* App. *τοσούτω* **L** || **15** *προσδοκῶντας* Anon. || **16** *διαρπάζειν* **P** || **19** *αὐτῶν* **L**[1] || **23** *στρατηγίδι* App. || **24** *προελθὼν* App.: *προσελθὼν* codd. || **25** *φυγόντας* App.: *φεύγοντας* codd. || **30** *ἐπηύξατο* App.

εὐτυχίας αὐτοῦ μέτεισιν, εἰς αὐτὸν ἐλθεῖν, τῷ δ' ἄλλῳ a. 36
στρατῷ σωτηρίαν δοῦναι καὶ νίκην.

122 Z¹ **45.** Τῇ δ' ὑστεραίᾳ φραξάμενοι βέλτιον προῆγον, καὶ
τοῖς Πάρθοις ἐπιχειροῦσι πολὺς ἀπήντα παράλογος. οἰό- 2
5 μενοι γὰρ ἐφ' ἁρπαγὴν καὶ λεηλασίαν, οὐ μάχην, ἐλαύ-
νειν, εἶτα πολλοῖς βέλεσιν ἐντυγχάνοντες, ἐρρωμένους δὲ
καὶ νεαλεῖς ταῖς προθυμίαις ὁρῶντες, αὖθις ἐξέκαμνον.
ἐπεὶ δὲ καταβαίνουσιν αὐτοῖς ἀπὸ λόφων τινῶν ἐπικλινῶν 3
ἐπέθεντο καὶ βραδέως ὑπεξάγοντας ἔβαλλον, ἐπιστρέ- f
10 ψαντες οἱ θυρεοφόροι συνέκλεισαν εἴσω τῶν ὅπλων τοὺς
ψιλούς, αὐτοὶ δὲ καθέντες εἰς γόνυ προὐβάλοντο τοὺς
θυρεούς· οἱ δ' ὄπισθεν ὑπερέσχον αὐτῶν τὰ ὅπλα, κἀκεί-
νων ὁμοίως ἕτεροι. τὸ δὲ σχῆμα παραπλήσιον ἐρέψει 4
γινόμενον ὄψιν τε θεατρικὴν παρέχει, καὶ τῶν προβλη- 937
15 μάτων στεγανώτατόν ἐστι πρὸς τοὺς ὀιστοὺς ἀπολισθά-
νοντας. οἱ μέντοι Πάρθοι τὴν εἰς γόνυ κλίσιν τῶν Ῥω- 5
μαίων ἀπαγόρευσιν ἡγούμενοι καὶ κάματον εἶναι, τὰ
μὲν τόξα κατέθεντο, τοὺς δὲ κοντοὺς διαλαβόντες ἐγγὺς
προσέμειξαν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συναλαλάξαντες ἐξαίφνης 6
20 ἀνέθορον, καὶ τοῖς ὑσσοῖς παίοντες ἐκ χειρὸς ἔκτεινάν τε
τοὺς πρώτους καὶ τροπὴν ἔθεντο τῶν ἄλλων ἁπάντων.
ἐγίνετο δὲ ταῦτα καὶ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις, ἐπὶ μικρὸν 7
ἀνυόντων τῆς ὁδοῦ. καὶ λιμὸς ἥπτετο τοῦ στρατοῦ, σῖ- b
τόν τε βραχὺν καὶ διὰ μάχης ποριζομένου καὶ τῶν πρὸς
25 ἀλετὸν σκευῶν οὐκ εὐποροῦντος. τὰ γὰρ πολλὰ κατ-
123 Z¹ 388 S ελείπετο, τῶν μὲν ἀποθνῃσκόντων ὑποζυγίων, τῶν δὲ
τοὺς νοσοῦντας καὶ τραυματίας φερόντων. λέγεται δὲ 8

8 Cass. Dio 49, 29, 2—30 Flor. 2, 20, 6. 7 || 22 Cass. Dio 49, 28, 3—4 Flor. 2, 20, 8 Oros. 6, 19, 1

[App. Π (= PR) KL] 1 εἰς] ἐπ' App. || 2 δοῦναι App.: διδόναι codd. || 3 προσῆγον L || 6 ἐντυχόντες L¹ | δὲ om. L¹ τε App. || 7 ἐξέκαμον P || 9 ὑπεξάγοντας App.: ἐπεξάγοντας codd. || 10 θυρεοφόροι L: θυρεαφόροι ΠK App. || 11 καθεσθέντες App. | προυβάλλοντο PKL et quid. codd. App. || 12 οὐ παρέσχον P || 15 στερρότατον App. | edebant ἀπολισθαίνοντας contra codd. || 16 ἐς τὸ γόνυ App. || 18 τοὺς κοντοὺς δὲ App. | διαλαμβάνοντες L || 20—21 ἔκτεινον τοὺς πρώτους L || 24 βραχὺ Π | καὶ¹ App.: om. codd. || 25 ἄλετον L

a. 36 *χοῖνιξ Ἀττικὴ πυρῶν πεντήκοντα δραχμῶν ὤνιος γενέσθαι, τοὺς δὲ κριθίνους ἄρτους πρὸς ἀργύριον ἱστάντες*
9 *ἀπεδίδοντο. τραπόμενοι δὲ πρὸς λάχανα καὶ ῥίζας, ὀλίγοις μὲν ἐνετύγχανον τῶν συνήθων, ἀναγκαζόμενοι δὲ πειρᾶσθαι καὶ τῶν ἀγεύστων πρότερον, ἥψαντό τινος πόας* 5
10 *ἐπὶ θάνατον διὰ μανίας ἀγούσης. ὁ γὰρ φαγὼν οὐδὲν ἐμέμνητο τῶν ἄλλων οὐδ' ἐγίνωσκεν, ἓν δ' ἔργον εἶχε*
c *κινεῖν καὶ στρέφειν πάντα λίθον, ὥς τι μεγάλης σπουδῆς*
11 *ἄξιον διαπραττόμενος. ἦν δὲ μεστὸν τὸ πεδίον κεκυφότων χαμᾶζε καὶ τοὺς λίθους περιορυττόντων καὶ μεθιστάντων·* 10 *τέλος δὲ χολὴν ἐμοῦντες ἔθνησκον, ἐπεὶ καὶ τὸ μόνον*
12 *ἀντιπαθές, οἶνος, ἐξέλιπε. φθειρομένων δὲ πολλῶν καὶ τῶν Πάρθων οὐκ ἀφισταμένων, πολλάκις ἀναφθέγξασθαι τὸν Ἀντώνιον ἱστοροῦσιν „ὦ μύριοι", θαυμάζοντα τοὺς μετὰ Ξενοφῶντος, ὅτι καὶ πλείονα καταβαίνοντες* 15 *ὁδὸν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας καὶ πολλαπλασίοις μαχόμενοι πολεμίοις ἀπεσώθησαν.*

46. *Οἱ δὲ Πάρθοι διαπλέξαι μὲν οὐ δυνάμενοι τὸν*
d *στρατὸν οὐδὲ διασπάσαι τὴν τάξιν, ἤδη δὲ πολλάκις ἡττημένοι καὶ πεφευγότες, αὖθις εἰρηνικῶς ἀνεμείγνυντο* 20
2 *τοῖς ἐπὶ χιλὸν ἢ σῖτον προερχομένοις, καὶ τῶν τόξων τὰς νευρὰς ἐπιδεικνύντες ἀνειμένας ἔλεγον, ὡς αὐτοὶ μὲν ἀπίασιν ὀπίσω καὶ τοῦτο ποιοῦνται πέρας ἀμύνης, ὀλίγοι δὲ Μήδων ἀκολουθήσουσιν ἔτι μιᾶς ἢ δευτέρας ὁδὸν ἡμέρας, οὐδὲν παρενοχλοῦντες, ἀλλὰ τὰς ἀπωτέρω* 124 Z[1]
3 *κώμας φυλάττοντες. τούτοις τοῖς λόγοις ἀσπασμοί τε* 26 *καὶ φιλοφροσύναι προσῆσαν, ὥστε πάλιν τοὺς Ῥωμαίους εὐθαρσεῖς γενέσθαι, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἀκούσαντα τῶν πεδίων ἐφίεσθαι μᾶλλον, ἀνύδρου λεγομένης εἶναι τῆς*
e 4 *διὰ τῶν ὀρῶν. οὕτω δὲ ποιεῖν μέλλοντος, ἧκεν ἀνὴρ* 30

Cap. 46 cf. ad cap. 41

[App. *Π* (= PR) KL] **2** *ἄρτους* om. App. || **4** *ἐτύγχανον* L[1] || **7** *δ'* om. L || **9** *διαπραττόμενος ἄξιον* App. | *τὸ* om. P || **10** *περιθρυπτόντων* Π^m || **11—12** *ὁ μόνον ἀντιπαθὲς ἦν ὁ οἶνος* App. || **20** *φεύγοντες* App. || **26** *φυλάττοντας* ante ras. R || **27** *πάλιν* App.: *πάνυ* codd.

389 S ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐκ τῶν πολεμίων ὄνομα Μιθριδάτης, a. 36
ἀνεψιὸς Μοναίσου τοῦ παρ' Ἀντωνίῳ γενομένου καὶ
τὰς τρεῖς πόλεις δωρεὰν λαβόντος. ἠξίου δ' αὐτῷ προσ-
ελθεῖν τινα τῶν Παρθιστὶ διαλεχθῆναι δυναμένων ἢ
5 Συριστί. καὶ προσελθόντος Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀντιοχέως, 5
ὃς ἦν Ἀντωνίῳ συνήθης, ὑπειπὼν ὃς εἴη, καὶ Μοναίσῃ
τὴν χάριν ἀνάπτων, ἠρώτησε τὸν Ἀλέξανδρον, εἰ λόφους
συνεχεῖς καὶ ὑψηλοὺς ὁρᾷ πρόσωθεν. φήσαντος δ' ὁρᾶν, 6
„ὑπ' ἐκείνοις" ἔφη „πανστρατιᾷ Πάρθοι λοχῶσιν ὑμᾶς.
10 τὰ γὰρ μεγάλα πεδία τῶν λόφων τούτων ἐξήρτηται, καὶ f
προσδοκῶσιν ὑμᾶς ἐξηπατημένους ὑπ' αὐτῶν ἐνταῦθα
τρέψεσθαι, τὴν διὰ τῶν ὀρῶν ἀπολιπόντας. ἐκείνη μὲν 7
οὖν ἔχει δίψος καὶ πόνον ὑμῖν συνήθη, ταύτῃ δὲ χωρῶν
Ἀντώνιος ἴστω τὰς Κράσσου τύχας αὐτὸν ἐκδεχομένας."
15 **47.** Ὁ μὲν οὕτω φράσας ἀπῆλθεν· Ἀντώνιος δ' ἀκούσας
καὶ διαταραχθεὶς συνεκάλει τοὺς φίλους καὶ τὸν ἡγεμόνα
τῆς ὁδοῦ Μάρδον, οὐδ' αὐτὸν ἄλλως φρονοῦντα. καὶ 2 **938**
γὰρ καὶ ἄνευ πολεμίων ἐγίνωσκε τὰς διὰ τῶν πεδίων
ἀνοδίας καὶ πλάνας χαλεπὰς καὶ δυστεκμάρτους οὔσας,
125 Z[1] τὴν δὲ τραχεῖαν ἀπέφαινεν οὐδὲν ἄλλο δυσχερὲς ἢ μιᾶς
21 ἡμέρας ἀνυδρίαν ἔχουσαν. οὕτω δὴ τραπόμενος ταύτην 3
ἦγε νυκτός, ὕδωρ ἐπιφέρεσθαι κελεύσας. ἀγγείων δ' ἦν
ἀπορία τοῖς πολλοῖς· διὸ καὶ τὰ κράνη πιμπλάντες ὕδα-
τος ἐκόμιζον, οἱ δὲ διφθέραις ὑπολαμβάνοντες. ἤδη δὲ 4
25 προχωρῶν ἀγγέλλεται τοῖς Πάρθοις· καὶ παρὰ τὸ εἰωθὸς
ἔτι νυκτὸς ἐδίωκον. ἡλίου δ' ἀνίσχοντος ἥπτοντο τῶν
ἐσχάτων, ἀγρυπνίᾳ καὶ πόνῳ κακῶς διακειμένων· τεσσα- 5
ράκοντα γὰρ καὶ διακοσίους ἐν τῇ νυκτὶ σταδίους κατ-
ηνύκεισαν· καὶ τὸ μὴ προσδοκῶσιν οὕτω ταχέως ἐπελθεῖν b

[App. *Π* (= **PR**) **KL**] **2** *μονέσσου* vel *μονέσου* App. et l. 6 || **4** *τῶν . . . δυναμένων* Ald.: *τὸν . . . δυνάμενον* codd. *δυνάμενον* sine *τὸν* App. || **6** *ὃς*[1] App.: *ὡς* codd. || **8** *ὑψηλοὺς καὶ συνεχεῖς* App. || **12** *τρέψεσθαι* App. Steph.: *τρέψασθαι* codd. | *ἀπολιπόντας* **L** App.: *ἀπολείποντας* **ΠK** || **14** *ἐκδεξομένας* Ri. || **15** *μὲν* ⟨*οὖν*⟩ Zie. || **18** *καὶ* App.: om. codd. || **23** *πιμπλῶντες* **L** || **26** *ἀνασχόντος* quid. codd. App. || **28** *διηνύκεισαν* **L** *κατηνύκεσαν* App. || **29** *καίτοι μὴ προσδοκῶντες* App.

a. 36 τοὺς πολεμίους ἀθυμίαν παρεῖχε, καὶ τὸ δίψος δ' ἐπέτει-
6 νεν ὁ ἀγών· ἀμυνόμενοι γὰρ ἅμα προῆγον. οἱ δὲ πρῶτοι
βαδίζοντες ἐντυγχάνουσι ποταμῷ, ψυχρὸν μὲν ἔχοντι καὶ 390 S
διαυγές, ἁλμυρὸν δὲ καὶ φαρμακῶδες ὕδωρ, ὃ ποθὲν εὐ-
θὺς ὀδύνας ἑλκομένης τῆς κοιλίας καὶ τοῦ δίψους ἀνα- 5
7 φλεγομένου παρεῖχε. καὶ ταῦτα τοῦ Μάρδου προλέγον-
τος, οὐδὲν ἧττον ἐκβιαζόμενοι τοὺς ἀνείργοντας ἔπινον.
Ἀντώνιος δὲ περιιὼν ἐδεῖτο βραχὺν ἐγκαρτερῆσαι χρόνον·
ἕτερον γὰρ οὐ πόρρω ποταμὸν εἶναι πότιμον, εἶτα τὴν
λοιπὴν ἄφιππον καὶ τραχεῖαν, ὥστε παντάπασιν ἀπο- 10
c 8 στρέψεσθαι τοὺς πολεμίους. ἅμα δὲ καὶ τοὺς μαχομένους
ἀνεκαλεῖτο καὶ κατάζευξιν ἐσήμαινεν, ὡς σκιᾶς γοῦν
μεταλάβοιεν οἱ στρατιῶται.

48. Πηγνυμένων οὖν τῶν σκηνῶν, καὶ τῶν Πάρθων
εὐθὺς ὥσπερ εἰώθεισαν ἀπαλλαττομένων, ἧκεν αὖθις ὁ 15
Μιθριδάτης, καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου προελθόντος παρῄνει 126 Z[1]
μικρὸν ἡσυχάσαντα τὸν στρατὸν ἀνιστάναι καὶ σπεύδειν
ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὡς οὐ διαβησομένων Πάρθων, ἄχρι δ'
2 ἐκείνου διωξόντων. ταῦτ' ἀπαγγείλας πρὸς Ἀντώνιον ὁ
Ἀλέξανδρος ἐκφέρει παρ' αὐτοῦ χρυσᾶ ποτήρια πάμπολλα 20
καὶ φιάλας, ὧν ἐκεῖνος ὅσα τῇ ἐσθῆτι κατακρύψαι δυνατὸς
d 3 ἦν λαβὼν ἀπήλαυνεν. ἔτι δ' ἡμέρας οὔσης ἀναζεύξαντες
ἐπορεύοντο, τῶν πολεμίων οὐ παρενοχλούντων, αὐτοὶ δ'
ἑαυτοῖς νύκτα χαλεπωτάτην πασῶν ἐκείνην καὶ φοβερω-
4 τάτην ἀπεργασάμενοι. τοὺς γὰρ ἔχοντας ἀργύριον ἢ χρυσίον 25
ἀποκτιννύντες ἐσύλων, καὶ τὰ χρήματα τῶν ὑποζυγίων
ἀφήρπαζον· τέλος δὲ τοῖς Ἀντωνίου σκευοφόροις ἐπιχει-
ρήσαντες, ἐκπώματα καὶ τραπέζας πολυτελεῖς κατέκοπτον

27 Flor. 2, 20, 10

[App. Π (= PR) KL] 1 ὃ καὶ ἀθυμίαν App. | δὲ App.: om. codd. || 3 καὶ om. P[1]RK || 5 ἑλκομένης App.: ἑλκουμένης codd. || 6 τοῦ om. K || 7 ἀπάγοντας App. || 8 περιὼν RL[1] παρὼν App. || 10 ἀποστρέψεσθαι Naber: ἀποστρέψασθαι App.: ἀποτρέψαι codd. || 12 ἐσήμανεν L || 15 εἰώθασιν App. || 16 προσελθόντος App. παρελθόντος L[1] || 19 ὁ App.: om. codd. || 21—22 δυνατὸς κατακρύψαι λαβὼν App. || 24 ἁπασῶν App. || 25 ἀπεργασμένοι P[1]R[1] ἀπειργασμένοι L || 26 κτείνοντες App.

καὶ διενέμοντο. θορύβου δὲ πολλοῦ καὶ πλάνου τὸ στρά- a. 36 5
τευμα πᾶν ἐπέχοντος — ᾤοντο γὰρ ἐπιπεπτωκότων τῶν
πολεμίων τροπὴν γεγονέναι καὶ διασπασμόν —, Ἀντώνιος
καλέσας ἕνα τῶν δορυφορούντων αὐτὸν ἀπελευθέρων e
391 S ὄνομα Ῥάμνον, ὥρκωσεν ὅταν κελεύσῃ τὸ ξίφος αὐτοῦ
6 διεῖναι καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποτεμεῖν, ὡς μήθ' ἁλῴη ζῶν
ὑπὸ τῶν πολεμίων μήτε γνωσθείη τεθνηκώς. ἐκδακρυ- 6
σάντων δὲ τῶν φίλων, ὁ Μάρδος ἐθάρρυνε τὸν Ἀντώ-
νιον, ὡς ἐγγὺς ὄντος τοῦ ποταμοῦ· καὶ γὰρ αὔρα τις
10 ἀπορρέουσα νοτερὰ καὶ ψυχρότερος ἀὴρ ἀπαντῶν ἡδίω
τὴν ἀναπνοὴν ἐποίει, καὶ τὸν χρόνον ἔφη τῆς πορείας
οὕτω συμπεραίνειν τὸ μέτρον· οὐκέτι γὰρ ἦν πολὺ τὸ
127 Z[1] λειπόμενον τῆς νυκτός. ἅμα δ' ἀπήγγελλον ἕτεροι τὸν 7
θόρυβον ἐκ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀδικίας καὶ πλεονεξίας
15 εἶναι. διὸ καὶ καταστῆσαι τὸ πλῆθος εἰς τάξιν ἐκ τῆς f
πλάνης καὶ τοῦ διασπασμοῦ βουλόμενος, ἐκέλευσε σημαί-
νειν κατάζευξιν.

49. Ἤδη δ' ὑπέλαμπεν ἡμέρα, καὶ τοῦ στρατοῦ κόσμον
ἀρχομένου τινὰ λαμβάνειν καὶ ἡσυχίαν, προσέπιπτε τοῖς
20 τελευταίοις τὰ τῶν Πάρθων τοξεύματα, καὶ μάχης σημεῖον
ἐδόθη τοῖς ψιλοῖς. οἱ δ' ὁπλῖται πάλιν ὁμοίως κατερέ- **939**
ψαντες ἀλλήλους τοῖς θυρεοῖς, ὑπέμενον τοὺς βάλλοντας,
ἐγγὺς οὐ τολμῶντας συνελθεῖν. ὑπαγόντων δὲ κατὰ μικρὸν 2
οὕτως τῶν πρώτων, ὁ ποταμὸς ἐφάνη, καὶ τοὺς ἱππεῖς ἐπ'
25 αὐτῷ παρατάξας Ἀντώνιος ἐναντίους τοῖς πολεμίοις,
διεβίβαζε τοὺς ἀσθενεῖς πρώτους. ἤδη δὲ καὶ τοῖς μαχομέ-
νοις ἄδεια καὶ ῥᾳστώνη τοῦ πιεῖν ἦν. ὡς γὰρ εἶδον οἱ 3
Πάρθοι τὸν ποταμόν, τάς τε νευρὰς ἀνῆκαν καὶ θαρροῦντας
ἐκέλευον διαπερᾶν τοὺς Ῥωμαίους, πολλὰ τὴν ἀρετὴν

27 cf. Flor. 2, 20, 7

[App. Π (= PR) KL] 2 ἔχοντος L App. | τῶν om. L[1] || 4 καλέσας ἕνα App.: ἕνα καλέσας codd. || 12 οὕτω] οὐ τῷ P || 13 ἐπήγγελλον P ἤγγελλον App. || 15 καὶ om. L || 15—16 πλῆθος ἐκ τῆς ἀνάγκης εἰς τάξιν ἐκ τῆς πλάνης K || 21 τοῖς πολλοῖς ante ras. R || 22 τοὺς om. P || 23 ἐγγὺς οὐ τολμῶντας om. App. | ὑπαγαγόντων L || 25 Ἀντώνιος om. App.

a. 36 αὐτῶν ἐγκωμιάζοντες. διαβάντες οὖν καθ' ἡσυχίαν αὐτοὺς ἀνελάμβανον, εἶθ' ὥδευον οὐ πάνυ τι τοῖς Πάρθοις b πιστεύοντες.

4 Ἕκτῃ δ' ἡμέρᾳ μετὰ τὴν τελευταίαν μάχην ἐπὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν ἧκον, ὁρίζοντα Μηδίαν καὶ Ἀρμενίαν. 5 ἐφάνη δὲ καὶ βάθει καὶ τραχύτητι χαλεπός, καὶ λόγος διῆλθεν ἐνεδρεύοντας αὐτόθι τοὺς πολεμίους ἐπιθήσε-5 σθαι διαβαίνουσιν αὐτοῖς. ἐπεὶ δ' ἀσφαλῶς διαπεράσαντες ἐπέβησαν τῆς Ἀρμενίας, ὥσπερ ἄρτι γῆν ἐκείνην 392 S ἰδόντες ἐκ πελάγους, προσεκύνουν καὶ πρὸς δάκρυα καὶ 128 Z' 6 περιβολὰς ἀλλήλων ὑπὸ χαρᾶς ἐτρέποντο. προϊόντες δὲ 11 διὰ χώρας εὐδαίμονος καὶ χρώμενοι πᾶσιν ἀνέδην ἐκ c πολλῆς ἀπορίας, ὑδερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς περιέπιπτον ἀρρωστήμασιν.

50. Ἐνταῦθα ποιησάμενος ἐξέτασιν αὐτῶν Ἀντώνιος, 15 εὗρε δισμυρίους πεζοὺς καὶ τετρακισχιλίους ἱππεῖς ἀπολωλότας, οὐ πάντας ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμί-2 σεις νοσήσαντας. ὥδευσαν μὲν οὖν ἀπὸ Φραάτων ἡμέρας ἑπτὰ καὶ εἴκοσι, μάχαις δ' ὀκτὼ καὶ δέκα Πάρθους ἐνίκησαν, αἱ δὲ νῖκαι κράτος οὐκ εἶχον οὐδὲ βεβαιότητα, 20 3 μικρὰς ποιουμένων καὶ ἀτελεῖς τὰς διώξεις. ᾧ καὶ μάλιστα κατάδηλος ἦν Ἀρταουάσδης ὁ Ἀρμένιος Ἀντώνιον 4 ἐκείνου τοῦ πολέμου τὸ τέλος ἀφελόμενος. εἰ γὰρ οὓς d ἀπήγαγεν ἐκ Μηδίας ἱππεῖς ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι παρῆσαν, ἐσκευασμένοι παραπλησίως Πάρθοις καὶ συν- 25 ήθεις μάχεσθαι πρὸς αὐτούς, Ῥωμαίων μὲν μαχομένους τρεπομένων, ἐκείνων δὲ φεύγοντας αἱρούντων, οὐκ ἂν

15 Vell. 2, 82, 3 Flor. 2, 20, 10 || 21 cf. Strab. 11, 524

[App. Π (= PR) KL] 2 τι om. R || 5 μήδειαν PK μηδείαν R[1] | ἀρμενίαν R[1]L || 7 αὐτόθι] αὐτὸν App. || 9 ἀρμενίας RL || 11 ἐτρέποντο App.: ἐτράποντο codd. || 16 δυσμυρίους P || 18 Φραάτων App. Steph.: φραάστων codd. || 20 οὔτε App. || 21 ᾧ om. App. || 22 ἀρτανουάσδης K ἀρτουάσδης L[1] ἀρταβάζης vel ἀρτάβαζος App. | ἀρμένιος RL || 24 μηδείας ΠK | ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι App.: ἑξακισχιλίους καὶ μυρίους codd.; cf. p. 98, 10 || 26—27 τοὺς μαχομένους . . . τοὺς φεύγοντας codd. || 27 τραπομένων L[1]

ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἡττωμένοις ἀναφέρειν καὶ ἀνατολμᾶν
τοσαυτάκις. ἅπαντες οὖν ὀργῇ παρώξυνον ἐπὶ τὴν τιμωρίαν 5
τοῦ Ἀρμενίου τὸν Ἀντώνιον. ὁ δὲ λογισμῷ χρησάμενος,
οὔτ' ἐμέμψατο τὴν προδοσίαν οὔτ' ἀφεῖλε τῆς συνήθους
129 Z¹ φιλοφροσύνης καὶ τιμῆς πρὸς αὐτόν, ἀσθενὴς τῷ στρατῷ
6 καὶ ἄπορος γεγονώς.

Ὕστερον μέντοι πάλιν ἐμβαλὼν εἰς Ἀρμενίαν, καὶ 6 a. 34
πολλαῖς ὑποσχέσεσι καὶ προκλήσεσι πείσας αὐτὸν ἐλθεῖν
εἰς χεῖρας, συνέλαβε καὶ δέσμιον καταγαγὼν εἰς Ἀλεξάν- e
10 δρειαν ἐθριάμβευσεν. ᾧ μάλιστα Ῥωμαίους ἐλύπησεν, ὡς 7
τὰ καλὰ καὶ σεμνὰ τῆς πατρίδος Αἰγυπτίοις διὰ Κλεο-
πάτραν χαριζόμενος. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον ἐπράχθη.

51. Τότε δὲ διὰ πολλοῦ χειμῶνος ἤδη καὶ νιφετῶν a. 36/35
393 S ἀπαύστων ἐπειγόμενος, ὀκτακισχιλίους ἀπέβαλε καθ'
15 ὁδόν. αὐτὸς δὲ καταβὰς ὀλιγοστὸς ἐπὶ θάλασσαν, ἐν χωρίῳ 2
τινὶ μεταξὺ Βηρυτοῦ κειμένῳ καὶ Σιδῶνος — Λευκὴ κώμη
καλεῖται — Κλεοπάτραν περιέμενε· καὶ βραδυνούσης 3
ἀδημονῶν ἦλυε, ταχὺ μὲν εἰς τὸ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι
διδοὺς ἑαυτόν, οὐ καρτερῶν δὲ κατακείμενος, ἀλλὰ μεταξὺ f
20 πινόντων ἀνιστάμενος καὶ ἀναπηδῶν πολλάκις ἐπὶ σκοπήν,
ἕως ἐκείνη κατέπλευσεν ἐσθῆτα πολλὴν καὶ χρήματα
κομίζουσα τοῖς στρατιώταις. εἰσὶ δ' οἱ λέγοντες ὅτι τὴν 4
μὲν ἐσθῆτα παρ' ἐκείνης λαβών, τὸ δ' ἀργύριον ἐκ τῶν
ἰδίων διένειμεν ὡς ἐκείνης διδούσης.

25 **52.** Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν Μήδων γίνεται διαφορὰ πρὸς a. 35

3 Cass. Dio 49, 31, 2. 3 || **7** Cass. Dio 49, 39. 40, 3. 51, 5, 5 App. civ. 5, 145, 601 Liv. per. 131 Vell. 2, 82, 3 Tac. ann. 2, 3 Oros. 6, 19, 3 Strab. 11, 524. 532 Ioseph. ant. 15, 104 || **13** Cass. Dio 49, 31, 1. 2 Liv. per. 130 Flor. 2, 20, 9 || **21** Cass. Dio 49, 31, 4 || **25** Cass. Dio 49, 33, 1—3. 44

[App. *Π* (= **PR**) **KL**] **2** γ' οὖν **L** || **3** ἀρμενίου **RL** || **6** γεγονὸς **R**¹ || **7** ἀρμενίαν *Π***L** || **12** χαριζομένου **L** χαριζομένους ante corr. **R** | οὖν om. **L**¹ | ἐπράχθη] explicit App. || **16** σειδῶνος λευκὴ δὲ **K** || **20** ἐπισκοπεῖν: em. Zie. cl. Arat. 12, 5 || **21** ἕως οὗ **L** || **22** κομίζουσαν **K** | ὅτι om. **K** || **23. 24** τῶν ἰδίων **P**ᵗ**R**ᵗ: γρ τῶν ἑαυτοῦ **P**ᵐ**R**ᵐ τῶν ἰδίων ἑαυτοῦ **KL** Sint. || Cap. 52 habet Ps.-App. III 100 sq. Schw.

940 a. 35 Φραάτην τὸν Πάρθον, ἀρξαμένη μὲν ὥς φασιν ὑπὲρ τῶν 130 Z[1]
Ῥωμαϊκῶν λαφύρων, ὑπόνοιαν δὲ τῷ Μήδῳ καὶ φόβον
2 ἀφαιρέσεως τῆς ἀρχῆς παρασχοῦσα. διὸ καὶ πέμπων
ἐκάλει τὸν Ἀντώνιον, ἐπαγγελλόμενος συμπολεμήσειν μετὰ
3 τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως. γενόμενος οὖν ἐπ' ἐλπίδος μεγάλης 5
ὁ Ἀντώνιος — ᾧ γὰρ ἐδόκει μόνῳ τοῦ κατεργάσασθαι
Πάρθους ἀπολιπεῖν, ἱππέων πολλῶν καὶ τοξοτῶν ἐνδεὴς
ἐλθών, τοῦθ' ἑώρα προσγινόμενον αὐτῷ χαριζομένῳ
μᾶλλον ἢ δεομένῳ — παρεσκευάζετο δι' Ἀρμενίας αὖθις
ἀναβαίνειν καὶ συγγενόμενος τῷ Μήδῳ περὶ ποταμὸν 10
Ἀράξην οὕτω κινεῖν τὸν πόλεμον.

53. Ἐν δὲ Ῥώμῃ βουλομένης Ὀκταουίας πλεῦσαι πρὸς
b Ἀντώνιον, ἐπέτρεψε Καῖσαρ, ὡς οἱ πλείους λέγουσιν οὐκ
ἐκείνῃ χαριζόμενος, ἀλλ' ὅπως περιυβρισθεῖσα καὶ
καταμεληθεῖσα πρὸς τὸν πόλεμον αἰτίαν εὐπρεπῆ παρά- 15
2 σχοι. γενομένη δ' ἐν Ἀθήναις, ἐδέξατο γράμματα παρ'
Ἀντωνίου, κελεύοντος αὐτόθι προσμένειν καὶ τὰ περὶ
τὴν ἀνάβασιν δηλοῦντος. ἡ δὲ καίπερ ἀχθομένη καὶ νοοῦσα
τὴν πρόφασιν, ὅμως ἔγραψε πυνθανομένη ποῦ κελεύει 394 S
3 πεμφθῆναι τὰ κομιζόμενα πρὸς αὐτόν. ἐκόμιζε δὲ πολλὴν 20
μὲν ἐσθῆτα στρατιωτικήν, πολλὰ δ' ὑποζύγια καὶ χρήματα
καὶ δῶρα τοῖς περὶ αὐτὸν ἡγεμόσι καὶ φίλοις· ἐκτὸς δὲ
c τούτων στρατιώτας ἐπιλέκτους δισχιλίους, εἰς στρατη-
γικὰς σπείρας κεκοσμημένους ἐκπρεπέσι πανοπλίαις. 131 Z[1]
4 ταῦτα Νίγρος τις Ἀντωνίου φίλος ἀποσταλεὶς παρ' αὐτῆς 25
ἔφραζε, καὶ προσετίθει τοὺς ἀξίους καὶ πρέποντας
5 ἐπαίνους. αἰσθομένη δ' ἡ Κλεοπάτρα τὴν Ὀκταουίαν ὁμόσε
χωροῦσαν αὐτῇ, καὶ φοβηθεῖσα μὴ τοῦ τρόπου τῇ σεμ-

12 Cass. Dio 49, 33, 3. 4 || **27** mor. 61 a sq. (Cass. Dio 49, 33, 4)

[App. *Π* (= **PR**) **KL**] **1** *Φραάτην* App. Steph.: *φραάρτην* **P**[1]**KL** *ἀφραάρτην* **P**[2]**R**; edebant *Φραόρτην* (*Phraates* vel *Prahates* Hor. c. 2, 2, 17 ep. 1, 12, 27 Tac. ann. 2, 1 al.) | *πάρθων* Paris. 1673 Rei. || **6** *κατειργάσθαι* ***Π*K** et e ras. **L** || **7** *ἀπολείπειν* App. || **8** *ἐλθών*] *ὢν* App. || **9** *ἁρμενίας* **PL**, sine spir. **R** || **9—10** *αὖθις ἀρμενίας ἐπιβαίνειν* App. || **19** *ποῦ*] *ποῖ* Rei. || **20** *πέμψαι* **L** || **21** *μὲν* om. **L**[1] || **23** *στρατιωτικὰς* **L** *στρατηγίδας* Sch. cl. c. 39, 2 || **24** *εὐπρεπέσι* **L**

νότητι καὶ τῇ Καίσαρος δυνάμει προσκτησαμένη τὸ καθ' a. 35
ἡδονὴν ὁμιλεῖν καὶ θεραπεύειν Ἀντώνιον, ἄμαχος γένηται
καὶ κρατήσῃ παντάπασι τοῦ ἀνδρός, ἐρᾶν αὐτὴ προσ-
εποιεῖτο τοῦ Ἀντωνίου, καὶ τὸ σῶμα λεπταῖς καθῄρει
5 διαίταις· τὸ δὲ βλέμμα προσιόντος ἐκπεπληγμένον, 6
ἀπερχομένου δὲ τηκόμενον καὶ ταπεινούμενον ὑπεφαίνετο. d
πραγματευομένη δὲ πολλάκις ὀφθῆναι δακρύουσα, ταχὺ 7
τὸ δακρῦον ἀφῄρει καὶ ἀπέκρυπτεν, ὡς δὴ βουλομένη
λανθάνειν ἐκεῖνον. ἐπράττετο δὲ ταῦτα μέλλοντος τοῦ
10 ἀνδρὸς ἐκ Συρίας ἀναβαίνειν πρὸς τὸν Μῆδον. οἱ δὲ 8
κόλακες σπουδάζοντες ὑπὲρ αὐτῆς ἐλοιδόρουν τὸν Ἀντώνιον
ὡς σκληρὸν καὶ ἀπαθῆ καὶ παραπολλύντα γύναιον εἰς ἕνα
καὶ μόνον ἐκεῖνον ἀνηρτημένον. Ὀκταουίαν μὲν γὰρ 9
πραγμάτων ἕνεκα διὰ τὸν ἀδελφὸν συνελθεῖν καὶ τὸ τῆς
15 γαμετῆς ὄνομα καρποῦσθαι· Κλεοπάτραν δὲ τοσούτων 10
ἀνθρώπων βασιλεύουσαν ἐρωμένην Ἀντωνίου καλεῖσθαι,
καὶ τοὔνομα τοῦτο μὴ φεύγειν μηδ' ἀπαξιοῦν, ἕως ὁρᾶν e
ἐκεῖνον ἔξεστι καὶ συζῆν· ἀπελαυνομένην δὲ τούτου μὴ
περιβιώσεσθαι. τέλος δ' οὖν οὕτω τὸν ἄνθρωπον ἐξέτηξαν 11
20 καὶ ἀπεθήλυναν, ὥστε δείσαντα μὴ Κλεοπάτρα πρόηται
τὸν βίον, εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπανελθεῖν, τὸν δὲ Μῆδον εἰς
395 S ὥραν ἔτους ἀναβαλέσθαι, καίπερ ἐν στάσει τῶν Παρθικῶν
132 Z[1] εἶναι λεγομένων. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἀναβὰς αὖθις 12
εἰς φιλίαν προσηγάγετο, καὶ λαβὼν ἑνὶ τῶν ἐκ Κλεο-
25 πάτρας υἱῶν γυναῖκα μίαν αὐτοῦ τῶν θυγατέρων ἔτι
μικρὰν οὖσαν [ἐγγυήσας] ἐπανῆλθεν, ἤδη πρὸς τὸν ἐμφύ-
λιον πόλεμον τετραμμένος. f

54. Ὀκταουίαν δὲ Καῖσαρ ὑβρίσθαι δοκοῦσαν, ὡς
ἐπανῆλθεν ἐξ Ἀθηνῶν, ἐκέλευσε καθ' ἑαυτὴν οἰκεῖν. ἡ 2
30 δ' οὐκ ἔφη τὸν οἶκον ἀπολείψειν τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ κἀ-

23 Cass. Dio 49, 40, 1—3. 44

[Π (= PR) KL] 5 προσιόντος Iunt.: προιόντος || 8 τὸ δακρῦον Zie.: τῶν δακρύων || 21—27 hab. Ps.-App. III 101 Schw. || 22 ὥ-ρας L[1] | ἀναβάλλεσθαι App. || 24 ἐκ om. L || 26 ἐγγυήσας om. App.; an λαβὼν l. 24 del.? || 27 τρεψόμενος App.

a. 35/34 κεῖνον αὐτόν, εἰ μὴ δι' ἑτέρας αἰτίας ἔγνωκε πολεμεῖν Ἀντωνίῳ, παρεκάλει τὰ καθ' ἑαυτὴν ἐᾶν, ὡς οὐδ' ἀκοῦσαι καλόν, εἰ τῶν μεγίστων αὐτοκρατόρων ὁ μὲν δι' ἔρωτα γυναικός, ὁ δὲ διὰ ζηλοτυπίαν εἰς ἐμφύλιον πό-
941 3 λεμον Ῥωμαίους κατέστησε. ταῦτα δὲ λέγουσα μᾶλλον 5 ἐβεβαίου δι' ἔργων. καὶ γὰρ ᾤκει τὴν οἰκίαν ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος ἐκείνου, καὶ τῶν τέκνων οὐ μόνον τῶν ἐξ ἑαυτῆς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκ Φουλβίας γεγονότων καλῶς καὶ μεγαλο-
4 πρεπῶς ἐπεμελεῖτο· καὶ τοὺς πεμπομένους ἐπ' ἀρχάς τινας ἢ πράγματα τῶν Ἀντωνίου φίλων ὑποδεχομένη, 10
5 συνέπραττεν ὧν παρὰ Καίσαρος δεηθεῖεν. ἄκουσα δ' ἔβλαπτε διὰ τούτων Ἀντώνιον· ἐμισεῖτο γὰρ ἀδικῶν
a. 34 γυναῖκα τοιαύτην. ἐμισήθη δὲ καὶ διὰ τὴν διανέμησιν ἣν ἐποιήσατο τοῖς τέκνοις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τραγικὴν καὶ
6 ὑπερήφανον καὶ μισορρώμαιον φανεῖσαν. ἐμπλήσας γὰρ 15
b ὄχλου τὸ γυμνάσιον, καὶ θέμενος ἐπὶ βήματος ἀργυροῦ δύο θρόνους χρυσοῦς, τὸν μὲν ἑαυτῷ, τὸν δὲ Κλεοπάτρᾳ, 133 Z[1] καὶ τοῖς παισὶν ἑτέρους ταπεινοτέρους, πρῶτον μὲν ἀπέφηνε Κλεοπάτραν βασίλισσαν Αἰγύπτου καὶ Κύπρου καὶ Λιβύης καὶ Κοίλης Συρίας, συμβασιλεύοντος αὐτῇ 20 Καισαρίωνος, ὃς ἐκ Καίσαρος ἐδόκει τοῦ προτέρου
7 γεγονέναι, Κλεοπάτραν ἔγκυον καταλιπόντος· δεύτερον δὲ τοὺς ἐξ αὐτοῦ καὶ Κλεοπάτρας υἱοὺς βασιλεῖς βασιλέων 396 S ἀναγορεύσας, Ἀλεξάνδρῳ μὲν Ἀρμενίαν ἀπένειμε καὶ Μηδίαν καὶ τὰ Πάρθων ὅταν ὑπαγάγηται, Πτολεμαίῳ 25
8 δὲ Φοινίκην καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν. ἅμα δὲ καὶ προήγαγε
c τῶν παίδων Ἀλέξανδρον μὲν ἐσθῆτι [τε] Μηδικῇ τιάραν καὶ κίταριν ὀρθὴν ἐχούσῃ, Πτολεμαῖον δὲ κρηπῖσι καὶ

8 cf. Suet. de gramm. 18 || 13 Cass. Dio 49, 41, 1—3 Liv. per. 131

[Π (= PR) KL] 2 τὰ] τὸ K || 7 αὐτῆς L || 13—14 νέμησιν ἣν ἐποίησα K || 15 μισορρώμαιον ut vid. R: μισορώμαιον PKL || 18 τοῖς] τοὺς K | ἑταίρους L[1] | πρῶτον Anon.: πρώτην ΠKL || 24 ἀρμενίαν L || 25 μήδειαν R μίδειαν K || 26 δὲ καὶ φοινίκην K || 27 τε del. Steph. (μὲν Iunt. Ald.) || 27. 28 τιάραν καὶ del. Herw. || 28 ἔχοντα Li.

χλαμύδι καὶ καυσίᾳ διαδηματοφόρῳ κεκοσμημένον· αὕτη a. 34
γὰρ ἦν σκευὴ τῶν ἀπ' Ἀλεξάνδρου βασιλέων, ἐκείνη δὲ
Μήδων καὶ Ἀρμενίων. ἀσπασαμένων δὲ τῶν παίδων τοὺς 9
γονεῖς, τὸν μὲν Ἀρμενίων φυλακὴ περιίστατο, τὸν δὲ
5 *Μακεδόνων. Κλεοπάτρα μὲν γὰρ καὶ τότε καὶ τὸν ἄλλον*
χρόνον εἰς πλῆθος ἐξιοῦσα στολὴν [ἑτέραν] ἱερὰν Ἴσιδος
ἐλάμβανε καὶ νέα Ἶσις ἐχρηματίζε.

55. *Ταῦτα δ' εἰς σύγκλητον ἐκφέρων Καῖσαρ καὶ* a. 33
πολλάκις ἐν τῷ δήμῳ κατηγορῶν, παρώξυνε τὸ πλῆθος
10 *ἐπ' Ἀντώνιον. ἔπεμπε δὲ καὶ Ἀντώνιος ἀντεγκαλῶν* 2 d
ἐκείνῳ. μέγιστα δ' ἦν ὧν ἐνεκάλει, πρῶτον μὲν ὅτι
Πομπηίου Σικελίαν ἀφελόμενος οὐκ ἔνειμε μέρος αὐτῷ
134 Z[1] *τῆς νήσου· δεύτερον ὅτι χρησάμενος ναῦς παρ' αὐτοῦ*
πρὸς τὸν πόλεμον ἀπεστέρησε· τρίτον ὅτι τὸν συνάρχοντα 3
15 *Λέπιδον ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς καὶ ποιήσας ἄτιμον, αὐτὸς*
ἔχει στρατὸν καὶ χώραν καὶ προσόδους τὰς ἐκείνῳ
προσνεμηθείσας· ἐπὶ πᾶσιν ὅτι τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις
ἅπασαν ὀλίγου δεῖν Ἰταλίαν κατακεκληρούχηκε, μηδὲν
λιπὼν τοῖς ἐκείνου. πρὸς ταῦτα Καῖσαρ ἀπελογεῖτο, 4
20 *Λέπιδον μὲν ὑβρίζοντα καταπαῦσαι τῆς ἀρχῆς, ἃ δ' ἔσχη-*
κε πολεμήσας, νεμήσεσθαι πρὸς Ἀντώνιον, ὅταν κἀκεῖ- e
νος Ἀρμενίαν πρὸς αὐτόν· τοῖς δὲ στρατιώταις Ἰταλίας
μὴ μετεῖναι· Μηδίαν γὰρ ἔχειν καὶ Παρθίαν αὐτούς, ἃς
προσεκτήσαντο Ῥωμαίοις καλῶς ἀγωνισάμενοι μετὰ τοῦ
25 *αὐτοκράτορος.*

56. *Ταῦτ' ἐν Ἀρμενίᾳ διατρίβων Ἀντώνιος ἤκουσε·*
397 S *καὶ Κανίδιον εὐθὺς ἐκέλευσεν ἑκκαίδεκα τέλη λαβόντα*
καταβαίνειν ἐπὶ θάλατταν. αὐτὸς δὲ Κλεοπάτραν ἀνα-
λαβὼν εἰς Ἔφεσον ἧκε. καὶ τὸ ναυτικὸν ἐκεῖ συνῄει 2

5 Cass. Dio 50, 5, 3 || Cap. 55 Cass. Dio 49, 41, 4. 5. 50, 1—2, 1 Suet. Aug. 69 || 29 cf. ad cap. 61

[*Π* (= **PR**) **KL**] **1** *χλανίδι* Cob. || **3** *ἀρμενίων* **RL** (et l. 4) *ἀρμενίαν* **K** || **4** *τῶν μὲν* ante corr. **L** || **6** *ἑτέραν στολὴν* **P** | *ἑτέραν* del. Br. || **10** *ἔπεμψε* **Π** | *ἐγκαλῶν* **L**[1] || **18** *μηθὲν* **R** || **19** *Καῖσαρ* om. **K** || **22** *ἀρμενίαν* **LR** et l. 26 || **23** *μήδειαν* **Π** *μίδειαν* **K** | *ἃς* bis **K**

a. 33 πανταχόθεν, ὀκτακόσιαι σὺν ὁλκάσι νῆες, ὧν Κλεοπάτρα
παρεῖχε διακοσίας καὶ τάλαντα δισμύρια καὶ τροφὴν τῷ
f 3 στρατῷ παντὶ πρὸς τὸν πόλεμον. Ἀντώνιος δὲ πεισθεὶς
ὑπὸ Δομιτίου καί τινων ἄλλων, ἐκέλευε Κλεοπάτραν
πλεῖν ἐπ᾽ Αἰγύπτου κἀκεῖ διακαραδοκεῖν τὸν πόλεμον. 5
4 ἡ δὲ φοβουμένη τὰς δι᾽ Ὀκταουίας πάλιν αὐτοῦ διαλύ-
σεις, ἔπεισε πολλοῖς Κανίδιον χρήμασιν Ἀντωνίῳ διαλε-
χθῆναι περὶ αὐτῆς, ὡς οὔτε δίκαιον ἀπελαύνεσθαι τοῦ
942 πολέμου γυναῖκα συμβολὰς τηλικαύτας διδοῦσαν, οὔτε
συμφέρον ἀθυμοτέρους ποιεῖν τοὺς Αἰγυπτίους, μέγα 135 Z[1]
5 μέρος τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ὄντας· ἄλλως δὲ μηδ᾽ ὁρᾶν, 11
οὕτινος τῶν συστρατευόντων βασιλέων ἀπολείποιτο τὸ
φρονεῖν Κλεοπάτρα, πολὺν μὲν χρόνον δι᾽ αὑτῆς κυβερ-
νῶσα βασιλείαν τοσαύτην, πολὺν δ᾽ ἐκείνῳ συνοῦσα καὶ
6 μανθάνουσα χρῆσθαι πράγμασι μεγάλοις. ταῦτ᾽ — ἔδει 15
γὰρ εἰς Καίσαρα πάντα περιελθεῖν — ἐνίκα· καὶ συν-
a. 33/32 ιουσῶν τῶν δυνάμεων, πλεύσαντες εἰς Σάμον ἐν εὐπα-
7 θείαις ἦσαν. ὥσπερ γὰρ βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις καὶ
τετράρχαις ἔθνεσί τε καὶ πόλεσι πάσαις ταῖς μεταξὺ Συ-
b ρίας καὶ Μαιώτιδος καὶ Ἀρμενίας καὶ Ἰλλυριῶν προεί- 20
ρητο πέμπειν καὶ κομίζειν τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρα-
σκευάς, οὕτω πᾶσι τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις
8 ἐπάναγκες ἦν εἰς Σάμον ἀπαντᾶν· καὶ τῆς ἐν κύκλῳ σχε-
δὸν ἁπάσης οἰκουμένης περιθρηνουμένης καὶ περιστενα-
ζομένης, μία νῆσος ἐφ᾽ ἡμέρας πολλὰς κατηυλεῖτο καὶ 25
κατεψάλλετο, πληρουμένων θεάτρων καὶ χορῶν ἀγωνι-
9 ζομένων. συνέθυε δὲ καὶ πόλις πᾶσα βοῦν πέμπουσα,
καὶ βασιλεῖς διημιλλῶντο ταῖς ὑποδοχαῖς καὶ δωρεαῖς
10 πρὸς ἀλλήλους. ὥστε καὶ λόγος διῄει, τίνες ἔσονται 398 S

[*Π* (= PR) KL] 5 *καραδοκεῖν* K || 6 *διαχύσεις* L[1] || 8 *τοῦ* om. K || 9 *συμβουλὰς* PKL et ante ras. R || 12 *ἀπολίποιτο* P *ἀπολείποι* L[1] | *τὸ* L: *τῶι* *Π*K || 14—15 *συνοῦσαν καὶ μανθάνουσαν* *Π* || 18—19 *καὶ τετράρχαις καὶ δυνάσταις* L, sed trp. ipsa m. 1 numeris supra scriptis || 19 *ταῖς μεταξὺ πάσαις* P || 20 *ἁρμενίας* *Π*L | *Ἰλλυριῶν* Anon.: *λαυρίων* | *προήρητο* P || 24 *ἁπάσης τῆς* P || 26 *συμπληρουμένων* K

κρατήσαντες ἐν τοῖς ἐπινικίοις οἱ τοῦ πολέμου τὰς a. 33/32
παρασκευὰς οὕτω πολυτελῶς ἑορτάζοντες.
57. Γενόμενος δ' ἀπὸ τούτων, τοῖς μὲν περὶ τὸν Διόνυ- c
σον τεχνίταις Πριήνην ἔδωκεν οἰκητήριον, αὐτὸς δὲ πλεύ-
5 σας εἰς Ἀθήνας πάλιν ἐν παιδιαῖς ἦν καὶ θεάτροις.
ζηλοτυποῦσα δὲ Κλεοπάτρα τὰς Ὀκταουίας ἐν τῇ πόλει 2
136 Z[1] τιμάς — ἠγαπήθη γὰρ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἡ Ὀκταουία
μάλιστα —, πολλαῖς ἀνελάμβανε φιλοτιμίαις τὸν δῆμον. οἱ 3
δὲ τιμὰς αὐτῇ ψηφισάμενοι, πρέσβεις ἔπεμψαν ἐπὶ τὴν
10 οἰκίαν τὸ ψήφισμα κομίζοντας, ὧν εἷς ἦν Ἀντώνιος ὡς δὴ
πολίτης Ἀθηναῖος· καὶ δὴ καταστὰς ἐπ' αὐτῆς λόγον
ὑπὲρ τῆς πόλεως διεξῆλθεν. εἰς δὲ Ῥώμην ἔπεμψε τοὺς 4
Ὀκταουίαν ἐκ τῆς οἰκίας ἐκβαλοῦντας. ἀπελθεῖν δέ φα- d
σιν αὐτὴν τὰ μὲν τέκνα πάντα ⟨τὰ⟩ Ἀντωνίου μεθ' ἑαυ- a. 32
15 τῆς ἔχουσαν ἄνευ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν ἐκ Φουλβίας
— ἐκεῖνος γὰρ ἦν παρὰ τῷ πατρί —, κλαίουσαν δὲ καὶ
δυσφοροῦσαν, εἰ δόξει μία τῶν αἰτιῶν τοῦ πολέμου καὶ
αὐτὴ γεγονέναι. Ῥωμαῖοι δ' ᾤκτιρον οὐκ ἐκείνην ἀλλ' 5
Ἀντώνιον, καὶ μᾶλλον οἱ Κλεοπάτραν ἑωρακότες οὔτε
20 κάλλει τῆς Ὀκταουίας οὔθ' ὥρᾳ διαφέρουσαν.
58. Καῖσαρ δὲ τὸ τάχος καὶ τὸ μέγεθος τῆς παρα-
σκευῆς ἀκούσας ἐθορυβήθη, μὴ τοῦ θέρους ἐκείνου δια-
πολεμεῖν ἀναγκασθῇ. καὶ γὰρ ἐνέδει πολλά, καὶ τοὺς 2
ἀνθρώπους ἐλύπουν αἱ τῶν χρημάτων εἰσπράξεις· ἀναγ- e
25 καζόμενοι γὰρ οἱ μὲν ἄλλοι τὰ τέταρτα τῶν καρπῶν, οἱ
δ' ἐξελευθερικοὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν τὰς ὀγδόας ἀπο-
φέρειν, κατεβόων αὐτοῦ, καὶ ταραχαὶ κατεῖχον ἐκ τούτων
ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν. ὅθεν ἐν τοῖς μεγίστοις ἁμαρτή- 3
μασιν Ἀντωνίου τὴν ἀναβολὴν τοῦ πολέμου τίθενται.
30 καὶ γὰρ παρασκευάσασθαι χρόνον ἔδωκε Καίσαρι, καὶ

12 Cass. Dio 50, 3, 2 Liv. per. 132 Oros. 6, 19, 4 || **21** Cass. Dio 50, 7, 2. 3

[*Π* (= **PR**) **KL**] **10** *οἰκείαν* **P** || **11** *Ἀθηναῖος* Vulc.: *ἀθηναίων* | *καὶ δὴ καὶ* **KL** || **14** *τὰ* add. Zie. || **18** *ᾤκτειραν* **L** || **20** *ὀκταβίας* **L** || **23** *ἐνάδει* **K** || **27** *ἐκ τούτου* **L** || **28** *τὴν* om. **P**

a. 32 τὰς ταραχὰς τῶν ἀνθρώπων ἐξέλυσε. πραττόμενοι γὰρ
4 ἠγριαίνοντο, πραχθέντες δὲ καὶ δόντες ἡσύχαζον. Τί- 137 Z[1] 399 S
τιος δὲ καὶ Πλάγκος, Ἀντωνίου φίλοι τῶν ὑπατικῶν,
ὑπὸ Κλεοπάτρας προπηλακιζόμενοι — πλεῖστα γὰρ ἠναν-
f τιώθησαν αὐτῇ περὶ τοῦ συστρατεύειν —, ἀποδράντες 5
ᾤχοντο πρὸς Καίσαρα καὶ περὶ τῶν Ἀντωνίου διαθη-
5 κῶν ἐγίνοντο μηνυταί, τὰ γεγραμμένα συνειδότες. ἀπ-
έκειντο δ' αὗται παρὰ ταῖς Ἑστιάσι παρθένοις, καὶ Καί-
σαρος αἰτοῦντος οὐκ ἔδωκαν· εἰ δὲ βούλοιτο λαμβάνειν,
6 ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκέλευον. ἔλαβεν οὖν ἐλθών, καὶ πρῶ- 10
τον μὲν αὐτὸς ἰδίᾳ τὰ γεγραμμένα διῆλθε, καὶ παρεση-
943 μήνατο τόπους τινὰς εὐκατηγορήτους, ἔπειτα τὴν βου-
λὴν ἀθροίσας ἀνεγίνωσκε, τῶν πλείστων ἀηδῶς ἐχόν-
7 των. ἀλλόκοτον γὰρ ἔδοξεν εἶναι καὶ δεινόν, εὐθύνας
τινὰ διδόναι ζῶντα περὶ ὧν ἐβουλήθη γενέσθαι μετὰ 15
8 τὴν τελευτήν. ἐπεφύετο δὲ τῶν γεγραμμένων μάλιστα
τῷ περὶ τῆς ταφῆς. ἐκέλευε γὰρ αὐτοῦ τὸ σῶμα, κἂν
ἐν Ῥώμῃ τελευτήσῃ, δι' ἀγορᾶς πομπευθὲν εἰς Ἀλεξάν-
9 δρειαν ὡς Κλεοπάτραν ἀποσταλῆναι. Καλουΐσιος δὲ
Καίσαρος ἑταῖρος ἔτι καὶ ταῦτα τῶν εἰς Κλεοπάτραν 20
ἐγκλημάτων Ἀντωνίῳ προὔφερε· χαρίσασθαι μὲν αὐτῇ
τὰς ἐκ Περγάμου βυβλιοθήκας, ἐν αἷς εἴκοσι μυριάδες
b 10 βυβλίων ἁπλῶν ἦσαν· ἐν δὲ συνδείπνῳ πολλῶν παρόν-
των ἀναστάντα τρίβειν αὐτῆς τοὺς πόδας ἔκ τινος ὁρι-
11 σμοῦ καὶ συνθήκης γενομένης· Ἐφεσίους δ' ἀνασχέσθαι 25
παρόντος αὐτοῦ κυρίαν τὴν Κλεοπάτραν ἀσπασαμένους· 138 Z[1]
δικάζοντα δὲ πολλάκις τετράρχαις καὶ βασιλεῦσιν ἐπὶ
βήματος, δελτάρια τῶν ἐρωτικῶν ὀνύχινα καὶ κρυστάλ-

2 Cass. Dio 50, 3. 20, 7 Suet. Aug. 17, 1 Vell. 2, 83, 1. 2

[Π (= PR) KL] 2 Τίτιος Xy. Anon.: τῖτος ΠL τίτος K || 5 αὐτοὶ L[1] || 7 ἐγένοντο Sint. || 8 δ'] γὰρ L || 11 παρεσημήναντο ante ras. L || 15 τινὰς K et ante ras. L || 19 Καλουίσιος Xy.: καλούιος Π καλβίσιος L κολουιβίσιος K || 22 βυβλιοθήκας Π: βιβλιοθήκας KL || 23 edebant βιβλίων || 27 τετράρχαις Ald.: τετραρχίαις || 28 ὀρυχίαινα K

λινα δέχεσθαι παρ' αὐτῆς καὶ ἀναγινώσκειν· Φουρνίου a.32
δὲ λέγοντος, ὃς ἦν ἀξιώματος μεγάλου καὶ δεινότατος εἰ-
πεῖν Ῥωμαίων, τὴν μὲν Κλεοπάτραν ἐν φορείῳ διὰ τῆς
400 S ἀγορᾶς κομίζεσθαι, τὸν δ' Ἀντώνιον ὡς εἶδεν ἀναπηδή-
5 σαντα τὴν μὲν δίκην ἀπολιπεῖν, ἐκκρεμαννύμενον δὲ τοῦ
φορείου παραπέμπειν ἐκείνην. c

59. Ἀλλὰ τούτων μὲν ἐδόκει τὰ πλεῖστα καταψεύδεσθαι
Καλουΐσιος. — οἱ δὲ φίλοι τοῦ Ἀντωνίου περιιόντες ἐν 2
Ῥώμῃ τὸν δῆμον ἱκέτευον, ἕνα δ' ἐξ αὐτῶν ἔπεμψαν
10 Γεμίνιον, δεόμενοι τοῦ Ἀντωνίου μὴ περιιδεῖν αὐτὸν
ἀποψηφισθέντα τῆς ἀρχῆς καὶ πολέμιον Ῥωμαίων
ἀναγορευθέντα. Γεμίνιος δὲ πλεύσας εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3
Κλεοπάτρᾳ μὲν ἦν ὕποπτος ὡς ὑπὲρ Ὀκταουίας πράττων,
σκωπτόμενος δὲ παρὰ δεῖπνον ἀεὶ καὶ κλισίαις ἀτίμοις
15 προπηλακιζόμενος, ἠνείχετο καιρὸν ἐντεύξεως ἀναμένων·
κελευσθεὶς δὲ λέγειν ἐφ' οἷς ἥκει παρὰ τὸ δεῖπνον, τὴν μὲν 4
ἄλλην ἔφη νήφοντος εἶναι διάλεξιν, ἓν δὲ καὶ νήφων d
ἐπίστασθαι καὶ μεθύων, ὅτι καλῶς ἕξει πάντα Κλεο-
πάτρας εἰς Αἴγυπτον ἀπαλλαγείσης. πρὸς τοῦτο τοῦ 5
20 Ἀντωνίου χαλεπήναντος, ἡ Κλεοπάτρα „καλῶς" ἔφη
„πεποίηκας ὦ Γεμίνιε, τὴν ἀλήθειαν ἄνευ βασάνων
ἐξομολογησάμενος." Γεμίνιος μὲν οὖν μετ' ὀλίγας ἡμέρας
139 Z[1] ἀποδρὰς εἰς Ῥώμην ᾤχετο. πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων 6
φίλων οἱ Κλεοπάτρας κόλακες ἐξέβαλον, τὰς παροινίας
25 καὶ βωμολοχίας οὐχ ὑπομένοντας, ὧν καὶ Μᾶρκος ἦν
Σιλανὸς καὶ Δέλλιος ὁ ἱστορικός. οὗτος δὲ καὶ δεῖσαί 7
φησιν (HRR II 53sq.) ἐπιβουλὴν ἐκ Κλεοπάτρας, Γλαύ-
κου τοῦ ἰατροῦ φράσαντος αὐτῷ. προσέκρουσε δὲ Κλεο- 8 e
πάτρᾳ παρὰ δεῖπνον εἰπών, αὐτοῖς μὲν ὀξίνην ἐγχεῖσθαι,
30 Σάρμεντον δὲ πίνειν ἐν Ῥώμῃ Φαλερῖνον· ὁ δὲ Σάρμεντος

1 Cass. Dio 50, 5, 2 || 25 Cass. Dio 50, 13, 8. 23, 1. 3 Vell. 2, 84, 2 Sen. suas. 1, 7

[Π (= PR) KL] 1 φρουνίου L || 5 ἐκκρεμανύμενον ΠK || 8 καλβίσιος PR[1]KL καλούιος R[2] | περιόντες L[1] προιόντες P || 9 ἔπεμψαν ἐξ αὐτῶν L || 11 ῥωμαῖον K || 12 γεβίνιος K || 16 ἥκοι Π || 22 γεμένιος K || 24 ἐξέβαλλον L | παρηνοίας K || 30 σάρμετον L

a. 32 ἦν τῶν Καίσαρος παιγνίων παιδάριον, ἃ δηλίκια Ῥωμαῖοι καλοῦσιν.

60. Ἐπεὶ δὲ παρεσκεύαστο Καῖσαρ ἱκανῶς, ψηφίζεται Κλεοπάτρᾳ πολεμεῖν, ἀφελέσθαι δὲ τῆς ἀρχῆς Ἀντώνιον ἧς ἐξέστη γυναικί· καὶ προσεπεῖπε Καῖσαρ, ὡς 5 Ἀντώνιος μὲν ὑπὸ φαρμάκων οὐδ' αὑτοῦ κρατοίη, πολεμοῦσι δ' αὐτοῖς Μαρδίων ὁ εὐνοῦχος καὶ Ποθεινὸς καὶ Εἰρὰς ἡ Κλεοπάτρας κουρεύτρια καὶ Χάρμιον, ὑφ' ὧν τὰ μέγιστα διοικεῖται τῆς ἡγεμονίας. 401 S

f 2 Σημεῖα δὲ πρὸ τοῦ πολέμου τάδε γενέσθαι λέγεται. 10 Πείσαυρα μέν, Ἀντωνίου πόλις κληρουχία ᾠκισμένη παρὰ 3 τὸν Ἀδρίαν, χασμάτων ὑπορραγέντων κατεπόθη. τῶν δὲ περὶ Ἄλβαν Ἀντωνίου λιθίνων ἀνδριάντων ἑνὸς ἱδρὼς ἀνεπίδυεν ἡμέρας πολλάς, ἀποματτόντων τινῶν οὐ παυ-4 όμενος. ἐν δὲ Πάτραις διατρίβοντος αὐτοῦ, κεραυνοῖς 15 944 ἐνεπρήσθη τὸ Ἡράκλειον· καὶ τῆς Ἀθήνησι γιγαντομαχίας ὑπὸ πνευμάτων ὁ Διόνυσος ἐκσεισθεὶς εἰς τὸ θέατρον 140 Z[1] 5 κατηνέχθη· προσῳκείου δ' ἑαυτὸν Ἀντώνιος Ἡρακλεῖ κατὰ γένος καὶ Διονύσῳ κατὰ τὸν τοῦ βίου ζῆλον ὥσπερ εἴρηται (4, 2sq. 24, 4), Διόνυσος νέος προσαγορευόμενος. 20 6 ἡ δ' αὐτὴ θύελλα καὶ τοὺς Εὐμένους καὶ Ἀττάλου κολοσσοὺς ἐπιγεγραμμένους Ἀντωνιείους Ἀθήνησιν ἐμπεσοῦσα 7 μόνους ἐκ πολλῶν ἀνέτρεψε. ἡ δὲ Κλεοπάτρας ναυαρχὶς ἐκαλεῖτο μὲν Ἀντωνιάς, σημεῖον δὲ περὶ αὐτὴν δεινὸν ἐφάνη· χελιδόνες γὰρ ὑπὸ τὴν πρύμναν ἐνεόττευσαν, 25 ἕτεραι δ' ἐπελθοῦσαι καὶ ταύτας ἐξήλασαν καὶ τὰ νεόττια διέφθειραν.

3 Cass. Dio 50, 4, 3—5. 6, 1 || 5 Cass. Dio 50, 5, 3sq. || 10 cf. Cass. Dio 50, 8 || 18 Cass. Dio 48, 39, 2 Vell. 2, 82, 4

[Π (= PR) KL] 1 διλίκια: em. Cor. || 6 οὐδ' ἑαυτοῦ R² || 7 καὶ Ποθεινὸς del. Zie., nisi forte Plut. erravit || 8 χαρμίων P²R²L χάρμιων P¹ || 11 πίσαυρα, ι in ras., P | κληρουχία, πόλις Emp. πόλις del. Sint. || 14 ἀνεπήδυεν K et ante corr. Π || 15—16 γρ κεραυνὸς ἐνέπεσεν εἰς τὸ ἡράκλειον P^m R^m || 17 πνεύματος L || 18 ὁ ἀντώνιος L || 21 edebant Εὐμενοῦς sec. codd. | ἀτάλλου P || 22 ἀντωνίους Π K ἀντωνείους L: em. Zie. cl. Suda s. v. (Ἀντωνίους Wil.) || 24 ἀντωνίας K || 25 ἐννεόττευσαν R || 26 ἀπήλασαν L

61. Συνιόντων δὲ πρὸς τὸν πόλεμον, Ἀντωνίῳ μὲν ἦσαν αἱ μάχιμοι νῆες οὐκ ἐλάττους πεντακοσίων, ἐν αἷς ὀκτήρεις πολλαὶ καὶ δεκήρεις, κεκοσμημέναι σοβαρῶς καὶ πανηγυρικῶς, στρατοῦ δὲ μυριάδες δέκα, δισχίλιοι δ' ἱππεῖς ἐπὶ μυρίοις. βασιλεῖς δ' ὑπήκοοι συνεμάχουν Βόκχος ὁ Λιβύων καὶ Ταρκόνδημος ὁ τῆς ἄνω Κιλικίας, καὶ Καππαδοκίας μὲν Ἀρχέλαος, Παφλαγονίας δὲ Φιλάδελφος, Κομμαγηνῆς δὲ Μιθριδάτης, Σαδάλας δὲ Θρᾴκης. οὗτοι μὲν αὐτῷ παρῆσαν, ἐκ δὲ Πόντου Πολέμων στρατὸν ἔπεμπε, καὶ Μάλχος ἐξ Ἀραβίας καὶ Ἡρώδης ὁ Ἰουδαῖος, ἔτι δ' Ἀμύντας ὁ Λυκαόνων καὶ Γαλατῶν βασιλεύς· ἦν δὲ καὶ παρὰ τοῦ Μήδων βασιλέως ἀπεσταλμένη βοήθεια. Καίσαρι δὲ νῆες ἦσαν πρὸς ἀλκὴν πεντήκοντα καὶ διακόσιαι, στρατοῦ δ' ὀκτὼ μυριάδες, ἱππεῖς δὲ παραπλήσιοι τὸ πλῆθος τοῖς πολεμίοις. ἦρχον δ' Ἀντώνιος μὲν τῆς ἀπ' Εὐφράτου καὶ Ἀρμενίας μέχρι πρὸς τὸν Ἰόνιον καὶ Ἰλλυριούς, Καῖσαρ δ' ἀπ' Ἰλλυριῶν τῆς ἐπὶ τὸν ἑσπέριον ὠκεανὸν καθηκούσης καὶ τῆς ἀπ' ὠκεανοῦ πάλιν ἐπὶ τὸ Τυρρηνικὸν καὶ Σικελικὸν πέλαγος. Λιβύης δὲ τὴν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλατίᾳ καὶ Ἰβηρίᾳ μέχρι στηλῶν Ἡρακλείων ἀντιπαρήκουσαν εἶχε Καῖσαρ· τὰ δ' ἀπὸ Κυρήνης μέχρι Αἰθιοπίας Ἀντώνιος.

62. Οὕτω δ' ἄρα προσθήκη τῆς γυναικὸς ἦν, ὥστε τῷ πεζῷ πολὺ διαφέρων ἐβούλετο τοῦ ναυτικοῦ τὸ κράτος εἶναι διὰ Κλεοπάτραν, καὶ ταῦτα πληρωμάτων ἀπορίᾳ συναρπαζομένους ὁρῶν ὑπὸ τῶν τριηράρχων ἐκ τῆς „πολλὰ δὴ τλάσης" (Eur. Herc. 1250) Ἑλλάδος ὁδοιπόρους ὀνηλάτας

Cap. 61 Cass. Dio 50, 6, 2—6. 23, 2—3. 51, 2, 1—2 Flor. 2, 21, 5 Oros. 6, 19, 6 Vell. 2, 84 || 25 Cass. Dio 50, 11, 2 Oros. 6, 19, 5 Vell. 2, 84, 1

[Π (= PR) KL] 6 Ταρκόνδημος] immo Ταρκονδίμοτος, cf. Boissevain ad Cass. D. 41, 63, 1. 50, 14, 2 || 8 κομμαγινῆς R¹K | ἀδάλλας: em. Oudendorp γρ σαλούλλας Pᵐ γρ σαλούλας Rᵐ || 9 αὐτῷ] αὐτοὶ Rei. || 10 μάγχος ΠL μάγχος μὲν K: em. Xy. || 13 πρὸς] καὶ K || 15 τὸ πλῆθος] γρ τὸν ἀριθμὸν PᵐRᵐ || 16 ἀρμενίας RL || 20 ἰταλίαν καὶ γαλατίαν καὶ ἰβηρίαν: em. Vulc. || 21 ἀντιπαρείκουσαν ante corr. R, e corr. P

a.31 θεριστὰς ἐφήβους, καὶ οὐδ' οὕτω πληρουμένας τὰς ναῦς,
2 ἀλλὰ τὰς πλείστας ἀποδεεῖς καὶ μοχθηρῶς πλεούσας. Καῖ-
σαρ δ' οὐ πρὸς ὕψος οὐδ' ὄγκον ἐπιδεικτικῶς πεπηγυίαις
e ναυσίν, εὐστρόφοις δὲ καὶ ταχείαις καὶ πεπληρωμέναις ἀκρι-
βῶς ἐξηρτυμένον ἐν Τάραντι καὶ Βρεντεσίῳ συνέχων ναυτι- 5
κόν, ἔπεμπε πρὸς Ἀντώνιον ἀξιῶν μὴ διατρίβειν τὸν χρόνον,
3 ἀλλ' ἔρχεσθαι μετὰ τῶν δυνάμεων· αὐτὸς δὲ τῷ μὲν στόλῳ
παρέξειν ὅρμους ἀκωλύτους καὶ λιμένας, ὑποχωρήσειν
δὲ τῷ πεζῷ τῆς παραλίας ἵππου δρόμον ἀπὸ θαλάσσης,
4 μέχρι ἂν ἀσφαλῶς ἀποβῇ καὶ στρατοπεδεύσηται. τούτοις 142 Z[1]
ἀντικομπάζων Ἀντώνιος αὐτὸν μὲν εἰς μονομαχίαν 11
προὐκαλεῖτο καίπερ ὢν πρεσβύτερος, εἰ δὲ φεύγοι τοῦτο,
περὶ Φάρσαλον ἠξίου τοῖς στρατεύμασιν ὡς πάλαι Καῖσαρ
5 καὶ Πομπήιος διαγωνίσασθαι. φθάνει δὲ Καῖσαρ, Ἀντω-
f νίου περὶ τὸ Ἄκτιον ὁρμοῦντος, ἐν ᾧ τόπῳ νῦν ἡ Νικόπολις 403 S
ἵδρυται, διαβαλὼν τὸν Ἰόνιον καὶ τῆς Ἠπείρου χωρίον 16
6 ὃ Τορύνη καλεῖται κατασχών· θορυβουμένων δὲ τῶν περὶ
τὸν Ἀντώνιον — ὑστέρει γὰρ ὁ πεζὸς αὐτοῖς —, ἡ μὲν
Κλεοπάτρα σκώπτουσα „τί δεινόν" ἔλεγεν „εἰ Καῖσαρ
ἐπὶ τῇ τορύνῃ κάθηται;" 20

63. Ἀντώνιος δ' ἅμ' ἡμέρᾳ τῶν πολεμίων ἐπιπλεόντων,
φοβηθεὶς μὴ τῶν ἐπιβατῶν ἐρήμους ἕλωσι τὰς ναῦς, τοὺς
μὲν ἐρέτας ὁπλίσας ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρέταξεν
945 ὄψεως ἕνεκα, τοὺς δὲ ταρσοὺς τῶν νεῶν ἐγείρας καὶ
πτερώσας ἑκατέρωθεν, ἐν τῷ στόματι περὶ τὸ Ἄκτιον 25
ἀντιπρῴρους συνεῖχεν, ὡς ἐνήρεις καὶ παρεσκευασμένας
2 ἀμύνεσθαι. καὶ Καῖσαρ μὲν οὕτω καταστρατηγηθεὶς
ἀπεχώρησεν. ἔδοξε δὲ καὶ τὸ ὕδωρ εὐμηχάνως ἐρύμασί
τισιν ἐμπεριλαβὼν ἀφελέσθαι τοὺς πολεμίους, τῶν ἐν
3 κύκλῳ χωρίων ὀλίγον καὶ πονηρὸν ἐχόντων. εὐγνωμόνως 30

2 Cass. Dio 50, 29, 31 sq. || 4 Cass. Dio 50, 11—13 || 30 Cass. Dio 50, 13, 6 Vell. 2, 84, 2 Tac. ann. 4, 44, 2 Suet. Nero 3, 2

[Π (= PR) KL] 5 συνέχον P[1] | ⟨τὸ⟩ ναυτικόν Iunt. et editt. || 9 παραλίας Vulc. Anon.: ἰταλίας || 15 ἄκ+τιον R || 20 τῇ om. L || 24 ταρσεῖς L[1] | ἐξείρας Herw. || 26 εὐήρεις L

δὲ καὶ Δομιτίῳ προσηνέχθη παρὰ τὴν Κλεοπάτρας a.31
γνώμην. ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνος ἤδη πυρέττων εἰς μικρὸν ἐμβὰς
ἀκάτιον πρὸς Καίσαρα μετέστη, βαρέως ἐνεγκὼν ὁ
Ἀντώνιος ὅμως πᾶσαν αὐτῷ τὴν ἀποσκευὴν μετὰ τῶν b
5 φίλων καὶ τῶν θεραπόντων ἀπέπεμψε. καὶ Δομίτιος 4
μέν, ὥσπερ ἐπὶ τῷ μὴ λαθεῖν τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ καὶ
143 Z[1] προδοσίαν, μεταβαλόμενος εὐθὺς ἐτελεύτησεν. ἐγένοντο 5
δὲ καὶ βασιλέων ἀποστάσεις Ἀμύντου καὶ Δηιοτάρου
πρὸς Καίσαρα. τὸ δὲ ναυτικὸν ἐν παντὶ δυσπραγοῦν καὶ
10 πρὸς ἅπασαν ὑστερίζον βοήθειαν, αὖθις ἠνάγκαζε τῷ
πεζῷ προσέχειν τὸν Ἀντώνιον. ἔσχε δὲ καὶ Κανίδιον τὸν 6
ἄρχοντα τοῦ πεζοῦ μεταβολὴ γνώμης παρὰ τὰ δεινά, καὶ
συνεβούλευε Κλεοπάτραν μὲν ἀποπέμπειν, ἀναχωρήσαντα
δ' εἰς Θρᾴκην ἢ Μακεδονίαν πεζομαχίᾳ κρῖναι. καὶ γὰρ 7
15 Δικόμης ὁ Γετῶν βασιλεὺς ὑπισχνεῖτο πολλῇ στρατιᾷ
404 S βοηθήσειν· οὐκ εἶναι δ' αἰσχρόν, εἰ Καίσαρι γεγυμνα- c
σμένῳ περὶ τὸν Σικελικὸν πόλεμον ἐκστήσονται τῆς
θαλάσσης, ἀλλὰ δεινόν, εἰ τῶν πεζῶν ἀγώνων ἐμπειρό-
τατος ὢν Ἀντώνιος οὐ χρήσεται ῥώμῃ καὶ παρασκευῇ
20 τοσούτων ὁπλιτῶν, εἰς ναῦς διανέμων καὶ καταναλίσκων
τὴν δύναμιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐξενίκησε Κλεοπάτρα διὰ τῶν 8
νεῶν κριθῆναι τὸν πόλεμον, ἤδη πρὸς φυγὴν ὁρῶσα καὶ
τιθεμένη τὰ καθ' ἑαυτὴν οὐχ ὅπου πρὸς τὸ νικᾶν ἔσται
χρήσιμος, ἀλλ' ὅθεν ἄπεισι ῥᾷστα τῶν πραγμάτων ἀπολ-
25 λυμένων.

Ἦν δὲ μακρὰ σκέλη κατατείνοντα πρὸς τὸν ναύ- 9 d
σταθμον τῆς στρατοπεδείας, δι' ὧν ὁ Ἀντώνιος εἰώθει
παριέναι μηδὲν ὑφορώμενος. οἰκέτου δὲ Καίσαρι φρά- 10
σαντος, ὡς δυνατὸν εἴη κατιόντα διὰ τῶν σκελῶν συλ-

7 Cass. Dio 50, 13, 5. 8. 51, 2, 1 Vell. 2, 84, 2 || 11 Vell. 2, 85, 2 || 14 Cass. Dio 51, 22, 8

[Π (= PR) KL] 7 μεταβαλλόμενος: em. Zie. (edebant προδοσίαν μεταβαλλόμενος, εὐθὺς) || 12 μεταβολὴ γνώμης Ald.: μεταβολῆς γνώμη || 19 ὁ ἀντώνιος K || 26 τὸ ναύσταθμον K || 27 στρατοπεδίας R[1]K

11 *λαβεῖν αὐτόν, ἔπεμψε τοὺς ἐνεδρεύσοντας. οἱ δὲ παρὰ*
a. 31 *τοσοῦτον ἦλθον ὥστε συναρπάσαι τὸν προηγούμενον*
αὐτοῦ προεξαναστάντες· αὐτὸς δὲ δρόμῳ μόλις ὑπεξ-
έφυγεν.

64. *Ὡς δὲ ναυμαχεῖν ἐδέδοκτο, τὰς μὲν ἄλλας ἐν-* 144 Z¹
έπρησε ναῦς πλὴν ἑξήκοντα τῶν Αἰγυπτίων, τὰς δ' ἀρί- 6
στας καὶ μεγίστας ἀπὸ τριήρους μέχρι δεκήρους ἐπλήρου,
e *δισμυρίους ἐμβιβάζων ὁπλίτας καὶ δισχιλίους τοξότας.*
2 *ἔνθα πεζομάχον ἄνδρα τῶν ταξιαρχῶν λέγουσι παμπόλ-*
λους ἠγωνισμένον ἀγῶνας Ἀντωνίῳ καὶ κατατετριμμέ- 10
νον τὸ σῶμα τοῦ Ἀντωνίου παριόντος ἀνακλαύσασθαι
3 *καὶ εἰπεῖν· „ὦ αὐτόκρατορ, τί τῶν τραυμάτων τούτων*
ἢ τοῦ ξίφους καταγνοὺς ἐν ξύλοις πονηροῖς ἔχεις τὰς
ἐλπίδας; Αἰγύπτιοι καὶ Φοίνικες ἐν θαλάσσῃ μαχέσθω-
σαν, ἡμῖν δὲ γῆν δὸς ἐφ' ἧς εἰώθαμεν ἑστῶτες ἀπο- 15
4 *θνῄσκειν ἢ νικᾶν τοὺς πολεμίους.“ πρὸς ταῦτα μηδὲν*
ἀποκρινάμενος, ἀλλὰ τῇ χειρὶ καὶ τῷ προσώπῳ μόνον
οἷον ἐγκελευσάμενος τὸν ἄνδρα θαρρεῖν παρῆλθεν, οὐ
χρηστὰς ἔχων ἐλπίδας, ὅς γε καὶ τοὺς κυβερνήτας τὰ 405 S
f *ἱστία βουλομένους ἀπολιπεῖν ἠνάγκασεν ἐμβαλέσθαι καὶ* 20
κομίζειν, λέγων ὅτι δεῖ μηδένα φεύγοντα τῶν πολεμίων
διαφυγεῖν.

65. *Ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τρεῖς τὰς ἐφεξῆς*
μεγάλῳ πνεύματι κυμανθὲν τὸ πέλαγος τὴν μάχην
2. Sept. *ἐπέσχε, πέμπτῃ δὲ νηνεμίας καὶ γαλήνης ἀκλύστου γε-* 25
νομένης συνῄεσαν, Ἀντώνιος μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων
καὶ Ποπλικόλας, Κοίλιος δὲ τὸ εὐώνυμον, ἐν μέσῳ δὲ
946 2 *Μᾶρκος Ὀκτάβιος καὶ Μᾶρκος Ἰνστήιος. Καῖσαρ δ' ἐπὶ*
τοῦ εὐωνύμου τάξας Ἀγρίππαν, αὐτῷ τὸ δεξιὸν κατέλιπε. 29
3 *τῶν δὲ πεζῶν τὸν μὲν Ἀντωνίου Κανίδιος, τὸν δὲ Καί-* 145 Z¹

8 Cass. Dio 50, 23, 1 || 26 Vell. 2, 85, 2 Verg. Aen. 8, 678 sq.

[*Π* (= PR) KL] 5 *ἐνέπρησαν Π* || 6 *πλεῖν* L¹ || 11 *ἀνακλάσασθαι* K || 20 *ἠνάγκαζεν* L || 27 *Κοίλιος*] *Σόσιος* Ruhnken cl. Vell. || 29 post *Ἀγρίππαν* Arruntii mentionem excidisse putat Sint. cl. cap. 66, 5 || 30 *τὸν μὲν . . . τὸν δὲ* R¹K: *τῶν μὲν . . . τῶν δὲ* PR²L

σαρος Ταῦρος ἐπὶ τῆς θαλάσσης παρατάξαντες ἡσύχαζον. 2. Sept. 31
αὐτῶν δὲ τῶν ἡγεμόνων Ἀντώνιος μὲν ἐπεφοίτα πανταχόσε κωπήρει, τοὺς στρατιώτας παρακαλῶν ὑπὸ βρίθους τῶν νεῶν ὥσπερ ἐκ γῆς ἑδραίους μάχεσθαι, τοῖς 4
5 δὲ κυβερνήταις διακελευόμενος ὥσπερ ὁρμούσαις ἀτρέμα ταῖς ναυσὶ δέχεσθαι τὰς ἐμβολὰς τῶν πολεμίων, τὴν περὶ τὸ στόμα δυσχωρίαν φυλάττοντας. Καίσαρι δὲ λέγεται μὲν ἔτι σκότους ἀπὸ τῆς σκηνῆς κύκλῳ περιιόντι πρὸς τὰς ναῦς ἄνθρωπος ἐλαύνων ὄνον ἀπαντῆσαι, πυ- 5 b
10 θομένῳ δὲ τοὔνομα γνωρίσας αὐτὸν εἰπεῖν· „ἐμοὶ μὲν Εὔτυχος ὄνομα, τῷ δ' ὄνῳ Νίκων“. διὸ καὶ τοῖς ἐμβόλοις τὸν τόπον κοσμῶν ὕστερον, ἔστησε χαλκοῦν ὄνον καὶ ἄνθρωπον. ἐπιδὼν δὲ τὴν ἄλλην παράταξιν ἐν πλοίῳ 6 πρὸς τὸ δεξιὸν κομισθείς, ἐθαύμασεν ἀτρεμοῦντας ἐν
15 τοῖς στενοῖς τοὺς πολεμίους· ἡ γὰρ ὄψις ἦν τῶν νεῶν ἐπ' ἀγκύραις ὁρμουσῶν. καὶ τοῦτο μέχρι πολλοῦ πεπεισμένος, ἀνεῖχε τὰς ἑαυτοῦ περὶ ὀκτὼ στάδια τῶν ἐναντίων ἀφεστώσας. ἕκτη δ' ἦν ὥρα, καὶ πνεύματος αἰρομένου 7 πελαγίου δυσανασχετοῦντες οἱ Ἀντωνίου πρὸς τὴν δια-
20 τριβήν, καὶ τοῖς ὕψεσι καὶ μεγέθεσι τῶν οἰκείων νεῶν c
146 Z[1] 406 S πεποιθότες ὡς ἀπροσμάχοις, τὸ εὐώνυμον ἐκίνησαν. ἰδὼν 8 δὲ Καῖσαρ ἥσθη καὶ πρύμναν ἐκρούσατο τῷ δεξιῷ, βουλόμενος ἔτι μᾶλλον ἐκ τοῦ κόλπου καὶ τῶν στενῶν ἔξω τοὺς πολεμίους ἐπισπάσασθαι, καὶ περιπλέων εὐήρεσι
25 σκάφεσι τοῖς ἑαυτοῦ συμπλέκεσθαι πρὸς [τὰς] ναῦς ὑπ' ὄγκου καὶ πληρωμάτων ὀλιγότητος ἀργὰς καὶ βραδείας.

7 Suet. Aug. 96, 2 Zon. 10, 30 Mich. Glyc. ann. 3 = Migne, Patr. Gr. 158, 388 Nicet. Chon. hist. Const. 6 = Migne 139, 1049 || 14 Cass. Dio 50, 31, 4

[Π (= PR) KL] 5 ἀτρέμα ὁρμούσαις L[1] || 8 περιόντι PR[1]L[1] || 10 εἶπεν Π || 12 hanc notam add. in mg. ΠK: ἴσως οὗτος ἐστὶν (ἐστὶν om. Π) ὁ (om. K) ἐν τῶι ἱπποδρόμωι τοῦ βυζανθίου (-τίου K) ὑπὸ τοῦ λουτροχόου (λουτροῦ K) περιελαυνόμενος (παρελ- K) χαλκοῦς ὄνος αὐτῶι τῶι λουτροχόωι ὀνηλατούμενος (ὀνηλάτηι R ὀνλ K) ἐκ νικοπόλεως πάλιν ἀναχθεὶς || 14 κοσμισθεὶς K | ἐθαύμαζεν L[2] || 15 νεῶν ⟨ὡς⟩ Zie. cl. v. 5 || 25 τὰς del. Cor.

2. Sept. 31 **66.** Ἀρχομένου δὲ τοῦ ἀγῶνος ἐν χερσὶν εἶναι, ἐμβολαὶ μὲν οὐκ ἦσαν οὐδ' ἀναρρήξεις νεῶν, τῶν μὲν Ἀντωνίου διὰ βάρος ῥύμην οὐκ ἐχουσῶν, ἣ μάλιστα ποιεῖ τὰς d τῶν ἐμβόλων πληγὰς ἐνεργούς, τῶν δὲ Καίσαρος οὐ μόνον ἀντιπρῴρων συμφέρεσθαι πρὸς χαλκώματα στερεὰ καὶ 5 τραχέα φυλασσομένων, ἀλλὰ μηδὲ κατὰ πλευρὰν ἐμβολὰς 2 διδόναι θαρρούντων. ἀπεθραύοντο γὰρ τὰ ἔμβολα ῥᾳδίως ᾗ προσπέσοιεν σκάφεσι τετραγώνων ξύλων μεγάλων σιδήρῳ 3 συνηρμοσμένων πρὸς ἄλληλα †δεδεμένοις. ἦν οὖν πεζομαχίᾳ προσφερὴς ὁ ἀγών, τὸ δ' ἀληθέστερον εἰπεῖν, 10 τειχομαχίᾳ. τρεῖς γὰρ ἅμα καὶ τέσσαρες περὶ μίαν τῶν Ἀντωνίου συνείχοντο, γέρροις καὶ δόρασι καὶ κοντοῖς χρωμένων καὶ πυροβόλοις· οἱ δ' Ἀντωνίου καὶ κατα- 4 πέλταις ἀπὸ ξυλίνων πύργων ἔβαλλον· Ἀγρίππου δὲ e θάτερον κέρας εἰς κύκλωσιν ἐκτείνοντος, ἀντανάγειν 15 Ποπλικόλας ἀναγκαζόμενος ἀπερρήγνυτο τῶν μέσων. 5 θορυβουμένων δὲ τούτων καὶ συμπλεκομένων τοῖς περὶ 147 Z[1] τὸν Ἀρρούντιον, ἀκρίτου δὲ καὶ κοινῆς ἔτι τῆς ναυμαχίας συνεστώσης, αἰφνίδιον αἱ Κλεοπάτρας ἑξήκοντα νῆες ὤφθησαν αἰρόμεναι πρὸς ἀπόπλουν τὰ ἱστία 20 καὶ διὰ μέσου φεύγουσαι τῶν μαχομένων· ἦσαν γὰρ ὀπίσω τεταγμέναι τῶν μεγάλων καὶ διεκπίπτουσαι ταρα- 6 χὴν ἐποίουν. οἱ δ' ἐναντίοι θαυμάζοντες ἐθεῶντο, τῷ πνεύματι χρωμένας ὁρῶντες ἐπεχούσας πρὸς τὴν Πελο- 7 πόννησον. ἔνθα δὴ φανερὸν αὐτὸν Ἀντώνιος ἐποίησεν 25 f οὔτ' ἄρχοντος οὔτ' ἀνδρὸς οὔθ' ὅλως ἰδίοις λογισμοῖς 407 S διοικούμενον, ἀλλ' — ὅπερ τις παίζων εἶπε τὴν ψυχὴν τοῦ

1 Cass. Dio 50, 32. 33, 5—8 Flor. 2, 21, 5. 6 || **14** Cass. Dio 50, 31, 5 Prop. 4, 6, 25 || **17** Vell. 2, 85, 2 || **18** Cass. Dio 50, 33, 1—3 Vell. 2, 85, 3 Plin. n. h. 19, 22 Flor. 2, 21, 8 Oros. 6, 19, 11 Verg. Aen. 8, 707 al. || **27** cf. Plut. Cato Maior 9, 8

[*Π* (= **PR**) **KL**] **4** *ἐμβολῶν* codd. praeter **K** || **7** *θαρρουσῶν* Bekker || **8** *προσπέσοιε* vel *προσπέσειε* editt. | *⟨ἐκ⟩ τετραγώνων* Cor. || **8.9** *⟨ἐκ⟩ τετρ. ξ. μ. σιδ. δεδεμένων πρ. ἄλλ. συνηρμοσμένοις* Ri. || **9** *⟨καὶ⟩ δεδεμένοις* Cor. *δεδμημένοις* Sch. || **12** *γαίσοις* Sol. || **13** *χρώμενοι* Sol. | *καταπέλτας* **L** || **18** *ἀρούντιον* **L** || **18**—p. 131, **2** libere exscripsit Zon. 10, 29 || **24** *ὁρῶντες καὶ* per errorem Sint. || **26** *ἰδίοις*] *οἰκείοις* **L** || **27** *εἶπε παίζων* **L**

ἐρῶντος ἐν ἀλλοτρίῳ σώματι ζῆν — ἑλκόμενος ὑπὸ τῆς 2. Sept. 31
γυναικὸς ὥσπερ συμπεφυκὼς καὶ συμμεταφερόμενος. οὐ 8
γὰρ ἔφθη τὴν ἐκείνης ἰδὼν ναῦν ἀποπλέουσαν, καὶ πάν-
των ἐκλαθόμενος, καὶ προδοὺς καὶ ἀποδρὰς τοὺς ὑπὲρ
5 αὐτοῦ μαχομένους καὶ θνήσκοντας, εἰς πεντήρη μετα-
βάς, Ἀλεξᾶ τοῦ Σύρου καὶ Σκελλίου μόνων αὐτῷ συν- 947
εμβάντων, ἐδίωκε τὴν ⟨ἑαυτὴν⟩ ἀπολωλεκυῖαν ἤδη καὶ
προσαπολοῦσαν αὐτόν.

67. Ἐκείνη δὲ γνωρίσασα σημεῖον ἀπὸ τῆς νεὼς ἀνέσχε,
10 καὶ προσενεχθεὶς οὕτω καὶ ἀναληφθείς, ἐκείνην μὲν οὔτ'
εἶδεν οὔτ' ὤφθη, παρελθὼν δὲ μόνος εἰς πρῷραν ἐφ'
ἑαυτοῦ καθῆστο σιωπῇ, ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἐχόμενος
148 Z¹ τῆς κεφαλῆς. ἐν τούτῳ δὲ λιβυρνίδες ὤφθησαν διώκουσαι 2
παρὰ Καίσαρος· ὁ δ' ἀντίπρῳρον ἐπιστρέφειν τὴν ναῦν
15 κελεύσας, τὰς μὲν ἄλλας ἀνέστειλεν, Εὐρυκλῆς δ' ὁ
Λάκων ἐνέκειτο σοβαρῶς, λόγχην τινὰ κραδαίνων ἀπὸ b
τοῦ καταστρώματος ὡς ἀφήσων ἐπ' αὐτόν. ἐπιστάντος δὲ 3
τῇ πρῴρᾳ τοῦ Ἀντωνίου καὶ „τίς οὗτος" εἰπόντος „ὁ
διώκων Ἀντώνιον;" „ἐγώ" εἶπεν „Εὐρυκλῆς ὁ Λαχάρους,
20 τῇ Καίσαρος τύχῃ τὸν τοῦ πατρὸς ἐκδικῶν θάνατον". ὁ δὲ
Λαχάρης ὑπ' Ἀντωνίου λῃστείας αἰτίᾳ περιπεσὼν ἐπελε-
κίσθη. πλὴν οὐκ ἐνέβαλεν ὁ Εὐρυκλῆς εἰς τὴν Ἀντωνίου 4
ναῦν, ἀλλὰ τὴν ἑτέραν τῶν ναυαρχίδων — δύο γὰρ ἦσαν —
τῷ χαλκώματι πατάξας περιερρόμβησε, καὶ ταύτην τε
25 πλαγίαν περιπεσοῦσαν εἷλε καὶ τῶν ἄλλων μίαν, ἐν ᾗ
πολυτελεῖς σκευαὶ τῶν περὶ δίαιταν ἦσαν. ἀπαλλαγέντος 5 c

13 Cass. Dio 51, 1, 4 Flor. 2, 21, 8

[*Π* (= PR) KL] **1** ζῶν, s. s. ζῆν, K || **1—2** malo anacoluthiam quam corrigere ἑλκόμενον . . . συμπεφυκότα καὶ συμμεταφερόμενον || **4** ἐπιλαθόμενος Zon. || **5** μαχουμένους *Π* | ἀποθνήσκοντας L | μεταβὰς KL Zon.: μετεμβὰς *Π* || **6** ἀλέξα *Π*L ἀλέξανδρος K | σικελίου L || **7** ἑαυτὴν add. Zie. || **7—8** καὶ ἔτι προσαπολέσουσαν Zon. || **8** αὐτῶ L¹ || **9** τὸ τῆς νεὼς σημεῖον Zon. || **11** οὔτε ὤφθη οὔτε εἶδεν K || **12** ἐκάθητο codd. et Zon., em. Sint. | σιωπῶν Zon. || **15** κελεύων P || **16** σοβαρὸς RK || **17** ἐπ'] εἰς RK || **20** ἐκδιώκων K et ante ras. R || **24** περιερόμβησε *Π*KL¹ περιερρόμβισε Herw. || **25** πελαγίαν L | παραπεσοῦσαν *Π*K

a. 31 *δὲ τούτου, πάλιν ὁ Ἀντώνιος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα καθεὶς ἑαυτὸν ἡσυχίαν ἦγε· καὶ τρεῖς ἡμέρας καθ' ἑαυτὸν ἐν πρῴρᾳ διαιτηθείς, εἴθ' ὑπ' ὀργῆς εἴτ' αἰδούμενος ἐκείνην,*
6 *Ταινάρῳ προσέσχεν. ἐνταῦθα δ' αὐτοὺς αἱ συνήθεις γυναῖκες πρῶτον μὲν εἰς λόγους ἀλλήλοις συνήγαγον, εἶτα* 408 S
7 *συνδειπνεῖν καὶ συγκαθεύδειν ἀνέπεισαν. ἤδη δὲ καὶ* 6 *τῶν στρογγύλων πλοίων οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν φίλων τινὲς ἐκ τῆς τροπῆς ἠθροίζοντο πρὸς αὐτούς, ἀγγέλλοντες ἀπολωλέναι τὸ ναυτικόν, οἴεσθαι δὲ τὸ πεζὸν συνεστάναι.*
8 *Ἀντώνιος δὲ πρὸς μὲν Κανίδιον ἀγγέλους ἔπεμπεν, ἀνα-* 10
d *χωρεῖν διὰ Μακεδονίας εἰς Ἀσίαν τῷ στρατῷ κατὰ τάχος κελεύων, αὐτὸς δὲ μέλλων ἀπὸ Ταινάρου πρὸς τὴν* 149 Z[1] *Λιβύην διαίρειν, ὁλκάδα μίαν πολὺ μὲν νόμισμα, πολλοῦ δ' ἀξίας ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ κατασκευὰς τῶν βασιλικῶν κομίζουσαν ἐξελόμενος τοῖς φίλοις ἐπέδωκε κοι-* 15
9 *νῇ, νείμασθαι καὶ σῴζειν ἑαυτοὺς κελεύσας. ἀρνουμένους δὲ καὶ κλαίοντας εὐμενῶς πάνυ καὶ φιλοφρόνως παραμυθησάμενος καὶ δεηθεὶς ἀπέστελλε, γράψας πρὸς Θεόφιλον τὸν ἐν Κορίνθῳ διοικητήν, ὅπως ἀσφάλειαν ἐκπορίσῃ καὶ ἀποκρύψῃ τοὺς ἄνδρας, ἄχρι ἂν ἱλάσασθαι* 20
e 10 *Καίσαρα δυνηθῶσιν. οὗτος ἦν Θεόφιλος Ἱππάρχου πατὴρ τοῦ πλεῖστον παρ' Ἀντωνίῳ δυνηθέντος, πρώτου δὲ πρὸς Καίσαρα τῶν ἀπελευθέρων μεταβαλομένου καὶ κατοικήσαντος ὕστερον ἐν Κορίνθῳ.*

68. *Ταῦτα μὲν οὖν τὰ κατ' Ἀντώνιον. ἐν Ἀκτίῳ δὲ* 25 *πολὺν ὁ στόλος ἀντισχὼν Καίσαρι χρόνον, καὶ μέγιστον βλαβεὶς ὑπὸ τοῦ κλύδωνος ὑψηλοῦ κατὰ πρῴραν ἱσταμένου,*
2 *μόλις ὥρας δεκάτης ἀπεῖπε. καὶ νεκροὶ μὲν οὐ πλείους*

3 Cass. Dio 51, 5, 3 || **10** cf. Cass. Dio 51, 1, 4 || **12** Cass. Dio 51, 5, 6 || **25** Cass. Dio 50, 34. 35 Vell. 2, 85, 4. 5 Oros. 6, 19, 10 || **28** Oros. 6, 19, 12

[*Π* (= PR) KL] **1** *ὁ* om. P || **2** *καθ'*] *παρ'* P | *αὐτὸν* L || **5** *μὲν* om. L | *ἀλλήλους* *Π*L || **6** *ἀνέπεισαν* Zon.: *ἔπεισαν* codd. || **18** *ἀπέστειλε* L || **22** *ἀντωνίου* RKL[1] || **23** *μεταβαλλομένου* *Π*K || **25** *τὸν ἀντώνιον* L *τῶν ἀντώνιον* K | *ἀκατίωι* K et ante ras. R || **26** *μέγιστα* L

ἐγένοντο πεντακισχιλίων, ἑάλωσαν δὲ τριακόσιαι νῆες, ὡς a. 31
αὐτὸς ἀνέγραψε Καῖσαρ (HRR II 56). ᾔσθοντο δ' οὐ πολλοὶ 3
πεφευγότος Ἀντωνίου, καὶ τοῖς πυθομένοις τὸ πρῶτον
ἄπιστος ἦν ὁ λόγος, εἰ δέκα καὶ ἐννέα τάγματα πεζῶν
5 ἀηττήτων καὶ δισχιλίους ἐπὶ μυρίοις ἱππεῖς ἀπολιπὼν f
οἴχεται, καθάπερ οὐ πολλάκις ἐπ' ἀμφότερα τῇ τύχῃ
κεχρημένος, οὐδὲ μυρίων ἀγώνων καὶ πολέμων μεταβολαῖς
150 Z[1] 409 S ἐγγεγυμνασμένος. οἱ δὲ στρατιῶται καὶ πόθον τινὰ καὶ 4
προσδοκίαν εἶχον, ὡς αὐτίκα ποθὲν ἐπιφανησομένου, καὶ
10 τοσαύτην ἐπεδείξαντο πίστιν καὶ ἀρετήν, ὥστε καὶ τῆς
φυγῆς αὐτοῦ φανερᾶς γενομένης ἡμέρας ἑπτὰ συμμεῖναι,
περιορῶντες ἐπιπρεσβευόμενον αὐτοῖς Καίσαρα. τέλος δὲ 5 948
τοῦ στρατηγοῦ Κανιδίου νύκτωρ ἀποδράντος καὶ κατα-
λιπόντος τὸ στρατόπεδον, γενόμενοι πάντων ἔρημοι καὶ
15 προδοθέντες ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, τῷ κρατοῦντι προσ-
εχώρησαν.

Ἐκ τούτου Καῖσαρ μὲν ἐπ' Ἀθήνας ἔπλευσε, καὶ δι- 6
αλλαγεὶς τοῖς Ἕλλησι τὸν περιόντα σῖτον ἐκ τοῦ πολέμου
διένειμε ταῖς πόλεσι, πραττούσαις ἀθλίως καὶ περικε-
20 κομμέναις χρημάτων, ἀνδραπόδων, ὑποζυγίων. ὁ γοῦν 7
πρόπαππος ἡμῶν Νίκαρχος διηγεῖτο τοὺς πολίτας ἅπαντας
ἀναγκάζεσθαι τοῖς ὤμοις καταφέρειν μέτρημα πυρῶν
τεταγμένον ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀντίκυραν θάλασσαν, ὑπὸ b
μαστίγων ἐπιταχυνομένους· καὶ μίαν μὲν οὕτω φορὰν 8
25 ἐνεγκεῖν, τὴν δὲ δευτέραν ἤδη μεμετρημένοις καὶ μέλλουσιν
αἴρεσθαι νενικημένον Ἀντώνιον ἀγγελῆναι, καὶ τοῦτο δια-
σῶσαι τὴν πόλιν· εὐθὺς γὰρ τῶν Ἀντωνίου διοικητῶν καὶ
στρατιωτῶν φυγόντων, διανείμασθαι τὸν σῖτον αὐτούς.

69. Ἀντώνιος δὲ Λιβύης ἁψάμενος, καὶ Κλεοπάτραν
30 εἰς Αἴγυπτον ἐκ Παραιτονίου προπέμψας, αὐτὸς ἀπέλαυεν

12 Cass. Dio 51, 1, 4 Vell. 2, 85, 5 || 29 Cass. Dio 51, 5, 6 Oros. 6, 19, 15

[Π (= PR) KL] 2 ἔγραψε P | οὐ KL: οἱ Π || 5 μυρίον L[1] || 13 στρατηγοῦ om. P[t] || 20 οὖν L || 22 μέτρη K μέτρα L || 23 τε-ταγμένων L[2] || 27 τῶν] τὸν K || 30 ἀπέλαβεν ante ras. L

a. 31 ἐρημίας ἀφθόνου, σὺν δυσὶ φίλοις ἀλύων καὶ πλανώμενος,
Ἕλληνι μὲν Ἀριστοκράτει ῥήτορι, Ῥωμαίῳ δὲ Λουκιλίῳ,
2 περὶ οὗ δι᾽ ἑτέρων (Brut. c. 50) γεγράφαμεν, ὡς ἐν Φιλ-
c ίπποις ὑπὲρ τοῦ διαφυγεῖν Βροῦτον αὐτὸς αὑτὸν ὡς δὴ 151 Z¹
Βροῦτος ὢν ἐνεχείρισε τοῖς διώκουσι, καὶ διασωθεὶς ὑπ᾽ 5
Ἀντωνίου, διὰ τοῦτο πιστὸς αὐτῷ καὶ βέβαιος ἄχρι τῶν
3 ἐσχάτων καιρῶν παρέμεινεν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἐν Λιβύῃ
δύναμιν ὁ πεπιστευμένος ἀπέστησεν, ὁρμήσας ἑαυτὸν
ἀνελεῖν, καὶ διακωλυθεὶς ὑπὸ τῶν φίλων καὶ ἀνακομισθεὶς
εἰς Ἀλεξάνδρειαν, εὗρε Κλεοπάτραν ἐπιτολμῶσαν ἔργῳ 410 S
4 παραβόλῳ καὶ μεγάλῳ. τοῦ γὰρ εἴργοντος ἰσθμοῦ τὴν 11
Ἐρυθρὰν ἀπὸ τῆς κατ᾽ Αἴγυπτον θαλάσσης καὶ δοκοῦντος
Ἀσίαν καὶ Λιβύην ὁρίζειν, ᾗ σφίγγεται μάλιστα τοῖς
d πελάγεσι καὶ βραχύτατος εὖρός ἐστι, τριακοσίων σταδίων
ὄντων, ἐνεχείρησεν ἄρασα τὸν στόλον ὑπερνεωλκῆσαι, καὶ 15
καθεῖσα τὰς ναῦς εἰς τὸν Ἀραβικὸν κόλπον μετὰ χρημάτων
πολλῶν καὶ δυνάμεως ἔξω κατοικεῖν, ἀποφυγοῦσα
5 δουλείαν καὶ πόλεμον. ἐπεὶ δὲ τὰς πρώτας ἀνελκομένας
τῶν νεῶν οἱ περὶ τὴν Πέτραν Ἄραβες κατέκαυσαν, ἔτι δ᾽
Ἀντώνιος τὸν ἐν Ἀκτίῳ στρατὸν ᾤετο συμμένειν, ἐπαύ- 20
σατο καὶ τὰς ἐμβολὰς ἐφύλαττεν.

6 Ἀντώνιος δὲ τὴν πόλιν ἐκλιπὼν καὶ τὰς μετὰ τῶν
φίλων διατριβάς, οἴκησιν ἔναλον κατεσκεύαζεν αὑτῷ περὶ
7 τὴν Φάρον, εἰς τὴν θάλασσαν χῶμα προβαλών· καὶ διῆγεν
αὐτόθι φυγὰς ἀνθρώπων, καὶ τὸν Τίμωνος ἀγαπᾶν καὶ 25
e ζηλοῦν βίον ἔφασκεν, ὡς δὴ πεπονθὼς ὅμοια· καὶ γὰρ 152 Z¹
αὐτὸς ἀδικηθεὶς ὑπὸ τῶν φίλων καὶ ἀχαριστηθείς, διὰ
τοῦτο καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπιστεῖν καὶ δυσχεραίνειν.

11 Cass. Dio 51, 6, 3. 7, 1 || **22** Strab. 17, 794

[**Π** (= **PR**) **KL**] **2** *ῥητορικῷ*: em. Sint. | *λουκιλλίωι* **L** || **7** sq. exscripsit Zon. 10, 30 || **7** *λιβύι* **R** || **9** *ἀνεῖλεν* **K** et ante ras. **R** | *κομισθεὶς*: corr. ex Zon. (*ἀνεκομίσθη*) || **14** *βραχύτερος*: em. Sch. || **15** *ὄντων*] *ὢν* Zie. | *ὑπερνεολκῆσαι* **KR**¹ et e ras. **P** || **16** *θεῖσα* **L** | *ἀρραβικὸν* **RK** || **18** *τὸν πόλεμον* **L** || **19** *γρ καὶ κατεκώλυσαν* **P**ᵐ *γρ κατεκώλυσαν* **R**ᵐ *κατεκώλυσαν* **K**ᵐ || **20** *ἀκατίωι* **K** || **21** *ἐφύλασσεν* **P** || **23** *αὐτῶι τε* **K** || **24** *προσβαλὼν* **KL** || **25** *γρ φυγὼν ἀνθρώπους* **P**ᵐ**R**ᵐ *γρ φυγὼν ἀνθρώπων* **K**ᵐ || **27** *τῶν* om. **Π K** || **28** *καὶ*¹ om. **Π**

70. *Ὁ δὲ Τίμων ἦν Ἀθηναῖος* [*ὅς*] *καὶ γέγονεν ἡλικίᾳ μάλιστα κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους* (av. 1549. Lys. 809sq.) *καὶ Πλάτωνος* (fr. 218 K.) *δραμάτων λαβεῖν ἔστι· κωμῳδεῖται γὰρ ἐν* 2
5 *ἐκείνοις ὡς δυσμενὴς καὶ μισάνθρωπος· ἐκκλίνων δὲ καὶ διωθούμενος ἅπασαν ἔντευξιν, Ἀλκιβιάδην νέον ὄντα καὶ θρασὺν ἠσπάζετο καὶ κατεφίλει προθύμως. Ἀπημάντου δὲ θαυμάσαντος καὶ πυθομένου τὴν αἰτίαν, φιλεῖν ἔφη τὸν νεανίσκον εἰδὼς ὅτι πολλῶν Ἀθηναίοις κακῶν* f
10 *αἴτιος ἔσοιτο. τὸν δ' Ἀπήμαντον μόνον ὡς ὅμοιον αὐτῷ* 3 *καὶ ζηλοῦντα τὴν δίαιταν ἔστιν ὅτε προσίετο· καί ποτε τῆς τῶν Χοῶν οὔσης ἑορτῆς, εἱστιῶντο καθ' αὑτοὺς οἱ δύο. τοῦ δ' Ἀπημάντου φήσαντος „ὡς καλὸν ὦ Τίμων τὸ*
411 S *συμπόσιον ἡμῶν" „εἴγε σύ" ἔφη „μὴ παρῇς". λέγεται δ'* 4
15 *Ἀθηναίων ἐκκλησιαζόντων ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα ποιῆσαι σιωπὴν καὶ προσδοκίαν μεγάλην διὰ τὸ παράδοξον, εἶτ' εἰπεῖν· „ἔστι μοι μικρὸν οἰκόπεδον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,* 5 949 *καὶ συκῆ τις ἐν αὐτῷ πέφυκεν, ἐξ ἧς ἤδη συχνοὶ τῶν πολιτῶν ἀπήγξαντο. μέλλων οὖν οἰκοδομεῖν τὸν τόπον,*
20 *ἐβουλήθην δημοσίᾳ προειπεῖν, ἵν', ἂν ἄρα τινὲς ἐθέλωσιν ὑμῶν, πρὶν ἐκκοπῆναι τὴν συκῆν ἀπάγξωνται." τελευτήσαντος* 6 *δ' αὐτοῦ καὶ ταφέντος Ἁλῆσι παρὰ τὴν θάλασσαν, ὤλισθε τὰ προὔχοντα τοῦ αἰγιαλοῦ, καὶ τὸ κῦμα περιελθὸν*
153 Z¹ *ἄβατον καὶ ἀπροσπέλαστον ἀνθρώπῳ πεποίηκε τὸν*
25 *τάφον. ἦν δ' ἐπιγεγραμμένον* (264 Preger)· 7

ἐνθάδ' ἀπορρήξας ψυχὴν βαρυδαίμονα κεῖμαι.
τοὔνομα δ' οὐ πεύσεσθε, κακοὶ δὲ κακῶς ἀπόλοισθε.

καὶ τοῦτο μὲν αὐτὸν ἔτι ζῶντα πεποιηκέναι λέγουσι, τὸ 8 b *δὲ περιφερόμενον Καλλιμάχειόν ἐστι·*

5 Plut. Alcib. 16, 9 || 10 Alciphr. 2, 32, 1 || 26 Anth. Pal. 7, 313 Plat. vit. 2, 146 W.

[*Π* (= PR) KL] 1 *ὅς* del. Sch. || 6 *ἀλκιβιάδην δὲ* L¹ || 20 *προσειπεῖν* L || 22 *ἄλησι* P *αλησι* R *ἀλῆισι* L || 23 *τὸ* om. L¹ | *περιελθὼν* K || 27 *πεύσοισθε* *Π* et Anth. cod. Pal. 23 | *ἀπόλυσθε* K

Τίμων μισάνθρωπος ἐνοικέω. ἀλλὰ πάρελθε,
οἰμώζειν εἴπας πολλά, πάρελθε μόνον.

71. *Ταῦτα μὲν περὶ Τίμωνος ἀπὸ πολλῶν ὀλίγα.*
a. 31 *Τῷ δ' Ἀντωνίῳ Κανίδιός τε τῆς ἀποβολῆς τῶν ἐν Ἀκτίῳ δυνάμεων αὐτάγγελος ἦλθε, καὶ τὸν Ἰουδαῖον* 5 *Ἡρώδην ἔχοντά τινα τάγματα καὶ σπείρας ἤκουσε Καίσαρι προσκεχωρηκέναι, καὶ τοὺς ἄλλους ὁμοίως δυνάστας* 2 *ἀφίστασθαι καὶ μηδὲν ἔτι συμμένειν τῶν ἐκτός. οὐ μὴν* c *διετάραξέ τι τούτων αὐτόν, ἀλλ' ὥσπερ ἄσμενος τὸ ἐλπίζειν ἀποτεθειμένος ἵνα καὶ τὸ φροντίζειν, τὴν μὲν ἔναλον* 10 3 *ἐκείνην δίαιταν ἣν Τιμώνειον ὠνόμαζεν ἐξέλιπεν, ἀναληφθεὶς δ' ὑπὸ τῆς Κλεοπάτρας εἰς τὰ βασίλεια, πρὸς δεῖπνα καὶ πότους καὶ διανομὰς ἔτρεψε τὴν πόλιν, ἐγγράφων μὲν εἰς ἐφήβους τὸν Κλεοπάτρας παῖδα καὶ Καίσαρος, τὸ δ' ἀπόρφυρον καὶ τέλειον ἱμάτιον Ἀντύλλῳ τῷ ἐκ* 15 *Φουλβίας περιτιθείς, ἐφ' οἷς ἡμέρας πολλὰς συμπόσια* 412 S 4 *καὶ κῶμοι καὶ θαλίαι τὴν Ἀλεξάνδρειαν κατεῖχον. αὐτοὶ δὲ τὴν μὲν τῶν Ἀμιμητοβίων ἐκείνην σύνοδον κατέλυσαν,* d *ἑτέραν δὲ συνέταξαν οὐδέν τι λειπομένην ἐκείνης ἁβρότητι* 154 Z[1] *καὶ τρυφαῖς καὶ πολυτελείαις, ἣν Συναποθανουμένων* 20 5 *ἐκάλουν. ἀπεγράφοντο γὰρ οἱ φίλοι συναποθανουμένους ἑαυτούς, καὶ διῆγον εὐπαθοῦντες ἐν δείπνων περιόδοις.* 6 *Κλεοπάτρα δὲ φαρμάκων θανασίμων συνῆγε παντοδαπὰς δυνάμεις, ὧν ἑκάστης τὸ ἀνώδυνον ἐλέγχουσα, προὔβαλλε* 7 *τοῖς ἐπὶ θανάτῳ φρουρουμένοις. ἐπεὶ δ' ἑώρα τὰς μὲν* 25 *ὠκυμόρους τὴν ὀξύτητα τοῦ θανάτου δι' ὀδύνης ἐπιφερούσας, τὰς δὲ πρα οτέρας τάχος οὐκ ἐχούσας, τῶν θηρίων*

1 Anth. Pal. 7, 320 (= Plan. III a, 7, 12 f. 33[r]), 3—4 Hegesippo attributi || 5 Ioseph. ant. 15, 187 sq. b. Iud. 1, 386 sq. || 13 Cass. Dio 51, 6, 1 || 23 Cass. Dio 51, 11, 2

[*Π* (= PR) KL] 1 *ἐνοικέω* Sint. ex Anth. Plan. *ἐσοικέω* *Π* Pal. *ἔσος τέον* K *ἐς ὀστέον* L || 2 *εἰπὼν οἰμώζειν μακρὰ* KL || 4 *τε* om. L || 9 *τοῦτον* L[1] || 12 *τῆς* om. P || 14 *καὶ* om. PR[1]K || 15 *ἀτύλλωι* L || 16 *καὶ συμπόσια* L || 17 *θαλείαι* PR[1] *θαλεῖαι* R[2] || 18 *ἀμιμήτων βίων* L || 23—p. 135, 6 exscripsit Zon. 10, 31 || 24 *ἑκάστοις* P

ἀπεπειρᾶτο, θεωμένης αὐτῆς ἕτερον ἑτέρῳ προσφερόντων. a. 31
ἐποίει δὲ τοῦτο καθ' ἡμέραν· καὶ σχεδὸν ἐν πᾶσι μόνον 8
εὕρισκε τὸ δῆγμα τῆς ἀσπίδος ἄνευ σπασμοῦ καὶ στεναγμοῦ e
κάρον ὑπνώδη καὶ καταφορὰν ἐφελκόμενον, ἱδρῶτι μαλα-
5 κῷ τοῦ προσώπου καὶ τῶν αἰσθητηρίων ἀμαυρώσει παρα-
λυομένων ῥᾳδίως, καὶ δυσχεραινόντων πρὸς τὰς ἐξεγέρ-
σεις καὶ ἀνακλήσεις ὥσπερ οἱ βαθέως καθεύδοντες.

72. Ἅμα δὲ καὶ πρὸς Καίσαρα πρέσβεις ἔπεμπον εἰς
Ἀσίαν, ἡ μὲν αἰτουμένη τὴν ἐν Αἰγύπτῳ τοῖς παισὶν
10 ἀρχήν, ὁ δ' ἀξιῶν Ἀθήνησιν, εἰ μὴ δοκοίη περὶ Αἴγυπτον,
ἰδιώτης καταβιῶναι. φίλων δ' ἀπορίᾳ καὶ ἀπιστίᾳ διὰ 2
τὰς αὐτομολίας ὁ τῶν παίδων διδάσκαλος ἐπέμφθη
πρεσβεύων Εὐφρόνιος. καὶ γὰρ Ἀλεξᾶς ὁ Λαοδικεύς, 3 f
γνωρισθεὶς μὲν ἐν Ῥώμῃ διὰ Τιμαγένους καὶ πλεῖστον
15 Ἑλλήνων δυνηθείς, γενόμενος δὲ τῶν Κλεοπάτρας ἐπ'
Ἀντώνιον ὀργάνων τὸ βιαιότατον καὶ τῶν ὑπὲρ Ὀκτα-
155 Z¹ ουίας ἱσταμένων ἐν αὐτῷ λογισμῶν ἀνατροπεύς, ἐπέμφθη
μὲν Ἡρώδην τὸν βασιλέα τῆς μεταβολῆς ἐφέξων, αὐτοῦ 950
413 S δὲ καταμείνας καὶ προδοὺς Ἀντώνιον, ἐτόλμησεν εἰς
20 ὄψιν ἐλθεῖν Καίσαρος, Ἡρώδῃ πεποιθώς. ὤνησε δ' αὐτὸν 4
οὐδὲν Ἡρώδης, ἀλλ' εὐθὺς εἱρχθεὶς καὶ κομισθεὶς εἰς
τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα δέσμιος, ἐκεῖ Καίσαρος κελεύσαντος
ἀνῃρέθη. τοιαύτην μὲν Ἀλεξᾶς ἔτι ζῶντι δίκην Ἀντωνίῳ
τῆς ἀπιστίας ἐξέτεισε.

25 **73.** Καῖσαρ δὲ τοὺς μὲν ὑπὲρ Ἀντωνίου λόγους οὐκ
ἠνέσχετο, Κλεοπάτραν δ' ἀπεκρίνατο μηδενὸς ἁμαρτή-
σεσθαι τῶν ἐπιεικῶν, ἀνελοῦσαν Ἀντώνιον ἢ ἐκβαλοῦσαν.
συνέπεμψε δὲ καὶ παρ' αὐτοῦ τινα τῶν ἀπελευθέρων 2
Θύρσον, οὐκ ἀνόητον ἄνθρωπον οὐδ' ἀπιθάνως ἂν ἀφ' b

8 Cass. Dio 51, 6, 4. 5. 8, 1sq. || **11** cf. Cass. Dio 51, 8, 4 || **13** Ioseph. ant. 15, 197 b. Iud. 1, 393 || **25** Cass. Dio 51, 6, 6. 8, 1sq. 9, 5. 6

[*Π* (= **PR**) **KL**] **2** *καὶ τοῦτο* ***Π*** || **7** *ἀνακλήσεις* **L**: *ἀνακλίσεις* ***Π*K** | *βαρέως* **KL** || **8** *καὶ* om. **L** || **13** *ἀλέξας* ***Π*K** || **21** *ἠρώδης οὐδὲν* **L** || **23** *τοιαύτη* **R¹** | *ἀλέξας* ***Π*K** || Cap. 73—77 libere exscripsit Zon. 10, 30 || **29** *Θύρσον* Zon.: *θύρεον* **RKL** *θούρεον* potius quam *θόρεον* **P**

a. 31 ἡγεμόνος νέου διαλεχθέντα πρὸς γυναῖκα σοβαρὰν καὶ
3 θαυμαστὸν ὅσον ἐπὶ κάλλει φρονοῦσαν. οὗτος ἐντυγχάνων
αὐτῇ μακρότερα τῶν ἄλλων καὶ τιμώμενος διαφερόντως,
ὑπόνοιαν τῷ Ἀντωνίῳ παρέσχε, καὶ συλλαβὼν αὐτὸν
ἐμαστίγωσεν, εἶτ' ἀφῆκε πρὸς Καίσαρα, γράψας ὡς 5
ἐντρυφῶν καὶ περιφρονῶν παροξύνειεν αὐτόν, εὐπαρ-
4 όξυντον ὑπὸ κακῶν ὄντα. „σὺ δ' εἰ μὴ φέρεις τὸ πρᾶγμα"
ἔφη „μετρίως, ἔχεις ἐμὸν ἀπελεύθερον Ἵππαρχον. τοῦτον
5 κρεμάσας μαστίγωσον, ἵν' ἴσον ἔχωμεν." ἐκ τούτου
Κλεοπάτρα μὲν ἀπολυομένη τὰς αἰτίας καὶ ὑπονοίας 10
c ἐθεράπευεν αὐτὸν περιττῶς· καὶ τὴν ἑαυτῆς γενέθλιον
ταπεινῶς διαγαγοῦσα καὶ ταῖς τύχαις πρεπόντως, τὴν
ἐκείνου πᾶσαν ὑπερβαλλομένη λαμπρότητα καὶ πολυτέλειαν
ἑώρτασεν, ὥστε πολλοὺς τῶν κεκλημένων ἐπὶ τὸ δεῖπνον 156 Z[1]
6 πένητας ἐλθόντας ἀπελθεῖν πλουσίους. Καίσαρα δ' 15
Ἀγρίππας ἀνεκαλεῖτο πολλάκις ἀπὸ Ῥώμης γράφων, ὡς
τῶν ἐκεῖ πραγμάτων τὴν παρουσίαν αὐτοῦ ποθούντων.

a. 30 **74.** Ἔσχεν οὖν ἀναβολὴν ὁ πόλεμος τότε· τοῦ δὲ
χειμῶνος παρελθόντος αὖθις ἐπῄει διὰ Συρίας, οἱ δὲ
στρατηγοὶ διὰ Λιβύης. ἁλόντος δὲ Πηλουσίου, λόγος 20
d ἦν ἐνδοῦναι Σέλευκον οὐκ ἀκούσης τῆς Κλεοπάτρας.
2 ἡ δ' ἐκείνου μὲν γυναῖκα καὶ παῖδας Ἀντωνίῳ κτεῖναι 414 S
παρεῖχεν, αὐτὴ δὲ θήκας ἔχουσα καὶ μνήματα κατ-
εσκευασμένα περιττῶς εἴς τε κάλλος καὶ ὕψος, ἃ προσ-
ῳκοδόμησε τῷ ναῷ τῆς Ἴσιδος, ἐνταῦθα τῶν βασιλικῶν 25
συνεφόρει τὰ πλείστης ἄξια σπουδῆς, χρυσὸν ἄργυρον
3 σμάραγδον μαργαρίτην ἔβενον ἐλέφαντα κινάμωμον, ἐπὶ
πᾶσι δὲ δᾷδα πολλὴν καὶ στυππεῖον, ὥστε δείσαντα
περὶ τῶν χρημάτων Καίσαρα, μὴ τραπομένη πρὸς ἀπό-
γνωσιν ἡ γυνὴ διαφθείρῃ καὶ καταφλέξῃ τὸν πλοῦτον, 30
ἀεί τινας ἐλπίδας αὐτῇ φιλανθρώπους προσπέμπειν, ἅμα

15 Cass. Dio 51, 4, 2 sq. || **20** Cass. Dio 51, 9, 5 sq. Flor. 2, 21, 9 ||
23 Cass. Dio 51, 8, 5 sq.

[*Π* (= **PR**) **KL**] **20** *ἀνελόντος* **K** || **21** *τῆς* om. **P** || **23** *αὔτη*
Π **L**[1] || **26** *τὰ* om. **K** || **28** *δήσαντα* **K**

τῷ στρατῷ πορευόμενον ἐπὶ τὴν πόλιν. ἱδρυθέντος δ' αὐ- 4 e
τοῦ περὶ τὸν ἱππόδρομον, Ἀντώνιος ἐπεξελθὼν ἠγω- a. 30
νίσατο λαμπρῶς καὶ τροπὴν τῶν Καίσαρος ἱππέων
ἐποίησε, καὶ κατεδίωξεν ἄχρι τοῦ στρατοπέδου. μεγα- 5
5 λυνόμενος δὲ τῇ νίκῃ παρῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τὴν
Κλεοπάτραν κατεφίλησεν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ τὸν ἠγω-
νισμένον προθυμότατα τῶν στρατιωτῶν συνέστησεν. ἡ 6
157 Z[1] δ' ἀριστεῖον αὐτῷ θώρακα χρυσοῦν καὶ κράνος ἔδωκεν·
ἐκεῖνος μὲν οὖν ὁ ἄνθρωπος λαβὼν ταῦτα διὰ νυκτὸς
10 ηὐτομόλησεν ὡς Καίσαρα.

75. Πάλιν δ' Ἀντώνιος ἔπεμπε Καίσαρα μονομαχῆσαι
προκαλούμενος. ἀποκριναμένου δ' ἐκείνου πολλὰς ὁδοὺς
Ἀντωνίῳ παρεῖναι θανάτου, συμφρονήσας ὅτι τοῦ διὰ f
μάχης οὐκ ἔστιν αὐτῷ βελτίων θάνατος, ἔγνω καὶ κατὰ
15 γῆν ἅμα καὶ θάλατταν ἐπιχειρεῖν. καὶ παρὰ δεῖπνον ὡς 2
λέγεται τοὺς οἰκέτας ἐκέλευεν ἐπεγχεῖν καὶ προθυμότερον
εὐωχεῖν αὐτόν· ἄδηλον γὰρ εἰ τοῦτο ποιήσουσιν αὔριον ἢ
δεσπόταις ἑτέροις ὑπηρετήσουσιν, αὐτὸς δὲ κείσεται
σκελετὸς καὶ τὸ μηδὲν γενόμενος. τοὺς δὲ φίλους ἐπὶ 3
20 τούτοις δακρύοντας ὁρῶν, ἔφη μὴ προάξειν ἐπὶ τὴν μάχην,
ἐξ ἧς αὐτῷ θάνατον εὐκλεᾶ μᾶλλον ἢ σωτηρίαν ζητεῖν καὶ
415 S νίκην. ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ λέγεται μεσούσῃ σχεδόν, ἐν 4 **951**
ἡσυχίᾳ καὶ κατηφείᾳ τῆς πόλεως διὰ φόβον καὶ προσδοκίαν
τοῦ μέλλοντος οὔσης, αἰφνίδιον ὀργάνων τε παντοδαπῶν
25 ἐμμελεῖς φωνὰς ἀκουσθῆναι καὶ βοὴν ὄχλου μετ' εὐασμῶν
καὶ πηδήσεων σατυρικῶν, ὥσπερ θιάσου τινὸς οὐκ ἀθο-
ρύβως ἐξελαύνοντος· εἶναι δὲ τὴν ὁρμὴν ὁμοῦ τι διὰ 5
τῆς πόλεως μέσης ἐπὶ τὴν πύλην ἔξω τὴν τετραμμένην
πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ ταύτῃ τὸν θόρυβον ἐκπεσεῖν

1 Cass. Dio 51, 10, 1 || **12** cf. Plut. Pyrrh. 31, 4 || **22** cf. ad p. 122, 18

[**Π** (= **PR**) **KL**] **2** ἐξελθὼν **L** || **6** τὸν] τῶν ante corr. **R** || **8** χρυσὸν **RK** || **10** ὡς **ΠK**: εἰς **L** πρὸς Sint. ex Paris. 1672 || **13** θανάτων: em. Steph. || **16** ἐκέλευσεν **L** | ἐπεγχεῖν Cor.: ὑπεγχεῖν **R**[2]: ὑποχεῖν **R**[1]**PKL** || **21** αὐτῶν **K** || **22** μεσούσηι codd. omnes: edebant μεσούσης || **25** τινας φωνὰς **L** || **26** θιάσσου **Π** || **27** τι om. **P** || **29** πρὸς] ἐπὶ **L**

6 πλεῖστον γενόμενον. ἐδόκει δὲ τοῖς ἀναλογιζομένοις τὸ
a. 30 σημεῖον ἀπολείπειν ὁ θεὸς Ἀντώνιον, ᾧ μάλιστα συνεξ-
ομοιῶν καὶ συνοικειῶν ἑαυτὸν διετέλεσεν.

b 1. Aug. **76.** Ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὸν πεζὸν αὐτὸς ἐπὶ τῶν πρὸ τῆς 158 Z[1]
πόλεως λόφων ἱδρύσας, ἐθεᾶτο τὰς ναῦς ἀνηγμένας καὶ 5
ταῖς τῶν πολεμίων προσφερομένας, καὶ περιμένων ἔργον
2 τι παρ' ἐκείνων ἰδεῖν ἡσύχαζεν. οἱ δ' ὡς ἐγγὺς ἐγένοντο,
ταῖς κώπαις ἠσπάσαντο τοὺς Καίσαρος, ἐκείνων τ' ἀντ-
ασπασαμένων μετεβάλοντο, καὶ πάσαις ἅμα ταῖς ναυσὶν ὁ
στόλος εἷς γενόμενος ἐπέπλει πρὸς τὴν πόλιν ἀντίπρῳ- 10
3 ρος. τοῦτ' Ἀντώνιος ἰδὼν ἀπελείφθη μὲν εὐθὺς ὑπὸ τῶν
ἱππέων μεταβαλομένων, ἡττηθεὶς δὲ τοῖς πεζοῖς ἀνεχώ-
ρησεν εἰς τὴν πόλιν, ὑπὸ Κλεοπάτρας προδεδόσθαι βοῶν
4 οἷς δι' ἐκείνην ἐπολέμησεν. ἡ δὲ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ φοβη-
c θεῖσα καὶ τὴν ἀπόνοιαν, εἰς τὸν τάφον κατέφυγε καὶ τοὺς 15
καταρράκτας ἀφῆκε κλείθροις καὶ μοχλοῖς καρτεροὺς
ὄντας· πρὸς δ' Ἀντώνιον ἔπεμψε τοὺς ἀπαγγελοῦντας
5 ὅτι τέθνηκε. πιστεύσας δ' ἐκεῖνος καὶ εἰπὼν πρὸς αὑτόν
„τί ἔτι μέλλεις Ἀντώνιε; τὴν μόνην ἡ τύχη καὶ λοιπὴν
ἀφῄρηκε τοῦ φιλοψυχεῖν πρόφασιν", εἰσῆλθεν εἰς τὸ 20
6 δωμάτιον· καὶ τὸν θώρακα παραλύων καὶ διαστέλλων,
„ὦ Κλεοπάτρα" εἶπεν „οὐκ ἄχθομαί σου στερόμενος,
αὐτίκα γὰρ εἰς ταὐτὸν ἀφίξομαι, ἀλλ' ὅτι γυναικὸς ὁ
τηλικοῦτος αὐτοκράτωρ εὐψυχίᾳ πεφώραμαι λειπόμενος." 416 S
7 ἦν δέ τις οἰκέτης αὐτῷ πιστὸς Ἔρως ὄνομα. τοῦτον ἐκ 25
d πολλοῦ παρακεκληκὼς εἰ δεήσειεν ἀνελεῖν αὐτόν, ἀπῄτει
8 τὴν ὑπόσχεσιν. ὁ δὲ σπασάμενος τὸ ξίφος, ἀνέσχε μὲν 159 Z[1]
ὡς παίσων ἐκεῖνον, ἀποστρέψαντος δὲ τὸ πρόσωπον,

4 Cass. Dio 51, 10, 4 Oros. 6, 19, 16 || 14 Cass. Dio 51, 10, 5sq. Strab. 17, 795 Oros. 6, 19, 17 al.

[*Π* (= **PR**) **KL**] **8** τὰς κώπας **R** et ante corr. **P** || **9** μετεβάλλοντο ***Π*** || **12** μεταβαλομένων Paris. 1671—73: μεταβαλλομένων cet. || **16** καταράκτας **PR**[1] | καθῆκε Li. || **17** δὲ τὸν Ἀντώνιον Zon. || **19** καὶ λοιπὴν ἡ τύχη **P** || **22** στερούμενος **L** et editt. || **25** αὐτῶι **P**: αὐτοῦ cet. || **27** ἀνέσχετο: em. Rei. || **28** ἀποστρέψαντος **K**: ἀποστρέψας ***Π*** **L**

ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. πεσόντος δ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, ὁ 9
Ἀντώνιος „εὖγε" εἶπεν „ὦ Ἔρως, ὅτι μὴ δυνηθεὶς αὐτὸς a. 30
ἐμὲ ποιεῖν ὃ δεῖ διδάσκεις". καὶ παίσας διὰ τῆς κοιλίας 1. Aug.
ἑαυτὸν ἀφῆκεν εἰς τὸ κλινίδιον. ἦν δ' οὐκ εὐθυθάνατος ἡ 10
5 πληγή. διὸ καὶ τῆς φορᾶς τοῦ αἵματος ἐπεὶ κατεκλίθη
παυσαμένης, ἀναλαβὼν ἐδεῖτο τῶν παρόντων ἐπισφάττειν
αὐτόν. οἱ δ' ἔφευγον ἐκ τοῦ δωματίου βοῶντος καὶ 11
σφαδάζοντος, ἄχρι οὗ παρὰ Κλεοπάτρας ἧκε Διομήδης ὁ
γραμματεύς, κομίζειν αὐτὸν ὡς ἐκείνην εἰς τὸν τάφον e
10 κελευσθείς.

77. Γνοὺς οὖν ὅτι ζῇ, προθύμως ἐκέλευσεν ἄρασθαι
τοῖς ὑπηρέταις τὸ σῶμα, καὶ διὰ χειρῶν προσεκομίσθη
ταῖς θύραις τοῦ οἰκήματος. ἡ δὲ Κλεοπάτρα τὰς μὲν 2
θύρας οὐκ ἀνέῳξεν, ἐκ δὲ θυρίδων τινῶν φανεῖσα σει-
15 ρὰς καὶ καλώδια καθίει, καὶ τούτοις ἐναψάντων τὸν
Ἀντώνιον ἀνεῖλκεν αὐτὴ καὶ δύο γυναῖκες, ἃς μόνας
ἐδέξατο μεθ' αὑτῆς εἰς τὸν τάφον. οὐδὲν ἐκείνου λέγου- 3
σιν οἰκτρότερον γενέσθαι οἱ παραγενόμενοι θέαμα.
πεφυρμένος γὰρ αἵματι καὶ δυσθανατῶν εἵλκετο, τὰς
20 χεῖρας ὀρέγων εἰς ἐκείνην καὶ παραιωρούμενος. οὐ γὰρ 4 f
ἦν γυναικὶ ῥᾴδιον τὸ ἔργον, ἀλλὰ μόλις ἡ Κλεοπάτρα ταῖν
χεροῖν ἐμπεφυκυῖα καὶ κατατεινομένη τῷ προσώπῳ τὸν
δεσμὸν ἀνελάμβανεν, ἐπικελευομένων τῶν κάτωθεν αὐτῇ
καὶ συναγωνιώντων. δεξαμένη δ' αὐτὸν οὕτως καὶ 5
25 κατακλίνασα, περιερρήξατό τε τοὺς πέπλους ἐπ' αὐτῷ,
160 Z[1] καὶ τὰ στέρνα τυπτομένη καὶ σπαράττουσα ταῖς χερσί, 952
καὶ τῷ προσώπῳ τοῦ αἵματος ἀναματτομένη, δεσπότην
ἐκάλει καὶ ἄνδρα καὶ αὐτοκράτορα· καὶ μικροῦ δεῖν ἐπι-
417 S λέληστο τῶν αὑτῆς κακῶν οἴκτῳ τῶν ἐκείνου. καταπαύσας 6
30 δὲ τὸν θρῆνον αὐτῆς Ἀντώνιος ᾔτησε πιεῖν οἶνον, εἴτε

[**Π** (= **PR**) **KL**] **1** ὁ om. **L**[1] || **5** κατεκλήθη **R**[1] || **9** τὸν om. **L**[1] || **11** ἐκέλευεν **Π** || **16** μόνος **R**[1] μόνως **P** || **17** μεθ' αὑτῆς Anon.: μετ' αὐτῆς || **18** γενέσθαι παραγενομένου vel [οἱ παραγενόμενοι] Sint. οἱ παραγενόμενοι γενέσθαι Zie. || **21** γυναιξὶ Ald. || **25** τε om. **Π** (Zon.) || **27—28** τὸν δεσπότην ἐκάλει ἄνδρα **K**

7 διψῶν εἴτε συντομώτερον ἐλπίζων ἀπολυθήσεσθαι. πιὼν
a. 30 δὲ παρῄνεσεν αὐτῇ, τὰ μὲν ἑαυτῆς ἂν ᾖ μὴ μετ' αἰσχύνης
1. Aug. σωτήρια τίθεσθαι, μάλιστα τῶν Καίσαρος ἑταίρων
Προκληΐῳ πιστεύουσαν, αὐτὸν δὲ μὴ θρηνεῖν ἐπὶ ταῖς
ὑστάταις μεταβολαῖς, ἀλλὰ μακαρίζειν ὧν ἔτυχε καλῶν, 5
b ἐπιφανέστατος ἀνθρώπων γενόμενος καὶ πλεῖστον ἰσχύσας,
καὶ νῦν οὐκ ἀγεννῶς Ῥωμαῖος ὑπὸ Ῥωμαίου κρατηθείς.

78. Ὅσον οὔπω δ' ἐκλιπόντος αὐτοῦ, Προκλήιος ἧκε
παρὰ Καίσαρος. ἐπεὶ γὰρ ἑαυτὸν πατάξας ὁ Ἀντώνιος
ᾤχετο πρὸς Κλεοπάτραν κομιζόμενος, Δερκεταῖός τις 10
τῶν δορυφόρων λαβὼν τὸ ἐγχειρίδιον αὐτοῦ καὶ ἀπο-
κρύψας ὑπεξῆλθε, καὶ δραμὼν πρὸς Καίσαρα πρῶτος
ἤγγειλε τὴν Ἀντωνίου τελευτήν, καὶ τὸ ξίφος ἔδειξεν
2 ᾑμαγμένον. ὁ δ' ὡς ἤκουσεν, ἐνδοτέρω τῆς σκηνῆς ὑποστὰς
ἀπεδάκρυσεν ἄνδρα κηδεστὴν γενόμενον καὶ συνάρχοντα 15
3 καὶ πολλῶν ἀγώνων καὶ πραγμάτων κοινωνόν. εἶτα τὰς
c ἐπιστολὰς λαβὼν καὶ τοὺς φίλους καλέσας ἀνεγίνωσκεν,
ὡς εὐγνώμονα γράφοντος αὐτοῦ καὶ δίκαια φορτικὸς
4 ἦν καὶ ὑπερήφανος ἀεὶ περὶ τὰς ἀποκρίσεις ἐκεῖνος. ἐκ
δὲ τούτου τὸν Προκλήιον ἔπεμψε, κελεύσας ἢν δύνηται 161 Z[1]
μάλιστα τῆς Κλεοπάτρας ζώσης κρατῆσαι· καὶ γὰρ ἐφο- 21
βεῖτο περὶ τῶν χρημάτων, καὶ μέγα πρὸς δόξαν ἡγεῖτο
5 τοῦ θριάμβου καταγαγεῖν ἐκείνην. εἰς μὲν οὖν χεῖρας
τῷ Προκληΐῳ συνελθεῖν οὐκ ἠθέλησεν· ἐγίνοντο δὲ λόγοι
[ἐν] τῷ οἰκήματι προσελθόντος ἔξωθεν αὐτοῦ κατὰ θύρας 25
ἐπιπέδους, ἀποκεκλειμένας μὲν ὀχυρῶς, φωνῇ δὲ διέξοδον
6 ἐχούσας. καὶ διελέχθησαν, ἡ μὲν αἰτουμένη τοῖς παισὶ
d τὴν βασιλείαν, ὁ δὲ θαρρεῖν καὶ πάντα πιστεύειν Καίσαρι
κελεύων.

Cap. 78. 79 Cass. Dio 51, 11, 1—4

[GΠ (= PR) KL] **2** αὐτῇι] hinc incipit G || **4** δὲ sitne in G (qui evanuit) incertum || Cap. 78—86 libere exscripsit Zon. 10, 31 || **8** ὅσον οὔπω δ' Zie.: ὅσον δὲ οὔπω L et fortasse supra scr. m. 2 G ὅσον δὲ GΠK | ἐκλιπόντος Zie.: ἀπολιπόντος G ἀπολεί-ποντος ΠKL || **14** ἀποστὰς L[2] Steph. Sint. || **15** ἐδάκρυσεν K || **20** ἣν GR[1] || **23** διαγαγεῖν Zon. || **25** ἐν del. Rei. || **26** ἀποκεκλεισμέ-νας R[2] || **28** ὁ] ἡ L[1]

418 S **79.** Ὡς δὲ κατιδὼν τὸν τόπον ἀπήγγειλε Καίσαρι, a. 30
Γάλλος μὲν ἐπέμφθη πάλιν ἐντευξόμενος αὐτῇ, καὶ πρὸς
τὰς θύρας ἐλθὼν ἐπίτηδες ἐμήκυνε τὸν λόγον. ἐν τούτῳ 2
δὲ Προκλήιος κλίμακος προστεθείσης διὰ τῆς θυρίδος
5 εἰσῆλθεν, ᾗ τὸν Ἀντώνιον αἱ γυναῖκες ἐδέξαντο, καὶ πρὸς
τὰς θύρας [αὐτοῦ] εὐθύς, αἷς ἡ Κλεοπάτρα παρειστήκει
προσέχουσα τῷ Γάλλῳ, κατέβαινεν ὑπηρέτας ἔχων δύο
μεθ' αὑτοῦ. τῶν δὲ συγκαθειργμένων τῇ Κλεοπάτρᾳ 3
γυναικῶν τῆς ἑτέρας ἀνακραγούσης „τάλαινα Κλεοπάτρα,
10 ζωγρεῖ", μεταστραφεῖσα καὶ θεασαμένη τὸν Προκλήιον,
ὥρμησε μὲν αὑτὴν πατάξαι· παρεζωσμένη γὰρ ἐτύγχανέ e
τι τῶν ληστρικῶν ξιφιδίων. προσδραμὼν δὲ ταχὺ καὶ 4
περισχὼν αὐτὴν ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ὁ Προκλήιος
„ἀδικεῖς" εἶπεν „ὦ Κλεοπάτρα καὶ σεαυτὴν καὶ Καίσαρα,
162 Z[1] μεγάλην ἀφαιρουμένη χρηστότητος ἐπίδειξιν αὐτοῦ καὶ
16 διαβάλλουσα τὸν πρᾳότατον ἡγεμόνων ὡς ἄπιστον καὶ
ἀδιάλλακτον." ἅμα δὲ καὶ τὸ ξίφος αὐτῆς παρείλετο καὶ 5
τὴν ἐσθῆτα μὴ κρύπτοι τι φάρμακον ἐξέσεισεν. ἐπέμφθη 6
δὲ καὶ παρὰ Καίσαρος τῶν ἀπελευθέρων Ἐπαφρόδιτος,
20 ᾧ προσετέτακτο ζῶσαν αὐτὴν φυλάττειν ἰσχυρῶς ἐπιμε-
λόμενον, τἆλλα ⟨δὲ⟩ πρὸς τὸ ῥᾷστον ἐνδιδόναι καὶ
ἥδιστον.

80. Αὐτὸς δὲ Καῖσαρ εἰσήλαυνεν εἰς τὴν πόλιν, Ἀρείῳ f
τῷ φιλοσόφῳ προσδιαλεγόμενος καὶ τὴν δεξιὰν ἐνδε-
25 δωκώς, ἵν' εὐθὺς ἐν τοῖς πολίταις περίβλεπτος εἴη καὶ
θαυμάζοιτο τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ διαπρεπῶς. εἰς δὲ τὸ 2

Cap. 80 mor. 207a 814d Cass. Dio 51, 16, 3sq. Themist. or. 8 p. 129, 14sq. Dind. Iulian. epist. 51 p. 433d Caes. 21 p. 326b

[GΠ (= PR) KL] 1 ἀπήγγελλε G || 2 ἐπιτευξόμενος L[1] | πρὸς GR: παρὰ PKL et supra scr. R || 4 τεθείσης P || 6 τὰς θύρας Rei.: ταῖς θύραις | αὐτοῦ del. Sint. αὐτὰς Rei. || 7 καὶ κατέβαινεν L[1] || 8 μεθ' αὑτοῦ Sch.: μετ' αὐτοῦ || 9 ἑταίρας G || 10 ζωγρεῖ R[1]: ζώγρει G ζωγρῆι PR[2]L ζωγρειῇ K || 12 τι om. GRKL (hab. et Zon.) | ληστρικῶν G[2]R[2]L: σητρικῶν G[1]PR[1]K | ξιφειδίων R[2] || 13 ὁ om. G[1] || 14 εἶπεν G: ἔφη ΠKL || 18 κρύπτῃ Zon. || 20 προσ-ετέτακτο ⟨τοῦ⟩ Ri. | ἐπιμελούμενον Zon. || 21 δὲ add. Sol. || 23 εἰσήλασεν Zon. || 25 εἴη] γένηται G

a. 30 γυμνάσιον εἰσελθὼν καὶ ἀναβὰς ἐπὶ βῆμά τι πεποιημένον, ἐκπεπληγμένων ὑπὸ δέους τῶν ἀνθρώπων καὶ προσπιπτόντων, ἀναστῆναι κελεύσας ἔφη πάσης αἰτίας τὸν δῆμον ἀφιέναι, πρῶτον μὲν διὰ τὸν κτίστην Ἀλέξανδρον,
953 δεύτερον δὲ τῆς πόλεως θαυμάζων τὸ κάλλος καὶ τὸ 5
3 μέγεθος, τρίτον δ' Ἀρείῳ τῷ ἑταίρῳ χαριζόμενος. ταύτης 419 S
δὴ τῆς τιμῆς ἔτυχε παρὰ Καίσαρος Ἄρειος, καὶ τῶν ἄλλων ἐξῃτήσατο συχνούς· ὧν ἦν καὶ Φιλόστρατος, ἀνὴρ εἰπεῖν μὲν ἐξ ἐπιδρομῆς τῶν τότε σοφιστῶν ἱκανώτατος, εἰσποιῶν δὲ μὴ προσηκόντως ἑαυτὸν τῇ Ἀκαδημείᾳ· διὸ 10
καὶ Καῖσαρ αὐτοῦ βδελυττόμενος τὸν τρόπον, οὐ προσίετο
4 τὰς δεήσεις. ὁ δὲ πώγωνα πολιὸν καθεὶς καὶ φαιὸν ἱμάτιον περιβαλόμενος, ἐξόπισθεν Ἀρείῳ παρηκολούθει, τοῦτον 163 Z[1]
ἀεὶ τὸν στίχον ἀναφθεγγόμενος (fr. adesp. 422 N.[2])·

σοφοὶ σοφοὺς σῴζουσιν, ἂν ὦσιν σοφοί. 15

b 5 πυθόμενος δὲ Καῖσαρ, καὶ τοῦ φθόνου μᾶλλον Ἄρειον ἢ τοῦ δέους Φιλόστρατον ἀπαλλάξαι βουλόμενος, διῆκε.

81. Τῶν δ' Ἀντωνίου παίδων ὁ μὲν ἐκ Φουλβίας Ἄντυλλος ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ παιδαγωγοῦ παραδοθεὶς
2 ἀπέθανε· καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τῶν στρατιωτῶν ἀπο- 20
τεμνόντων, ὁ παιδαγωγὸς ἀφελὼν ὃν ἐφόρει περὶ τῷ τραχήλῳ πολυτιμότατον λίθον εἰς τὴν ζώνην κατέρρα-
3 ψεν· ἀρνησάμενος δὲ καὶ φωραθεὶς ἀνεσταυρώθη. τὰ δὲ Κλεοπάτρας παιδία φρουρούμενα μετὰ τῶν τρεφόντων
4 ἐλευθέριον εἶχε δίαιταν. Καισαρίωνα δὲ τὸν ἐκ Καίσαρος 25
γεγονέναι λεγόμενον ἡ μὲν μήτηρ ἐξέπεμψε μετὰ χρημάτων πολλῶν εἰς τὴν Ἰνδικὴν δι' Αἰθιοπίας, ἕτερος δὲ
c παιδαγωγὸς ὅμοιος Θεοδώρῳ Ῥόδων ἀνέπεισεν ἐπανελ-

18 infra p. 147, 23 Cass. Dio 51, 15, 5. 6 Suet. Aug. 17, 5 Oros. 6, 19, 20

[GΠ (= PR) KL] 2 τῶν om. K ‖ 7 δὴ] δὲ G ‖ 9 τότε] πώποτε G | ἱκανότατος G[1]R[1]K ‖ 10 ἑαυτῷ L[1] | ἀκαδημίαι codd. ‖ 13 περιβαλλόμενος ΠKL ‖ 15 ἢν Nauck | ὦσι GPL[1] ‖ 16 φόνου L[1] ‖ 19 ἄτυλλος L ‖ 20 ἀποτεμόντων L Sint. ‖ 24 στρεφόντων K ‖ 26 γεγονέναι GR[m]LK: εἶναι PR[t]

θεῖν, ὡς Καίσαρος αὐτὸν ἐπὶ βασιλείαν καλοῦντος. a. 30
βουλευομένου δὲ Καίσαρος, Ἄρειον εἰπεῖν λέγουσιν 5
(Il. 2, 204)·

οὐκ ἀγαθὸν πολυκαισαρίη.

5 **82.** Τοῦτον μὲν οὖν ὕστερον ἀπέκτεινε μετὰ τὴν Κλεοπάτρας τελευτήν. Ἀντώνιον δὲ πολλῶν αἰτουμένων θάψαι 2 καὶ βασιλέων καὶ στρατηγῶν, οὐκ ἀφείλετο Κλεοπάτρας τὸ σῶμα Καῖσαρ, ἀλλ' ἐθάπτετο ταῖς ἐκείνης 420 S χερσὶ πολυτελῶς καὶ βασιλικῶς, πᾶσιν ὡς ἐβούλετο χρῆ- 10 σθαι λαβούσης. ἐκ δὲ λύπης ἅμα τοσαύτης καὶ ὀδύνης 3 164 Z[1] — ἀνεφλέγμηνε γὰρ αὐτῆς τὰ στέρνα τυπτομένης καὶ ἥλκωτο — πυρετῶν ἐπιλαβόντων, ἠγάπησε τὴν πρόφασιν, ὡς ἀφεξομένη τροφῆς διὰ τοῦτο καὶ παραλύσουσα d τοῦ ζῆν ἀκωλύτως ἑαυτήν. ἦν δ' ἰατρὸς αὐτῇ συνήθης 4 15 Ὄλυμπος, ᾧ φράσασα τἀληθὲς ἐχρῆτο συμβούλῳ καὶ συνεργῷ τῆς καθαιρέσεως, ὡς αὐτὸς ὁ Ὄλυμπος εἴρηκεν, ἱστορίαν τινὰ τῶν πραγμάτων τούτων ἐκδεδωκώς (FGrH 198). ὑπονοήσας δὲ Καῖσαρ ἀπειλάς μέν τινας 5 αὐτῇ καὶ φόβους περὶ τῶν τέκνων προσέβαλλεν, οἷς 20 ἐκείνη καθάπερ μηχανήμασιν ὑπηρείπετο, καὶ παρεδίδου τὸ σῶμα θεραπεύειν καὶ τρέφειν τοῖς χρῄζουσιν.

83. Ἧκε δὲ καὶ αὐτὸς ἡμέρας ὀλίγας διαλιπὼν ἐντευξόμενος αὐτῇ καὶ παρηγορήσων. ἡ δ' ἔτυχε μὲν ἐν στιβάδι κατακειμένη ταπεινῶς, εἰσιόντι δ' αὐτῷ μονοχίτων e 25 ἀναπηδήσασα προσπίπτει, δεινῶς μὲν ἐξηγριωμένη κεφαλὴν καὶ πρόσωπον, ὑπότρομος δὲ τῇ φωνῇ καὶ συντετηκυῖα ταῖς ὄψεσιν. ἦν δὲ πολλὰ καὶ τῆς περὶ τὸ στέρνον 2 αἰκίας καταφανῆ, καὶ ὅλως οὐθὲν ἐδόκει τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἔχειν βέλτιον. ἡ μέντοι χάρις ἐκείνη καὶ τὸ τῆς 3 30 ὥρας ἰταμὸν οὐ κατέσβεστο παντάπασιν, ἀλλὰ καίπερ

7 Cass. Dio 51, 11, 5 || Cap. 83 Cass. Dio 51, 11, 6—13, 1

[GΠ (= PR) KL] 2 βουλομένου KL[2] || 12 καθείλκωτο G[1] καθήλκωτο Cor. || 13 παραλύσασα L[1] || 15 ὁ ὄλυμπος L || 16 ὁ om. P || 20 ὑπερείπετο: em. Sch. (et Zon.) || 28 οὐδὲν P || 30 κατέσβετο G

a. 30 οὕτως διακειμένης ἔνδοθέν ποθεν ἐξέλαμπε καὶ συνεπε-
4 φαίνετο τοῖς κινήμασι τοῦ προσώπου. κελεύσαντος δὲ τοῦ
Καίσαρος αὐτὴν κατακλιθῆναι καὶ πλησίον αὐτῆς καθ-
ίσαντος, ἥψατο μέν τινος δικαιολογίας, εἰς ἀνάγκην καὶ
φόβον Ἀντωνίου τὰ πεπραγμένα τρεπούσης· ἐνισταμένου 5
f δὲ πρὸς ἕκαστον αὐτῇ τοῦ Καίσαρος, ἐξελεγχομένη ταχὺ 165 Z[1]
πρὸς οἶκτον μεθηρμόσατο καὶ δέησιν, ὡς δή τις ἂν μά-
5 λιστα τοῦ ζῆν περιεχομένη. τέλος δὲ τοῦ πλήθους τῶν
χρημάτων ἀναγραφὴν ἔχουσα προσέδωκεν αὐτῷ· Σελεύ-
κου δέ τινος τῶν ἐπιτρόπων ἐλέγχοντος ὡς ἔνια κρύ- 10
πτουσαν καὶ διακλέπτουσαν, ἀναπηδήσασα καὶ τῶν τρι- 421 S
χῶν αὐτοῦ λαβομένη, πολλὰς ἐνεφόρει τῷ προσώπῳ πλη-
954 6 γάς. τοῦ δὲ Καίσαρος μειδιῶντος καὶ καταπαύοντος αὐ-
τήν, „ἀλλ' οὐ δεινόν" εἶπεν „ὦ Καῖσαρ, εἰ σὺ μὲν ἠξίω-
σας ἀφικέσθαι πρὸς ἐμὲ καὶ προσειπεῖν οὕτω πράττου- 15
σαν, οἱ δὲ δοῦλοί μου κατηγοροῦσιν, εἴ τι τῶν γυναικείων
ἀπεθέμην, οὐκ ἐμαυτῇ δήπουθεν, ἡ τάλαινα, κόσμον,
ἀλλ' ὅπως Ὀκταουίᾳ καὶ Λιβίᾳ τῇ σῇ μικρὰ δοῦσα, δι'
7 ἐκείνων ἵλεώ σου τύχοιμι καὶ πραοτέρου;" τούτοις ὁ
Καῖσαρ ἥδετο, παντάπασιν αὐτὴν φιλοψυχεῖν οἰόμενος. 20
εἰπὼν οὖν ὅτι καὶ ταῦτα ἐπιτρέπει καὶ τἆλλα πάσης ἐλ-
πίδος αὐτῇ χρήσεται λαμπρότερον, ᾤχετο ἀπιών, ἐξηπα-
τηκέναι μὲν οἰόμενος, ἐξηπατημένος δὲ μᾶλλον.

b **84.** Ἦν δὲ Κορνήλιος Δολοβέλλας ἐπιφανὴς νεανί-
2 σκος ἐν τοῖς Καίσαρος ἑταίροις. οὗτος εἶχε πρὸς τὴν 25
Κλεοπάτραν οὐκ ἀηδῶς· καὶ τότε χαριζόμενος αὐτῇ δεη-
θείσῃ κρύφα πέμψας ἐξήγγειλεν, ὡς αὐτὸς μὲν ὁ Καῖσαρ
ἀναζεύγνυσι πεζῇ διὰ Συρίας, ἐκείνην δὲ μετὰ τῶν τέκνων
ἀποστέλλειν εἰς ⟨Ῥώμην μετὰ⟩ τρίτην ἡμέραν ἔγνωκεν.

16 Cass. Dio 51, 13, 3

[GΠ (= PR) KL] **1** διακειμένη: em. Sol. || **3** αὐτῆς Zie.: αὐτοῦ || **5** τρέπουσα Vulc. et supra scr. Paris. 1672 || **7** δὴ GR[2]L: δεῖ PR[1]K | ἂν eras. in R || **12** ἐφόρει L || **18** ὀκταβία G | λιβύαι Π || **19** ἵλεώς σου K || **21** τὰ ἄλλα L || **26** δεηθήσῃ L[1] || **29** Ῥώμην μετὰ suppl. Zie. ex Zon. (qui habet αὐτὴν δ' ἐς τὴν Ῥώμην στελεῖ μετὰ τρίτην ἡμέραν)

166 Z¹ *ἡ δ' ἀκούσασα ταῦτα πρῶτον μὲν ἐδεήθη Καίσαρος, ὅπως* a. 30 3
αὐτὴν ἐάσῃ χοὰς ἐπενεγκεῖν Ἀντωνίῳ· καὶ συγχωρή-
σαντος, ἐπὶ τὸν τάφον κομισθεῖσα καὶ περιπεσοῦσα τῇ
σορῷ μετὰ τῶν συνήθων γυναικῶν „ὦ φίλ' Ἀντώνιε" 4
5 *εἶπεν „ἔθαπτον μέν σε πρώην ἔτι χερσὶν ἐλευθέραις,* c
σπένδω δὲ νῦν αἰχμάλωτος οὖσα καὶ φρουρουμένη μήτε
κοπετοῖς μήτε θρήνοις αἰκίσασθαι τὸ δοῦλον τοῦτο σῶμα
καὶ τηρούμενον ἐπὶ τοὺς κατὰ σοῦ θριάμβους. ἄλλας δὲ μὴ 5
προσδέχου τιμὰς ἢ χοάς· ἀλλ' αὗταί σοι τελευταῖαι
10 *Κλεοπάτρας ἀγομένης. ζῶντας μὲν γὰρ ἡμᾶς οὐθὲν* 6
ἀλλήλων διέστησε, κινδυνεύομεν δὲ τῷ θανάτῳ διαμείψα-
σθαι τοὺς τόπους, σὺ μὲν ὁ Ῥωμαῖος ἐνταῦθα κείμενος,
ἐγὼ δ' ἡ δύστηνος ἐν Ἰταλίᾳ, τοσοῦτο τῆς σῆς μετα-
422 S *λαβοῦσα χώρας μόνον. ἀλλ' εἰ δή τις τῶν ἐκεῖ θεῶν ἀλκὴ* 7
15 *καὶ δύναμις — οἱ γὰρ ἐνταῦθα προὔδωκαν ἡμᾶς —, μὴ* d
πρόῃ ζῶσαν τὴν σεαυτοῦ γυναῖκα, μηδ' ἐν ἐμοὶ περιίδῃς
θριαμβευόμενον σεαυτόν, ἀλλ' ἐνταῦθά με κρύψον μετὰ
σεαυτοῦ καὶ σύνθαψον, ὡς ἐμοὶ μυρίων κακῶν ὄντων οὐδὲν
οὕτω μέγα καὶ δεινόν ἐστιν, ὡς ὁ βραχὺς οὗτος χρόνος
20 *ὃν σοῦ χωρὶς ἔζηκα."*

85. *Τοιαῦτ' ὀλοφυραμένη καὶ στέψασα καὶ κατασπα-*
σαμένη τὴν σορόν, ἐκέλευσεν αὑτῇ λουτρὸν γενέσθαι.
λουσαμένη δὲ καὶ κατακλιθεῖσα, λαμπρὸν ἄριστον ἠρίστα.
καί τις ἧκεν ἀπ' ἀγροῦ κίστην τινὰ κομίζων· τῶν δὲ 2
25 *φυλάκων ὅ τι φέροι πυνθανομένων, ἀνοίξας καὶ ἀφελὼν τὰ*
θρῖα σύκων ἐπίπλεων τὸ ἀγγεῖον ἔδειξε. θαυμασάντων δὲ 3
167 Z¹ *τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος, μειδιάσας παρεκάλει λαβεῖν·*
οἱ δὲ πιστεύσαντες ἐκέλευον εἰσενεγκεῖν. μετὰ δὲ τὸ 4 e

1 Cass. Dio 51, 11, 5 || Cap. 85. 86 Cass. Dio 51, 13, 3—14 Strab. 17, 795 Vell. 2, 87, 1 Flor. 2, 21, 11 Oros. 6, 19, 18 Suet. Aug. 17, 4 al.

[**G***Π* (= **PR**) **KL**] **6** *μήτε*] *μήποτε* **K** || **7** supra *θρήνοις* scriptum videtur fuisse *οἰμωγμοῖς* in **G** | *τὸ σῶμα τὸ δοῦλον τοῦτο σῶμα* **K** || **8** *σοῦ* supra scr. **G** || **16** *μηδὲν ἐμοὶ* **L¹** || **19** *ὁ χρόνος* **K** || **20** *ἔζησα* **L** || **21** *ὀλοφυρομένη* **PL¹** || **24** *κίστιν* **G** || **25** *ὅ τι*] *τί* Zon. || **26** *ἐπίπλεω* **GPR¹L¹**

a. 30 *ἄριστον ἡ Κλεοπάτρα δέλτον ἔχουσα γεγραμμένην καὶ*
κατασεσημασμένην ἀπέστειλε πρὸς Καίσαρα, καὶ τοὺς
ἄλλους ἐκποδὼν ποιησαμένη πλὴν τῶν δυεῖν ἐκείνων
5 *γυναικῶν, τὰς θύρας ἔκλεισε. Καῖσαρ δὲ λύσας τὴν δέλ-*
τον, ὡς ἐνέτυχε λιταῖς καὶ ὀλοφυρμοῖς δεομένης αὐτὴν 5
σὺν Ἀντωνίῳ θάψαι, ταχὺ συνῆκε τὸ πεπραγμένον. καὶ
πρῶτον μὲν αὐτὸς ὥρμησε βοηθεῖν, ἔπειτα τοὺς σκεψο-
μένους κατὰ τάχος ἔπεμψεν. ἐγεγόνει δ' ὀξὺ τὸ πάθος.
6 *δρόμῳ γὰρ ἐλθόντες, καὶ τοὺς μὲν φυλάττοντας οὐδὲν*
ᾐσθημένους καταλαβόντες, τὰς δὲ θύρας ἀνοίξαντες, εὗ- 10
f *ρον αὐτὴν τεθνηκυῖαν ἐν χρυσῇ κατακειμένην κλίνῃ κε-*
7 *κοσμημένην βασιλικῶς. τῶν δὲ γυναικῶν ἡ μὲν Εἰρὰς*
λεγομένη πρὸς τοῖς ποσὶν ἀπέθνῃσκεν, ἡ δὲ Χάρμιον
ἤδη σφαλλομένη καὶ καρηβαροῦσα κατεκόσμει τὸ διάδη-
μα τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. εἰπόντος δέ τινος ὀργῇ· 15
8 *„καλὰ ταῦτα Χάρμιον;" „κάλλιστα μὲν οὖν" ἔφη „καὶ*
πρέποντα τῇ τοσούτων ἀπογόνῳ βασιλέων." πλέον δ' οὐ- 423 S
δὲν εἶπεν, ἀλλ' αὐτοῦ παρὰ τὴν κλίνην ἔπεσε.

86. *Λέγεται δὲ τὴν ἀσπίδα κομισθῆναι σὺν τοῖς σύκοις*
955 *ἐκείνοις καὶ τοῖς θρίοις ἄνωθεν ἐπικαλυφθεῖσαν· οὕτω γὰρ* 20
τὴν Κλεοπάτραν κελεῦσαι, μηδ' αὐτῆς ἐπισταμένης τῷ
2 *σώματι προσπεσεῖν τὸ θηρίον· ὡς δ' ἀφαιροῦσα τῶν*
σύκων εἶδεν, εἰπεῖν· „ἐνταῦθ' ἦν ἄρα τοῦτο". καὶ τὸν
3 *βραχίονα παρασχεῖν τῷ δήγματι γυμνώσασαν. οἱ δὲ τη-* 168 Z[1]
ρεῖσθαι μὲν ἐν ὑδρίᾳ τὴν ἀσπίδα καθειργμένην φάσκου- 25
σιν, ἠλακάτῃ δέ τινι χρυσῇ τῆς Κλεοπάτρας ἐκκαλου-
μένης αὐτὴν καὶ διαγριαινούσης, ὁρμήσασαν ἐμφῦναι τῷ
4 *βραχίονι. τὸ δ' ἀληθὲς οὐδεὶς οἶδεν· ἐπεὶ καὶ φάρμακον*
αὐτὴν ἐλέχθη φορεῖν ἐν κνηστίδι κοίλῃ, τὴν δὲ κνηστίδα

[GΠ (= PR) KL] 3 *τῶν*] *τοῖν* P | *δυεῖν* G: *δυοῖν* ΠL *δυεῖν* (*οῖ* superscr.) K || 5 *αὐτὴν* Sol.: *αὐτῆς* codd. (*δεομένης αὐτῆς συνταφῆναι τῷ Ἀντωνίῳ* Zon.) || 8 *ἔπεμπεν* G || 12 *εἰρὰς* L Zon.: *εἶρας* GΠK || 13 *χαρμόνιον* $G^tP^tR^t$ Zon. *χαρμίον* $G^mP^mR^m$K *χαρμίων* LR^2 e ras. || 16 *χαρμόνιον;* GL *χαρμόνιον·* ΠK | *οὖν* om. L || 18 *περὶ* L || 19 *σὺν* del. Zie. || 21 *μὴ δὲ* G: *μηδὲν* ΠKL ⟨*καὶ*⟩ *μηδ'* Zie. | *ἐφισταμένης* W. Kroll Amer. Journ. Phil. 59, 348 || 21—22 *τῷ σώματι* del. Madvig

κρύπτειν τῇ κόμῃ· πλὴν οὔτε κηλὶς ἐξήνθησε τοῦ σώματος a. 30
οὔτ' ἄλλο φαρμάκου σημεῖον. οὐ μὴν οὐδὲ τὸ θηρίον ἐντὸς 5
ὤφθη, συρμοὺς δέ τινας αὐτοῦ παρὰ θάλασσαν, ᾗ τὸ b
δωμάτιον ἀφεώρα καὶ θυρίδες ἦσαν, ἰδεῖν ἔφασκον· ἔνιοι
5 δὲ καὶ τὸν βραχίονα τῆς Κλεοπάτρας ὀφθῆναι δύο νυγμὰς
ἔχοντα λεπτὰς καὶ ἀμυδράς. οἷς ἔοικε πιστεῦσαι καὶ ὁ
Καῖσαρ. ἐν γὰρ τῷ θριάμβῳ τῆς Κλεοπάτρας αὐτῆς 6
εἴδωλον ἐκομίζετο καὶ τῆς ἀσπίδος ἐμπεφυκυίας. ταῦτα
μὲν οὖν οὕτω λέγεται γενέσθαι. Καῖσαρ δέ, καίπερ 7
10 ἀχθεσθεὶς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆς γυναικός, ἐθαύμασε τὴν
εὐγένειαν αὐτῆς, καὶ ταφῆναι τὸ σῶμα σὺν Ἀντωνίῳ
λαμπρῶς καὶ βασιλικῶς ἐκέλευσεν. ἐντίμου δὲ καὶ τὰ
γύναια κηδείας ἔτυχεν αὐτοῦ προστάξαντος. c

Ἐτελεύτησε δὲ Κλεοπάτρα μὲν ἑνὸς δέοντα τεσσαρά- 8
15 κοντα ἔτη βιώσασα, καὶ τούτων δύο καὶ εἴκοσι βασιλεύ-
σασα, συνάρξασα δ' Ἀντωνίῳ πλείω τῶν δεκατεσσάρων.
Ἀντώνιον δ' οἱ μὲν ἕξ, οἱ δὲ τρισὶ τὰ πεντήκοντα ὑπερ-
βαλεῖν φασιν. αἱ μὲν οὖν Ἀντωνίου καθηρέθησαν εἰκόνες, 9
169 Z[1] 424 S αἱ δὲ Κλεοπάτρας κατὰ χώραν ἔμειναν, Ἀρχιβίου τινὸς
τῶν φίλων αὐτῆς δισχίλια τάλαντα Καίσαρι δόντος, ἵνα
21 μὴ τὸ αὐτὸ ταῖς Ἀντωνίου πάθωσιν.

87. Ἀντωνίου δὲ γενεὰν ἀπολιπόντος ἐκ τριῶν γυ-
ναικῶν ἑπτὰ παῖδας, ὁ πρεσβύτατος Ἄντυλλος ὑπὸ Καί-
σαρος ἀνῃρέθη μόνος· τοὺς δὲ λοιποὺς Ὀκταουία πα-
25 ραλαβοῦσα μετὰ τῶν ἐξ ἑαυτῆς ἔθρεψε. καὶ Κλεοπάτραν 2 d
μὲν τὴν ἐκ Κλεοπάτρας Ἰόβᾳ τῷ χαριεστάτῳ βασιλέων
συνῴκισεν, Ἀντώνιον δὲ τὸν ἐκ Φουλβίας οὕτω μέγαν

17 App. civ. 5, 8, 33 || 18 Plut. Cic. 49, 6 Cass. Dio 51, 19, 3 Strab. 14, 685 Tac. ann. 3, 18, 1 Cass. Dio 59, 20, 2 Suet. Cal. 23, 1 || 23 cf. ad p. 142, 18 || 24 cf. p. 116, 7 || 25 Cass. Dio 51, 15, 6

[GΠ (= PR) KL] 2 ἄλλο G: ἄλλον ΠKL || 4 θυρίδος K || 6 πιστεῦσαι GL: πιστεύσας ΠK || 7 θριάμβωι G[t]ΠKL[2]: θεάτρω G[m]L[1] || 12 ἐκέλευσεν ante λαμπρῶς pon. K || 16 δεκατεσσάρων] ἕνδεκα Zie. (nempe ΙΑ pro ΙΔ) || 17 ὑπερβάλλειν Π || 20 δισχίλια G: χίλια ΠKL || 23 πρεσβύτερος GΠ (πρεσβύτερος R, ατ supra lin.) | ἄτυλλος L || 24 λοιποὺς δὲ G | ὀκταβία G[1], item p. 148, 9 et 14 || 25 αὐτῆς L

ἐποίησεν, ὥστε τὴν πρώτην παρὰ Καίσαρι τιμὴν Ἀγρίππου, τὴν δὲ δευτέραν τῶν Λιβίας παίδων ἐχόντων, τρίτον εἶναι
3 *καὶ δοκεῖν Ἀντώνιον, ἐκ δὲ Μαρκέλλου δυεῖν αὐτῇ θυγατέρων οὐσῶν, ἑνὸς δ' υἱοῦ Μαρκέλλου, τοῦτον μὲν ἅμα παῖδα καὶ γαμβρὸν ἐποιήσατο Καῖσαρ, τῶν δὲ θυγα-* 5
4 *τέρων Ἀγρίππᾳ τὴν ἑτέραν ἔδωκεν. ἐπεὶ δὲ Μάρκελλος ἐτελεύτησε κομιδῇ νεόγαμος, καὶ Καίσαρι γαμβρὸν ἔχοντα πίστιν οὐκ εὔπορον ἦν ἐκ τῶν ἄλλων φίλων ἐλέ-*
e *σθαι, λόγον ἡ Ὀκταουία προσήνεγκεν ὡς χρὴ τὴν Καίσαρος θυγατέρα λαβεῖν Ἀγρίππαν, ἀφέντα τὴν ἑαυτῆς.* 10
5 *πεισθέντος δὲ Καίσαρος πρῶτον, εἶτ' Ἀγρίππου, τὴν μὲν αὑτῆς ἀπολαβοῦσα συνῴκισεν Ἀντωνίῳ, τὴν δὲ Καίσαρος*
6 *Ἀγρίππας ἔγημεν. ἀπολειπομένων δὲ τῶν Ἀντωνίου καὶ* 170 Z[1] *Ὀκταουίας δυεῖν θυγατέρων τὴν μὲν Δομίτιος Ἀηνόβαρβος ἔλαβε, τὴν δὲ σωφροσύνῃ καὶ κάλλει περιβόητον Ἀντωνίαν* 15
7 *Δροῦσος, ὁ Λιβίας υἱός, πρόγονος δὲ Καίσαρος. ἐκ τούτων ἐγένετο Γερμανικὸς καὶ Κλαύδιος· ὧν Κλαύδιος μὲν ὕστε-*
8 *ρον ἦρξε· τῶν δὲ Γερμανικοῦ παίδων Γάιος μὲν ἄρξας ἐπιφανῶς οὐ πολὺν χρόνον ἀνηρέθη μετὰ τέκνου καὶ*
f *γυναικός, Ἀγριππῖνα δ' υἱὸν ἐξ Ἀηνοβάρβου Λεύκιον* 20 *Δομίτιον ἔχουσα, Κλαυδίῳ Καίσαρι συνῴκησε· καὶ θέμενος τὸν υἱὸν αὐτῆς Κλαύδιος Νέρωνα Γερμανικὸν*
9 *προσωνόμασεν. οὗτος ἄρξας ἐφ' ἡμῶν ἀπέκτεινε τὴν* 425 S *μητέρα καὶ μικρὸν ἐδέησεν ὑπ' ἐμπληξίας καὶ παραφροσύνης ἀνατρέψαι τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν, πέμπτος ἀπ'* 25 *Ἀντωνίου κατ' ἀριθμὸν διαδοχῆς γενόμενος.*

2 Plut. Marcell. 30, 10 Suet. Aug. 63 Cass. Dio 48, 31, 3. 53, 1, 2. 31, 2. 54, 6, 4 Zon. 10, 32. 34 Vell. 2, 93. 100, 4 Liv. per. 140 Strab. 14, 675 Sen. dial. 6, 2, 3. 11, 15, 3 Plin. n. h. 19, 24. 37, 11 Tac. ann. 1, 3, 1. 4, 44, 2 hist. 1, 15, 1 Cons. ad Liv. 65 Serv. Aen. 5, 4. 6, 861 Porph. et Acro ad Hor. c. 1, 12, 46 Mon. Anc. 4, 23 al. || **13** Suet. Cal. 1, 1. 10, 1 al. Claud. 1 Nero 5 al.

[**G***Π* (= **PR**) **KL**] **3** *αὐτῷ* **P** || **5** et **7** *γαμπρὸν* **K** || **6** *ἑτέραν*] *δευτέραν* **P** *δεῦτέραν* (ἑ superscr.) **R** || **7** *νεόγαμος κομιδῆι* ***Π*** || **13** *ἀπολιπομένων* **G**[1] | *ἀντωνίου*: *ἀν* **K** || **20** *καὶ λεύκιον* **K** || **21** *συνώικησε* **L**: *συνώικισε* **G*Π*K**

88 (1). Ἐπεὶ τοίνυν μεγάλαι περὶ ἀμφοτέρους γεγό- 956 [Σύγκρισις]
νασι μεταβολαί, πρῶτον τὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐπι-
φανείας σκοπῶμεν, ὅτι τῷ μὲν ἦν πατρῷα καὶ προκατειρ-
γασμένα, μέγιστον ἰσχύσαντος Ἀντιγόνου τῶν διαδόχων
5 καὶ πρὸ τοῦ Δημήτριον ἐν ἡλικίᾳ γενέσθαι τὰ πλεῖστα
τῆς Ἀσίας ἐπελθόντος καὶ κρατήσαντος· Ἀντώνιος δὲ 2
χαρίεντος μὲν ἄλλως, ἀπολέμου δὲ καὶ μέγα μηδὲν εἰς
δόξαν αὐτῷ καταλιπόντος γενόμενος πατρός, ἐπὶ τὴν
Καίσαρος ἐτόλμησεν ἀρχὴν οὐδὲν αὐτῷ κατὰ γένος προσ-
10 ήκουσαν ἐλθεῖν, καὶ τοῖς ἐκείνῳ προπεπονημένοις αὐ-
τὸς ἑαυτὸν εἰσεποίησε διάδοχον. καὶ τοσοῦτον ἴσχυσεν 3
ἐκ μόνων τῶν περὶ αὐτὸν ὑπαρχόντων ὁρμώμενος, ὥστε b
δύο μοίρας τὰ σύμπαντα ποιησάμενος, τὴν ἑτέραν ἑλέ-
σθαι καὶ λαβεῖν τὴν ἐπιφανεστέραν, ἀπὼν δ' αὐτὸς ὑπ-
171 Z[1] ηρέταις τε καὶ ὑποστρατήγοις Πάρθους τε νικῆσαι πολ-
16 λάκις καὶ τὰ περὶ Καύκασον ἔθνη βάρβαρα μέχρι τῆς
Κασπίας ὤσασθαι θαλάσσης. μαρτύρια δὲ τοῦ μεγέθους 4
αὐτῷ καὶ δι' ἃ κακῶς ἀκούει. Δημητρίῳ μὲν γὰρ ὁ πα- 5
τὴρ ἠγάπησε τὴν Ἀντιπάτρου Φίλαν ὡς κρείττονα συν-
20 οικίσαι παρ' ἡλικίαν, Ἀντωνίῳ δ' ὁ Κλεοπάτρας γά-
μος ὄνειδος ἦν, γυναικὸς ὑπερβαλομένης δυνάμει καὶ
λαμπρότητι πάντας πλὴν Ἀρσάκου τοὺς καθ' αὐτὴν βα- c
426 S σιλεῖς. ἀλλ' οὕτως ἐποίησε μέγαν ἑαυτόν, ὥστε τοῖς ἄλ- 6
λοις μειζόνων ἢ ἐβούλετο δοκεῖν ἄξιος.

25 **89 (2).** Ἡ μέντοι προαίρεσις, ἀφ' ἧς ἐκτήσαντο τὴν
ἀρχήν, ἄμεμπτός ἐστιν ἡ τοῦ Δημητρίου, κρατεῖν καὶ βα-
σιλεύειν ἀνθρώπων εἰθισμένων κρατεῖσθαι καὶ βασιλεύ-
εσθαι ζητοῦντος, ἡ δ' Ἀντωνίου χαλεπὴ καὶ τυραννική,
καταδουλουμένου τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἄρτι διαφυγόντα
30 τὴν ὑπὸ Καίσαρι μοναρχίαν. ὃ δ' οὖν μέγιστον αὐτῷ 2
καὶ λαμπρότατόν ἐστι τῶν εἰργασμένων, ὁ πρὸς Κάσσιον

[GΠ (= PR) KL] 14 καὶ om. K || 18 καὶ om. L[1] || 19 συνοικίσαι R[2]: συνοικῆσαι GPR[1]KL || 20 ὁ om. L[1] || 21 ὑπερβαλλομένης PKL || 26 ἐστιν ἡ Sch.: ἐπὶ codd. (sed ἡ Paris. 1673) ἐστι Br. || 28 ζητοῦντος Sol.: ζητούντων codd. (ζητοῦντες Anon.) || 29 καταδουλουμένη Π | διαφεύγοντα: em. Anon.

καὶ Βροῦτον πόλεμος, ἐπὶ τῷ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς πο-
3 λίτας ἀφελέσθαι τὴν ἐλευθερίαν ἐπολεμήθη. Δημήτριος
d δὲ καί, πρὶν εἰς τύχας ἐλθεῖν ἀναγκαίας, ἐλευθερῶν τὴν
Ἑλλάδα καὶ τῶν πόλεων ἐξελαύνων τὰς φρουρὰς διετέ-
λεσεν, οὐχ ὥσπερ Ἀντώνιος, ὅτι τοὺς ἐλευθερώσαντας 5
4 τὴν Ῥώμην ἀπέκτεινεν ἐν Μακεδονίᾳ, σεμνυνόμενος. ἓν
τοίνυν ἐστὶ τῶν ἐπαινουμένων Ἀντωνίου, τὸ φιλόδωρον
καὶ μεγαλόδωρον, ἐν ᾧ τοσοῦτον ὑπεραίρει Δημήτριος,
ὥστε χαρίσασθαι τοῖς πολεμίοις ὅσα τοῖς φίλοις οὐκ
5 ἔδωκεν Ἀντώνιος. καίτοι ταφῆναί γε καὶ περισταλῆναι 172 Z[1]
κελεύσας Βροῦτον ἐκεῖνος εὐδοκίμησεν· οὗτος δὲ καὶ τοὺς 11
ἀποθανόντας τῶν πολεμίων πάντας ἐκήδευσε, καὶ τοὺς
e ἁλόντας Πτολεμαίῳ μετὰ χρημάτων καὶ δωρεῶν ἀπ-
έπεμψεν.

90 (3). Ὑβρισταὶ μὲν εὐτυχοῦντες ἀμφότεροι καὶ πρὸς 15
2 τρυφὰς ἀνειμένοι καὶ ἀπολαύσεις. οὐκ ἂν εἴποι δέ τις,
ὡς Δημήτριον ἐν εὐπαθείαις καὶ συνουσίαις ὄντα πρά-
ξεων καιρὸς ἐξέφυγεν, ἀλλὰ τῇ περιουσίᾳ τῆς σχολῆς
ἐπεισῆγε τὰς ἡδονάς, καὶ τὴν Λάμιαν ὥσπερ τὴν μυθι-
κὴν ἀτεχνῶς παίζων καὶ νυστάζων ἐποιεῖτο διαγωγήν· 20
3 ἐν δὲ ταῖς τοῦ πολέμου παρασκευαῖς οὐκ εἶχεν αὐτοῦ τὸ
δόρυ κιττόν, οὐδὲ μύρων ὠδώδει τὸ κράνος, οὐδὲ γε-
γανωμένος καὶ ἀνθηρὸς ἐπὶ τὰς μάχας ἐκ τῆς γυναικω-
νίτιδος προῄει, κοιμίζων δὲ τοὺς θιάσους καὶ τὰ βακχεῖα 427 S
καταπαύων, ἀμφίπολος Ἄρεος ἀνιέρου, κατὰ τὸν Εὐριπί- 25
f δην (fr. 992 N.[2]), ἐγίνετο, καὶ δι' ἡδονὴν ἢ ῥᾳθυμίαν
4 οὐθὲν ἁπλῶς ἔπταισεν. Ἀντώνιον δ', ὥσπερ ἐν ταῖς
γραφαῖς ὁρῶμεν τοῦ Ἡρακλέους τὴν Ὀμφάλην ὑφαι-
ροῦσαν τὸ ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντῆν ἀποδύουσαν, οὕτω
πολλάκις Κλεοπάτρα παροπλίσασα καὶ καταθέλξασα συν- 30
957 έπεισεν ἀφέντα μεγάλας πράξεις ἐκ τῶν χειρῶν καὶ
στρατείας ἀναγκαίας ἐν ταῖς περὶ Κάνωβον καὶ Ταφόσιριν

[GΠ (= PR) KL] 3 καί del. Sch. || 15 μὲν ⟨οὖν⟩ Zie. || 21 αὐτοῖς G[1] || 22 ὀδώδει G[1]R[1]K || 24 προίει R[1]K | θιάσσους R || 25 ἄρεος PL: ἄρεως GRK || 28 τοῦ Ἡρακλέους om. P

ἀκταῖς ἁλύειν καὶ παίζειν μετ' αὐτῆς. τέλος δ' ὡς ὁ Πάρις 5
ἐκ τῆς μάχης ἀποδρὰς εἰς τοὺς ἐκείνης κατεδύετο κόλ-
πους (Il. 3, 380sq.)· *μᾶλλον δ' ὁ μὲν Πάρις ἡττηθεὶς*
ἔφευγεν εἰς τὸν θάλαμον, Ἀντώνιος δὲ Κλεοπάτραν
5 *διώκων ἔφευγε καὶ προήκατο τὴν νίκην.*

91 (4). *Ἔτι Δημήτριος μέν, οὐ κεκωλυμένον, ἀλλ' ἀπὸ*
173 Z¹ *Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου γεγονὸς ἐν ἔθει τοῖς Μακεδόνων*
βασιλεῦσιν, ἐγάμει γάμους πλείονας ὥσπερ Λυσίμαχος καὶ
Πτολεμαῖος, ἔσχε δὲ διὰ τιμῆς ὅσας ἔγημεν· Ἀντώνιος δὲ 2
10 *πρῶτον μὲν ὁμοῦ δύο γυναῖκας ἠγάγετο, πρᾶγμα μηδενὶ*
Ῥωμαίῳ τετολμημένον, ἔπειτα τὴν ἀστὴν καὶ δικαίως b
γαμηθεῖσαν ἐξήλασε, τῇ ξένῃ καὶ μὴ κατὰ νόμους συν-
ούσῃ χαριζόμενος· ὅθεν ἐκ γάμου τῷ μὲν οὐθέν, τῷ δὲ
τὰ μέγιστα τῶν κακῶν ἀπήντησεν. ἀσέβημα μέντοι το- 3
15 *σοῦτον δι' ἀσέλγειαν οὐθὲν ταῖς Ἀντωνίου πράξεσιν ὅσον*
ταῖς Δημητρίου πρόσεστιν. οἱ μὲν γὰρ ἱστορικοί φασι
καὶ τῆς ἀκροπόλεως ὅλης εἴργεσθαι τὰς κύνας διὰ τὸ τὴν
μεῖξιν ἐμφανῆ μάλιστα τοῦτο ποιεῖσθαι τὸ ζῷον· ὁ δ' ἐν 4
αὐτῷ τῷ Παρθενῶνι ταῖς τε πόρναις συνῆν καὶ τῶν
20 *ἀστῶν κατεπόρνευσε πολλάς· καὶ οὗ τις ἂν ἥκιστα τὰς* 5
τοιαύτας τρυφὰς καὶ ἀπολαύσεις οἴοιτο μετέχειν κακοῦ,
τῆς ὠμότητος, τοῦτ' ⟨ἔν⟩εστι τῇ Δημητρίου φιληδονίᾳ, c
περιιδόντος, μᾶλλον δ' ἀναγκάσαντος οἰκτρῶς ἀποθανεῖν
428 S *τὸν κάλλιστον καὶ σωφρονέστατον Ἀθηναίων, φεύγοντα*
25 *τὸ καθυβρισθῆναι. συνελόντι δ' εἰπεῖν, Ἀντώνιος μὲν* 6
ἑαυτὸν διὰ τὴν ἀκρασίαν, Δημήτριος δ' ἄλλους ἠδίκησε.

92 (5). *Πρὸς μέντοι γονεῖς ἄμεμπτον ἑαυτὸν εἰς ἅπαν-*
τα παρέσχεν ὁ Δημήτριος· Ἀντώνιος δὲ τὸν ἀδελφὸν τῆς 2
μητρὸς ἐξέδωκεν ἐπὶ τῷ Κικέρωνα ἀποκτεῖναι, πρᾶγμα
30 *καὶ καθ' ἑαυτὸ μιαρὸν καὶ ὠμόν, ὡς μόλις ⟨ἂν⟩ Ἀντώ-*

16 mor. 290b

[GΠ (= PR) KL] **4** et **5** *ἔφυγεν* L || **6** *ὑπὸ* LG² || **7** *γεγονὼς* R¹KLG² || **10** *μὲν* om. L || **13** *ὅθεν καὶ* R || **18** *ποιεῖσθαι τοῦτο* Π || **19** *τε* om. L¹ || **20** *ἂν ἥκιστα* GL²: *ἀνήκεστα* ΠKL¹ || **22** *ἔνεστι* Anon.: *ἐστι* || **27** *πρὸς μὲν τοὺς γονεῖς* P || **30** *ἂν* add. Sch.

νιον ἐπ' αὐτῷ συγγνώμης τυχεῖν, εἰ σωτηρίας τοῦ θείου 174 Z[1]
3 μισθὸς ἦν ὁ Κικέρωνος θάνατος. ἃ τοίνυν ἐπιώρκησαν
d ἀμφότεροι καὶ παρεσπόνδησαν, ὁ μὲν Ἀρταουάσδην συλλαβών, ὁ δ' Ἀλέξανδρον ἀποκτείνας, Ἀντωνίῳ μὲν ἔχει τὴν πρόφασιν ὁμολογουμένην· ἀπελείφθη γὰρ ἐν Μήδοις 5
4 ὑπ' Ἀρταουάσδου καὶ προεδόθη· Δημήτριον δὲ πολλοὶ λέγουσι ψευδεῖς αἰτίας ἐφ' οἷς ἔδρασε πλασάμενον κατη-
5 γορεῖν ἀδικηθέντος, οὐκ ἀδικήσαντα ἀμύνασθαι. πάλιν δὲ τῶν μὲν κατορθωμάτων αὐτουργὸς ὁ Δημήτριος γέγονε, καὶ τοὐναντίον ὁ Ἀντώνιος ἐν οἷς οὐ παρῆν 10 καλλίστας καὶ μεγίστας διὰ τῶν στρατηγῶν ἀνῃρεῖτο νίκας.

93 (6). Ἐξέπεσον δὲ τῶν πραγμάτων ἀμφότεροι μὲν δι' αὑτούς, οὐ μὴν ὁμοίως, ἀλλ' ὁ μὲν ἐγκαταλειφθείς, ἀπέστησαν γὰρ αὐτοῦ Μακεδόνες, ὁ δ' ἐγκαταλιπών, 15
e 2 ἔφυγε γὰρ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ κινδυνεύοντας· ὥστε τοῦ μὲν ἔγκλημα εἶναι τὸ δυσμενεῖς οὕτω πρὸς αὐτὸν ἀπεργάσασθαι τοὺς μαχομένους, τοῦ δὲ τὸ παρεσκευασμένην
3 εὔνοιαν τοιαύτην καὶ πίστιν ἐγκαταλιπεῖν. τὸν δὲ θάνατον οὐδετέρου μὲν ἔστιν ἐπαινέσαι, ψεκτὸς δ' ὁ Δημητρίου 20 μᾶλλον· αἰχμάλωτός τε γὰρ ὑπέμεινε γενέσθαι, καὶ καθειρχθεὶς ἠγάπησεν ἐπικερδᾶναι τριετίαν οἴνῳ καὶ
4 γαστρί, καθάπερ τὰ ζῷα χειροήθης γενόμενος. Ἀντώνιος δὲ δειλῶς μὲν καὶ οἰκτρῶς καὶ ἀτίμως, οὐ μὴν ἀλλὰ πρό γε τοῦ κύριον γενέσθαι τὸν πολέμιον τοῦ σώματος ἑαυτὸν 25 ἐξήγαγεν.

[GΠ (= PR) KL] **2** ἐπιωρκήκασιν **P** || **3** Ἀρταουάσδην Zie. cl. p. 98, 9 sqq.: ἀρτάβαζον, item l. 6 || **8** ἀδικηθέντα: em. Zie. (ἀδικήσαντα, οὐκ ἀδικηθέντα Madvig) || **16** ὑπὲρ] ὑπ' L[1]G[2] || **18** τοὺς μακεδόνας Paris. 1673 || **26** subscr. ἀντώνιος codd. omnes

175 Z[1] 1. Θεσπρωτῶν καὶ Μολοσσῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν b
ἱστοροῦσι Φαέθοντα βασιλεῦσαι πρῶτον, ἕνα τῶν μετὰ
Πελασγοῦ παραγενομένων εἰς τὴν Ἤπειρον· ἔνιοι δὲ
5 Δευκαλίωνα καὶ Πύρραν εἱσαμένους τὸ περὶ Δωδώνην
ἱερὸν αὐτόθι κατοικεῖν ἐν Μολοσσοῖς. χρόνῳ δ' ὕστερον 2
Νεοπτόλεμος ὁ Ἀχιλλέως λαὸν ἀγαγὼν αὐτός τε τὴν χώ-
ραν κατέσχε, καὶ διαδοχὴν βασιλέων ἀφ' αὑτοῦ κατέλιπε,
285 S Πυρρίδας ἐπικαλουμένους· καὶ γὰρ αὐτῷ Πύρρος ἦν c
10 παιδικὸν ἐπωνύμιον, καὶ τῶν γνησίων παίδων ἐκ Λανάσ-
σης τῆς Κλεοδαίου τοῦ Ὕλλου γενομένων ἕνα Πύρρον
ὠνόμασεν. ἐκ τούτου δὲ καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἠπείρῳ τιμὰς 3
ἰσοθέους ἔσχεν, Ἄσπετος ἐπιχωρίῳ φωνῇ προσαγορευό-
μενος. μετὰ δὲ τοὺς πρώτους τῶν διὰ μέσου βασιλέων 4
15 ἐκβαρβαρωθέντων καὶ γενομένων τῇ τε δυνάμει καὶ τοῖς
βίοις ἀμαυροτέρων, Θαρρύπαν πρῶτον ἱστοροῦσιν Ἑλ-
176 Z[1] ληνικοῖς ἔθεσι καὶ γράμμασι καὶ νόμοις φιλανθρώποις
διακοσμήσαντα τὰς πόλεις ὀνομαστὸν γενέσθαι. Θαρρύ- 5

cf. Plutarchus' Leven van Pyrrhus, historische commentaar ... door A. B. Nederlof, Amsterdam 1940

2 Cap. 1—3 = FGrH 704 F 2 || 4 Aristot. meteor. 1, 14 p. 352a 31sq. Acestod. et Thrasyb. FHG II 464 || 6 Eurip. Andr. 1243sq. Diod. 19, 36, 4 Agias (Ep. Gr. fr. p. 53) Paus. 1, 11, 1. 2, 23, 6 Iustin. 17, 3, 3 || 10 Lysim. FGrH 382 F 10 Serv. Aen. 3, 297 myth. Vat. 1, 41. 2, 208 Iustin. 17, 3, 4 || 12 Aristot. fr. 563R. Ptolem. Chenn. 1, 13 Chatzis (Phot. bibl. 147a 18) || 14 Iustin. 17, 3, 9—14 Thuc. 2, 80, 6 || 18 Paus. 1, 11, 1. 3 Diod. 16, 72, 1

[GΠ (= PR) KL] 4 τοῦ πελασγοῦ K || 9 ἐπικαλουμένας R[1] et videntur supra α litterae ου fuisse nunc ras. deletae; corr. m. 2 || 10 γνησίου L[1] | λανάσης L || 11 κλεοδαίου K et in ras. P[2]: κλεοδέου G[1]R(P[1]?) κλεωδέου LG[2] || 14 τοῖς πρώτοις L[1] || 16 θαρρύταν R[2] || 18 ὀνομαστότατον L | θαρρύτου Π

που δ' Ἀλκέτας υἱὸς ἦν, Ἀλκέτα δ' Ἀρύββας, Ἀρύββα δὲ καὶ Τρῳάδος Αἰακίδης. οὗτος ἔγημε τὴν Μένωνος τοῦ Θεσσαλοῦ θυγατέρα Φθίαν, ἀνδρὸς εὐδοκίμου περὶ τὸν Λαμιακὸν πόλεμον γενομένου καὶ μέγιστον ἀξίωμα τῶν συμμάχων μετὰ Λεωσθένην λαβόντος. ἐκ δὲ τῆς Φθίας τῷ Αἰακίδῃ γίνονται θυγατέρες Δηιδάμεια καὶ Τρῳάς, υἱὸς δὲ Πύρρος.

2. Ἐπεὶ δὲ στασιάσαντες οἱ Μολοσσοὶ καὶ τὸν Αἰακίδην ἐκβαλόντες ἐπηγάγοντο τοὺς Νεοπτολέμου παῖδας, οἱ μὲν φίλοι τοῦ Αἰακίδου διεφθάρησαν καταληφθέντες, τὸν δὲ Πύρρον ἔτι νήπιον ὄντα καὶ ζητούμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐκκλέψαντες οἱ περὶ Ἀνδροκλείδην καὶ Ἄγγελον ἔφευγον, οἰκέτας ὀλίγους καὶ γύναια τιθηνούμενα τὸ παιδίον ἀναγκαίως ἐφελκόμενοι. καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυγῆς γινομένης αὐτοῖς δυσέργου καὶ βραδείας, καταλαμβανόμενοι τὸ μὲν παιδίον ἐγχειρίζουσιν Ἀνδροκλείωνι καὶ Ἱππίᾳ καὶ Νεάνδρῳ, νεανίσκοις οὖσι πιστοῖς καὶ ῥωμαλέοις, ἀνὰ κράτος φεύγειν καὶ Μεγάρων ἔχεσθαι χωρίου Μακεδονικοῦ προστάξαντες, αὐτοὶ δὲ τὰ μὲν δεόμενοι, τὰ δ' ἀπομαχόμενοι τοῖς διώκουσιν ἐμποδὼν ἦσαν ἄχρι δείλης ὀψίας. ἀποτραπομένων δὲ μόλις ἐκείνων, μετέθεον τοὺς τὸν Πύρρον κομίζοντας. ἤδη δὲ τοῦ ἡλίου καταδεδυκότος ἐγγὺς γενόμενοι τῆς ἐλπίδος ἐξαίφνης ἀπεκόπησαν, ἐντυχόντες τῷ παρὰ τὴν πόλιν παραρρέοντι ποταμῷ, χαλεπῷ μὲν ὀφθῆναι καὶ ἀγρίῳ, πειρωμένοις δὲ διαβαίνειν παντάπασιν ἀπεράτῳ. πολύ τε γὰρ ἐξ-

3 Diod. 18, 15, 4. 17, 6. 38, 6 || 5 Plut. Demetr. 25, 2 Diod. 19, 35, 5 Iustin. 14, 6, 3 || 8 Diod. 19, 36, 2–4 Paus. 1, 11, 3sq. Iustin. 17, 3, 16sq. || 11 Iustin. 17, 3, 17–20

[GΠ (= PR) KL] 1 ἀλκέτα G: ἀλκέτου ΠKL | ἀρύββας· ἀρύββα ΠK Jacoby cl. IG² II 226. IV 1, 122, 63: ἀρύ+βας· ἀρύ+βα G ἀρρύβας· ἀρρύβα L || 2 τῆς τρωάδος K | μένωνος καὶ τοῦ K || 3 θυγατέ (in fine lin.) P || 6 δηιδάμια (ει supra) K δηδάμια R¹ || 15 αὐτοῖς γινομένης G || 16 ἀνδροκλείωνι LΠ²: ἀνδροκλείονι GΠ¹K || 24 τὴν om. ΠKL || 26 διαβῆναι Π | ἀπεράτῳ cl. cap. 28, 1 mor. 326e Kron.: ἀπορωτάτω codd. ἀπόρῳ Zie.[1]

ἔπιπτε ῥεῦμα καὶ θολερὸν ὄμβρων ἐπιγενομένων, καὶ τὸ a. 316
σκότος ἐποίει πάντα φοβερώτερα. καθ' αὑτοὺς μὲν οὖν 5
ἀπέγνωσαν ἐπιχειρεῖν, παιδίον φερόμενοι καὶ γύναια τὰ
τρέφοντα τὸ παιδίον, αἰσθόμενοι δὲ τῶν ἐπιχωρίων τινὰς
5 ἐν τῷ πέραν ἑστῶτας, ἐδέοντο συλλαβέσθαι πρὸς τὴν
διάβασιν, καὶ τὸν Πύρρον ἀνεδείκνυσαν βοῶντες καὶ 384
ἱκετεύοντες. οἱ δ' οὐ κατήκουον διὰ τραχύτητα καὶ πάτα- 6
γον τοῦ ῥεύματος, ἀλλ' ἦν διατριβὴ τῶν μὲν βοώντων,
τῶν δὲ μὴ συνιέντων, ἄχρι τις ἐννοήσας καὶ περιελὼν
10 δρυὸς φλοιὸν ἐνέγραψε πόρπῃ γράμματα φράζοντα τήν
τε χρείαν καὶ τὴν τύχην τοῦ παιδός, εἶτα λίθῳ τὸν φλοιὸν
περιελίξας καὶ χρησάμενος οἷον ἕρματι τῆς βολῆς ἀφῆκεν
εἰς τὸ πέραν· ἔνιοι δέ φασι σαυνίῳ περιπήξαντας ἀκον-
τίσαι τὸν φλοιόν. ὡς δ' οὖν ἀνέγνωσαν οἱ πέραν τὰ 7
15 γράμματα καὶ συνεῖδον τὴν ὀξύτητα τοῦ καιροῦ, κόπτον-
τες ξύλα καὶ πρὸς ἄλληλα συνδέοντες ἐπεραιοῦντο. καὶ 8 b
κατὰ τύχην ὁ πρῶτος αὐτῶν περαιωθεὶς Ἀχιλλεὺς τοὔ-
νομα τὸν Πύρρον ἐδέξατο· τοὺς δ' ἄλλους ὡς ἔτυχον ἄλλοι
διεκόμιζον.

20 **3.** Οὕτω δὲ σωθέντες καὶ φθάσαντες τὴν δίωξιν, εἰς
Ἰλλυριοὺς παρεγένοντο πρὸς Γλαυκίαν τὸν βασιλέα· καὶ
καθεζόμενον εὑρόντες οἴκοι μετὰ τῆς γυναικός, ἐν μέσῳ
τὸ παιδίον ἐπὶ τῆς γῆς κατέθεσαν. ὁ δ' †ἦν ἐπὶ γνώμης, 2
178 Z[1] Κάσσανδρον δεδοικὼς ἐχθρὸν ὄντα τοῦ Αἰακίδου, καὶ
25 σιωπὴν εἶχε πολὺν χρόνον βουλευόμενος. ἐν τούτῳ δ' ὁ 3
Πύρρος ἀπ' αὐτομάτου προσερπύσας καὶ λαβόμενος τοῦ
ἱματίου ταῖς χερσὶ καὶ προσεξαναστὰς πρὸς τὰ γόνατα
τοῦ Γλαυκίου, γέλωτα πρῶτον, εἶτ' οἶκτον παρέσχεν, c
287 S ὥσπερ τις ἱκέτης δεόμενος καὶ δακρύων. ἔνιοι δέ φασιν 4
30 οὐ τῷ Γλαυκίᾳ προσπεσεῖν αὐτόν, ἀλλὰ βωμοῦ θεῶν
προσαψάμενον ἑστάναι πρὸς αὐτὸν περιβαλόντα τὰς χεῖρας,

[GΠ(= PR)KL] 1 θολερῶν L || 3 τὰ om. K || 5 τὴν om. L[1] || 7 κατήκοον K || 10 ἀνέγραψε L[1] || 18 ἔτυχεν P || 21 γλαυκίωνα K || 22 τῆς om. L || 23 ἦν ἐπὶ γνώμης] ἠμφιγνώμει Madvig ⟨δίχα⟩ ἦν ἐπὶ γν. Jacoby dubitanter || 24 κάσανδρον GRKL || 29 ἱκέτις K | δεόμενος GΠL[t]: ἐχόμενος K et supra scr. L || 30 αὐτῷ L || 31 αὐτῶν K αὐτῶι Π | περιβάλλοντα ΠK

5 καὶ τὸ πρᾶγμα τῷ Γλαυκίᾳ θεῖον φανῆναι. διὸ καὶ παραυτίκα τὸν Πύρρον ἐνεχείρισε τῇ γυναικί, κελεύσας ἅμα τοῖς τέκνοις τρέφεσθαι, καὶ μικρὸν ὕστερον ἐξαιτουμένων τῶν πολεμίων, Κασσάνδρου δὲ καὶ διακόσια τάλαντα διδόντος, οὐκ ἐξέδωκεν, ἀλλὰ καὶ γενόμενον 5
a. 306 δυοκαίδεκα ἐτῶν καταγαγὼν εἰς Ἤπειρον μετὰ δυνάμεως βασιλέα κατέστησεν.

d 6 Ἦν δ' ὁ Πύρρος τῇ μὲν ἰδέᾳ τοῦ προσώπου φοβερώτερον ἔχων ἢ σεμνότερον τὸ βασιλικόν, πολλοὺς δ' ὀδόντας οὐκ εἶχεν, ἀλλ' ἓν ὀστέον συνεχὲς ἦν ἄνωθεν, οἷον 10 λεπταῖς ἀμυχαῖς τὰς διαφυὰς ὑπογεγραμμένον τῶν ὀδόν-
7 των. τοῖς δὲ σπληνιῶσιν ἐδόκει βοηθεῖν ἀλεκτρυόνα θύων λευκόν, ὑπτίων τε κατακειμένων τῷ δεξιῷ ποδὶ πιέζων
8 ἀτρέμα τὸ σπλάγχνον. οὐδεὶς δ' ἦν πένης οὐδ' ἄδοξος οὕτως, ὥστε μὴ τυχεῖν τῆς ἰατρείας δεηθείς. ἐλάμβανε δὲ 15 καὶ τὸν ἀλεκτρυόνα θύσας, καὶ τὸ γέρας τοῦθ' ἥδιστον ἦν 179 Z[1]
9 αὐτῷ. λέγεται δὲ τοῦ ποδὸς ἐκείνου τὸν μείζονα δάκτυλον
e ἔχειν δύναμιν θείαν, ὥστε μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ λοιποῦ σώματος κατακαέντος ἀπαθῆ καὶ ἄθικτον ὑπὸ τοῦ πυρὸς εὑρεθῆναι. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον. 20

a. 302 4. Γενομένῳ δὲ περὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη καὶ δοκοῦντι τὴν ἀρχὴν ἔχειν βεβαίως ἀποδημία τις συνέτυχε, τῶν Γλαυκίου παίδων ἑνὸς οἷς συνετέθραπτο γυναῖκα λαμ-
2 βάνοντος. πάλιν οὖν οἱ Μολοττοὶ συστάντες ἐξέβαλον τοὺς φίλους αὐτοῦ καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν, καὶ Νεο- 25
3 πτολέμῳ παρέδωκαν ἑαυτούς. ὁ δὲ Πύρρος οὕτω τὴν ἀρχὴν ἀποβαλὼν καὶ γενόμενος πάντων ἔρημος, Δημη-

1 Iustin. 17, 3, 19sq. || 12 Plin. n. h. 7, 20. 28, 34 || 24 Paus. 1, 11, 5

[GΠ (= PR) KL] 2 τῇ om. P || 3 τοῖς ⟨ἰδίοις⟩ Zie. || 4 κασάνδρου GRKL || 6 τὴν ἤπειρον G || 8 εἰδέαι R[1] || 8—20 εὑρεθῆναι excerpsit Phot. bibl. cod. 245, p. 398a Bkk. || 9 τὸ βασιλικόν] καὶ βασιλικώτερον Phot. || 10 ὀστοῦν Phot. | ἦν] εἶχεν L | ante ἄνωθεν distinguit Bekker || 11 ὑπογεγραμμένων L et ante ras. P et Photii ς || 12 δὲ θύων K et ante ras. R || 14 οὐδ' Cor.: οὔτε || 18 θείαν δύναμιν K | θείαν] ἰδίαν G[m] et Phot. || 20 οὖν om. P || 24 οὖν om. K | συστάντες G et e ras. L: συνιστάντες ΠK

τρίῳ τῷ Ἀντιγόνου προσέμειξεν ἑαυτόν, ἔχοντι τὴν ἀδελ-
φὴν αὐτοῦ Δηιδάμειαν, ἣν ἔτι μὲν οὖσαν κόρην ὠνόμαζον f
288 S Ἀλεξάνδρου τοῦ Ῥωξάνης γυναῖκα, τῶν δὲ κατ' ἐκείνους
δυστυχηθέντων, ὥραν ἔχουσαν αὐτὴν ἔγημεν ὁ Δημήτριος.
5 τῆς δὲ μεγάλης μάχης, ἣν ἐν Ἰψῷ πάντες οἱ βασιλεῖς 4 a. 301
ἠγωνίσαντο, παρὼν ὁ Πύρρος τοῖς περὶ Δημήτριον
συμμετεῖχε μειράκιον ὢν ἔτι, καὶ τοὺς καθ' ἑαυτὸν
ἐτρέψατο καὶ διεφάνη λαμπρὸς ἐν τοῖς μαχομένοις. πταί- 5 385
σαντα δὲ Δημήτριον οὐκ ἐγκατέλιπεν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν
10 τῇ Ἑλλάδι πόλεις πιστευθεὶς διεφύλαξε, καὶ συμβάσεων
αὐτῷ γενομένων πρὸς Πτολεμαῖον, ἔπλευσεν εἰς Αἴγυπτον a. 298
ὁμηρεύσων. καὶ Πτολεμαίῳ μὲν ἔν τε θήραις καὶ γυμνα- 6
σίοις ἐπίδειξιν ἀλκῆς παὶ καρτερίας παρεῖχε, τὴν δὲ Βε-
ρενίκην ὁρῶν μέγιστον δυναμένην καὶ πρωτεύουσαν ἀρε-
180 Z¹ τῇ καὶ φρονήσει τῶν Πτολεμαίου γυναικῶν ἐθεράπευε
16 μάλιστα· καὶ δεινὸς ὢν ὑπελθεῖν ἐπ' ὠφελείᾳ τοὺς κρείτ- 7
τονας, ὥσπερ ὑπερόπτης τῶν ταπεινοτέρων, κόσμιος δὲ
καὶ σώφρων περὶ δίαιταν, ἐκ πολλῶν νέων ἡγεμονικῶν b
προεκρίθη λαβεῖν Ἀντιγόνην γυναῖκα τῶν Βερενίκης
20 θυγατέρων, ἣν ἔσχεν ἐκ Φιλίππου πρὶν ἢ Πτολεμαίῳ
συνοικεῖν.

5. Μετὰ δὲ τὸν γάμον τοῦτον ἔτι μᾶλλον εὐδοκιμῶν,
καὶ γυναικὸς ἀγαθῆς τῆς Ἀντιγόνης περὶ αὐτὸν οὔσης,
διεπράξατο χρήματα λαβὼν καὶ δύναμιν εἰς Ἤπειρον ἐπὶ
25 τὴν βασιλείαν ἀποσταλῆναι. καὶ παρῆν οὐκ ἄκουσι ⟨τοῖς⟩ 2 a. 297
πολλοῖς διὰ τὴν ἀπέχθειαν τοῦ Νεοπτολέμου, χαλεπῶς
καὶ βιαίως ἄρχοντος. πλὴν ἀλλὰ δείσας, μὴ πρός τινα 3
τῶν ἄλλων βασιλέων ὁ Νεοπτόλεμος τράπηται, διαλύσεις
ἔθετο καὶ φιλίαν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ κοινωνίᾳ τῆς ἀρχῆς.

1 Plut. Demetr. 25, 2 || 8 Plut. Demetr. 31, 2 || 19 Paus. 1, 6, 8. 7, 1. 11, 5 || 25 Vell. 1, 14, 5

[GΠ (= PR) KL] 2 δηιδάμιαν R¹ || 5 ἐν ἴψω R¹ ἐνίψω K | βασιλεῖς τῆς γῆς ΠK || 14 μέγιστον δυναμένην ὁρῶν P || 16 ἐπελθεῖν P || 19 βερνίκης Π || 23 τῆς ἀντιγόνης ἀγαθῆς L || 25 τοῖς add. Cor. || 28 ὁ om. L¹

c 4 Χρόνου δὲ προϊόντος ἦσαν οἱ παροξύνοντες αὐτοὺς κρύφα καὶ κατ' ἀλλήλων ἐμποιοῦντες ὑποψίας. ἡ μέντοι μάλιστα κινήσασα τὸν Πύρρον αἰτία λέγεται τοιαύτην 5 ἀρχὴν λαβεῖν. εἰώθεισαν οἱ βασιλεῖς ἐν Πασσαρῶνι, χωρίῳ τῆς Μολοττίδος, Ἀρείῳ Διὶ θύσαντες ὁρκωμοτεῖν 5 τοῖς Ἠπειρώταις καὶ ὁρκίζειν, αὐτοὶ μὲν ἄρξειν κατὰ 289 S τοὺς νόμους, ἐκείνους δὲ τὴν βασιλείαν διαφυλάξειν κατὰ 6 τοὺς νόμους. ταῦτ' οὖν ἐδρᾶτο ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων παρόντων, καὶ συνῆσαν ἀλλήλοις μετὰ τῶν φίλων, δῶρα 7 πολλὰ τὰ μὲν διδόντες, τὰ δὲ λαμβάνοντες. ἐνταῦθα δὴ 10 Γέλων, ἀνὴρ πιστὸς Νεοπτολέμῳ, δεξιωσάμενος φιλο-d φρόνως τὸν Πύρρον ἐδωρήσατο βοῶν ἀροτήρων δυσὶ 181 Z[1] ζεύγεσι. ταῦτα Μυρτίλος ὁ ἐπὶ τοῦ οἴνου παρὼν ᾔτει τὸν Πύρρον· ἐκείνου δὲ μὴ διδόντος, ἀλλ' ἑτέρῳ, χαλεπῶς 8 ἐνεγκὼν ὁ Μυρτίλος οὐκ ἔλαθε τὸν Γέλωνα. καλέσας οὖν 15 αὐτὸν ἐπὶ δεῖπνον, ὡς δέ φασιν ἔνιοι καὶ χρησάμενος παρ' οἶνον ὥραν ἔχοντι, λόγους προσήνεγκε παρακαλῶν ἑλέσθαι τὰ τοῦ Νεοπτολέμου καὶ φαρμάκοις διαφθεῖραι τὸν 9 Πύρρον. ὁ δὲ Μυρτίλος ἐδέξατο μὲν τὴν πεῖραν ὡς ἐπαινῶν καὶ συμπεπεισμένος, ἐμήνυσε δὲ τῷ Πύρρῳ· καὶ κελεύ- 20 σαντος ἐκείνου τὸν ἀρχιοινοχόον Ἀλεξικράτην τῷ Γέλωνι συνέστησεν, ὡς δὴ μεθέξοντα τῆς πράξεως αὐτοῖς· e ἐβούλετο γὰρ ἐν πλείοσιν ὁ Πύρρος τὸν ἔλεγχον γενέσθαι 10 τοῦ ἀδικήματος. οὕτω δὲ τοῦ Γέλωνος ἐξαπατωμένου, συνεξαπατώμενος ὁ Νεοπτόλεμος καὶ τὴν ἐπιβουλὴν ὁδῷ 25 βαδίζειν οἰόμενος, οὐ κατεῖχεν, ἀλλ' ὑπὸ χαρᾶς ἐξέφερε 11 πρὸς τοὺς φίλους. καί ποτε κωμάσας παρὰ τὴν ἀδελφὴν Καδμείαν, ἐχρῆτο λαλιᾷ περὶ τούτων, οὐδένα συνακούειν 12 οἰόμενος· οὐδεὶς γὰρ ἦν πλησίον ἄλλος ἢ Φαιναρέτη, γυνὴ Σάμωνος τοῦ τὰ ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια τῷ Νεοπτολέμῳ 30 διοικοῦντος, αὕτη δ' ἀπεστραμμένη πρὸς τοῖχον ἐπὶ 13 κλίνης τινὸς ἐδόκει καθεύδειν. συνήκοος δὲ πάντων

4 cf. Aristot. pol. 5, 9, 1, p. 1313a 18sq.

[GΠ (= PR) KL] 14 ἐκείνῳ Li. | δ' ⟨αὐτῷ⟩ Zie. || 17 προσήνεγκε λόγους L || 22 μετέχοντα G^t, corr. in mg. m. 2

γενομένη καὶ λαθοῦσα, μεθ' ἡμέραν ἧκε πρὸς Ἀντιγόνην f
τὴν Πύρρου γυναῖκα καὶ πάντα κατεῖπεν ὅσα τοῦ Νεοπτο-
λέμου πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἤκουσε λέγοντος. πυθόμενος δ' ὁ 14
Πύρρος ἐκεῖ μὲν ἡσυχίαν ἦγεν, ἐν δὲ θυσίᾳ καλέσας ἐπὶ
290 S δεῖπνον τὸν Νεοπτόλεμον ἀπέκτεινεν, αἰσθόμενος τῶν
6 Ἠπειρωτῶν τοὺς κρατίστους προσέχοντας αὐτῷ καὶ
παρακελευομένους ἀπαλλαγῆναι τοῦ Νεοπτολέμου, καὶ μὴ 386
182 Z[1] μερίδα μικρὰν ἔχοντα βασιλείας ἀγαπᾶν, ἀλλὰ τῇ φύσει
χρήσασθαι μειζόνων πραγμάτων ἀντιλαμβανόμενον, καί
10 τινος ὑποψίας ἅμα προσγενομένης τὸν Νεοπτόλεμον
φθάσαντ' ἀνελεῖν.

6. Μεμνημένος δὲ Βερενίκης καὶ Πτολεμαίου, παιδίον
μὲν αὐτῷ γενόμενον ἐξ Ἀντιγόνης Πτολεμαῖον ὠνόμασεν,
οἰκίσας δὲ πόλιν ἐν τῇ χερρονήσῳ τῆς Ἠπείρου Βερονικίδα
15 προσηγόρευσεν.

Ἐκ δὲ τούτου πολλὰ μὲν περινοῶν καὶ μεγάλα τῇ 2
γνώμῃ, ταῖς δ' ἐλπίσι μάλιστα καὶ πρῶτον ἀντιλαμβανό-
μενος τῶν πλησίον, εὗρεν ἐμφῦναι τοῖς Μακεδόνων
πράγμασιν ἐκ τοιᾶσδέ τινος προφάσεως. τῶν Κασσάνδρου 3 b
20 παίδων ὁ πρεσβύτερος Ἀντίπατρος τήν τε μητέρα Θεσσα-
λονίκην ἀνεῖλε καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀλέξανδρον ἤλαυνεν.
ὁ δὲ πρός τε Δημήτριον ἔπεμψε δεόμενος βοηθεῖν καὶ *a. 294*
Πύρρον ἐκάλει. Δημητρίου δ' ὑπ' ἀσχολιῶν βραδύνον- 4
τος, ἐπελθὼν ὁ Πύρρος ᾔτησε μισθὸν τῆς συμμαχίας τήν
25 τε Στυμφαίαν καὶ τὴν Παραυαίαν τῆς Μακεδονίας καὶ
τῶν ἐπικτήτων ἐθνῶν Ἀμβρακίαν, Ἀκαρνανίαν, Ἀμφι-
λοχίαν. προεμένου δὲ τοῦ νεανίσκου, ταῦτα μὲν αὐτὸς 5
εἶχε φρουραῖς καταλαβών, τὰ δὲ λοιπὰ κτώμενος ἐκείνῳ,

14 Steph. Byz. s. v. *Βερενῖκαι* App. Mithr. 4, 12 || **19** Plut. Demetr. 36. 37 et ibi l. l.

[G*Π* (= PR) KL] **7—8** *καὶ μηδὲ μερίδα ἔχοντα μικρὰν* L || **8** *μικρὰν*] *ν* in ras. G[2] || **11** *φθάσαντ'* Cor.: *φθάσας* codd. *φθάσαι* Anon. Vulc. Mu. || **12** *βερνίκης* L || **14** *οἰκήσας* GR[1] | *χερονήσω* P *χε + ρονή + σωι* R || **17** *πρώτων* G || **19** *κασάνδρου* GRKL || **20** *πρεσβύτατος* L || **22** *βοηθεῖν δεόμενος* L || **25** *νυμφαίαν καὶ τὴν παραλίαν*: em. Sint. et Niebuhr || **26** *Ἀκαρνανίαν*] *Ἀθαμανίαν* Unger

6 περιέκοπτε τὸν Ἀντίπατρον. Λυσίμαχος δ' ὁ βασιλεὺς
a. 294 c αὐτὸς μὲν ἦν ἐν ἀσχολίαις, προθυμούμενος Ἀντιπάτρῳ
βοηθεῖν, εἰδὼς δὲ τὸν Πύρρον οὐδὲν ἀχαριστεῖν οὐδ'
ἀρνεῖσθαι Πτολεμαίῳ βουλόμενον, ἔπεμψε πλαστὰ γράμ-
ματα πρὸς αὐτόν, ὡς Πτολεμαίου κελεύοντος ἀπαλλάτ- 183 Z[1]
τεσθαι τῆς στρατείας τριακόσια τάλαντα παρὰ τοῦ Ἀντι- 6
7 πάτρου λαβόντα. λύσας δὲ τὴν ἐπιστολὴν ὁ Πύρρος εὐθὺς
τὸ ῥᾳδιούργημα τοῦ Λυσιμάχου συνεῖδεν· οὐ γὰρ ἦν ἡ
συνήθης γεγραμμένη προσαγόρευσις „ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ
χαίρειν", ἀλλὰ „βασιλεὺς Πτολεμαῖος βασιλεῖ Πύρρῳ 291 S
8 χαίρειν". λοιδορήσας δὲ τὸν Λυσίμαχον, ὅμως ἐποιεῖτο 11
τὴν εἰρήνην, καὶ συνῄεσαν ὡς κατὰ σφαγίων ὁρκωμοτή-
d 9 σοντες. ἐπεὶ δὲ ταύρου καὶ κάπρου καὶ κριοῦ προσ-
αχθέντος ὁ κριὸς αὐτομάτως ἀπέθανε, τοῖς μὲν ἄλλοις
γελᾶν ἐπῄει, τὸν δὲ Πύρρον ὁ μάντις Θεόδοτος ὀμόσαι 15
διεκώλυσε, φήσας τὸ δαιμόνιον ἑνὶ προσημαίνειν τῶν
τριῶν βασιλέων θάνατον. ὁ μὲν οὖν Πύρρος οὕτως ἀπέστη
τῆς εἰρήνης.

7. Τῷ δ' Ἀλεξάνδρῳ τῶν πραγμάτων ἤδη κατάστασιν
ἐχόντων, ὅμως ὁ Δημήτριος ἀφίκετο, καὶ δῆλος μὲν ἦν 20
εὐθὺς ἥκων μὴ δεομένῳ καὶ φόβον παρεῖχεν· ὀλίγας δ'
ἡμέρας συγγενόμενοι δι' ἀπιστίας ἐπεβούλευσαν ἀλλήλοις
2 ἀμφότεροι. καιρῷ δὲ χρησάμενος καὶ φθάσας ἀποκτίννυσιν
e ὁ Δημήτριος τὸ μειράκιον καὶ βασιλεὺς ἀνηγορεύθη
Μακεδονίας. 25

3 Ἦν μὲν οὖν καὶ πρότερον αὐτῷ πρὸς τὸν Πύρρον ἐγ-
κλήματα, καὶ καταδρομαὶ τῆς Θεσσαλίας ἐγεγόνεισαν ὑπ'
ἐκείνου, καὶ τὸ σύμφυτον νόσημα ταῖς δυναστείαις, ἡ
πλεονεξία, τὴν γειτνίασιν αὐτοῖς ἐπίφοβον καὶ ἄπιστον
παρεῖχε, καὶ μᾶλλον ἔτι μετὰ τὴν τῆς Δηιδαμείας τελευ- 30
4 τήν. ἐπεὶ δὲ καὶ κατασχόντες ἀμφότεροι Μακεδονίας

26 Plut. Demetr. 41

[GΠ (= PR) KL] 6 στρατείας L[2]: στρατιᾶς || 8 οὐ] οὐδὲ KLG[2] || 13 κάπρου καὶ ταύρου ΠKL || 16 διεκώλυε L || 26 αὐτῶ καὶ πρότερον L || 29 αὐτῆς L[1] || 30 δηιδαμίας R[1] || 31 καὶ om. PK Cor. | κατασχόντες] κατάρχοντες Madvig | μακεδονίαν L[2]

184 Z¹ συνέπιπτον εἰς τὸ αὐτὸ καὶ μείζονας ἐλάμβανε προφάσεις ἡ διαφορά, Δημήτριος μὲν ἐπ' Αἰτωλοὺς στρατευ- a. 289 σάμενος καὶ κρατήσας, Πάνταυχον αὐτόθι μετὰ πολλῆς δυνάμεως καταλιπών, αὐτὸς ἐβάδιζεν ἐπὶ Πύρρον, καὶ
5 Πύρρος ἐπ' ἐκεῖνον ὡς ᾔσθετο. γενομένης δὲ διαμαρτίας 5 f καθ' ὁδὸν ἀλλήλους παρήλλαξαν· καὶ Δημήτριος μὲν ἐμβαλὼν εἰς Ἤπειρον ἐλεηλάτει, Πύρρος δὲ Πανταύχῳ περιπεσὼν εἰς μάχην κατέστη. καὶ τῶν στρατιωτῶν 6 συμπεσόντων δεινὸς ἦν καὶ μέγας ἀγὼν μάλιστα κατὰ
10 τοὺς ἡγεμόνας. ὅ τε γὰρ Πάνταυχος ἀνδρείᾳ καὶ χειρὶ 7 καὶ ῥώμῃ σώματος ἄριστος ὢν ὁμολογουμένως τῶν περὶ
292 S Δημήτριον στρατηγῶν, καὶ θάρσος ἔχων καὶ φρόνημα, προὐκαλεῖτο τὸν Πύρρον εἰς [τὰς] χεῖρας, ὅ τε Πύρρος 387 οὐδενὶ τῶν βασιλέων ὑφιέμενος ἀλκῆς καὶ τόλμης, καὶ
15 τὴν Ἀχιλλέως δόξαν αὑτῷ δι' ἀρετὴν μᾶλλον ἢ κατὰ γένος συνοικειοῦν βουλόμενος, ἐναντίος ἐχώρει διὰ τῶν προμάχων ἐπὶ τὸν Πάνταυχον. ἦν δὲ δορατισμὸς τὸ 8 πρῶτον, εἶτ' ἐν χερσὶ γενόμενοι μετὰ τέχνης ἅμα καὶ βίας ἐχρῶντο τοῖς ξίφεσι. λαβὼν δ' ὁ Πύρρος ἓν τραῦμα, 9
20 δοὺς δὲ δύο, τὸ μὲν εἰς τὸν μηρόν, τὸ δὲ παρὰ τὸν τράχηλον, ἐτρέψατο καὶ κατέβαλε τὸν Πάνταυχον· οὐ μὴν ἀνεῖλεν, ἀνηρπάγη γὰρ ὑπὸ τῶν φίλων. οἱ δ' Ἠπειρῶται τῇ νίκῃ 10 τοῦ βασιλέως ἐπαρθέντες καὶ θαυμάσαντες τὴν ἀρετήν, ἐβιάσαντο καὶ διέκοψαν τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, b
25 καὶ φεύγοντας διώκοντες ἀπέκτεινάν τε πολλοὺς καὶ πεντακισχιλίους ζῶντας εἷλον.

185 Z¹ **8.** Ὁ δ' ἀγὼν οὗτος οὐ τοσοῦτον ὀργῆς ὧν ἔπαθον οὐδὲ μίσους ἐνέπλησε τοὺς Μακεδόνας πρὸς τὸν Πύρρον, ὅσην δόξαν αὐτοῦ καὶ θαῦμα τῆς ἀρετῆς καὶ λόγον ἐνειργάσατο
30 τοῖς ἰδοῦσι τὰ ἔργα καὶ συνενεχθεῖσι κατὰ τὴν μάχην.

[GΠ (= PR) KL] **6** κατὰ τὴν ὁδὸν L || **10** ἀνδρίαι GP¹L || **11** καὶ τόλμῃ ῥώμῃ τε σώματος L | ὡμολογουμένως K || **13** τὰς del. Sint. || **14** προφιέμενος P | τόλμης Rei.: δόξης || **17** προσμάχων K || **18** χερσὶ Sint.: χεροῖν | ἅμα Anon. Mu.: ἀλλὰ || **19** ὁ om. P || **21** ἐτρέψατο] περιέτρεψε Herw. cl. Marcell. 7,2 || **27** ὧν] ὃν R¹L¹ | ἔπαθον om. L¹ || **29** θαῦμα τῆς] θαυμαστῆς KL² | καὶ² om. KL

2 καὶ γὰρ ὄψιν ᾤοντο καὶ τάχος ἐοικέναι καὶ κίνημα τοῖς
Ἀλεξάνδρου, καὶ τῆς φορᾶς ἐκείνου καὶ βίας παρὰ τοὺς
ἀγῶνας ἐν τούτῳ σκιάς τινας ὁρᾶσθαι καὶ μιμήματα,
τῶν μὲν ἄλλων βασιλέων ἐν πορφύραις καὶ δορυφόροις καὶ
c κλίσει τραχήλου καὶ τῷ μεῖζον διαλέγεσθαι, μόνου δὲ 5
Πύρρου τοῖς ὅπλοις καὶ ταῖς χερσὶν ἐπιδεικνυμένου τὸν
3 Ἀλέξανδρον. τῆς δὲ περὶ τάξεις καὶ στρατηγίας ἐπιστήμης
αὐτοῦ καὶ δεινότητος ἔνεστι δείγματα λαβεῖν ἐκ τῶν
4 γραμμάτων ἃ περὶ τούτων ἀπολέλοιπε (FGrH 229). λέγε-
ται δὲ καὶ Ἀντίγονος ἐρωτηθείς, τίς ἄριστος τῶν στρατη- 10
γῶν, φάναι „Πύρρος, ἂν γηράσῃ", περὶ τῶν καθ' αὑτὸν
5 οὕτως ἀποφηνάμενος μόνον. Ἀννίβας δὲ συμπάντων ἀπ-
έφαινε τῶν στρατηγῶν πρῶτον μὲν ἐμπειρίᾳ καὶ δεινό-
τητι Πύρρον, Σκιπίωνα δὲ δεύτερον, ἑαυτὸν δὲ τρίτον, ὡς 293 S
6 ἐν τοῖς περὶ Σκιπίωνος (fr. 2 Sandbach) γέγραπται. καὶ 15
ὅλως τοῦτο μελετῶν ἔοικε καὶ φιλοσοφῶν ἀεὶ διατελεῖν
d ὁ Πύρρος, ὡς μαθημάτων βασιλικώτατον, τὰς δ' ἄλλας
7 ⟨ὡς⟩ γλαφυρίας ἐν οὐδενὶ λόγῳ τίθεσθαι. λέγεται γὰρ ὡς
ἐρωτηθεὶς ἔν τινι πότῳ, πότερον αὐτῷ φαίνεται Πύθων
αὐλητὴς ἀμείνων ἢ Καφισίας, εἰπεῖν ὅτι Πολυπέρχων 186 Z[1]
στρατηγός, ὡς ταῦτα τῷ βασιλεῖ ζητεῖν μόνα καὶ γινώ- 21
8 σκειν προσῆκον. ἦν δὲ καὶ πρὸς τοὺς συνήθεις ἐπιεικὴς
καὶ πρᾶος ὀργήν, σφοδρὸς δὲ καὶ πρόθυμος ἐν ταῖς χάρισιν.
9 Ἀερόπου γοῦν ἀποθανόντος οὐκ ἤνεγκε μετρίως, ἐκεῖνον
μὲν ἀνθρώπινα πεπονθέναι φάσκων, ἑαυτὸν δὲ μεμφόμενος 25
καὶ κακίζων, ὅτι μέλλων ἀεὶ καὶ βραδύνων χάριν οὐκ ἀπ-
10 έδωκεν αὐτῷ. τὰ μὲν γὰρ χρέα καὶ κληρονόμοις ἔστιν
e ἀποδοῦναι τῶν δανεισάντων, αἱ δὲ τῶν χαρίτων ἀμοιβαὶ

1 Lucian. adv. ind. 21 || 9 Aelian. tact. 1 Cic. ad fam. 9, 25, 1 || 12 cf. Plut. Tit. Flam. 21 || 18 mor. 184c

[GΠ (= PR) KL] 2 ἐκείνης: em. Cor. cl. p. 170, 8 || 3 τινας om. ΠKL | ἐρᾶσθαι K || 4 μὲν om. Π || 5 τῷ] τὸ GΠ[1]K || 9 πραγμάτων GL || 10 τίς om. L[1] || 12 ἀπέφηνε L || 14 σκηπίωνα L || 15 σκηπίωνος L || 16 φιλοσοφῶν G: φιλολογῶν ΠKL || 18 ὡς add. Zie. || 19 τόπωι K | φαίνεται αὐτῶι GΠK || 20 καφησίας L | πολυσπέρχων R[2] || 21 μόνα ζητεῖν L || 27 γὰρ om. K | scribebant ἐστὶν

μὴ γενόμεναι πρὸς αἰσθανομένους ἀνιῶσι τὸν χρηστὸν καὶ δίκαιον. ἐν δ' Ἀμβρακίᾳ κακολόγον τινὰ καὶ βλάσ- 11
φημον ἄνθρωπον οἰομένων δεῖν μεταστῆσαι τὸν Πύρρον, „αὐτοῦ μένων" ἔφη „μᾶλλον ἡμᾶς ἐν ὀλίγοις ἢ
5 *περιὼν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους κακῶς λεγέτω". καὶ* 12
τοὺς παρ' οἶνον αὐτὸν λοιδορήσαντας, εἶτ' ἐλεγχομένους ἠρώτησεν εἰ ταῦτ' εἶπον. ἀποκριναμένου δὲ τῶν νεανίσκων ἑνός, „ταῦτ' ὦ βασιλεῦ· πλείονα δ' ἂν ἔτι τούτων εἰρήκειμεν, εἰ πλείων παρῆν οἶνος ἡμῖν", γελάσας ἀφῆκε.

10 **9.** *Γυναῖκας δὲ πραγμάτων ἕνεκα καὶ δυνάμεως πλείο-* f
νας ἔγημε μετὰ τὴν Ἀντιγόνης τελευτήν. καὶ γὰρ Αὐτο- 2
λέοντος τοῦ Παιόνων βασιλέως ἔλαβε θυγατέρα, καὶ Βιρκένναν τὴν Βαρδύλλιος τοῦ Ἰλλυριῶν, καὶ Λάνασσαν τὴν Ἀγαθοκλέους τοῦ Συρακοσίου, προῖκα προσφερο-
187 Z¹ *μένην αὐτῷ τὴν Κερκυραίων πόλιν, ἡλωκυῖαν ὑπ' Ἀγα-*
16 *θοκλέους. ἐκ μὲν οὖν Ἀντιγόνης Πτολεμαῖον υἱὸν ἔσχεν,* 3
ἐκ δὲ Λανάσσης Ἀλέξανδρον, Ἕλενον δὲ τὸν νεώτατον ἐκ
294 S *Βιρκέννης. καὶ πάντας ἀγαθοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ἐθρέψατο* 4 **388**
καὶ διαπύρους, εὐθὺς ἐκ γενετῆς ἐπὶ τοῦτο θηγομένους
20 *ὑπ' αὐτοῦ. λέγεται γὰρ [ὡς] ἐρωτηθεὶς ὑφ' ἑνὸς αὐτῶν ἔτι* 5
παιδὸς ὄντος, τίνι καταλείψει τὴν βασιλείαν, εἰπεῖν „ὃς ἂν ὑμῶν τὴν μάχαιραν ὀξυτέραν ἔχῃ". τοῦτο δ' οὐδὲν 6
ἀποδεῖ τῆς τραγικῆς ἀρᾶς ἐκείνης (Eurip. Phoen. 68)·
„θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν" τοὺς ἀδελφούς. οὕτως
25 *ἄμεικτός ἐστι καὶ θηριώδης ἡ τῆς πλεονεξίας ὑπόθεσις.*

10. *Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην ὁ Πύρρος ἐπανελθὼν οἴκαδε λαμπρὸς ὑπὸ δόξης καὶ φρονήματος ἔχαιρε, καὶ*

5 mor. 184d Cass. Dio 10, fr. 40, 47 || 13 Diod. 21, 4. 22, 8, 2 (21, 2) App. Samn. 11, 1 || 20 mor. 184c

[GΠ (= PR) KL] 2 *ἀβρακίαι* G || 5 *περιὼν* L || 7 *ἀποκριναμένου* KLR²: *ἀποκρινομένου* G *ἀποκριναμένων* Π || 8 *εἰρήκειν*: em. L² Am. Steph. (mor.) || 10 *δὲ καὶ* K || 11 *Αὐδωλέων* est in nummis et inscr. Att. || 12 *βιρκένναν* KLG²R²: *βρικένναν* G¹ *βιρκερίναν* P *βιρκέρναν* R¹ || 13 *βαρδύλλις* R¹K | *λάρνασσαν* P || 14 *συρακουσίου* codd. || 18 *βρικέννης* G¹PR¹K || 19 *τούτω* R² || 20 *ὡς* del. Hansen || 21 *τίνι* G mor.: *ᾧτινι* | *καταλείψειν* RK *καταλίψειν* P ut vid. || 22 *ὀξυτάτην* Ri. | *ἔχει* P || 27 *λαμπρῶς* K

Ἀετὸς ὑπὸ τῶν Ἠπειρωτῶν προσαγορευόμενος, „δι᾽
b ὑμᾶς“ ἔλεγεν „ἀετός εἰμι· πῶς γὰρ οὐ μέλλω, τοῖς ὑμε-
2 τέροις ὅπλοις ὥσπερ ὠκυπτέροις ἐπαιρόμενος;“ ὀλίγῳ
a. 289 δ᾽ ὕστερον πυθόμενος νοσεῖν τὸν Δημήτριον ἐπισφαλῶς,
ἐνέβαλε μὲν ἐξαίφνης εἰς Μακεδονίαν ὡς ἐπιδρομήν τινα 5
καὶ λεηλασίαν ποιησόμενος, παρ᾽ ὀλίγον δ᾽ ἦλθε πάντων
ὁμοῦ κρατῆσαι καὶ λαβεῖν ἀμαχεὶ τὴν βασιλείαν, ἐλάσας
ἄχρι Ἐδέσσης μηδενὸς ἀμυνομένου, πολλῶν δὲ καὶ προσ-
3 τιθεμένων καὶ συστρατευόντων. αὐτόν τε δὴ τὸν Δη-
μήτριον ὁ κίνδυνος ἐξανέστησε παρὰ δύναμιν, οἵ τε φί- 10
λοι καὶ ἡγεμόνες ὀλίγῳ χρόνῳ πολλοὺς ἀθροίσαντες, ἐρ-
4 ρωμένως καὶ προθύμως ἐπὶ τὸν Πύρρον ὥρμησαν. ὁ δὲ 188 Z[1]
c λῃστρικώτερον ἀφιγμένος οὐκ ἔμεινεν, ἀλλὰ φεύγων μέ-
ρος τι τῆς στρατιᾶς ἀπέβαλε, καθ᾽ ὁδὸν ἐπιθεμένων τῶν
5 Μακεδόνων. οὐ μὴν ὅτι ῥᾳδίως καὶ ταχὺ τὸν Πύρρον 15
ἐξέβαλε τῆς χώρας ὁ Δημήτριος ἠμέλησεν, ἐγνωκὼς δὲ
μεγάλων πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ τὴν πατρῴαν
ἀρχὴν ἀνακτᾶσθαι δέκα μυριάσι στρατοῦ καὶ ναυσὶ πεν-
τακοσίαις, οὐκ ἐβούλετο τῷ Πύρρῳ προσπταῖσαι οὐδ᾽
ἀπολιπεῖν Μακεδόσι πάροικον ἐργώδη καὶ χαλεπόν, ἀλλ᾽ 20
ἐπεὶ μὴ ἐσχόλαζε πολεμεῖν πρὸς αὐτόν, διαλυθεὶς καὶ
θέμενος εἰρήνην οὕτως ἐπὶ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς τραπέ-
σθαι. 295 S

6 Γενομένων δὲ διὰ ταῦτα τῶν ὁμολογιῶν, καὶ τῆς γνώ-
d μης ἅμα τῷ μεγέθει τῆς παρασκευῆς ἐκφανείσης τοῦ Δη- 25
a. 288 μητρίου, φοβηθέντες οἱ βασιλεῖς διεπέμποντο πρὸς τὸν
Πύρρον ἀγγέλους καὶ γράμματα, θαυμάζειν φάσκοντες,
εἰ τὸν αὑτοῦ προέμενος καιρὸν ἐν τῷ Δημητρίου πολε-
μῆσαι περιμένει, καὶ δυνάμενος Μακεδονίας ἐκβαλεῖν

1 mor. 184d || 3 Plut. Demetr. 43 || 26 Plut. Demetr. 44 Iustin. 16, 2, 1 sq. Oros. 3, 23, 54 sq.

[GΠ (= PR) KL] 2 ἡμετέροις PL[1] || 3 ὠκύπτερος L[1] || 8 ἐδέσσης PK et R, in quo αἰ in ἐ ras. corr. m. 2, alt. σ add. m. 1: αἰδέσης GR[1] ἐδέσης L | καὶ om. L || 14 στρατιᾶς GL[2]: στρατείας ΠKL[1] || 16 ἐξέβαλε om. K et supra lin. hab. R || 19 προσπταῖσαι P (et Demetr.): περιπταῖσαι GRKL

αὐτὸν πολλὰ ταράττοντα καὶ ταραττόμενον, ἐκδέχεται a. 288
[καὶ] σχολάζοντι καὶ μεγάλῳ γενομένῳ περὶ τῶν ἐν Μο-
λοσσοῖς ἱερῶν καὶ τάφων διαγωνίσασθαι, καὶ ταῦτα Κέρ-
κυραν ἔναγχος ἀφῃρημένος ὑπ' αὐτοῦ μετὰ τῆς γυναικός.
5 ἡ γὰρ Λάνασσα μεμψαμένη τὸν Πύρρον ὡς μᾶλλον προσ- 7
έχοντα ταῖς βαρβάροις γυναιξίν, εἰς Κέρκυραν ἀπεχώ-
ρησε, καὶ δεομένη γάμων βασιλικῶν ἐκάλει Δημήτριον, e
ἐπισταμένη μάλιστα τῶν βασιλέων εὐκόλως ἔχοντα πρὸς
189 Z¹ γάμους γυναικῶν. ἐκεῖνος δὲ πλεύσας τῇ τε Λανάσσῃ
10 συνῆλθε καὶ φρουρὰν ἐν τῇ πόλει κατέλιπε.

11. Ταῦτα πρὸς τὸν Πύρρον οἱ βασιλεῖς γράφοντες, ἅμα
καὶ δι' ἑαυτῶν ἔτι μέλλοντα καὶ παρασκευαζόμενον τὸν
Δημήτριον ἐκίνουν. Πτολεμαῖος μὲν γὰρ ἐπιπλεύσας 2
μεγάλῳ στόλῳ τὰς Ἑλληνίδας ἀφίστη πόλεις, Λυσίμαχος
15 δὲ τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκ Θρᾴκης ἐμβαλὼν ἐπόρθει.
Πύρρος δὲ τούτοις ἅμα συνεξαναστὰς ἐπὶ Βέροιαν ἤλαυνε, 3
προσδοκῶν, ὅπερ συνέβη, Δημήτριον ὑπαντιάζοντα Λυσι-
μάχῳ τὴν κάτω χώραν ἀπολείψειν ἔρημον. ἐκείνης δὲ τῆς 4 f
νυκτὸς ἔδοξε κατὰ τοὺς ὕπνους ὑπ' Ἀλεξάνδρου καλεῖσθαι
20 τοῦ μεγάλου, καὶ παραγενόμενος κλινήρη μὲν αὐτὸν ἰδεῖν,
λόγων δὲ χρηστῶν τυχεῖν καὶ φιλοφροσύνης, ἐπαγ-
γελλομένου προθύμως βοηθήσειν. αὐτοῦ δὲ τολμήσαντος 5
εἰπεῖν „καὶ πῶς ἂν ὦ βασιλεῦ νοσῶν δυνατὸς εἴης ἐμοὶ
βοηθεῖν;" „αὐτῷ" φάναι „τῷ ὀνόματι", καὶ περιβάντα 389
25 Νισαῖον ἵππον ἡγεῖσθαι. ταύτην ἰδὼν τὴν ὄψιν ἐπερ- 6
296 S ρώσθη, τάχει δὲ χρησάμενος καὶ διαδραμὼν τὰ μεταξύ,
καταλαμβάνει τὴν Βέροιαν, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτόθι τῆς
στρατιᾶς ἱδρύσας, τὰ λοιπὰ προσήγετο διὰ τῶν στρα-
τηγῶν. ὁ δὲ Δημήτριος ἐπεὶ ταῦτ' ἤκουσε καὶ πονηρὸν 7
30 ἐν τῷ στρατοπέδῳ θόρυβον ᾔσθετο τῶν Μακεδόνων,
ἔδεισε πορρωτέρω προαγαγεῖν, μὴ πλησίον γενόμενοι βα-

[GΠ (= PR) KL] 1 ἑαυτὸν ante ras. R | ταράττοντα Br. cl. p. 197, 2: πράττοντα || 2 καὶ del. Cor. || 5 λάρνασσα P || 13 γὰρ om. K || 15 ἐκβαλὼν L¹ || 16 βέρροιαν L, item l. 27 et p. 166, 4 || 24 ἐπιβάντα Anon. Mu. || 25 νησαῖον GR¹K || 28 στρατείας ΠK || 31 πορροτέρω L | πλησίον δὲ L

a. 288 σιλέως Μακεδόνος καὶ δόξαν ἔχοντος μεταβάλωνται πρὸς
8 αὐτόν. ὅθεν ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸν Πύρρον ἦγεν ὡς ξένον
καὶ μισούμενον ὑπὸ τῶν Μακεδόνων. ἐπεὶ δὲ παρ-
b εστρατοπέδευσεν αὐτόθι, πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Βεροίας ἀφ-
ικνούμενοι τὸν Πύρρον ἐνεκωμίαζον ὡς ἄμαχον μὲν ἐν 5
τοῖς ὅπλοις καὶ λαμπρὸν ἄνδρα, πράως δὲ καὶ φιλαν- 190 Z¹
9 θρώπως τοῖς ἡλωκόσι χρώμενον. ἦσαν δέ τινες οὓς αὐτὸς
ὁ Πύρρος ἐγκαθίει, προσποιουμένους εἶναι Μακεδόνας
καὶ λέγοντας, ὅτι νῦν καιρός ἐστι τῆς Δημητρίου βαρύτητος
ἀπαλλαγῆναι, πρὸς ἄνδρα δημοτικὸν καὶ φιλοστρατιώτην 10
10 μεταβαλομένους τὸν Πύρρον. ἐκ τούτου τὸ πλεῖστον
ἀνηρέθιστο τῆς στρατιᾶς, καὶ τὸν Πύρρον ἐζήτουν
11 περισκοποῦντες· ἔτυχε γὰρ ἀφῃρημένος τὸ κράνος, ἄχρι
οὗ πάλιν συμφρονήσας καὶ περιθέμενος ἐγνώσθη τῷ τε
c λόφῳ διαπρέποντι καὶ τοῖς τραγικοῖς κέρασιν, ὥστε τοὺς 15
Μακεδόνας σύνθημα προστρέχοντας αἰτεῖν, ἄλλους δὲ
κλάδους δρυὸς ἀναστέφεσθαι διὰ τὸ καὶ τοὺς περὶ ἐκεῖνον
12 ἐστεφανωμένους [εἰσ]ορᾶν. ἤδη δὲ καὶ πρὸς αὐτόν τινες
ἐτόλμων λέγειν τὸν Δημήτριον, ὡς ὑπεκστὰς καὶ προ-
13 έμενος τὰ πράγματα καλῶς δόξει βεβουλεῦσθαι. τούτοις 20
τοῖς λόγοις ὅμοιον ὁρῶν τὸ κίνημα τοῦ στρατοπέδου καὶ
φοβηθεὶς κρύφα διεξέπεσε, καυσίᾳ τινὶ καὶ λιτῷ χλαμυδίῳ
14 περιστείλας ἑαυτόν. ἐπελθὼν δ' ὁ Πύρρος ἀμαχεὶ παρ-
έλαβε τὸ στρατόπεδον, καὶ βασιλεὺς ἀνηγορεύθη Μακε-
δόνων. 25

d **12.** Ἐπιφανέντος δὲ Λυσιμάχου καὶ κοινὸν ἔργον
ἀμφοῖν ποιουμένου τὴν Δημητρίου κατάλυσιν, καὶ
νέμεσθαι τὴν βασιλείαν ἀξιοῦντος, οὔπω πάνυ βεβαίως 297 S

26 Paus. 1, 10, 2

[GΠ (= PR) KL] 1 μεταβάλονται G¹L¹ || 5 ἐνεγκωμίαζον R²K || 8 προσποιούμενος R, sed corr. ipsa m. 1 || 10 φιλοστατιώτην P || 11 μεταβαλομένους e ras. L: μεταβαλλομένους GΠ et ante ras. L μεταβαλλουμένους K | τὸ om. KL || 12 στρατείας ΠKL || 15 διαπρέπων Hansen | τραγικοῖς L: στρατηγικοῖς ΠKG^m m. 2 στρατηγίοις G^t || 16 αἰτεῖν] εἰπεῖν G, sed corr. ipsa m. 1 || 18 εἰσορᾶν: em. Rei. || 21 στρατοπέδου: στρατο K

τοῖς Μακεδόσι πιστεύων ὁ Πύρρος ἀλλ' ἀμφίβολος ὢν ἐν a. 288
191 Z¹ αὐτοῖς, ἐδέξατο τοῦ Λυσιμάχου τὴν πρόκλησιν, καὶ
διενείμαντο τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν πρὸς ἀλλήλους.

Τοῦτο δ' ὤνησε μὲν ἐν τῷ παρόντι καὶ κατέπαυσε τὸν 2
5 πόλεμον αὐτοῖς, ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἔγνωσαν οὐκ ἀπαλλα-
γὴν ἔχθρας, ἀλλ' ἐγκλημάτων καὶ διαφορᾶς ἀρχὴν πε-
ποιημένοι τὴν νέμησιν. οἷς γὰρ οὐ πέλαγος, οὐκ ὄρος, οὐκ 3
ἀοίκητος ἐρημία πέρας ἐστὶ πλεονεξίας, οὐδ' οἱ διαι-
ροῦντες Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν τέρμονες ὁρίζουσι τὰς ἐπι-
10 θυμίας, πῶς ἂν ἁπτόμενοι καὶ ψαύοντες ἀλλήλων ἀτρε- e
μοῖεν, ἐν τοῖς παροῦσι μὴ ἀδικοῦντες, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν·
ἀλλὰ πολεμοῦσι μὲν ἀεί, τὸ ἐπιβουλεύειν καὶ φθονεῖν 4
ἔμφυτον ἔχοντες, δυεῖν δ' ὀνομάτων ὥσπερ νομισμάτων,
πολέμου καὶ εἰρήνης, τῷ παρατυχόντι χρῶνται πρὸς τὸ
15 συμφέρον, οὐ πρὸς τὸ δίκαιον· ἐπεὶ βελτίους γε πολεμεῖν 5
ὁμολογοῦντές εἰσιν, ἢ τῆς ἀδικίας τὸ ἀργοῦν καὶ σχολάζον
δικαιοσύνην καὶ φιλίαν ὀνομάζοντες. ἐδήλωσε δ' ὁ Πύρρος· 6
ἐμποδὼν γὰρ αὐξομένῳ τῷ Δημητρίῳ πάλιν ἱστάμενος a. 287
καὶ κολούων τὴν δύναμιν ὥσπερ ἐξ ἀρρωστίας μεγάλης
20 ἀναλαμβάνουσαν, ἐβοήθει τοῖς Ἕλλησι καὶ παρῆλθεν εἰς
τὰς Ἀθήνας. ἀναβὰς δ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ θύσας τῇ 7 f
θεῷ καὶ καταβὰς αὐθημερόν, ἀγαπᾶν μὲν ἔφησε τοῦ δήμου
τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν καὶ πίστιν· ἂν μέντοι σωφρονῶσι,
μηδένα τῶν βασιλέων ἔτι παρήσειν αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν,
25 μηδὲ τὰς πύλας ἀνοίξειν. ἐκ τούτου καὶ πρὸς τὸν Δημήτριον 8
192 Z¹ εἰρήνην ἐποιήσατο, καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς Ἀσίαν **390**
ἀπάραντος αὐτοῦ, πάλιν πεισθεὶς ὑπὸ Λυσιμάχου Θεττα- a. 286
λίαν ἀφίστη καὶ ταῖς Ἑλληνικαῖς φρουραῖς προσεπολέμει,
βελτίοσι χρώμενος τοῖς Μακεδόσι στρατευομένοις ἢ

18 Plut. Demetr. 46, 2

[GΠ (= PR) KL] **1** ἐν] ἐπ' Sauppe || **8** οὐδ' Cor.: οὔθ' ΠKL (evanuit in G) || **11** ἐν om. K | οὐκ ἔστιν εἰπεῖν del. Cob. || **13** ἔχοντες ἔμφυτον L || **15** ἐπεὶ] ἐπὶ K || **17** ὀνομάζοντες G: προσαγορεύοντες ΠKL || **18** αὐξανομένω L (corr. in mg. m. 2) | τῷ om. GΠK || **19** κολούων Zie.: κωλύων || **25** τὸν temere om. Sint. || **27** καὶ πάλιν G

σχολάζουσι, καὶ ὅλως αὐτὸς οὐκ εὖ πρὸς ἡσυχίαν πεφυκώς.
9 τέλος δὲ Δημητρίου καταπολεμηθέντος ἐν Συρίᾳ, Λυσί- 298 S
a. 284? μαχος ἐπ' ἀδείας γενόμενος καὶ σχολάζων εὐθὺς ἐπὶ τὸν
10 Πύρρον ὥρμησε. καὶ καθημένου περὶ τὴν Ἔδεσσαν αὐτοῦ,
ταῖς ἀγοραῖς κομιζομέναις ἐπιπεσὼν καὶ κρατήσας, 5
ἀπορίαν πρῶτον αὐτῷ περιέστησεν, εἶτα γράμμασι καὶ
λόγοις διέφθειρε τοὺς πρώτους τῶν Μακεδόνων, ὀνειδίζων
b εἰ ξένον ἄνδρα καὶ προγόνων ἀεὶ δεδουλευκότων Μακεδόσι
δεσπότην ἑλόμενοι, τοὺς Ἀλεξάνδρου φίλους καὶ συνήθεις
11 ἀπωθοῦσι Μακεδονίας. ἀναπειθομένων δὲ πολλῶν, δείσας 10
ὁ Πύρρος ἀπηλλάγη μετὰ τῆς Ἠπειρωτικῆς καὶ συμμαχικῆς δυνάμεως, ἀποβαλὼν Μακεδονίαν ᾧ τρόπῳ παρέλαβεν.
12 ὅθεν οὐδ' αἰτιᾶσθαι τοὺς πολλοὺς ἔχουσιν οἱ βασιλεῖς
μετατιθεμένους πρὸς τὸ συμφέρον· ἐκείνους γὰρ αὐτοὺς
ταῦτα μιμοῦνται ποιοῦντες, ἀπιστίας καὶ προδοσίας δι- 15
δασκάλους ὄντας καὶ πλεῖστα νομίζοντας ὠφελεῖσθαι τὸν
ἐλάχιστα τῷ δικαίῳ χρώμενον.

13. Τότε δ' οὖν εἰς Ἤπειρον ἐκπεσόντι τῷ Πύρρῳ καὶ
c προεμένῳ Μακεδονίαν ἡ μὲν τύχη παρεῖχε χρῆσθαι τοῖς
παροῦσιν ἀπραγμόνως καὶ ζῆν ἐν εἰρήνῃ, βασιλεύοντα 20
2 τῶν οἰκείων· ὁ δὲ τὸ μὴ παρέχειν ἑτέροις κακὰ μηδ' 193 Z[1]
ἔχειν ὑφ' ἑτέρων ἄλυν τινὰ ναυτιώδη νομίζων, ὥσπερ ὁ
Ἀχιλλεὺς οὐκ ἔφερε τὴν σχολήν (Il. 1, 491sq.),

ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ
αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀυτήν τε πτόλεμόν τε. 25

3 δεόμενος δ' οὖν ἔλαβε πραγμάτων καινῶν τοιαύτην ὑπό-
4 θεσιν. Ῥωμαῖοι Ταραντίνοις ἐπολέμουν· οἱ δὲ μήτε φέ-
a. 281 ρειν τὸν πόλεμον δυνάμενοι μήτε θέσθαι θρασύτητι καὶ
μοχθηρίᾳ δημαγωγῶν, ἐβουλεύοντο ποιεῖσθαι Πύρρον

2 Paus. 1, 10, 2 Iustin. 16, 3, 1 sq. Syncell. 506 Euseb. chron. I 233 sq.

[GΠ (= PR) KL] 4 ἔδεσαν P αἴδεσαν G || 10 τῶν πολλῶν Steph. || 16 νομίζοντες: em. Anon. Mu. || 18 ἐμπεσόντι L || 21 τὸ] τῷ L[1] || 22 ὁ om. KL || 25 πόλεμον L[1] || 29 πύρρον ποιεῖσθαι G

ἡγεμόνα καὶ καλεῖν ἐπὶ τὸν πόλεμον, ὡς σχολὴν ἄγοντα d
πλείστην τῶν βασιλέων καὶ στρατηγὸν ὄντα δεινότατον. *a. 281*
τῶν δὲ πρεσβυτέρων καὶ νοῦν ἐχόντων πολιτῶν οἱ μὲν 5
299 S ἄντικρυς ἐνιστάμενοι πρὸς τὴν γνώμην ἐξέπιπτον ὑπὸ
5 κραυγῆς καὶ βίας τῶν πολεμοποιῶν, οἱ δὲ ταῦθ' ὁρῶν-
τες ἀπέλειπον τὰς ἐκκλησίας. εἷς δέ τις ἀνὴρ ἐπιεικὴς 6
Μέτων ὄνομα, τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐν ᾗ τὸ δόγμα κυροῦν
ἔμελλον ἐνστάσης καὶ τοῦ δήμου καθεζομένου, λαβὼν
στέφανον τῶν ἑώλων καὶ λαμπάδιον ὥσπερ οἱ μεθύον-
10 τες, αὐλητρίδος ὑφηγουμένης αὐτῷ, πρὸς τὴν ἐκκλησίαν
ἐκώμαζεν. οἷα δ' ἐν ὄχλῳ δημοκρατίας κόσμον οὐκ ἐχού- 7
σης, οἱ μὲν ἐκρότουν ἰδόντες, οἱ δ' ἐγέλων, ἐκώλυε δ' οὐ- e
δείς, ἀλλὰ καὶ τὸ γύναιον αὐλεῖν κἀκεῖνον ᾄδειν ἐκέ-
λευον εἰς μέσον προελθόντα· καὶ τοῦτο ποιήσων ἐπί-
15 δοξος ἦν. γενομένης δὲ σιωπῆς „ἄνδρες" ἔφη „Ταραν- 8
τῖνοι, καλῶς ποιεῖτε παίζειν καὶ κωμάζειν ἕως ἔξεστι
τοῖς βουλομένοις μὴ φθονοῦντες. ἐὰν δὲ σωφρονῆτε, καὶ 9
πάντες ἀπολαύσετε ἔτι τῆς ἐλευθερίας, ὡς ἕτερα πράγ-
ματα καὶ βίον καὶ δίαιταν ἕξοντες, ὅταν Πύρρος εἰς τὴν
20 πόλιν παραγένηται." ταῦτα ῥηθέντα τοὺς πολλοὺς ἔπεισε 10
194 Z[1] τῶν Ταραντίνων, καὶ θροῦς διέδραμε τῆς ἐκκλησίας ὡς
εὖ λεγομένων. οἱ δὲ τοὺς Ῥωμαίους δεδιότες, μὴ γενο- 11
μένης εἰρήνης ἐκδοθῶσι, τόν τε δῆμον ἐλοιδόρουν, εἰ f
φέρει πράως ἐπικωμαζόμενος οὕτως ἀσελγῶς καὶ παρ-
25 οινούμενος, τόν τε Μέτωνα συστραφέντες ἐξέβαλον. οὕτω 12
δὲ τοῦ δόγματος κυρίου γενομένου, πρέσβεις ἔπεμψαν
εἰς Ἤπειρον, οὐχ αὑτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἰταλιωτῶν,
δῶρα τῷ Πύρρῳ κομίζοντας καὶ λέγοντας, ὡς ἡγεμόνος **391**
ἔμφρονος δέονται καὶ δόξαν ἔχοντος, δυνάμεις δ' αὐτό-
30 θεν ὑπάρξουσι μεγάλαι παρά τε Λευκανῶν καὶ Μεσσα-

6 Dion. Hal. 19, 8 Cass. Dio 9, fr. 39, 10 || 25 Iustin. 18, 1, 1 Zon. 8, 2, p. 368d Eutrop. 2, 11 Strab. 6, 280 Oros. 4, 1, 5sq.

[GΠ (= PR) KL] 6 ἀπέλιπον PR[1]KL || 7 ὑπόδογμα ante ras. L || 13 καὶ om. L[1] || 14 εἰς μέσον L: μέσον GΠK | προσελθόντα: em. Rei. | ποιήσειν Steph. || 30 μεσαπίων RLG[2] μασαπίων G[1]

a. 281 πίων καὶ Σαυνιτῶν καὶ Ταραντίνων εἰς δισμυρίους ἱππεῖς, πεζῶν δ' ὁμοῦ πέντε καὶ τριάκοντα μυριάδας.
13 ταῦτ' οὐ μόνον αὐτὸν ἐπῆρε τὸν Πύρρον, ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἠπειρώταις προθυμίαν ἐνέβαλε καὶ ὁρμὴν τῆς στρατείας.

14. Ἦν δέ τις Κινέας Θεσσαλὸς ἀνήρ, τῷ μὲν φρονεῖν δοκῶν ἱκανὸς εἶναι, Δημοσθένους δὲ τοῦ ῥήτορος ἀκηκοὼς ἐδόκει μόνος ἢ μάλιστα τῶν τότε λεγόντων οἷον ἐν εἰκόνι τῆς ἐκείνου δυνάμεως καὶ δεινότητος ἀνα- (5; 300 S)
b 2 μιμνήσκειν τοὺς ἀκούοντας. συνὼν δὲ τῷ Πύρρῳ καὶ πεμπόμενος ἐπὶ τὰς πόλεις, ἐβεβαίου τὸ Εὐριπίδειον (10) (Phoen. 516) ὅτι

πᾶν ἐξαιρεῖ λόγος,
ὃ καὶ σίδηρος πολεμίων δράσειεν ἄν.

3 ὁ γοῦν Πύρρος ἔλεγε πλείονας πόλεις ὑπὸ Κινέου τοῖς λόγοις ἢ τοῖς ὅπλοις ὑφ' ἑαυτοῦ προσῆχθαι· καὶ διετέ- (15)
4 λει τὸν ἄνδρα τιμῶν ἐν τοῖς μάλιστα καὶ χρώμενος. οὗ- (195 Z¹) τος οὖν τὸν Πύρρον ὡρμημένον τόθ' ὁρῶν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, εἰς λόγους ἐπηγάγετο τοιούτους ἰδὼν σχολάζοντα·
5 „πολεμισταὶ μὲν ὦ Πύρρε Ῥωμαῖοι λέγονται καὶ πολλῶν ἐθνῶν μαχίμων ἄρχοντες· εἰ δὲ δοίη θεὸς περιγε- (20)
c 6 νέσθαι τῶν ἀνδρῶν, τί χρησόμεθα τῇ νίκῃ;" καὶ ὁ Πύρρος „ἐρωτᾷς" εἶπεν „ὦ Κινέα πρᾶγμα φαινόμενον· οὔτε βάρβαρος ἡμῖν ἐκεῖ πόλις οὔθ' Ἑλληνὶς ἀξιόμαχος Ῥωμαίων κρατηθέντων, ἀλλ' ἕξομεν εὐθὺς Ἰταλίαν ἅπασαν, ἧς μέγεθος καὶ ἀρετὴν καὶ δύναμιν ἄλλῳ πού τινι μᾶλ- (25)
7 λον ἀγνοεῖν ἢ σοὶ προσήκει". μικρὸν οὖν ἐπισχὼν ὁ Κινέας, „Ἰταλίαν δέ" εἶπεν „ὦ βασιλεῦ λαβόντες, τί
8 ποιήσομεν;" καὶ ὁ Πύρρος οὔπω τὴν διάνοιαν αὐτοῦ καθορῶν, „ἐγγύς" εἶπεν „ἡ Σικελία χεῖρας ὀρέγει, νῆσος

Cap. 14 cf. Cass. Dio 9, fr. 40, 5 Plin. 7, 88 || 29 cf. Zon. 8, 2, p. 369b Dion. Hal. 19, 18

[GΠ (= PR) KL] 2 μυριάδες KL || 4 στρατιᾶς GL¹ || 5 κιννέας P | τὸ μὲν R¹L || 7 μόνος ἢ μάλιστα Rei.: μόνος εὖ μάλιστα G μάλιστα εὖ μόνος L μόνος μάλιστα ΠK | τότε] τε P || 8 δεινότητος καὶ δυνάμεως P || 14 κιννέου PL, item ll. 22 et 27 || 18 τοιούσδε L || 21 ἀνδρῶν] ἐχθρῶν Lᵗ || 24 ἕξωμεν K

εὐδαίμων καὶ πολυάνθρωπος, ἁλῶναι δὲ ῥάστη· στάσις a. 281
γὰρ ὦ Κινέα πάντα νῦν ἐκεῖ[να] καὶ ἀναρχία πόλεων καὶ
δημαγωγῶν ὀξύτης, Ἀγαθοκλέους ἐκλελοιπότος." „εἰ- 9 d
κότα" ἔφη „λέγεις" ὁ Κινέας· „ἀλλ' ἦ τοῦτο πέρας ἡμῖν
5 τῆς στρατείας, λαβεῖν Σικελίαν;" „θεός" ὁ Πύρρος ἔφη 10
„νικᾶν διδῴη καὶ κατορθοῦν· τούτοις δὲ προάγωσι χρη-
σόμεθα πραγμάτων μεγάλων. τίς γὰρ ἂν ἀπόσχοιτο Λι-
βύης καὶ Καρχηδόνος ἐν ἐφικτῷ γενομένης, ἣν Ἀγαθοκλῆς
ἀποδρὰς ἐκ Συρακουσῶν κρύφα καὶ περάσας ναυσὶν
301 S ὀλίγαις λαβεῖν παρ' οὐδὲν ἦλθεν; ὅτι δὲ τούτων κρατή-
11 σασιν ἡμῖν οὐδεὶς ἀντιστήσεται τῶν νῦν ὑβριζόντων πο-
196 Z[1] λεμίων, τί ἂν λέγοι τις;" „οὐδέν" ὁ Κινέας εἶπε· „δῆλον 11
γὰρ ὅτι καὶ Μακεδονίαν ἀναλαβεῖν καὶ τῆς Ἑλλάδος ἄρ-
χειν ὑπάρξει βεβαίως ἀπὸ τηλικαύτης δυνάμεως. γενο- e
15 μένων δὲ πάντων ὑφ' ἡμῖν, τί ποιήσομεν;" καὶ ὁ Πύρ- 12
ρος ἐπιγελάσας, „σχολήν" ἔφη „ἄξομεν πολλήν, καὶ κώ-
θων ὦ μακάριε καθημερινὸς ἔσται, καὶ διὰ λόγων συν-
όντες ἀλλήλους εὐφρανοῦμεν". ἐνταῦθα δὴ τῶν λόγων 13
καταστήσας τὸν Πύρρον ὁ Κινέας, „εἶτα" ἔφη „τί νῦν
20 ἐμποδών ἐστιν ἡμῖν βουλομένοις κώθωνι χρῆσθαι καὶ
σχολάζειν μετ' ἀλλήλων, εἰ ταῦτ' ἔχομεν ἤδη καὶ πάρ-
εστιν ἀπραγμόνως, ἐφ' ἃ δι' αἵματος καὶ πόνων μεγάλων
καὶ κινδύνων μέλλομεν ἀφίξεσθαι, πολλὰ καὶ δράσαντες
ἑτέρους κακὰ καὶ παθόντες;" τούτοις τοῖς λόγοις ἠνίασε 14 f
25 μᾶλλον ἢ μετέθηκε τὸν Πύρρον ὁ Κινέας, νοήσαντα μὲν
ὅσην ἀπέλειπεν εὐδαιμονίαν, ὧν δ' ὠρέγετο τὰς ἐλπίδας
ἀφεῖναι μὴ δυνάμενον.

15. Πρῶτον μὲν οὖν ἀπέστειλε τὸν Κινέαν τοῖς Τα-

28 Zon. 8, 2, p. 369b sq.

[GΠ (= PR) KL] 2 κιννέα L et postea | ἐκεῖνα: em. Zie. || 4 ἦ Mu.: εἰ || 5 ἔφη ὁ πύρρος: trp. Zie. [ὁ] vel εἶπεν ὁ Sint. || 6 διδοίη e ras. L | προαγῶσι G[1]K et e corr. R προάγοσι L[1] || 7 χρημάτων L[1] || 13 ἄρξειν L et ante corr. P || 18 τοῦ λόγου KL || 20 χρῆσθαι L e corr.: χρήσασθαι GΠK et ante corr. L || 26 ἀπέλειπεν G[1]: ἀπέλιπεν G[2]ΠKL

2 *ραντίνοις, στρατιώτας ἄγοντα τρισχιλίους. ἔπειτα πολ-*
a. 281 *λῶν ἱππηγῶν καὶ καταφράκτων καὶ πορθμείων παντο-*
δαπῶν ἐκ Τάραντος κομισθέντων, ἐνεβίβαζεν ἐλέφαντας
392 *εἴκοσι καὶ τρισχιλίους ἱππεῖς, πεζοὺς δὲ δισμυρίους καὶ*
3 *δισχιλίους τοξότας καὶ σφενδονήτας πεντακοσίους. γενο-* 5
μένων δὲ πάντων ἑτοίμων, ἀναχθεὶς ἔπλει· καὶ μέσον
ἔχων τὸν Ἰόνιον, ἁρπάζεται βορέᾳ ἀνέμῳ παρ' ὥραν
4 *ἐκραγέντι. καὶ βιασθεὶς αὐτὸς μὲν ἀρετῇ καὶ προθυμίᾳ*
ναυτῶν καὶ κυβερνητῶν ἐξανέφερε καὶ προσῆγε τῇ γῇ
5 *πολυπόνως καὶ παραβόλως· τοῦ δ' ἄλλου στόλου συγχυ-* 197 Z[1]
θέντος καὶ τῶν νεῶν σκεδασθεισῶν, αἱ μὲν ἀποσφαλεῖσαι 11
τῆς Ἰταλίας ἐξεώσθησαν εἰς τὸ Λιβυκὸν καὶ Σικελικὸν
πέλαγος, τὰς δ' ὑπερβαλεῖν μὴ δυνηθείσας ἄκραν Ἰαπυ-
γίαν νύξ τε κατελάμβανε, καὶ πολλὴ καὶ χαλεπὴ θάλασσα 302 S
b *παίουσα πρὸς χωρία δύσορμα καὶ τυφλὰ πάσας διέφθειρε* 15
6 *πλὴν τῆς βασιλικῆς. αὕτη δὲ πελαγίου μὲν ἔτι ὄντος τοῦ*
κύματος ἠμύνετο καὶ διέφευγε μεγέθει καὶ ῥώμῃ τὰς
7 *ἐπιβολὰς τῆς θαλάσσης· ἐπεὶ δὲ περιελθὸν ἀπὸ γῆς*
ἀπήντα τὸ πνεῦμα καὶ κίνδυνον εἶχεν ἡ ναῦς ἀντίπρῳρος
ἱσταμένη πρὸς κλύδωνα πολὺν διαρραγῆναι, τὸ δ' ἐφέντας 20
αὖθις ἠγριωμένῳ πελάγει καὶ πνεύματι τροπὰς λαμ-
βάνοντι παντοδαπὰς φέρεσθαι φοβερώτερον ἐφαίνετο τῶν
παρόντων κακῶν, ἄρας ὁ Πύρρος αὑτὸν ἀφῆκεν εἰς
θάλασσαν, καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν δορυφόρων εὐθὺς ἦν
8 *ἅμιλλα καὶ προθυμία περὶ αὐτόν. ἡ δὲ νὺξ καὶ τὸ κῦμα* 25
c *μετὰ ψόφου μεγάλου καὶ τραχείας ἀνακοπῆς χαλεπὴν*
ἐποίει τὴν βοήθειαν, ὥστε μόλις ἡμέρας ἤδη μαραινομένου
τοῦ πνεύματος ἐκπεσεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, τῷ μὲν σώματι
παντάπασιν ἀδυνάτως ἔχοντα, τόλμῃ δὲ καὶ ῥώμῃ τῆς
9 *ψυχῆς ἀνταίροντα πρὸς τὴν ἀπορίαν. ἅμα δ' οἵ τε Μεσσά-* 30

[G*Π* (= PR) KL] **2** *πορθμίων* ante corr. R || **8. 9** *προθυμίαν αὐτῶν* K || **9** *προσῆγε* Madvig: *προσανῆγε* || **10** *συγχυθέντος* L: *συσχεθέντος* *Π*K (evanuit G) || **11** *σχεδασθεισῶν* L[1] || **13** *ἰαπιγύαν* R || **16** *πελαγίου* K[2]: *πλαγίου* G*Π*K[1]L || **17** *διέφυγε* G*Π* || **18** *ἀπὸ τῆς γῆς* L || **19** *τὸ* om. L[1] || **20** *διαρραγῆναι* G[2]L: *ἀναρραγῆναι* *Π*K et fort. G[1] || **22** *φοβερώτερον* Paris. 1672: *φοβερώτατον* cet. || **23** *εἰς τὴν* P || **29** *ἔχοντι* *Π*

πιοι, καθ' οὓς ἐξεβράσθη, συνέθεον βοηθοῦντες ἐκ τῶν a. 281
παρόντων προθύμως, καὶ προσεφέροντο τῶν σῳζομένων
ἔνιαι νεῶν, ἐν αἷς ἦσαν ἱππεῖς μὲν ὀλίγοι παντάπασι, πεζοὶ
198 Z¹ δὲ δισχιλίων ἐλάττους, ἐλέφαντες δὲ δύο.
5 **16.** Τούτους ἀναλαβὼν ὁ Πύρρος ἐβάδιζεν εἰς Τάραντα.
καὶ τοῦ Κινέου προαγαγόντος εἰς ἀπάντησιν ὡς ᾔσθετο d
τοὺς στρατιώτας, παρελθὼν οὐδὲν ἀκόντων οὐδὲ πρὸς
βίαν ἔπραττε τῶν Ταραντίνων, ἕως ἀνεσώθησαν αἱ νῆες
ἐκ τῆς θαλάττης καὶ συνῆλθεν ἡ πλείστη τῆς δυνάμεως.
10 τηνικαῦτα δ' ὁρῶν τὸ πλῆθος ἄνευ μεγάλης ἀνάγκης μήτε 2
σῴζεσθαι δυνάμενον μήτε σῴζειν, ἀλλ' οἷον ἐκείνου
προπολεμοῦντος οἴκοι καθῆσθαι περὶ λουτρὰ καὶ συνουσίας
γενόμενον, ἀπέκλεισε μὲν τὰ γυμνάσια καὶ τοὺς περι-
303 S πάτους, ἐν οἷς ἀλύοντες ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγῳ
15 διεστρατήγουν, πότους δὲ καὶ κώμους καὶ θαλίας ἀκαίρους
ἀνεῖλεν, ἐκάλει δὲ πρὸς τὰ ὅπλα, καὶ περὶ τοὺς καταλόγους 3 e
τῶν στρατευομένων ἀπαραίτητος ἦν καὶ λυπηρός, ὥστε
πολλοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἀπελθεῖν, ἀηθείᾳ τοῦ ἄρχεσθαι
δουλείαν τὸ μὴ πρὸς ἡδονὴν ζῆν καλοῦντας.
20 Ἐπεὶ δὲ Λαιβῖνος ὁ τῶν Ῥωμαίων ὕπατος ἠγγέλλετο 4
πολλῇ στρατιᾷ χωρεῖν ἐπ' αὐτόν, ἅμα τὴν Λευκανίαν a. 280
διαπορθῶν, οὐδέπω μὲν οἱ σύμμαχοι παρῆσαν αὐτῷ,
δεινὸν δὲ ποιούμενος ἀνασχέσθαι καὶ περιιδεῖν τοὺς
πολεμίους ἐγγυτέρω προϊόντας, ἐξῆλθε μετὰ τῆς δυνά-
25 μεως, προπέμψας κήρυκα πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, εἰ φίλον
ἐστὶν αὐτοῖς πρὸ πολέμου δίκας λαβεῖν παρὰ τῶν Ἰταλιω- f
τῶν, αὐτῷ δικαστῇ καὶ διαλλακτῇ χρησαμένους. ἀπο- 5
199 Z¹ κριναμένου δὲ τοῦ Λαιβίνου μήτε διαλλακτὴν Πύρρον
αἱρεῖσθαι Ῥωμαίους μήτε δεδοικέναι πολέμιον, προ-

10 App. Samn. 8 Zon. l. l. Liv. 23, 7, 5 || **20** Zon. 8, 3, p. 371a sq. Iustin. 18, 1, 4sq. Liv. per. 13 Flor. 1, 13, 7sq. Oros. 4, 1, 8sq. Eutrop. 2, 11 de vir. ill. 35, 3 || **25** Dion. Hal. 19, 9. 10

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **3** ἔνιαι Cor.: ἐνίαις || **5** ἐς **L** || **6** κιννέου **PL** || **9** θαλάσσης **L** | συνεισῆλθεν **GR** || **20** ἀλβῖνος: em. Xy.; item l. 28 || **21** στρατεῖαι **ΠKL¹** || **22** πορθῶν **L** || **24** προσιόντας Iunt. || **27** διαλλακτῇ καὶ δικαστῇ **L**

a. 280 ελθὼν κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῷ μεταξὺ πεδίῳ Πανδο-
6 σίας πόλεως καὶ Ἡρακλείας. πυθόμενος δὲ τοὺς Ῥωμαί-
ους ἐγγὺς εἶναι καὶ πέραν τοῦ Σίριος ποταμοῦ καταστρα-
7 τοπεδεύειν, προσίππευσε τῷ ποταμῷ θέας ἕνεκα· καὶ κατ-
393 ιδὼν τάξιν τε καὶ φυλακὰς καὶ κόσμον αὐτῶν καὶ τὸ 5
σχῆμα τῆς στρατοπεδείας, ἐθαύμασε καὶ τῶν φίλων προσ-
αγορεύσας τὸν ἐγγυτάτω „τάξις μέν" εἶπεν „ὦ Μεγά-
κλεις αὕτη τῶν βαρβάρων οὐ βάρβαρος, τὸ δ' ἔργον εἰ-
8 σόμεθα." καὶ διὰ φροντίδος ἔχων ἤδη τὸ μέλλον, ἔγνω
τοὺς συμμάχους ἀναμένειν, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις, ἂν πρότε- 10
ρον ἐπιχειρῶσι διαβαίνειν, ἐπέστησε φυλακὴν ὑπὲρ τοῦ
9 ποταμοῦ τὴν εἴρξουσαν. οἱ δ' ἅπερ ἐκεῖνος ἔγνω περι-
μένειν φθῆναι σπεύδοντες, ἐνεχείρουν τῇ διαβάσει, κατὰ
πόρον μὲν οἱ πεζοί, πολλαχόθεν δ' οἱ ἱππεῖς διεξελαύ-
10 νοντες τὸν ποταμόν, ὥστε δείσαντας τὴν κύκλωσιν ἀνα- 15
b χωρεῖν τοὺς Ἕλληνας, αἰσθόμενον δὲ τὸν Πύρρον καὶ
διαταραχθέντα, τοῖς μὲν ἡγεμόσι τοῦ πεζοῦ παρεγγυᾶν
εὐθὺς εἰς τάξιν καθίστασθαι καὶ περιμένειν ἐν τοῖς 304 S
ὅπλοις, αὐτὸν δὲ τοῖς ἱππεῦσι παρεξελάσαι τρισχιλίοις οὖ-
σιν, ἐλπίζοντα διαβαίνοντας ἔτι καὶ διεσπασμένους ἀτά- 20
11 κτους λήψεσθαι τοὺς Ῥωμαίους. ἐπεὶ δ' ἑώρα θυρεούς
τε πολλοὺς ὑπερφαινομένους τοῦ ποταμοῦ καὶ τοὺς ἱπ-
πεῖς ἐπελαύνοντας ἐν τάξει, συστρέψας ἐνέβαλε πρῶτος,
αὐτόθεν τε περίοπτος ὢν ὅπλων κάλλει καὶ λαμπρότητι
κεκοσμημένων περιττῶς, καὶ τὴν δόξαν ἐπιδεικνύμενος 25
ἔργοις οὐκ ἀποδέουσαν αὐτοῦ τῆς ἀρετῆς, μάλιστα δ' ὅτι
c τὰς χεῖρας καὶ τὸ σῶμα παρέχων τῷ ἀγῶνι καὶ τοὺς καθ' 200 Z[1]
αὑτὸν ἀμυνόμενος ἐρρωμένως, οὐ συνεχεῖτο τὸν λογισμὸν
οὐδὲ τοῦ φρονεῖν ἐξέπιπτεν, ἀλλ' ὥσπερ ἔξωθεν ἐφορῶν
διεκυβέρνα τὸν πόλεμον, αὐτὸς μεταθέων ἑκασταχόσε καὶ 30

24 Dion. Hal. 19, 12 Flor. l. l.

[GΠ (= PR) KL] **1** πανδοσείας PR²L ‖ **7** τὸν] τῶν R¹ | εἶπεν om. L¹ ‖ **13** ἐπεχείρουν P ‖ **16** αἰσθόμενος L ‖ **18** ἐν om. L¹ ‖ **25—26** τῆς δόξης — τὴν ἀρετὴν Madvig ‖ **29** ἐφορῶν Rei.: εὖ φρο- (αὐτὸς) νῶν ‖ **30** οὕτως R

παραβοηθῶν τοῖς ἐκβιάζεσθαι δοκοῦσιν. ἔνθα δὴ Λεον- 12
νάτος ὁ Μακεδὼν ἄνδρα κατιδὼν Ἰταλὸν ἐπέχοντα τῷ a. 280
Πύρρῳ καὶ τὸν ἵππον ἀντιπαρεξάγοντα καὶ συμμεθιστά-
μενον ἀεὶ καὶ συγκινούμενον, „ὁρᾷς" εἶπεν „ὦ βασιλεῦ 13
5 *τὸν βάρβαρον ἐκεῖνον, ὃν ὁ μέλας ἵππος ὁ λευκόπους*
φέρει; μέγα τι βουλευομένῳ καὶ δεινὸν ὅμοιός ἐστι. σοὶ
γὰρ ἐνορᾷ καὶ πρὸς σὲ τέταται, πνεύματος μεστὸς ὢν καὶ
θυμοῦ, τοὺς δ' ἄλλους ἐᾷ χαίρειν. ἀλλὰ σὺ φυλάττου d
τὸν ἄνδρα." καὶ ὁ Πύρρος ἀπεκρίνατο· „τὸ μὲν εἱμαρ- 14
10 *μένον ὦ Λεοννάτε διαφυγεῖν ἀδύνατον· χαίρων δ' οὔθ'*
οὗτος οὔτ' ἄλλος τις Ἰταλῶν εἰς χεῖρας ἡμῖν σύνεισιν."
ἔτι ταῦτα προσδιαλεγομένων, ὁ Ἰταλὸς διαλαβὼν τὸ 15
δόρυ καὶ συστρέψας τὸν ἵππον ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Πύρρον.
εἶθ' ἅμα παίει μὲν αὐτὸς τῷ δόρατι τοῦ βασιλέως τὸν
15 *ἵππον, παίει δὲ τὸν ἐκείνου παραβαλὼν ὁ Λεοννάτος. ἀμ-* 16
φοτέρων δὲ τῶν ἵππων πεσόντων, τὸν μὲν Πύρρον οἱ φί-
λοι περισχόντες ἀνήρπασαν, τὸν δ' Ἰταλὸν μαχόμενον
διέφθειραν. ἦν δὲ τῷ γένει Φρεντανός, ἴλης ἡγεμών,
Ὄπλακος ὄνομα.

305 S **17.** *Τοῦτο δ' ἐδίδαξε τὸν Πύρρον μᾶλλον φυλάττεσθαι·*
21 *καὶ τοὺς ἱππεῖς ὁρῶν ἐνδιδόντας, μετεπέμπετο τὴν* e
φάλαγγα καὶ παρέταττεν, αὐτὸς δὲ τὴν χλαμύδα καὶ τὰ
ὅπλα παραδοὺς ἑνὶ τῶν ἑταίρων Μεγακλεῖ, τοῖς δ' ἐκείνου
201 Z[1] *τρόπον τινὰ κατακρύψας ἑαυτόν, ἐπῆγε τοῖς Ῥωμαίοις.*
25 *δεξαμένων δ' ἐκείνων καὶ συμβαλόντων, χρόνον τε* 2
πολὺν εἱστήκει τὰ τῆς μάχης ἄκριτα, καὶ τροπὰς ἑπτὰ
λέγεται φευγόντων ἀνάπαλιν καὶ διωκόντων γενέσθαι.
καὶ γὰρ ἡ διάμειψις τῶν ὅπλων, ἐν καιρῷ πρὸς σωτηρίαν 3
αὐτοῦ γενομένη τοῦ βασιλέως, ὀλίγον ἐδέησεν ἀνατρέψαι
30 *τὰ πράγματα καὶ διαφθεῖραι τὴν νίκην. πολλῶν γὰρ* 4

28 Cass. Dio 9, fr. 40, 18

[G*Π* (= **PR**) **KL**] **5** *μέλας*] *μέγας* **P** || **7** *τέτακται* **KL** || **13—15** *ὥρμησεν — ἵππον* om. **K** || **15** *παραβαλὼν* Sch.: *παραλαβὼν* || **18** *φρεττανὸς* **P** || **19** *ὅπλακος* **PK** || **27** *ἅμα πάλιν*: em. Rei. (post *καὶ* vel post *διωκόντων* trp. Zie.) || **29** *γενομένη* **G**[1]: *γέγονεν ἡ* **G**[2]*Π* *γέγονεν ἡ* **KL** *γεγονυῖα* Anon. Mu. *γεγενημένη* Rei.

f ἐφιεμένων τοῦ Μεγακλέους, ὁ πρῶτος πατάξας καὶ
a. 280 καταβαλὼν αὐτόν, ὄνομα Δέξιος, ἀφαρπάσας τὸ κράνος
καὶ τὴν χλαμύδα τῷ Λαιβίνῳ προσίππευσεν ἀναδεικνύων
5 ἅμα καὶ βοῶν ἀνῃρηκέναι τὸν Πύρρον. ἦν οὖν, παρὰ τὰς
τάξεις τῶν λαφύρων παραφερομένων καὶ ἀναδεικνυμένων, 5
τοῖς τε Ῥωμαίοις χαρὰ μετ' ἀλαλαγμοῦ καὶ τοῖς Ἕλλησιν
ἀθυμία καὶ κατάπληξις, ἄχρι οὗ μαθὼν ὁ Πύρρος τὸ
394 γινόμενον παρήλαυνε γυμνῷ τῷ προσώπῳ, τήν τε δεξιὰν
ὀρέγων τοῖς μαχομένοις καὶ τῇ φωνῇ σημαίνων ἑαυτόν.
6 τέλος δὲ τῶν θηρίων ἐκβιαζομένων μάλιστα τοὺς Ῥω- 10
μαίους, καὶ τῶν ἵππων πρὶν ἐγγὺς γενέσθαι δυσανα-
σχετούντων καὶ παραφερόντων τοὺς ἐπιβάτας, ἐπαγαγὼν
τὴν Θεσσαλικὴν ἵππον αὐτοῖς ταρασσομένοις, ἐτρέψατο
7 πολλῷ φόνῳ. Διονύσιος (19, 12) μὲν οὖν ὀλίγῳ τῶν
πεντακισχιλίων καὶ μυρίων ἐλάσσονας πεσεῖν ἱστορεῖ 15
Ῥωμαίων, Ἱερώνυμος (FGrH 154 F 11) δὲ μόνους ἑπτακισ-
χιλίους, τῶν δὲ περὶ Πύρρον ὁ μὲν Διονύσιος μυρίους
καὶ τρισχιλίους, ὁ δ' Ἱερώνυμος ἐλάττονας τῶν τετρα-
8 κισχιλίων· κράτιστοι δ' ἦσαν οὗτοι, καὶ τῶν φίλων ὁ 202 Z[1]
Πύρρος καὶ τῶν στρατηγῶν, οἷς μάλιστα χρώμενος 20
b 9 διετέλει καὶ πιστεύων, ἀπέβαλεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ
στρατόπεδον ἔλαβε τῶν Ῥωμαίων ἐκλιπόντων, καὶ πόλεις 306 S
συμμαχίδας αὐτῶν προσηγάγετο, καὶ χώραν πολλὴν
διεπόρθησε, καὶ προῆλθεν ὅσον μὴ πλέον σταδίων
10 τριακοσίων ἀποσχεῖν τῆς Ῥώμης. ἀφίκοντο δ' αὐτῷ 25
Λευκανῶν τε πολλοὶ καὶ Σαυνιτῶν μετὰ τὴν μάχην, οὓς
ἐμέμψατο μὲν ὑστερήσαντας, ἦν δὲ δῆλος ἡδόμενος καὶ
μέγα φρονῶν, ὅτι μόνοις τοῖς μετ' αὐτοῦ καὶ Ταραντίνοις
ἐκράτησε τῆς μεγάλης Ῥωμαίων δυνάμεως.

22 Cass. Dio 9, fr. 40, 21 sq. Zon. 8, 3 p. 372d Iustin. 18, 1, 8

[GΠ (= PR) KL] 2 δέξιος G[1]: δεξόος G[2]ΠL δὲ ξόος K Δέκιος vel Δέκιμος Wil. || 3 ἀλβίνῳ codd. || 8 γιγνόμενον Π | τε om. L || 13 θετταλικὴν L || 16—18 Ἱερώνυμος — τρισχιλίους om. P || 17 τῶν δὲ περὶ] τὸν δὲ L || 19 οὗτοι om. K | καὶ ⟨γὰρ⟩ Bernardakis || 22 ἐκλειπόντων ante ras. L || 23 προσελάβετο LG[2] in mg. || 26 σαυνιτῶν ante ras. R || 28 καὶ om. P || 29 τῶν ῥωμαίων L

18. Ῥωμαῖοι δὲ Λαιβῖνον μὲν οὐκ ἀπήλλαξαν τῆς a. 280
ἀρχῆς· καίτοι λέγεται Γάιον Φαβρίκιον εἰπεῖν, ὡς οὐκ
Ἠπειρῶται Ῥωμαίους, ἀλλὰ Πύρρος νενικήκοι Λαιβῖνον, c
οἰόμενον οὐ τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ τῆς στρατηγίας γεγονέ-
5 ναι τὴν ἧτταν· ἀναπληροῦντες δὲ τὰς τάξεις καὶ συντάτ- 2
τοντες ἑτέρας προθύμως, καὶ λόγους ἀδεεῖς καὶ σοβα-
ροὺς περὶ τοῦ πολέμου λέγοντες, ἔκπληξιν τῷ Πύρρῳ παρ-
εῖχον. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ πέμψαντι πρότερον διάπειραν 3
λαβεῖν τῶν ἀνδρῶν εἰ συμβατικῶς ἔχοιεν, ἡγουμένῳ τὸ
10 μὲν ἑλεῖν τὴν πόλιν καὶ κρατῆσαι παντάπασιν οὐ μικρὸν
ἔργον οὐδὲ τῆς παρούσης δυνάμεως εἶναι, τὴν δὲ φιλίαν
καὶ τὰς διαλύσεις κάλλιστ' ἔχειν πρὸς δόξαν αὐτῷ μετὰ
νίκην. πεμφθεὶς οὖν ὁ Κινέας ἐνετύγχανε τοῖς δυνατοῖς, 4
203 Z[1] καὶ δῶρα παισὶν αὐτῶν καὶ γυναιξὶν ἔπεμψε παρὰ τοῦ d
15 βασιλέως. ἔλαβε δ' οὐδείς, ἀλλ' ἀπεκρίναντο πάντες καὶ 5
πᾶσαι, ὅτι δημοσίᾳ σπονδῶν γενομένων καὶ τὰ παρ' αὐ-
τῶν ὑπάρξει πρόθυμα τῷ βασιλεῖ καὶ κεχαρισμένα. πρὸς 6
δὲ τὴν σύγκλητον ἐπαγωγὰ τοῦ Κινέου πολλὰ καὶ φιλάν-
θρωπα διαλεχθέντος, ἄσμενοι μὲν οὐδὲν οὐδ' ἑτοίμως
20 ἐδέχοντο, καίπερ ἄνδρας τε τοὺς ἡλωκότας ἐν τῇ μάχῃ
δίχα λύτρων ἀφιέντος αὐτοῖς τοῦ Πύρρου καὶ συγκατερ-
γάσεσθαι τὴν Ἰταλίαν ἐπαγγελλομένου, φιλίαν δ' ἀντὶ
τούτων ἑαυτῷ καὶ τοῖς Ταραντίνοις ἄδειαν, ἕτερον δὲ
μηδὲν αἰτουμένου· δῆλοί γε μὴν ἦσαν ἐνδιδόντες οἱ πολ- 7 e
307 S λοὶ πρὸς τὴν εἰρήνην, ἡττημένοι τε μεγάλῃ μάχῃ καὶ
26 προσδοκῶντες ἑτέραν ἀπὸ μείζονος δυνάμεως, τῶν
Ἰταλικῶν τῷ Πύρρῳ προσγεγονότων. ἔνθα δὴ Κλαύδιος 8

Cap. 18. 19 App. Samn. 10, 1. 2 Zon. 8, 4, p. 374b sq. Diod. 22, 6, 3 Ined. Vat. 2 Liv. per. 13 Flor. 1, 13, 20 Eutrop. 2, 12. 13 de vir. ill. 34, 8 Iustin. 18, 2, 10 || 2 mor. 194f || 5 Cass. Dio 9 fr. 40, 39 || 27 Plut. mor. 794d e Cic. Brut. 55 Cael. 34 Phil. 1, 11 Ovid. fast. 6, 203 Val. Max. 8, 13, 5 Suet. Tib. 2 Ampel. 19, 2 Dig. 1, 2, 2, 36 al.

[GΠ (= PR) KL] 1 λαβῖνον GΠK et vid. habuisse L qui nunc in ras. ἀλβῖνον; cf. p. 173, 20. 28; item l. 3 || 2 φαβίκριον R || 6 ἑτέρους: em. Rei. || 13 κιννέας PL, item l. 18 || 14 παισὶν Anon. Mu.: πᾶσιν codd. || 15 ἀπεκρίνοντο L || 17 καὶ om. L[1] || 21 συγκατεργάσασθαι: em. Ha. || 25 μεγάλην μάχην ΠK

a. 280 Ἄππιος, ἀνὴρ ἐπιφανής, ὑπὸ δὲ γήρως ἅμα καὶ πηρώσεως ὀμμάτων ἀπειρηκὼς πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ πεπαυμένος, ἀπαγγελλομένων τότε τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λόγου κατασχόντος, ὡς μέλλει ψηφίζεσθαι τὰς διαλύσεις ἡ σύγκλητος, οὐκ ἐκαρτέρησεν, ἀλλὰ τοὺς θεράποντας ἄρασθαι 5 κελεύσας αὐτόν, ἐκομίζετο πρὸς τὸ βουλευτήριον ἐν φο- f 9 ρείῳ δι' ἀγορᾶς. γενόμενον δὲ πρὸς ταῖς θύραις οἱ μὲν παῖδες ἅμα τοῖς γαμβροῖς ὑπολαβόντες καὶ περισχόντες εἰσῆγον, ἡ δὲ βουλὴ σιωπὴν αἰδουμένη τὸν ἄνδρα μετὰ τιμῆς ἔσχεν. 10

19. Ὁ δ' αὐτόθεν καταστάς „πρότερον μὲν" ἔφη „τὴν περὶ τὰ ὄμματα τύχην ἀνιαρῶς ἔφερον, ὦ Ῥωμαῖοι, νῦν 204 Z[1] δ' ἄχθομαι πρὸς τῷ τυφλὸς εἶναι μὴ καὶ κωφὸς ὤν, ἀλλ' ἀκούων αἰσχρὰ βουλεύματα καὶ δόγμαθ' ὑμῶν, ἀνατρέ- 2 ποντα τῆς Ῥώμης τὸ κλέος. ποῦ γὰρ ὑμῶν ὁ πρὸς ἅπαντας 15 **395** ἀνθρώπους θρυλούμενος ἀεὶ λόγος, ὡς εἰ παρῆν ἐκεῖνος εἰς Ἰταλίαν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος καὶ συνηνέχθη νέοις ἡμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἀκμάζουσιν, οὐκ ἂν ὑμνεῖτο νῦν ἀνίκητος, ἀλλ' ἢ φυγὼν ἂν ἢ που πεσὼν ἐνταῦθα τὴν 3 Ῥώμην ἐνδοξοτέραν ἀπέλιπε; ταῦτα μέντοι κενὴν ἀλαζο- 20 νείαν καὶ κόμπον ἀποδείκνυτε, Χάονας καὶ Μολοσσοὺς τὴν ἀεὶ Μακεδόνων λείαν δεδιότες, καὶ τρέμοντες Πύρρον, ὃς τῶν Ἀλεξάνδρου δορυφόρων ἕνα γοῦν ἀεὶ περιέπων καὶ θεραπεύων διατετέλεκε, καὶ νῦν οὐ βοηθῶν τοῖς ἐνταῦθα μᾶλλον Ἕλλησιν ἢ φεύγων τοὺς ἐκεῖ πολεμίους πλανᾶται 25 περὶ τὴν Ἰταλίαν, ἐπαγγελλόμενος ἡμῖν τὴν ἡγεμονίαν b ἀπὸ ταύτης τῆς δυνάμεως, ᾗ μέρος μικρὸν αὐτῷ Μακε- 4 δονίας οὐκ ἤρκεσε διαφυλάξαι. μὴ τοῦτον οὖν ἀπαλλάξειν νομίζετε ποιησάμενοι φίλον, ἀλλ' ἐκείνους ἐπάξεσθαι 308 S καταφρονήσαντας ὑμῶν ὡς πᾶσιν εὐκατεργάστων, εἰ 30

11—p. 179, 3 = fr. 10 Malc.

[G*Π* (= PR) KL] 1 δὲ om. L[1] || 8 ὑπολαβόντες] supra ὑ scr. ἀ m. 1, del. m. 2, L || 13 τῷ] τὸ KL[1] et ante corr. R || 14 ἀκούω L et e ras. G || 16 θρυλλούμενος P || 19 φυγὼν ἂν ἦν ἢ L et in mg. vid. ἦν addidisse G[2], sed nunc abscisa || 20 ἀπέλειπε ante ras. G || 27 ᾗ ... αὐτῷ Cast. || 29 ἐπάξεσθε GL

Πύρρος ἄπεισι μὴ δοὺς δίκην ὧν ὕβρισεν, ἀλλὰ καὶ a. 280
προσλαβὼν μισθὸν τὸ ἐπεγγελάσαι Ῥωμαίοις Ταραν-
τίνους καὶ Σαυνίτας." τοιαῦτα τοῦ Ἀππίου διαλεχθέντος, 5
ὁρμὴ παρέστη πρὸς τὸν πόλεμον αὐτοῖς, καὶ τὸν Κινέαν
5 ἀποπέμπουσιν ἀποκρινάμενοι, Πύρρον ἐξελθόντα τῆς
Ἰταλίας, οὕτως εἰ δέοιτο περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας
διαλέγεσθαι, μέχρι δ' οὗ πάρεστιν ἐν ὅπλοις, πολεμήσειν c
205 Z[1] αὐτῷ Ῥωμαίους κατὰ κράτος, κἂν μυρίους ἔτι Λαιβίνους
τρέψηται μαχόμενος. λέγεται δὲ Κινέαν, ἐν ᾧ ταῦτ' 6
10 ἔπραττεν, ἅμα ποιησάμενον ἔργον καὶ σπουδάσαντα τῶν
τε βίων γενέσθαι θεατὴν καὶ τῆς πολιτείας τὴν ἀρετὴν
κατανοῆσαι, καὶ διὰ λόγων ἐλθόντα τοῖς ἀρίστοις, τά τ'
ἄλλα τῷ Πύρρῳ φράσαι καὶ εἰπεῖν ὡς ἡ σύγκλητος αὐτῷ
βασιλέων πολλῶν συνέδριον φανείη· περὶ δὲ τοῦ πλήθους 7
15 δεδιέναι, μὴ πρός τινα φανῶσι Λερναίαν ὕδραν μαχόμενοι·
διπλασίους γὰρ ἤδη τῷ ὑπάτῳ τῶν παρατεταγμένων
πρότερον ἠθροῖσθαι, καὶ πολλάκις εἶναι τοσούτους ἔτι
τῶν Ῥωμαίων ὅπλα φέρειν δυναμένους.

20. Ἐκ τούτου πρέσβεις ἀφίκοντο περὶ τῶν αἰχμα- d
20 λώτων οἱ περὶ Γάιον Φαβρίκιον, οὗ πλεῖστον ἔφη Ῥω-
μαίους λόγον ἔχειν ὁ Κινέας ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πο-
λεμικοῦ, πένητος δ' ἰσχυρῶς. τοῦτον οὖν ὁ Πύρρος ἰδίᾳ 2
φιλοφρονούμενος ἔπειθε λαβεῖν χρυσίον, ἐπ' οὐδενὶ δή-
θεν αἰσχρῷ, φιλίας δέ τι καὶ ξενίας ἐπονομάζων τοῦτο

Cap. 20 mor. 194f sq. App. Samn. 10, 3. 11 Dion. Hal. 19, 13—18 Zon. 8, 4, p. 373c sq. Cass. Dio 9, fr. 40, 29—38 Enn. ann. 6, 194sq. Cic. rep. 3, 40 Cato 43 parad. 48 Liv. per. 13 Val. Max. 4, 3, 6 Sen. dial. 1, 3, 6 epist. 98, 13. 120, 6 Frontin. strat. 4, 3, 2 Flor. 1, 13, 15sq. Eutrop. 2, 12 de vir. ill. 35, 6sq. Augustin. c. d. 5, 18 epist. 104, 6

[GΠ (= PR) KL] **2** τὸ Blaß: τοῦ || **3** ἀπίου G[1] || **4** κιννέαν PL, item l. 9 et 21 || **6** οὗτος K || **8** λαβίνους GΠK ἀλβίνους, ἀλ in ras., L || **10** ποιησάμενος L[1] || **11. 12** κατανοῆσαι τὴν ἀρετὴν L, sed trp. ipsa m. 1 || **13** φράσαι τῶ πύρρω L || **20** φαυρίκιον PL, item p. 180, 1 || **22** ἰδίαι supr. lin. add. G || **24** δέ τι καὶ ξενίας ἐπονομάζων τοῦτο G: δέ τι τοῦτο καὶ ξενίας ἐπονομάζων PKL δὲ καὶ ξενίας ἐπονομάζων τοῦτό τι R

3 σύμβολον. ἀπωσαμένου δὲ τοῦ Φαβρικίου, τότε μὲν ἡσύ-
a. 280 χασε, τῇ δ' ὑστεραίᾳ βουλόμενος αὐτὸν ἐκπλῆξαι μήπω
θεατὴν ἐλέφαντος γεγενημένον, ἐκέλευσε τῶν θηρίων τὸ
μέγιστον ἐξόπισθεν αὐτοῖς παραστῆσαι κοινολογουμένοις, 4
4 αὐλαίαν παρατείναντας. ἐγένετο δὴ ταῦτα· καὶ σημείου 206 Z[1]
e δοθέντος ἡ μὲν αὐλαία παρήχθη, τὸ δὲ θηρίον ἄφνω τήν
τε προνομαίαν ἀράμενον ὑπερέσχε τῆς κεφαλῆς τοῦ Φα- 309 S
5 βρικίου καὶ φωνὴν ἀφῆκε φοβερὰν καὶ τραχεῖαν. ὁ δ' ἠρέ-
μα μεταστραφεὶς καὶ διαμειδιάσας πρὸς τὸν Πύρρον
εἶπεν· ,,οὔτε χθές με τὸ χρυσίον ἐκίνησεν οὔτε σήμερον 10
6 τὸ θηρίον.'' ἐν δὲ τῷ δείπνῳ λόγων παντοδαπῶν γενο-
μένων, πλείστων δὲ περὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν φιλοσο-
φούντων, ἔτυχέ πως ὁ Κινέας ἐπιμνησθεὶς τοῦ Ἐπικού-
ρου, καὶ διῆλθεν ἃ λέγουσι περὶ θεῶν καὶ πολιτείας καὶ
τέλους, τὸ μὲν ἐν ἡδονῇ τιθέμενοι, πολιτείαν δὲ φεύγον- 15
τες ὡς βλάβην καὶ σύγχυσιν τοῦ μακαρίου, τὸ δὲ θεῖον
ἀπωτάτω χάριτος καὶ ὀργῆς καὶ τοῦ μέλειν ἡμῶν εἰς
f ἀπράγμονα βίον καὶ μεστὸν εὐπαθειῶν ἀποικίζοντες.
7 ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος, ἀνακραγὼν ὁ Φαβρίκιος ,,ὦ Ἡρά-
κλεις,'' εἶπε ,,Πύρρῳ τὰ δόγματα μέλοι ταῦτα καὶ Σαυνί- 20
8 ταις, ἕως πολεμοῦσι πρὸς ἡμᾶς.'' οὕτω δὴ θαυμάσας τὸ
φρόνημα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ ἦθος ὁ Πύρρος ἔτι μᾶλλον
396 ὠρέγετο φιλίαν ἀντὶ πολέμου πρὸς τὴν πόλιν αὐτῷ γε-
νέσθαι, κἀκεῖνον ἰδίᾳ παρεκάλει ποιησάμενον τὰς δια-
λύσεις ἕπεσθαι καὶ συζῆν μετ' αὐτοῦ, πρῶτον ὄντα πάν- 25
9 των τῶν ἑταίρων καὶ τῶν στρατηγῶν. ὁ δ' ἡσυχῇ λέγε-
ται πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν· ,,ἀλλ' οὐδὲ σοὶ τοῦτο βασιλεῦ
λυσιτελές ἐστιν· αὐτοὶ γὰρ οἱ νῦν σε τιμῶντες καὶ θαυ-
μάζοντες, ἂν ἐμοῦ πεῖραν λάβωσιν, ὑπ' ἐμοῦ μᾶλλον

[GΠ (= PR) KL] 4 ἐξόπιθεν R | παραστῆσαι Br.: περιστῆσαι || 5 παρατείναντος Π | ἐγένετο Iunt.: ἐγίνετο || 7 φαυρικίου PL, item l. 19 et p. 181, 1 || 9 μειδιάσας L || 10 οὔτε[2]] οὐ K || 13 κιννέας PL || 14 θεῶν] ἐθῶν P || 15 τέλους Br.: τέλος codd. καὶ τὸ μὲν τέλος Anon. Mu. || 16 μακαρίου ⟨βίου⟩ Mittelhaus || 17 μέλλειν G[2] || 20 μέλοι G[1]K: μέλει G[2] et e ras. L μέλλει ante ras. L μέλλοι Π

ἐθελήσουσιν ἢ σοῦ βασιλεύεσθαι.“ τοιοῦτος μὲν ὁ Φα- 10
207 Z¹ βρίκιος. ὁ δὲ Πύρρος οὐ πρὸς ὀργὴν οὐδὲ τυραννικῶς a. 280
ἐδέξατο τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ τοῖς φίλοις ἀπήγγειλε τοῦ
Φαβρικίου τὴν μεγαλοφροσύνην, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους
5 ἐκείνῳ μόνῳ διεπίστευσεν, ὅπως εἰ μὴ ψηφίσαιτο τὴν b
εἰρήνην ἡ σύγκλητος, ἀσπασάμενοι τοὺς προσήκοντας
καὶ τὰ Κρόνια διεορτάσαντες ἀποπεμφθεῖεν πάλιν πρὸς
αὐτόν. καὶ ἀπεπέμφθησαν μετὰ τὴν ἑορτήν, τῷ ὑπολει- 11
φθέντι τῆς βουλῆς ζημίαν θάνατον ψηφισαμένης.

310 S **21.** Μετὰ ταῦτα τοῦ Φαβρικίου τὴν ἀρχὴν παραλα- a. 279
11 βόντος, ἧκεν ἀνὴρ εἰς τὸ στρατόπεδον πρὸς αὐτόν, ἐπι-
στολὴν κομίζων ἣν ἔγραψεν ὁ τοῦ βασιλέως ἰατρός, ἐπαγ-
γελλόμενος φαρμάκοις ἀναιρήσειν τὸν Πύρρον, εἰ χάρις
αὐτῷ παρ᾽ ἐκείνων ὁμολογηθείη λύσαντι τὸν πόλεμον
15 ἀκινδύνως. ὁ δὲ Φαβρίκιος δυσχεράνας πρὸς τὴν ἀδι- 2
κίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸν συνάρχοντα διαθεὶς ὁμοίως,
ἔπεμψε γράμματα πρὸς τὸν Πύρρον κατὰ τάχος, φυλάττε- c
σθαι τὴν ἐπιβουλὴν κελεύων. εἶχε δ᾽ οὕτως τὰ γεγραμ- 3
μένα· „Γάιος Φαβρίκιος καὶ Κόιντος Αἰμίλιος ὕπατοι
20 Ῥωμαίων Πύρρῳ βασιλεῖ χαίρειν. οὔτε φίλων εὐτυχὴς
ἔοικας εἶναι κριτὴς οὔτε πολεμίων. γνώσῃ δὲ τὴν πεμ- 4
φθεῖσαν ἡμῖν ἐπιστολὴν ἀναγνούς, ὅτι χρηστοῖς καὶ δι-
καίοις ἀνδράσι πολεμεῖς, ἀδίκοις δὲ καὶ κακοῖς πιστεύεις.
οὐδὲ γὰρ ταῦτα σῇ χάριτι μηνύομεν, ἀλλ᾽ ὅπως μὴ τὸ
208 Z¹ σὸν πάθος ἡμῖν διαβολὴν ἐνέγκῃ καὶ δόλῳ δόξωμεν, ὡς
26 ἀρετῇ μὴ δυνάμενοι, κατεργάσασθαι τὸν πόλεμον.“ ἐν- 5

10 mor. 195a. b Zon. 8, 5, p. 376c. d Ael. v. h. 12, 33 Suda s. v. Φαβρίκιος Gell. 3, 8 Cic. off. 1, 40. 3, 86 fin. 5, 64 Liv. per. 13. 24, 45, 3. 39, 51, 11. 42, 47, 6 Val. Max. 6, 5, 1 Sen. ep. 120, 6 Tac. ann. 2, 88, 1 Frontin. strat. 4, 4, 2 Flor. 1, 13, 21 Eutrop. 2, 14 Amm. 30, 1, 21

[GΠ (= PR) KL] **3** ἀπήγγειλε PL¹: ἀπήγγελλε GRL² ἀπήγγελεν K || **4** et **10** φαυρικίου PL || **15** φαυρίκιος L, sim. l. 19 et p. 182, 2 || **17** distinguebant ante κατὰ τάχος || **18** ἔχειν Π || **19** κύντος ΠK | αἰμίλιος G¹K: αἰμίλιος G²ΠL || **24** τῇ σῇ L, τῇ del. m. 2 || **25** δόξομεν L¹ || **26**—p. 182, **1** ἐντυχὼν δὲ L

d *τυχὼν τούτοις τοῖς γράμμασιν ὁ Πύρρος καὶ τὴν ἐπιβου-*
a. 279 *λὴν ἐξελέγξας, τὸν μὲν ἰατρὸν ἐκόλασε, Φαβρικίῳ δὲ καὶ*
Ῥωμαίοις ἀμοιβὴν ἐδωρεῖτο προῖκα τοὺς αἰχμαλώτους,
καὶ πάλιν ἔπεμψε τὸν Κινέαν διαπραξόμενον αὐτῷ τὴν
6 *εἰρήνην. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι μήτ' εἰ χάρις ἐστὶ παρὰ πολε-* 5
μίου, μήτ' εἰ μισθὸς τοῦ μὴ ἀδικηθῆναι, λαβεῖν προῖκα
τοὺς ἄνδρας ἀξιώσαντες, ἴσους ἀπέλυσαν αὐτῷ Ταραντί-
νων καὶ Σαυνιτῶν, περὶ δὲ φιλίας καὶ εἰρήνης οὐδὲν εἴων
διαλέγεσθαι, πρὶν ⟨ἂν⟩ ἀράμενος τὰ ὅπλα καὶ τὸν στρατὸν
ἐξ Ἰταλίας αἷς ἦλθε ναυσὶν ἀποπλεύσῃ πάλιν εἰς Ἤπειρον. 10
7 *Ἐκ τούτου μάχης ἄλλης τῶν πραγμάτων αὐτῷ δεομέ-*
e *νων, ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐχώρει, καὶ περὶ Ἄσκλον*
πόλιν τοῖς Ῥωμαίοις συνάψας καὶ βιαζόμενος πρὸς χω-
ρία δύσιππα καὶ ποταμὸν ἰλυώδη καὶ τραχύν, ἔφοδον
τῶν θηρίων οὐ λαβόντων, ὥστε προσμεῖξαι τῇ φάλαγγι, 15
τραυμάτων πολλῶν γενομένων καὶ νεκρῶν πεσόντων, 311 S
8 *τότε μὲν διεκρίθη μέχρι νυκτὸς ἀγωνισάμενος. τῇ δ' ὑστε-*
ραίᾳ στρατηγῶν δι' ὁμαλοῦ τὴν μάχην θέσθαι καὶ τοὺς
ἐλέφαντας ἐν τοῖς ὅπλοις γενέσθαι τῶν πολεμίων, προ-
έλαβε τὰς δυσχωρίας φυλακῇ, καὶ πολλὰ καταμείξας 20
ἀκοντίσματα καὶ τοξεύματα τοῖς θηρίοις, ἐπῆγε μετὰ
f *ῥώμης καὶ βίας πυκνὴν καὶ συντεταγμένην τὴν δύναμιν.* 209 Z[1]
9 *οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὰς διακλίσεις καὶ τὰς ἀντιπαραγωγὰς τὰς*
πρότερον οὐκ ἔχοντες, ἐξ ἐπιπέδου συνεφέροντο κατὰ
10 *στόμα· καὶ σπεύδοντες ὤσασθαι τοὺς ὁπλίτας πρὶν ἐπι-* 25
βῆναι τὰ θηρία, δεινοὺς περὶ τὰς σαρίσας τῶν ξιφῶν ἀγῶ-
νας εἶχον, ἀφειδοῦντες ἑαυτῶν καὶ ⟨πρὸς⟩ τὸ τρῶσαι καὶ

11 Dion. Hal. 20, 1–3 Zon. 8, 5 p. 375b sq. Liv. per. 13 Frontin. strat. 2, 3, 21 Fest. 197 Eutrop. 2, 13 Oros. 4, 1, 19 sq.

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **2** *ἐλέγξας* **L** | *καὶ* om. **L**[1] || **3** *τοῖς αἰχμαλώτοις* (ο supra) **R**[1] || **4** *κιννέαν* **PL** | *διαπραξάμενον* **K** || **6** *μὴ* om. **Π** || **9** *ἂν* add. Sauppe | *τὸν* om. **L**[1] || **10** *ἀποπλεύσει* **PL** *ἀποπλεύσηι* (ει supra) **G** || **12** *στρατιὰν* **G**: *στρατείαν* **ΠKL** || **14** *ἰλυώδη* Sch.: *ὑλώδη* codd. *ἑλώδη* Br. || **16** *τραυματιῶν* Jacoby || **19** *τῶν* om. **P** || **25** *ἐκβῆναι* **G** || **26** *σαρίσσας* **ΠLG**[2] || **27** *πρὸς* add. Zie.

καταβαλεῖν ὁρῶντες, τὸ δὲ παθεῖν εἰς οὐδὲν τιθέμενοι. a. 279
χρόνῳ δὲ πολλῷ λέγεται μὲν ἀρχὴ τροπῆς κατ' αὐτὸν 11
γενέσθαι τὸν Πύρρον, ἐπερείσαντα τοῖς ἀντιτεταγμένοις, 397
τὸ δὲ πλεῖστον ἀλκῇ καὶ βίᾳ τῶν ἐλεφάντων κατειργά-
5 σατο, χρήσασθαι τῇ ἀρετῇ πρὸς τὴν μάχην τῶν Ῥωμαίων
μὴ δυναμένων, ἀλλ' οἷον ἐφόδῳ κύματος ἢ σεισμοῦ
κατερείποντος οἰομένων δεῖν ἐξίστασθαι, μηδ' ὑπομένειν
ἀπράκτους ἀποθνήσκειν, ἐν τῷ μηδὲν ὠφελεῖν πάντα πά-
σχοντας τὰ χαλεπώτατα. τῆς δὲ φυγῆς οὐ μακρᾶς εἰς τὸ 12
10 στρατόπεδον γενομένης, ἑξακισχιλίους ἀποθανεῖν φησι
τῶν Ῥωμαίων Ἱερώνυμος (FGrH 154 F 12), τῶν δὲ περὶ
Πύρρον ἐν τοῖς βασιλικοῖς ὑπομνήμασιν (FGrH 229 F 2)
ἀνενεχθῆναι τρισχιλίους πεντακοσίους καὶ πέντε τεθνη-
κότας. ὁ μέντοι Διονύσιος (20, 1–3) οὔτε δύο περὶ 13 b
15 Ἄσκλον μάχας οὔθ' ὁμολογουμένην ἧτταν ἱστορεῖ γενέσθαι
Ῥωμαίων, ἅπαξ δὲ μέχρι δυσμῶν ἡλίου μαχεσαμένους
μόλις ἀπαλλαγῆναι, τοῦ Πύρρου τρωθέντος ὑσσῷ τὸν
βραχίονα καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἅμα Δαυνίων διαρπασάντων,
ἀποθανεῖν δὲ καὶ Πύρρου καὶ Ῥωμαίων ἄνδρας ὑπὲρ
20 μυρίους πεντακισχιλίους ἑκατέρων. διελύθησαν δ' ἀμ- 14
210 Z[1] 312 S φότεροι· καὶ λέγεται τὸν Πύρρον εἰπεῖν πρός τινα τῶν
συνηδομένων αὐτῷ· „ἂν ἔτι μίαν μάχην Ῥωμαίους νική-
σωμεν, ἀπολούμεθα παντελῶς." πολὺ μὲν γὰρ ἀπωλώ- 15
λει μέρος ἧς ἄγων ἧκε δυνάμεως, φίλοι δὲ καὶ στρατη-
25 γοὶ πλὴν ὀλίγων ἅπαντες, μεταπέμπεσθαι δ' οὐκ ἦσαν c
ἕτεροι, καὶ τοὺς αὐτόθι συμμάχους ἀμβλυτέρους ἑώρα,
τοῖς δὲ Ῥωμαίοις ὥσπερ ἐκ πηγῆς οἴκοθεν ἐπιρρεούσης
ἀναπληρούμενον εὐπόρως καὶ ταχὺ τὸ στρατόπεδον, καὶ

21 mor. 184c Diod. 22, 6, 2 Cass. Dio 9, fr. 40, 19 Zon. 8, 3, p. 372c Oros. 4, 1, 15 de vir. ill. 35, 5

[GΠ (= PR) KL] 3 ⟨κατὰ κράτος⟩ ἐπερ. vel sim. Zie. | ἐπερίσαντα Π || 4 κατειργάσαντο: em. Rei. κατείργαστο Jacoby || 9 μακρὰν Zie. || 16 μαχεσαμένοις L || 18 Δαυνίων Kaiser cl. Dion. H. et Zon.: Σαυνιτῶν || 19 δὲ om. KL || 23 ἀπολώλει G[1]R[1]K || 27 πηγῆς ΠKL[2]: γῆς GL[1]

a. 279 ταῖς ἥτταις οὐκ ἀποβάλλοντας τὸ θαρρεῖν, ἀλλὰ καὶ ῥώμην καὶ φιλονικίαν ὑπ' ὀργῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον προσλαμβάνοντας.

22. Ἐν τοιαύταις δ' ὢν ἀπορίαις, εἰς ἐλπίδας αὖ πάλιν καινὰς ἐνέπεσε καὶ πράγματα διχοστασίαν ἔχοντα 5
2 τῆς γνώμης. ἅμα γὰρ ἧκον ἐκ μὲν Σικελίας ἄνδρες, Ἀκράγαντα καὶ Συρακούσας καὶ Λεοντίνους ἐγχειρίζοντες αὐτῷ καὶ δεόμενοι Καρχηδονίους τε συνεκβαλεῖν καὶ
d τῶν τυράννων ἀπαλλάξαι τὴν νῆσον, ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἀγγέλλοντες, ὡς Πτολεμαῖος ὁ Κεραυνὸς ἀπόλωλε συμ- 10 πεσὼν Γαλάταις μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ νῦν ἂν ἐν καιρῷ μάλιστα δεομένοις βασιλέως Μακεδόσι παραγένοιτο·
3 πολλὰ δὴ τὴν τύχην μεμψάμενος, ὅτι πράξεων μεγάλων ὑποθέσεις εἰς ἕνα καιρὸν αὐτῷ συνήνεγκε, καὶ νομίζων, ὡς ἀμφοτέρων ὑπαρχόντων, ἀπολλύναι θάτερον, διηνέ- 15
4 a. 278 χθη τοῖς λογισμοῖς πολὺν χρόνον. εἶτα τοῖς Σικελικοῖς μειζόνων ὑποκεῖσθαι πραγμάτων δοκούντων, Λιβύης ἐγγὺς εἶναι δοκούσης, ἐπὶ ταῦτα τρέψας Κινέαν μὲν εὐ-
e θὺς ἐξέπεμψε προδιαλεξόμενον ὥσπερ εἰώθει ταῖς πό-
5 λεσιν, αὐτὸς δὲ τοῖς Ταραντίνοις ἐμβαλὼν φρουράν, 211 Z[1] δυσανασχετοῦσι καὶ ἀξιοῦσιν ἢ παρέχειν ἐφ' οἷς ἧκε 21 συμπολεμοῦντα Ῥωμαίοις, ἢ τὴν χώραν προέμενον αὐτῶν ἀπολιπεῖν τὴν πόλιν οἵαν παρέλαβε, μηδὲν ἐπιεικὲς ἀποκρινάμενος, ἀλλὰ προστάξας ἡσυχίαν ἄγειν καὶ
6 περιμένειν τὸν ἑαυτοῦ καιρόν, ἐξέπλευσεν. ἁψαμένῳ δ' 25 αὐτῷ Σικελίας ἃ μὲν ἤλπισεν εὐθὺς ἀπήντα βέβαια, καὶ 313 S

20 Zon. 8, 5, p. 376c sq. || **25** App. Samn. 11, 6. 12, 1 Diod. 22, 7, 3sq. Zon. 8, 5, p. 376d sq.

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **1** ταῖς] τῆς **K** | ἀποβάλλοντας **GL**[2]: ἀποβαλόντας **ΠKL**[1] | καὶ om. **G**[1]**ΠK** || **2** φιλοτιμίαν **ΠG**[2] || **5** κενὰς **GΠK** || **13** τὴν ψυχὴν **R**[1]**K** || **14** εἰς om. **ΠK** || **15** ὑπαρχουσῶν **L**[1] | θατέραν: em. Sint. | θατ. ⟨οὐ προσήκει⟩ vel sim. Ri. || **18** στρέψας **L**[1] | κιννέαν **L** || **19** προσδιαλεξόμενον **LG**[2] || **20—21** ἐμβαλὼν φρουρὰν δυσανασχετοῦσι **L**: δυσ. ἐμβ. φρ. cett. || **21** παρέχειν ⟨ἑαυτὸν⟩ Mittelhaus | ἐφ' οἷς] εὐθὺς **L**[1] || **22** συμπολεμοῦντα, ἢ Ῥωμαίοις τὴν χώραν Madvig | προϊέμενον **ΠK**

παρεῖχον αἱ πόλεις ἑαυτὰς προθύμως, τῶν δ' ἀγῶνος καὶ a. 277
βίας δεηθέντων οὐδὲν ἀντεῖχε τὸ πρῶτον, ἀλλὰ τρισμυρίοις
πεζοῖς καὶ δισχιλίοις πεντακοσίοις ἱππεῦσι καὶ διακοσίαις f
ναυσὶν ἐπιών, τούς τε Φοίνικας ἐξήρει καὶ κατεστρέφετο
5 τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν. τοῦ δ' Ἔρυκος ἐχυρωτάτου τῶν 7
χωρίων ὄντος καὶ πολλοὺς ⟨τοὺς⟩ ἀμυνομένους ἔχοντος,
ἔγνω βιάζεσθαι πρὸς τὰ τείχη. καὶ τῆς στρατιᾶς γενομένης 8
ἑτοίμης, ἐνεδύσατο τὴν πανοπλίαν, καὶ προελθὼν εὔξατο
τῷ Ἡρακλεῖ ποιήσειν ἀγῶνα καὶ θυσίαν ἀριστεῖον, ἂν 398
10 τοῦ γένους καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἄξιον ἀγωνιστὴν αὐτὸν
ἀποδείξῃ τοῖς Σικελίαν οἰκοῦσιν Ἕλλησι· τῇ δὲ σάλπιγγι 9
σημήνας καὶ τοῖς βέλεσι τοὺς βαρβάρους ἀνασκεδάσας
καὶ τὰς κλίμακας προσαγαγών, πρῶτος ἐπέβη τοῦ τείχους.
ἀντιστάντων δὲ πολλῶν, ἀμυνόμενος τοὺς μὲν ἐξέωσε 10
15 τοῦ τείχους ἐπ' ἀμφότερα καὶ κατέβαλε, πλείστους δὲ
περὶ αὐτὸν τῷ ξίφει χρώμενος ἐσώρευσε νεκρούς. ἔπαθε 11
δ' αὐτὸς οὐδέν, ἀλλὰ καὶ προσιδεῖν δεινὸς ἐφάνη τοῖς
212 Z[1] πολεμίοις, καὶ τὸν Ὅμηρον ἔδειξεν ὀρθῶς καὶ μετ' ἐμ-
πειρίας ἀποφαίνοντα τῶν ἀρετῶν μόνην τὴν ἀνδρείαν
20 φορὰς πολλάκις ἐνθουσιώδεις καὶ μανικὰς φερομένην. b
ἁλούσης δὲ τῆς πόλεως ἔθυσέ τε τῷ θεῷ μεγαλοπρεπῶς 12
καὶ θέας ἀγώνων παντοδαπῶν παρέσχε.

23. Τῶν δὲ περὶ Μεσσήνην βαρβάρων, Μαμερτίνων
καλουμένων, πολλὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐνοχλούντων, ἐνίους
25 δὲ καὶ φόρου πεποιημένων ὑποτελεῖς, πολλῶν δὲ καὶ
μαχίμων ὄντων — διὸ καὶ προσηγορεύθησαν Ἀρήιοι
γλώσσῃ τῇ Λατίνων —, τοὺς μὲν φορολόγους συλλαβὼν

2 Diod. 22, 10, 2 sq.

[GΠ (= PR) KL] 2 τοῖς μυρίοις P ‖ 6 τοὺς add. Mittelhaus ‖ 7 στρατείᾶς P στρατείας RK ‖ 8 προσελθὼν: em. Madvig | ηὔξατο ΠL ‖ 10 αὐτὸν Cor.: ἑαυτὸν ‖ 14 ἀμυνόμενος om. K ‖ 18 ἔδοξεν L[1] ‖ 21 τε om. L ‖ 23 μαρμεντίνων L μαμερτίνων δὲ GΠK ‖ 25 φόρου Sch. e ras. L: φόρους PK et ante ras. L φόροις R; G, in quo scriptura evanuit, φόρους potius quam φόροις videtur habuisse | πεποιημένον P ‖ 27—p. 186, 1 ἀπέκτεινεν συλλαβὼν P

ἀπέκτεινεν, αὐτοὺς δὲ νικήσας μάχῃ πολλὰ τῶν φρουρίων ἐξέκοψε.

2 a.277/6 Καρχηδονίοις δὲ συμβατικῶς ἔχουσι καὶ χρήματα βουλομένοις τελεῖν, εἰ γένοιτο φιλία, καὶ ναῦς ἀποστέλλειν, c ἀπεκρίνατο πλειόνων ἐφιέμενος μίαν εἶναι διάλυσιν καὶ 314 S φιλίαν πρὸς αὐτούς, εἰ πᾶσαν ἐκλιπόντες Σικελίαν ὅρῳ 6 3 χρῷντο τῇ Λιβυκῇ θαλάσσῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας. εὐτυχίᾳ δὲ καὶ ῥύμῃ τῶν παρόντων ἐπαιρόμενος, καὶ διώκων τὰς ἐλπίδας ἐφ' αἷς ἀπ' ἀρχῆς ἔπλευσε, πρώτης δὲ Λιβύης ἐφιέμενος καὶ ναῦς ἔχων πολλὰς πληρωμάτων ἐπι- 10 δεεῖς, ἤγειρεν ἐρέτας, οὐκ ἐπιεικῶς ἐντυγχάνων οὐδὲ πράως ταῖς πόλεσιν, ἀλλὰ δεσποτικῶς καὶ πρὸς ὀργὴν βιαζόμενος καὶ κολάζων, οὐκ εὐθὺς ὢν οὐδ' ἐν ἀρχῇ τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἑτέρων τῷ πρὸς χάριν ὁμι- 213 Z[1] λεῖν καὶ πάντα πιστεύειν καὶ μηδὲν ἐνοχλεῖν ὑπαγόμε- 15 d νος, εἶτα γινόμενος ἐκ δημαγωγοῦ τύραννος, ἀχαριστίας 4 τῇ χαλεπότητι καὶ ἀπιστίας προσωφλίσκανε δόξαν. οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡς ἀναγκαῖα συνεχώρουν καίπερ 5 δυσφοροῦντες· ἐπεὶ δὲ Θοίνωνα καὶ Σωσίστρατον, ἄνδρας ἡγεμονικοὺς ἐν Συρακούσαις, οἳ πρῶτοι μὲν αὐτὸν 20 ἐλθεῖν ἔπεισαν εἰς Σικελίαν, ἐλθόντι δὲ τὴν πόλιν εὐθὺς ἐνεχείρισαν καὶ τὰ πλεῖστα συγκατειργάσαντο τῶν Σικελικῶν, μήτ' ἄγειν σὺν αὐτῷ μήτ' ἀπολείπειν βουλόμενος ἐν ὑποψίαις εἶχε, καὶ Σωσίστρατος μὲν ἀπέστη φοβηθείς, Θοίνωνα δὲ τὰ αὐτὰ φρονεῖν αἰτιασάμενος 25 ἀπέκτεινεν, οὐ κατὰ μικρὸν οὐδὲ καθ' ἓν αὐτῷ μεθ- e ίστατο τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δεινοῦ τινος μίσους ἐγγε-

3 Diod. 22, 10, 5sq. || 7 Dion. Hal. 20, 8 App. Samn. 12 Zon. 8, 5, p. 377 || 19 Diod. 22, 7, 6. 8, 4

[GΠ (= PR) KL] 1 αὐτὸς L | τῆι μάχηι K || 3 δὲ om. L || 7 χρῶνται LG[2] || 8 ῥώμῃ: em. Zie. cl. Mar. 28, 9. Caes. 53, 3 || 10.11 ἐπιδεεῖς ἤγειρεν GL: ἐπεὶ δὲ εἰσήγειρεν ΠK || 16 γενόμενος Rei. || 19 θόνωνα KG[2] et ante corr. RL θύνωνα P | σωσίστρατον PL et fort. ante ras. R[1]: σώστρατον GK et e ras. R[2] || 21 ἔπεισαν ἐλθεῖν L || 22 τὰ om. L || 23 ἀπολιπεῖν: em. Sch. || 24 σώστρατος codd. omnes || 25 αἰτησάμενος ante corr. L || 27 ⟨τὰ⟩ τῶν πραγμάτων Anon. Mu. | ἐγγενομένου μίσους P

νομένου ταῖς πόλεσι πρὸς αὐτόν, αἳ μὲν προσετίθεντο Καρχηδονίοις, αἳ δ' ἐπήγοντο Μαμερτίνους. ἀποστάσεις 6
δ' ὁρῶν ἅπαντα καὶ νεωτερισμοὺς καὶ σύστασιν ἰσχυρὰν ἐφ' αὐτόν, ἐδέξατο γράμματα Σαυνιτῶν καὶ Ταραντίνων,
5 μόλις ἀντεχόντων ταῖς πόλεσιν αὐταῖς πρὸς τὸν πόλεμον, εἰργομένων δὲ τῆς χώρας ἁπάσης καὶ δεομένων βοηθεῖν.
τοῦτο δ' ἦν εὐπρέπεια, μὴ φυγὴν εἶναι μηδ' ἀπόγνωσιν 7
214 Z[1] τὸν ἀπόπλουν τῶν αὐτόθι πραγμάτων, τὸ δ' ἀληθὲς οὐ δυνάμενος κρατεῖν Σικελίας, ⟨ἀλλ'⟩ ὥσπερ νεὼς ταρα-
10 χθείσης [ἀλλ'] ἔκβασιν ζητῶν, αὖθις ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς *a. 276*
315 S Ἰταλίαν. λέγεται δ' ἀπαλλαττόμενος ἤδη πρὸς τὴν νῆσον 8 f
ἀπιδὼν εἰπεῖν τοῖς περὶ αὐτόν· „οἵαν ἀπολείπομεν ὦ φίλοι Καρχηδονίοις καὶ Ῥωμαίοις παλαίστραν". καὶ τοῦτο μὲν ὥσπερ εἰκάσθη μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἐγένετο.

15 **24.** Τῶν δὲ βαρβάρων συστάντων ἐπ' αὐτὸν ἀποπλέοντα, Καρχηδονίοις μὲν ἐν τῷ πορθμῷ ναυμαχήσας ἀπέβαλε τῶν νεῶν πολλάς, ταῖς δ' ἄλλαις κατέφυγε πρὸς **399**
τὴν Ἰταλίαν· Μαμερτῖνοι δὲ μυρίων οὐκ ἐλάττους προ- 2
διαβάντες, ἀντιτάξασθαι μὲν ἐφοβήθησαν, ἐν δὲ ταῖς δυσ-
20 χωρίαις ἐπιτιθέμενοι καὶ προσπίπτοντες, ἅπαν τὸ στράτευμα συνετάραξαν. ἔπεσε δὲ δύο θηρία, καὶ συχνοὶ τῶν ὀπισθοφυλακούντων ἀπέθνῃσκον. αὐτὸς οὖν ἀπὸ τοῦ 3
στόματος παρελάσας ἠμύνετο καὶ διεκινδύνευε πρὸς ἄνδρας ἠσκημένους μάχεσθαι καὶ θυμοειδεῖς. πληγεὶς δὲ
25 τὴν κεφαλὴν ξίφει καὶ μικρὸν ἐκ τῶν μαχομένων ἀποστάς, ἔτι μᾶλλον ἐπῆρε τοὺς πολεμίους. εἷς δὲ καὶ πολὺ 4
πρὸ τῶν ἄλλων ἐπιδραμών, ἀνὴρ τῷ τε σώματι μέγας καὶ τοῖς ὅπλοις λαμπρός, ἐχρῆτο τῇ φωνῇ θρασυτέρᾳ, καὶ b
προελθεῖν ἐκέλευεν αὐτὸν εἰ ζῇ. παροξυνθεὶς δ' ὁ Πύρ- 5
30 ρος ἐπέστρεψε βίᾳ [μετὰ] τῶν ὑπασπιστῶν, καὶ μετ' ὀρ-

11 mor. 184c || **15** App. Samn. 12 Paus. 1, 12, 5sq. Ined. Vat. 3 Iustin. 25, 3, 1

[GΠ (= PR) KL] **2** *μαμερτίνοις* **P** || **4** *ἐφ' αὐτὸν* (Anon.) Sch.: *ἐπ' αὐτὸν* || **7** *δ'* om. **L**[1] || **9—10** *ἀλλ'* trp. Zie. || **14** *ἐγένετο* Vulc.: *ἐγίγνετο* **GΠK** *ἐγίνετο* **L** || **16** *καρχηδονίους* **G** || **18** *μαμερτίνοι* **G**[1]**RK** || **25** *ὑποστὰς* **ΠKL**[1] || **26** *καὶ* om. **L**[1] || **30** *μετὰ* del. Emp.

a. 276 γῆς αἵματι πεφυρμένος καὶ δεινὸς ὀφθῆναι τὸ πρόσωπον ὠσάμενος δι' αὐτῶν, καὶ φθάσας τὸν βάρβαρον ἔπληξε κατὰ τῆς κεφαλῆς τῷ ξίφει πληγήν, ῥώμῃ τε τῆς χειρὸς ἅμα καὶ βαφῆς ἀρετῇ τοῦ σιδήρου μέχρι τῶν κάτω δια- 215 Z[1] δραμοῦσαν, ὥσθ' ἑνὶ χρόνῳ περιπεσεῖν ἑκατέρωσε τὰ 5
6 μέρη τοῦ σώματος διχοτομηθέντος. τοῦτο τοὺς βαρβάρους ἐπέσχε τοῦ πρόσω χωρεῖν, ὥς τινα τῶν κρειττόνων θαυμάσαντας καὶ καταπλαγέντας τὸν Πύρρον.

c 7 Ὁ δὲ τὴν ἄλλην ὁδὸν ἀδεῶς διεξελθών, ἧκεν εἰς Τάραντα δισμυρίους πεζοὺς καὶ τρισχιλίους ἱππεῖς κομίζων. 10
8 ἀναλαβὼν δὲ τῶν Ταραντίνων τοὺς κρατίστους, εὐθὺς ἐπὶ Ῥωμαίους ἦγεν ἐν τῇ Σαυνίτιδι στρατοπεδεύοντας.

25. Τῶν δὲ Σαυνιτῶν τά τε πράγματα διέφθαρτο καὶ 316 S τοῦ φρονήματος ὑφεῖντο, κεκρατημένοι μάχαις πολλαῖς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. ἐνῆν δέ τι καὶ πρὸς τὸν Πύρρον 15 ὀργῆς διὰ τὸν εἰς Σικελίαν πλοῦν· ὅθεν οὐ πολλοὶ τούτων
2 a. 275 αὐτῷ συνῆλθον. πάντας δὲ νείμας δίχα, τοὺς μὲν εἰς τὴν Λευκανίαν ἔπεμψεν, ἀντιληψομένους τοῦ ἑτέρου τῶν ὑπάτων ὡς μὴ βοηθοίη, τοὺς δ' ἦγεν αὐτὸς ἐπὶ Μάνιον
d Κούριον, ⟨περὶ⟩ πόλιν Βενεουεντὸν ἱδρυμένον ἐν ἀσφαλεῖ 20
3 καὶ περιμένοντα τὴν ἐκ τῆς Λευκανίας βοήθειαν· ἔστι δ' ὅτε καὶ μάντεων αὐτὸν οἰωνοῖς καὶ ἱεροῖς ἀποτρεπόντων
4 ἡσύχαζε. σπεύδων οὖν ὁ Πύρρος ἐπιθέσθαι τούτοις πρὶν ἐκείνους ἐπελθεῖν, ἄνδρας τε τοὺς κρατίστους καὶ τῶν θηρίων τὰ μαχιμώτατα λαβὼν νυκτὸς ὥρμησεν ἐπὶ τὸ 25
5 στρατόπεδον. περιιόντι δ' αὐτῷ μακρὰν καὶ δασεῖαν ὕλαις ὁδὸν οὐκ ἀντέσχε τὰ φῶτα, καὶ πλάναι τοῖς στρα- 216 Z[1] τιώταις συνέτυχον· καὶ περὶ ταῦτα γινομένης διατριβῆς,

Cap. 25 Dion. Hal. 20, 10—12 Zon. 8, 6, p. 377b sq. Liv. per. 14 Front. strat. 2, 2, 1. 4, 1, 14 Flor. 1, 13, 11 Oros. 4, 2, 3 sq. Eutrop. 2, 14 al.

[GΠ (= PR) KL] **5** χρόνῳ] χώρωι R[2] | πεσεῖν L[1] || **11** τοὺς κρατίστους τῶν ταραντίνων L || **12** διαστρατοπεδεύοντας L || **15** τῶν om. L || **20** κούρτιον L[2] | περὶ add. Steph. | βενεουεντὸν KL[2]: βενεβεντὸν G βενεούεντον Π βενεντὸν L[1] | ἱδρυμένην Π || **22** ὅτε] ὅτι Zie. | αὐτῶν L[1] et ante corr. R || **26** περὶ ὄντι P περιόντι R[1]L[1]

ἥ τε νὺξ ἐπέλιπε καὶ καταφανὴς ἦν ἅμ' ἡμέρᾳ τοῖς a. 275
πολεμίοις ἐπερχόμενος ἀπὸ τῶν ἄκρων, ὥστε θόρυβον e
πολὺν καὶ κίνησιν παρασχεῖν. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ἱερῶν τῷ 6
Μανίῳ γενομένων, καὶ τοῦ καιροῦ βοηθεῖν ἀναγκάζοντος,
5 ἐξελθὼν ἐνέβαλε τοῖς πρώτοις καὶ τρεψάμενος ἐφόβησε
πάντας, ὥστε καὶ πεσεῖν οὐκ ὀλίγους καὶ τῶν ἐλεφάντων
τινὰς ἁλῶναι καταλειφθέντας. αὕτη τὸν Μάνιον ἡ νίκη 7
κατήγαγε μαχόμενον εἰς τὸ πεδίον· καὶ συμβαλὼν ἐκ
προδήλου, τὸ μὲν ἐτρέψατο τῶν πολεμίων, ἔστι δ' ᾗ
10 βιασθεὶς ὑπὸ τῶν θηρίων καὶ συσταλεὶς πρὸς τὸ στρατό-
πεδον, τοὺς φύλακας ἐκάλει συχνοὺς ἐφεστῶτας τῷ
χάρακι μετὰ τῶν ὅπλων καὶ ἀκμῆτας. οἱ δ' ἐπιφανέντες 8
ἐκ τόπων ὀχυρῶν καὶ τὰ θηρία βάλλοντες ἠνάγκασαν f
ἀποστρέφεσθαι καὶ φυγῇ χωροῦντα διὰ τῶν συμμάχων
15 ὀπίσω ταραχὴν ἀπεργάσασθαι καὶ σύγχυσιν, ἣ τὸ νίκημα
παρέδωκε τοῖς Ῥωμαίοις, ἅμα δὲ καὶ τὸ κράτος τῆς
317 S ἡγεμονίας. καὶ γὰρ φρόνημα καὶ δύναμιν καὶ δόξαν ὡς 9
ἄμαχοι προσλαβόντες ἐκ τῆς ἀρετῆς ἐκείνης καὶ τῶν
ἀγώνων, Ἰταλίαν μὲν εὐθύς, ὀλίγῳ δ' ὕστερον Σικελίαν
20 κατέσχον.

26. Οὕτω μὲν οὖν ἐξέπεσε τῶν Ἰταλικῶν καὶ Σικε- 400
λικῶν ὁ Πύρρος ἐλπίδων, ἑξαετῆ χρόνον ἀναλώσας περὶ
τοὺς ἐκεῖ πολέμους καὶ τοῖς ⟨μὲν⟩ πράγμασιν ἐλαττωθείς,
τὸ δ' ἀνδρεῖον ἀνίκητον ἐν ταῖς ἥτταις διαφυλάξας, καὶ
25 νομισθεὶς ἐμπειρίᾳ μὲν πολεμικῇ καὶ χειρὶ καὶ τόλμῃ
πολὺ πρῶτος εἶναι τῶν καθ' αὑτὸν βασιλέων, ἃ δὲ ταῖς
217 Z[1] πράξεσιν ἐκτᾶτο, ταῖς ἐλπίσιν ἀπολλύναι, δι' ἔρωτα τῶν
ἀπόντων οὐδὲν εἰς ὃ δεῖ θέσθαι τῶν ὑπαρχόντων φθά-
σας. ὅθεν ἀπείκαζεν αὐτὸν ὁ Ἀντίγονος κυβευτῇ πολλὰ 2
30 βάλλοντι καὶ καλά, χρῆσθαι δ' οὐκ ἐπισταμένῳ τοῖς πε-
σοῦσι.

[GΠ (= PR) KL] 1 ἐπέλειπε G[1]P ‖ 7 καταλειφθέντας Paris. 1673: καταληφθέντας GΠKL ‖ 8 μαχούμενον: em. Zie. ‖ 16 καὶ om. L[1] ‖ 21 μὲν οὖν L: μὲν cett. ‖ 22 ἐλπίδων ὁ πύρρος G ‖ 23 μὲν add. Mu. ‖ 27 ⟨καὶ⟩ δι' Anon. Mu. ‖ 28 ἀπάντων L[1] | φθάσας Pflugk: σώσας codd. (ἰσχύσας Madvig)

3 Κομίσας δ' εἰς Ἤπειρον ὀκτακισχιλίους πεζοὺς καὶ
b πεντακοσίους ἱππεῖς, χρήματα δ' οὐκ ἔχων, ἐζήτει πό-
a. 274
4 λεμον ᾧ θρέψει τὸ στράτευμα. καί τινων Γαλατῶν αὐτῷ
προσγενομένων, ἐνέβαλεν εἰς Μακεδονίαν, Ἀντιγόνου τοῦ
Δημητρίου βασιλεύοντος, ὡς ἁρπαγῇ καὶ λεηλασίᾳ 5
5 χρησόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ πόλεις ἐλάμβανε συχνὰς καὶ
στρατιῶται δισχίλιοι μετέστησαν ὡς αὐτόν, ἐλπίσας τι
πλέον ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον, καὶ περὶ τὰ Στενὰ
6 προσπεσὼν συνετάραξε τὴν στρατιὰν ἅπασαν. οἱ δ' ἐπὶ
τῆς οὐραγίας τοῦ Ἀντιγόνου τεταγμένοι Γαλάται, συ- 10
χνοὶ τὸ πλῆθος ὄντες, ὑπέστησαν εὐρώστως, καὶ καρτερᾶς
μάχης γενομένης, τούτων μὲν οἱ πλεῖστοι κατεκόπησαν,
c οἱ δὲ τῶν ἐλεφάντων ἡγεμόνες ἐγκαταλαμβανόμενοι
7 παρέδωκαν ἑαυτοὺς καὶ τὰ θηρία πάντα. προσλαβὼν δ'
ὁ Πύρρος τηλικαῦτα, καὶ τῇ τύχῃ μᾶλλον ἢ τοῖς λογι- 15
σμοῖς χρώμενος, ἐπῆγε τῇ φάλαγγι τῶν Μακεδόνων, ἀνα-
8 πεπλησμένῃ ταραχῆς καὶ φόβου διὰ τὴν ἧτταν. ὅθεν ἐμ-
βολῆς μὲν ἔσχοντο καὶ μάχης πρὸς αὐτόν· ⟨ὁ⟩ δὲ τὴν δεξιὰν
προτείνων καὶ στρατηγοὺς καὶ ταξιάρχους ἀνακαλούμενος, 318 S
ἅπαντας ὁμαλῶς ἀπέστησε τοὺς πεζοὺς τοῦ Ἀντιγόνου. 20
9 κἀκεῖνος μὲν ὑποφεύγων ὅμως τῶν παραλίων τινὰς πό-
λεων κατέσχεν, ὁ δὲ Πύρρος ⟨ἐν⟩ εὐτυχήμασι τοσούτοις 218 Z[1]
d μέγιστον αὑτῷ πρὸς δόξαν οἰόμενος διαπεπρᾶχθαι τὸ
περὶ τοὺς Γαλάτας, τὰ κάλλιστα καὶ λαμπρότατα τῶν
λαφύρων ἀνέθηκεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἰτωνίδος Ἀθηνᾶς, 25
τόδε τὸ ἐλεγεῖον ἐπιγράψας (96 Preger)·

10 Τοὺς θυρεοὺς ὁ Μολοσσὸς Ἰτωνίδι δῶρον Ἀθάνᾳ
Πύρρος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασεν Γαλατᾶν,

3 Paus. 1, 13, 2. 3 Iustin. 25, 3, 5sq. || 22 Diod. 22, 11 Paus. 1, 13, 2 Anth. Pal. 6, 130

[GΠ (= PR) KL] 4 προσγινομένων L[1] || 6 χρησάμενος ante ras. L | τὰς πόλεις K || 9 συνετάραξε G: συνέταξε ΠKL | στρατιὰν GK: στρατείαν ΠL || 10 τεταγμένοι γαλάται τοῦ ἀντιγόνου L || 17 φόβου G[1]ΠK: θορύβου LG[2] || 18 ὁ add. Zie. | τὴν δὲ: trp. Zie. || 19 ταξιάρχας L || 21 ὅμως Cor.: ἅμα || 22 ἐν add. Mu. || 23 αὑτῷ Zie.: αὐτῷ || 26 ὑπογράψας L[1] ἐπὶ ὑπογράψας K

πάντα τὸν Ἀντιγόνου καθελὼν στρατόν· οὐ μέγα θαῦμα·
αἰχμηταὶ καὶ νῦν καὶ πάρος Αἰακίδαι.

μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθὺς ἀνελάμβανε τὰς πόλεις. τῶν 11
δ' Αἰγαίων κρατήσας, τά τ' ἄλλα χαλεπῶς ἐχρήσατο τοῖς a. 274
5 *ἀνθρώποις, καὶ φρουρὰν Γαλατικὴν ἐν τῇ πόλει κατέλιπε*
τῶν μετ' αὐτοῦ στρατευομένων. οἱ δὲ Γαλάται, γένος 12 e
ἀπληστότατον χρημάτων ὄντες, ἐπέθεντο τῶν βασιλέων
αὐτόθι κεκηδευμένων τοὺς τάφους ὀρύττειν, καὶ τὰ μὲν
χρήματα διήρπασαν, τὰ δ' ὀστᾶ πρὸς ὕβριν διέρριψαν.
10 *τοῦτο κούφως ἔδοξε καὶ ὀλιγώρως ἐνεγκεῖν ὁ Πύρρος, ἢ* 13
δι' ἀσχολίας τινὰς ὑπερθέμενος, ἢ παρεὶς ὅλως διὰ φόβον
τὸ κολάσαι τοὺς βαρβάρους· ὅθεν ἤκουσε κακῶς ὑπὸ
τῶν Μακεδόνων.

Οὔπω δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῷ βεβαιότητα καὶ σύ- 14
15 *στασιν ἐχόντων μόνιμον, ᾐωρεῖτο τῇ γνώμῃ πάλιν πρὸς*
ἑτέρας ἐλπίδας. καὶ τὸν μὲν Ἀντίγονον ἐφυβρίζων ἀναί- 15
σχυντον ἐκάλει, μὴ λαμβάνοντα θοἰμάτιον, ἀλλ' ἔτι τὴν f
πορφύραν φοροῦντα, Κλεωνύμου δὲ τοῦ Σπαρτιάτου
219 Z[1] *παραγενομένου καὶ καλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὴν Λακεδαί-*
20 *μονα, προθύμως ὑπήκουσεν. ὁ δὲ Κλεώνυμος ἦν μὲν* 16
γένους βασιλικοῦ, δοκῶν δὲ βίαιος εἶναι καὶ μοναρχικός,
319 S *οὔτ' εὔνοιαν οὔτε πίστιν εἶχεν, ἀλλ' Ἄρευς ἐβασίλευε.*
καὶ τοῦτο μὲν [ἓν] ἦν κοινὸν ἔγκλημα καὶ πρεσβύτερον 17
αὐτῷ πρὸς τοὺς πολίτας· γυναῖκα δὲ καλὴν καὶ γένους **401**
25 *βασιλικοῦ Χιλωνίδα τὴν Λεωτυχίδου πρεσβύτερος ὢν*
ἔγημεν ὁ Κλεώνυμος. ἡ δ' Ἀκροτάτῳ τῷ Ἄρεως ἐπιμα- 18
νεῖσα, μειρακίῳ καθ' ὥραν ἀκμάζοντι, λυπηρὸν ἐρῶντι
τῷ Κλεωνύμῳ καὶ ἄδοξον ὁμοῦ παρεῖχε τὸν γάμον· οὐδένα
γὰρ ἐλάνθανε Σπαρτιατῶν καταφρονούμενος ὑπὸ τῆς

4 Diod. 22, 12 || **18** Paus. 1, 13, 6 Parthen. 23 || **20** Plut. Ag. et Cl. 3, 6

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **3** *μετὰ τὴν μάχην δέ*: trp. Li. || **4** *Αἰγεῶν* Sch. || **14** *οὔπω* e corr. **R**: *οὕτω* **GPKL** et ante corr. **R** || **19** *λακεδαιμονίαν* **P** || **23** *ἓν* del. Zie. || **26** *ἀκρωτάτω* ante ras. **G** | *ἄρεως*] *ε* in ras. **G**[3] *ἄρεος* **L**

19 γυναικός. οὕτω δὲ τῶν κατ' οἶκον ἀνιαρῶν τοῖς πολιτικοῖς προσγενομένων, ὑπ' ὀργῆς καὶ βαρυθυμίας ἐπῆγε τῇ
a. 273 Σπάρτῃ τὸν Πύρρον, ἔχοντα δισμυρίους καὶ πεντακισχιλίους πεζούς, δισχιλίους δ' ἱππεῖς, ἐλέφαντας δ'
20 εἰκοσιτέσσαρας· ὥστε τῷ μεγέθει τῆς παρασκευῆς εὐθὺς 5
b εἶναι κατάδηλον οὐ Κλεωνύμῳ τὴν Σπάρτην, ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον ἑαυτῷ κτώμενον, ἐπεὶ τῷ γε λόγῳ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔξαρνος ἦν τοὺς Λακεδαιμονίους, πρεσβεύ-
21 σαντας εἰς Μεγάλην πόλιν. ἔφη γὰρ ἐλευθερώσων τὰς ὑπ' Ἀντιγόνῳ πόλεις ἀφῖχθαι, καὶ νὴ Δία τοὺς νεωτέρους 10 παῖδας εἰς Σπάρτην, εἰ μή τι κωλύει, πέμψων ἐντραφησομένους τοῖς Λακωνικοῖς ἔθεσιν, ὡς τούτῳ πλέον ἔχοιεν
22 ἤδη τῶν πάντων βασιλέων. ταῦτα πλαττόμενος καὶ παράγων τοὺς ἐντυγχάνοντας αὐτῷ καθ' ὁδόν, ὡς πρῶτον 220 Z[1] ἥψατο τῆς Λακωνικῆς, ἁρπαγὴν ἐποιεῖτο καὶ λεηλασίαν. 15
23 ἐγκαλούντων δὲ τῶν πρέσβεων, ὅτι μὴ καταγγείλας
c πόλεμον ἐξενήνοχε πρὸς αὐτούς, „ἀλλ' οὐδ' ὑμᾶς" ἔφη „τοὺς Σπαρτιάτας ἴσμεν ὅ τι ἂν μέλλητε ποιεῖν ἑτέροις
24 προλέγοντας." εἷς δὲ τῶν παρόντων, ὄνομα Μανδρικλείδας, εἶπε τῇ φωνῇ λακωνίζων· „αἰ μὲν ἐσσὶ τύ γε 20 θεός, οὐδὲν μὴ πάθωμεν· οὐ γὰρ ἀδικεῦμεν· αἰ δ' ἄνθρωπος, ἔσσεται καὶ τεῦ κάρρων ἄλλος."

27. Ἐκ τούτου κατέβαινεν ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα, καὶ τοῦ Κλεωνύμου κελεύοντος ἐξ ἐφόδου προσβαλεῖν, φοβηθεὶς ὁ Πύρρος, ὡς λέγεται, μὴ διαρπάσωσιν οἱ στρα- 320 S τιῶται τὴν πόλιν ἐν νυκτὶ προσπεσόντες, ἐπέσχεν, εἰπὼν 26

7 Polyaen. 6, 6, 2 ‖ 19 mor. 219f ‖ Cap. 27—29 Paus. 1, 13, 6 Polyaen. 8, 49 Iustin. 25, 4, 6—10

[GΠ (= PR) KL] 2 ῥαθυμίας G²PL ‖ 7 κτώμενος: em. Rei. | καὶ om. G ‖ 8 πρεσβεύσοντας K πρεσβεύοντας L ‖ 11 κωλύῃ GR¹K | ἐντραφησομένοις Π ‖ 12 τοῦτο Paris. 1673 Sch. ‖ 13 ἤδη τῶν om. G | πάντων] ἄλλων Cor. ⟨ἄλλων⟩ πάντων Zie. ‖ 16 πρεσβυτέρων L¹ ‖ 19 μανδρικλείδας L et ut vid. G¹: μανδρικλίδας R μανδρικίδας G²PK Ἀνδροκλείδας Sch. (e Parisinis, qui μανδροκλείδας); Δερκυλλίδας mor. ‖ 21 οὐδὲν] οὐ δέος Anon. Mu. ‖ 22 ἔσσεαι G²R²L¹ | καὶ om. G | τεῦ κάρρων G¹: πευκαρπῶν ΠKLG² (aliter mor.)

ὅτι ταὐτὸ ποιήσουσι μεθ' ἡμέραν. αὐτοί τε γὰρ ἦσαν 2 a. 273
ὀλίγοι καὶ ἀπαράσκευοι διὰ τὸ αἰφνίδιον, ὅ τ' Ἄρευς οὐκ d
ἐτύγχανε παρών, ἀλλ' ἐν Κρήτῃ Γορτυνίοις πολεμουμέ-
νοις βοηθῶν. καὶ τοῦτο δὴ μάλιστα τὴν πόλιν ἔσωσε, δι' 3
5 ἐρημίαν καὶ ἀσθένειαν καταφρονηθεῖσαν. ὁ μὲν γὰρ
Πύρρος οὐδένα μαχεῖσθαι νομίζων κατηυλίσατο, τοῦ δὲ
Κλεωνύμου τὴν οἰκίαν οἵ τε φίλοι καὶ εἵλωτες οὕτως ἐκόσ-
μησαν καὶ παρεσκεύασαν, ὡς δειπνήσοντος τοῦ Πύρρου
παρ' αὐτῷ. γενομένης δὲ νυκτός, οἱ Λακεδαιμόνιοι πρῶ- 4
221 Z¹ τον μὲν ἐβουλεύσαντο τὰς γυναῖκας εἰς Κρήτην ἀποστέλ-
11 λειν· αἱ δ' ἀντέστησαν, Ἀρχιδαμία δὲ καὶ ξίφος ἔχουσα
πρὸς τὴν γερουσίαν ἦλθεν, ἐγκαλοῦσα τοῖς ἀνδράσιν
ὑπὲρ τῶν γυναικῶν, εἰ ζῆν αὐτὰς ἀξιοῦσι τῆς Σπάρτης e
ἀπολομένης. ἔπειτα τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων παρ- 5
15 άλληλον ἔγνωσαν ἐμβαλόντες τάφρον ἔνθεν καὶ ἔνθεν
αὐτῆς στῆσαι τὰς ἁμάξας, μέχρι τοῦ μέσου τῶν τροχῶν
καταχώσαντες, ὅπως ἕδραν ἔχουσαι δυσεκβίαστον ἐμπο-
δὼν ὦσι τοῖς θηρίοις. ἀρχομένοις δὲ ταῦτα πράττειν 6
ἧκον αὐτοῖς τῶν παρθένων καὶ γυναικῶν αἱ μὲν ⟨ἐν⟩
20 ἱματίοις καταζωσάμεναι τοὺς χιτωνίσκους, αἱ δὲ μονο-
χίτωνες, συνεργασόμεναι τοῖς πρεσβυτέροις. τοὺς δὲ 7
μάχεσθαι μέλλοντας ἐκέλευον ἡσυχάζειν, καὶ λαβοῦσαι
μέτρον αὐταὶ καθ' αὑτὰς ἐξειργάσαντο τῆς τάφρου τὸ τρί-
τον μέρος. ἦν δὲ τὸ μὲν πλάτος αὐτῆς πήχεων ἕξ, τὸ δὲ 8 f
25 βάθος τεσσάρων, τὸ δὲ μῆκος ὀκτάπλεθρον, ὡς ἱστορεῖ
Φύλαρχος (FGrH 81 F 48), ὡς δ' Ἱερώνυμος (FGrH 154
F 14) ἔλαττον. ἅμα δ' ἡμέρᾳ κινουμένων τῶν πολεμίων, 9
τὰ ὅπλα τοῖς νέοις ὀρέγουσαι καὶ παραδιδοῦσαι τὴν τάφρον,
ἀμύνειν καὶ φυλάττειν ἐκέλευον, ὡς ἡδὺ μὲν νικᾶν ἐν
30 ὀφθαλμοῖς τῆς πατρίδος, εὐκλεὲς δὲ θνήσκειν ἐν χερσὶ
321 S μητέρων καὶ γυναικῶν, ἀξίως τῆς Σπάρτης πεσόντας.
ἡ δὲ Χιλωνὶς ἐκποδὼν οὖσα καθ' ἑαυτὴν βρόχον εἶχεν 10 402

[GΠ (= PR) KL] **2** ὅ τ' Rei.: ὁ δὲ || **3** ἐν τῇ κρήτῃ P | γοργυνίους PR[1] γοργονίοις K || **6** κατηυλήσατο L || **16** στήσας K | τὸ μέσον: em. Rei. || **17** καταταχώσαντες K || **19** ἐν add. Cor. || **20** ἱμαντίοις Anon. Mu. || **24** μὲν om. KL || **32** αὐτὴν L

a. 273 ἐνημμένον, ὅπως ἐπὶ τῷ Κλεωνύμῳ μὴ γένοιτο τῆς πόλεως ἁλούσης.

28. Αὐτὸς μὲν οὖν ὁ Πύρρος ἐβιάζετο κατὰ στόμα τοῖς ὁπλίταις πρὸς ἀσπίδας πολλὰς τῶν Σπαρτιατῶν ἀντιπαρατεταγμένας καὶ τάφρον οὐ περατὴν οὐδὲ βάσιν 5 ἀσφαλῆ τοῖς μαχομένοις παρέχουσαν ὑπὸ χαυνότητος. 222 Z[1] 2 ὁ δὲ παῖς Πτολεμαῖος ἔχων δισχιλίους Γαλάτας καὶ Χαόνων λογάδας ἐξελίξας τὴν τάφρον, ἐπειρᾶτο κατὰ τὰς 3 ἁμάξας ὑπερβαίνειν. αἱ δ' ὑπὸ βάθους καὶ πυκνότητος οὐ μόνον τούτοις τὴν ἔφοδον, ἀλλὰ καὶ τοῖς Λακεδαιμο- 10 b 4 νίοις δύσεργον ἐποίουν τὴν βοήθειαν. ἀνασπώντων δὲ τῶν Γαλατῶν τοὺς τροχοὺς καὶ ὑποσυρόντων τὰς ἁμάξας εἰς τὸν ποταμόν, κατιδὼν τὸν κίνδυνον ὁ νεανίας Ἀκρότατος καὶ τὴν [τε] πόλιν διαδραμὼν μετὰ τριακοσίων, περιῆλθε τὸν Πτολεμαῖον, οὐ συνορώμενος ὑπ' αὐτοῦ διά 15 τινας συγκλινίας, ἕως προσέβαλε τοῖς ἐσχάτοις καὶ μεταβαλόντας ἠνάγκασε μάχεσθαι πρὸς ἑαυτόν, ὠθουμένους ὑπ' ἀλλήλων εἴς τε τὴν τάφρον καὶ περὶ ταῖς ἁμάξαις πίπτοντας, ἄχρι οὗ φόνῳ πολλῷ μόλις ἀνεκόπησαν. 5 ἐθεῶντο δ' οἵ τε πρεσβύτεροι καὶ τῶν γυναικῶν τὸ πλῆ- 20 θος ἀριστεύοντα τὸν Ἀκρότατον. ἐπεὶ δ' ἀπῄει πάλιν διὰ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν αὑτοῦ τάξιν, αἵματος κατάπλεως c καὶ γαῦρος ὑπὸ τῆς νίκης ἐπηρμένος, καὶ μείζων ἔδοξε γεγονέναι καὶ καλλίων ταῖς Λακαίναις, καὶ τὴν Χιλωνίδα 6 τοῦ ἔρωτος ἐζήλουν. τῶν δὲ πρεσβυτέρων τινὲς ἐπηκο- 25 λούθουν βοῶντες· „οἷχε Ἀκρότατε καὶ οἷφε τὰν Χιλωνίδα· 7 μόνον παῖδας ἀγαθοὺς τᾷ Σπάρτᾳ ποίει.“ κατὰ δὲ τὸν Πύρρον αὐτὸν ἰσχυρᾶς μάχης συνεστώσης, ἄλλοι τε λαμπρῶς ἠγωνίζοντο, καὶ Φύλλιος ἐπὶ πλεῖστον ἀντισχὼν καὶ πλείστους ἀποκτείνας τῶν βιαζομένων, ὡς ᾔσθετο 30 τραυμάτων πλήθει παραλυόμενον ἑαυτόν, ἐκστάς τινι τῶν 322 S

[GΠ (= PR) KL] 5 ἀντιπαρατεταγμένος G || 14 τε del. Sint. || 17 ὠθουμένοις L[1] ὠθούμενος ante corr. R || 18 περὶ] παρὰ L[2] || 26 οἷχε Toup: ὄχεε P ὤχεαι GRKL οἷχε' (pro οἷχεο) Liddell-Scott οἷφε Ἀκρ. [καὶ οἷφε] Wil. | οἷφει P || 27 τῆι σπάρτηι P || 31 γρ πλήθη mg. G[2]

223 Z¹ ἐπιτεταγμένων τῆς χώρας ἔπεσεν ἐντὸς τῶν ὅπλων, ὥστε d a. 273
μὴ γενέσθαι τὸν νεκρὸν ὑπὸ τοῖς πολεμίοις.

29. Νυκτὸς δ' ἡ μάχη διεκρίθη, καὶ κοιμώμενος ὁ
Πύρρος ὄψιν εἶδε τοιαύτην. ἐδόκει βάλλεσθαι κεραυνοῖς
5 ὑπ' ἀετοῦ τὴν Λακεδαίμονα καὶ φλέγεσθαι πᾶσαν, αὐτὸς
δὲ χαίρειν. ὑπὸ δὲ τῆς χαρᾶς ἐξεγρόμενος, τούς θ' 2
ἡγεμόνας ἐκέλευεν ἐν παρασκευῇ τὸν στρατὸν ἔχειν, καὶ
τοῖς φίλοις διηγεῖτο τὸν ὄνειρον, ὡς ληψόμενος κατὰ
κράτος τὴν πόλιν. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι θαυμασίως ἐπεί- 3
10 θοντο, Λυσιμάχῳ δ' οὐκ ἤρεσκεν ἡ ὄψις, ἀλλ' ἔφη δεδιέ-
ναι μή, καθάπερ τὰ βαλλόμενα τοῖς κεραυνοῖς ἀνέμβατα
μένει χωρία, καὶ τῷ Πύρρῳ προσημαίνῃ τὸ θεῖον ἀνείσ-
οδον ἔσεσθαι τὴν πόλιν. ὁ δὲ Πύρρος εἰπὼν ὅτι ταῦτα μέν 4
ἐστι πυλαϊκῆς ὀχλαγωγίας καὶ ἀσοφίαν ἔχοντα πολλήν, e
15 ἐκεῖνο δὲ δεῖ τὰ ὅπλα διὰ χειρῶν ἔχοντας ὑποβάλλειν
ἑαυτοῖς (Il. 12, 243)

εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ Πύρρου,

ἐξανέστη καὶ προσῆγεν ἅμ' ἡμέρᾳ τὸν στρατόν. ἠμύ- 5
νοντο δὲ προθυμίᾳ καὶ ἀρετῇ παρὰ δύναμιν οἱ Λακεδαι-
20 μόνιοι· καὶ παρῆσαν αἱ γυναῖκες, ὀρέγουσαι βέλη καὶ σι-
τία καὶ ποτὸν τοῖς δεομένοις προσφέρουσαι καὶ ἀναλαμ-
βάνουσαι τοὺς τιτρωσκομένους. τὴν δὲ τάφρον οἱ Μα- 6
κεδόνες χοῦν ἐπειρῶντο, πολλὴν συμφοροῦντες ὕλην, ὑφ'
ἧς ὅπλα καὶ σώματα νεκρῶν ἐπιχεομένης ἀπεκρύπτετο.
25 καὶ πρὸς τοῦτο τῶν Λακεδαιμονίων βοηθούντων, ὤφθη 7 f
παρὰ τὴν τάφρον καὶ τὰς ἁμάξας ὁ Πύρρος ἵππῳ βιαζό-
224 Z¹ μενος εἰς τὴν πόλιν. κραυγῆς δὲ τῶν κατὰ τοῦτο τεταγ- 8
μένων γενομένης καὶ δρόμου καὶ ἀλαλαγμοῦ τῶν γυναι-
κῶν, ἤδη διεξελαύνοντι τῷ Πύρρῳ καὶ προσκειμένῳ τοῖς

[GΠ(=PR)KL] 5 ἀετοῦ Anon. Mu.: αὐτοῦ | αὐτὸν P || 6 ἐξεγειρόμενος G¹, corr. in mg. m. 2 || 9 θαυμασίως G: θαυμαστῶς ΠKL || 12 μένη L¹ | προσημαίνει G¹R¹K || 14 καὶ ἀσάφειαν Br. κενοσοφίαν Madvig || 15 ἐκείνω L² || 16 ἑαυτοὺς L² || 22 δὲ G: τε ΠKL || 26 ⟨τῇ⟩ ἵππῳ Zie. || 28 ὀλολυγμοῦ Bekker, sed cf. Rom. 19, 2

a. 273 *κατὰ πρόσωπον ἐξήλατο Κρητικῷ βέλει πληγεὶς ὁ ἵππος*
ὑπὸ τὴν γαστέρα καὶ κατέβαλε δυσθανατῶν τὸν Πύρρον 323 S
408 9 *εἰς τόπους ὀλισθηροὺς καὶ κατάντεις. θορυβουμένων δὲ*
περὶ τοῦτον τῶν ἑταίρων, ἐπέδραμον οἱ Σπαρτιᾶται, καὶ
10 *χρώμενοι τοῖς βέλεσιν ἐξέωσαν ἅπαντας. ἐκ δὲ τούτου καὶ* 5
τὴν ἄλλην μάχην ἔπαυεν, οἰόμενος ἐνδώσειν τι τοὺς
Λακεδαιμονίους, σχεδὸν ἁπάντων κατατετρωμένων αὐτοῖς,
11 *πεπτωκότων δὲ πολλῶν. ἡ δ' ἀγαθὴ τύχη τῆς πόλεως,*
εἴτε πεῖραν ἀρετῆς λαμβάνουσα τῶν ἀνδρῶν, εἴθ' ἑαυτῆς
ὅσην ἐν ἀπόροις ἔχει δύναμιν ἀπόδειξιν διδοῦσα, μοχθηρὰς 10
ἤδη τῶν Λακεδαιμονίων ἐχόντων τὰς ἐλπίδας, Ἀμεινίαν τε
Φωκέα τῶν Ἀντιγόνου στρατηγῶν ἐκ Κορίνθου βοηθή-
b *σαντα παρεισήγαγε μετὰ ξένων, καὶ τοῦτον ἄρτι δεδεγ-*
μένων, ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς Ἄρευς ἧκεν ἐκ Κρήτης, δισχι-
12 *λίους στρατιώτας κομίζων. αἵ τε δὴ γυναῖκες εὐθὺς ἐπὶ* 15
τὰς οἰκίας ἐσκεδάσθησαν, οὐδὲν ἔτι πολυπραγμονεῖν
ἀξιοῦσαι τῶν πολεμικῶν, καὶ τοὺς παρ' ἡλικίαν ἐν τοῖς
ὅπλοις ὑπ' ἀνάγκης γενομένους ἀφέντες, αὐτοὺς ἐπὶ τὴν
μάχην ἔταξαν.

30. *Τὸν δὲ Πύρρον ἔσχε μέν τις ἀλκὴ καὶ φιλοτιμία* 20
μᾶλλον διὰ τοὺς προσγεγονότας κρατῆσαι τῆς πόλεως· ὡς
δ' οὐδὲν ἐπέραινε, πληγὰς λαβὼν ἀπέστη καὶ τὴν χώραν
ἐπόρθει, διανοούμενος αὐτόθι χειμάσαι.

2 *Τὸ δὲ χρεὼν ἦν ἄφυκτον. ἐν γὰρ Ἄργει στάσις ἦν*
Ἀριστέου πρὸς Ἀρίστιππον. ἐπεὶ δ' ὁ Ἀρίστιππος ἐδόκει 225 Z[1]
c *χρῆσθαι φίλῳ τῷ Ἀντιγόνῳ, φθάσας ὁ Ἀριστέας ἐκάλει* 26
3 *τὸν Πύρρον εἰς τὸ Ἄργος. ὁ δ' ἐλπίδας ἐξ ἐλπίδων ἀεὶ*
κυλίνδων, καὶ ταῖς μὲν εὐτυχίαις ἐπ' ἄλλας χρώμενος
ἀφορμαῖς, ἃ δ' ἔπταιεν ἑτέροις βουλόμενος ἀναπληροῦν

24 Polyaen. 8, 68

[**G*Π* (= PR) KL**] **4** *τούτω* **K** || **9** *εἴθ'* **G**: *ἐφ'* ***Π*KL** || **10** *εἴτε* ante *ὅσην* inser. **R^{2}L^2** | *ἔχειν* **PR^1** | *ἀποδείξειν* **R^1** || **11** *ἀμινίαν* **G^1** || **12** *βοηθήσοντα*: corr. Blaß || **13** *τούτων* **G^{1}R^{2}KL** || **20** *ἀλκὴ*] *ἅμιλλα* Br. cl. p. 244, 25 *ζῆλος* Zie. cl. mor. 806e || **21** *προγεγονότας* **PL^2** || **25** *ὁ* om. **L** || **28** *ἄλλας* Br.: *ἄλλαις* **G^{2}PL** et e corr. **R** *ἄλλα* **G^{1}K** et ante corr. **R**

πράγμασιν, οὐθ' ἧτταν οὔτε νίκην ὅρον ἐποιεῖτο τοῦ a. 273
ταράττεσθαι καὶ ταράττειν. εὐθὺς οὖν ἀνεζεύγνυεν ἐπὶ 4
τὸ Ἄργος. ὁ δ' Ἄρευς ἐνέδρας τε πολλὰς ὑφεὶς καὶ κατα-
λαβὼν τὰ χαλεπώτατα τῆς ὁδοῦ, περιέκοπτε τοὺς Γαλά-
5 *τας καὶ τοὺς Μολοσσοὺς ὀπισθοφυλακοῦντας. τῷ δὲ* 5
324 S *Πύρρῳ προείρητο μὲν ἐκ τῶν ἱερῶν ἀλόβων γενομένων*
ὑπὸ τοῦ μάντεως ἀποβολή τινος τῶν ἀναγκαίων, παρὰ
δὲ τὸν καιρὸν τότε τῷ θορύβῳ καὶ τῷ κινήματι τὸν λογι- d
σμὸν ἐκκρουσθείς, ἐκέλευσε τὸν υἱὸν Πτολεμαῖον λαβόντα
10 *τοὺς ἑταίρους παραβοηθεῖν, αὐτὸς δὲ θᾶττον ἐκ τῶν*
στενῶν ἐφελκόμενος τὴν στρατιὰν ὑπῆγεν. ὀξείας δὲ 6
περὶ τὸν Πτολεμαῖον μάχης γενομένης, καὶ τῶν ἐπιλέκ-
των Λακεδαιμονίων, ὧν Εὔαλκος ἡγεῖτο, τοῖς μαχομένοις
πρὸ αὐτοῦ συμπλεκομένων, ἀνὴρ πλήκτης καὶ δραμεῖν
15 *ὀξύς, Ὄροισσος ὄνομα, Κρὴς Ἀπτεραῖος, ἐκ πλαγίου*
παραδραμὼν ἀγωνιζόμενον ἐκθύμως τὸν νεανίσκον ἐπά-
ταξε καὶ κατέβαλε. πεσόντος δ' ἐκείνου καὶ τροπῆς γενο- 7
μένης τῶν περὶ αὐτόν, οἱ Λακεδαιμόνιοι διώκοντες καὶ e
κρατοῦντες ἔλαθον εἰς τὸ πεδίον συνεμβαλόντες καὶ
226 Z[1] *ἀποληφθέντες ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν· ἐφ' οὓς ὁ Πύρρος, ἄρτι*
21 *τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς ἀκηκοὼς καὶ περιπαθῶν, ἐπ-*
έστρεψε τοὺς ἱππεῖς τῶν Μολοσσῶν. καὶ πρῶτος εἰσελά- 8
σας ἐνεπίμπλατο φόνου τῶν Λακεδαιμονίων, ἀεὶ μέν τις
ἄμαχος καὶ δεινὸς ἐν τοῖς ὅπλοις φαινόμενος, τότε δ'
25 *ὑπερβάλλων τόλμῃ καὶ βίᾳ τοὺς προτέρους ἀγῶνας. ἐπεὶ* 9
δ' ἐπέβαλε τῷ Εὐάλκῳ τὸν ἵππον, ὁ μὲν ἐκ πλαγίου
παραστὰς μικρὸν ἐδέησε τῷ ξίφει τὴν ἐπὶ τῆς ἡνίας χεῖρα
διακόψαι τοῦ Πύρρου, τὴν δ' ἡνίαν πατάξας ἀπέκοψεν.

[G*Π* (= PR) KL] 6 *ἀλώβων* P || 7 *ὑπὸ* Cor.: *ἀπὸ* | *ἀποβολὴ* P: *ἀποβολὴν* GRKL || 8 *τῶν λογισμῶν* Zie. || 12 *Πτολεμαῖον*] *πόλεμον* P || 13 *ἔβαλκος* P || 14 *πρὸ αὐτοῦ* Emp.: *πρὸς αὐτοὺς* ||

15 *ὅροισσος* G[1] P: *ὅρυσσος* G[2] *ὅρυσσος* (ρ supra) L *ὅροις τόσον* (?) R[1] *ὅροισος* in ras. R[2] *ὅροις οσον* K | *πτεραῖος* GPL || 19 *συμβαλόντες*: em. Cor. || 20 *ἀποληφθέντες* Reiskii G[1]: *ἀπολειφθέντες* G[2]*Π*KL || 23 *ἐνεπίπλατο* L[1] *ἐνεπιμπλᾶτο* *Π* || 27 *ἡνίαν* P *ἡνίας* et l. 28 *ἡνίαν* R[1] || 28 *τοῦ πύρρου διακόψαι* L

a. 273 10 ὁ δὲ Πύρρος ἅμα τῇ πληγῇ τοῦ δόρατος διελάσας ἐκεῖ-
f νον, ἀπερρύη τοῦ ἵππου, καὶ πεζὸς ἤδη πάντας ἐπὶ τῷ
11 Εὐάλκῳ μαχομένους ἀπέκτεινε τοὺς λογάδας. καὶ μέγα
τοῦτο τῇ Σπάρτῃ παρανάλωμα τοῦ πολέμου πέρας ἔχον-
τος ἐποίησεν ἡ φιλοτιμία τῶν ἀρχόντων. 5

31. Ὁ δὲ Πύρρος ὥσπερ ἐναγισμόν τινα τῷ παιδὶ
τελέσας καὶ λαμπρὸν ἐπιτάφιον ἀγωνισάμενος, καὶ πολὺ
τῆς λύπης ἐν τῷ πρὸς τοὺς πολεμίους ἀφεὶς θυμῷ, προ-
404 2 ῆγεν ἐπὶ τὸ Ἄργος. καὶ τὸν Ἀντίγονον ἤδη πυνθανόμε-
νος ἐπὶ τῶν ἄκρων ὑπὲρ τοῦ πεδίου καθῆσθαι, περὶ τὴν 325 S
3 Ναυπλίαν ἐστρατοπέδευσε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ κήρυκα πρὸς 11
τὸν Ἀντίγονον ἔπεμψε, λυμεῶνά τε καλῶν καὶ προκαλού-
μενος εἰς τὸ πεδίον καταβάντα διαγωνίσασθαι περὶ τῆς
4 βασιλείας. ὁ δ' ἀπεκρίνατο τὴν μὲν αὑτοῦ στρατηγίαν
οὐχ ὅπλων μᾶλλον ἢ καιρῶν εἶναι, τῷ δὲ Πύρρῳ πολλὰς 15
5 ὁδοὺς ἀνεῳγέναι πρὸς θάνατον, εἰ ζῆν μὴ σχολάζει. πρὸς
δ' ἀμφοτέρους πρέσβεις ἧκον ἐξ Ἄργους, ἀπαλλάττεσθαι 227 Z[1]
δεόμενοι καὶ τὴν πόλιν ἐᾶν μηδετέρου γενομένην, εὔνουν
b 6 δ' οὖσαν ἀμφοτέροις. ὁ μὲν οὖν Ἀντίγονος ἐπείθετο καὶ
τὸν υἱὸν ἐδίδου τοῖς Ἀργείοις ὅμηρον, ὁ δὲ Πύρρος ὡμο- 20
λόγει μὲν ἀπαλλαγήσεσθαι, μὴ παρέχων δὲ πίστιν ὑπ-
οπτότερος ἦν.

7 Γίνεται δὲ σημεῖον αὐτῷ τε τῷ Πύρρῳ μέγα· τῶν γὰρ
βοῶν τεθυμένων αἱ κεφαλαὶ κείμεναι χωρὶς ἤδη τάς τε
γλώττας ὤφθησαν προβάλλουσαι καὶ περιλιχμώμεναι τὸν 25
ἑαυτῶν φόνον· ἔν τε τῇ πόλει τῶν Ἀργείων ἡ τοῦ Λυ-
κείου προφῆτις Ἀπόλλωνος ἐξέδραμε, βοῶσα νεκρῶν ὁρᾶν
καὶ φόνου κατάπλεω τὴν πόλιν, τὸν δ' ἀετὸν ἐπὶ τὸν
ἀγῶνα χωροῦντα, εἶτα φροῦδον εἶναι.

15 cf. Plut. Anton. 75, 1 || **23** Plin. n. h. 11, 197

[GΠ (= PR) KL] **8** ὑφεὶς L[2] || **9** ἄργος G[t]ΠL[2]: ἔργον L[1] et in mg. G[2] || **11** ναυπλεῖαν R[1] || **16** σχολάζῃ G[1] || **23** γίγνεται R | δὲ] δὴ P || **26** αὐτῶν GL | λυκίου G et ante corr. R || **27** ἀπολλωνίς: em. Anon. Xy. || **28** κατάπλεων L[2]

32. Σκότους δὲ πολλοῦ προσμείξας ὁ Πύρρος τοῖς a. 273
τείχεσι, καὶ πύλην εὑρών, ἣν Διαμπερὲς καλοῦσιν, ἀνεῳγ-
μένην ὑπὸ τοῦ Ἀριστέου αὐτοῖς, ἄχρι μὲν τοῦ παρεισ- c
πεσεῖν τοὺς Γαλάτας τοὺς παρ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγορὰν
5 καταλαβεῖν ἐλάνθανε· τῆς δὲ πύλης τοὺς ἐλέφαντας οὐ 2
δεχομένης καὶ διὰ τοῦτο τοὺς πύργους αὐτῶν ἀφαιρούν-
των, εἶτα πάλιν ἐν σκότει καὶ θορύβῳ περιτιθέντων, καὶ
γενομένης διατριβῆς, οἱ Ἀργεῖοι συναισθόμενοι πρὸς τὴν
Ἀσπίδα καὶ τοὺς ὀχυροὺς τόπους ἀνέθεον καὶ τὸν Ἀντί-
10 γονον ἐκάλουν πέμποντες. ὁ δ' αὐτὸς μὲν ἐγγὺς προσ- 3
ελάσας ἐφήδρευε, τοὺς δὲ στρατηγοὺς καὶ τὸν υἱὸν εἰσ-
έπεμψε συχνὴν βοήθειαν ἄγοντας. ἧκε δὲ καὶ Ἄρευς, 4
228 Z[1] ἔχων χιλίους Κρῆτας καὶ Σπαρτιάτας τοὺς ἐλαφροτάτους. d
326 S καὶ πάντες ἅμα τοῖς Γαλάταις προσβαλόντες, εἰς πολὺν
15 θόρυβον κατέστησαν αὐτούς. ὁ δὲ Πύρρος εἰσιὼν μετ' 5
ἀλαλαγμοῦ καὶ βοῆς παρὰ τὴν Κυλάραβιν, ὡς οἱ Γαλάται
τοῖς περὶ αὐτὸν ἀντηλάλαξαν οὐκ ἰταμὸν οὐδὲ θαρραλέον,
εἴκασε ταραττομένων εἶναι τὴν φωνὴν καὶ πονούντων.
ἐπῆγεν οὖν θᾶττον, ὠθῶν τοὺς πρὸ αὐτοῦ τῶν ἱππέων, 6
20 δυσοδοῦντας ἐν τοῖς ὀχετοῖς, ὧν ἡ πόλις ἐστὶ μεστή, καὶ
κινδυνεύοντας. ἦν δὲ καὶ ἀσάφεια πολλὴ τῶν δρωμένων 7
καὶ παραγγελλομένων ἐν νυκτομαχίᾳ, καὶ πλάναι καὶ
διασπασμοὶ περὶ τοὺς στενωπούς, καὶ στρατηγίας οὐδὲν e
ἔργον ὑπὸ σκότους καὶ βοῆς ἀκρίτου καὶ στενότητος, ἀλλὰ
25 διέτριβον ἄλλως περιμένοντες ἀμφότεροι τὴν ἡμέραν. ἤδη 8
δὲ διαλάμποντος, ἥ τ' Ἀσπὶς ὅπλων περίπλεως πολεμίων
ὀφθεῖσα τὸν Πύρρον διετάραξε, καὶ τῆς ἀγορᾶς ἐν πολλοῖς
ἀναθήμασι κατιδὼν λύκον χαλκοῦν καὶ ταῦρον οἷον εἰς

Cap. 32—34 Strab. 8, 376 Paus. 1, 13, 7 sq. Polyaen. 8, 68 Iustin. 25, 5, 1 sq. Ovid. Ib. 299 sq. c. schol. de vir. ill. 35, 10. 11 Oros. 4, 2, 7 al.

[GΠ (= PR) KL] 3 ἀρισταίου R[1]K | Ἀριστέου αὐτοῖς hiant || 5—6 οὐ δεχομένης] οὐδὲ μαχομένης K || 12 καὶ om. L[1] || 14 προβάλλοντες L[1] || 16 κυλάβαριν P || 17 ἀντιλάλαξαν K | οὐχίταμὸν G || 20 δυσωδοῦντας K et ante ras. R | ὀχετοῖς L et G[2] in mg.: ὑπονόμοις G[1]P ὑπονόμοις (ὀχετοῖς supra) R || 25 τὴν ἡμέραν ἀμφότεροι L || 28 κατιδὼν om. P

a. 273 μάχην ἀλλήλοις συνιόντας ἐξεπλάγη, χρησμόν τινα πρὸς ἑαυτὸν ἀνενεγκὼν παλαιόν, ὡς ἀποθανεῖν αὐτῷ πεπρωμέ-
9 νον, ὅταν λύκον ἴδῃ ταύρῳ μαχόμενον. ταῦτα δ' Ἀργεῖοι πάθους ὑπομνήματα παλαιοῦ γεγενῆσθαι παρ' αὐτοῖς λέγουσι. Δαναῷ γάρ, ὅτε πρῶτον ἐπέβη τῆς χώρας κατὰ τὰ 5
f Πυράμια τῆς Θυρεάτιδος, εἰς Ἄργος πορευομένῳ λύκον
10 φανῆναι ταύρῳ μαχόμενον· θέμενον δὲ τὸν Δαναόν, ὡς ὁ λύκος εἴη πρὸς αὐτοῦ, ξένον γὰρ ὄντα τοῖς ἐγχωρίοις ἐπι- 229 Z[1]
τίθεσθαι καθάπερ αὐτόν, ἐφορᾶν τὴν μάχην, καὶ τοῦ λύκου κρατήσαντος Ἀπόλλωνι Λυκείῳ προσευξάμενον ἐπιχειρῆ- 10
σαι καὶ περιγενέσθαι, στάσει Γελάνορος, ὃς τότε τῶν
405 Ἀργείων ἐβασίλευεν, ἐκπεσόντος. τὸ μὲν οὖν ἀνάθημα τοῦτον εἶχε τὸν λόγον.

33. Πρὸς δὲ τὴν ὄψιν ὁ Πύρρος ἅμα καὶ τῷ μηδὲν ὧν ἤλπιζε προχωρεῖν ἀθυμῶν, ἀναστρέφειν διενοεῖτο· τὰς 15
δὲ πύλας στενὰς οὔσας φοβούμενος, ἔπεμψε πρὸς τὸν υἱὸν Ἕλενον, μετὰ τῆς πολλῆς δυνάμεως ἔξω καταλε- 327 S
λειμμένον, κελεύων τοῦ τείχους διασκάπτειν καὶ δέχεσθαι
2 τοὺς ἐκπίπτοντας, ἂν ἐνοχλῶσιν οἱ πολέμιοι. σπουδῇ δὲ καὶ θορύβῳ τοῦ πεμφθέντος οὐδὲν σαφὲς ἀπαγγέλλοντος, 20
ἀλλὰ καὶ διαμαρτίας γενομένης, τῶν θηρίων τὰ λοιπὰ καὶ στρατιώτας ἀναλαβὼν τοὺς κρατίστους ὁ νεανίσκος εἴσω
b 3 διὰ τῶν πυλῶν ἐχώρει τῷ πατρὶ βοηθήσων. ἔτυχε δ' ὁ Πύρρος ἀναστρέφων ἤδη. καὶ μέχρι μὲν ἡ ἀγορὰ παρεῖχεν ὑπεξάγοντι χώραν, καὶ μαχόμενος ἐκ μεταβολῆς ἠμύνετο 25
4 τοὺς ἐπιφερομένους· ἐπεὶ δὲ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν στενωπὸν ἐξωσθεὶς τὸν ἐπὶ τὴν πύλην ἀνήκοντα συνέπιπτε τοῖς ἐπιβοηθοῦσιν ἐξ ἐναντίας προσφερομένοις, οἱ μὲν οὐχ

3 Paus. 2, 19, 3. 4 Serv. Aen. 4, 377

[GΠ (= PR) KL] 1 ἀλλήλους L, et in R, qui habet ἀλλήλοις, ς correcta est ex υ || 3 ἤδη R[1] || 7 Δαναόν] ναὸν L[1] | ὁ om. L[1] || 8 πρὸς] ς erasa in G || 10 λυκείωι PK: λυκίωι GRL || 14 τῶι G[1]L[1] et ante corr. R: τὸ G[2]L[2]PK et e corr. R || 14–15 ὧν ἤλπιζε προχωρεῖν G: ὧν προχωρεῖν ἤλπιζε ΠK (sed ὃν K) προχωρεῖν ὧν ἤλπιζε L || 15 ἤλπισε Sint. || 17 ἕλενον L || 25 καὶ del. Blaß | μαχομένῳ: em. Sint. || 26 ἐπεὶ] ἐπὶ R[1] ἀπὸ P || 28 προσφερόμενος LG[2]

ὑπήκουον ὑποχωρεῖν βοῶντος αὐτοῦ, τοὺς δὲ καὶ πάνυ a.273
προθύμους ὄντας εἶργον οἱ κατόπιν ἀπὸ τῆς πύλης
ἐπιχεόμενοι. καὶ γὰρ ὁ μέγιστος ἐλέφας ἐν τῇ πύλῃ πλάγιος 5
παραπεσὼν καὶ βρυχώμενος, ἐμποδὼν ἔκειτο τοῖς ἀποτρε-
5 πομένοις, καὶ τῶν προεισεληλυθότων ἕτερος, ᾧ Νίκων
230 Z¹ ὄνομα ἦν, ἀπορρυέντα τὸν ἐπιστάτην ὑπὸ τραυμάτων
ζητῶν ἀναλαβεῖν, καὶ φερόμενος πρὸς τοὐναντίον τοῖς c
ὑπεξάγουσιν, ἀνέμειξε φίλους ὁμοῦ καὶ πολεμίους ὠθου-
μένους ὑπ' αὐτοῦ, καὶ περιέπιπτον ἀλλήλοις, ἕως εὑρὼν 6
10 νεκρὸν ἀνείλετο τῇ προβοσκίδι καὶ τοῖς ὀδοῦσιν ἀμφοτέ-
ροις ὑπολαβὼν ἀνέστρεφε πάλιν, ὥσπερ ἐμμανὴς ἀνατρέ-
πων καὶ διαφθείρων τοὺς ἐντυγχάνοντας. οὕτω δὲ θλιβο- 7
μένων καὶ συμπιλουμένων πρὸς ἀλλήλους, οὐδεὶς οὐδὲν
ἑαυτῷ καθ' ἕνα χρῆσθαι δυνατὸς ἦν, ἀλλ' ὥσπερ ἓν σῶμα
15 συγγεγομφωμένον ἑαυτῷ τὸ πᾶν πλῆθος ἐλάμβανε πολλὰς
ἀποκλίσεις καὶ μεταβολὰς ἐπ' ἀμφότερα. καὶ μάχαι μὲν 8
ἦσαν ὀλίγαι πρὸς τοὺς ἐναπολαμβανομένους ἀεὶ τῶν d
πολεμίων ἢ προσκειμένους ὄπισθεν, πλεῖστα δ' ἑαυτοὺς
εἰργάζοντο κακά. σπασάμενον γὰρ τὸ ξίφος ἢ κλίναντα 9
328 S λόγχην οὐκ ἦν ἀναλαβεῖν οὐδὲ καταθέσθαι πάλιν, ἀλλ'
21 ἐχώρει δι' ὧν ἔτυχε τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ περιπίπτοντες
ἀλλήλοις ἔθνῃσκον.

34. Ὁ δὲ Πύρρος ἐφορῶν τὸν περιέχοντα χειμῶνα καὶ
κλύδωνα, τὴν μὲν στεφάνην ᾗ διάσημον ἦν τὸ κράνος
25 ἀφελὼν ἔδωκέ τινι τῶν ἑταίρων, αὐτὸς δὲ τῷ ἵππῳ
πεποιθὼς εἰς τοὺς ἑπομένους τῶν πολεμίων ἐνέβαλε,
καὶ δόρατι πληγεὶς διὰ τοῦ θώρακος οὐ καιρίαν πληγὴν
οὐδὲ μεγάλην, ἐπέστρεψε κατὰ τοῦ πατάξαντος, ὃς ἦν
Ἀργεῖος οὐ τῶν ἐπιφανῶν, ἀλλὰ πενιχρᾶς καὶ πρεσβυτέρας e
30 υἱὸς γυναικός. αὕτη τότε θεωμένη τὴν μάχην ὥσπερ αἱ 2
λοιπαὶ γυναῖκες ἀπὸ τοῦ τέγους, ὡς ἐπέγνω συνεστῶτα

[GΠ (= PR) KL] 4 βρυχόμενος GR¹ || 6 ἐπιβάτην L || 8 ὠθούμενος KL¹ || 10 ⟨τὸν⟩ νεκρὸν Sauppe | ἀμφοτέραις G || 13 συμπιλουμένων] ι in ras. G² || 15 γεγομφωμένον Π || 18 προσκείνων: em. Ald. || 26 ἐνέβαλε] ἀνέλαβε ante corr. L

a. 273 τῷ Πύρρῳ τὸν υἱόν, ἐκπαθὴς γενομένη πρὸς τὸν κίνδυνον, ἄρασα κεραμίδα ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις ἀφῆκεν ἐπὶ τὸν 231 Z[1]
3 Πύρρον. ἐμπεσούσης δὲ τῇ κεφαλῇ κατὰ τοῦ κράνους, καὶ τῶν σφονδύλων πρὸς τὴν βάσιν τοῦ τραχήλου συντριβέντων, αἵ τ' ὄψεις συνεχύθησαν αὐτοῦ, καὶ προήκαντο 5
4 τὰς ἡνίας αἱ χεῖρες. αὐτὸς δὲ κατενεχθεὶς παρὰ τὸν τοῦ Λικυμνίου σηκὸν ἔπεσεν, ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀγνοούμενος.
5 Ζώπυρος δέ τις τῶν παρ' Ἀντιγόνῳ στρατευομένων καὶ δύο ἢ τρεῖς ἕτεροι προσδραμόντες καὶ κατανοήσαντες,
f εἴς τινα θυρῶνα παρείλκυσαν αὐτόν, ἀρχόμενον ἐκ τῆς 10
6 πληγῆς ἀναφέρεσθαι. σπασαμένου δὲ τοῦ Ζωπύρου μάχαιραν Ἰλλυρικὴν ὡς τὴν κεφαλὴν ἀποτεμοῦντος, ἐνέβλεψε δεινόν, ὥστε τὸν Ζώπυρον περίφοβον γενόμενον καὶ τὰ μὲν τρέμοντα ταῖς χερσί, τὰ δ' ἐπιχειροῦντα,
406 θορύβου δὲ καὶ ταραχῆς μεστὸν ὄντα, μὴ κατ' ὀρθόν, 15 ἀλλὰ παρὰ τὸ στόμα καὶ τὸ γένειον ἀποτέμνοντα βραδέως καὶ μόλις ἀποσπάσαι τὴν κεφαλήν.

7 Ἤδη δὲ σύνδηλον ἦν τὸ γεγονὸς πλείοσι, καὶ προσδραμὼν ὁ Ἀλκυονεὺς ᾔτησε τὴν κεφαλὴν ὡς κατανοήσων. λαβὼν δ' ἀφίππευσε πρὸς τὸν πατέρα καὶ καθεζο- 329 S
8 μένῳ μετὰ τῶν φίλων προσέβαλε. θεασάμενος δὲ καὶ 21 γνοὺς ὁ Ἀντίγονος, τὸν μὲν υἱὸν ἀπήλασε, τῇ βακτηρίᾳ παίων καὶ καλῶν ἐναγῆ καὶ βάρβαρον, αὐτὸς δὲ τὴν χλαμύδα προθέμενος τοῖς ὄμμασιν ἐδάκρυσεν, Ἀντιγόνου τοῦ πάππου μνησθεὶς καὶ Δημητρίου τοῦ πατρός, 25
9 οἰκείων παραδειγμάτων εἰς τύχης μεταβολήν. τὴν μὲν
b οὖν κεφαλὴν καὶ τὸ σῶμα τοῦ Πύρρου κοσμήσας ἔκαυσεν·
10 ἐπεὶ δ' ὁ Ἀλκυονεὺς τῷ Ἑλένῳ περιτυχών, ταπεινῷ καὶ χλαμύδιον λιτὸν ἀμπεχομένῳ, φιλανθρώπως ἐνέτυχε καὶ 232 Z[1] τῷ πατρὶ προσήγαγεν, ἰδὼν ὁ Ἀντίγονος ,,βελτίονα μὲν" 30 εἶπεν ,,ὦ παῖ ταῦτα τῶν προτέρων, ἀλλ' οὐδὲ νῦν ὀρθῶς

18 Val. Max. 5, 1 ext. 4

[GΠ (= PR) KL] 8 ζώπυρρος K | τῷ ἀντιγόνῳ P || 19 ὡς ἂν κατανοήσων G || 21 καὶ θεασάμενος δὲ Π || 24 προσθέμενος Π || 28 ἑλένῳ L, sim. p. 203, 3 || 31 πρότερον Anon. Mu.

τῷ μὴ περιελεῖν τὴν ἐσθῆτα ταύτην, ἢ μᾶλλον ἡμᾶς καταισχύνει τοὺς κρατεῖν δοκοῦντας." ἐκ τούτου φιλο- 11 φρονησάμενος καὶ κοσμήσας τὸν Ἕλενον ἀπέστειλεν εἰς Ἤπειρον, καὶ τοῖς φίλοις τοῦ Πύρρου πράως ἐνετύγχανε, 5 τοῦ στρατοπέδου καὶ τῆς δυνάμεως πάσης κύριος γενόμενος.

ΜΑΡΙΟΣ

c

1. Γαΐου Μαρίου τρίτον οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν ὄνομα, καθάπερ οὐδὲ Κοΐντου Σερτωρίου τοῦ κατασχόντος Ἰβη- 10 ρίαν οὐδὲ Λευκίου Μομμίου τοῦ Κόρινθον ἑλόντος· ὁ γὰρ Ἀχαϊκὸς τούτῳ γε τῆς πράξεως ἐπώνυμον γέγονεν, ὡς d ὁ Ἀφρικανὸς Σκιπίωνι καὶ ὁ Μακεδονικὸς Μετέλλῳ. ἐξ οὗ 2 καὶ μάλιστα Ποσειδώνιος (FGrH 87 F 60) ἐλέγχειν οἴεται τοὺς τὸ τρίτον ὄνομα Ῥωμαίοις κύριον εἶναι νομί- 15 ζοντας, οἷον τὸν Κάμιλλον καὶ τὸν Μάρκελλον καὶ τὸν 330 S Κάτωνα· γίνεσθαι γὰρ ⟨ἂν⟩ ἀνωνύμους τοὺς ἀπὸ μόνων τῶν δυεῖν προσαγορευομένους. λανθάνει δ' ἑαυτὸν ὅτι 3 τούτῳ τῷ λόγῳ πάλιν αὐτὸς ἀνωνύμους ποιεῖ[ται] τὰς γυναῖκας· οὐδεμιᾷ γὰρ γυναικὶ τίθεται τῶν ὀνομάτων τὸ 20 πρῶτον, ὅπερ οἴεται κύριον ὄνομα Ῥωμαίοις ὑπάρχειν ὁ Ποσειδώνιος· τῶν δ' ἄλλων τὸ μὲν κοινὸν ἀπὸ συγ- 4 233 Z[1] γενείας, τοὺς Πομπηίους καὶ τοὺς Μαλλίους καὶ τοὺς Κορνηλίους, ὥσπερ ἂν Ἡρακλείδας τις εἴποι καὶ Πελο- e πίδας, [τοῦ] τὸ δὲ προσηγορικὸν ἐξ ἐπιθέτου πρὸς τὰς 5 25 φύσεις ἢ τὰς πράξεις ἢ τὰ τοῦ σώματος εἴδη καὶ πάθη

2 Iustin. 25, 5, 2
cf. Plutarco vita di Mario ... a cura di E. Valgiglio, [2]Firenze 1965

Cap. 1 cf. Plut. C. Marc. 11, 2sq. Rom. 10, 3 Lampr. cat. 100 περὶ τῶν τριῶν ὀνομάτων, τί κύριον

[GΠ (= PR) KL] **5** πάσης om. G[1] || **6** subscr. πύρρος GKL πλουτάρχου πύρρος Βίων παραλλήλων Π || **7** inscr. Μάριος codd., edebant Γάιος Μάριος || **11** τοῦτο G[1] || **12** σκιπίωνι G[1]RK: σκιπίωνι (η supra ι) P σκηπίωνι LG[2] || **16** ἂν add. Sch. || **17** δυοῖν G | ἑαυτὸν G: αὑτὸν ΠKL || **18** ποιεῖται: em. Cor. || **20** κυρίως: em. Zie. || **22** μαλίους ΠK || **24** τοῦτο: em. Zie.

τίθεσθαι, τὸν Μακρῖνον καὶ τὸν Τορκουᾶτον καὶ τὸν Σύλλαν, οἷόν ἐστιν ὁ Μνήμων ἢ ὁ Γρυπὸς ἢ ὁ Καλλίνικος. εἰς μὲν οὖν ταῦτα πολλὰς δίδωσιν ἐπιχειρήσεις ἡ τῆς συνηθείας ἀνωμαλία.

2. *Τῆς δ' ὄψεως τῆς Μαρίου λιθίνην εἰκόνα κειμένην* 5 *ἐν Ῥαβέννῃ τῆς Γαλατίας ἐθεώμεθα, πάνυ τῇ λεγομένῃ περὶ τὸ ἦθος στρυφνότητι καὶ πικρίᾳ πρέπουσαν. ἀνδρώδης γὰρ φύσει καὶ πολεμικὸς γενόμενος, καὶ στρατιωτικῆς μᾶλλον ἢ πολιτικῆς παιδείας μεταλαβών, ἄκρατον* f 2 *ἐν ταῖς ἐξουσίαις τὸν θυμὸν ἔσχε. λέγεται δὲ μήτε γράμ-* 10 *ματα μαθεῖν Ἑλληνικὰ μήτε γλώττῃ πρὸς μηδὲν Ἑλληνίδι χρῆσθαι τῶν σπουδῆς ἐχομένων, ὡς γελοῖον γράμματα μανθάνειν ὧν οἱ διδάσκαλοι δουλεύοιεν ἑτέροις· μετὰ δὲ τὸν δεύτερον θρίαμβον ἐπὶ ναοῦ τινος καθιερώ-* 407 *σει θέας Ἑλληνικὰς παρέχων, εἰς τὸ θέατρον ἐλθὼν καὶ* 15 3 *μόνον καθίσας εὐθὺς ἀπαλλαγῆναι. ὥσπερ οὖν Ξενοκράτει τῷ φιλοσόφῳ σκυθρωποτέρῳ δοκοῦντι τὸ ἦθος εἶναι πολλάκις εἰώθει λέγειν ὁ Πλάτων· „ὦ μακάριε Ξε-* 4 *νόκρατες, θῦε ταῖς Χάρισιν", οὕτως εἴ τις ἔπεισε Μάριον θύειν ταῖς Ἑλληνικαῖς Μούσαις καὶ Χάρισιν, οὐκ ἂν ἐκ-* 20 *πρεπεστάταις στρατηγίαις καὶ πολιτείαις ἀμορφοτάτην ἐπέθηκε***, ὑπὸ θυμοῦ καὶ φιλαρχίας ἀώρου καὶ πλεο-* 234 Z[1] *νεξιῶν ἀπαρηγορήτων εἰς ὠμότατον καὶ ἀγριώτατον γῆ-* 331 S *ρας ἐξοκείλας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τῶν πράξεων αὐτῶν εὐθὺς θεωρείσθω.* 25

3. *Γενόμενος δὲ γονέων παντάπασιν ἀδόξων, αὐτουρ-* b *γῶν δὲ καὶ πενήτων, πατρὸς μὲν ὁμωνύμου, μητρὸς δὲ*

Cap. 2 Cic. p. Font. 43 Verr. 5, 181 Vell. 2, 11, 1 Val. Max. 2, 2, 3 || **14** Cic. p. Sest. 116 || **16** mor. 141f 769d Diog. L. 4, 6 || **26** Sall. Iug. 63, 3 Cic. p. Sulla 23 p. Sest. 50 p. Planc. 20 de leg. 1, 4 acad. pr. 2, 13 Vell. 2, 11, 1 Ael. v. h. 12, 6. 14, 36 de vir. ill. 67, 1 al.

[G*Π* (= PR) KL] **1** *καὶ*[1] om. L | *τουρκουᾶτον* PKL[1] || **2** *γρύπ-πος* *Π*K || **5** *ὄψεως τοῦ μαρίου* L || **12** *γελοῖον* ⟨*ὃν*⟩ Rei. || **16—17** *τῶ φιλοσόφω ξενοκράτει* L || **21** *εὐπρεπεστάταις* L | *ἀμορφωτάτην* ante ras. R || **22** lacunam statui: *τελευτὴν* L[2] *κορωνίδα* ex Ald. editt. | *φιλαρχίας* G[1]*Π*KL[t]: *φιλονεικίας* L[m] et mg. G[2] || **24** *ἐξ-ωκείλας* ante ras. G || **27** *δὲ*[1] *Π*KL[2]: *τε* Reiskii G om. L[1]

Φουλκινίας, ὀψέ ποτε πόλιν εἶδε καὶ τῶν ἐν πόλει διατριβῶν ἐγεύσατο, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἐν κώμῃ Κερεατίνων τῆς Ἀρπίνης δίαιταν εἶχε, πρὸς μὲν ἀστεῖον καὶ γλαφυρὸν βίον ἀγροικοτέραν, σώφρονα δὲ καὶ ταῖς
5 πάλαι Ῥωμαίων τροφαῖς ἐοικυῖαν. πρώτην δὲ στρατείαν 2 στρατευσάμενος ἐπὶ Κελτίβηρας, ὅτε Σκιπίων Ἀφρικανὸς a.134/3 Νομαντίαν ἐπολιόρκει, τὸν στρατηγὸν οὐκ ἐλάνθανεν ἀνδρείᾳ τῶν ἄλλων νέων διαφέρων, καὶ τὴν μεταβολὴν τῆς διαίτης, ἣν ὑπὸ τρυφῆς καὶ πολυτελείας διεφθαρμέ-
10 νοις ἐπῆγε τοῖς στρατεύμασιν ὁ Σκιπίων, εὐκολώτατα c προσδεχόμενος. λέγεται δὲ καὶ πολέμιον ἄνδρα συστὰς 3 καταβαλεῖν ἐν ὄψει τοῦ στρατηγοῦ. διὸ ταῖς τ' ἄλλαις 4 προήγετο τιμαῖς ὑπ' αὐτοῦ, καί ποτε λόγου μετὰ δεῖπνον ἐμπεσόντος ὑπὲρ στρατηγῶν, καὶ τῶν παρόντων ἑνὸς εἴτ'
15 ἀληθῶς διαπορήσαντος εἴτε πρὸς ἡδονὴν ἐρομένου τὸν
235 Z¹ Σκιπίωνα, τίνα δὴ τοιοῦτον ἕξει μετ' ἐκεῖνον ἡγεμόνα καὶ προστάτην ὁ Ῥωμαίων δῆμος, ὑπερκατακειμένου τοῦ Μαρίου τῇ χειρὶ τὸν ὦμον ἠρέμα πατάξας ὁ Σκιπίων „τάχα δὲ τοῦτον" εἶπεν. οὕτως εὐφυὴς ἦν ὁ μὲν ἐκ 5
20 μειρακίου φανῆναι μέγας, ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὸ τέλος νοῆσαι.

4. Τὸν δ' οὖν Μάριον ὑπὸ ταύτης λέγεται μάλιστα τῆς d φωνῆς ὥσπερ ὑπὸ θείας κληδόνος ἐπαρθέντα ταῖς ἐλπίσιν ὁρμῆσαι πρὸς τὴν πολιτείαν, καὶ τυχεῖν δημαρχίας Και- a. 119
25 κιλίου Μετέλλου 〈συ〉σπουδάσαντος, οὗ τὸν οἶκον ἐξ ἀρχῆς καὶ πατρόθεν ἐθεράπευεν. ἐν δὲ τῇ δημαρχίᾳ νό- 2

5 Val. Max. 8, 15, 7 Vell. 2, 9, 8 || 26 Cic. de leg. 3, 39

[GΠ (= PR) KL] 1 ἐν τῇ πόλει L || 2 κιρραιατῶνι G¹ κιρραιάτωνι G² ΠKL: em. Cor. cl. Plin. 3, 63 Κερεάτῳ Kramer cl. Strab. 5, 238 || 3 ἀρπήνης PL¹ || 5 στρατιὰν R¹K || 6. 10. 16. 18. σκιπίων ΠK σκηπίων G σκηπίων L || 9 διεφθαρμένους PR¹K || 10 στρατεύμασιν] τραύμασιν K | εὐκολώταταν P || 13 προήγετο G: προσήγετο ΠKL || 19 τάχα δὴ Rei. || 22 μάλιστα λέγεται L || 24 καικιλίου Π καὶ κιλίου K κεκιλίου L κεκιλλίου G || 25 σπουδάσαντος: em. Naber

a. 119 μον τινὰ περὶ ψηφοφορίας γράφοντος αὐτοῦ, δοκοῦντα τῶν
δυνατῶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν περὶ τὰς κρίσεις ἰσχύν, ἐνιστά- 332 S
μενος Κόττας ὁ ὕπατος συνέπεισε τὴν βουλὴν τῷ μὲν
νόμῳ μάχεσθαι, τὸν δὲ Μάριον καλεῖν λόγον ὑφέξοντα.
3 καὶ τοῦ δόγματος τούτου γραφέντος, εἰσελθὼν ἐκεῖνος 5
e οὐκ ἔπαθε νέου πάθος ἀπὸ μηδενὸς λαμπροῦ προεληλυ-
θότος ἄρτι πρὸς τὴν πολιτείαν, ἀλλ' ἑαυτῷ διδοὺς ἤδη
φρονεῖν ἡλίκον αἱ μετέπειτα πράξεις ἔδωκαν, ἠπείλησε
τὸν Κότταν ἀπάξειν εἰς τὸ δεσμωτήριον, εἰ μὴ διαγράψει
4 τὸ δόγμα. τοῦ δὲ πρὸς Μέτελλον τραπομένου καὶ γνώμην 10
ἐρωτῶντος, Μέτελλος μὲν ἀναστὰς συνηγόρει τῷ ὑπάτῳ,
Μάριος δὲ τὸν ὑπηρέτην μεταπεμψάμενος ἔξωθεν ἐκέλευεν
5 ἀπάγειν αὐτὸν τὸν Μέτελλον εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἐκείνου
δὲ τοὺς ἄλλους ἐπικαλουμένου δημάρχους, ἐβοήθει μὲν
f 6 οὐδείς, ἡ δὲ σύγκλητος εἴξασα προήκατο τὸ δόγμα. καὶ 15
λαμπρὸς ἐξελάσας ὁ Μάριος εἰς τὸ πλῆθος ἐκύρωσε τὸν 236 Z[1]
νόμον, δόξας ἄκαμπτος μὲν εἶναι πρὸς φόβον, ἄτρεπτος
δ' ὑπ' αἰδοῦς, δεινὸς δὲ κατὰ τῆς βουλῆς ἀνίστασθαι,
7 χάριτι τῶν πολλῶν δημαγωγῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ ταύτην μὲν
ταχέως μετέστησεν ἑτέρῳ πολιτεύματι τὴν δόξαν. νόμου 20
γὰρ εἰσφερομένου περὶ σίτου διανομῆς, τοῖς πολλοῖς
ἐναντιωθεὶς ἐρρωμενέστατα καὶ κρατήσας, εἰς τὸ ἴσον
408 ἑαυτὸν κατέστησε τῇ τιμῇ πρὸς ἀμφοτέρους, ὡς μηδετέροις
παρὰ τὸ συμφέρον χαριζόμενος.

5. Μετὰ δὲ τὴν δημαρχίαν ἀγορανομίαν τὴν μείζονα 25
2 παρήγγειλε. δύο γάρ εἰσι τάξεις ἀγορανομιῶν, ἡ μὲν
ἀπὸ τῶν δίφρων τῶν ἀγκυλοπόδων, ἐφ' ὧν καθεζόμενοι
χρηματίζουσιν, ἔχουσα τοὔνομα τῆς ἀρχῆς, τὴν δ' ὑπο-
δεεστέραν δημοτικὴν καλοῦσιν· ὅταν δὲ τοὺς ἐντιμοτέ-
ρους ἕλωνται, περὶ τῶν ἑτέρων πάλιν τὴν ψῆφον λαμβά- 30

25 mor. 202a Diod. 34, 38 Cic. p. Planc. 51 Val. Max. 6, 9, 14

[GΠ (= PR) KL] 6 πάθους ante ras. G || 9 διαγράψειε: em. Sch. || 10 τὸν μέτελλον L || 15 προήκατο τὸν ἄνδρα | τὸ δόγμα G || 16 λαμπρῶς GPL | ἐπεκύρωσε ΠL || 21 πολλοῖς Cor.: πολίταις

νουσιν. ὡς οὖν ὁ Μάριος φανερὸς ἦν λειπόμενος ἐν ἐκείνῃ, 3
ταχὺ μεταστὰς αὖθις ᾔτει τὴν ἑτέραν. δόξας δὲ θρασὺς
333 S εἶναι καὶ αὐθάδης, ἀπέτυχε· καὶ δυσὶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
περιπεσὼν ἀποτεύξεσιν, ὃ μηδεὶς ἔπαθεν ἄλλος, οὐδὲ μι-
5 κρὸν ὑφήκατο τοῦ φρονήματος, ὕστερον δ' οὐ πολλῷ b
στρατηγίαν μετελθὼν ὀλίγον ἐδέησεν ἐκπεσεῖν, ἔσχατος a. 115
δὲ πάντων ἀναγορευθείς, δίκην ἔσχε δεκασμοῦ. μάλιστα 4
δ' ὑποψίαν παρέσχε Κασσίου Σαβάκωνος οἰκέτης ὀφθεὶς
ἐντὸς τῶν δρυφάκτων ἀναμεμειγμένος τοῖς φέρουσι τὰς
10 ψήφους· ὁ γὰρ Σαβάκων ἦν ἑταῖρος ἐν τοῖς μάλιστα
Μαρίου. κληθεὶς οὖν οὗτος ὑπὸ τῶν δικαστῶν, ἔφη διὰ 5
τὸ καῦμα διψήσας ὕδωρ ψυχρὸν αἰτῆσαι καὶ τὸν οἰκέτην
237 Z[1] ἔχοντα ποτήριον εἰσελθεῖν πρὸς αὐτόν, εἶτ' εὐθὺς οἴχε-
σθαι πιόντος. οὗτος μὲν οὖν ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα τιμη- 6
15 τῶν ἐξέπεσε τῆς βουλῆς, ἐπιτήδειος εἶναι παθεῖν τοῦτο
δόξας ἢ διὰ τὴν ψευδομαρτυρίαν ἢ διὰ τὴν ἀκρασίαν· ἐπὶ 7 c
δὲ τὸν Μάριον καὶ Γάιος Ἑρέννιος μάρτυς εἰσαχθεὶς οὐκ
ἔφη πάτριον εἶναι καταμαρτυρεῖν πελατῶν, ἀλλὰ τὸν
νόμον ἀφιέναι ταύτης τῆς ἀνάγκης τοὺς πάτρωνας· οὕ-
20 τως γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς προστάτας καλοῦσι· τοῦ δ'
Ἑρεννίων οἴκου τοὺς Μαρίου γονεῖς καὶ Μάριον αὐτὸν
ἐξ ἀρχῆς γεγονέναι πελάτας. ἀποδεξαμένων δὲ τὴν 8
ἀπόρρησιν τῆς μαρτυρίας τῶν δικαστῶν, αὐτὸς ἀντεῖπεν
ὁ Μάριος πρὸς τὸν Ἑρέννιον, ὡς ὅτε πρῶτον ἄρχων ἀν-
25 ηγορεύθη τὸν πελάτην ἐκβεβηκώς. ὅπερ ἦν οὐ παντά- 9
πασιν ἀληθές· ἀρχὴ γὰρ οὐ πᾶσα τοῦ νέμειν προστάτην
ἀπαλλάσσει τοὺς τυχόντας αὐτοὺς καὶ γένος, ἀλλ' ἣ τὸν d
ἀγκυλόποδα δίφρον ὁ νόμος δίδωσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ ταῖς 10
πρώταις ἡμέραις ἐν τῇ δίκῃ κακῶς πράττων ὁ Μάριος

5 Val. Max. 6, 9, 14 || 16 cf. Mommsen, Röm. Staatsr. III 69. 78

[GΠ (= PR) KL] 2 τραχὺς K || 16 ἐπὶ L[2]: ἐπεὶ GRKL[1] et P, in quo εἰ eras. || 17 καὶ del. Br. | γάιον ΠK | ἐρέννιος GL ἐρρέννιος Π || 21 ἐρεννίων GΠL ἐρενίων K, item l. 24 || 24 πρῶτος: em. Anon. Mu. || 27 ἀπαλλάσσειν ante ras. G | καὶ GΠK: κατὰ L || 28 ἀλλὰ καὶ L[2]

καὶ χαλεποῖς χρώμενος τοῖς δικασταῖς, τῇ τελευταίᾳ παραλόγως ἀπέφυγεν ἴσων τῶν ψήφων γενομένων.

6. *Ἐν μὲν οὖν τῇ στρατηγίᾳ μετρίως ἐπαινούμενον* a.114 2 *ἑαυτὸν παρέσχε. μετὰ δὲ τὴν στρατηγίαν κλήρῳ λαβὼν τὴν ἐκτὸς Ἰβηρίαν, λέγεται καθᾶραι ληστηρίων τὴν ἐπ-* 5 *αρχίαν, ἀνήμερον οὖσαν ἔτι τοῖς ἐθισμοῖς καὶ θηριώδη, καὶ τὸ ληστεύειν οὔπω τότε τῶν Ἰβήρων οὐχὶ κάλλιστον* 334 S 3 *ἡγουμένων. ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ γενόμενος, οὐκ εἶχεν οὔτε* e *πλοῦτον οὔτε λόγον, οἷς ἦγον οἱ τότε μάλιστα τιμώμενοι* 238 Z[1] 4 *τὸν δῆμον. αὐτὴν δὲ τὴν ἀνάτασιν τοῦ φρονήματος καὶ* 10 *τὸ περὶ τοὺς πόνους ἐνδελεχὲς αὐτοῦ καὶ τὸ δημοτικὸν τῆς διαίτης ἔν τινι σπουδῇ τιθεμένων τῶν πολιτῶν, ηὐξάνετο τῇ τιμῇ πρὸς δύναμιν, ὥστε καὶ γάμον γῆμαι λαμπρὸν οἰκίας ἐπιφανοῦς τῆς Καισάρων Ἰουλίαν, ἧς ἦν ἀδελφιδοῦς Καῖσαρ ὁ χρόνοις ὕστερον Ῥωμαίων μέγι-* 15 *στος γενόμενος καί τι κατ' οἰκειότητα ζηλώσας Μάριον,* 5 *ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου* (1, 2) *γέγραπται. τῷ δὲ Μαρίῳ καὶ σωφροσύνην μαρτυροῦσι καὶ καρτερίαν, ἧς δεῖγμα* 6 *καὶ τὸ περὶ τὴν χειρουργίαν ἐστίν. ἰξιῶν γὰρ ὡς ἔοικε* f *μεγάλων ἀνάπλεως ἄμφω τὰ σκέλη γεγονὼς καὶ τὴν* 20 *ἀμορφίαν δυσχεραίνων, ἔγνω παρασχεῖν ἑαυτὸν ἰατρῷ· καὶ παρέσχεν ἄδετος θάτερον σκέλος, οὐδὲν κινηθεὶς οὐδὲ στενάξας, ἀλλὰ καθεστῶτι τῷ προσώπῳ καὶ μετὰ σιωπῆς ὑπερβολάς τινας ἀλγηδόνων ἐν ταῖς τομαῖς ἀνα-* 7 *σχόμενος. τοῦ δ' ἰατροῦ μετιόντος ἐπὶ θάτερον, οὐκέτι* 25 *παρέσχε, φήσας ὁρᾶν τὸ ἐπανόρθωμα τῆς ἀλγηδόνος οὐκ ἄξιον.*

4 Cic. Verr. 3, 209 || **17** mor. 202b Cic. Tusc. 2, 35. 53 Plin. 11, 252

[G*Π* (= PR) KL] **1** *χαλεποῖς* Anonymi et Mureti L[2]: *χαλεπῶς* || **4** *λαχὼν* Smit || **8–9** *οὔτε – οὔτε* Sch.: *οὐδὲ — οὐδὲ* || **16** *καί τοι κατ'* G[1] *καὶ τῆι κατ'* P || **17** *ὅτι τ ῥ Μαρίῳ* – **27** hab. Phot. bibl. cod. 245 p. 398a 23–31 || **18** *καὶ καρτερίαν μαρτυροῦσιν* Phot. || **19** *ἰξιῶν* Cor.: *ἰξῶν* || **19–20** *ὡς ἔοικε μεγάλων* om. Phot. || **21** *ἑαυτὸν ἰατρῷ* G et e corr. L: *ἑαυτῷ ἰατρὸν* *Π*K et ante corr. L *ἑαυτὸν* (*ἰατρῷ* om.) Phot. || **22** *οὐδὲν* Rei.: *οὐδὲ* || **24** *ἐν*] *ἐπὶ* Phot. || **26** *ὁρᾶν* GK Phot.: *ὁρῶ* *Π*L

7. Ἐπεὶ δὲ Καικίλιος Μέτελλος ἀποδειχθεὶς ἐπὶ τὸν 409
κατὰ Ἰουγούρθα πόλεμον ὕπατος στρατηγὸς εἰς Λιβύην
239 Z[1] ἐπηγάγετο πρεσβευτὴν Μάριον, ἐνταῦθα πράξεων μεγά- a. 109
λων καὶ λαμπρῶν ἀγώνων ἐπιλαβόμενος, τὸ μὲν αὔξειν
5 τὸν Μέτελλον ὥσπερ οἱ λοιποὶ καὶ πολιτεύεσθαι πρὸς
ἐκεῖνον εἴασε χαίρειν, ἀξιῶν δ' οὐχ ὑπὸ Μετέλλου κε- 2
κλῆσθαι πρεσβευτής, ὑπὸ δὲ τῆς τύχης εἰς εὐφυέστατον
καιρὸν ὁμοῦ καὶ μέγιστον εἰσάγεσθαι πράξεων θέατρον,
ἐπεδείκνυτο πᾶσαν ἀνδραγαθίαν. καὶ πολλὰ τοῦ πολέμου 3
10 δυσχερῆ φέροντος, οὔτε τῶν μεγάλων τινὰ πόνων ὑπο-
τρέσας οὔτε τῶν μικρῶν ἀπαξιώσας, ἀλλὰ τοὺς μὲν b
335 S ὁμοτίμους εὐβουλίᾳ καὶ προνοίᾳ τοῦ συμφέροντος ὑπερ-
βαλλόμενος, πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας ὑπὲρ εὐτελείας καὶ
καρτερίας διαμιλλώμενος, εὔνοιαν ἔσχε πολλὴν παρ' αὐ-
15 τοῖς. ὅλως μὲν γὰρ ἔοικε τοῦ κάμνειν ἑκάστῳ παραμυθία 4
τὸ συγκάμνον ἑκουσίως εἶναι· δοκεῖ γὰρ ἀφαιρεῖν τὴν
ἀνάγκην· ἥδιστον δὲ Ῥωμαίῳ θέαμα στρατιώτῃ στρατη-
γὸς ἐσθίων ἐν ὄψει κοινὸν ἄρτον ἢ κατακείμενος ἐπὶ στι-
βάδος εὐτελοῦς ἢ περὶ ταφρείαν τινὰ καὶ χαράκωσιν ἔργου
20 συνεφαπτόμενος. οὐ γὰρ οὕτως τοὺς τιμῆς καὶ χρημάτων 5
μεταδιδόντας, ὡς τοὺς πόνου καὶ κινδύνου μεταλαμβάνον-
τας ἡγεμόνας θαυμάζουσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀγαπῶσι τῶν c
ῥᾳθυμεῖν ἐπιτρεπόντων τοὺς συμπονεῖν ἐθέλοντας. ταῦτα 6
πάντα ποιῶν ὁ Μάριος καὶ διὰ τούτων τοὺς στρατιώτας
25 δημαγωγῶν, ταχὺ μὲν ἐνέπλησε τὴν Λιβύην, ταχὺ δὲ τὴν
Ῥώμην ὀνόματος καὶ δόξης, τῶν ἀπὸ στρατοπέδου τοῖς
οἴκοι γραφόντων, ὡς οὐκ ἔστι πέρας οὐδ' ἀπαλλαγὴ τοῦ
240 Z[1] πρὸς τὸν βάρβαρον πολέμου μὴ Γάιον Μάριον ἑλομένοις
ὕπατον.

1 Sall. Iug. 46sq. 63, 2 Vell. 2, 11, 1 de vir. ill. 67, 1 Diod. 34, 38 || 9 Diod. 34, 38 || 23 Sall. Iug. 65, 4. 5 Cic. de off. 3, 79 Vell. 2, 11, 2

[GΠ (= PR) KL] 1 καικίλιος P[1]R καὶ κίλιος K κεκίλιος GLP[2] || 2 ἰούρθα L[1] et ante corr. R ἰουγόρθα P et e corr. R | ὕπατος del. Zie. || 7 εἰς om. G[1] || 10 οὔτε Ald.: οὐδὲ || 12 ὑπερβαλόμενος G || 17 ῥωμαίωι G: ῥωμαίων ΠKL[1] ῥωμαίοις L[2] || 18 συνεσθίων P || 19 ταφρίαν R[1] || 20 τοὺς L[2]: τοὺς τῆς GΠL[1] τοὺς τοὺς K || 21 τοὺς] τοῦ RL[1]

a. 108 8. Ἐφ' οἷς δῆλος ἦν ὁ Μέτελλος ἀχθόμενος. μάλιστα δ' αὐτὸν ἠνίασε τὸ περὶ Τουρπίλλιον. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ ἦν μὲν ἐκ πατέρων ξένος τῷ Μετέλλῳ, καὶ τότε τὴν ἐπὶ
d 2 τῶν τεκτόνων ἔχων ἀρχὴν συνεστράτευε· φρουρῶν δὲ Βάγαν πόλιν μεγάλην, καὶ τῷ μηδὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐνοι- 5 κοῦντας, ἀλλὰ πράως καὶ φιλανθρώπως αὐτοῖς προσφέρεσθαι πιστεύων, ἔλαθεν ὑποχείριος τοῖς πολεμίοις γενό-
3 μενος. παρεδέξαντο γὰρ τὸν Ἰουγούρθαν, τὸν δὲ Τουρπίλλιον οὐδὲν ἠδίκησαν, ἀλλὰ σῷον ἐξαιτησάμενοι διῆκαν.
4 ἔσχεν οὖν αἰτίαν προδοσίας, καὶ παρὼν ὁ Μάριος τῇ κρίσει 10 σύμβουλος, αὐτός θ' οἱ πικρὸς ἦν καὶ τῶν ἄλλων παρώξυνε τοὺς πλείστους, ὥστ' ἄκοντα τὸν Μέτελλον ἐκβιασθῆναι
5 [καὶ] καταψηφίσασθαι θάνατον τοῦ ἀνθρώπου. μετ'
e ὀλίγον δὲ τῆς αἰτίας ψευδοῦς φανείσης, οἱ μὲν ἄλλοι συνήχθοντο τῷ Μετέλλῳ βαρέως φέροντι, Μάριος δὲ 336 S χαίρων καὶ ποιούμενος ἴδιον τὸ ἔργον, οὐκ ᾐσχύνετο λέγειν 16 περιιών, ὡς αὐτὸς εἴη προστετριμμένος ἀλάστορα τῷ
6 Μετέλλῳ ξενοκτόνον. ἐκ τούτου φανερῶς ἀπηχθάνοντο· καὶ λέγεταί ποτε τοῦ Μαρίου παρόντος οἷον ἐφυβρίζων ὁ Μέτελλος εἰπεῖν· „σὺ δὴ καταλιπὼν ἡμᾶς ὦ γενναῖε 20 πλεῖν ἐπ' οἴκου διανοῇ καὶ παραγγέλλειν ὑπατείαν; οὐ γὰρ ἀγαπήσεις, ἂν τῷμῷ παιδὶ τούτῳ συνυπατεύσῃς;" ἦν δ' ὁ παῖς τότε τοῦ Μετέλλου παντάπασι μειράκιον.
7 Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ Μαρίου σπουδάζοντος ἀφεθῆναι 241 Z[1]
f πολλὰς ἀναβολὰς ποιησάμενος, ἔτι δώδεκα λειπομένων 25 ἡμερῶν ἐπὶ τὴν τῶν ὑπάτων ἀνάδειξιν ἀφῆκεν αὐτόν.
8 ὁ δὲ πολλὴν ἀπὸ στρατοπέδου τὴν ἐπὶ θάλασσαν εἰς Ἰτύκην ὁδὸν ἡμέραις δυσὶ καὶ μιᾷ νυκτὶ συνελών, ἔθυε πρὸ

2 App. Numid. 3 || 19 Sall. Iug. 64 (impr. 4) Cass. D. fr. 89, 3 Boiss. || 28 Sall. Iug. 63, 1 sq. Plin. 11, 189

[GΠ (= PR) KL] 2 τὸ P: τὰ GRKL || 3 τότε L²: ὅτε GΠKL¹ || 4 τεκτόνων RK: τευτόνων GPL || 5 γάβαν G² | τῷ GR²: τὸ PR¹ KL || 8 ἰουγόρθαν G¹ ἰουγοῦρθαν Π || 11 θ' οἱ] τέτοι ΠK || 13 καὶ del. Cor. || 16 καὶ in confin. pagin. gem. L || 17 περιὼν PR¹ περὶ ὧν KL¹ || 20 εἶπεν R¹ || 21 πλεῖν PL² et e corr. R: πάλιν GKL¹ et ante corr. R | διανοεῖν K et ante corr. R || 26 τῶν om. L

τοῦ πλοῦ· καὶ λέγεται τὸν μάντιν εἰπεῖν, ὡς ἀπίστους
τινὰς τὸ μέγεθος καὶ κρείττονας ἐλπίδος ἁπάσης εὐπραξίας
προφαίνοι τῷ Μαρίῳ τὸ δαιμόνιον. ὁ δὲ τούτοις ἐπαρ- 9
θεὶς ἀνήχθη, καὶ τὸ πέλαγος τεταρταῖος οὐρίῳ πνεύματι 410
5 περάσας, αὐτίκα τε τῷ δήμῳ ποθεινὸς ὤφθη, καὶ προ-
αχθεὶς ὑπό τινος τῶν δημάρχων εἰς τὸ πλῆθος, ἐπὶ πολλαῖς
κατὰ τοῦ Μετέλλου διαβολαῖς ᾐτεῖτο τὴν ἀρχήν, ὑπισχνού-
μενος ἢ κτενεῖν ἢ ζῶντα λήψεσθαι τὸν Ἰουγούρθαν.

9. Ἀναγορευθεὶς δὲ λαμπρῶς, εὐθὺς ἐστρατολόγει, a. 107
10 παρὰ τὸν νόμον καὶ τὴν συνήθειαν πολὺν τὸν ἄπορον καὶ
δοῦλον καταγράφων, τῶν πρόσθεν ἡγεμόνων οὐ προσ-
δεχομένων τοὺς τοιούτους, ἀλλ' ὥσπερ ἄλλο τι τῶν κα-
λῶν τὰ ὅπλα μετὰ τιμῆς τοῖς ἀξίοις νεμόντων, ἐνέχυρον
τὴν οὐσίαν ἑκάστου τιθέναι δοκοῦντος. οὐ μὴν ταῦτά 2
15 γε μάλιστα διέβαλλε τὸν Μάριον, ἀλλ' οἱ λόγοι θρασεῖς b
ὄντες ὑπεροψίᾳ καὶ ὕβρει τοὺς πρώτους ἐλύπουν, σκῦλόν
τε βοῶντος αὐτοῦ τὴν ὑπατείαν φέρεσθαι τῆς τῶν
εὐγενῶν καὶ πλουσίων μαλακίας, καὶ τραύμασιν οἰκείοις
337 S πρὸς τὸν δῆμον, οὐ μνήμασι νεκρῶν οὐδ' ἀλλοτρίαις εἰ-
20 κόσι νεανιεύεσθαι. πολλάκις δὲ καὶ τοὺς ἀτυχήσαντας 3
242 Z[1] ἐν Λιβύῃ στρατηγούς, τοῦτο μὲν Βηστίαν, τοῦτο δ' Ἀλ-
βῖνον, ἀνθρώπους οἴκων μὲν ἐπιφανῶν, αὐτοὺς δ' ἀπο-
λέμους καὶ δι' ἀπειρίαν πταίσαντας ὀνομάζων, ἐπυνθά-
νετο τῶν παρόντων, εἰ μὴ καὶ τοὺς ἐκείνων οἴονται προ-
25 γόνους αὑτῷ μᾶλλον ἂν εὔξασθαι παραπλησίους ἐκγόνους
ἀπολιπεῖν, ἅτε δὴ μηδ' αὐτοὺς δι' εὐγένειαν, ἀλλ' ὑπ' c
ἀρετῆς καὶ καλῶν ἔργων ἐνδόξους γενομένους. ταῦτα 4
δ' οὐ κενῶς οὐδ' ἀλαζονικῶς ἔλεγεν οὐδὲ μάτην ἀπ-

9 Sall. Iug. 84—86, 3 Val. Max. 2, 3, 1 Flor. 1, 36, 13

[GΠ (= PR) KL] 3 προφαίνοιτο τῶι G || 8 κτενεῖν Steph.: κτεί-
νειν | ἰουγόρθαν Π || 10 πολὺ τὸ ἄπορον L || 11 δοῦλον] φαῦλον
Herw. || 15 διέβαλε L | ἀλλ' ὀλίγοι θρασεῖς G || 21 ἄλβινον ΠK ||
22 „in quibusdam inter αὐτοὺς δὲ et ἀπολέμους interiecta sunt
duo haec verba τύχῃ σφαλέντας" Steph.; receperunt et alii et
Sint. || 25 αὑτῷ — ἐκγόνους om. P || 26 δὴ om. L | μηδὲν P | ὑπ' G:
ὑπὲρ ΠKL ἀπ' Rei. || 28 καινῶς R[1]K

a. 107 *εχθάνεσθαι τοῖς δυνατοῖς βουλόμενος, ἀλλ' ὁ δῆμος αὐτόν, ἡδόμενός τε τῇ βουλῇ προπηλακιζομένῃ καὶ λόγου κόμπῳ μετρῶν ἀεὶ φρονήματος μέγεθος, ἐξεκούφιζε καὶ συνεξώρμα μὴ φείδεσθαι τῶν ἀξιολόγων, χαριζόμενον τοῖς πολλοῖς.* 5

10. *Ὡς δὲ διέπλευσεν εἰς Λιβύην, Μέτελλος μὲν ἥττων τοῦ φθόνου γενόμενος καὶ περιπαθῶν, ὅτι κατειργασμένου τὸν πόλεμον αὐτοῦ καὶ μηδὲν ὑπόλοιπον ἢ τὸ σῶμα* d *τοῦ Ἰουγούρθα λαβεῖν ἔχοντος, ἧκει Μάριος ἐπὶ τὸν στέφανον καὶ τὸν θρίαμβον, ἐκ τῆς πρὸς ἐκεῖνον ἀχαριστίας* 10 *ηὐξημένος, οὐχ ὑπέμεινεν εἰς τὸ αὐτὸ συνελθεῖν, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ὑπεξεχώρησε, Ῥουτίλιος δὲ τὸ στράτευμα τῷ Μαρίῳ παρέδωκε, πρεσβευτὴς γενονὼς τοῦ Μετέλλου.* 2 *καὶ περιῆλθέ τις νέμεσις ἐν τῷ τέλει τῶν πράξεων Μά-* a.107/6 *ριον· ἀφῃρέθη γὰρ ὑπὸ Σύλλα τὴν τοῦ κατορθώματος* 243 Z[1] *δόξαν, ὡς ὑπ' ἐκείνου Μέτελλος· ὃν τρόπον δ' ἀφηγή-* 16 *σομαι βραχέως, ἐπεὶ τὰ καθ' ἕκαστον μᾶλλον ἐν τοῖς περὶ* 3 *Σύλλα* (c. 3) *γέγραπται. Βόκχος ὁ τῶν ἄνω βαρβάρων βασιλεὺς ἦν πενθερὸς Ἰουγούρθα, καὶ πολεμοῦντι μὲν οὐ πάνυ* e *τι συλλαμβάνειν ἐδόκει, προβαλλόμενος αὐτοῦ τὴν ἀπι-* 20 4 *στίαν καὶ τὴν αὔξησιν δεδοικώς· ἐπεὶ δὲ φεύγων καὶ πλανώμενος ἐκεῖνον ὑπ' ἀνάγκης ἔθετο τῶν ἐλπίδων τελευταίαν καὶ κατῆρε πρὸς αὐτόν, αἰσχύνῃ μᾶλλον ὡς ἱκέ-* 338 S *την ἢ δι' εὔνοιαν ὑποδεξάμενος διὰ χειρὸς εἶχε, φανερῶς μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ παραιτούμενος Μάριον, καὶ γράφων ὡς* 25 *οὐκ ἂν ἐκδῴη καὶ παρρησιαζόμενος, κρύφα δὲ βουλεύων προδοσίαν ἐπ' αὐτῷ καὶ μεταπεμπόμενος Λεύκιον Σύλλαν,*

6 Sall. Iug. 86, 4. 5 || 14 Plut. Sulla 3 Sall. Iug. 102—113 Liv. per. 66 Vell. 2, 12, 1 Flor. 1, 36, 17 de vir. ill. 67, 1. 75, 2 Eutrop. 4, 27, 4 App. Numid. 4. 5 || 18 Diod. 36, 1, 1

[G*Π* (= PR) KL] 3 *μετρῶν* PR[2]: *μέτρον* GR[1]KL | *καὶ μέγεθος* LG[2] | *ἐξειούφιζε* K || 4 *χαριζόμενος* L[1] || 9 *ἰουγοῦρθα* PR[2] *ἰουργοῦθα* R[1] || 12 *ὑπεχώρησε* L | *τῷ μαρίῳ τὸ στράτευμα* L | *τὸ*] *τῶι* G[1] || 17 *ἕκαστα* G*Π*K || 19 *ἰουγοῦρθα* K || 22 *τελευταῖον*: em. Zie. || 25 *μὲν γὰρ* K | *αὐτοῦ* Mu.: *ἑαυτοῦ* || 26 *ἐκδῴη* Cor.: *ἐκδῶι* vel *ἐκδῶ* codd. *ἐκδοίη* Sch. || 26—27 *κρύφα — μεταπεμπόμενος* om. *Π*

ταμίαν μὲν ὄντα Μαρίου, χρήσιμον δὲ τῷ Βόκχῳ γεγενημένον ἐπὶ στρατείας. ὡς δὲ πιστεύσας ἀνέβη πρὸς αὐτὸν 5 ὁ Σύλλας, ἔσχε μέν τις τροπὴ γνώμης καὶ μετάνοια τὸν f βάρβαρον, ἡμέρας τε συχνὰς διηνέχθη τῷ λογισμῷ, 5 βουλευόμενος ἢ παραδοῦναι τὸν Ἰουγούρθαν ἢ μηδὲ τὸν Σύλλαν ἀφεῖναι. τέλος δὲ τὴν προτέραν κυρώσας 6 προδοσίαν, ἐνεχείρισε τῷ Σύλλᾳ ζῶντα τὸν Ἰουγούρθαν. καὶ τοῦτο πρῶτον ὑπῆρξεν αὐτοῖς σπέρμα τῆς ἀνηκέστου 7 καὶ χαλεπῆς ἐκείνης στάσεως, ἢ μικρὸν ἐδέησεν ἀνα- 10 τρέψαι τὴν Ῥώμην. πολλοὶ γὰρ ἐβούλοντο τοῦ Σύλλα τὸ 8 ἔργον εἶναι, τῷ Μαρίῳ φθονοῦντες, αὐτός τε Σύλλας 411 σφραγῖδα ποιησάμενος ἐφόρει, γλυφὴν ἔχουσαν ἐγχειρι- 244 Z¹ ζόμενον ὑπὸ τοῦ Βόκχου τὸν Ἰουγούρθαν ἑαυτῷ. καὶ 9 ταύτῃ χρώμενος ἀεὶ διετέλει, φιλότιμον ἄνδρα καὶ πρὸς 15 κοινωνίαν δόξης ἀγνώμονα καὶ δύσεριν ἐρεθίζων τὸν Μάριον, ἐναγόντων μάλιστα τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐκείνου καὶ τὰ μὲν πρῶτα τοῦ πολέμου καὶ μέγιστα τῷ Μετέλλῳ, τὰ δ' ἔσχατα καὶ τὸ πέρας αὐτοῦ Σύλλᾳ προστιθέντων, ὡς παύσαιτο θαυμάζων καὶ προσέχων ἐκείνῳ μάλιστα 20 πάντων ὁ δῆμος.

11. Ταχὺ μέντοι τὸν φθόνον τοῦτον καὶ τὰ μίση καὶ τὰς διαβολὰς ἀπεσκέδασε τοῦ Μαρίου καὶ μετέστησεν ὁ κατασχὼν τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας κίνδυνος, ἅμα b τῷ πρῶτον ἐν χρείᾳ μεγάλου στρατηγοῦ γενέσθαι καὶ 25 περισκέψασθαι τὴν πόλιν, ᾧ χρωμένη κυβερνήτῃ διαφεύξεται κλύδωνα πολέμου τοσοῦτον, οὐδενὸς ἀνασχομένου τῶν ἀπὸ γένους μεγάλων ἢ πλουσίων οἴκων ἐπὶ 339 S τὰς ὑπατικὰς κατιόντων ἀρχαιρεσίας, ἀλλ' ἀπόντα τὸν a. 105 Μάριον ἀναγορευσάντων. ἄρτι γὰρ ἀπηγγελμένης αὐ- 2 30 τοῖς τῆς Ἰουγούρθα συλλήψεως, αἱ περὶ Τευτόνων καὶ

11 mor. 806d Val. Max. 8, 14, 4 || Cap. 11 Strab. 7, 293 (= Posidon. FGrH 87 F 31)

[GΠ (= PR) KL] 2 στρατεῖαι ΠK || 3 προπὴ P¹ || 5 ἰουγοῦρθαν R || 7 ἐνεχείριζε ΠKL | ἰουγοῦρθαν RK, item l. 13 || 9 ἀναστρέψαι RL¹ || 12 γλυφεῖν K || 22 κατέστησεν Ald. || 26 τοσούτου P || 27 τῶν] τοὺς Wil. || 28 κατιόντων R²L: κατιόντας GPR¹K Wil. || 30 ἰουγοῦρθα R

*Κίμβρων φῆμαι προσέπιπτον, ἀπιστίαν μὲν ἐν ἀρχῇ
παρασχοῦσαι πλήθους τε καὶ ῥώμης τῶν ἐπερχομένων
στρατῶν, ὕστερον δὲ τῆς ἀληθείας ὑποδεέστεραι φανεῖ-*
c 3 *σαι. μυριάδες μὲν γὰρ αἱ μάχιμοι τριάκοντα σὺν ὅπλοις
ἐχώρουν, ὄχλοι δὲ παίδων καὶ γυναικῶν ἐλέγοντο πολλῷ* 5
*πλείους συμπεριάγεσθαι, γῆς χρῄζοντες ἣ θρέψει το-
σοῦτον πλῆθος, καὶ πόλεων ἐν αἷς ἱδρυθέντες βιώσονται,
καθάπερ πρὸ αὐτῶν ἐπυνθάνοντο Κελτοὺς τῆς Ἰταλίας*
4 *τὴν ἀρίστην κατασχεῖν, Τυρρηνῶν ἀφελομένους. αὐτοὶ
μὲν γὰρ ἀμειξίᾳ τῇ πρὸς ἑτέρους μήκει τε χώρας ἣν ἐπῆλ-* 245 Z^1
θον ἠγνοοῦντο, τίνες ὄντες ἀνθρώπων ἢ πόθεν ὁρμη- 11
5 *θέντες ὥσπερ νέφος ἐμπέσοιεν Γαλατίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ. καὶ
μάλιστα μὲν εἰκάζοντο Γερμανικὰ γένη τῶν καθηκόντων
ἐπὶ τὸν βόρειον ὠκεανὸν εἶναι τοῖς μεγέθεσι τῶν σωμά-*
d *των καὶ τῇ χαροπότητι τῶν ὀμμάτων, καὶ ὅτι Κίμβρους* 15
6 *ἐπονομάζουσι Γερμανοὶ τοὺς λῃστάς. εἰσὶ δ᾿ οἳ τὴν
Κελτικὴν διὰ βάθος χώρας καὶ μέγεθος ἀπὸ τῆς ἔξω θα-
λάσσης καὶ τῶν ὑπαρκτίων κλιμάτων πρὸς ἥλιον ἀν-
ίσχοντα κατὰ τὴν Μαιῶτιν ἐπιστρέφουσαν ἅπτεσθαι τῆς
Ποντικῆς Σκυθίας λέγουσι, κἀκεῖθεν τὰ γένη μεμεῖχθαι·* 20
7 *τούτους ἐξαναστάντας οὐκ ἐκ μιᾶς ὁρμῆς οὐδὲ συνεχῶς,
ἀλλ᾿ ἔτους ὥρᾳ καθ᾿ ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς τοὔμπρο-
σθεν ἀεὶ χωροῦντας πολέμῳ, χρόνοις πολλοῖς ἐπελθεῖν
τὴν ἤπειρον. διὸ καὶ πολλὰς κατὰ μέρος ἐπικλήσεις*
e *ἐχόντων, κοινῇ Κελτοσκύθας τὸν στρατὸν ὠνόμαζον.* 25
8 *ἄλλοι δέ φασι Κιμμερίων τὸ μὲν πρῶτον ὑφ᾿ Ἑλλήνων
τῶν πάλαι γνωσθέν[των] οὐ μέγα γενέσθαι τοῦ παντὸς
μόριον, ἀλλὰ φυγὴν ἢ στάσιν τινὰ βιασθεῖσαν ὑπὸ Σκυ-
θῶν εἰς Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος διαπερᾶσαι Λυγδάμιος* 29
9 *ἡγουμένου· τὸ δὲ πλεῖστον αὐτῶν καὶ μαχιμώτατον ἐπ᾿* 340 S

[GΠ (= PR) KL] **5** *πολλῷ* **L**: *πολλοὶ* **GΠK** ‖ **6** *τοσοῦτο* **Π** ‖ **7** *ἱδρυνθέντες* **RKL** ‖ **13** *εἰκάζοντο* **PR^{2}L^2**: *εἴκαζον τὰ* **GR^{1}KL^1** ‖ **16** *ὀνομάζουσι* **P** ‖ **17** *ἔξωθεν* **L^1** ‖ **19** *καὶ τὰ τὴν* **L^1** ‖ **20** *κἀκεῖθεν οὗ* **R^{1}KL^2** (evanuit **G**) | *μέμικται* codd. (evanuit **G**): em. Anon. Mu. ‖ **21** *οὐκ* om. **P** ‖ **24** *ἐπικλίσεις* (corr. m. 2) *κατὰ μέρος* **L** ‖ **27** *γνωσθέντων*: em. Rei.

ἐσχάτοις οἰκοῦν παρὰ τὴν ἔξω θάλασσαν, γῆν μὲν νέμεσθαι σύσκιον καὶ ὑλώδη καὶ δυσήλιον πάντῃ διὰ βάθος καὶ πυκνότητα δρυμῶν, οὓς μέχρι τῶν Ἑρκυνίων εἴσω διήκειν, οὐρανοῦ δ' εἰληχέναι, καθ' ὃ δοκεῖ μέγα λαμβά-
246 Z[1] νων ὁ πόλος ἔξαρμα διὰ τὴν ἔγκλισιν τῶν παραλλήλων,
6 ὀλίγον ἀπολείπειν τοῦ κατὰ κορυφὴν ἱσταμένου σημείου f
πρὸς τὴν οἴκησιν, αἵ θ' ἡμέραι βραχύτητι καὶ μήκει πρὸς τὰς νύκτας ἴσαι κατανέμεσθαι τὸν χρόνον· διὸ καὶ τὴν 10 εὐπορίαν τοῦ μυθεύματος Ὁμήρῳ γενέσθαι πρὸς τὴν
10 νεκυίαν. ἔνθεν οὖν τὴν ἔφοδον εἶναι τῶν βαρβάρων τούτων 11 ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, Κιμμερίων μὲν ἐξ ἀρχῆς, τότε δὲ Κίμβρων οὐκ ἀπὸ τρόπου προσαγορευομένων. ἀλλὰ ταῦτα 12 μὲν εἰκασμῷ μᾶλλον ἢ κατὰ βέβαιον ἱστορίαν λέγεται. **412** τὸ δὲ πλῆθος οὐκ ἔλαττον, ἀλλὰ πλέον εἶναι τοῦ λεχθέντος
15 ὑπὸ πολλῶν ἱστόρηται. θυμὸν δὲ καὶ τόλμαν ἀνυπόστατοι 13 καὶ χειρῶν ἔργα παρὰ τὰς μάχας ὀξύτητι καὶ βίᾳ πυρὸς ἐοικότες ἐπῄεσαν, οὐδενὸς ἀντέχοντος αὐτῶν πρὸς τὴν ἔφοδον, ἀλλὰ πάντων μὲν ὅσους ἐπῆλθον ἐν λόγῳ λείας ἀγομένων καὶ φερομένων, πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων
20 Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων καὶ στρατηγῶν, ὅσοι προεκάθηντο τῆς ἐκτὸς Ἄλπεων Γαλατίας, ἀνηρπασμένων ἀκλεῶς. οἳ καὶ μάλιστα τὴν φορὰν αὐτῶν κακῶς ἀγωνισά- 14 μενοι κατὰ τῆς Ῥώμης ἐπεσπάσαντο· νικήσαντες γὰρ οἷς b ἐνέτυχον καὶ χρημάτων πολλῶν κρατήσαντες, ἔγνωσαν
25 μηδαμοῦ γῆς ἑαυτοὺς ἱδρύειν, πρὶν ⟨ἂν⟩ ἀνατρέψωσι τὴν Ῥώμην καὶ διαπορθήσωσι τὴν Ἰταλίαν.

12. Ταῦτα Ῥωμαῖοι πυνθανόμενοι πολλαχόθεν, ἑκά-

27 Vell. 2, 12, 2

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **1** *ὥικουν*: em. Mu. Vulc. | supra *θάλασσαν* add. *οὕσπερ δή φασι* **L**[2] | *γῆν*] *τὴν* **ΠK** || **3** *ἐρκυνίων* **GL** *ἐρκινύων* **Π** || **4** *μέγα λαμβάνων* Anon. Mu.: *μεταλαμβάνων* || **5** *ἔγκλησιν* **K** *ἔκκλισιν* **L** || **10** *νέκυιαν* ante ras. **R** *νεκυιαν* (sine acc.) **P** *νέκυαν* **K** || **13–14** *ἱστορίαν. λέγεται δὲ τὸ πλῆθος*: em. Ald. || **14** *ἀλλὰ*] *ἢ* **LG**[2] || **15** + *ὑπὸ* **G**[1] || **18** *ὅσοις* **R**[2] || **19** *φθειρομένων*: em. Ald. || **20** *προεκάθηντο* **Π**[m]**K**[m]: *προεστήκεσαν* **GΠ**[t]**K**[t]**L** || **25** *ἂν* add. Ri. || **25–26** *ἀνατρέψουσι — διαπορθήσουσι* **LR**[2]

a. 105 λουν Μάριον ἐπὶ τὴν στρατηγίαν, καὶ τὸ δεύτερον ὕπατος ἀπεδείχθη, τοῦ μὲν νόμου κωλύοντος ἀπόντα καὶ μὴ διαλιπόντα χρόνον ὡρισμένον αὖθις αἱρεῖσθαι, τοῦ δὲ 247 Z[1]
2 δήμου τοὺς ἀντιλέγοντας ἐκβαλόντος. ἡγοῦντο γὰρ οὔτε νῦν πρῶτον εἴξειν τῷ συμφέροντι τὸν νόμον, οὔτ' ἀλο- 341 S
c γωτέραν εἶναι τὴν παροῦσαν αἰτίαν ἐκείνης, δι' ἣν τὸν 6
Σκιπίωνα παρὰ τοὺς νόμους ὕπατον ἀπέδειξαν, οὐ φοβούμενοι τὴν ἑαυτῶν ἀποβαλεῖν, ἀλλὰ τὴν Καρχηδονίων
3 ἐπιθυμοῦντες ἀνελεῖν. ταῦτ' ἔδοξε, καὶ Μάριος ἐκ Λιβύης μετὰ τοῦ στρατεύματος διακομισθείς, αὐταῖς Κα- 10
1. Ian. 104 λάνδαις Ἰανουαρίαις, ἣν ἔτους ἀρχὴν ἄγουσι Ῥωμαῖοι, τήν θ' ὑπατείαν ἀνέλαβε καὶ τὸν θρίαμβον εἰσήλασεν, ἄπιστον ἐπιδειξάμενος θέαμα Ῥωμαίοις Ἰουγούρθαν αἰχμάλωτον, οὗ ζῶντος οὐδ' ἂν εἷς ἤλπισε πολεμῶν κρατῆσαι· οὕτω τις ἦν ποικίλος ἀνὴρ τύχαις ὁμιλῆσαι, καὶ 15
4 πανουργίᾳ πολλῇ μεμειγμένον ἔχων τὸ θυμοειδές. ἀλλ' ἐξέστη γε πομπευθεὶς ὥς λέγουσι τότε τοῦ φρονεῖν,
d καὶ μετὰ τὸν θρίαμβον εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμπεσών, ὡς οἱ μὲν αὐτοῦ βίᾳ περιέρρηξαν τὸν χιτωνίσκον, οἱ δὲ σπεύδοντες ἀφελέσθαι βίᾳ τὸ χρυσοῦν ἐλλόβιον ἅμα τὸν λο- 20
βὸν συναπέρρηξαν, ὠσθεὶς δὲ γυμνὸς εἰς τὸ βάραθρον κατεβλήθη, μεστὸς ὢν ταραχῆς καὶ διασεσηρώς „Ἡρά-
5 κλεις" εἶπεν, „ὡς ψυχρὸν ὑμῶν τὸ βαλανεῖον." ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἓξ ἡμέραις ζυγομαχήσαντα τῷ λιμῷ καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης ὥρας ἐκκρεμασθέντα τῆς τοῦ ζῆν ἐπιθυμίας 25
6 εἶχεν ἀξία δίκη τῶν ἀσεβημάτων. ἐν δὲ τῷ θριάμβῳ κο- 248 Z[1]
μισθῆναι λέγουσι χρυσοῦ μὲν ἑπτὰ καὶ τρισχιλίας λίτρας,

9 Liv. per. 67 Vell. 2, 12, 1 Flor. 1, 36, 17 de vir. ill. 67, 1

[GΠ (= PR) KL] 7 σκήπίωνα G σκηπίωνα L || 9—16 ὅτι Μάριος ἐκ Λιβύης — θυμοειδές hab. Phot. bibl. cod. 245 p. 398a 32—38 || 10 ἀνακομισθεὶς Phot. || 10—11 αὐταῖς — Ῥωμαῖοι om. Phot. || 11 ἰαννουαρίαις GΠK ἰουναρίαις, s. s. αν m. 2, L || 12 ἔλαβε L || 13 ἰουγοῦρθαν ΠK || 14 εἷς om. P s. s. G | πολέμιον GΠ πολεμίων KL Phot.: em. Zie. (πολέμῳ Rei.) | κρατῆσαι G: κρατήσειν ΠKL Phot. || 15 οὕτως ἦν Phot. || 18 τὸ om. L || 20 ἐλόβιον P || 24 ἡμέρας Sint. || 26 — p. 217, 3 ἐν δὲ — εἴκοσι hab. Phot. l. c. 38—40 || 27 χρυσίου Phot.

ἀργύρου δ' ἀσήμου πεντακισχιλίας ἑπτακοσίας ἑβδομή- e a.104
κοντα πέντε, νομίσματος δὲ δραχμὰς ἑπτακισχιλίας ἐπὶ
μυριάσιν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι. μετὰ δὲ τὴν πομπὴν ὁ Μά- 7
ριος σύγκλητον ἤθροισεν ἐν Καπετωλίῳ, καὶ παρῆλθε
5 μὲν εἴτε λαθὼν αὐτὸν εἴτε τῇ τύχῃ χρώμενος ἀγροικότε-
ρον ἐν τῇ θριαμβικῇ σκευῇ, ταχὺ δὲ τὴν βουλὴν ἀχθε-
σθεῖσαν αἰσθόμενος, ἐξανέστη καὶ μεταλαβὼν τὴν περι-
πόρφυρον αὖθις ⟨εἰσ⟩ῆλθεν.

342 S **13.** Ἐν δὲ τῇ στρατείᾳ τὴν δύναμιν διεπόνει καθ' ὁδόν,
10 ἐξασκῶν δρόμοις τε παντοδαποῖς καὶ μακραῖς ὁδοι-
πορίαις, ἑαυτῷ δ' ⟨ἕκαστον⟩ ἀχθοφορεῖν ἀναγκάζων καὶ
αὐτουργεῖν τὰ πρὸς τὴν δίαιταν, ὥστε καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς f
φιλοπόνους καὶ σιωπῇ μετ' εὐκολίας τὰ προστασσόμενα
ποιοῦντας ἡμιόνους Μαριανοὺς καλεῖσθαι. καίτοι τινὲς 2
15 αἰτίαν ἑτέραν τοῦ λόγου τούτου νομίζουσι. Σκιπίωνος
γὰρ ὅτε Νομαντίαν ἐπολιόρκει βουληθέντος ἐπιδεῖν μὴ
μόνον τὰ ὅπλα μηδὲ τοὺς ἵππους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀρεῖς
καὶ τὰς ἁμάξας, ὅπως ἑκάστοις ἐξησκημένα καὶ παρεσκευ-
ασμένα τυγχάνοι, προαγαγεῖν τὸν Μάριον ἵππον τε κάλ-
20 λιστα τεθραμμένον ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἡμίονον εὐεξίᾳ καὶ
λιπαρότητι καὶ ῥώμῃ διαφέροντα πολὺ τῶν ἄλλων· ἡσθέν- 3 413
249 Z¹ τος οὖν τοῦ στρατηγοῦ τοῖς τοῦ Μαρίου θρέμμασι καὶ
πολλάκις αὐτῶν μνησθέντος, οὕτως ἄρα τοὺς σκώπτον-
τας ἐν ἐπαίνῳ τὸν ἐνδελεχῆ καὶ τλήμονα καὶ φιλόπονον
25 Μαριανὸν ἡμίονον προσαγορεύειν.

3 Liv. per. 67 || 9 Flor. 1, 38, 5 || 14 cf. Frontin. strat. 4, 1, 7 Fest. p. 148

[GΠ (= PR) KL] 2 δραγμὰς GK || 4 καπιτωλίωι G || 5 λαθὸν G¹ | τῇ om. L | τύχῃ] ψυχῇι P || 6 σκευῆι G¹: κατασκευῆι ΠKG² παρασκευῇ L || 7 αἰδούμενος L¹ || 8 ἦλθεν: em. Rei. || 11 ἑαυτὸν G | ἕκαστον add. Zie. || 12—25 ὅτι τοὺς φιλοπόνους — προσαγορεύειν hab. Phot. l. c. 398a 41—b 12 || 14 ποιοῦντας] πράττοντας Phot., qui deinde aliqua intrusit | καλεῖσθαι] ὠνόμαζον Phot., qui et sequentia (ad l. 19) liberius descripsit || 15 κομίζουσι: em. Ald. | σκηπίωνος L et ante ras. G || 20 ὑπ' αὐτοῦ om. Phot. || 21 λιπαρότητι Naber: πραότητι || 22 οὖν] δὲ Phot. | τοῦ² om. LG² (mg.) | θρέμμασι GΠL^m: θεάμασι L^t et G² mg. θρέμασιν K

a. 104 **14.** Εὐτύχημα δὲ δοκεῖ τῷ Μαρίῳ μέγα γενέσθαι· τῶν γὰρ βαρβάρων ὥσπερ τινὰ παλίρροιαν τῆς ὁρμῆς λαβόντων, καὶ ῥυέντων πρότερον ἐπὶ τὴν Ἰβηρίαν, χρόνον ἔσχε καὶ τὰ σώματα γυμνάσαι τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ φρονήματα πρὸς τὸ θαρρεῖν ἀναρρῶσαι, τὸ δὲ μέγιστον, αὐτὸς οἷος ἦν 5
2 κατανοηθῆναι. τὸ γὰρ ἐν ἀρχῇ σκυθρωπὸν αὐτοῦ καὶ περὶ τὰς τιμωρίας δυσμείλικτον ἐθισθεῖσι μηδὲν ἁμαρτάνειν
b μηδ' ἀπειθεῖν ἅμα τῷ δικαίῳ σωτήριον ἐφαίνετο, τήν τε τοῦ θυμοῦ σφοδρότητα καὶ τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς καὶ ⟨τὸ⟩ ἀγριωπὸν τοῦ προσώπου συντρεφόμενον κατὰ μικρὸν 10
3 οὐχ αὐτοῖς ἐνόμιζον εἶναι φοβερόν, ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις. μάλιστα δ' ἡ περὶ τὰς κρίσεις ὀρθότης αὐτοῦ τοῖς στρα-
4 τιώταις ἤρεσκεν· ἧς καὶ τοιόνδε τι δεῖγμα λέγεται. Γάιος Λούσιος ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ τεταγμένος ἐφ' ἡγεμονίας ἐστρατεύετο, τἆλλα μὲν ἀνὴρ οὐ δοκῶν εἶναι πονηρός, 15
5 ἥττων δὲ μειρακίων καλῶν. οὗτος ἤρα νεανίσκου τῶν 343 S
ὑφ' αὑτῷ στρατευομένων ὄνομα Τρεβωνίου, καὶ πολλάκις πειρῶν οὐκ ἐτύγχανε· τέλος δὲ νύκτωρ ὑπηρέτην ἀποστεί-
c 6 λας μετεπέμπετο τὸν Τρεβώνιον. ὁ δὲ νεανίας ἧκε μέν, ἀντειπεῖν γὰρ οὐκ ἐξῆν καλούμενον, εἰσαχθεὶς δ' ὑπὸ τὴν 20
σκηνὴν πρὸς αὐτόν, ἐπιχειροῦντα βιάζεσθαι σπασάμενος 250 Z[1]
7 τὸ ξίφος ἀπέκτεινε. ταῦτ' ἐπράχθη τοῦ Μαρίου μὴ παρόντος· ἐπανελθὼν δὲ προὔθηκε τῷ Τρεβωνίῳ κρίσιν.
8 ἐπεὶ δὲ πολλῶν κατηγορούντων, οὐδενὸς δὲ συνηγοροῦντος, αὐτὸς εὐθαρσῶς καταστὰς διηγήσατο τὸ πρᾶγμα, καὶ 25
μάρτυρας ἔσχεν ὅτι πειρῶντι πολλάκις ἀντεῖπε τῷ Λουσίῳ καὶ μεγάλων διδομένων ἐπ' οὐδενὶ προήκατο τὸ σῶμα,
d θαυμάσας ὁ Μάριος καὶ ἡσθεὶς ἐκέλευσε τὸν πάτριον ἐπὶ ταῖς ἀριστείαις στέφανον κομισθῆναι, καὶ λαβὼν αὐτὸς ἐστεφάνωσε τὸν Τρεβώνιον, ὡς κάλλιστον ἔργον ἐν καιρῷ 30

1 Liv. per. 67 || **13** mor. 202b Cic. p. Mil. 9 Val. Max. 6, 1, 12

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **2** *παλλίρροιαν* **K** || **5** *αὐτὸς* Rei. **G**[1]: *αὐτοῖς* **G**[2]**ΠKL** || **7** *ἐθισθεῖσιν* ⟨*αὐτοῖς*⟩ Zie. | *μηδὲν*] *μήδὲ* **P** || **8** *ἀπειτθεῖν*, deinde *θ* lineola del., **P** | *τε*] *γε* **L** || **9** *τὸ*] *τῶι* **P** || **10** *τὸ* add. Zie. || **11** *οὐκ αὐτοῖς*: em. Steph. || **18** *ἀποστείλας ὑπηρέτην* **L** || **28** *ἐκέλευε* **L**[1] || **30** *ἔργον* om. **K**

παραδειγμάτων δεομένῳ καλῶν ἀποδεδειγμένον. τοῦτ' 9
εἰς τὴν Ῥώμην ἀπαγγελθὲν οὐχ ἥκιστα τῷ Μαρίῳ συν-
έπραξε τὴν τρίτην ὑπατείαν· ἅμα δὲ καὶ τῶν βαρβάρων a. 103
ἔτους ὥρᾳ προσδοκίμων ὄντων, ἐβούλοντο μετὰ μηδενὸς
5 ἄλλου στρατηγοῦ κινδυνεῦσαι πρὸς αὐτούς. οὐ μὴν ἧκον 10
ὡς προσεδοκῶντο ταχέως, ἀλλὰ πάλιν διῆλθε τῷ Μαρίῳ
ὁ τῆς ὑπατείας χρόνος.

Ἐνισταμένων δὲ τῶν ἀρχαιρεσιῶν καὶ τοῦ συνάρχον- 11
τος αὐτοῦ τελευτήσαντος, ἀπολιπὼν ἐπὶ τῶν δυνάμεων
10 Μάνιον Ἀκύλλιον, αὐτὸς ἧκεν εἰς Ῥώμην. μετιόντων 12 e
δὲ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν τὴν ὑπατείαν, Λούκιος Σατορ-
νῖνος, ὁ μάλιστα τῶν δημάρχων ἄγων τὸ πλῆθος, ὑπὸ
τοῦ Μαρίου τεθεραπευμένος ἐδημηγόρει, κελεύων ἐκεῖ-
νον ὕπατον αἱρεῖσθαι. θρυπτομένου δὲ τοῦ Μαρίου καὶ 13
15 παραιτεῖσθαι τὴν ἀρχὴν φάσκοντος, ὡς δὴ μὴ δεομένου,
251 Z[1] προδότην αὐτὸν ὁ Σατορνῖνος ἀπεκάλει τῆς πατρίδος, ἐν
κινδύνῳ τοσούτῳ φεύγοντα τὸ στρατηγεῖν. καὶ φανερὸς 14
344 S μὲν ἦν ἀπιθάνως συνυποκρινόμενος τὸ προσποίημα τῷ
Μαρίῳ, τὸν δὲ καιρὸν ὁρῶντες οἱ πολλοὶ τῆς ἐκείνου
20 δεινότητος ἅμα καὶ τύχης δεόμενον, ἐψηφίσαντο τὴν a. 102
τετάρτην ὑπατείαν, καὶ συνάρχοντα Κάτλον αὐτῷ Λουτά- f
τιον κατέστησαν, ἄνδρα καὶ τιμώμενον ὑπὸ τῶν ἀρίστων
καὶ τοῖς πολλοῖς οὐκ ἐπαχθῆ.

15. Πυνθανόμενος δὲ τοὺς πολεμίους ὁ Μάριος ἐγγὺς
25 εἶναι, διὰ ταχέων ὑπερέβαλε τὰς Ἄλπεις· καὶ τειχίσας
στρατόπεδον παρὰ τῷ Ῥοδανῷ ποταμῷ, συνήγαγεν εἰς
αὐτὸ χορηγίαν ἄφθονον, ὡς μηδέποτε παρὰ τὸν τοῦ
συμφέροντος λογισμὸν ἐκβιασθείη δι' ἔνδειαν τῶν
ἀναγκαίων εἰς μάχην καταστῆναι. τὴν δὲ κομιδὴν ὧν 2
30 ἔδει[το] τῷ στρατεύματι μακρὰν καὶ πολυτελῆ πρότερον **414**

1 Liv. per. 67 Vell. 2, 12, 3 || 8 Liv. per. 67

[GΠ (= PR) KL] 2 ἀγγελθὲν L ἐπαγγελθὲν ante corr. G || 6 τῷ Μαρίῳ διῆλθεν Sint. || 11 δὲ om. K | καὶ om. L[1] | σατουρνῖνος G || 16 ἀπεκάλει KL et e corr. G: ἐπεκάλει ante corr. G ἐκάλει Π || 17 τὸ] τῶι K et ante corr. R | φανερῶς GL || 26 συνῆγεν L || 30 ἐδεῖτο: em. Rei.

a. 102 οὖσαν πρὸς τὴν θάλασσαν αὐτὸς εἰργάσατο ῥᾳδίαν καὶ
3 ταχεῖαν. τὰ γὰρ στόματα τοῦ Ῥοδανοῦ, πρὸς τὰς ἀνακοπὰς
τῆς θαλάττης ἰλύν τε πολλὴν λαμβάνοντα καὶ θῖνα πηλῷ
βαθεῖ συμπεπιλημένην, ὑπὸ τοῦ κλύδωνος, χαλεπὸν καὶ
ἐπίπονον καὶ βραδύπορον τοῖς σιταγωγοῖς ἐποίει τὸν 5
4 εἴσπλουν. ὁ δὲ τρέψας ἐνταῦθα τὸν στρατὸν σχολάζοντα,
τάφρον μεγάλην ἐνέβαλε, καὶ ταύτῃ πολὺ μέρος τοῦ πο-
ταμοῦ μεταστήσας περιήγαγεν εἰς ἐπιτήδειον αἰγιαλόν,
βαθὺ μὲν καὶ ναυσὶ μεγάλαις ἔποχον, λεῖον δὲ καὶ ἄκλυστον
b στόμα λαβοῦσαν πρὸς τὴν θάλασσαν. αὕτη μὲν οὖν ἔτι ⟨καὶ 10
5 νῦν⟩ ἀπ' ἐκείνου τὴν ἐπωνυμίαν φυλάττει. τῶν δὲ βαρβάρων 252 Z[1]
διελόντων σφᾶς αὐτοὺς δίχα, Κίμβροι μὲν ἔλαχον διὰ
Νωρικῶν ἄνωθεν ἐπὶ Κάτλον χωρεῖν καὶ τὴν πάροδον
ἐκείνην βιάζεσθαι, Τεύτονες δὲ καὶ Ἄμβρωνες διὰ Λιγύων
6 ἐπὶ Μάριον παρὰ θάλατταν. καὶ Κίμβροις μὲν ἐγίνετο 15
πλείων ἡ διατριβὴ καὶ μέλλησις, Τεύτονες δὲ καὶ Ἄμβρωνες
ἄραντες εὐθὺς καὶ διελθόντες τὴν ἐν μέσῳ χώραν, ἐφαί-
νοντο πλήθει τ' ἄπειροι καὶ δυσπρόσοπτοι τὰ εἴδη,
7 φθόγγον τε καὶ θόρυβον οὐχ ἑτέροις ὅμοιοι. περιβαλόμενοι 345 S
δὲ τοῦ πεδίου μέγα καὶ στρατοπεδεύσαντες, προὐκαλοῦντο 20
τὸν Μάριον εἰς μάχην.

c **16.** Ὁ δὲ τούτων μὲν οὐκ ἐφρόντιζεν, ἐν δὲ τῷ χάρακι
τοὺς στρατιώτας συνεῖχε, καὶ καθήπτετο πικρῶς τῶν
θρασυνομένων, καὶ τοὺς προπίπτοντας ὑπὸ θυμοῦ καὶ
μάχεσθαι βουλομένους προδότας ἀπεκάλει τῆς πατρίδος. 25
2 οὐ γὰρ ὑπὲρ θριάμβων τὴν φιλοτιμίαν εἶναι καὶ τροπαίων,

2 Strab. 4, 183 Plin. 3, 34: *fossae ex Rhodano C. Mari opere et nomine insignes*

[GΠ (= PR) KL] 4 βαθεῖ om. K | χαλεπὸν P: χαλεπὴν GRKL | καὶ eras. R || 5 βραχύπορον: em. Anon. Mu. | σιταγοῖς L[1] || 9 βαθὺ G: βαθὺν ΠKL || 10–11 καὶ νῦν add. Zie. | ἔτι ἀπ' ἐκείνου τὴν ἐπωνυμίαν (corr. ex ὁμωνυμίαν) L: ἔτι τὴν ἐπων. ἀπ' ἐκ. G ἀπ' ἐκ. τὴν ἐπ. ἔτι ΠK || 14 λαμπρύωνες R[1]K ἄβρωνες L | λυγίων L[1] || 16 καὶ Ἄμβρωνες om. GL | ἄμβρωνες P[m]R[2]: λαμπρύωνες P[t]R[1]K || 18 δυσπρόσωποι R[2] et mg. G[2] δυσπρόσοπτοι (ω supra) L || 19 φθόγγων R[1] φθογγὴν KL | ὅμοιον G | περιβαλλόμενοι ΠKL || 20 μέγα ⟨μέρος⟩ Rei. | προεκαλοῦντο ΠKL || 24 προσπίπτοντας ΠL

ἀλλ' ὅπως νέφος τοσοῦτον πολέμου καὶ σκηπτὸν ὠσάμενοι a. 102
διασώσουσι τὴν Ἰταλίαν. ταῦτα μὲν ἰδίᾳ πρὸς τοὺς ἡγε- 3
μόνας καὶ τοὺς ὁμοτίμους ἔλεγε, τοὺς δὲ στρατιώτας
ὑπὲρ τοῦ χάρακος ἱστὰς ἀνὰ μέρος καὶ θεᾶσθαι κελεύ-
5 ων, εἴθιζε τὴν μορφὴν ἀνέχεσθαι τῶν πολεμίων καὶ τὴν
φωνὴν ὑπομένειν, ὅλως οὖσαν ἀλλόκοτον καὶ θηριώδη, d
σκευήν τε καὶ κίνησιν αὐτῶν καταμανθάνειν, ἅμα τῷ
χρόνῳ τὰ φαινόμενα δεινὰ ποιουμένους τῇ διανοίᾳ χει-
253 Z[1] ροήθη διὰ τῆς ὄψεως· ἡγεῖτο γὰρ πολλὰ μὲν ἐπιψεύδεσθαι 4
10 τῶν οὐ προσόντων τὴν καινότητα τοῖς φοβεροῖς, ἐν δὲ τῇ
συνηθείᾳ καὶ τὰ τῇ φύσει δεινὰ τὴν ἔκπληξιν ἀποβάλλειν.
τῶν δ' οὐ μόνον ἡ καθ' ἡμέραν ὄψις ἀφῄρει τι τοῦ θάμβους, 5
ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἀπειλὰς τῶν βαρβάρων καὶ τὸν κόμπον
οὐκ ἀνεκτὸν ὄντα θυμὸς αὐτοῖς παριστάμενος ἐξεθέρμαινε
15 καὶ διέφλεγε τὰς ψυχάς, οὐ μόνον ἀγόντων καὶ φερόντων
τὰ πέριξ ἅπαντα τῶν πολεμίων, ἀλλὰ καὶ τῷ χάρακι e
ποιουμένων προσβολὰς μετὰ πολλῆς ἀσελγείας καὶ
θρασύτητος· ὥστε φωνὰς καὶ διαγανακτήσεις τῶν 6
στρατιωτῶν πρὸς τὸν Μάριον ἐκφέρεσθαι· „τίνα δὴ 7
20 καταγνοὺς ἀνανδρίαν ἡμῶν Μάριος εἴργει μάχης ὥσπερ
γυναῖκας ὑπὸ κλεισὶ καὶ θυρωροῖς; φέρε παθόντες ἀνδρῶν
πάθος ἐλευθέρων ἐρώμεθα, πότερον ἄλλους ἀναμένει
μαχουμένους ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἰταλίας, ἡμῖν δὲ
λειτουργοῖς χρήσεται διὰ παντός, ὅταν δέῃ[ται] τάφρους
25 ὀρύσσειν καὶ πηλὸν ἐκκαθαίρειν καὶ ποταμούς τινας
346 S παρατρέπειν; ἐπὶ ταῦτα γὰρ ὡς ἔοικεν ἤσκει τοῖς πολλοῖς 8
πόνοις ἡμᾶς, καὶ ταῦτα τῶν ὑπατειῶν ἀποδειξάμενος f
ἔργα τοῖς πολίταις ἐπάνεισιν. ἢ τὰ Κάρβωνος αὐτὸν φοβεῖ 9
καὶ Καιπίωνος, οὓς ἐνίκησαν οἱ πολέμιοι, πολὺ μὲν αὐτοὺς

3 Flor. 1, 38, 5 Polyaen. 8, 10, 1 || 16 Oros. 5, 16, 9

[GΠ (= PR) KL] 7 σκεύη P || 8 ποιούμενος P || 22 ἐλεύθερον KL || 23 μαχομένους L[1] | τῆς ἐλευθερίας τῆς ἰταλίας G: τῆς ἐλευθερίας PR[t] τῆς ἰταλίας R[m] KL || 24 δέηται: em. Cor. || 27 ἐπιδειξάμενος L || 29 Καιπίωνος Xy. Steph.: σκηπίωνος GL σκιπίωνος RK σκιπίωνος P

a. 102 τῆς Μαρίου δόξης καὶ ἀρετῆς ἀποδέοντας, πολὺ δὲ χείρονα
10 στρατὸν ἄγοντας; ἀλλὰ καὶ παθεῖν τι δρῶντας ὡς ἐκεῖνοι
κάλλιον, ἢ καθῆσθαι πορθουμένων τῶν συμμάχων
θεατάς."

17. Ταῦτ' ἀκούων ὁ Μάριος ἥδετο, καὶ κατεπράυνεν 5
αὐτούς, ὡς οὐκ ἐκείνοις ἀπιστῶν, ἀλλ' ἔκ τινων λογίων 254 Z[1]
2 τὸν τῆς νίκης ἅμα καιρὸν καὶ τόπον ἐκδεχόμενος. καὶ
415 γάρ τινα Σύραν γυναῖκα, Μάρθαν ὄνομα, μαντεύεσθαι
λεγομένην ἐν φορείῳ κατακειμένην σεμνῶς περιήγετο, καὶ
3 θυσίας ἔθυεν ἐκείνης κελευούσης. ἣν πρότερον μὲν 10
ἀπήλασεν ἡ σύγκλητος, ἐντυχεῖν ὑπὲρ τούτων βουλομένην
καὶ τὰ μέλλοντα προθεσπίζουσαν, ἐπεὶ δὲ πρὸς τὰς
γυναῖκας εἰσιοῦσα διάπειραν ἐδίδου, καὶ μάλιστα τῇ Μαρίου
παρακαθίζουσα παρὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν μονομάχων
ἐπιτυχῶς προηγόρευε τὸν μέλλοντα νικᾶν, ἀναπεμφθεῖσα 15
4 πρὸς Μάριον ὑπ' ἐκείνης ἐθαυμάζετο. καὶ τὰ πολλὰ μὲν
ἐν φορείῳ παρεκομίζετο, πρὸς δὲ τὰς θυσίας κατῄει φοι-
b νικίδα διπλῆν ἐμπεπορπημένη καὶ λόγχην ἀναδεδεμένην
5 ταινίαις καὶ στεφανώμασι φέρουσα. τοῦτο μὲν οὖν τὸ
δρᾶμα πολλοῖς ἀμφισβήτησιν παρεῖχεν, εἴτε πεπεισμένος 20
ὡς ἀληθῶς εἴτε πλαττόμενος καὶ συνυποκρινόμενος ἐπι-
6 δείκνυται τὴν ἄνθρωπον. τὸ δὲ περὶ τοὺς γῦπας θαύματος
ἄξιον Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιος (fr. 26 Wellm.) ἱστόρηκε. δύο
γὰρ ἐφαίνοντο πρὸ τῶν κατορθωμάτων ἀεὶ περὶ τὰς στρατιὰς
καὶ παρηκολούθουν, γνωριζόμενοι χαλκοῖς περι- 25
7 δεραίοις· ταῦτα δ' οἱ στρατιῶται συλλαβόντες αὐτοὺς
περιῆψαν, εἶτ' ἀφῆκαν· ἐκ δὲ τούτου γνωρίζοντες ἠσπά-

7 Val. Max. 1, 3, 4 (Nepot.) Frontin. strat. 1, 11, 12

[GΠ (= PR) KL] **2** ὡς ἐκεῖνοι] ὡς Π[t] ἔοικε(ν) Π[m] || **7** τὸν] τῶν L[1] | τόπων R[1] || **10** ἐκείνην ut vid. G[1] || **11** ἀπήλλασεν P || **13** τῇ Sint.: τὴν || **14** ἀγῶνας vid. habuisse G[1], ποδ in ras. G[2] quae in mg. adnotat γρ καὶ παρὰ τοὺς ἀγῶνας: πόδας ΠKL et editt. || **16** post ἐθαυμάζε (incip. f. 87[r]) το om. καὶ τὰ πολλὰ – παρεκομίζετο L[1], add. τὸ καὶ τὰ κτλ. et in f. 87[r] litteras το eras. L[2] || **18** ἐνπεπορπημένη G || **23** μύνδιος Π: μύδιος G[1]K μύρδιος G[2]L || **24** στρατιὰς Rei.: στρατείας codd. παρὰ τὰς στρατείας Haitinger || **25** περιδερραίοις LG[2] περιδερέοις R

255 Z¹ ζοντό θ' ὡς ⟨συ⟩στρατιώτας, καὶ φανέντων ἐπὶ ταῖς a. 102
347 S ἐξόδοις ἔχαιρον ὡς ἀγαθόν τι πράξοντες.

Πολλῶν δὲ σημείων προφαινομένων, τὰ μὲν ἄλλα χα- 8 c
ρακτῆρα κοινὸν εἶχεν, ἐκ δ' Ἀμερίας καὶ Τουδέρτου πό-
5 λεων Ἰταλικῶν ἀπηγγέλθη νυκτὸς ὦφθαι κατὰ τὸν οὐ-
ρανὸν αἰχμάς τε φλογοειδεῖς καὶ θυρεοὺς διαφερομένους
τὸ πρῶτον, εἶτα συμπίπτοντας ἀλλήλοις καὶ σχήματα καὶ
κινήματα λαμβάνοντας οἷα γίνεται μαχομένων ἀνδρῶν,
τέλος δὲ τῶν μὲν ἐνδιδόντων, τῶν δ' ἐπιφερομένων, πάν-
10 τας ἐπὶ δυσμὰς ῥυῆναι. περὶ τοῦτον δέ πως τὸν χρόνον 9
ἀφίκετο καὶ Βατάκης ἐκ Πεσσινοῦντος, ὁ τῆς Μεγάλης
Μητρὸς ἱερεύς, ἀπαγγέλλων ὡς ἡ θεὸς ἐκ τῶν ἀνακτό-
ρων ἐφθέγξατ' αὐτῷ, νίκην καὶ κράτος πολέμου Ῥωμαίοις d
ὑπάρχειν. τῆς δὲ συγκλήτου προσεμένης καὶ τῇ θεῷ 10
15 ναὸν ἐπινίκιον ἱδρύσασθαι ψηφισαμένης, τὸν Βατάκην εἰς
τὸν δῆμον προελθόντα καὶ ταὐτὰ βουλόμενον εἰπεῖν ἐκώ-
λυσε δημαρχῶν Αὖλος Πομπήιος, ἀγύρτην ἀποκαλῶν
καὶ πρὸς ὕβριν ἀπελαύνων τοῦ βήματος. ὃ δὴ καὶ μάλι- 11
στα τῷ λόγῳ τοῦ ἀνθρώπου πίστιν παρέσχεν· οὐ γὰρ
20 ἔφθη τῆς ἐκκλησίας λυθείσης ὁ Αὖλος εἰς οἶκον ἐπανελ-
256 Z¹ θεῖν, καὶ πυρετὸς ἐξήνθησεν αὐτῷ τοσοῦτος, ὥστε πᾶσι
καταφανῆ γενόμενον καὶ περιβόητον ἐντὸς ἑβδόμης ἡμέ-
ρας ἀποθανεῖν.

18. Οἱ δὲ Τεύτονες ἐπεχείρησαν μὲν ἡσυχάζοντος e
25 τοῦ Μαρίου πολιορκεῖν τὸ στρατόπεδον, βέλεσι δὲ πολ-
λοῖς ἐντυχόντες ἀπὸ τοῦ χάρακος φερομένοις καί τινας

10 Diod. 36, 13 || **24** Liv. per. 68 Oros. 5, 16, 9 sq.

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **1** θ' ὡς Zie.: τοὺς codd. τε Kron. | στρατιώτας: em. Kron. cl. Oth. 12, 1 (τοὺς στρ. del. Valgiglio) || **10** τούτου **K** || **11** βατάκης **G**: καταβάκης **P** βαταβάκης **RKL** (Βαττάκης Diod. et Polyb. 21, 37, 5) | πισινοῦντος **G¹** πισσινοῦντος **G²ΠKL** || **12** ἀνακτόρων] αὐτοκρατόρων **K** || **13** ἐφθέγξατο αὐτῷ **L**: αὐτῶι ἐφθέγξατο **GΠ** αὐτὸ ἐφθέγξατο **K** αὐτῷ del. Zie. || **14** προσιεμένης **R²** || **15** βατάκην **GPK**: βαταβκην, β in ras. m. 2, **R** βαταβάκην **L** || **16** προσελθόντα **L¹** | ταὐτὰ Rei.: ταῦτα || **17** ἐπικαλῶν **G¹** || **20** ὁ αὖλος λυθείσης **P** || **22** ἡμέρας ἑβδόμης **L**

a. 102 ἐξ αὐτῶν ἀποβαλόντες, ἔγνωσαν εἰς τοὔμπροσθεν χωρεῖν
2 ὡς ὑπερβαλοῦντες ἀδεῶς τὰς Ἄλπεις. καὶ συσκευασάμενοι παρήμειβον τὸ στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, τότε δὴ μάλιστα παμπληθεῖς μήκει καὶ χρόνῳ τῆς παρόδου φανέντες· ἡμέραις γὰρ ἓξ λέγονται τὸν χάρακα τοῦ Μαρί- 5
3 ου παραμείψασθαι συνεχῶς ὁδεύοντες. ἐπορεύοντο δ' ἐγγύς, πυνθανόμενοι τῶν Ῥωμαίων μετὰ γέλωτος, εἴ τι πρὸς τὰς γυναῖκας ἐπιστέλλοιεν· αὐτοὶ γὰρ ἔσεσθαι τα- 348 S
f 4 χέως παρ' αὐταῖς. ἐπεὶ δὲ παρήλλαξαν οἱ βάρβαροι καὶ προήεσαν, ἄρας καὶ αὐτὸς ἐπηκολούθει σχέδην, ἐγγὺς 10 μὲν ἀεὶ καὶ παρ' αὐτοὺς ἐκείνους ἱδρυόμενος, ὀχυραῖς δὲ χρώμενος στρατοπεδείαις καὶ χωρία καρτερὰ προβαλλό-
5 μενος, ὥστ' ἐν ἀσφαλεῖ νυκτερεύειν. οὕτω δὴ προϊόντες ἐγένοντο πρὸς τοῖς καλουμένοις ὕδασι Σεξτίοις, ὅθεν ἔδει πορευθέντας οὐ πολλὴν ὁδὸν ἐν ταῖς Ἄλπεσιν εἶναι. 15
6 διὸ δὴ καὶ Μάριος ἐνταῦθα παρεσκευάζετο μάχεσθαι, καὶ κατέλαβε τῷ στρατοπέδῳ τόπον ἰσχυρὸν μέν, ὕδωρ δ' ἄ-
416 φθονον οὐκ ἔχοντα, βουλόμενος ὥς φασι καὶ τούτῳ παρ-
7 οξῦναι τοὺς στρατιώτας. πολλῶν γέ τοι δυσχεραινόντων καὶ διψήσειν λεγόντων, δείξας τῇ χειρὶ ποταμόν τινα 257 Z[1] ῥέοντα πλησίον τοῦ βαρβαρικοῦ χάρακος, ἐκεῖθεν αὐτοῖς 21
8 ἔφησεν εἶναι ποτὸν ὤνιον αἵματος. „τί οὖν" ἔφασαν „οὐκ εὐθὺς ἡμᾶς ἄγεις ἐπ' αὐτούς, ἕως ὑγρὸν τὸ αἷμα ἔχομεν;" κἀκεῖνος ἠρέμα τῇ φωνῇ „πρότερον" εἶπεν „ὀχυρωτέον ἡμῖν τὸ στρατόπεδον." 25

19. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται καίπερ ἀσχάλλοντες ἐπείθοντο· τῆς δὲ θεραπείας τὸ πλῆθος, οὔτ' αὐτοὶ ποτὸν οὔθ' ὑποζυγίοις ἔχοντες, ἀθρόοι κατέβαινον ἐπὶ τὸν ποταμόν,
b οἱ μὲν ἀξίνας, οἱ δὲ πελέκεις, ἔνιοι δὲ καὶ ξίφη καὶ λόγχας

6 Flor. 1, 38, 6 || 16 mor. 202c Frontin. 2, 7, 12 Flor. 1, 38, 8 sq. || Cap. 19 Liv. per. 68 Vell. 2, 12, 4 Flor. 1, 38, 7 Oros. 5, 16, 10 Eutrop. 5, 1, 4 al.

[GΠ (= PR) KL] 11 αὐτοῖς ἐκείνοις PR[2] αὐτοὺς ἐκείνοις R[1] | δὲ Br.: τε || 14 σεξτίοις G[1]K et e ras. R: σεξτιλλίοις G[2]PL et ante ras. R || 18 τοῦτο K || 24 ὀχυρωτέον R[2]L[2]: ὀχυρώτερον GP ὀχυρότερον R[1]KL[1] || 26 ἐπίθοντο ante corr. G

ἅμα τοῖς ὑδρίοις ἀναλαβόντες, ὡς καὶ διὰ μάχης ὑδρευσόμενοι. τούτοις τὸ πρῶτον ὀλίγοι προσεμάχοντο τῶν πολεμίων· ἔτυχον γὰρ ἀριστῶντες οἱ πολλοὶ μετὰ λουτρόν, οἱ δ' ἐλούοντο· ῥήγνυσι γὰρ αὐτόθι ναμάτων θερμῶν πηγὰς ὁ χῶρος· καὶ μέρος τι περὶ ταῦτα τοὺς βαρβάρους εὐπαθοῦντας καὶ πανηγυρίζοντας ἡδονῇ καὶ θαύματι τοῦ τόπου κατέλαβον οἱ Ῥωμαῖοι. πρὸς δὲ τὴν κραυγὴν πλειόνων συντρεχόντων, τῷ τε Μαρίῳ χαλεπὸν ἦν ἔτι τοὺς στρατιώτας ἐπισχεῖν περὶ τῶν οἰκετῶν δεδιότας, καὶ τῶν πολεμίων τὸ μαχιμώτατον μέρος, ὑφ' οὗ προήττηντο Ῥωμαῖοι μετὰ Μαλλίου καὶ Καιπίωνος πρότερον — Ἄμβρωνες ὠνομάζοντο, καὶ πλῆθος ὑπὲρ τρισμυρίους αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἦσαν —, ἀναΐξαντες ἐπὶ τὰς πανοπλίας ἐχώρουν. τὰ μὲν οὖν σώματα πλησμονῇ βεβαρημένοι, τοῖς δὲ φρονήμασι γαῦροι καὶ διακεχυμένοι πρὸς τὸν ἄκρατον, οὐκ ἀτάκτοις οὐδὲ μανιώδεσι φερόμενοι δρόμοις οὐδ' ἄναρθρον ἀλαλαγμὸν ἱέντες, ἀλλὰ κρούοντες ῥυθμῷ τὰ ὅπλα καὶ συναλλόμενοι, πάντες ἅμα τὴν αὑτῶν ἐφθέγγοντο πολλάκις προσηγορίαν Ἄμβρωνες, εἴτ' ἀνακαλούμενοι σφᾶς αὐτούς, εἴτε τοὺς πολεμίους τῇ προδηλώσει προεκφοβοῦντες. τῶν δ' Ἰταλικῶν πρῶτοι καταβαίνοντες ἐπ' αὐτοὺς Λίγυες, ὡς ἤκουσαν βοώντων καὶ συνῆκαν, ἀντεφώνουν καὶ αὐτοὶ τὴν πάτριον ἐπίκλησιν αὐτῶν εἶναι· σφᾶς γὰρ αὐτοὺς οὕτως κατὰ γένος ὀνομάζουσι Λίγυες. πυκνὸν οὖν καὶ παράλληλον ἀντήχει πρὶν εἰς χεῖρας συνελθεῖν τὸ ἀναφώνημα· καὶ τῶν στρατιωτῶν ἑκατέροις ἀνὰ μέρος συναναφθεγγομένων καὶ φιλοτιμουμένων πρῶτον ἀλλήλους τῷ μεγέθει τῆς βοῆς

[GΠ (= PR) KL] 1 *τοῖς ὑδρείοις* R² *ταῖς ὑδρίαις* L || 4 *ἐλύοντο* K || 5–6 *τῶν βαρβάρων εὐπαθοῦν καὶ πανηγυρίζον* Zie. || 8 *ἔτι*] *ἐπὶ* R¹ || 11 *Καιπίωνος* Steph.: *σκηπίωνος* GL *σκιπίωνος* ΠK | *ἄβρωνες* hic et postea L || 13 *ἑαυτοὺς* GL: *αὐτοὺς* PR² *αὐτοῖς* R¹ *ἑαυτοῖς* K || 14 *οὖν* om. ΠKL || 18 *συναλόμενοι* G¹ *συμβαλλόμενοι* L¹ || 23–24 exspectem *καὶ αὐτοῖς τὴν πάτριον ἐπίκλησιν ταύτην εἶναι* || 24–25 *οὕτως ὀνομάζουσι κατὰ γένος* Π *κατὰ γένος οὕτως ὀνομάζουσι* L || 26 *χεῖρασελθεῖν* (*συν* suprascr.) G || 27 *στρατιωτῶν* Zie.: *στρατηγῶν* codd. *στρατῶν* Sch. || 28 *βοῆς*] *φωνῆς* L

a.102 ὑπερβαλέσθαι, παρώξυνε καὶ διηρέθιζε τὸν θυμὸν ἡ
7 κραυγή. τοὺς μὲν οὖν Ἄμβρωνας διέσπασε τὸ ῥεῖθρον·
οὐ γὰρ ἔφθασαν εἰς τάξιν καταστῆναι διαβάντες, ἀλλὰ
τοῖς πρώτοις εὐθὺς μετὰ δρόμου τῶν Λιγύων προσπε-
e σόντων, ἐν χερσὶν ἦν ἡ μάχη· τοῖς δὲ Λίγυσι τῶν Ῥω- 5
μαίων ἐπιβοηθούντων καὶ φερομένων ἄνωθεν ἐπὶ τοὺς
8 βαρβάρους, βιασθέντες ἐτράποντο. καὶ πλεῖστοι μὲν αὐ-
τοῦ περὶ τὸ ῥεῖθρον ὠθούμενοι κατ' ἀλλήλων ἐπαίοντο
καὶ κατεπίμπλασαν φόνου καὶ νεκρῶν τὸν ποταμόν, τοὺς
δὲ διαβάντες οἱ Ῥωμαῖοι μὴ τολμῶντας ἀναστρέφειν 10
ἔκτεινον, ἄχρι τοῦ στρατοπέδου καὶ τῶν ἁμαξῶν φεύγον-
9 τας. ἐνταῦθα δ' αἱ γυναῖκες ἀπαντῶσαι μετὰ ξιφῶν 259 Z[1]
καὶ πελέκεων, δεινὸν τετριγυῖαι καὶ περίθυμον, ἠμύνον-
το τοὺς φεύγοντας ὁμοίως καὶ τοὺς διώκοντας, τοὺς μὲν 350 S
ὡς προδότας, τοὺς δ' ὡς πολεμίους, ἀναπεφυρμέναι μαχο- 15
f μένοις καὶ χερσὶ γυμναῖς τούς τε θυρεοὺς τῶν Ῥωμαίων
ἀποσπῶσαι καὶ τῶν ξιφῶν ἐπιλαμβανόμεναι, καὶ τραύ-
ματα καὶ διακοπὰς σωμάτων ὑπομένουσαι, μέχρι τελευ-
10 τῆς ἀήττητοι τοῖς θυμοῖς. τὴν μὲν οὖν παραποτάμιον
μάχην οὕτω κατὰ τύχην μᾶλλον ἢ γνώμῃ τοῦ στρατη- 20
γοῦ γενέσθαι λέγουσιν.

20. Ἐπεὶ δὲ πολλοὺς τῶν Ἀμβρώνων οἱ Ῥωμαῖοι δια-
φθείραντες ἀνεχώρησαν ὀπίσω καὶ σκότος ἐπέσχεν, οὐχ
ὥσπερ ἐπ' εὐτυχήματι τοσούτῳ τὸν στρατὸν ἐδέξαντο
417 παιᾶνες ἐπινίκιοι καὶ πότοι κατὰ σκηνὰς καὶ φιλοφρο- 25
σύναι περὶ δεῖπνα καὶ τὸ πάντων ἥδιστον ἀνδράσιν εὐ-
τυχῶς μεμαχημένοις, ὕπνος ἤπιος, ἀλλ' ἐκείνην μάλιστα
2 τὴν νύκτα φοβερὰν καὶ ταραχώδη διήγαγον. ἦν μὲν γὰρ
αὐτοῖς ἀχαράκωτον τὸ στρατόπεδον καὶ ἀτείχιστον, ἀπ-

12 Oros. 5, 16, 13. 17, cf. ad p. 235, 24 || Cap. 20 et 21 Polyaen. 8, 10, 2 Frontin. 2, 4, 6, cf. ad cap. 19

[GΠ (= PR) KL] 1 ὑπερβαλλέσθαι K ὑπερβάλλεσθαι Sch. || 8 ἐπαίοντο] ἐπατοῦντο Naber || 9 κατεπίπλασαν L[1] || 10 διαβάντες Emperii P: διαβάντας cet. | τολμῶντας] μ et τας R[2], τες habuerat R[1], quid pro μ incertum || 19 παραποταμίαν ΠK || 23 ἀνεχώρουν L || 29 ὑπελείποντο Cor.

ελείποντο δὲ τῶν βαρβάρων ἔτι πολλαὶ μυριάδες ἀήττη- a. 102
τοι, καὶ συμμεμειγμένων τούτοις ὅσοι διαπεφεύγεσαν
τῶν Ἀμβρώνων, ὀδυρμὸς ἦν διὰ νυκτὸς οὐ κλαυθμοῖς
οὐδὲ στεναγμοῖς ἀνθρώπων ἐοικώς, ἀλλὰ θηρομιγής τις
5 ὠρυγὴ καὶ βρύχημα μεμειγμένον ἀπειλαῖς καὶ θρήνοις
ἀναπεμπόμενον ἐκ πλήθους τοσούτου τά τε πέριξ ὄρη
καὶ τὰ κοῖλα τοῦ ποταμοῦ περιεφώνει. καὶ κατεῖχε φρι- 3 b
κώδης ἦχος τὸ πεδίον, τοὺς δὲ Ῥωμαίους δέος αὐτόν τε
τὸν Μάριον ἔκπληξις, ἄκοσμόν τινα καὶ ταραχώδη νυ-
260 Z¹ κτομαχίαν προσδεχόμενον. οὐ μὴν ἐπῆλθον οὔτε νυκτὸς 4
11 οὔτε τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, ἀλλὰ συντάττοντες ἑαυτοὺς
καὶ παρασκευαζόμενοι διετέλουν. ἐν τούτῳ δὲ Μάριος, 5
ἦσαν γὰρ ἐκ κεφαλῆς τῶν βαρβάρων νάπαι περικλινεῖς
καὶ κατάσκιοι δρυμοῖς αὐλῶνες, ἐνταῦθα Κλαύδιον Μάρ-
15 κελλον ἐκπέμπει μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν, ἐνεδρεῦσαι
351 S κελεύσας κρύφα καὶ μαχομένοις ἐξόπισθεν ἐπιφανῆναι.
τοὺς δ' ἄλλους δειπνήσαντας ἐν ὥρᾳ καὶ κοιμηθέντας 6 c
ἅμ' ἡμέρᾳ συνέταττε πρὸ τοῦ χάρακος ἀγαγών, καὶ προ-
εξέπεμπε τοὺς ἱππέας εἰς τὸ πεδίον. θεασάμενοι δ' οἱ 7
20 Τεύτονες οὐκ ἠνέσχοντο καταβαίνοντας αὐτοῖς ἐξ ἴσου
διαγωνίζεσθαι τοὺς Ῥωμαίους, ἀλλὰ σὺν τάχει καὶ δι'
ὀργῆς ὁπλισάμενοι τῷ λόφῳ προσέβαλον. ὁ δὲ Μάριος 8
ἑκασταχοῦ διαπέμπων τοὺς ἡγεμόνας ἑστάναι καὶ καρ-
τερεῖν παρεκάλει, πελασάντων δ' εἰς ἐφικτὸν ἐξακοντί-
25 σαι τοὺς ὑσσούς, εἶτα χρῆσθαι ταῖς μαχαίραις καὶ τοῖς
θυρεοῖς ἀντερείσαντας βιάζεσθαι· τῶν γὰρ τόπων ἐπι- 9
σφαλῶν ὄντων ἐκείνοις, οὔτε τόνον ἕξειν τὰς πληγὰς
οὔτε ῥώμην τὸν συνασπισμόν, ἐν περιτροπῇ καὶ σάλῳ d
τῶν σωμάτων ὄντων διὰ τὴν ἀνωμαλίαν. ταῦθ' ἅμα παρ- 10
30 ῄνει καὶ δρῶν ἑωρᾶτο πρῶτος· οὐδενὸς γὰρ ἤσκητο
χεῖρον τὸ σῶμα, καὶ πάντας πολὺ τῇ τόλμῃ παρήλλαττεν.

[GΠ (= PR) KL] 9 νυκτομαχίαν] νύκτα P || 17 δειπνίσαντας G || 19 τὸ om. K || 20 καταβαίνοντες K et ut vid. R¹ | αὐτοῖς L²: αὐτοὺς cet. || 21 τοῖς ῥωμαίοις R²L² || 22 προσέβαλον Paris. 1673: προσέβαλλον GΠKL || 23 ἑκασταχοῖ Sch. || 27 ἐξῆν K et ut vid. R¹ || 30 δρᾶν L¹ || 31 παρήλλατεν PR¹

a. 102 21. Ὡς οὖν ἀντιστάντες αὐτοῖς οἱ Ῥωμαῖοι καὶ συμπεσόντες ἔσχον ἄνω φερομένους, ἐκθλιβόμενοι κατὰ μικρὸν ὑπεχώρουν εἰς τὸ πεδίον· καὶ τῶν πρώτων ἤδη καθισταμένων εἰς τάξιν ἐν τοῖς ἐπιπέδοις, βοὴ καὶ δια-
2 σπασμὸς ἦν περὶ τοὺς ὄπισθεν. ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἔλαθε 5 τὸν Μάρκελλον, ἀλλὰ τῆς κραυγῆς ὑπὲρ τοὺς λόφους 261 Z[1]
e ἄνω φερομένης, ἀναστήσας τοὺς μετ' αὐτοῦ δρόμῳ καὶ ἀλαλαγμῷ προσέπιπτε κατὰ νώτου, κτείνων τοὺς ἐσχά-
3 τους. οἱ δὲ τοὺς πρὸ αὐτῶν ἐπισπώμενοι, ταχὺ πᾶν τὸ στράτευμα ταραχῆς ἐνέπλησαν, οὐ πολύν τε χρόνον ἠν- 10 έσχοντο παιόμενοι διχόθεν, ἀλλὰ τὴν τάξιν λύσαντες
4 ἔφευγον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι διώκοντες αὐτῶν μὲν ὑπὲρ δέκα μυριάδας ἢ ζῶντας εἷλον ἢ κατέβαλον, σκηνῶν δὲ καὶ ἁμαξῶν καὶ χρημάτων κρατήσαντες, ὅσα μὴ διεκλάπη,
5 Μάριον λαβεῖν ἐψηφίσαντο. καὶ δωρεᾶς ταύτης λαμπρο- 15 τάτης τυχών, οὐδὲν ἄξιον ἔχειν ὧν ἐστρατήγησεν ἐνομίσθη 352 S
f 6 διὰ τὸ τοῦ κινδύνου μέγεθος. ἕτεροι δὲ περὶ τῆς δωρεᾶς τῶν λαφύρων οὐχ ὁμολογοῦσιν οὐδὲ περὶ τοῦ πλήθους τῶν
7 πεσόντων. Μασσαλιήτας μέντοι λέγουσι τοῖς ὀστέοις περιθριγκῶσαι τοὺς ἀμπελῶνας, τὴν δὲ γῆν, τῶν νεκρῶν 20 καταναλωθέντων ἐν αὐτῇ καὶ διὰ χειμῶνος ὄμβρων ἐπιπεσόντων, οὕτως ἐκλιπανθῆναι καὶ γενέσθαι διὰ βάθους περίπλεω τῆς σηπεδόνος ἐνδύσης, ὥστε καρπῶν ὑπερβάλλον εἰς ὥρας πλῆθος ἐξενεγκεῖν, καὶ μαρτυρῆσαι
418 τῷ Ἀρχιλόχῳ (fr. 148 B.[4]) λέγοντι πιαίνεσθαι πρὸς τοῦ 25
8 τοιούτου τὰς ἀρούρας. ἐπιεικῶς δὲ ταῖς μεγάλαις μάχαις ἐξαισίους ὑετοὺς ἐπικαταρρήγνυσθαι λέγουσιν, εἴτε δαι-

19 Posidon. FGrH 87 F 113

[GΠ(= PR)KL] 1 ἀντιάσαντες G || 4 ἀσπασμὸς K || 9 πρὸς R[1]K || 13 κατέβαλλον L[1] | δὲ] τε L[1] || 19—p. 229, 5 ὅτι ... Μασσαλιῶται τοῖς ὀστέοις λέγονται περιθριγκῶσαι — ἀρχῆς Phot. bibl. cod. 245 p. 398b 13—27 | μασαλιήτας L | μέντοι G: μὲν cet. || 20 περιθριγχῶσαι K et fort. ante corr. R || 23 βάθος L[1] | ἀνάπλεω (vel -ων) Phot. | σιπεδόνος L[1] | ἐνδυνούσης P ἐνδυούσης R || 25—26 τοῦ τοιούτου G et Photii AM: τὸ τοιοῦτο RLP[2] et Photii ς τὸ τοιοῦτον K τὸ τοιούτωι P[1] τῷ τοιούτῳ Anon. Mu. || 27 καταρρήγνυσθαι P

262 Z¹ *μονίου τινὸς τὴν γῆν καθαροῖς καὶ διιπετέσιν ἁγνίζοντος* a. 102
ὕδασι καὶ κατακλύζοντος, εἴτε τοῦ φόνου καὶ τῆς σηπεδό-
νος ἐξανιείσης ὑγρὰν καὶ βαρεῖαν ἀναθυμίασιν, ἣ τὸν ἀέρα
συνίστησιν, εὔτρεπτον ὄντα καὶ ῥᾴδιον μεταβάλλειν ἀπὸ
5 *σμικροτάτης ἐπὶ πλεῖστον ἀρχῆς.*

22. *Μετὰ δὲ τὴν μάχην ὁ Μάριος τῶν βαρβαρικῶν*
ὅπλων καὶ λαφύρων τὰ μὲν ἐκπρεπῆ καὶ ὁλόκληρα καὶ
πομπικὴν ὄψιν τῷ θριάμβῳ δυνάμενα παρασχεῖν ἐπέλεξε,
τῶν δ' ἄλλων ἐπὶ πυρᾶς μεγάλης κατασωρεύσας τὸ b
10 *πλῆθος, ἔθυσε θυσίαν μεγαλοπρεπῆ. καὶ τοῦ στρατοῦ* 2
περιεστῶτος ἐν ὅπλοις ἐστεφανωμένου, περιζωσάμενος
αὐτὸς ὥσπερ ἔθος ἐστίν, ἀναβαλὼν τὴν περιπόρφυρον
καὶ λαβὼν δᾷδα καιομένην καὶ δι' ἀμφοτέρων τῶν χει-
ρῶν ἀνασχὼν πρὸς τὸν οὐρανόν, ἔμελλεν ὑφήσειν τῇ
15 *πυρᾷ· καὶ προσελαύνοντες ἵπποις ἑωρῶντο φίλοι σὺν* 3
τάχει πρὸς αὐτόν, ὥστε πολλὴν γενέσθαι σιωπὴν καὶ
προσδοκίαν ἁπάντων. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἀποπηδήσαν- 4
τες ἐδεξιοῦντο τὸν Μάριον, εὐαγγελιζόμενοι τὸ πέμπτον
αὐτὸν ὕπατον ᾑρῆσθαι, καὶ γράμματα περὶ τούτων ἀπ-
20 *έδοσαν. μεγάλης οὖν χαρᾶς τοῖς ἐπινικίοις προσγενομέ-* 5 c
νης, ὅ τε στρατὸς ὑφ' ἡδονῆς ἐνοπλίῳ τινὶ κρότῳ καὶ
353 S *πατάγῳ συνηλάλαξαν, καὶ τῶν ἡγεμόνων τὸν Μάριον*
αὖθις ἀναδούντων δάφνης στεφάνοις, ἀνῆψε τὴν πυρὰν
καὶ τὴν θυσίαν ἐπετελείωσεν.

263 Z¹ **23.** *Ἡ δὲ μηθὲν ἐῶσα τῶν μεγάλων εὐτυχημάτων*
26 *ἄκρατον εἰς ἡδονὴν καὶ καθαρόν, ἀλλὰ μείξει κακῶν καὶ*
ἀγαθῶν ποικίλλουσα τὸν ἀνθρώπινον βίον, ἢ τύχη τις ἢ
νέμεσις ἢ πραγμάτων ἀναγκαία φύσις, οὐ πολλαῖς ὕστερον

[GΠ (= PR) KL] **1** *τὴν γῆν*] *τοῖς* Phot. || **4** *ῥαδίως* Phot. || **4—5** *ἐπὶ πλεῖστον ἀπὸ σμικροτάτης* Phot. || **11** *παρεστῶτος* (*περι* suprascr.) G *παρεστῶτος* Π || **12** *ἀναλαβὼν*: em. Rei., cf. Cat. Mai. 27, 1 || **13** [*λαβὼν*] *δᾷδα καιομένην* [*καὶ*] Stegmann || **14** *τὸν* om. P || **15** *προσελαύνοντος* K | *ἵπποις* om. G¹ || **18** *τὸ* om. KL || **19** *ᾑρῆσθαι* GΠ^m KL: *γενέσθαι* Π^t || **20** *προσγενομένοις* L¹ || **22** *τῶν* bis P || **23** *ἐνῆψε*: em. Cor.

a. 102 ἡμέραις ἐπήγαγε τῷ Μαρίῳ τὴν περὶ Κάτλου τοῦ συν-
ἄρχοντος ἀγγελίαν, ὥσπερ ἐν εὐδίᾳ καὶ γαλήνῃ νέφος
d αὖθις ἕτερον φόβον καὶ χειμῶνα τῇ Ῥώμῃ περιστήσασα.
2 ὁ γὰρ δὴ Κάτλος ἀντικαθήμενος τοῖς Κίμβροις, τὰς μὲν
ὑπερβολὰς τῶν Ἄλπεων ἀπέγνω φυλάσσειν, μὴ κατὰ 5
πολλὰ τὴν δύναμιν μέρη διαιρεῖν ἀναγκαζόμενος ἀσθε-
νὴς γένοιτο, καταβὰς δ' εὐθὺς εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ τὸν
Νατισῶνα ποταμὸν λαβὼν πρὸ αὐτοῦ καὶ φραξάμενος
πρὸς τὰς διαβάσεις ἑκατέρωθεν ἰσχυροῖς χαρακώμασιν,
ἔζευξε τὸν πόρον, ὡς ἐπιβοηθεῖν εἴη τοῖς πέραν, εἰ πρὸς 10
3 τὰ φρούρια βιάζοιντο διὰ τῶν στενῶν οἱ βάρβαροι. τοῖς
δὲ τοσοῦτον περιῆν ὑπεροψίας καὶ θράσους κατὰ τῶν
πολεμίων, ὥστε ῥώμην καὶ τόλμαν ἐπιδεικνύμενοι μᾶλ-
e λον ἢ πράττοντές τι τῶν ἀναγκαίων, γυμνοὶ μὲν ἠνεί-
χοντο νιφόμενοι καὶ διὰ πάγων καὶ χιόνος βαθείας τοῖς 15
ἄκροις προσέβαινον, ἄνωθεν δὲ τοὺς θυρεοὺς πλατεῖς
ὑποτιθέντες τοῖς σώμασιν, εἶτ' ἀφιέντες αὐτούς, ὑπεφέ-
ροντο κατὰ κρημνῶν ὀλισθήματα καὶ λισσάδας ἀχανεῖς
4 ἐχόντων. ὡς δὲ παραστρατοπεδεύσαντες ἐγγὺς καὶ κατα-
σκεψάμενοι τὸν πόρον ἤρξαντο χοῦν, καὶ τοὺς πέριξ 20
λόφους ἀναρρηγνύντες, ὥσπερ οἱ γίγαντες, ἅμα δένδρα
πρόρριζα καὶ κρημνῶν σπαράγματα καὶ γῆς κολωνοὺς 264 Z[1]
ἐφόρουν εἰς τὸν ποταμόν, ἐκθλίβοντες τὸ ῥεῦμα καὶ τοῖς
f ἐρείδουσι τὰ ζεύγματα βάθροις ἐφιέντες βάρη μεγάλα,
συρόμενα κατὰ ῥοῦν καὶ τινάττοντα ταῖς πληγαῖς τὴν 25
γέφυραν, ἀποδειλιάσαντες οἱ πλεῖστοι τῶν στρατιωτῶν 354 S
5 ἐξέλειπον τὸ μέγα στρατόπεδον καὶ ἀνεχώρουν. ἔνθα δὴ
Κάτλος ἔδειξεν ἑαυτόν, ὥσπερ χρὴ τὸν ἀγαθὸν καὶ τέ-
λειον ἄρχοντα, τὴν αὑτοῦ δόξαν ἐν ὑστέρῳ τῆς τῶν πολι-

4 mor. 202 d Liv. per. 68 Flor. 1, 38, 11sq.

[GΠ (= PR) KL] 1 καὶ τὴν ΠKL | κάτλον ante corr. L || 8 Νατισῶνα C. Müller, Pais, cf. p. 231, 7: ἀτισῶνα codd. *Atesis* vel *Athesis* auct. Lat. | πρὸς G[1] || 15 νειφόμενοι GPR[2] νειφόμε-νοι L || 18—19 ἐχόντων ἀχανεῖς L || 22 πρόριζα P πρόσριζα RK || 24 ἀφιέντες ΠK || 25 τινάσσοντα L || 27 ἐξέλειπον G[1]: ἐξέλιπον ΠKLG[2] || 29 τῆς om. L[1] Sint.

τῶν τιθέμενον. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔπειθε τοὺς στρατιώτας μέ- 6
νειν, ἀλλ' ἑώρα περιδεῶς ἀναζευγνύντας, ἄρασθαι κελεύ- a. 102
σας τὸν ἀετὸν εἰς τοὺς πρώτους τῶν ἀπερχομένων ὥρ- 419
μησε δρόμῳ καὶ πρῶτος ἡγεῖτο, βουλόμενος αὐτοῦ τὸ
5 αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ τῆς πατρίδος γενέσθαι, καὶ δοκεῖν μὴ
φεύγοντας, ἀλλ' ἑπομένους τῷ στρατηγῷ ποιεῖσθαι τὴν
ἀποχώρησιν. οἱ δὲ βάρβαροι τὸ μὲν πέραν τοῦ Νατισῶνος 7
φρούριον ἐπελθόντες ἔλαβον, καὶ τοὺς αὐτόθι Ῥωμαίους
ἀνδρῶν κρατίστους γενομένους καὶ προκινδυνεύσαντας
10 ἀξίως τῆς πατρίδος θαυμάσαντες ὑποσπόνδους ἀφῆκαν,
ὀμόσαντες τὸν χαλκοῦν ταῦρον, ὃν ὕστερον ἁλόντα μετὰ
τὴν μάχην εἰς τὴν Κάτλου φασὶν οἰκίαν ὥσπερ ἀκροθί-
νιον τῆς νίκης κομισθῆναι. τὴν δὲ χώραν ἔρημον βοη- b
θείας ἐπιχυθέντες ἐπόρθουν.

15 **24.** Ἐπὶ τούτοις ἐκαλεῖτο Μάριος εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ
265 Z¹ παραγενόμενος, πάντων αὐτὸν οἰομένων θριαμβεύσειν
καὶ τῆς βουλῆς προθύμως ψηφισαμένης, οὐκ ἠξίωσεν,
εἴτε τοὺς στρατιώτας καὶ συναγωνιστὰς ἀποστερῆσαι
τῆς φιλοτιμίας μὴ βουλόμενος, εἴτε πρὸς τὰ παρόντα
20 θαρρύνων τὸ πλῆθος, ὡς τῇ τύχῃ τῆς πόλεως παρα-
κατατιθέμενος τὴν τῶν πρώτων κατορθωμάτων δόξαν, ἐν
τοῖς δευτέροις λαμπροτέραν ἀποδοθησομένην. διαλεχθεὶς 2
δὲ τὰ πρέποντα τῷ καιρῷ καὶ πρὸς τὸν Κάτλον ἐξορ- a. 101
μήσας, τοῦτόν τε παρεθάρρυνε καὶ τοὺς αὐτοῦ μετ-
25 επέμπετο στρατιώτας ἐκ Γαλατίας. ὡς δ' ἀφίκοντο, δια- 3 c
βὰς τὸν Ἠριδανὸν εἴργειν ἐπειρᾶτο τῆς ἐντὸς Ἰταλίας
τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ τοὺς Τεύτονας ἐκδέχεσθαι καὶ 4
355 S θαυμάζειν ὡς βραδυνόντων φάσκοντες, ἀνεβάλλοντο τὴν
μάχην, εἴτ' ἀγνοοῦντες ὄντως τὴν ἐκείνων φθοράν, εἴτε

15 Liv. per. 68

[GΠ (= PR) KL] 5 *καὶ* om. L¹ || 7 *Νατισῶνος* C. Müller, Pais, cf. p. 230, 8: *ἀτισῶνος* GKL *ἀντισῶνος* Π || 9 *προκινδυνεύοντας* G¹ || 13 *νίκης* KL: *μάχης* (νίκ supra) Π *μάχης* G || 16 *αὐτῶν* PR¹K || 20 *παρακαταθέμενος* GL || 22 *δευτέροις*] *προτέροις* L | *ἀποδοθησομένην* G: *ἀποθησομένην* ΠL *ἀποθησομένων* K || 24 *τε* om. K

c. 101 βουλόμενοι δοκεῖν ἀπιστεῖν. καὶ γὰρ τοὺς ἀγγέλλοντας ᾐκίζοντο δεινῶς, καὶ τὸν Μάριον ᾔτουν πέμψαντες ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἀδελφοῖς χώραν καὶ πόλεις ἱκανὰς ἐνοικεῖν. 5 ἐρομένου δὲ τοῦ Μαρίου τοὺς πρέσβεις περὶ τῶν ἀδελφῶν, κἀκείνων ὀνομασάντων τοὺς Τεύτονας, οἱ μὲν ἄλλοι 5 πάντες ἐγέλασαν, ὁ δὲ Μάριος ἔσκωψεν εἰπών· „ἐᾶτε d τοίνυν τοὺς ἀδελφούς· ἔχουσι γὰρ γῆν ἐκεῖνοι καὶ διὰ 6 παντὸς ἕξουσι, παρ' ἡμῶν λαβόντες." οἱ δὲ πρέσβεις τὴν εἰρωνείαν ⟨οὐ⟩ συνέντες, ἐλοιδόρουν αὐτὸν ὡς δίκην ὑφέξοντα, Κίμβροις μὲν αὐτίκα, Τεύτοσι δ' ὅταν παρα- 10 7 γένωνται. „καὶ μὴν πάρεισιν" ὁ Μάριος ἔφη „καὶ οὐχ ἕξει καλῶς ὑμῖν ἀπαλλαγῆναι πρότερον ἢ τοὺς ἀδελφοὺς ἀσπάσασθαι." καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἐκέλευσε τοὺς βασιλεῖς 266 Z[1] τῶν Τευτόνων προσαχθῆναι δεδεμένους· ἑάλωσαν γὰρ ἐν ταῖς Ἄλπεσι φεύγοντες ὑπὸ Σηκουανῶν. 15

25. Ὡς δ' ἀπηγγέλθη ταῦτα τοῖς Κίμβροις, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐχώρουν ἐπὶ τὸν Μάριον, ἡσυχάζοντα καὶ διαφυ- e 2 λάττοντα τὸ στρατόπεδον. λέγεται δ' εἰς ἐκείνην τὴν μάχην πρῶτον ὑπὸ Μαρίου καινοτομηθῆναι τὸ περὶ τοὺς 3 ὑσσούς. τὸ γὰρ εἰς τὸν σίδηρον ἔμβλημα τοῦ ξύλου πρό- 20 τερον μὲν ἦν δυσὶ περόναις κατειλημμένον σιδηραῖς, τότε δ' ὁ Μάριος τὴν μὲν ὥσπερ εἶχεν εἴασε, τὴν δ' ἑτέραν ἐξελὼν ξύλινον ἧλον εὔθραυστον ἀντ' αὐτῆς ἐνέβαλε, τεχνάζων προσπεσόντα τὸν ὑσσὸν τῷ θυρεῷ τοῦ πολεμίου μὴ μένειν ὀρθόν, ἀλλὰ τοῦ ξυλίνου κλασθέντος ἥλου 25 καμπὴν γίνεσθαι περὶ τὸν σίδηρον καὶ παρέλκεσθαι τὸ δόρυ, διὰ τὴν στρεβλότητα τῆς αἰχμῆς ἐνεχόμενον.

4 Βοιῶριξ δ' ὁ τῶν Κίμβρων βασιλεὺς ὀλιγοστὸς προσ-

13 Flor. 1, 38, 10 Eutrop. 5, 1, 4

[GΠ (= PR) KL] 3 ἱκανῶς KL[1] || 6 ἐᾶστε K || 7 τοίνυν] νῦν L || 9 οὐ add. Zie. (post μὴ Mu. Vulc.) || 11 ἔφη ὁ Μάριος: trp. Zie. || 14 προαχθῆναι: em. Sch. || 15 σηκουάνων G[1] σικουανῶν G[2]ΠKL || 16 εὐθὺς] αὖθις Cor. || 17 διαφυλάσσοντα ΠKL || 19 τοῦ μαρίου L δαρείου ut vid. P[1] || 20 τὸ σίδηρον G || 24 τοῦ πολεμίου τῷ θυρεῷ L || 26 γίγνεσθαι GR || 27 ἐχόμενον L

ιππεύσας τῷ στρατοπέδῳ, προὐκαλεῖτο τὸν Μάριον ἡμέ- f
ραν ὁρίσαντα καὶ τόπον προελθεῖν καὶ διαγωνίσασθαι a. 101
περὶ τῆς χώρας. τοῦ δὲ Μαρίου φήσαντος οὐδέποτε 5
356 S Ῥωμαίους συμβούλοις κεχρῆσθαι περὶ μάχης τοῖς πολε-
5 μίοις, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ χαριεῖσθαι τοῦτο Κίμβροις, ἡμέραν
μὲν ἔθεντο τὴν ἀπ' ἐκείνης τρίτην, χώραν δὲ τὸ πεδίον τὸ
περὶ Βερκέλλας, Ῥωμαίοις μὲν ἐπιτήδειον ἐνιππάσασθαι,
τῶν δ' ἀνάχυσιν τῷ πλήθει παρασχεῖν. τηρήσαντες οὖν 6
τὸν ὡρισμένον χρόνον ἀντιπαρετάσσοντο, Κάτλος μὲν
10 ἔχων δισμυρίους καὶ τριακοσίους στρατιώτας, οἱ δὲ Μα- 420
267 Z¹ ρίου δισχίλιοι μὲν ἐπὶ τρισμυρίοις ἐγένοντο, περιέσχον
δὲ τὸν Κάτλον ἐν μέσῳ, νεμηθέντες εἰς ἑκάτερον κέρας,
ὡς Σύλλας, ἠγωνισμένος ἐκείνην τὴν μάχην, γέγραφε
(HRR I² 196). καί φησι τὸν Μάριον ἐλπίσαντα τοῖς ἄκροις 7
15 μάλιστα καὶ κατὰ κέρας συμπεσεῖν τὰς φάλαγγας, ὅπως
ἴδιος ἡ νίκη τῶν ἐκείνου στρατιωτῶν γένοιτο, καὶ μὴ
μετάσχοι τοῦ ἀγῶνος ὁ Κάτλος μηδὲ προσμείξειε τοῖς
πολεμίοις, κόλπωμα τῶν μέσων ὥσπερ εἴωθεν ἐν μεγά-
λοις μετώποις λαμβανόντων, οὕτω διαστῆσαι τὰς δυνά-
20 μεις· ὅμοια δὲ καὶ τὸν Κάτλον αὐτὸν (HRR I² 191) ἀπο- 8
λογεῖσθαι περὶ τούτων ἱστοροῦσι, πολλὴν κατηγοροῦντα
τοῦ Μαρίου κακοήθειαν πρὸς αὐτόν. τοῖς δὲ Κίμβροις 9 b
τὸ μὲν πεζὸν ἐκ τῶν ἐρυμάτων καθ' ἡσυχίαν προῄει,
βάθος ἴσον τῷ μετώπῳ ποιούμενον· ἑκάστη γὰρ ἐπέσχε
25 πλευρὰ σταδίους τριάκοντα τῆς παρατάξεως· οἱ δ' ἱπ- 10
πεῖς μύριοι καὶ πεντακισχίλιοι τὸ πλῆθος ὄντες ἐξήλα-
σαν λαμπροί, κράνη μὲν εἰκασμένα θηρίων φοβερῶν
χάσμασι καὶ προτομαῖς ἰδιομόρφοις ἔχοντες, ἃς ἐπαιρό-
μενοι λόφοις πτερωτοῖς εἰς ὕψος ἐφαίνοντο μείζους, θώ-

[GΠ (= PR) KL] 4 ῥωμαίοις RK ῥωμαῖοι P¹ ‖ 5 καὶ del. Cor. καταχαριεῖσθαι Sch. ‖ 6 ἔθετο PL | δὲ τὸ Br.: τε καὶ ‖ 7 Βερκέλλας R² Iunt.: κερβέλλας ‖ 9 ἀντεπαρετάσσοντο GΠK ‖ 10 τριακοσίους] τ in ras. m. 2 G ‖ 11 ἐγίνοντο ΠKL ‖ 13 σύλας G ‖ 14 φησι Am. Br.: φασι ‖ 15 μάλιστ' ⟨ἂν⟩ Ri. | ἐμπεσεῖν L^t ‖ 17 μετάσχοι Iunt.: μετάσχηι | τῶν ἀγώνων L ‖ 18 κόμπωμα L¹ ‖ 22 αὐτόν editt.

a. 101 ρaξι δὲ κεκοσμημένοι σιδηροῖς, θυρεοῖς δὲ λευκοῖς στίλ-
11 βοντες. ἀκόντισμα δ' ἦν ἑκάστῳ διβολία, συμπεσόντες
δὲ μεγάλαις ἐχρῶντο καὶ βαρείαις μαχαίραις.
c **26.** Τότε δ' οὐχὶ κατὰ στόμα προσεφέροντο τοῖς Ῥω-
μαίοις, ἀλλ' ἐκκλίνοντες ἐπὶ δεξιὰ ὑπῆγον αὐτοὺς κατὰ 5
μικρόν, ἐμβάλλοντες εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τε καὶ τῶν 268 Z[1]
2 πεζῶν ἐξ ἀριστερᾶς παρατεταγμένων. καὶ συνεῖδον μὲν 357 S
οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ τὸν δόλον, ἐπισχεῖν δὲ τοὺς
στρατιώτας οὐκ ἔφθησαν, ἀλλ' ἑνὸς ἐκβοήσαντος, ὅτι
φεύγουσιν οἱ πολέμιοι, πάντες ὥρμησαν διώκειν. καὶ τὸ 10
πεζὸν ἐν τούτῳ τῶν βαρβάρων ἐπῄει καθάπερ πέλαγος
3 ἀχανὲς κινούμενον. ἐνταῦθα νιψάμενος ὁ Μάριος τὰς
χεῖρας καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνασχών, εὔξατο τοῖς θεοῖς
καθ' ἑκατόμβης· εὔξατο δὲ καὶ Κάτλος ὁμοίως ἀνασχὼν
30. Iul. d τὰς χεῖρας καθιερώσειν τὴν τύχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης. 15
4 τὸν δὲ Μάριον καὶ θύσαντα λέγεται, τῶν ἱερῶν αὐτῷ
δειχθέντων, μέγα φθεγξάμενον εἰπεῖν· „ἐμὴ ⟨ἡ⟩ νίκη."
5 γενομένης δὲ τῆς ἐφόδου πρᾶγμα νεμεσητὸν παθεῖν τὸν
Μάριον οἱ περὶ Σύλλαν ἱστοροῦσι· κονιορτοῦ γὰρ ἀρ-
θέντος οἷον εἰκὸς ἀπλέτου καὶ τῶν στρατοπέδων ἀπο- 20
κεκρυμμένων, ἐκεῖνον μέν, ὡς τὸ πρῶτον ὥρμησε πρὸς
τὴν δίωξιν, ἐπισπασάμενον τὴν δύναμιν ἀστοχῆσαι τῶν
πολεμίων, καὶ παρενεχθέντα τῆς φάλαγγος ἐν τῷ πεδίῳ
6 διαφέρεσθαι πολὺν χρόνον· τῷ δὲ Κάτλῳ τοὺς βαρβά-
e ρους ἀπὸ τύχης συρραγῆναι, καὶ γενέσθαι τὸν ἀγῶνα 25
κατ' ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἐκείνου μάλιστα στρατιώτας, ἐν οἷς
7 αὐτὸς ὁ Σύλλας τετάχθαι φησί (HRR I[2] 197)· συναγω-

Cap. 26 et 27 Liv. per. 68 Vell. 2, 12, 5 Flor. 1, 38, 14 sq. Oros. 5, 16, 14–16 Eutrop. 5, 2 al. cf. ad l. 27 || **15** CIL I[2] p. 323 Cic. de leg. 2, 28 Plin. 34, 54: *Fortuna huiusce diei* || **27** Polyaen. 8, 10, 3 Frontin. 2, 2, 8 Oros. 5, 16, 14–16

[**G***Π* (= **PR**) **KL**] **2** δὲ om. **K** | διβολία Rei.: διβόλια **GPR**[2]**L** διὰ βόλια **R**[1]**K** || **5** ἐγκλίνοντες **G** ἐκλίνοντες **P** | δεξιὰ ὑπῆγον hiant | αὐτούς: em. Smit || **15** τύχην] ψυχὴν **K** || **17** ἐμὴ] εἰ μὴ **K** | ἡ add. Cor. || **17–18** νίκη γέγονε γενομένης **KLG**[2] || **18** νεμεσσητὸν **L** || **19** σύλλαν] κάτλον **L**[1] σύλαν **L**[2]

νίσασθαι δὲ τοῖς Ῥωμαίοις τὸ καῦμα καὶ τὸν ἥλιον ἀντι- a. 101
λάμποντα τοῖς Κίμβροις. δεινοὶ γὰρ ὄντες ὑπομεῖναι κρύη 8
καὶ τόποις ἐντεθραμμένοι σκιεροῖς ὡς λέλεκται (11, 9) καὶ
ψυχροῖς, ἀνετρέποντο πρὸς τὸ θάλπος, ἱδρῶτά τε μετ'
269 Z[1] ἄσθματος πολὺν ἐκ τῶν σωμάτων ἀφιέντες, καὶ τοὺς θυ-
6 ρεοὺς προβαλλόμενοι πρὸ τῶν προσώπων, ἅτε δὴ καὶ
μετὰ τροπὰς θέρους τῆς μάχης γενομένης, ἃς ἄγουσι Ῥω-
μαῖοι πρὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς νουμηνίας τοῦ νῦν μὲν 30. Iul.
Αὐγούστου, τότε δὲ Σεξτιλίου μηνός. ὤνησε δὲ καὶ πρὸς 9 f
10 τὸ θαρρεῖν ὁ κονιορτός, ἀποκρύψας τοὺς πολεμίους· οὐ
γὰρ κατεῖδον ἐκ πολλοῦ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἀλλὰ δρόμῳ
358 S τοῖς καθ' αὐτοὺς ἕκαστοι προσμείξαντες, ἐν χερσὶν ἦσαν
ὑπὸ τῆς ὄψεως μὴ προεκφοβηθέντες. οὕτω δ' ἦσαν διά- 10
πονοι τὰ σώματα καὶ κατηθληκότες, ὡς μήθ' ἱδροῦντά
15 τινα μήτ' ἀσθμαίνοντα Ῥωμαίων ὀφθῆναι, διὰ πνίγους
τοσούτου καὶ μετὰ δρόμου τῆς συρράξεως γενομένης, ὡς
τὸν Κάτλον αὐτὸν ἱστορεῖν (HRR I² 191) λέγουσι μεγα- 421
λύνοντα τοὺς στρατιώτας.

27. Τὸ μὲν οὖν πλεῖστον μέρος καὶ μαχιμώτατον τῶν
20 πολεμίων αὐτοῦ κατεκόπη· καὶ γὰρ ἦσαν ὑπὲρ τοῦ μὴ
διασπᾶσθαι τὴν τάξιν οἱ πρόμαχοι μακραῖς ἁλύσεσι πρὸς
ἀλλήλους συνεχόμενοι, διὰ τῶν ζωστήρων ἀναδεδεμέναις·
τοὺς δὲ φεύγοντας ὤσαντες πρὸς τὸ χαράκωμα, τραγι- 2
κωτάτοις ἐνετύγχανον πάθεσιν. αἱ γὰρ γυναῖκες ἐπὶ τῶν
25 ἁμαξῶν μελανείμονες ἐφεστῶσαι, τούς τε φεύγοντας
ἔκτεινον, αἱ μὲν ἄνδρας, αἱ δ' ἀδελφούς, αἱ δὲ πατέρας, καὶ
τὰ νήπια τῶν τέκνων ἀπάγχουσαι ταῖς χερσὶν ἐρρίπτουν
ὑπὸ τοὺς τροχοὺς καὶ τοὺς πόδας τῶν ὑποζυγίων, αὐτὰς
δ' ἀπέσφαττον. μίαν δέ φασιν ἐξ ἄκρου ῥυμοῦ κρεμαμένην 3
30 τὰ παιδία τῶν αὐτῆς σφυρῶν ἀφημμένα βρόχοις ἑκατέ- b

2 cf. Cass. Dio fr. 94, 2 || 24 Val. Max. 6, 1 ext. 3 Flor. 1, 38, 16sq. Oros. 5, 16, 13. 17—19

[GΠ (= PR) KL] 3 λέγεται GKL || 7 ἃς G: ὡς ΠKL || 11 αὐτῶν om. G || 12 κατ' αὐτοὺς: em. Rei. || 15 πνίγους] πλήθους P || 22 ἀλλήλοις L[1] | ἀναδεδεμέναι (οι supra αι) Π

4 *ρωθεν ἠρτῆσθαι· τοὺς δ' ἄνδρας ἀπορίᾳ δένδρων τοῖς* 270 Z[1]
a. 101 *κέρασι τῶν βοῶν, τοὺς δὲ τοῖς σκέλεσι προσδεῖν τοὺς αὐτῶν τραχήλους, εἶτα κέντρα προσφέροντας ἐξαλλομένων τῶν βοῶν ἐφελκομένους καὶ πατουμένους ἀπόλλυ-*
5 *σθαι. πλὴν καίπερ οὕτως αὐτῶν διαφθαρέντων, ἑάλωσαν* 5 *ὑπὲρ ἓξ μυριάδας· αἱ δὲ τῶν πεσόντων ἐλέγοντο δὶς τοσαῦται γενέσθαι.*

6 *Τὰ μὲν οὖν χρήματα διήρπασαν οἱ Μαρίου στρατιῶται, τὰ δὲ λάφυρα καὶ τὰς σημαίας καὶ τὰς σάλπιγγας εἰς τὸ Κάτλου στρατόπεδον ἀνενεχθῆναι λέγουσιν· ᾧ καὶ μά-* 10
c *λιστα τεκμηρίῳ χρῆσθαι τὸν Κάτλον* (HRR I² 191), *ὡς*
7 *κατ' αὐτὸν ἡ νίκη γένοιτο. καὶ μέντοι καὶ τοῖς στρατιώταις ὡς ἔοικεν ἐμπεσούσης ἔριδος, ᾑρέθησαν οἷον διαιτηταὶ πρέσβεις Παρμητῶν παρόντες, οὓς οἱ Κάτλου διὰ τῶν πολεμίων νεκρῶν ἄγοντες ἐπεδείκνυντο τοῖς ἑαυτῶν ὑσ-* 359 S *σοῖς διαπεπαρμένους· γνώριμοι δ' ἦσαν ὑπὸ γραμμάτων,* 16 *τοὔνομα τοῦ Κάτλου παρὰ τὸ ξύλον αὐτῶν ἐγχαράξαν-*
8 *τος. οὐ μὴν ἀλλὰ τῷ Μαρίῳ προσετίθετο σύμπαν τὸ ἔργον, ἥ τε προτέρα νίκη καὶ τὸ πρόσχημα τῆς ἀρχῆς.*
9 *μάλιστα δ' οἱ πολλοὶ κτίστην τε Ῥώμης τρίτον ἐκεῖνον* 20
d *ἀνηγόρευον, ὡς οὐχ ἥττονα τοῦ Κελτικοῦ τοῦτον ἀπεωσμένον τὸν κίνδυνον, εὐθυμούμενοί τε μετὰ παίδων καὶ γυναικῶν ἕκαστοι κατ' οἶκον ἅμα τοῖς θεοῖς καὶ Μαρίῳ δείπνου καὶ λοιβῆς ἀπήρχοντο, καὶ θριαμβεύειν μόνον*
10 *ἠξίουν ἀμφοτέρους τοὺς θριάμβους. οὐ μὴν ἐθριάμβευσεν* 25 *οὕτως, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Κάτλου, μέτριον ἐπὶ τηλικαύταις* 271 Z[1] *εὐτυχίαις βουλόμενος παρέχειν ἑαυτόν, ἔστι δ' ὅτι καὶ τοὺς στρατιώτας φοβηθείς, παρατεταγμένους εἰ Κάτλος ἀπείργοιτο τῆς τιμῆς μηδ' ἐκεῖνον ἐᾶν θριαμβεύειν.*

20 Cic. p. Rab. perd. 27 Val. Max. 8, 15, 7 || **25** Liv. per. 68 Eutrop. 5, 2, 2

[GΠ (= PR) KL] **2** *τοῖς δὲ τοῖς* L[1] || **5** *φθαρέντων* L || **6** *μυριάδες* KL || **9** *σημείας* ut vid. G[1] || **14** *παρμητῶν* G[1]R[1]: *παρμιτῶν* PLG[2]R[2] *παρορμητῶν* K || **17** *ἐγχαραξάντων* Madvig || **19** *πρόσσχημα* G[2] || **21** *ἀπεωσμένον* PR[2]: *ἀπεγνωσμένον* GR[1]KL || **22** *ἐνθυμούμενοι* P et ante ras. GR || **26** *μετὰ τοῦ* GK: *μετ' αὐτοῦ* ΠL || **27** *ἔτι δὲ καὶ τοὺς* Rei. || **28** *παρατεταμένους* Sch.

28. Πέμπτην μὲν οὖν ὑπατείαν διεῖπε· τῆς δ' ἕκτης a. 101
ὡς οὐδ' εἷς πρώτης ὠρέγετο, θεραπείαις τε τὸν δῆμον ἀνα-
λαμβάνων καὶ πρὸς χάριν ἐνδιδοὺς τοῖς πολλοῖς, οὐ μόνον
παρὰ τὸν ὄγκον καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ e
5 καὶ παρὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ὑγρός τις εἶναι βουλόμενος καὶ
δημοτικός, ἥκιστα τοιοῦτος πεφυκώς. ἀλλ' ἦν ὥς λέ- 2
γουσι πρὸς πολιτείαν καὶ τοὺς ἐν ὄχλοις θορύβους ὑπὸ
φιλοδοξίας ἀτολμότατος, καὶ τὸ παρὰ τὰς μάχας ἀνέκ-
πληκτον καὶ στάσιμον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπέλειπεν αὐ-
10 τόν, ὑπὸ τῶν τυχόντων ἐπαίνων καὶ ψόγων ἐξιστάμενον.
καίτοι λέγεται Καμερίνων ἄνδρας ὁμοῦ χιλίους διαπρεπῶς 3
ἀγωνισαμένους ἐν τῷ πολέμῳ δωρησάμενος πολιτείᾳ,
δοκοῦντος εἶναι τούτου παρανόμου καί τινων ἐγκαλούντων,
εἰπεῖν ὅτι τοῦ νόμου διὰ τὸν τῶν ὅπλων ψόφον οὐ κατ-
15 ακούσειεν. οὐ μὴν ἀλλὰ μᾶλλον ἔοικεν ἐκπλήσσεσθαι καὶ 4 f
δεδιέναι τὴν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κραυγήν. ἐν μέν γε τοῖς 5
360 S ὅπλοις ἀξίωμα καὶ δύναμιν εἶχε διὰ τὴν χρείαν, ἐν δὲ τῇ
πολιτείᾳ περικοπτόμενος τὰ πρωτεῖα, κατέφευγεν ἐπὶ
τὴν τῶν πολλῶν εὔνοιαν καὶ χάριν, ὑπὲρ τοῦ μέγιστος
272 Z[1] γενέσθαι τὸ βέλτιστος εἶναι προϊέμενος. πᾶσι μὲν οὖν 6
21 προσέκρουε τοῖς ἀριστοκρατικοῖς, μάλιστα δ' ὀρρωδῶν
τὸν Μέτελλον, ἠχαριστημένον ὑπ' αὐτοῦ καὶ φύσει δι' 422
ἀρετὴν ἀληθῆ πολεμοῦντα τοῖς οὐ κατὰ τὸ βέλτιστον
ὑποδυομένοις τὰ πλήθη καὶ πρὸς ἡδονὴν δημαγωγοῦσιν,
25 ἐπεβούλευε τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν τὸν ἄνδρα. καὶ πρὸς 7
τοῦτο Γλαυκίαν καὶ Σατορνῖνον ἀνθρώπους θρασυτάτους
καὶ πλῆθος ἄπορον καὶ θορυβοποιὸν ὑφ' αὑτοῖς ἔχοντας
οἰκειωσάμενος, εἰσέφερε νόμους δι' αὐτῶν, καὶ τὸ
στρατιωτικὸν ἐπάρας κατεμείγνυε ταῖς ἐκκλησίαις καὶ

11 mor. 202c Val. Max. 5, 2, 8 Cic. p. Balb. 46 p. Mil. 10

[GΠ (= PR) KL] **2** πρώτης L[2]: πρῶτος | θεραπείας KL[1] | τε L[2] et ante ras. P: om. cet. | ἀνελάμβανε ΠKL || **6** πεφοικώς PR[1] || **8** παρὰ] περὶ L | ἀνέμπληκτον L[1] || **9** ἀπέλειπεν G[1]PK: ἀπέλιπεν G[2]RL || **14** οὐκ ἀκούσειεν GP || **18** πόλει L[1] | κατέφυγεν GΠ || **27** ἄπειρον K | ὑφ' αὑτοῖς G: ὑπ' αὐτοῖς ΠKL[1] ὑπ' αὐτοὺς L[2] || **28** καὶ Iunt.: εἰς || **29** καταμιγνύειν KL[t] κατ(ε)αμίγνυε(ε)ιν Π

8 κατεστασίαζε τὸν Μέτελλον. ὡς δὲ Ῥουτίλιος (HRR I² 188) ἱστορεῖ, τὰ μὲν ἄλλα φιλαλήθης ἀνὴρ καὶ χρηστός, ἰδίᾳ
b δὲ τῷ Μαρίῳ προσκεκρουκώς, ὥς φησι, καὶ τῆς ἕκτης ἔτυχεν ὑπατείας ἀργύριον εἰς τὰς φυλὰς καταβαλὼν πολὺ καὶ πριάμενος τὸ Μέτελλον ἐκκροῦσαι τῆς ἀρχῆς, Οὐαλλέ- 5 ριον δὲ Φλάκκον ὑπηρέτην μᾶλλον ἢ συνάρχοντα τῆς
9 ὑπατείας λαβεῖν. οὐδενὶ μέντοι τῶν πρὸ αὐτοῦ πλὴν μόνῳ Κορβίνῳ Οὐαλλερίῳ τοσαύτας ὑπατείας ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν ἀπὸ τῆς πρώτης εἰς τὴν τελευταίαν ἔτη πέντε καὶ τεσσαράκοντα γενέσθαι λέγουσι, Μάριος δὲ 10 μετὰ τὴν πρώτην τὰς πέντε ῥύμῃ μιᾷ τύχης διέδραμε.

29. Καὶ μάλιστα περὶ τὴν τελευταίαν ἐφθονεῖτο, πολλὰ
a. 100 συνεξαμαρτάνων τοῖς περὶ τὸν Σατορνῖνον. ὧν ἦν καὶ ὁ 273 Z¹
c Νωνίου φόνος, ὃν ἀντιπαραγγέλλοντα δημαρχίαν ἀπέσφα-
2 ξεν ὁ Σατορνῖνος. εἶτα δημαρχῶν ἐπῆγε τὸν περὶ τῆς 15 χώρας νόμον, ᾧ προσεγέγραπτο τὴν σύγκλητον ὀμόσαι προσελθοῦσαν, ἦ μὴν ἐμμενεῖν οἷς ἂν ὁ δῆμος ψηφίσαιτο
3 καὶ πρὸς μηδὲν ὑπεναντιώσεσθαι. τοῦτο τοῦ νόμου τὸ μέρος προσποιούμενος ἐν τῇ βουλῇ διώκειν ὁ Μάριος οὐκ 361 S ἔφη δέξεσθαι τὸν ὅρκον, οὐδ' ἄλλον οἴεσθαι σωφρονοῦντα· 20 καὶ γὰρ εἰ μὴ μοχθηρὸς ἦν ὁ νόμος, ὕβριν εἶναι τὰ τοιαῦτα τὴν βουλὴν διδόναι βιαζομένην, ἀλλὰ μὴ πειθοῖ μηδ' ἑκοῦ-

1 Liv. per. 69 || 13 App. civ. 1, 28, 127—129 Liv. per. 69 Flor. 2, 4, 1 Oros. 5, 17, 3 de vir. ill. 73, 5 || 15 Plut. Cato min. 32, 6 App. civ. 1, 28, 129—31, 140 Cass. D. 38, 7, 1 Liv. per. 69 Flor. 2, 4, 2 sq. Ampel. 18, 14 Oros. 5, 17, 3 Vell. 2, 15, 4 Val. Max. 3, 8, 4 de vir. ill. 73, 6—9 Cic. Sest. 37. 101. 130 de domo 82. 87 p. red. 25 Cluent. 95 Planc. 89 in Pis. 20

[GΠ (= PR) KL] **3** φησὶν ὡς: trp. Sch. (del. Rei.) || **4** ἔλαχεν (τυ supra) G | φυλὰς] φυλακὰς KL¹ || **5** τὸ Rei. G¹: τὸν G²ΠKL || **6** φάκκον L¹ || **8** post δῆμος verba ψηφίσαι τε καὶ πρὸς μηδὲν ὑπεναντιώσεσθαι (ἐναντιώσεσθαι L) inser. GL, cf. l. 17 || **11** μιᾷ Br.: μιᾶς | ἐπέδραμε P || **14** Νωνίου Anon. Xy.: ὠνίου K et ante ras. GR ὀνίου PL et e ras. GR || **15** τὸν περὶ bis P¹ || **17** ἦ μὴν] ἡμῖν K | ἐμμενεῖν L²: ἐμμένειν GΠKL¹ || **18** ὑπεναντιώσεσθαι, ὑπ supra lin., G || **19** περιπροσποιούμενος Π || **20** δέξασθαι G²L | ἄλλοι L¹

σαν. ταῦτα δ' οὐχ οὕτως φρονῶν ἔλεγεν, ἀλλ' ἀπάτην τῷ 4 a. 100
Μετέλλῳ περιτιθεὶς ἄφυκτον. αὐτὸς μὲν γὰρ εἰς ἀρετῆς 5
καὶ δεινότητος μερίδα τὸ ψεύσασθαι τιθέμενος, λόγον d
οὐδένα τῶν πρὸς τὴν σύγκλητον ὡμολογημένων ἕξειν
5 *ἔμελλε, τὸν δὲ Μέτελλον εἰδὼς βέβαιον ἄνδρα καὶ τὴν*
„ἀλήθειαν ἀρχὴν μεγάλης ἀρετῆς" κατὰ Πίνδαρον
(fr. 205 Snell) *ἡγούμενον, ἐβούλετο τῇ πρὸς τὴν σύγκλητον*
ἀρνήσει προληφθέντα καὶ μὴ δεξάμενον τὸν ὅρκον εἰς
ἀνήκεστον ἐμβαλεῖν πρὸς τὸν δῆμον ἔχθραν. ὃ καὶ συνέβη. 6
10 *τοῦ γὰρ Μετέλλου φήσαντος μὴ ὀμόσειν, τότε μὲν ἡ*
βουλὴ διελύθη· μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας τοῦ Σατορνίνου e
274 Z[1] *πρὸς τὸ βῆμα τοὺς συγκλητικοὺς ἀνακαλουμένου καὶ τὸν*
ὅρκον ὀμνύειν ἀναγκάζοντος, ὁ Μάριος παρελθών, γε-
νομένης σιωπῆς καὶ πάντων εἰς ἐκεῖνον ἀνηρτημένων,
15 *μακρὰ χαίρειν φράσας τοῖς ἐν τῇ βουλῇ νεανιευθεῖσιν*
ἀπὸ φωνῆς, οὐχ οὕτω πλατὺν ἔφη φορεῖν τὸν τράχηλον,
ὡς προαποφαίνεσθαι καθάπαξ εἰς πρᾶγμα τηλικοῦτον,
ἀλλ' ὀμεῖσθαι καὶ τῷ νόμῳ πειθαρχήσειν, εἴπερ ἔστι νό-
μος· καὶ γὰρ τοῦτο προσέθηκε τὸ σοφὸν ὥσπερ παρα-
20 *κάλυμμα τῆς αἰσχύνης. ὁ μὲν οὖν δῆμος ἡσθεὶς ὀμόσαντος* 7
ἀνεκρότησε καὶ κατευφήμησε, τοὺς δ' ἀρίστους κατήφεια
δεινὴ καὶ μῖσος ἔσχε τοῦ Μαρίου τῆς μεταβολῆς. ὤμνυσαν 8 f
οὖν ἅπαντες ἐφεξῆς δεδιότες τὸν δῆμον ἄχρι Μετέλλου·
Μέτελλος δέ, καίπερ ἀντιβολούντων καὶ δεομένων τῶν
25 *φίλων ὀμόσαι καὶ μὴ περιβαλεῖν ἑαυτὸν ἐπιτιμίοις ἀνηκέ-*
στοις, ἃ κατὰ τῶν μὴ ὀμνυόντων ὁ Σατορνῖνος εἰσέφερεν,
οὐχ ὑφήκατο τοῦ φρονήματος οὐδ' ὤμοσεν, ἀλλ' ἐμμένων
τῷ ἤθει καὶ πᾶν παθεῖν δεινὸν ἐπὶ τῷ μηθὲν αἰσχρὸν

2 Cass. D. fr. 89, 2

[GΠ (= PR) KL] 1 *φθονῶν* **K** || **1—2** *τῷ Μετέλλῳ ἀπάτην*: trp. Sint. || **2** *περιθεὶς* **L**[1] | *οὗτος* **ΠKL** || **6** *ἀρχῆς* **L** || **8** *εἰς* om. **L**[1] || **10** *ὀμόσαι* **G** || **12** *καὶ* om. **L**[1] || **13** *παρεισελθὼν* **G** *προσελθὼν* **Π** *ἐλθὼν* **L**[m] m. 1 || **17** *καθάπερ* **ΠK** || **19** *καὶ γὰρ καὶ* **P** | *προστέθεικε* **LG**[2] | *τὸ* om. **G** || **21** *ἀνεβόησε* **G** (corr. in mg. m. 2) || **24—25** *τῶν φίλων καὶ δεομένων* **P** || **26** *μὴ* om. **L**[1] | *ὀμνύντων* **L** || **28** *ἐπὶ τὸ* **R**[1] | *μηδὲν* **LG**[2]

a. 100 *ἐργάσασθαι παρεσκευασμένος, ἀπῆλθεν ἐκ τῆς ἀγορᾶς,* 362 S
διαλεγόμενος τοῖς περὶ αὐτόν, ὡς τὸ κακόν τι πρᾶξαι
423 *φαῦλον εἴη, τὸ δὲ καλὸν μέν, ἀκινδύνως δὲ κοινόν, ἴδιον*
9 *δ' ἀνδρὸς ἀγαθοῦ τὸ μετὰ κινδύνων τὰ καλὰ πράσσειν. ἐκ*
τούτου ψηφίζεται Σατορνῖνος ἐπικηρύξαι τοὺς ὑπάτους, 5
ὅπως πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ στέγης εἴργηται Μέτελλος·
καὶ τὸ φαυλότατον αὐτοῖς τοῦ πλήθους παρῆν ἕτοιμον 275 Z[1]
10 *ἀποκτιννύναι τὸν ἄνδρα. τῶν δὲ βελτίστων περιπα-*
θούντων καὶ συντρεχόντων πρὸς τὸν Μέτελλον, οὐκ εἴα
στασιάζειν δι' αὐτόν, ἀλλ' ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως, 10
11 *ἔμφρονι λογισμῷ χρησάμενος. „ἢ γὰρ ἀμεινόνων" ἔφη*
„τῶν πραγμάτων γενομένων καὶ τοῦ δήμου μετανοήσαντος
ἀφίξομαι παρακαλούμενος, ἢ μενόντων ὁμοίων, ἀπηλλά-
b 12 *χθαι κράτιστον." ἀλλὰ γὰρ ὅσης μὲν ἀπέλαυσεν εὐνοίας*
παρὰ τὴν φυγὴν καὶ τιμῆς Μέτελλος, ὃν δὲ τρόπον ἐν 15
Ῥόδῳ φιλοσοφῶν διητήθη, βέλτιον ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου
γραφομένοις (VII 148 Bernardakis; deest ap. Sandbach)
εἰρήσεται.

30. *Μάριος δὲ τὸν Σατορνῖνον ἀντὶ τῆς ὑπουργίας*
ταύτης ἐπὶ πᾶν προϊόντα τόλμης καὶ δυνάμεως περιορᾶν 20
ἀναγκαζόμενος, ἔλαθεν οὐκ ἀνεκτὸν ἀπεργασάμενος κα-
κόν, ἀλλ' ἄντικρυς ὅπλοις καὶ σφαγαῖς ἐπὶ τυραννίδα
2 *καὶ πολιτείας ἀνατροπὴν πορευόμενον. αἰδούμενος δὲ*
τοὺς κρατίστους, θεραπεύων δὲ τοὺς πολλούς, ἔργον
c 3 *ἀνελεύθερον ἐσχάτως ὑπέμεινε καὶ παλίμβολον. ἐλθόν-* 25
των γὰρ ὡς αὐτὸν ὑπὸ νύκτα τῶν πρώτων ἀνδρῶν καὶ
παρακαλούντων ἐπὶ τὸν Σατορνῖνον, ἑτέραις θύραις ἐκεῖ-
νον ὑπεδέξατο τούτων ἀγνοούντων· εἶτα πρόφασιν λέ-
γων πρὸς ἀμφοτέρους κοιλίας διάρροιαν, νῦν μὲν ὡς

1 Cic. fam. 1,9,16 Sen. ep. 24,4 || 8 Cic. in Pis. 20 p. Planc. 89 || Cap. 30 App. civ. 1,32,141—33,146 Cic. p. Planc. 88 Catil. 1,4. 3,15 p. Rab. perd. 20 p. Mil. 8. 83 Phil. 8,15 Liv. per. 69 Vell. 2,12,6 Flor. 2,4,1 Oros. 5,17,7—9 de vir. ill. 67,3. 72,9. 73,10sq.

[GΠ (= PR) KL] 5 *ἀποκηρύξαι*: em. Leopold || 6 *εἴργεται* R || 15 *φυλακὴν* P || 16 *διητήθει* R[1]

τούτους, νῦν δ' ὡς ἐκεῖνον ἐπὶ τῆς οἰκίας ἀνὰ μέρος a. 100
διατρέχων, συνέκρουε καὶ παρώξυνεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 4
τῆς βουλῆς καὶ τῶν ἱππέων συνισταμένων καὶ ἀγανακτούν-
363 S των, ἐξήνεγκεν εἰς ἀγορὰν τὰ ὅπλα, καὶ καταδιωχθέντας
76 Z¹ αὐτοὺς εἰς τὸ Καπετώλιον εἷλε δίψει· τοὺς γὰρ ὀχετοὺς
6 ἀπέκοψεν, οἱ δ' ἀπειπόντες ἐκεῖνον ἐκάλουν καὶ παρέδω-
καν σφᾶς αὐτοὺς διὰ τῆς λεγομένης δημοσίας πίστεως. d
ἐπεὶ δὲ παντοῖος γενόμενος ὑπὲρ τοῦ σῶσαι τοὺς ἄνδρας 5
οὐδὲν ὤνησεν, ἀλλὰ κατιόντες εἰς ἀγορὰν ἀνῃρέθησαν,
10 ἐκ τούτου τοῖς τε δυνατοῖς ἅμα καὶ τῷ δήμῳ προσκε-
κρουκώς, τιμητείας παραπεσούσης ἐπίδοξος ὢν οὐ μετ-
ῆλθεν, ἀλλ' εἴασεν ἑτέρους ὑποδεεστέρους αἱρεθῆναι,
δεδιὼς ἀποτυχεῖν. ἄλλως δ' αὐτὸς ἐκαλλωπίζετο πολλοῖς 6
μὴ θέλειν ἀπεχθάνεσθαι, τοὺς βίους αὐτῶν καὶ τὰ ἤθη
15 πικρῶς ἐξετάζων.

31. Δόγματος δ' εἰσφερομένου Μέτελλον ἀπὸ τῆς φυ- a. 99
γῆς ἀνακαλεῖσθαι, πολλὰ καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων
μάτην ἐναντιωθείς, τέλος ἀπεῖπε· καὶ δεξαμένου τὴν 2
γνώμην τοῦ δήμου προθύμως, οὐχ ὑπομένων κατερχό- e
20 μενον ἐπιδεῖν τὸν Μέτελλον, ἐξέπλευσεν εἰς Καππαδοκίαν
καὶ Γαλατίαν, λόγῳ μὲν ἀποδώσων ἃς εὔξατο τῇ Μητρὶ
τῶν θεῶν θυσίας, ἑτέραν δὲ τῆς ἀποδημίας ἔχων ὑπόθεσιν
λανθάνουσαν τοὺς πολλούς. ἀφυὴς γὰρ ὢν πρὸς εἰρήνην 3
καὶ ἀπολίτευτος, ηὐξημένος δὲ τοῖς πολέμοις, εἶτα κατὰ
25 μικρὸν αὖθις ὑπ' ἀργίας καὶ ἡσυχίας ἀπομαραίνεσθαι
τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν οἰόμενος, ἐζήτει καινῶν
πραγμάτων ἀρχάς. ἤλπιζε γὰρ τοὺς βασιλεῖς συνταράξας 4
καὶ Μιθριδάτην ἐπίδοξον ὄντα πολεμήσειν ἀναστήσας καὶ f
29 παροξύνας, εὐθὺς ἐπ' αὐτὸν ἡγεμὼν αἱρεθήσεσθαι καὶ
277 Z¹ νέων μὲν τὴν πόλιν θριάμβων, σκύλων δὲ Ποντικῶν καὶ

16 App. civ. 1, 33, 147—149 Liv. per. 69 Vell. 2, 15, 3 sq. Val. Max. 4, 1, 13. 5, 2, 7 Oros. 5, 17, 14 Cic. p. Planc. 69 p. red. 37 sq. ad Quir. 6. 9. 11

[GΠ(= PR)KL] 4 καταληφθέντας Π^{t}K ∥ 5 δίψῃ (ει s.l.) L ∥ 11 τιμητίας G¹R¹K ∥ 24 πολεμίοις ante corr. P

5 πλούτου βασιλικοῦ τὸν οἶκον ἐμπλήσειν. διὸ καὶ Μιθριδάτου πάσῃ χρησαμένου θεραπείᾳ καὶ τιμῇ πρὸς αὐτόν, οὐ καμφθεὶς οὐδ' ὑπείξας, ἀλλ' εἰπὼν „ἢ μεῖζον ὦ βασιλεῦ πειρῶ δύνασθαι Ῥωμαίων, ἢ ποίει σιωπῇ τὸ προστασσόμενον", ἐξέπληξεν αὐτόν, ὡς φωνῆς μὲν πολλάκις, 364 S παρρησίας δὲ τότε πρῶτον ἀκούσαντα Ῥωμαϊκῆς. 6

a. 97 32. Ἐπανελθὼν δ' εἰς Ῥώμην, οἰκίαν ἐδείματο τῆς 424 ἀγορᾶς πλησίον, εἴθ', ὡς αὐτὸς ἔλεγε, τοὺς θεραπεύοντας αὐτὸν ἐνοχλεῖσθαι μὴ βουλόμενος μακρὰν βαδίζοντας, εἴτε τοῦτ' αἴτιον οἰόμενος εἶναι τοῦ μὴ πλείονας 10 2 ἄλλων ἐπὶ θύρας αὐτοῦ φοιτᾶν. τὸ δ' οὐκ ἦν ἄρα τοιοῦτον· ἀλλ' ὁμιλίας χάριτι καὶ πολιτικαῖς χρείαις ἑτέρων λειπόμενος, ὥσπερ ὄργανον πολεμικὸν ἐπ' εἰρήνης παρ- 3 ημελεῖτο. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἧττον ἤχθετο παρευδοκιμούμενος, σφόδρα δ' αὐτὸν ἠνία Σύλλας, ἐκ τοῦ πρὸς 15 ἐκεῖνον αὐξανόμενος φθόνου τῶν δυνατῶν καὶ τὰς πρὸς 4 ἐκεῖνον διαφορὰς ἀρχὴν πολιτείας ποιούμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ Βόκχος ὁ Νομὰς σύμμαχος Ῥωμαίων ἀναγεγραμμέ- b νος ἔστησεν ἐν Καπετωλίῳ Νίκας τροπαιοφόρους καὶ παρ' αὐταῖς ἐν εἰκόσι χρυσαῖς Ἰουγούρθαν ἐγχειριζόμε- 20 νον ὑπ' αὐτοῦ Σύλλᾳ, τοῦτ' ἐξέστησεν ὀργῇ καὶ φιλονικίᾳ Μάριον, ὡς Σύλλα περισπῶντος εἰς ἑαυτὸν τὰ ἔργα, καὶ παρεσκευάζετο βίᾳ τὰ ἀναθήματα καταβάλλειν. 5 ἀντεφιλονίκει δὲ Σύλλας, καὶ τὴν στάσιν ὅσον οὔπω φερομένην εἰς μέσον ἐπέσχεν ὁ συμμαχικὸς πόλεμος, 25 a. 91 6 ἐξαίφνης ἐπὶ τὴν πόλιν ἀναρραγείς. τὰ γὰρ μαχιμώτατα 278 Z[1] τῶν Ἰταλικῶν ἐθνῶν καὶ πολυανθρωπότατα κατὰ τῆς Ῥώμης συνέστησαν καὶ μικρὸν ἐδέησαν συγχέαι τὴν ἡγεμονίαν, οὐ μόνον ὅπλοις ἐρρωμένα καὶ σώμασιν, ἀλλὰ c καὶ τόλμαις στρατηγῶν καὶ δεινότησι χρησάμενα θαυ- 30 μασταῖς καὶ ἀντιπάλοις.

17 Plut. Sulla 6

[GΠ (= PR) KL] 3 μείζω P || 5 φωνῆς GP^{m}K: φήμης P^{t}RL || 10 μὴ om. GL || 11 ἄλλων K: ἄλλους GΠL || 17 ἀρχὴν G^{1}R^{2}: ἀρχῆς PR^{1}KLG^{2} | πολιτείας R^{2}: πολιτείαν GPR^{1}KL | ποιούμενος G^{1}ΠK: ἡγούμενος LG^{2} || 18 ὁ νομᾶ L^{1}G^{2} || 28 ἐδέησε(ν): em. Rei.

33. Οὗτος ὁ πόλεμος τοῖς πάθεσι ποικίλος γενόμενος καὶ *a. 90*
ταῖς τύχαις πολυτροπώτατος, ὅσον Σύλλᾳ προσέθηκε
δόξης καὶ δυνάμεως, τοσοῦτον ἀφεῖλε Μαρίου. βραδὺς 2
γὰρ ἐφάνη ταῖς ἐπιβολαῖς, ὄκνου τε περὶ πάντα καὶ μελλή-
365 S σεως ὑπόπλεως, εἴτε τοῦ γήρως τὸ δραστήριον ἐκεῖνο καὶ
6 θερμὸν ἐν αὐτῷ κατασβεννύντος — ἑξηκοστὸν γὰρ ἤδη καὶ
πέμπτον ἔτος ὑπερέβαλλεν — εἴθ', ὡς αὐτὸς ἔλεγε, περὶ
νεῦρα γεγονὼς νοσώδης καὶ σώματι δύσεργος ὢν ὑπέμενε
παρὰ δύναμιν αἰσχύνῃ τὰς στρατείας. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 3
10 τότε μάχῃ τε μεγάλῃ νικήσας, ἑξακισχιλίους ἀνεῖλε τῶν d
πολεμίων καὶ λαβὴν οὐδαμῇ παρέσχεν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ
περιταφρευόμενος ἠνέσχετο καὶ χλευαζόμενος καὶ ⟨προ⟩-
καλούμενος οὐ παρωξύνθη. λέγεται δὲ Ποπαιδίου Σίλω- 4
νος, ὃς μέγιστον εἶχε τῶν πολεμίων ἀξίωμα καὶ δύναμιν,
15 εἰπόντος πρὸς αὐτόν „εἰ μέγας εἶ στρατηγὸς ὦ Μάριε,
279 Z¹ διαγώνισαι καταβάς", ἀποκρίνασθαι· „σὺ μὲν οὖν, εἰ
μέγας εἶ στρατηγός, ἀνάγκασόν με διαγωνίσασθαι μὴ
βουλόμενον." πάλιν δέ ποτε τῶν μὲν πολεμίων καιρὸν 5
ἐπιχειρήσεως παραδιδόντων, τῶν δὲ Ῥωμαίων ἀποδειλια-
20 σάντων, ὡς ἀνεχώρησαν ἀμφότεροι, συναγαγὼν εἰς
ἐκκλησίαν τοὺς στρατιώτας „ἀπορῶ" φησὶ „πότερον 6 e
εἴπω τοὺς πολεμίους ἀνανδροτέρους ἢ ὑμᾶς· οὔτε γὰρ
ἐκεῖνοι τὸν νῶτον ὑμῶν οὔθ' ὑμεῖς ἐκείνων τὸ ἰνίον ἰδεῖν
ἐδυνήθητε." τέλος δ' ἀφῆκε τὴν στρατηγίαν ὡς ἐξαδυνα- *a. 89*
25 τῶν τῷ σώματι διὰ τὴν ἀσθένειαν.

Cap. 33 mor. 202 d Sulla c. 6 App. civ. 1, 46, 201 sq. Diod. 37, 15 Liv. per. 73. 74 Vell. 2, 15, 3. 16, 4 Oros. 5, 18, 11—13. 15 Eutrop. 5, 3, 3

[GΠ (= PR) KL] **2** *σύλλας* **P¹** || **6—7** *καὶ πέμπτον ἤδη ὑπερέβαλεν ἔτος* **L** || **12** *καλούμενος*: em. Cor. || **13** *Ποπαιδίου* Zie.: *ποπλίου* codd.; *Πομπαίδιος Σίλλων* Plut. Cat. min. 2 *Πόμπιος Σίλων* mor. (codd.) *Πομπαίδιος Σίλων* Diod. *Πομπάδιος* vel *Ποπάδιος* Appiani codd. *Πομπέδιος* Strabo 5, 241 teste Boissevain ad Cass. D. 48, 41, 1 ubi *Πουπήδιος*. *Silo Poppaedius* Liv. per. 76 Flor. 2, 6, 6. 10 CIL X 220. 417. *Popaedius* Oros. 5, 18, 25. cf. Viereck ad App. civ. 1, 181 || **15** *εἰ μέγας εἶ μάριε στρατηγὸς* **L** || **16—17** *διαγώνισαι — με* om. **K** || **16** *καταβὰς διαγώνισαι* mor. || **17** *καὶ μὴ* mor. || **19** *παραδόντων* Sint. || **23** *ἡμῶν* **L** | *ἠνίον* **P** *ἡνίον* **RK** alterutrum **G¹**

a. 88 **34.** Ἐπεὶ δ' ἤδη τῶν Ἰταλῶν ἐγκεκλικότων ἐμνηστεύοντο πολλοὶ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον ἐν Ῥώμῃ διὰ τῶν δημαγωγῶν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα Σουλπίκιος δήμαρχος ἀνὴρ θρασύτατος παραγαγὼν Μάριον ἀπεδεί-
2 κνυεν ἀνθύπατον στρατηγὸν ἐπὶ Μιθριδάτην. καὶ ὁ 5
δῆμος διέστη, τῶν μὲν αἱρουμένων τὰ Μαρίου, τῶν δὲ
f Σύλλαν καλούντων καὶ τὸν Μάριον ἐπὶ θερμὰ κελευόντων εἰς Βαΐας βαδίζειν καὶ τὸ σῶμα θεραπεύειν ὑπό τε
3 γήρως καὶ ῥευμάτων ἀπειρηκός, ὡς αὐτὸς ἔλεγε. καὶ γὰρ ἦν ἐκεῖ περὶ Μισηνοὺς τῷ Μαρίῳ πολυτελὴς οἰκία, τρυ- 10
φὰς ἔχουσα καὶ διαίτας θηλυτέρας ἢ κατ' ἄνδρα πολέμων
4 τοσούτων καὶ στρατειῶν αὐτουργόν. ταύτην λέγεται 366 S
μυριάδων ἑπτὰ ἡμίσους Κορνηλία πρίασθαι, χρόνου δ'
425 οὐ πάνυ πολλοῦ ⟨δια⟩γενομένου Λεύκιος Λεύκολλος ὠνεῖται μυριάδων πεντήκοντα καὶ διακοσίων· οὕτως 15
ταχέως ἀνέδραμεν ἡ πολυτέλεια, καὶ τοσαύτην ἐπίδοσιν 280 Z[1]
5 τὰ πράγματα πρὸς τρυφὴν ἔλαβεν. οὐ μὴν ἀλλὰ Μάριος φιλοτίμως πάνυ καὶ μειρακιωδῶς ἀποτριβόμενος τὸ γῆρας καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὁσημέραι κατέβαινεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ μετὰ τῶν νεανίσκων γυμναζόμενος ἐπεδείκνυε τὸ σῶμα 20
κοῦφον μὲν ὅπλοις, ἔποχον δὲ ταῖς ἱππασίαις, καίπερ οὐκ εὐσταλὴς γεγονὼς ἐν γήρᾳ τὸν ὄγκον, ἀλλ' εἰς σάρκα
6 περιπληθῆ καὶ βαρεῖαν ἐνδεδωκώς. ἐνίοις μὲν οὖν ἤρεσκε ταῦτα πράττων, καὶ κατιόντες ἐθεῶντο τὴν φιλοτι-
b μίαν αὐτοῦ καὶ τὰς ἁμίλλας, τοῖς δὲ βελτίστοις ὁρῶσιν 25
οἰκτίρειν ἐπῄει τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν, ὅτι πλουσιώτατος ἐκ πένητος καὶ μέγιστος ἐκ μικροῦ γεγονώς, ὅρον οὐκ οἶδεν εὐτυχίας, οὐδὲ θαυμαζόμενος ἀγαπᾷ καὶ ἀπολαύων ἐν ἡσυχίᾳ τῶν παρόντων, ἀλλ' ὥσπερ ἐν-

1 cf. ad cap. 35 || **9** Plin. n. h. 18, 32 || **23** Diod. 37, 29, 1 sq. Flor. 2, 9, 6

[GΠ (= PR) KL] **1** ἰταλικῶν K || **2** πολὺ G || **4** προαγαγὼν P || **7** σύλλα R[1] || **9** ἀπειρηκὼς R[2] || **10** μησίνους G[1]Π μησινοὺς K μησίους G[2]L μησηνοὺς P[2] || **12** στρατειῶν GR[1]K: στρατιῶν PR[2]L || **14** γενομένου: em. Rei. || **18** γρ ἀπολογούμενος L[m] et m. 2 G[m] || **21** μὲν ⟨ἐν⟩ Rei. | ὅπλοις om. G[1] || [23 ἐνίους L[1] | οὖν om. L[1] || **26** καὶ τὴν φιλοδοξίαν om. L || **29** παρόντων] πραγμάτων P

δεὴς ἁπάντων εἰς Καππαδοκίαν καὶ τὸν Εὔξεινον Πόν- a. 88
τον ἄρας ἐκ θριάμβων καὶ δόξης ἐκφέρει τοσοῦτον γῆ-
ρας, Ἀρχελάῳ καὶ Νεοπτολέμῳ τοῖς Μιθριδάτου σατρά-
παις διαμαχούμενος. αἱ δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ Μαρίου δι- 7
5 καιολογίαι παντάπασιν ἐφαίνοντο ληρώδεις· ἔφη γὰρ
ἐθέλειν τὸν υἱὸν ἀσκῆσαι παρὼν αὐτὸς ἐπὶ στρατείας.

35. Ταῦτα τὴν πόλιν ἐκ πολλῶν χρόνων ὕπουλον c
γεγενημένην καὶ νοσοῦσαν ἀνέρρηξεν, εὐφυέστατον εὑ-
ρόντος ὄργανον Μαρίου πρὸς τὸν κοινὸν ὄλεθρον τὸ
10 Σουλπικίου θράσος, ὃς διὰ τἆλλα πάντα θαυμάζων καὶ
281 Z[1] ζηλῶν τὸν Σατορνῖνον, ἀτολμίαν ἐπεκάλει τοῖς πολιτεύ-
μασιν αὐτοῦ καὶ μέλλησιν. αὐτὸς δὲ μὴ μέλλων ἑξακο- 2
σίους μὲν εἶχε περὶ αὐτὸν τῶν ἱππικῶν οἷον δορυφό-
ρους, καὶ τούτους ἀντισύγκλητον ὠνόμαζεν, ἐπελθὼν δὲ
367 S μεθ' ὅπλων ἐκκλησιάζουσι τοῖς ὑπάτοις, τοῦ μὲν ἑτέρου
16 φυγόντος ἐξ ἀγορᾶς τὸν υἱὸν ἐγκαταλαβὼν ἀπέσφαξε,
Σύλλας δὲ παρὰ τὴν οἰκίαν τοῦ Μαρίου διωκόμενος, d
οὐδενὸς ἂν προσδοκήσαντος εἰσέπεσε· καὶ τοὺς μὲν διώ- 3
κοντας ἔλαθε δρόμῳ παρενεχθέντας, ὑπ' αὐτοῦ δὲ Μα-
20 ρίου λέγεται κατὰ θύρας ἑτέρας ἀσφαλῶς ἀποπεμφθεὶς
διεκπεσεῖν εἰς τὸ στρατόπεδον. αὐτὸς δὲ Σύλλας ἐν τοῖς 4
ὑπομνήμασιν (HRR I² 200) οὔ φησι καταφυγεῖν πρὸς
τὸν Μάριον, ἀλλ' ἀπαλλαχθῆναι βουλευσόμενος ὑπὲρ ὧν
Σουλπίκιος ἠνάγκαζεν αὐτὸν ἄκοντα ψηφίσασθαι, περι-
25 σχὼν ἐν κύκλῳ ξίφεσι γυμνοῖς καὶ συνελάσας πρὸς τὸν
Μάριον, ἄχρι οὗ προελθὼν ἐκεῖθεν εἰς ἀγορὰν ὡς ἠξί-
ουν ἐκεῖνοι τὰς ἀπραξίας ἔλυσε. γενομένων δὲ τούτων, 5 e
ὅ τε Σουλπίκιος ἤδη κρατῶν ἐπεχειροτόνησε τῷ Μαρίῳ
τὴν στρατηγίαν, ὅ τε Μάριος ἐν παρασκευῇ τῆς ἐξόδου

Cap. 35 Plut. Sulla 6—10 App. civ. 1, 55, 241—58, 263 Diod. 37, 2, 12sq. Liv. per. 77 Vell. 2, 18, 6. 19, 1 Flor. 2, 9, 6—8 Oros. 5, 19, 3—5 Eutrop. 5, 4 al. || **29** Val. Max. 9, 7, mil. Rom. 1

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **6** στρατιᾶς Ha. || **8** ἀπέρρηξεν **PR**[1] || **11** ἀπεκάλει **Π** ἐνεκάλει Sint. || **14** ἐπανελθὼν **L**[1] || **17** τοῦ μαρίου **GL**: τὴν μαρίου **ΠK** || **23** ἀπαλλαχθῆναι **P**: ἀπαχθῆναι **GRKL** || **27** ἀπραξίας Anon. Xy.: πράξεις || **29** τὴν om. **G**

a. 88 καθειστήκει, καὶ δύο χιλιάρχους ἐξέπεμψε παραληψομέ-
6 νους τὸ Σύλλα στράτευμα. Σύλλας δὲ τοὺς στρατιώτας
παροξύνας — ἦσαν δὲ τρισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων
οὐ μείους ὁπλῖται — προήγαγεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην. τοὺς δὲ
χιλιάρχους οὓς ἔπεμψε Μάριος προσπεσόντες οἱ στρα- 5
7 τιῶται διέφθειραν. πολλοὺς δὲ καὶ Μάριος ἐν Ῥώμῃ 282 Z¹
τῶν Σύλλα φίλων ἀνῃρήκει, καὶ δούλοις ἐλευθερίαν
ἐκήρυττεν ἐπὶ συμμαχίᾳ· λέγονται δὲ τρεῖς μόνοι προσ-
f 8 γενέσθαι. μικρὰ δ' ἀντιστὰς εἰσελάσαντι τῷ Σύλλᾳ καὶ
ταχέως ἐκβιασθεὶς ἔφυγε. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ὡς πρῶτον 10
ἐξέπεσε τῆς πόλεως διασπαρέντων, σκότους ὄντος εἴς τι
9 τῶν ἐπαυλίων αὐτοῦ Σολώνιον κατέφυγε. καὶ τὸν μὲν
υἱὸν ἔπεμψεν ἐκ τῶν Μουκίου τοῦ πενθεροῦ χωρίων οὐ
μακρὰν ὄντων τὰ ἐπιτήδεια ληψόμενον, αὐτὸς δὲ κατα-
βὰς εἰς Ὠστίαν, φίλου τινὸς Νουμερίου πλοῖον αὐτῷ 15
παρασκευάσαντος, οὐκ ἀναμείνας τὸν υἱόν, ἀλλὰ Γράνιον
10 426 ἔχων μεθ' αὑτοῦ τὸν πρόγονον, ἐξέπλευσεν. ὁ δὲ νεανίας
ὡς ἦλθεν εἰς τὰ χωρία τοῦ Μουκίου, λαμβάνων τι καὶ 368 S
σκευαζόμενος ἡμέρας καταλαβούσης οὐ παντάπασι τοὺς
πολεμίους ἔλαθεν, ἀλλ' ἦλθον ἱππεῖς ἐλαύνοντες καθ' 20
11 ὑπόνοιαν ἐπὶ τὸν τόπον· οὓς ὁ τῶν ἀγρῶν ἐπιμελητὴς
προϊδόμενος, ἔκρυψε τὸν Μάριον ἐν ἁμάξῃ κυάμους
ἀγούσῃ, καὶ βοῦς ὑποζεύξας ἀπήντα τοῖς ἱππεῦσιν, εἰς
12 πόλιν ἐλαύνων τὴν ἅμαξαν. οὕτω δὲ πρὸς τὴν οἰκίαν
τῆς γυναικὸς ὁ Μάριος διακομισθεὶς καὶ λαβὼν ὅσων 25
ἐδεῖτο, νυκτὸς ἐπὶ θάλασσαν ἧκε καὶ νεὼς ἐπιβὰς εἰς
Λιβύην πλεούσης ἀπεπέρασεν.

b **36.** Ὁ δὲ πρεσβύτης Μάριος ὡς ἀνήχθη, πνεύματι
φορῷ κομιζόμενος παρὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐφοβήθη Γεμίνιόν
τινα τῶν ἐν Ταρρακίνῃ δυνατῶν ἐχθρὸν αὑτοῦ, καὶ τοῖς 30

[**GΠ (= PR) KL**] **3** *τρισμυρίων* **GLK**: *τρισχιλίων* **Π** | post *τρισμυρίων* vulgo additum *ἱππεῖς* om. codd. nisi quod in mg. adiecit **R²** || **5** *ἐπέπεμψε* **P** || **8** *συμμαχίαν* ante ras. **GR** || **10** *τῶν*] *τὸ* **G¹** || **11** *σκότους ὄντος διασπαρέντων* **L** || **12** *σωλόνιον* **G¹R¹K** || **15** *ὠστίαν* **PR¹KG²L²**: *ὀστίαν* **G¹** *ὠτίαν* **L¹** *ὠστείαν* **R²** || **17** *μετ' αὐτοῦ*: em. Rei. || **18** *καὶ λαμβάνων* **ΠK** || **21** *τὸν* om. **K** || **22** *προιδόμενος* **G¹**: *προειδόμενος* **G²ΠKL** | *ἔκρυπτε* **G** || **28** *ἀνηνέχθη* **Π**

283 Z[1] ναύταις προεῖπεν εἴργεσθαι Ταρρακίνης. οἱ δ' ἐβούλοντο 2 a. 88
μὲν αὐτῷ χαρίζεσθαι, τοῦ δὲ πνεύματος εἰς πελάγιον
μεθισταμένου καὶ κλύδωνα κατάγοντος πολύν, οὔτε τὸ
πορθμεῖον ἐδόκει περικλυζόμενον ἀνθέξειν, τοῦ τε Μαρίου
5 δυσφοροῦντος καὶ κακῶς ἔχοντος ὑπὸ ναυτίας, μόλις
ἀντιλαμβάνονται τῶν περὶ τὸ Κίρκαιον αἰγιαλῶν. τοῦ 3
δὲ χειμῶνος αὐξανομένου καὶ τῶν σιτίων ἐπιλιπόντων,
ἐκβάντες ἐπλάζοντο πρὸς οὐδένα σκοπόν, ἀλλ' οἷα συμ-
βαίνει ταῖς μεγάλαις ἀπορίαις ἀεὶ φεύγειν ἐκ τοῦ παρόντος c
10 ὡς χαλεπωτάτου καὶ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐν τοῖς ἀδήλοις.
ἐπεὶ πολεμία μὲν ἐκείνοις ἡ γῆ πολεμία δ' ἡ θάλασσα, 4
φοβερὸν δ' ἦν ἀνθρώποις περιπεσεῖν, φοβερὸν δὲ μὴ
περιπεσεῖν δι' ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων. οὐ μὴν ἀλλ' ὀψέ 5
που βοτῆρσιν ὀλίγοις ἐντυγχάνουσιν, οἳ δοῦναι μὲν οὐδὲν
15 ἔσχον αὐτοῖς δεομένοις, γνωρίσαντες δὲ τὸν Μάριον
ἐκέλευον ἀπαλλάττεσθαι τὴν ταχίστην· ὀλίγον γὰρ ἔμ-
προσθεν αὐτόθι κατὰ ζήτησιν αὐτοῦ συχνοὺς ἱππέας
ὀφθῆναι διεξελαύνοντας. ἐν παντὶ δὴ γεγονὼς ἀπορίας, 6
369 S μάλιστα δὲ νηστείᾳ τῶν περὶ αὐτὸν ἀπαγορευόντων, τότε d
20 μὲν ἐκτραπόμενος τῆς ὁδοῦ καὶ καταβαλὼν ἑαυτὸν εἰς
ὕλην βαθεῖαν, ἐπιπόνως διενυκτέρευσε. τῇ δ' ὑστεραίᾳ 7
συνηγμένος ὑπ' ἐνδείας, καὶ τῷ σώματι πρὶν ἐκλελύσθαι
παντάπασι χρήσασθαι βουλόμενος, ἐχώρει παρὰ τὸν
αἰγιαλόν, ἐπιθαρσύνων τοὺς ἑπομένους καὶ δεόμενος μὴ
25 προαποκάμνειν τῆς τελευταίας ἐλπίδος, ἐφ' ἣν ἑαυτὸν
284 Z[1] φυλάττει μαντεύμασι παλαιοῖς πιστεύων. νέος γὰρ ὢν ἔτι 8
παντελῶς καὶ διατρίβων κατ' ἀγρόν, ὑποδέξασθαι τῷ
ἱματίῳ καταφερομένην ἀετοῦ νεοττιὰν ἑπτὰ νεοττοὺς

26 App. civ. 1, 61, 275. 75, 345

[GΠ(= PR)KL] 1 ταρρανίκης P ‖ 4 πορθμίον R[1] | μαρίου, μ et ρ in ras. m. 2, G ‖ 6 τὸν κίρκαιον L ‖ 7 ἐπιλιπόντων Rei. G[1]: ἐπιλειπόντων G[2] ὑπολειπόντων ΠK et corr. ex ἀπολειπόντων L ‖ 11 ἐκείνοις] αὐτοῖς P ‖ 12—13 φοβερὸν δὲ μὴ περιπεσεῖν om. P[1]R ‖ 14—15 αὐτοῖς οὐδὲν ἔσχον P ‖ 17 αὐτόθι om. L ‖ 18 δὴ] δὲ L[1] ‖ 23—24 τὴν αἰγιαλὸν K ‖ 26 φυλάττει G: φυλάττειν ΠKL

a. 88 e ἔχουσαν· ἰδόντας δὲ τοὺς γονεῖς καὶ θαυμάσαντας διαπυνθάνεσθαι τῶν μάντεων· τοὺς δ' εἰπεῖν, ὡς ἐπιφανέστατος ἀνθρώπων ἔσοιτο, καὶ τὴν μεγίστην ἡγεμονίαν
9 καὶ ἀρχὴν ἑπτάκις αὐτὸν λαβεῖν ἀναγκαῖον εἴη. ταῦθ' οἱ μὲν ἀληθῶς τῷ Μαρίῳ συντυχεῖν οὕτω λέγουσιν, οἱ δὲ 5 [του]τοὺς τότε καὶ παρὰ τὴν ἄλλην φυγὴν ἀκούσαντας αὐτοῦ καὶ πιστεύσαντας ἀναγράψαι, πρᾶγμα κομιδῇ
10 μυθῶδες. ἀετὸς γὰρ οὐ τίκτει πλείονα τῶν δυεῖν, ἀλλὰ καὶ Μουσαῖον (fr. 3 Diels) ἐψεῦσθαι λέγουσιν, εἰπόντα περὶ τοῦ ἀετοῦ· 10

ὃς τρία μὲν τίκτει, δύο δ' ἐκλέπει, ἓν δ' ἀλεγίζει.

11 τὸ μέντοι πολλάκις ἐν τῇ φυγῇ καὶ ταῖς ἐσχάταις ἀπο-
f ρίαις Μάριον εἰπεῖν, ὡς ἄχρις ἑβδόμης ὑπατείας πρόεισιν, ὁμολογούμενόν ἐστιν.

37. Ἤδη δὲ Μιντούρνης πόλεως Ἰταλικῆς ὁδὸν εἴκοσι 15 σταδίων ἀπέχοντες, ὁρῶσιν ἱππέων ἴλην πρόσωθεν ἐλαύνοντας ἐπ' αὐτοὺς καὶ κατὰ τύχην ὁλκάδας δύο
2 φερομένας. ὡς οὖν ἕκαστος ποδῶν εἶχε καὶ ῥώμης, καταδραμόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ καταβαλόντες ἑαυτοὺς προσενήχοντο ταῖς ναυσί· καὶ λαβόμενοι τῆς 20 ἑτέρας οἱ περὶ τὸν Γράνιον ἀπεπέρασαν εἰς τὴν ἄντικρυς
3 νῆσον· Αἰναρία καλεῖται. αὐτὸν δὲ Μάριον βαρὺν ὄντα
427 τῷ σώματι καὶ δυσμεταχείριστον οἰκέται δύο μόλις καὶ 285 Z[1] χαλεπῶς ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐξάραντες εἰς τὴν ἑτέραν 370 S ἔθεντο ναῦν, ἤδη τῶν ἱππέων ἐφεστώτων καὶ διακελευο- 25 μένων ἀπὸ γῆς τοῖς ναύταις κατάγειν τὸ πλοῖον ἢ τὸν Μάριον ἐκβαλόντας αὐτοὺς ἀποπλεῖν ὅπῃ χρῄζοιεν.

20 cf. ad p. 252, 21

[GΠ (= PR) KL] **2** τῶν om. G ‖ **3** τὴν om. L ‖ **4** αὐτὸν GKL: αὐτῶι Π | ἀναλαβεῖν L ‖ **6** τοὺς Rei.: τούτους ‖ **8** πλεῖον G ‖ **11** ὃς Anon. ex Aristot. h. a. 7, 6 p. 563a 21: ὡς codd. (quo intolerabilis fit hiatus) | ἐκλέπτει GL[1] ἐκλεπεῖ L[2]RK | ἀλεγίζει Anon. ex Aristot.: ἀλυβάζει ‖ **15** ὁδὸν Kurtz: ὅσον ‖ **19** τὴν om. L ‖ **21** ἄντικρυς G: ἀντικρὺ ΠKL ‖ **22** Ἰναρία GΠL ἰναρία K ἠναρία R[2] ‖ **24** τῆς om. L | θαλάσσης L ‖ **25** ἔθετο G[1] ‖ **27** ἐκβάλλοντας G[1] | ὅπηι G: ὅπου PL ὅποι RK

ἱκετεύοντος δὲ τοῦ Μαρίου καὶ δακρύοντος, οἱ κύριοι 4 *a. 88*
τῆς ὁλκάδος ὡς ἐν ὀλίγῳ πολλὰς ἐπ' ἀμφότερα τῆς
γνώμης τροπὰς λαβόντες, ὅμως ἀπεκρίναντο τοῖς ἱππεῦσι
μὴ προ⟨ήσ⟩εσθαι τὸν Μάριον. ἐκείνων δὲ πρὸς ὀργὴν 5
5 ἀπελασάντων, αὖθις ἑτέρων γενόμενοι λογισμῶν κατεφέ-
ροντο πρὸς τὴν γῆν· καὶ περὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λίριος b
ποταμοῦ διάχυσιν λιμνώδη λαμβάνοντος ἀγκύρας βαλό-
μενοι, παρεκάλουν αὐτὸν ἐκβῆναι καὶ τροφὴν ἐπὶ γῆς
λαβεῖν καὶ τὸ σῶμα θεραπεῦσαι κεκακωμένον, ἄχρι οὗ
10 φορὰ γένηται· γίγνεσθαι δὲ ⟨περὶ⟩ τὴν εἰωθυῖαν ὥραν 6
τοῦ πελαγίου μαραινομένου καὶ τῶν ἑλῶν αὔραν ἀνα-
διδόντων ἐπιεικῶς διαρκῆ. ταῦτα πεισθεὶς ὁ Μάριος 7
ἔπραττε· καὶ τῶν ναυτῶν ἐξελομένων αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν,
κατακλινεὶς ἔν τινι πόᾳ πορρωτάτω τοῦ μέλλοντος εἶχε
15 τὴν διάνοιαν. οἱ δ' εὐθὺς ἐπιβάντες ἐπὶ τὴν ναῦν καὶ τὰς 8
ἀγκύρας ἀναλαβόντες ἔφευγον, ὡς οὔτε καλὸν ἐκδοῦναι
τὸν Μάριον αὐτοῖς οὔτε σῴζειν ἀσφαλές. οὕτω δὴ πάντων 9
ἔρημος ἀπολειφθείς, πολὺν μὲν χρόνον ἄναυδος ἐπὶ τῆς c
ἀκτῆς ἔκειτο, μόλις δέ πως ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐπορεύετο
286 Z¹ ταλαιπώρως ἀνοδίαις· καὶ διεξελθὼν ἕλη βαθέα καὶ 10
21 τάφρους ὕδατος καὶ πηλοῦ γεμούσας, ἐπιτυγχάνει καλύβῃ
λιμνουργοῦ γέροντος, ὃν περιπεσὼν ἱκέτευε γενέσθαι
σωτῆρα καὶ βοηθὸν ἀνδρός, εἰ διαφύγοι τὰ παρόντα,
μείζονας ἐλπίδων ἀμοιβὰς ἀποδώσοντος. ὁ δ' ἄνθρωπος 11
25 εἴτε πάλαι γινώσκων, εἴτε πρὸς τὴν ὄψιν ὡς κρείττονα
θαυμάσας, ἀναπαύσασθαι μὲν ἔφη δεομένῳ τὸ σκηνύδριον
ἐξαρκεῖν, εἰ δέ τινας ὑποφεύγων πλάζοιτο, κρύψειν αὐτὸν d
ἐν τόπῳ μᾶλλον ἡσυχίαν ἔχοντι. τοῦ δὲ Μαρίου δεηθέντος 12
371 S τοῦτο ποιεῖν, ἀγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸ ἕλος καὶ πτῆξαι

17 App. civ. 1, 62, 277 sq. Diod. 37, 29, 3 Cic. p. Sest. 50 in Pis. 43 Vell. 2, 19, 2 Firm. Mat. math. 1, 7, 37; cf. Sall. hist. fr. 25 M.

[GΠ (= PR) KL] 4 *προέσθαι*: em. Cor. || 5 *γενόμενοι* Iunt.: *γινόμενοι* || 7 *βαλλόμενοι*: em. Rei. || 10 *γίνεσθαι* L | *περὶ* add. Zie. || 16 *καλὸν* ⟨*ὂν*⟩ Sch. || 17 *αὐτοῖς* om. G¹, supra *τὸν* add. G² || 17—18 *οὕτω — ἀπολειφθείς* om. K || 29 *τοῦτο* G et ante corr. L: *οὕτω* ΠK et e corr. L

a. 88 κελεύσας ἐν χωρίῳ κοίλῳ παρὰ τὸν ποταμόν, ἐπέβαλε τῶν τε καλάμων πολλοὺς καὶ τῆς ἄλλης ἐπιφέρων ὕλης ὅση κούφη καὶ περιπέσσειν ἀβλαβῶς δυναμένη.

38. Χρόνου δ' οὐ πολλοῦ διαγενομένου, ψόφος αὐτῷ καὶ θόρυβος ἀπὸ τῆς καλύβης προσέπεσεν. ὁ γὰρ Γεμίνιος 5 ἐκ Ταρρακίνης ἔπεμψε πολλοὺς ἐπὶ τὴν δίωξιν, ὧν ἔνιοι κατὰ τύχην ἐκεῖ προσελθόντες ἐξεφόβουν καὶ κατεβόων τοῦ γέροντος ὡς ὑποδεδεγμένου καὶ κατακρυβόντος e 2 πολέμιον Ῥωμαίων. ἐξαναστὰς οὖν ὁ Μάριος καὶ ἀποδυσάμενος καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς τὴν λίμνην, ὕδωρ παχὺ καὶ 10 τελματῶδες ἔχουσαν. ὅθεν οὐ διέλαθε τοὺς ζητοῦντας, ἀλλ' ἀνασπασθεὶς βορβόρου κατάπλεως καὶ γυμνὸς εἰς 3 Μιντούρνας ἀνήχθη καὶ παρεδόθη τοῖς ἄρχουσιν. ἦν γὰρ εἰς ἅπασαν ἤδη πόλιν ἐξενηνεγμένον παράγγελμα περὶ τοῦ Μαρίου, δημοσίᾳ διώκειν καὶ κτείνειν τοὺς λαβόντας. 15 ὅμως δὲ βουλεύσασθαι πρότερον ἐδόκει τοῖς ἄρχουσι· καὶ 287 Z[1] κατατίθενται τὸν Μάριον εἰς οἰκίαν Φαννίας, γυναικὸς οὐκ εὐμενῶς δοκούσης ἔχειν πρὸς αὐτὸν ἐξ αἰτίας παλαιᾶς. f 4 ἦν γὰρ ἀνὴρ τῇ Φαννίᾳ Τιτίννιος· τούτου διαστᾶσα τὴν φερνὴν ἀπῄτει λαμπρὰν οὖσαν. ὁ δὲ μοιχείαν ἐνεκάλει· 20 5 καὶ γίνεται Μάριος ὑπατεύων τὸ ἕκτον δικαστής. ἐπεὶ δὲ τῆς δίκης λεγομένης ἐφαίνετο καὶ τὴν Φαννίαν ἀκόλαστον γεγονέναι, καὶ τὸν ἄνδρα τοιαύτην εἰδότα λαβεῖν καὶ συμβιῶσαι πολὺν χρόνον, ἀμφοτέρους δυσχεράνας, τὸν μὲν ἄνδρα τὴν φερνὴν ἐκέλευσεν ἀποδοῦναι, τῆς 25 δὲ γυναικὸς ἀτιμίας ἕνεκα τῇ καταδίκῃ χαλκοῦς τέσσαρας 428 6 προσετίμησεν. οὐ μὴν ἥ γε Φαννία τότε πάθος γυναικὸς ἠδικημένης ἔπαθεν, ἀλλ' ὡς εἶδε τὸν Μάριον, πορρωτάτω γενομένη τοῦ μνησικακεῖν, ἐκ τῶν παρόντων ἐπεμελεῖτο

11 App. civ. 1, 61, 272 Liv. per. 77 Oros. 5, 19, 7 de vir. ill. 67, 4 || **13** Plut. Sulla 10, 1–3 App. civ. 1, 60, 271 Cic. Brut. 168 || **16** Val. Max. 8, 2, 3

[GΠ (= PR) KL] **1** ἐπέβαλε KLG²: ἐπέβαλλε G¹Π || **3** περιπεσεῖν: em. Cor. | ἀβλαβῆς ante corr. R || **4** ψόγος K || **6** ταρακίννης P ταρακίνης R || **8** κατακρύβοντος codd. || **12** καὶ om. G || **14** ἅπαν R¹ || **16** πρῶτον L || **19** τίννιος: em. Rei. cl. Val. Max. || **22** γενομένης G || **28** ἔπαθεν Toup: ἔλαβεν

καὶ παρεθάρρυνεν αὐτόν. ὁ δὲ κἀκείνην ἐπῄνει καὶ θαρρεῖν 7 a. 88
372 S ἔφασκε· σημεῖον γὰρ αὐτῷ γεγονέναι χρηστόν. ἦν δὲ τοιοῦτον. ὡς ἀγόμενος πρὸς τῇ οἰκίᾳ τῆς Φαννίας ἐγεγόνει, τῶν θυρῶν ἀνοιχθεισῶν ὄνος ἔνδοθεν ἐχώρει δρόμῳ, πιόμενος
5 ἀπὸ κρήνης ἐγγὺς ἀπορρεούσης· προσβλέψας δὲ τῷ Μαρίῳ 8 λαμυρόν τι καὶ γεγηθός, ἔστη πρῶτον ἐναντίον, εἶτα φωνὴν ἀφῆκε λαμπρὰν καὶ παρεσκίρτησε παρ' αὐτὸν ὑπὸ γαυρότητος. ἐξ οὗ συμβαλὼν ὁ Μάριος ἔφασκεν, ὡς διὰ θαλάσσης 9 b αὐτῷ μᾶλλον ἢ διὰ γῆς ὑποδείκνυσι σωτηρίαν τὸ δαιμόνιον·
10 τὸν γὰρ ὄνον οὐ προσέχοντα τῇ ξηρᾷ τροφῇ πρὸς τὸ ὕδωρ ἀπ' αὐτοῦ τραπέσθαι. ταῦτα διαλεχθεὶς τῇ Φαννίᾳ καθ' 10
288 Z[1] αὐτὸν ἀνεπαύετο, τὴν θύραν τοῦ δωματίου προσθεῖναι κελεύσας.

39. Βουλευομένοις δὲ τοῖς ἄρχουσι καὶ συνέδροις τῶν
15 Μιντουρνησίων ἔδοξε μὴ μέλλειν, ἀλλὰ διαχρήσασθαι τὸν ἄνδρα. καὶ τῶν μὲν πολιτῶν οὐδεὶς ὑπέστη τὸ ἔρ- 2 γον, ἱππεὺς δὲ Γαλάτης τὸ γένος ἢ Κίμβρος — ἀμφοτέρως γὰρ ἱστορεῖται — λαβὼν ξίφος ἐπεισῆλθεν αὐτῷ. τοῦ δ' οἰκήματος, ἐν ᾧ ἔτυχε μέρει κατακείμενος, οὐ πάνυ 3
20 λαμπρὸν φῶς ἔχοντος, ἀλλ' ὄντος ἐπισκίου, λέγεται τὰ c μὲν ὄμματα τοῦ Μαρίου φλόγα πολλὴν ἐκβάλλοντα τῷ στρατιώτῃ φανῆναι, φωνὴν δὲ μεγάλην ἐκ τοῦ παλισκίου γενέσθαι· „σὺ δὴ τολμᾷς ἄνθρωπε Γάιον Μάριον ἀνελεῖν;" ἐξῆλθεν οὖν εὐθὺς ὁ βάρβαρος φυγῇ, καὶ τὸ ξί- 4
25 φος ἐν μέσῳ καταβαλὼν ἐχώρει διὰ θυρῶν, τοῦτο μόνον βοῶν· „οὐ δύναμαι Γάιον Μάριον ἀποκτεῖναι." πάντας 5 οὖν ἔκπληξις ἔσχεν, εἶτ' οἶκτος καὶ μετάνοια τῆς γνώμης καὶ κατάμεμψις ἑαυτῶν, ὡς βούλευμα βεβουλευκότων

2 Val. Max. 1, 5, 5 || 14 App. civ. 1, 61, 273 sq. Liv. per. 77 Val. Max. 2, 10, 6 Vell. 2, 19, 3 Oros. 5, 19, 7 de vir. ill. 67, 5 || 26 App. civ. 1, 62, 276 Cic. p. Planc. 26 ad Quir. 20 p. Sest. 50 Val. Max. 2, 10, 6 Vell. 2, 19, 4

[GΠ (= PR) KL] 1 ἑαυτὸν ante ras. L || 7 αὐτῶι GP || 8 συμβαλεῖν Sint. || 15 μιντουρνισίων L || 20 γρ ἀλλὰ διεπισκοτοῦντος Π[m] || 22 παλισκίου ΠK: ἐπισκίου GL || 23 ὦ ἄνθρωπε KL | ἀνελεῖν L: ἀναιρεῖν GΠK

a. 88 ἄνομον καὶ ἀχάριστον ἐπ' ἀνδρὶ σωτῆρι τῆς Ἰταλίας, ᾧ
6 μὴ βοηθῆσαι δεινὸν ἦν. „ἴτω δ' οὖν ὅπῃ χρῄζει φυγάς,
d ἀνατλησόμενος ἀλλαχόθι τὸ μεμορμένον. ἡμῖν δ' εὐχώ-
μεθα μὴ νεμεσῆσαι θεούς, Μάριον ἄπορον καὶ γυμνὸν
7 ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλοῦσιν." ὑπὸ τοιούτων λογισμῶν 373 S
εἰσπεσόντες ἀθρόοι καὶ περισχόντες αὐτὸν ἐξῆγον ἐπὶ 6
τὴν θάλασσαν. ἄλλου δ' ἄλλο τι προθύμως ὑπηρετοῦν- 289 Z¹
τος καὶ σπευδόντων ἁπάντων, ἐγίνετο τριβὴ τοῦ χρόνου.
8 τὸ γὰρ τῆς λεγομένης Μαρίκας ἄλσος, ὃ σέβονται καὶ
παραφυλάττουσι μηθὲν ἐκεῖθεν ἐκκομισθῆναι τῶν εἰσκο- 10
μισθέντων, ἐμποδὼν ἦν τῆς ἐπὶ θάλασσαν ὁδοῦ, καὶ
κύκλῳ περιιόντας ἔδει βραδύνειν, ἄχρι οὗ τῶν πρεσβυ-
τέρων τις ἐκβοήσας ἔφη μηδεμίαν ἄβατον μηδ' ἀπόρευ-
e 9 τον ὁδὸν εἶναι δι' ἧς σῴζεται Μάριος, καὶ πρῶτος αὐ-
τὸς λαβών τι τῶν κομιζομένων ἐπὶ ναῦν διὰ τοῦ τόπου 15
διεξῆλθε.

40. Τοιαύτῃ προθυμίᾳ ταχὺ πάντων συμπορισθέντων,
καὶ Βηλαίου τινὸς ναῦν τῷ Μαρίῳ παρασχόντος, ὃς
ὕστερον πίνακα τῶν πράξεων ἐκείνων γραψάμενος
ἀνέθηκεν εἰς τὸ ἱερὸν ὅθεν ἐμβὰς ὁ Μάριος ἀνήχθη, τῷ 20
φέροντι χρώμενος ἐφέρετό [δὲ] πως κατὰ τύχην πρὸς
Αἰναρίαν τὴν νῆσον, ὅπου τὸν Γράνιον καὶ τοὺς ἄλλους
2 φίλους εὑρών, ἔπλει μετ' αὐτῶν ἐπὶ Λιβύης. ὕδατος δ'
ἐπιλιπόντος αὐτούς, ἀναγκαίως Σικελίᾳ κατὰ τὴν Ἐρυ-
3 κίνην προσέσχον. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους ὁ 25
f Ῥωμαίων ταμίας παραφυλάσσων, καὶ μικροῦ μὲν αὐτὸν
ἀποβάντα τὸν Μάριον εἷλεν, ἀπέκτεινε δὲ περὶ ἑκκαίδεκα

21 Vell. 2, 19, 4

[GΠ (= PR) KL] **2** χρῄζοι: em. Rei. || **3** ἀναπλησόμενος Emp., at cf. mor. 118e | μεμορμένον **G**: πεπρωμένον **ΠKL** | ἡμῖν Zie.: ἡμεῖς | εὐχώμεθα **K**: εὐχόμεθα || **12** περιόντας **PR¹L** | ἔδει] ἐκεῖ **GL^m** || **13** ἐμβοήσας **ΠKL** || **13–14** ἄβατον εἶναι μηδὲ ἀπόρευτον δι' ἧς (om. ὁδὸν) **L** || **17** τοιαύτηι δὲ **ΠKL** || **18** ὃς om. **ΠKL** || **20** ἐμβὰς Vulc.: ἐκβὰς || **21** φέροντι χρώμενος **GL^m**: πνέοντι φερόμενος **ΠKL^t** | δὲ del. Sint. || **27** ἐπιβάντα ante corr. **G** | τὸν om. **L** | δὲ τῶν **P**, sed τῶν del. ipsa m. 1

τῶν ὑδρευομένων. Μάριος δὲ κατὰ σπουδὴν ἀναχθεὶς καὶ 4 a. 88
διαπεράσας τὸ πέλαγος πρὸς Μήνιγγα τὴν νῆσον, ἐνταῦθα
290 Z¹ διαπυνθάνεται πρῶτον, ὡς ὁ παῖς αὐτοῦ διασέσωσται
μετὰ Κεθήγου καὶ πορεύονται πρὸς τὸν βασιλέα τῶν
5 Νομάδων Ἰάμψαν, δεησόμενοι βοηθεῖν. ἐφ' οἷς μικρὸν 5 429
ἀναπνεύσας, ἐθάρρησεν ἀπὸ τῆς νήσου πρὸς τὴν Καρχηδονίαν προσβαλεῖν. ἐστρατήγει δὲ τῆς Λιβύης τότε Σεξτίλιος, 6
ἀνὴρ Ῥωμαῖος οὔτε φαῦλον οὐθὲν οὔτε χρηστὸν ἐκ
Μαρίου προειληφώς, ἀλλ' ὅσον ἀπ' οἴκτου τι προσδοκώ-
374 S μενος ὠφελήσειν. ἄρτι δ' αὐτοῦ μετ' ὀλίγων ἀποβεβη- 7
11 κότος, ὑπηρέτης ἀπαντήσας καὶ καταστὰς ἐναντίον εἶπεν·
„ἀπαγορεύει σοι Σεξτίλιος ὁ στρατηγὸς ὦ Μάριε Λιβύης
ἐπιβαίνειν· εἰ δὲ μή, φησὶν ἀμυνεῖν τοῖς τῆς βουλῆς
δόγμασιν, ὡς Ῥωμαίων πολεμίῳ χρώμενος." ταῦτ' 8
15 ἀκούσαντα τὸν Μάριον ὑπὸ λύπης καὶ βαρυθυμίας ἀπορία
λόγων ἔσχε, καὶ πολὺν χρόνον ἡσυχίαν ἦγε, δεινὸν εἰς b
τὸν ὑπηρέτην ἀποβλέπων. ἐρομένου δ' ἐκείνου τί φράζῃ 9
καὶ τί λέγῃ πρὸς τὸν στρατηγόν, ἀπεκρίνατο μέγα στενάξας· „ἄγγελλε τοίνυν ὅτι Γάιον Μάριον ἐν τοῖς Καρ-
20 χηδόνος ἐρειπίοις φυγάδα καθεζόμενον εἶδες", οὐ κακῶς
ἅμα τήν τε τῆς πόλεως ἐκείνης τύχην καὶ τὴν ἑαυτοῦ
μεταβολὴν ἐν παραδείγματος λόγῳ θέμενος.

Ἐν τούτῳ δ' Ἰάμψας ὁ βασιλεὺς τῶν Νομάδων ἐπαμ- 10
φοτερίζων τοῖς λογισμοῖς, ἐν τιμῇ μὲν ἦγε τοὺς περὶ τὸν
25 νέον Μάριον, ἀπιέναι δὲ βουλομένους ἔκ τινος ἀεὶ προφάσεως κατεῖχε, καὶ δῆλος ἦν ἐπ' οὐδενὶ χρηστῷ ποιούμενος
τὴν ἀναβολήν. οὐ μὴν ἀλλὰ συμβαίνει τι τῶν ⟨ἀπ⟩εικότων 11 c
291 Z¹ αὐτοῖς πρὸς σωτηρίαν. ὁ γὰρ νέος Μάριος εὐπρεπὴς ὢν

1 App. civ. 1, 62, 279—280 Diod. 37, 29, 3 Liv. per. 77 Vell. 2, 19, 4 Oros. 5, 19, 8 de vir. ill. 67, 5

[**GΠ** (= **PR**) **KL**] **2** μίνιγγα **G**¹ || **4** κεθήγου, κε in ras. m. 2, **G** || **6** ἀναπλεύσας **G** || **9** προσειληφὼς **G** || **10** ὀλίγον **GL**¹ || **13** μὴ ἐπιβαίνειν **ΠK** | ἀμυνεῖν **L**²: ἀμύνειν || **15** ῥαθυμίας **L** || **17—18** φράζῃ — λέγῃ **R**¹: φράζῃ (ει) — λέγῃ (ει) **K** φράζει — λέγει **GPR²L** || **23** δὲ om. **K** || **27** εἰκότων: em. Ha.

a. 88 τὴν ὄψιν ἠνία τινὰ τῶν παλλακίδων τοῦ βασιλέως παρ' ἀξίαν πράττων· ὁ δ' οἶκτος οὗτος ἀρχὴ καὶ πρόφασις ἦν
12 ἔρωτος. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀπετρίβετο τὴν ἄνθρωπον· ὡς δ' οὔτε φυγῆς ἑτέραν ὁδὸν ἑώρα, καὶ τὰ παρ' ἐκείνης σπουδαιότερον ἢ πρὸς ἡδονὴν ἀκόλαστον διεπράττετο, 5 δεξάμενος τὴν φιλοφροσύνην καὶ συνεκπεμφθεὶς ὑπ' αὐτῆς ἀπέδρα μετὰ τῶν φίλων καὶ διέφυγε πρὸς τὸν
13 Μάριον. ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἠσπάσαντο, πορευόμενοι παρὰ
d τὴν θάλασσαν ἐντυγχάνουσι σκορπίοις μαχομένοις· καὶ
14 τὸ σημεῖον ἐφάνη τῷ Μαρίῳ πονηρόν. εὐθὺς οὖν ἁλιάδος 10 ἐπιβάντες εἰς Κέρκιναν διεπέρων νῆσον, ἀπέχουσαν οὐ πολὺ τῆς ἠπείρου· καὶ τοσοῦτον ἔφθασαν, ὅσον ἀνηγμένων αὐτῶν ἱππεῖς ὁρᾶσθαι παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλαύνοντας ἐπὶ τὸν τόπον ὅθεν ἀνήχθησαν. τοῦτον οὐδενὸς ἐλάττονα 375 S ⟨τὸν⟩ κίνδυνον ἔδοξεν ἐκφυγεῖν ὁ Μάριος. 15

a. 87 **41.** Ἐν δὲ Ῥώμῃ Σύλλας μὲν ἠκούετο τοῖς Μιθριδάτου πολεμεῖν στρατηγοῖς περὶ Βοιωτίαν, οἱ δ' ὕπατοι
2 στασιάσαντες ἐχώρουν εἰς ὅπλα. καὶ μάχης γενομένης, Ὀκτάβιος μὲν κρατήσας ἐξέβαλε Κίνναν ἐπιχειροῦντα τυραννικώτερον ἄρχειν, καὶ κατέστησεν ἀντ' αὐτοῦ Κορ- 20
e νήλιον Μερούλαν ὕπατον, ὁ δὲ Κίννας ἐκ τῆς ἄλλης Ἰταλίας συναγαγὼν δύναμιν, αὖθις διεπολέμει πρὸς αὐ-
3 τούς. ταῦτα τῷ Μαρίῳ πυνθανομένῳ πλεῦσαι τὴν ταχίστην ἐφαίνετο· καὶ παραλαβὼν ἔκ τε Λιβύης Μαυρουσίων τινὰς ἱππότας καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας τινὰς 292 Z[1] καταφερομένων, συναμφοτέρους οὐ πλείονας χιλίων γε- 25 νομένους, ἀνήχθη, μεθ' ὧν προσβαλὼν Τελαμῶνι τῆς Τυρρηνίας καὶ ἀποβάς, ἐκήρυττε δούλοις ἐλευθερίαν·
4 καὶ τῶν αὐτόθι γεωργούντων καὶ νεμόντων ἐλευθέρων

16 App. civ. 1, 64, 287–67, 304 Flor. 2, 9, 9–10 || **23** App. civ. 1, 67, 305 sq. Liv. per. 79 Vell. 2, 20, 5 Flor. 2, 9, 9–11 Oros. 5, 19, 8

[GΠ (= PR) KL] **5** ἐπράττετο ΠK || **10–11** ἐπιβάντες ἁλιάδος ΠKL || **11** κερκίναν G[1]ΠKL[2] || **15** τὸν add. Rei. || **17** βοιοτίαν P || **19** ἐξέβαλλε G || **21** μερούλαν G: μερουλᾶν ΠKL, cf. p. 260, 21 || **24** τε: edebant τῆς || **26** καταφερομένους Wil. || **27** μεθ' ὧν ἀνήχθη: trp. Zie. || **28** τυρρηνίας corr. G[2] ex τυρ + νίας

κατὰ δόξαν αὐτοῦ συντρεχόντων ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀνα- a. 87
πείθων τοὺς ἀκμαιοτάτους, ἐν ἡμέραις ὀλίγαις χεῖρα με- f
γάλην ἤθροισε καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐπλήρωσεν. εἰ- 5
δὼς δὲ τὸν μὲν Ὀκτάβιον ἄριστον ἄνδρα καὶ τῷ δικαιο-
5 τάτῳ τρόπῳ βουλόμενον ἄρχειν, τὸν δὲ Κίνναν ὕποπτόν
τε τῷ Σύλλᾳ καὶ πολεμοῦντα τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ,
τούτῳ προσνέμειν ἑαυτὸν ἔγνω μετὰ τῆς δυνάμεως.
ἔπεμψεν οὖν ἐπαγγελλόμενος ὡς ὑπάτῳ πάντα ποιήσειν 6
τὰ προστασσόμενα. δεξαμένου δὲ τοῦ Κίννα καὶ προσ-
10 αγορεύσαντος αὐτὸν ἀνθύπατον, ῥάβδους δὲ καὶ τἆλλα 430
παράσημα τῆς ἀρχῆς ἀποστείλαντος, οὐκ ἔφη πρέπειν αὐ-
τοῦ ταῖς τύχαις τὸν κόσμον, ἀλλ' ἐσθῆτι φαύλῃ κεχρη-
μένος καὶ κομῶν ἀφ' ἧς ἔφυγεν ἡμέρας, ὑπὲρ ἑβδομή-
κοντα γεγονὼς ἔτη, βάδην προήει, βουλόμενος μὲν ἐλεει-
15 νὸς εἶναι, τῷ δ' οἰκτρῷ συμμέμεικτο τὸ οἰκεῖον τῆς ὄψεως
αὐτοῦ πλέον, τὸ φοβερόν, καὶ διέφαινεν ἡ κατήφεια τὸν
376 S θυμὸν οὐ τεταπεινωμένον, ἀλλ' ἐξηγριωμένον ὑπὸ τῆς
μεταβολῆς.

42. Ἀσπασάμενος δὲ τὸν Κίνναν καὶ τοῖς στρατιώταις
20 ἐντυχών, εὐθὺς εἴχετο τοῦ ἔργου καὶ μεγάλην μεταβολὴν
293 Z[1] τῶν πραγμάτων ἐποίησε. πρῶτον μὲν γὰρ ταῖς ναυσὶ 2
τὰ σιτηγὰ περικόπτων καὶ τοὺς ἐμπόρους ληιζόμενος, b
ἐκράτησε τῆς ἀγορᾶς, ἔπειτα τὰς παραλίους πόλεις
ἐπιπλέων ᾕρει. τέλος δὲ τὴν Ὠστίαν αὐτὴν λαβὼν ἐκ 3
25 προδοσίας, τά τε χρήματα διήρπασε καὶ τῶν ἀνθρώπων
τοὺς πολλοὺς ἀπέκτεινε, καὶ γεφυρώσας τὸν ποταμὸν
ἀπέκοψε κομιδῇ τὰς ἐκ θαλάσσης εὐπορίας τῶν πολεμίων.
ἄρας δὲ τῷ στρατῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐχώρει καὶ τὸ καλού- 4

19 App. civ. 1, 67, 307—70, 321 Liv. per. 79 Flor. 2, 9, 12 Oros. 5, 19, 17

[GΠ (= PR) KL] 4 ὀκταούιον ΠLG² | ἄνδρα ἄριστον ΠKL || 10 τἆλλα G: τ' ἆλλα (vel τ' ἄλλα) τὰ ΠKL || 14 προήιει G: προσήιει Π προσίει K ἀπήιει L || 15 οἴκτῳ: em. Cor. || 16 πλέον τὸ] βλέποντος Cholevius || 20 τοῦ LG²: om. G¹ΠK || 21 γὰρ om. K || 22 σιτηγὰ P¹RKL²: σιτία GL¹P² || 23 παλίους K || 24 ἐπιπλέον G | ὠστείαν R² | λαβὼν αὐτὴν L

a. 87 μενον Ἰανοῦκλον ὄρος κατέσχεν, οὐ τοσοῦτον ἀπειρίᾳ τοῦ Ὀκταβίου τὰ πράγματα βλάπτοντος, ὅσον ἀκριβείᾳ τῶν δικαίων προϊεμένου τὰ χρειώδη παρὰ τὸ συμφέρον, ὅς γε πολλῶν κελευόντων αὐτὸν ἐπ' ἐλευθερίᾳ καλεῖν τοὺς
c οἰκέτας, οὐκ ἔφη δούλοις μεταδώσειν τῆς πατρίδος, ἧς 5
5 Γάιον Μάριον εἴργει τοῖς νόμοις ἀμύνων. ἐπεὶ δὲ Μέτελλος, υἱὸς ὢν Μετέλλου τοῦ στρατηγήσαντος ἐν Λιβύῃ καὶ διὰ Μάριον ἐκπεσόντος, ἧκεν εἰς Ῥώμην καὶ πολὺ τοῦ Ὀκταβίου στρατηγικώτερος ἐφαίνετο, καταλιπόντες οἱ στρατιῶται τὸν Ὀκτάβιον ἧκον ὡς ἐκεῖνον, ἄρχειν δεόμενοι καὶ 10 σῴζειν τὴν πόλιν· εὖ γὰρ ἀγωνιεῖσθαι καὶ κρατήσειν,
6 ἔμπειρον ἡγεμόνα καὶ δραστήριον λαβόντες. ἀγανακτήσαντος δὲ τοῦ Μετέλλου καὶ κελεύσαντος ἀπιέναι πρὸς
d τὸν ὕπατον, ᾤχοντο πρὸς τοὺς πολεμίους· ὑπεξέστη δὲ
7 καὶ Μέτελλος ἀπογνοὺς τὴν πόλιν. Ὀκτάβιον δὲ Χαλδαῖοι 15 καὶ θύται τινὲς καὶ σιβυλλισταὶ πείσαντες ἐν Ῥώμῃ κατέσχον, ὡς εὖ γενησομένων. ὁ γὰρ ἀνὴρ οὗτος δοκεῖ, τἆλλα Ῥωμαίων εὐγνωμονέστατος γενόμενος καὶ μάλιστα 294 Z[1] δὴ τὸ πρόσχημα τῆς ὑπατείας ἀκολάκευτον ἐπὶ τῶν πατρίων ἐθῶν καὶ νόμων ὥσπερ διαγραμμάτων ἀμεταβόλων 377 S διαφυλάξας, ἀρρωστίᾳ τῇ περὶ ταῦτα χρήσασθαι, 21 πλείονα δὲ συνὼν χρόνον ἀγύρταις καὶ μάντεσιν ἢ πολι-
8 τικοῖς καὶ πολεμικοῖς ἀνδράσιν. οὗτος μὲν οὖν, πρὶν εἰσελθεῖν τὸν Μάριον, ὑπὸ τῶν προπεμφθέντων ἀπὸ τοῦ βήματος κατασπασθεὶς ἐσφάττετο, καὶ λέγεται διάγραμμα 25 Χαλδαϊκὸν ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ φονευθέντος εὑρεθῆναι.
e 9 καὶ τὸ πρᾶγμα πολλὴν ἀλογίαν εἶχε, τὸ δυεῖν ἡγεμόνων ἐπιφανεστάτων Μάριον μὲν σῶσαι τὸ μὴ καταφρονῆσαι μαντικῆς, Ὀκτάβιον δ' ἀπολέσαι.

2 Cass. Dio fr. 102, 5 || 23 App. civ. 1, 71, 326—328 Liv. per. 80 Vell. 2, 22, 2 Flor. 2, 9, 14

[G*Π* (= PR) KL] 1 ἰαννοῦκλον *Π*K ἰαννούκαλον L[m] m. 2 || 7 ὢν om. G || 13 κελεύοντος L | ἀπιέναι R[2]: ἀπεῖναι || 18 εὐγνωμονέστατος ῥωμαίων LG[2] | γεγενημένος G || 19 πρόσσχημα G[2] || 21 φυλάξας G[1]*Π* || 22 δὲ del. Rei. || 24 ἀπὸ] ὑπὸ L[1] || 28 σῶσαι Victorius Rei.: ὀρθῶσαι G[1]*Π* ῥῶσαι KL et mg. G[2] || 29 ὀκταούιον KL

43. Οὕτω δὴ τῶν πραγμάτων ἐχόντων, ἡ βουλὴ συνελ- a. 87
θοῦσα πρέσβεις ἐξέπεμψε πρὸς Κίνναν καὶ Μάριον, εἰσ-
ιέναι καὶ φείδεσθαι δεομένη τῶν πολιτῶν. Κίννας μὲν 2
οὖν ὡς ὕπατος ἐπὶ τοῦ δίφρου καθήμενος ἐχρημάτιζε
5 καὶ φιλανθρώπους ἀποκρίσεις ἔδωκε τοῖς πρέσβεσι, Μά-
ριος δὲ τῷ δίφρῳ παρειστήκει, φθεγγόμενος μὲν οὐδέν,
ὑποδηλῶν δ' ἀεὶ τῇ βαρύτητι τοῦ προσώπου καὶ τῇ
στυγνότητι τοῦ βλέμματος ὡς εὐθὺς ἐμπλήσων φόνων
τὴν πόλιν. ἐπεὶ δ' ἀναστάντες ἐβάδιζον, Κίννας μὲν 3 f
10 εἰσῄει δορυφορούμενος, Μάριος δὲ παρὰ ταῖς πύλαις
ὑποστὰς εἰρωνεύετο πρὸς ὀργήν, φυγὰς εἶναι λέγων καὶ
τῆς πατρίδος εἴργεσθαι κατὰ τὸν νόμον, εἰ δὲ χρῄζοι τις
295 Z¹ αὐτοῦ παρόντος, ἑτέρᾳ ψήφῳ λυτέον εἶναι τὴν ἐκβα-
λοῦσαν, ὡς δὴ νόμιμός τις ὢν ἀνὴρ καὶ κατιὼν εἰς πόλιν
15 ἐλευθέραν. ἐκαλεῖτο δὴ τὸ πλῆθος εἰς ἀγοράν· καὶ πρὸ 4
τοῦ τρεῖς ἢ τέσσαρας φυλὰς ἐνεγκεῖν τὴν ψῆφον ἀφεὶς τὸ 431
πλάσμα καὶ τὴν φυγαδικὴν ἐκείνην δικαιολογίαν κατῄει,
δορυφόρους ἔχων λογάδας ἐκ τῶν προσπεφοιτηκότων δού-
λων, οὓς Βαρδυαίους προσηγόρευεν. οὗτοι πολλοὺς μὲν 5
20 ἀπὸ φωνῆς, πολλοὺς δ' ἀπὸ νεύματος ἀνῄρουν προσ-
τάσσοντος αὐτοῦ, καὶ τέλος Ἀγχάριον, ἄνδρα βουλευ-
τὴν καὶ στρατηγικόν, ἐντυγχάνοντα τῷ Μαρίῳ καὶ μὴ
378 S προσαγορευθέντα καταβάλλουσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ταῖς
μαχαίραις τύπτοντες. ἐκ δὲ τούτου καὶ τῶν ἄλλων, ὅσους 6
25 ἀσπασαμένους μὴ προσαγορεύσειε μηδ' ἀντασπάσαιτο,
τοῦτ' αὐτὸ σύμβολον ἦν ἀποσφάττειν εὐθὺς ἐν ταῖς
ὁδοῖς, ὥστε καὶ τῶν φίλων ἕκαστον ἀγωνίας μεστὸν εἶναι b

1 Plut. Sert. 5 App. civ. 1, 70, 320 Liv. per. 80 Vell. 2, 21, 5 Flor. 2, 9, 13 Oros. 5, 19, 9 Eutrop. 5, 7, 3 || **10** App. civ. 1, 70, 322—324 Vell. 2, 21, 5 || **18** Plut. Sert. 5 App. civ. 1, 74, 343—344 Cass. Dio fr. 102, 8sq. (Diod. 38, 4 Vell. 2, 22, 1—2) || **21** App. civ. 1, 73, 337 Flor. 2, 9, 16 || **24** Cass. Dio fr. 102, 10sq.

[**G*Π* (= PR) KL**] **7** *ἀεὶ*] *καὶ* Sint. || **12** *τὸν* om. **L** | *χρῄζοιτο* ***Π*** || **13** *ἐκβάλλουσαν*: em. Ri. || **15** *ἐκάλει*: em. Sint. || **16** *τέτταρας* **KL** || **19** *βαρδυαίους* **GL¹**: *βαρδαίους* **K**ᵐ *ὀρταίους* ***Π*K**ᵗ**L²** *γρ βορδαίους* **R**ᵐ | *προσηγόρευσεν* **G** || **21** *ἀγχάριον* ante ras. **G**: *ἀχάριον* ***Π*KL** et e ras. **G**

a. 87 καὶ φρίκης, ὁσάκις ἀσπασόμενοι τῷ Μαρίῳ πελάζοιεν.
7 κτεινομένων δὲ πολλῶν, Κίννας μὲν ἀμβλὺς ἦν καὶ μεστὸς ἤδη τοῦ φονεύειν, Μάριος δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀκμάζοντι τῷ θυμῷ καὶ διψῶντι διὰ πάντων ἐχώρει τῶν
8 ὁπωσοῦν ἐν ὑποψίᾳ γεγονότων. καὶ πᾶσα μὲν ὁδός, πᾶσα 5 δὲ πόλις τῶν διωκόντων καὶ κυνηγετούντων τοὺς ὑπο-
9 φεύγοντας καὶ κεκρυμμένους ἔγεμεν. ἠλέγχετο δὲ καὶ ξενίας καὶ φιλίας πίστις οὐδὲν ἔχουσα παρὰ τὰς τύχας βέβαιον· ὀλίγοι γὰρ ἐγένοντο παντάπασιν οἱ μὴ προδόν-
10 τες αὐτοῖς τοὺς παρὰ σφᾶς καταφυγόντας. ἄξιον οὖν 296 Z[1]
c ἄγασθαι καὶ θαυμάσαι τοὺς τοῦ Κορνούτου θεράποντας, 11 οἳ τὸν δεσπότην ἀποκρύψαντες οἴκοι, νεκρὸν δέ τινα τῶν πολλῶν, ἀναρτήσαντες ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ περιθέντες αὐτῷ χρυσοῦν δακτύλιον, ἐπεδείκνυον τοῖς Μαρίου δορυφόροις, καὶ κοσμήσαντες ὡς ἐκεῖνον αὐτὸν ἔθαπτον. 15 ὑπενόησε δ' οὐδείς, ἀλλ' οὕτω λαθὼν ὁ Κορνοῦτος ὑπὸ τῶν οἰκετῶν εἰς Γαλατίαν διεκομίσθη.

44. Χρηστῷ δὲ καὶ Μᾶρκος Ἀντώνιος ὁ ῥήτωρ φίλῳ χρησάμενος, ἠτύχησεν. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἦν μὲν πένης καὶ δημοτικός, ὑποδεξάμενος δὲ πρῶτον ἄνδρα Ῥωμαίων 20 καὶ φιλοφρονούμενος ἐκ τῶν παρόντων, οἰκέτην ἔπεμψε
d 2 πρός τινα τῶν ἐγγὺς καπήλων, ληψόμενον οἶνον. διαγενομένου δ' ἐπιμελέστερον καὶ βελτίονα μετρῆσαι κελεύοντος, ἠρώτησεν ὁ κάπηλος, τί παθὼν οὐχὶ τὸν νέον ὥσπερ εἴωθεν ὠνεῖται καὶ δημοτικόν, ἀλλὰ τοῦ σπου- 25
3 δαίου καὶ πολυτελοῦς. ἁπλῶς δέ πως ἐκείνου φράσαντος ὡς πρὸς συνήθη καὶ γνώριμον, ὅτι Μᾶρκον Ἀντώνιον 379 S ὁ δεσπότης ἑστιᾷ παρ' αὐτῷ κρυπτόμενον, ἀσεβὴς καὶ

10 App. civ. 1, 73, 336 || **18** App. civ. 1, 72, 333—335 Liv. per. 80 Vell. 2, 22, 3 Val. Max. 9, 2, 2 Flor. 2, 9, 14

[GΠ (= PR) KL] **1** ἀσπασόμενοι RKL[2]: ἀσπασάμενοι GPL[1] || **10** σφᾶς αὐτοὺς L || **10—17** ὅτι ἄξιον θαυμάσαι τοὺς — διεκομίσθη hab. Phot. l. c. p. 398 b 27—36 nonnullis insertis || **11** κουρνούτου L, sed υ[1] erasa, et Phot. || **12** οἴκοι om. Phot. || **16** κουρνοῦτος Π et ante ras. L, Phot. || **20** ῥωμαῖον G et ante corr. RL || **24** τί Zie.: ὅτι ΠK ὅτι τί GL || **26** πολυετοῦς Rei. cf. mor. 677 e

μιαρὸς ὢν ὁ κάπηλος ἅμα τῷ τὸν οἰκέτην ἀπελθεῖν αὐτὸς a. 87
συνέτεινε πρὸς Μάριον ἤδη περὶ δεῖπνον ὄντα, καὶ προσ-
αχθεὶς ὡμολόγησε παραδώσειν αὐτῷ τὸν Ἀντώνιον.
ἀκούσας οὖν ἐκεῖνος ἐκκραγεῖν λέγεται μέγα καὶ ταῖς 4 e
297 Z[1] *χερσὶν ὑφ' ἡδονῆς ἀνακροτῆσαι· καὶ μικροῦ μὲν ἐδέησεν*
6 *ἐξαναστὰς αὐτὸς ἐπὶ τὸν τόπον φέρεσθαι, τῶν δὲ φίλων*
κατασχόντων, Ἄννιον ἔπεμπε καὶ στρατιώτας μετ'
αὐτοῦ, κελεύσας κατὰ τάχος τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀντωνίου
κομίζειν. ὡς οὖν ἧκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ὁ μὲν Ἄννιος ὑπέστη 5
10 *παρὰ τὰς θύρας, οἱ δὲ στρατιῶται διὰ κλιμάκων ἀναβάντες*
εἰς τὸ δωμάτιον καὶ θεασάμενοι τὸν Ἀντώνιον, ἄλλος ἄλλον
ἐπὶ τὴν σφαγὴν ἀνθ' ἑαυτοῦ παρεκάλει καὶ προὐβάλλετο.
τοιαύτη δέ τις ἦν ὡς ἔοικε τοῦ ἀνδρὸς ἡ τῶν λόγων σειρὴν 6
καὶ χάρις, ὥστ' ἀρξαμένου λέγειν καὶ παραιτεῖσθαι τὸν
15 *θάνατον ἅψασθαι μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν οὐδ' ἀντιβλέψαι,* f
κάτω δὲ κύψαντες ἐδάκρυον ἅπαντες. διατριβῆς δὲ γενο- 7
μένης, ἀναβὰς ὁ Ἄννιος ὁρᾷ τὸν μὲν Ἀντώνιον διαλεγό-
μενον, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκπεπληγμένους καὶ κατακε-
κηλημένους ὑπ' αὐτοῦ· κακίσας οὖν ἐκείνους καὶ προσ-
20 *δραμὼν αὐτὸς ἀποτέμνει τὴν κεφαλήν. Κάτλος δὲ Λου-* 8
τάτιος ⟨ὁ⟩ Μαρίῳ συνάρξας καὶ συνθριαμβεύσας ἀπὸ
Κίμβρων, ἐπεὶ πρὸς τοὺς δεομένους ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ
παραιτουμένους ὁ Μάριος τοσοῦτον μόνον εἶπεν „ἀπο-
θανεῖν δεῖ", κατακλεισάμενος εἰς οἴκημα καὶ πολλοὺς
25 *ἄνθρακας ἐκζωπυρήσας ἀπεπνίγη. ῥιπτουμένων δὲ τῶν* 9 482
σωμάτων ἀκεφάλων καὶ πατουμένων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἔλεος
οὐκ ἦν, ἀλλὰ φρίκη καὶ τρόμος ἁπάντων πρὸς τὴν ὄψιν.
ἠνία δὲ μάλιστα τὸν δῆμον ἡ τῶν καλουμένων Βαρδυαίων

20 App. civ. 1, 74, 341 sq. Diod. 38, 4, 2 sq. Cic. nat. deor. 3, 80 Tusc. 5, 56 Vell. 2, 22, 4 Val. Max. 9, 12, 4 Flor. 2, 9, 15 || **28** cf. ad p. 257, 18

[GΠ (= PR) KL] **1** *ἀπελθεῖν* om. **P** || **20** *λουτάτιος, τιος* in ras. m. 2, **G** || **21** *ὁ* add. Ri. | *συν + + άρας* L[1] || **24** *κατακλῆσά-μενος* (ει supra) **K** || **25** *ἀπεπνίγει* **G**[1] || **28** *βαρδυαίων* **GL**[2]: *βαρδαίων* **PL**[1] et ante ras. **R** *βορδαίων* e ras. **R**; om. **K**

a. 87 10 ἀσέλγεια. τοὺς γὰρ δεσπότας ἐν ταῖς οἰκίαις σφάττοντες, 298 Z¹
ᾔσχυνον μὲν αὐτῶν παῖδας, ἐμείγνυντο δὲ βίᾳ ταῖς δεσποί-
ναις, ἀκατάσχετοι δ' ἦσαν ἁρπάζοντες καὶ μιαιφονοῦντες, 380 S
ἕως οἱ περὶ Κίνναν καὶ Σερτώριον συμφρονήσαντες ἐπ-
έθεντο κοιμωμένοις αὐτοῖς ἐν τῷ στρατοπέδῳ καὶ κατ- 5
ηκόντισαν ἅπαντας.

45. Ἐν τούτῳ δ' ὥσπερ τροπαίας τινὸς ἀμειβούσης
b ἐφοίτων ἄγγελοι πανταχόθεν, ὡς Σύλλας συνῃρηκὼς τὸν
Μιθριδατικὸν πόλεμον καὶ τὰς ἐπαρχίας ἀνειληφὼς ἐπι-
2 πλέοι μετὰ πολλῆς δυνάμεως. καὶ τοῦτο βραχεῖαν ἐπί- 10
σχεσιν ἐποίησε καὶ παῦλαν ὀλίγην ἀφάτων κακῶν, ὅσον
3 οὔπω τὸν πόλεμον ἥκειν ἐπ' αὐτοὺς οἰομένων. ὕπατος μὲν
οὖν ἀπεδείχθη τὸ ἕβδομον Μάριος, καὶ προελθὼν αὐ-
1. Ian. a. 86 ταῖς Καλάνδαις Ἰανουαρίαις, ἔτους ἀρχῇ, Σέξτον τινὰ
Λικίννιον κατεκρήμνισεν· ὃ κἀκείνοις καὶ τῇ πόλει τῶν 15
4 αὖθις ἐδόκει κακῶν γεγονέναι σημεῖον μέγιστον. αὐτὸς
δ' ἤδη τοῖς τε πόνοις ἀπειρηκὼς καὶ ταῖς φροντίσιν οἷον
ὑπέραντλος ὢν καὶ κατάπονος, τὴν ψυχὴν πρὸς τοσαύτην
c αὖθις ἐπίνοιαν νέου πολέμου καὶ καινῶν ἀγώνων καὶ
φόβων ὑπ' ἐμπειρίας δεινῶν καὶ καμάτου τρέμουσαν οὐκ 20
ἀνέφερε, λογιζόμενος ὡς οὐ πρὸς Ὀκτάβιον οὐδὲ Μερούλαν
σύγκλυδος ὁμίλου καὶ στασιώδους ὄχλου στρατηγοὺς ὁ
κίνδυνος ἔσοιτο, Σύλλας δ' ἐκεῖνος ἔπεισιν ὁ τῆς πατρίδος
αὐτὸν ἐξελάσας πάλαι, νῦν δὲ Μιθριδάτην συνεσταλκὼς 299 Z¹
5 εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον. ὑπὸ τοιούτων θραυόμενος 25
λογισμῶν, καὶ τὴν μακρὰν ἄλην αὑτοῦ καὶ φυγὰς καὶ
κινδύνους διὰ γῆς καὶ θαλάττης ἐλαυνομένου λαμβάνων

4 Plut. Sert. 5, 7 Oros. 5, 19, 24 || **12** App. civ. 1, 75, 345sq. Cic. nat. deor. 3, 81 Liv. per. 80 Vell. 2, 23, 1 Flor. 2, 9, 17 Oros. 5, 19, 23 || **15** Liv. per. 80 || **16** Diod. 37, 29, 4

[GΠ(= PR)KL] **8** ἀγγελίαι ΠKL || **13** προσελθὼν PKL || **14** ἰαννοαρίαις GΠK ἰουναρίαις L || **15** Λικίννιον Vulc. (qui Λικίνιον), cf. Liv.: λουκίνιον G λουκῖνον P λουκίννον RK λουκῖνον L | κατεκρήμνησεν K || **21** μερούλλαν codd., cf. p. 254, 21

πρὸ ὀφθαλμῶν, εἰς ἀπορίας ἐνέπιπτε δεινὰς καὶ νυκτερινὰ *a. 86*
δείματα καὶ ταραχώδεις ὀνείρους, ἀεί τινος ἀκούειν
φθεγγομένου δοκῶν·

δειναὶ γὰρ κοῖται καὶ ἀποιχομένοιο λέοντος. d

5 μάλιστα δὲ πάντων φοβούμενος τὰς ἀγρυπνίας, ἐνέβαλεν 6
εἰς πότους ἑαυτὸν καὶ μέθας ἀώρους καὶ παρ' ἡλικίαν,
381 S ὥσπερ ἀπόδρασιν τῶν φροντίδων τὸν ὕπνον μηχανώμενος.
τέλος δ' ὡς ἧκέ τις ἀπαγγέλλων ἀπὸ θαλάσσης ***, νέοι 7
προσπίπτοντες αὐτῷ φόβοι, τὰ μὲν δέει τοῦ μέλλοντος,
10 τὰ δ' ὥσπερ ἄχθει καὶ κόρῳ τῶν παρόντων, ῥοπῆς
βραχείας ἐπιγενομένης, εἰς νόσον κατηνέχθη πλευρῖτιν,
ὡς ἱστορεῖ Ποσειδώνιος (FGrH 87 F 37) ὁ φιλόσοφος,
αὐτὸς εἰσελθεῖν καὶ διαλεχθῆναι περὶ ὧν ἐπρέσβευεν ἤδη
νοσοῦντι φάσκων αὐτῷ. Γάιος δέ τις Πίσων ἀνὴρ ἱστορικὸς 8 e
15 ἱστορεῖ (HRR I² 317) τὸν Μάριον ἀπὸ δείπνου περιπα-
τοῦντα μετὰ τῶν φίλων ἐν λόγοις γενέσθαι περὶ τῶν καθ'
ἑαυτὸν πραγμάτων, ἄνωθεν ἀρξάμενον· καὶ τὰς ἐπ' 9
ἀμφότερα πολλάκις μεταβολὰς ἀφηγησάμενον, εἰπεῖν ὡς
οὐκ ἔστι νοῦν ἔχοντος ἀνδρὸς ἔτι τῇ τύχῃ πιστεύειν
20 ἑαυτόν· ἐκ δὲ τούτου τοὺς παρόντας ἀσπασάμενον καὶ
κατακλινέντα συνεχῶς ἡμέρας ἑπτὰ τελευτῆσαι. τινὲς δὲ 10
τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ φασιν ἐν τῇ νόσῳ παντάπασιν
300 Z¹ ἀποκαλυφθεῖσαν εἰς ἄτοπον ἐξοκεῖλαι παρακοπήν, οἰο-
μένου τὸν Μιθριδατικὸν στρατηγεῖν πόλεμον, εἶθ', ὥσπερ f
25 ἐπ' αὐτῶν εἰώθει τῶν ἀγώνων, σχήματα παντοδαπὰ καὶ
κινήματα σώματος μετὰ συντόνου κραυγῆς καὶ πυκνῶν
ἀλαλαγμάτων ἀποδιδόντος. οὕτως δεινὸς αὐτῷ καὶ δυσ- 11

[GΠ (= PR) KL] 4 κοῖται om. K ‖ 5 ἐνέβαλλεν ΠK εἰσέβαλεν videtur voluisse scribere, sed in exarando ras. corr. G ‖ 8 lac. stat. Rei. ‖ 10 ἔχθει G¹ ‖ 11 ἐπιγινομένης Π ‖ 14 πίσων G¹: πείσων G²PR²K πτίσων R¹ πείσων L | ἱστορικὸς] τιμητικὸς K ‖ 15 τὸν om. L ‖ 21 κατακλινέντα G¹: κατακλινέντα (θ supra) R κατακλινθέντα P κατακλιθέντα KLG² ‖ 22 φησὶν ante corr. R ‖ 26 κίνημα G | σώματα PR¹

παραμύθητος ἐκ φιλαρχίας καὶ ζηλοτυπίας ἔρως ἐντε-
12 τήκει τῶν πράξεων ἐκείνων· δι' ὅν, ἔτη μὲν ἑβδομήκοντα
βεβιωκώς, ὕπατος δὲ πρῶτος ἀνθρώπων ἑπτάκις ἀνηγο-
ρευμένος, οἶκόν τε καὶ πλοῦτον ἀρκοῦντα βασιλείαις ὁμοῦ
433 πολλαῖς κεκτημένος, ὠδύρετο τὴν ἑαυτοῦ τύχην, ὡς 5
ἐνδεὴς καὶ ἀτελὴς ὢν ἐπόθει προαποθνήσκων.

46. Πλάτων μὲν οὖν, ἤδη πρὸς τῷ τελευτᾶν γενόμε-
νος, ὕμνει τὸν αὑτοῦ δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ὅτι πρῶτον
μὲν ἄνθρωπος, οὐκ ἄλογον τῇ φύσει θηρίον, εἶθ' Ἕλλην,
οὐ βάρβαρος γένοιτο, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῖς Σωκράτους 10
2 χρόνοις ἀπήντησεν ἡ γένεσις αὐτοῦ. καὶ νὴ Δία τὸν
Ταρσέα λέγουσιν Ἀντίπατρον (SVF III 246) ὡσαύτως ὑπὸ
τὴν τελευτὴν ἀναλογιζόμενον ὧν τύχοι μακαρίων, μηδὲ 382 S
τῆς εἰς Ἀθήνας οἴκοθεν εὐπλοίας ἐπιλαθέσθαι, καθάπερ
φιλοχρήστου τῆς τύχης ἅπασαν δόσιν εἰς μεγάλην χάριν 15
τιθέμενον καὶ σῴζοντα τῇ μνήμῃ διὰ τέλους, ἧς οὐδέν
b 3 ἐστιν ἀνθρώπῳ ταμιεῖον ἀγαθῶν βεβαιότερον. τοὺς δ'
ἀμνήμονας καὶ ἀνοήτους ὑπεκρεῖ τὰ γιγνόμενα μετὰ τοῦ
χρόνου· διὸ μηθὲν στέγοντες μηδὲ διατηροῦντες, ἀεὶ
κενοὶ μὲν ἀγαθῶν, πλήρεις δ' ἐλπίδων, πρὸς τὸ μέλλον 20
4 ἀποβλέπουσι, τὸ παρὸν προϊέμενοι. καίτοι τὸ μὲν ἂν ἡ 301 Z[1]
τύχη κωλῦσαι δύναιτο, τὸ δ' ἀναφαίρετόν ἐστιν· ἀλλ'
ὅμως τοῦτο τῆς ψυχῆς ὡς ἀλλότριον ἐκβάλλοντες, ἐκεῖνο
5 τὸ ἄδηλον ὀνειρώττουσιν, εἰκότα πάσχοντες. πρὶν γὰρ
ἐκ λόγου καὶ παιδείας ἕδραν ὑποβαλέσθαι καὶ κρηπῖδα 25
τοῖς ἔξωθεν ἀγαθοῖς, συνάγοντες αὐτὰ καὶ συμφοροῦντες,
ἐμπλῆσαι τῆς ψυχῆς οὐ δύνανται τὸ ἀκόρεστον.

c 6 Ἀποθνήσκει δ' οὖν Μάριος, ἡμέρας ἑπτακαίδεκα τῆς

7 Lact. de opif. 3, 19 || 11 mor. 469e || 28 cf. ad p. 260, 12

[GΠ (= PR) KL] 2 δι' ὅν Sint.: διό || 5 ἑαυτοῦ G: αὑτοῦ ΠKL | τύχην s. s. P || 7 τῷ] τὸ G[1] || 9.10 ἄνθρωπος, εἶτα (εἴτε L[1]) ἑλλ. οὐ βάρβ. οὐδὲ ἄλ. τ. φ. θηρ.: trp. Rei. || 10 σωκράτου L[1] || 13 ἀναλογιζόμενος G || 15 τῆς om. L || 18 γιγνόμενα G: γινόμενα || 20 καινοὶ R[1]K || 23 τοῦτο] τὸ Herw. | ψυχῆς Zie.: τύχης || 25 ὑποβάλλεσθαι P || 26 συναγαγόντες L[2] | συμφορήσαντες L || 28 ὁ μάριος L | ἡμέραι KLG[2] | ἑπτακαιδεκάτης ἑβδόμης K ἑπτακαιδεκάτη ἑβδόμης L

ἑβδόμης ὑπατείας ἐπιλαβών· καὶ μέγα ἔσχε παραυτίκα 17.Ian. a.86
τὴν Ῥώμην χάρμα καὶ θάρσος, ὡς χαλεπῆς τυραννίδος
ἀπηλλαγμένην. ὀλίγαις δ' ἡμέραις ᾔσθοντο νέον ἀντηλ- 7
λαγμένοι καὶ ἀκμάζοντα ἀντὶ πρεσβύτου δεσπότην· το-
5 σαύτην ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μάριος ὠμότητα καὶ πικρίαν ἀπ-
εδείξατο, τοὺς ἀρίστους καὶ δοκιμωτάτους ἀναιρῶν. δόξας 8
δὲ καὶ τολμητὴς καὶ φιλοκίνδυνος εἶναι πρὸς τοὺς πο-
λεμίους, ἐν ἀρχῇ παῖς Ἄρεως ὠνομάζετο, ταχὺ δὲ τοῖς
ἔργοις ἐλεγχόμενος, αὖθις Ἀφροδίτης υἱὸς ἐκαλεῖτο. τέ- 9
10 λος δὲ κατακλεισθεὶς εἰς Πραινεστὸν ὑπὸ Σύλλα καὶ
πολλὰ φιλοψυχήσας μάτην, ὡς ἦν ἄφυκτα τῆς πόλεως d
ἁλισκομένης, αὐτὸς αὑτὸν ἀπέκτεινεν. a. 82

[GΠ (= PR) KL] 1 μέγα ἔσχε hiant ⟨κατ⟩έσχε Mittelhaus; an μέγα ⟨τὴν Ῥώμην⟩ ἔσχε π. [τ. Ῥ.] χ. κ. θ.? || 5 ἐπεδείξατο R || 8 ἄρεως GK et ante ras. R: ἄρεος PL et e ras. R || 11 λιποψυχήσας K

ΑΡΑΤΟΣ

1. *Παροιμίαν τινὰ παλαιὰν ὦ Πολύκρατες, δείσας μοι δοκεῖ τὸ δύσφημον αὐτῆς, ὁ φιλόσοφος Χρύσιππος* (SVF III 202) *οὐχ ὃν ἔχει τρόπον, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ᾤετο βέλτιον εἶναι, διατίθεται·* 5

τίς πατέρ' αἰνήσει, εἰ μὴ εὐδαίμονες υἱοί;

2 *Διονυσόδωρος δ' ὁ Τροιζήνιος* (Paroem. Gr. I p. VII Schneidewin) *ἐλέγχων αὐτὸν ἀντεκτίθησι τὴν ἀληθινὴν* d *οὕτως ἔχουσαν·*

τίς πατέρ' αἰνήσει, εἰ μὴ κακοδαίμονες υἱοί; 10

καί φησι τοὺς ἀφ' αὐτῶν οὐδενὸς ἀξίους ὄντας, ὑποδυομένους δὲ προγόνων τινῶν ἀρετὰς καὶ πλεονάζοντας ἐν τοῖς ἐκείνων ἐπαίνοις, ὑπὸ τῆς παροιμίας ἐπιστο- 3 *μίζεσθαι. ἀλλ' οἷς γε φύσει „τὸ γενναῖον ἐπιπρέπει ἐκ πατέρων" κατὰ Πίνδαρον* (Pyth. 8, 44) *ὥσπερ σοί, πρὸς* 15 *τὸ κάλλιστον ἀφομοιοῦντι τῶν οἴκοθεν παραδειγμάτων τὸν βίον, εὔδαιμον ἂν εἴη τὸ μεμνῆσθαι τῶν ἀπὸ γένους* 4 *ἀρίστων, ἀκούοντας περὶ αὐτῶν ἀεί τι καὶ λέγοντας. οὐ γὰρ ἰδίων ἀπορίᾳ καλῶν ἐξαρτῶσιν ἀλλοτρίων ἐπαίνων τὴν δόξαν, ἀλλὰ τοῖς ἐκείνων τὰ οἰκεῖα συνάπτοντες, ὡς* 304 Z¹ e *καὶ τοῦ γένους καὶ τοῦ βίου καθηγεμόνας εὐφημοῦσι.* 21

cf. W. P. Theunissen, Ploutarchos' Leven van Aratos, Diss. Nijmegen 1935; Plutarch's Life of Aratus by W. H. Porter, New York 1937; Plutarchi vitam Arati ed. A. J. Koster, London 1937; F. W. Walbank, Aratos of Sicyon, Cambridge 1933

6 et **10** Cic. ad Att. 1, 19, 10

[G*Π*(= PR) L] **5** *διατίθεται* P: *διατίθεσθαι* GRL ‖ **6** *αἰνήσει* ***Π***: *αἰνέσει* GL ‖ **12** *ἀρετὰς* ***Π***: *ἀρεταῖς* GL | *πλεονάζοντας, α²* in ras., R ‖ **14** *οἷς* Sol.: *ᾧι* | *ἐπιτρέπει* L¹ ‖ **20** *συνάψαντες* G

Διὸ κἀγὼ τὸν Ἀράτου τοῦ σοῦ πολίτου καὶ προπάτο- 5
ρος βίον, ὃν οὔτε τῇ δόξῃ τῇ περὶ σεαυτὸν οὔτε τῇ δυ-
νάμει καταισχύνεις, ἀπέσταλκά σοι συγγραψάμενος, οὐχ
137 S ὡς οὐχὶ πάντων ἀκριβέστατά σοι μεμεληκὸς ἐξ ἀρχῆς
5 ἐπίστασθαι τὰς ἐκείνου πράξεις, ἀλλ' ὅπως οἱ παῖδές σου
Πολυκράτης καὶ Πυθοκλῆς οἰκείοις παραδείγμασιν ἐντρέ-
φωνται, τὰ μὲν ἀκούοντες, τὰ δ' ἀναγινώσκοντες ἅπερ
[οὖν] αὐτοὺς μιμεῖσθαι προσήκει· φιλαύτου γὰρ ἀνδρός, 6
οὐ φιλοκάλου, πάντως ἀεὶ βέλτιστον ⟨ἑαυτὸν⟩ ἡγεῖσθαι.

10 **2.** Ἡ Σικυωνίων πόλις ἐπεὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς ἀκράτου
καὶ Δωρικῆς ἀριστοκρατίας ὥσπερ ἁρμονίας συγχυ-
θείσης εἰς στάσεις ἐνέπεσε καὶ φιλοτιμίας δημαγωγῶν, f
οὐκ ἐπαύσατο νοσοῦσα καὶ ταραττομένη καὶ τύραννον
ἐκ τυράννου μεταβάλλουσα, μέχρι οὗ Κλέωνος ἀναιρε-
15 θέντος εἵλοντο Τιμοκλείδαν ἄρχοντα καὶ Κλεινίαν, ἄν-
δρας ἐνδόξους τὰ μάλιστα καὶ ἐν δυνάμει τῶν πολιτῶν
ὄντας. ἤδη δέ τινα τῆς πολιτείας κατάστασιν ἔχειν δο- 2
κούσης, Τιμοκλείδας μὲν ἀπέθανεν, Ἀβαντίδας δ' ὁ Πα- 1028
σέου τυραννίδα πράττων ἑαυτῷ τὸν Κλεινίαν ἀπέκτεινε, *a.* 264
20 καὶ τῶν φίλων καὶ οἰκείων τοὺς μὲν ἐξέβαλε, τοὺς δ' ἀν-
305 Z¹ εῖλεν· ἐζήτει δὲ καὶ τὸν υἱὸν [αὐτοῦ] ἀνελεῖν Ἄρατον,
ἑπταετῆ καταλελειμμένον. ἐν δὲ τῇ περὶ τὴν οἰκίαν τα- 3
ραχῇ συνεκπεσὼν τοῖς φεύγουσιν ὁ παῖς καὶ πλανώμενος
ἐν τῇ πόλει περίφοβος καὶ ἀβοήθητος, κατὰ τύχην ἔλαθεν
25 εἰς οἰκίαν παρελθὼν γυναικός, ἀδελφῆς μὲν Ἀβαντίδου,
Προφάντῳ δὲ τῷ Κλεινίου ἀδελφῷ γεγαμημένης, ὄνομα
Σωσοῦς. αὕτη δὲ καὶ τὸ ἦθος οὖσα γενναία, καὶ σὺν θεῷ 4 b

Cap. 2 Paus. 2, 8, 2 Strab. 8, 382 || 11 cf. Plut. Cleom. 16, 6

[GΠ (= PR) L] **3** καταισχύνεις G¹: καταισχυνεῖς G²PL καταισχύνεῖς R || **4** μεμελληκὼς ante ras. G || **7** ἀναγιγνώσκοντες Π || **8** οὖν del. Ald. || **9** πάντως codd.: παντὸς editt. πάντων Paris. 1673 et Xy. ut vid. | ἑαυτὸν add. Xy. et Anon. || **15** τιμοκλείδην LG² | κλινίαν ante ras. G¹ (item ll. 19 et 26) || **18** πασέου PL et in ras. G²R²: πασαίου G¹R¹ || **21** αὐτοῦ ἀνελεῖν ἄρατον GΠ: αὐτ. ἄρ. ἀν. L αὐτοῦ del. Zie. αὐτοῦ ⟨τὸν⟩ Ἄρατον Benseler αὐτὸν Porter || **26** γεγενημένης L¹

a. 264 τινι τὸ παιδίον οἰομένη καταπεφευγέναι πρὸς αὐτήν, ἀπέκρυψεν ἔνδον, εἶτα νυκτὸς εἰς Ἄργος ὑπεξέπεμψεν.

3. Οὕτω δ' ἐκκλαπέντι τῷ Ἀράτῳ καὶ διαφυγόντι τὸν κίνδυνον, εὐθὺς μὲν ἐνεφύετο καὶ συνηύξετο τὸ σφοδρὸν καὶ διάπυρον μῖσος ἐπὶ τοὺς τυράννους· τρεφόμενος δὲ 5 παρὰ τοῖς ἐν Ἄργει ξένοις καὶ φίλοις πατρῴοις ἐλευθερίως, καὶ τὸ σῶμα βλαστάνον ὁρῶν εἰς εὐεξίαν καὶ μέγεθος, 138 S ἐπέδωκεν ἑαυτὸν ἀσκήσει τῇ περὶ παλαίστραν, ὥστε καὶ 2 πένταθλον ἀγωνίσασθαι καὶ στεφάνων τυχεῖν. ἐπιφαίνεται δ' ἀμέλει καὶ ταῖς εἰκόσιν ἀθλητική τις ἰδέα, καὶ τὸ 10 c συνετὸν τοῦ προσώπου καὶ βασιλικὸν οὐ παντάπασιν 3 ἀρνεῖται τὴν ἀδηφαγίαν καὶ τὸ σκαφεῖον. ὅθεν ἐνδεέστερον ἴσως ἢ πολιτικῷ προσῆκον ἦν ἀνδρὶ περὶ τὸν λόγον ἐσπούδασε· καίτοι γέγονε[ναι] κομψότερος εἰπεῖν ἢ δοκεῖ τισιν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων (FGrH 231 T 6) κρίνουσιν, ἃ 15 παρέργως καὶ ὑπὸ χεῖρα διὰ τῶν ἐπιτυχόντων ὀνομάτων 306 Z[1] ἁμιλλησάμενος κατέλιπε.

4 Χρόνῳ δ' ὕστερον Ἀβαντίδαν μὲν οἱ περὶ Δεινίαν καὶ Ἀριστοτέλη τὸν διαλεκτικόν, εἰωθότα τοῖς λόγοις αὐτῶν κατ' ἀγορὰν σχολαζόντων ἑκάστοτε παρεῖναι καὶ συμ- 20 φιλονικεῖν, ἐμβαλόντες εἰς τοιαύτην διατριβὴν καὶ κατασκευάσαντες ἐπιβουλὴν ἀνεῖλον, Πασέαν δὲ τὸν Ἀβαντί- d δου πατέρα τὴν ἀρχὴν ὑπολαβόντα Νικοκλῆς δολοφονή- 5 σας ἑαυτὸν ἀνέδειξε τύραννον. τοῦτον ἐμφερέστατον λέγουσι τὴν ὄψιν Περιάνδρῳ τῷ Κυψέλου γενέσθαι, καθ- 25 άπερ Ἀλκμαίωνι μὲν τῷ Ἀμφιάρεω τὸν Πέρσην Ὀρόντην, Ἕκτορι δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον νεανίσκον, ὃν ἱστορεῖ

9 cf. Polyb. 39, 3, 10 Paus. 2, 7, 5. 6, 12, 5 || **12** Polyb. 4, 8, 2 || **18** Paus. 2, 8, 2. 3

[GΠ (= PR) L] **2** ἐξέπεμψεν L et in P litterae ὑπ supra lin. additae || **3** δὲ κλαπέντι L[1] || **4** ἐφύετο L[1] || **8** περὶ τὴν παλαίστραν P || **12** σκαφεῖον Sint.: σκάφιον GPL σκαφίον R || **13** ἦν om. P | τῶν λόγων P || **14** γεγονέναι: em. Madvig (γεγονέναι κομψότερον ⟨εἰκὸς⟩ Henry ap. Porter) | δοκεῖ G: δοκεῖν ΠL || **17** κατέλειπε ante ras. G || **19** αὐτοῖς L || **21** ἐκβαλόντες G || **24—25** ἐμφερέστατον τὴν ὄψιν λέγουσι L || **25** κυψέλωι Π

Μυρσίλος (FGrH 477 F 13) ὑπὸ πλήθους τῶν θεωμένων ὡς τοῦτ' ἔγνωσαν καταπατηθῆναι.

4. Τοῦ δὲ Νικοκλέους τέσσαρας μῆνας τυραννοῦντος, a. 251 ἐν οἷς πολλὰ κακὰ τὴν πόλιν ἐργασάμενος ἐκινδύνευεν ὑπ' 5 Αἰτωλῶν ἐπιβουλευομένην αὐτὴν ἀποβαλεῖν, ἤδη μειράκιον ὁ Ἄρατος ὢν ἀξίωμα λαμπρὸν εἶχε δι' εὐγένειαν καὶ φρόνημα, ὃ διέφαινεν οὐ μικρὸν οὐδ' ἀργόν, ἐμβριθὲς δὲ καὶ e παρ' ἡλικίαν ἀσφαλεστέρᾳ γνώμῃ κεκραμένον. ὅθεν οἵ τε 2 φυγάδες μάλιστα τὸν νοῦν ἐκείνῳ προσεῖχον, ὅ τε Νικο- 10 κλῆς οὐκ ἠμέλει τῶν πραττομένων, ἀλλ' ἀδήλως ἀπεθεώρει καὶ παρεφύλαττεν αὐτοῦ τὴν ὁρμήν, τόλμημα 139 S μὲν οὐδὲν τηλικοῦτον δεδιὼς οὐδ' ἔργον οὐδὲν οὕτω 307 Z[1] παρακεκινδυνευμένον, ὑποπτεύων δὲ τοῖς βασιλεῦσιν αὐτὸν διαλέγεσθαι φίλοις οὖσι καὶ ξένοις πατρῴοις.

15 Καὶ γὰρ ἀληθῶς ὁ Ἄρατος ἐπεχείρησε τὴν ὁδὸν ἐκεί- 3 νην βαδίζειν. ὡς δ' Ἀντίγονος μὲν ὑπισχνούμενος ἠμέλει καὶ παρῆγε τὸν χρόνον, αἱ δ' ἀπ' Αἰγύπτου καὶ παρὰ Πτολεμαίου μακρὰν ἦσαν ἐλπίδες, ἔγνω δι' αὐτοῦ καταλύειν τὸν τύραννον.

20 5. Πρώτοις δὲ κοινοῦται τὴν γνώμην Ἀριστομάχῳ καὶ f Ἐκδήλῳ. τούτων ὁ μὲν ἐκ Σικυῶνος ἦν φυγάς, ὁ δ' Ἔκδηλος Ἀρκὰς ἐκ Μεγάλης πόλεως, ἀνὴρ φιλόσοφος καὶ πρακτικός, Ἀρκεσιλάου τοῦ Ἀκαδημιακοῦ γεγονὼς ἐν ἄστει συνήθης. δεξαμένων δὲ τούτων προθύμως, διελέγετο 2 25 τοῖς ἄλλοις φυγάσιν, ὧν ὀλίγοι μὲν αἰσχυνθέντες ἐγκαταλι- 1029 πεῖν τὴν ἐλπίδα μετεῖχον τῶν πραττομένων, οἱ δὲ πολλοὶ

Cap. 5—9 mor. 804e Polyb. 2, 43, 3 Paus. 2, 8, 3. 4 Strab. 8, 382. 385 Cic. de off. 2, 81 Trog. prol. 26 || 21 Plut. Philopoem. 1 Polyb. 10, 22, 2 sq. Suda s. v. Φιλοποίμην Paus. 8, 49, 2

[GΠ (= PR) L] 1 Μυρσίλος] μυρσῖλος Π μυρτίλος GL[2] μυρτῖλος L[1] || 4 κακὰ πολλὰ L | ἐκινδύνευσεν Cor. || 5 ἀπολαβεῖν L[1] || 10 ἀπεθεώρει PL: ἀπ + + εθεώρει (videtur fuisse ἄπερ ἐθεώρει) R παρεθεώρει G || 17 παρῆγε G (cf. Plut. Ag. 13, 5 Cleom. 27, 10 Demetr. 51, 4): παρῆκε Π L || 22 Ἔκδηλος scribunt hic et deinceps codd., item Paus.: Ἔκδημος Plut. Philop. Polyb. Suda || 23 Ἀκαδημιακοῦ Sint.: ἀκαδημαϊκοῦ vel ἀκαδαμαϊκοῦ

a. 251 καὶ τὸν Ἄρατον ἐπειρῶντο κατακωλύειν ὡς ἀπειρίᾳ πραγ-
3 μάτων θρασυνόμενον. βουλευομένου δ' αὐτοῦ χωρίον τι τῆς
Σικυωνίας καταλαβεῖν, ὅθεν ὡρμημένος διαπολεμήσει
πρὸς τὸν τύραννον, ἧκεν εἰς Ἄργος ἀνὴρ Σικυώνιος ἐκ τῆς
εἱρκτῆς ἀποδεδρακώς· ἦν δὲ τῶν φυγάδων ἑνὸς Ξενο- 5
κλέους ἀδελφός· καὶ τῷ Ἀράτῳ προσαχθεὶς ὑπὸ τοῦ
Ξενοκλέους, ἔλεγε τοῦ τείχους, καθ' ὃν ὑπερβὰς αὐτὸς
ἐσώθη τόπον, ἐντὸς μὲν ὀλίγου δεῖν ἐπίπεδον εἶναι,
b προσπεφυκότα χωρίοις πετρώδεσι καὶ ὑψηλοῖς, τὸ δ'
4 ἔξωθεν ὕψος ὑπὸ κλιμάκων οὐ πάνυ ἀνέφικτον. ὡς δὲ 308 Z[1]
ταῦτ' ἤκουσεν ὁ Ἄρατος, ἐκπέμπει μετὰ τοῦ Ξενοκλέους 11
οἰκέτας ἰδίους δύο Σεύθαν τε καὶ Τέχνωνα κατασκεψο-
μένους τὸ τεῖχος, ἐγνωκὼς εἰ δύναιτο κρύφα καὶ πρὸς ἕνα
κίνδυνον ὀξέως τὸ πᾶν ἀναρρῖψαι μᾶλλον ἢ μακρῷ πολέμῳ
καὶ φανεροῖς ἀγῶσιν ἰδιώτης ἀντικαθίστασθαι πρὸς 15
5 τύραννον. ὡς δ' ἐπανῆλθον οἱ περὶ τὸν Ξενοκλέα, τοῦ μὲν
τείχους εἰληφότες μέτρα καὶ τοῦ τόπου τὴν φύσιν ἀπαγγέλ- 140 S
λοντες οὐκ ἄπορον οὐδὲ χαλεπήν, τὸ δὲ λαθεῖν προσελ-
θόντας ἐργῶδες εἶναι φάσκοντες ὑπὸ κηπουροῦ τινος
c κυναρίων, μικρῶν μέν, ἐκτόπως δὲ μαχίμων καὶ ἀπαρη- 20
γορήτων, εὐθὺς ἐνίστατο τὴν πρᾶξιν.

6. Ἡ μὲν οὖν τῶν ὅπλων παρασκευὴ συνήθης ἦν,
πάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν τότε κλωπείαις χρωμένων καὶ
καταδρομαῖς ἐπ' ἀλλήλους· τὰς δὲ κλίμακας Εὐφράνωρ
ὁ μηχανοποιὸς ἀναφανδὸν ἐπήξατο, τῆς τέχνης αὐτῷ τὸ 25
ἀνύποπτον διδούσης, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἦν τῶν φυγάδων.
2 ἄνδρας δ' αὐτῷ τῶν μὲν ἐν Ἄργει φίλων ἕκαστος †ἐξ
ὀλίγων δέκα παρέσχεν, αὐτὸς δὲ τῶν ἰδίων οἰκετῶν τριά-
κοντα καθώπλισεν. ἐμισθώσατο δὲ καὶ διὰ Πρώτου ⟨καὶ⟩
Ξενοφίλου τῶν ἀρχικλώπων οὐ πολλοὺς στρατιώτας, οἷς 30

[GΠ (= PR) L] 2 βουλομένου G, ευ supra scr. m. 2 || 10 πάνυ ἀνέφικτον hiant || 12 σεύθαν GL: σεῦθαν P σευθᾶν R[2] σευθαν R[1] || 18 ἄπορον GL: ἄβατον Π || 23 τότε om. L[1] | κλοπείαις G[2] κλωπίαις R[1] || 24 εὐφράνων G[1] εὐφάνωρ R || 27—28 ἕκαστος ἕξ, ὀλίγοι δέκα παρέσχον Sint. ἐξ ὀλίγων del. Zie. || 29 καὶ[1] om. G[1] | καὶ[2] add. Madvig (Ξενοφίλου πρώτου Anon.)

διεδόθη λόγος ὡς ἐπὶ τὰς ἵππους τὰς βασιλικὰς εἰς τὴν a. 251 d
Σικυωνίαν ἔξοδος ἔσοιτο. καὶ προεπέμφθησαν οἱ πολ-
λοὶ σποράδες ἐπὶ τὸν Πολυγνώτου πύργον, ἐκεῖ κελευ-
σθέντες περιμεῖναι. προεπέμφθη δὲ καὶ Καφισίας ὑπ' 3
5 αὐτοῦ μετὰ τεσσάρων ἄλλων εὐζώνος, οὓς ἔδει πρὸς τὸν
309 Z¹ κηπουρὸν ἀφικέσθαι σκοταίους, φάσκοντας ὁδοιπόρους
εἶναι, καὶ καταυλισαμένους αὐτόν τε συγκλεῖσαι καὶ τοὺς
κύνας· οὐ γὰρ ἦν ἄλλη παρελθεῖν. τὰς δὲ κλίμακας
διαλυτὰς οὔσας ἐμβαλόντες εἰς ἀχάνας καὶ κατακαλύψαν-
10 τες ἐφ' ἁμαξῶν προαπέστειλαν. ἐν τούτῳ δὲ κατασκόπων 4
τινῶν ἐν Ἄργει τοῦ Νικοκλέους φανέντων καὶ περιιέναι e
λεγομένων ἀδήλως καὶ παραφυλάττειν τὸν Ἄρατον, ἅμ'
ἡμέρᾳ προελθὼν καὶ φανερὸς ὢν ἐν ἀγορᾷ διέτριβε μετὰ
τῶν φίλων· εἶτ' ἀλειψάμενος ἐν τῷ γυμνασίῳ καὶ παρα-
15 λαβών τινας ἐκ τῆς παλαίστρας τῶν εἰωθότων πίνειν καὶ
ῥᾳθυμεῖν μετ' αὐτοῦ νεανίσκων ἀπῆγεν οἴκαδε· καὶ μετὰ
μικρὸν ἑωρᾶτο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ δι' ἀγορᾶς ὁ μὲν
στεφάνους φέρων, ὁ δὲ λαμπάδας ὠνούμενος, ὁ δὲ τοῖς
141 S εἰθισμένοις παρὰ πότον ψάλλειν καὶ αὐλεῖν γυναίοις
20 διαλεγόμενος. ταῦτα δ' οἱ κατάσκοποι πάνθ' ὁρῶντες 5
ἐξηπάτηντο καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀναγελῶντες ἔλεγον· „οὐδὲν
ἦν ἄρα τυράννου δειλότερον, εἰ καὶ Νικοκλῆς τηλικαύτην f
πόλιν ἔχων καὶ τοσαύτην δύναμιν ὀρρωδεῖ μειράκιον εἰς
ἡδονὰς καὶ πότους μεθημερινοὺς τὰ τῆς φυγῆς ἐφόδια
25 καταχρώμενον."

7. Οἱ μὲν οὖν οὕτω παραλογισθέντες ἀπηλλάγησαν.
ὁ δ' Ἄρατος εὐθὺς μετ' ἄριστον ἐξελθὼν καὶ συνάψας
πρὸς τὸν Πολυγνώτου πύργον τοῖς στρατιώταις εἰς
Νεμέαν προῆγεν, ὅπου τὴν πρᾶξιν ἐξέφηνε τοῖς πολλοῖς
30 τότε πρῶτον, ὑποσχέσεις τε καὶ παρακλήσεις ἐποιήσατο.
καὶ σύνθημα παραδοὺς Ἀπόλλωνα ὑπερδέξιον, προῆγεν 2 1030

[GΠ (= PR) L] 4 καφισίας corr. in καφησίας R², item p. 270, 4 ‖ 13 προσελθὼν: em. Sol. ‖ 16 ἀπῆγεν Sint.: ἀπῆρεν ‖ 20 ὁρῶντες πάντα L ‖ 29 προῆγεν Iunt.: προσῆγεν ‖ 30 τότε Sch.: τὸ δὲ ‖ 31 συνθήματα Π | [παρα]δοὺς Zie. | προῆγεν G: προσῆγεν ΠL

a. 251 ἐπὶ τὴν πόλιν, συμμέτρως τῇ περιφορᾷ τῆς σελήνης 310 Z[1]
ἐπιταχύνων καὶ πάλιν ἀνιεὶς τὴν πορείαν, ὥστε τῷ μὲν
φωτὶ χρῆσθαι καθ' ὁδόν, ἤδη δὲ δυομένης περὶ τὸν κῆπον
3 εἶναι πλησίον τοῦ τείχους. ἐνταῦθα Καφισίας ἀπήντησεν
αὐτῷ, τῶν μὲν κυναρίων οὐ κρατήσας – ἔφθη γὰρ 5
ἀποπηδήσαντα –, τὸν δὲ κηπουρὸν ἐγκεκλεικώς. ἀθύμους
δὲ τοὺς πλείστους γενομένους καὶ κελεύοντας ἀπαλλάττε-
σθαι παρεθάρρυνεν ὁ Ἄρατος, ὡς ἀπάξων ἂν οἱ κύνες
4 ἄγαν ἐνοχλῶσιν αὐτοῖς. ἅμα δὲ τοὺς τὰς κλίμακας φέροντας
προπέμψας, ὧν Ἔκδηλος ἡγεῖτο καὶ Μνασίθεος, αὐτὸς 10
b ἐπηκολούθει σχολαίως, ἤδη τῶν κυναρίων εὐτόνως
ὑλακτούντων καὶ συμπαρατρεχόντων τοῖς περὶ τὸν
Ἔκδηλον. οὐ μὴν ἀλλὰ προσέμειξάν τε τῷ τείχει καὶ
5 προσήρεισαν τὰς κλίμακας ἀσφαλῶς. ἀναβαινόντων δὲ
τῶν πρώτων, ὁ τὴν ἑωθινὴν φυλακὴν παραδιδοὺς ἐφώδευε 15
κώδωνι, καὶ φῶτα πολλὰ καὶ θόρυβος ἦν τῶν ἐπιπορευο-
μένων. οἱ δ' ὥσπερ εἶχον αὐτοῦ πτήξαντες ἐπὶ τῶν
κλιμάκων, τούτους μὲν οὐ χαλεπῶς ἔλαθον, ἄλλης δὲ
φυλακῆς ἐναντίας ταύτῃ προσερχομένης εἰς τὸν ἔσχατον 142 S
6 κίνδυνον ἦλθον. ὡς δὲ κἀκείνην διέφυγον παρελθοῦσαν, 20
c εὐθὺς ἀνέβαινον οἱ περὶ τὸν Μνασίθεον καὶ Ἔκδηλον, καὶ
τὰς ἑκατέρωθεν ὁδοὺς τοῦ τείχους διαλαβόντες, ἀπέστελλον
Τέχνωνα πρὸς Ἄρατον ἐπείγεσθαι κελεύοντες.

8. Ἦν δ' οὐ πολὺ διάστημα ἀπὸ τοῦ κήπου πρὸς τὸ
τεῖχος καὶ τὸν πύργον, ἐν ᾧ κύων μέγας ἐφρούρει θηρα- 25
τικός. αὐτὸς μὲν οὖν οὐκ ᾔσθετο τὴν ἔφοδον, εἴτε φύσει
νωθὴς ὢν εἴτε μεθ' ἡμέραν κατάκοπος γεγονώς. τῶν δὲ
τοῦ κηπουροῦ κυναρίων κάτωθεν ἐκκαλουμένων αὐτόν, 311 Z[1]
ὑπεφθέγγετο τυφλὸν καὶ ἄσημον τὸ πρῶτον, εἶτα μᾶλλον
2 ἐπέτεινε παρερχομένων· καὶ κατεῖχεν ἤδη πολὺς ὑλαγμὸς 30
d τὸ χωρίον, ὥστε τὸν πέραν φύλακα κραυγῇ μεγάλῃ

[GΠ (= PR) L] **1** συμμετρίως L[1] || **6** ἀθύμως G || **10** μνησίθεος L[1] || **11** εὐτόνως GL: ἐντόνως Π || **13** τε καὶ τῷ P || **16** ἀποπορευομένων Henry ap. Porter || **21** οἱ περὶ τὸν Μνασίθεον καὶ Ἔκδηλον Sint.: οἱ πρῶτοι μνασίθεος καὶ ἔκδηλος || **23** τεχνῶνα G[1]

πυνθάνεσθαι τοῦ κυνηγοῦ, πρὸς τίνα τραχέως οὕτως ὁ a. 251
κύων ὑλακτεῖ, καὶ μή τι γίνεται καινότερον. ὁ δ' ἀπὸ τοῦ 3
πύργου ⟨πρὸς⟩ αὐτὸν ἀντεφώνησε μηδὲν εἶναι δεινόν,
ἀλλὰ τὸν κύνα πρὸς τὸ φῶς τῶν τειχοφυλάκων καὶ τὸν ψόφον
5 τῶν κωδώνων παρωξύνθαι. τοῦτο μάλιστα τοὺς Ἀράτου
στρατιώτας ἐπέρρωσεν, οἰομένους τὸν κυνηγὸν ἐπικρύπτειν
κοινωνοῦντα τῇ πράξει, εἶναι δὲ πολλοὺς καὶ ἄλλους ἐν
τῇ πόλει τοὺς συνεργοῦντας. οὐ μὴν ἀλλὰ τῷ τείχει 4
προσβαλόντων, χαλεπὸς ἦν ὁ κίνδυνος καὶ μῆκος ἐλάμ-
10 βανε, τῶν κλιμάκων κραδαινομένων, εἰ μὴ καθ' ἕνα καὶ
σχολαίως ἀναβαίνοιεν· ἡ δ' ὥρα κατήπειγεν, ἤδη φθεγ- e
γομένων ἀλεκτρυόνων καὶ ὅσον οὔπω τῶν ἐξ ἀγροῦ τι
φέρειν εἰωθότων πρὸς ἀγορὰν ἐπερχομένων. διὸ καὶ 5
σπεύδων ὁ Ἄρατος ἀνέβαινε, τεσσαράκοντα τῶν πάντων
15 ἀναβεβηκότων πρὸ αὐτοῦ· καὶ προσδεξάμενος ἔτι τῶν
κάτωθεν ὀλίγους, ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ τυράννου καὶ τὸ
στρατήγιον ἀνῆλθεν· ἐνταῦθα γὰρ οἱ μισθοφόροι παρ-
ενυκτέρευον. ἄφνω δ' ἐπιπεσὼν αὐτοῖς καὶ συλλαβὼν
143 S ἅπαντας, οὐδένα δ' ἀποκτείνας, εὐθὺς διεπέμπετο πρὸς
20 τοὺς φίλους ἀνακαλούμενος ἕκαστον ἀπ' οἰκίας. καὶ συν- 6
δραμόντων πανταχόθεν, ἡμέρα μὲν ὑπέλαμπεν ἤδη καὶ
312 Z[1] τὸ θέατρον ἦν ὄχλου μεστόν, ἔτι πρὸς τὴν ἄδηλον αἰωρου- f
μένων φήμην καὶ σαφὲς οὐδὲν εἰδότων ὑπὲρ τῶν πραt-
τομένων, πρίν γε δὴ προελθὼν ὁ κῆρυξ εἶπεν, ὡς Ἄρατος
25 ὁ Κλεινίου παρακαλεῖ τοὺς πολίτας ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν.

9. Τότε δὲ πιστεύσαντες ἥκειν ἃ πάλαι προσεδόκων,
ὥρμησαν ἀθρόοι πρὸς τὰς θύρας τοῦ τυράννου πῦρ
ἐπιφέροντες. ἤρθη δὲ φλὸξ μεγάλη καὶ καταφανὴς μέχρι
Κορίνθου τῆς οἰκίας ἀναφθείσης, ὥστε θαυμάσαντας τοὺς

[GΠ (= PR) L] 1—2 ὁ κύων om. P || 2 γένηται (an γείνηται?) G[1] || 3 πρὸς αὐτὸν Anon. et Steph.: αὐτὸν Π αὐτῷ GL (ἀπὸ τοῦ πύργου αὐτῷ del. Sint.) || 5 τῶν κωδώνων G[1] ante ras.: τοῦ κώδωνος G[2] in ras. et ΠL | παρωξύνθαι G: παρωξύνεσθαι R[1] παροξύνεσθαι R[2]PL || 13 εἰωθότων φέρειν P || 17 ἀνῆλθεν Cor.: ἐπῆλθεν ΠG[1]L[2] ἐπανῆλθεν L[1]G[2] || 23 εἰδότων R[2] in ras.: εἰδότος R[1]PGL || 24 προσ-ελθὼν P || 26 δὲ] δὴ P || 28 εἰσφέροντες P

a. 251 1031 ἐν Κορίνθῳ παρὰ μικρὸν ὁρμῆσαι πρὸς τὴν βοήθειαν.
2 ὁ μὲν οὖν Νικοκλῆς ἔλαθε διά τινων ὑπονόμων ὑπεκδὺς
καὶ ἀποδρὰς ἐκ τῆς πόλεως, οἱ δὲ στρατιῶται καταπαύ-
σαντες μετὰ τῶν Σικυωνίων τὸ πῦρ διήρπαζον τὴν οἰκίαν,
καὶ οὔτε ταῦτ' ἐκώλυσεν ὁ Ἄρατος, τά τε λοιπὰ χρήματα 5
3 τῶν τυράννων εἰς μέσον ἔθηκε τοῖς πολίταις. ἀπέθανε δ'
οὐδεὶς οὐδ' ἐτρώθη τὸ παράπαν τῶν ἐπελθόντων οὐδὲ τῶν
πολεμίων, ἀλλὰ καθαρὰν καὶ ἄθικτον αἵματος ἐμφυλίου
τὴν πρᾶξιν ἡ τύχη διεφύλαξε.

4 Κατήγαγε δὲ φυγάδας, τοὺς μὲν ὑπὸ Νικοκλέους ἐκ- 10
b πεπτωκότας ὀγδοήκοντα, τοὺς δ' ἐπὶ τῶν ἔμπροσθεν τυ-
ράννων οὐκ ἐλάττους πεντακοσίων, οἷς μακρὰ μὲν ἡ
5 πλάνη καὶ ὁμοῦ τι πεντηκονταετὴς ἐγεγόνει. κατελθόντες
δ' οἱ πλεῖστοι πένητες, ὧν κύριοι πρότερον ἦσαν ἐπ-
ελαμβάνοντο, καὶ βαδίζοντες ἐπὶ τὰ χωρία καὶ τὰς οἰκίας 15
δεινὴν ἀπορίαν τῷ Ἀράτῳ παρεῖχον, ἐπιβουλευομένην
μὲν ἔξωθεν καὶ φθονουμένην ὑπ' Ἀντιγόνου τὴν πόλιν 313 Z[1]
ὁρῶντι διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ταραττομένην δ' ὑφ' αὑτῆς
6 καὶ στασιάζουσαν. ὅθεν ἐκ τῶν παρόντων ἄριστα κρίνας
προσέμειξεν αὐτὴν φέρων τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ Δωριεῖς ὄντες 144 S
c ὑπέδυσαν ἑκουσίως ὄνομα καὶ πολιτείαν τὴν Ἀχαιῶν, οὔτ' 21
ἀξίωμα λαμπρὸν οὔτε μεγάλην ἰσχὺν ἐχόντων τότε. μι-
κροπολῖται γὰρ ἦσαν οἱ πολλοί, καὶ γῆν οὔτε χρηστὴν
οὔτ' ἄφθονον ἐκέκτηντο, καὶ θαλάττῃ προσῴκουν ἀλι-
μένῳ, τὰ πολλὰ κατὰ ῥαχίας ἐκφερομένῃ πρὸς τὴν ἤπει- 25
7 ρον. ἀλλὰ μάλιστα δὴ διέδειξαν οὗτοι τὴν Ἑλληνικὴν
ἀλκὴν ἀπρόσμαχον οὖσαν, ὁσάκις τύχοι κόσμου καὶ συν-
τάξεως ὁμοφρονούσης καὶ νοῦν ἔχοντος ἡγεμόνος, οἳ τῆς
μὲν πάλαι τῶν Ἑλλήνων ἀκμῆς οὐδὲν ὡς εἰπεῖν μέρος
ὄντες, ἐν δὲ τῷ τότε μιᾶς ἀξιολόγου πόλεως σύμπαντες 30
ὁμοῦ δύναμιν οὐκ ἔχοντες, εὐβουλίᾳ καὶ ὁμονοίᾳ, καὶ

[GΠ (= PR) L] 2 ὑπεκδὺς LG[2]: ὑπεισδὺς ante ras. videtur habuisse G[1] ὑπε(εισ)κδὺς Π || 4 ἀνήρπαζον G[1] || 5 οὔτε Cor.: οὐδὲ || 11 ἐπὶ] ὑπὸ Anon. || 13 τι om. P || 18 ὑπ' αὐτῆς Π || 21 ἀκουσίως E. Curtius || 30 τότε ⟨χρόνῳ⟩ Zie.

ὅτι τῷ πρώτῳ κατ' ἀρετὴν ἐδύναντο μὴ φθονεῖν, ἀλλὰ a. 251 d
πείθεσθαι καὶ ἀκολουθεῖν, οὐ μόνον αὐτοὺς ἐν μέσῳ
πόλεων καὶ δυνάμεων τηλικούτων καὶ τυραννίδων διεφύ-
λαξαν ἐλευθέρους, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὡς
5 πλείστους ἐλευθεροῦντες καὶ σῴζοντες διετέλουν.

10. Ἦν δ' Ἄρατος τῷ τρόπῳ πολιτικός, μεγαλόφρων,
ἀκριβέστερος εἰς τὰ κοινὰ μᾶλλον τῶν ἰδίων, πικρῶς
μισοτύραννος, ἔχθρας ὅρῳ καὶ φιλίας ἀεὶ τῷ κοινῷ συμ-
φέροντι χρώμενος. ὅθεν οὐχ οὕτως δοκεῖ γεγονέναι φί- 2
10 λος ἀκριβής, ὡς ἐχθρὸς εὐγνώμων καὶ πρᾶος, ὑπὸ τῆς
314 Z¹ πολιτείας ἐπ' ἀμφότερα τῷ καιρῷ ⟨συμ⟩μεταβαλλόμενος,
ὁμονοίας ἐθνῶν καὶ κοινωνίας πόλεων καὶ συνεδρίου καὶ e
θεάτρου μίαν φωνὴν ἀφιέντος ὡς οὐδενὸς ἄλλου τῶν
καλῶν ἐραστής, πολέμῳ καὶ ἀγῶνι χρήσασθαι φανερῶς
15 ἀθαρσὴς καὶ δύσελπις, κλέψαι δὲ πράγματα καὶ συσκευά-
σασθαι κρύφα πόλεις καὶ τυράννους ἐπηβολώτατος. διὸ καὶ 3
πολλὰ τῶν ἀνελπίστων κατορθώσας ἐν οἷς ἐτόλμησεν, οὐκ
ἐλάττονα δοκεῖ τῶν δυνατῶν ἐγκαταλιπεῖν δι' εὐλάβειαν.
οὐ γὰρ μόνον ὡς ἔοικε θηρίων τινῶν ὄψεις, ἐνεργοὶ διὰ σκό- 4
145 S τους οὖσαι, μεθ' ἡμέραν ἀποτυφλοῦνται ξηρότητι καὶ
21 λεπτότητι τῆς περὶ τὸν ὀφθαλμὸν ὑγρότητος, μὴ φερού-
σης τὴν πρὸς τὸ φῶς σύγκρασιν, ἀλλὰ καὶ δεινότης τίς f
ἐστιν ἀνθρώπου καὶ σύνεσις ἐν τοῖς ὑπαίθροις καὶ διακε-
κηρυγμένοις εὐτάρακτος φύσει, πρὸς δὲ τὰς ἐπικρύφους
25 καὶ λαθραίους ἀναθαρσοῦσα πράξεις. τὴν δὲ τοιαύτην 5
ἀνωμαλίαν ἔνδεια λόγου φιλοσόφου περὶ τὰς εὐφυΐας
ἀπεργάζεται, τὴν ἀρετὴν ὥσπερ καρπὸν αὐτοφυῆ καὶ

Cap. 10 Polyb. 4, 8, 1 sq. 19, 11. 5, 12, 7 (Suda s. v. Ἄρατος)

[GΠ (= PR) L] **1** ἐδύναντο] ἐβούλοντο Mittelhaus ‖ **3** πόλεως L ‖ **5** ἐλευθερίους L ‖ **7** πικρῶς G¹R¹L²: πικρὸς G²R²PL ‖ **11** μεταβαλλόμενος: em. Zie. ‖ **12** πόλεων ⟨αἴτιος⟩ Rei., etiam plura excidisse arbitratus; immo genetivi ὁμονοίας — ἄλλου ex ἐραστής pendent nec quicquam corruptum | πόλεως L ‖ **13** ἄλλου Cor.: ἀλλ' ἢ (λα) codd. ‖ **16** ἐπηβολώτατος GL: ἐπιβουλότατος Π ‖ **18** εὐσέβειαν Π ‖ **22** τὴν] τῆς L¹ ‖ **23** ὑπαίθροις GL: ὑπαιθρίοις Π ‖ **25** λαθραίας L

1082 *ἀγεώργητον ἐκφερούσας δίχα τῆς ἐπιστήμης. ταῦτα μὲν*
οὖν ἐξεταζέσθω τοῖς παραδείγμασιν.

11. *Ὁ δ' Ἄρατος ἐπεὶ κατέμειξε τοῖς Ἀχαιοῖς ἑαυτὸν*
καὶ τὴν πόλιν, ἐν τοῖς ἱππεῦσι στρατευόμενος ἠγαπᾶτο
δι' εὐπείθειαν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, ὅτι καίπερ συμβολὰς 5
τῷ κοινῷ μεγάλας δεδωκὼς τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καὶ τὴν
τῆς πατρίδος δύναμιν, ὡς ἑνὶ τῶν ἐπιτυχόντων χρῆσθαι
παρεῖχεν αὐτῷ τὸν ἀεὶ στρατηγοῦντα τῶν Ἀχαιῶν, εἴτε 315 Z[1]
Δυμαῖος εἴτε Τριταιεὺς εἴτε μικροτέρας τινὸς ὧν τύχοι
2 *πόλεως. ἧκε δ' αὐτῷ καὶ χρημάτων δωρεὰ παρὰ τοῦ βα-* 10
σιλέως πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα. ταῦτ' ἔλαβε μὲν ὁ Ἄρα-
τος, λαβὼν δὲ τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις ἐπέδωκεν ἀπορου-
b *μένοις εἴς τε τἆλλα καὶ λύτρωσιν αἰχμαλώτων.*

a. 250? **12.** *Ἐπεὶ δ' οἱ φυγάδες ἦσαν ἀπαρηγόρητοι τοῖς*
ἔχουσι τὰς κτήσεις ἐνοχλοῦντες, ἥ τε πόλις ἐκινδύνευεν 15
ἀνάστατος γενέσθαι, μίαν ὁρῶν ἐλπίδα τὴν Πτολεμαίου
φιλανθρωπίαν, ὥρμησεν ἐκπλεῦσαι καὶ δεηθῆναι τοῦ
βασιλέως, ὅπως αὐτῷ χρήματα συμβάληται πρὸς τὰς
2 *διαλύσεις. ἀνήχθη μὲν οὖν ἀπὸ Μεθώνης ὑπὲρ Μαλέας,*
ὡς τῷ διὰ πόρου δρόμῳ χρησόμενος. πρὸς δὲ μέγα πνεῦμα 20
καὶ πολλὴν θάλασσαν ἐκ πελάγους κατιοῦσαν ἐνδόντος
τοῦ κυβερνήτου, παραφερόμενος μόλις ἥψατο τῆς Ὑδρίας
c 3 *πολεμίας οὔσης· ἐκρατεῖτο γὰρ ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ φυ-* 146 S
λακὴν εἶχεν· ἣν φθάσας ἀπέβη, καὶ τὴν ναῦν καταλιπὼν
ἀπεχώρησε μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης, ἔχων ἕνα τῶν φίλων 25
σὺν αὐτῷ Τιμάνθη, καὶ καταβαλόντες ἑαυτοὺς εἴς τινα
4 *τόπον ὕλης γέμοντα χαλεπῶς ἐνυκτέρευον. ὀλίγῳ δ'*
ὕστερον ὁ φρούραρχος ἐπελθὼν καὶ ζητῶν τὸν Ἄρατον,

Cap. 12—15 Cic. de off. 2, 81 sq.

[G*Π* (= PR) L] **1** *ἐκφέρουσα*: em. Emp. || **5** *συμβουλὰς* **P** || **8** *αὑτὸν τῷ ἀεὶ στρατηγοῦντι* Sint. || **9** *τριταιεὺς* **G**[2]: *τριτεεὺς* **G**[1] et ante ras. **R** *τριτεὺς* **PL** et post ras. **R** || **11** *μὲν ἔλαβεν* **G** || **13** *εἴς τε*] *εἴτε* **L**[1] | *τῶν αἰχμαλώτων* **P** || **17** *ἐπιπλεῦσαι* **L** || **19** *μοθώνης*: em. Iunt. | *μαλαίας* **G**, a m. 2 in ras. correctus || **22** *ἀδρίας*: em. Bergk, cf. Beloch Griech. Gesch.[2] 4, 2, 573 || **26** *τιμάνθη* **GPR**[1]**L**: *τιμάνθην* **R**[2]

ὑπὸ τῶν θεραπόντων ἐξηπατήθη τῶν ἐκείνου, δεδι- a. 250?
δαγμένων λέγειν ὡς εὐθὺς ἀποδρὰς εἰς Εὔβοιαν ἐξέπλευσε.
316 Z[1] τὰ μέντοι κομιζόμενα καὶ τὴν ναῦν καὶ τοὺς θεράποντας
ἀπέφηνε πολέμια καὶ κατέσχε. μετὰ δ' ἡμέρας οὐ πολ- 5
5 λὰς ἐν ἀπόροις ὄντι τῷ Ἀράτῳ γίνεταί τις εὐτυχία, Ῥω- d
μαϊκῆς νεὼς παραβαλούσης κατὰ τὸν τόπον, ἐν ᾧ τὰ
μὲν ἐπὶ σκοπὴν ἀνιών, τὰ δὲ κρυπτόμενος διῆγεν. ἔπλει
μὲν οὖν ἡ ναῦς εἰς Συρίαν, ἐπέβη δὲ πείσας τὸν ναύκληρον
ἄχρι Καρίας διακομισθῆναι· καὶ διεκομίσθη κινδύνοις
10 αὖθις οὐκ ἐλάττοσι χρησάμενος κατὰ θάλατταν. ἐκ δὲ 6
Καρίας χρόνῳ πολλῷ περαιωθεὶς εἰς Αἴγυπτον, πατρόθεν
τε τῷ βασιλεῖ διακειμένῳ πρὸς αὐτὸν οἰκείως ἐνέτυχε καὶ
τεθεραπευμένῳ γραφαῖς καὶ πίναξιν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος,
ἐν οἷς κρίσιν ἔχων οὐκ ἄμουσον ὁ Ἄρατος ἀεί τι τῶν
15 τεχνικῶν καὶ περιττῶν, μάλιστα δὲ Παμφίλου καὶ
Μελάνθου, συνάγων καὶ κτώμενος ἀπέστελλεν. e

13. Ἤνθει γὰρ ἔτι δόξα τῆς Σικυωνίας μούσης καὶ
χρηστογραφίας, ὡς μόνης ἀδιάφθορον ἐχούσης τὸ καλόν,
ὥστε καὶ Ἀπελλῆν ἐκεῖνον ἤδη θαυμαζόμενον ἀφικέσθαι
20 καὶ συγγενέσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἐπὶ ταλάντῳ, τῆς δόξης
μᾶλλον ἢ τῆς τέχνης δεόμενον μεταλαβεῖν. διὸ τὰς μὲν 2
ἄλλας εἰκόνας τῶν τυράννων ἀνεῖλεν εὐθὺς ὁ Ἄρατος ὅτε
τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε, περὶ δὲ τῆς Ἀριστράτου τοῦ κατὰ
Φίλιππον ἀκμάσαντος ἐβουλεύσατο πολὺν χρόνον. ἐγράφη
25 μὲν γὰρ ὑπὸ [πάντων] τῶν περὶ τὸν Μέλανθον ἅρματι
147 S 317 Z[1] νικηφόρῳ παρεστὼς ὁ Ἀρίστρατος, Ἀπελλοῦ συνεφαψαμέ-
νου τῆς γραφῆς, ὡς Πολέμων ὁ περιηγητὴς (FHG III 120) f
ἱστόρηκεν. ἦν δὲ τὸ ἔργον ἀξιοθέατον, ὥστε γνάμπτεσθαι 3

19 Plin. n. h. 35, 76 || 23 Demosth. 18, 48. 295 Plin. n. h. 35, 109

[GΠ (= PR) L] 4 οὐ om. P || 6 παραβαλλούσης L[1], deinde alt. λ erasa et iterum inserta a m. 2 | τόπον] πόντον L[1] || 7 ἐπὶ σκοπὴν ΠL: ἐπισκοπεῖν G || 8 ναύκληρον, αυ in ras. m. 2, G || 11 πατρόθεν Zie. cl. Pomp. 6, 1: αὐτόθεν || 12 τε om. P || 13 τεθεραπευμένῳ G: θεραπευομένῳ ΠL || 17 τῆς om. L || 18 μόνην G[1] | ἀδιάφορον L[1] || 23 ἐλευθέρωσε G | τοῦ G: om. ΠL || 25 πάντων del. Cor. | τῶν om. G || 26 ὁ ἀρίστρατος G[t]ΠL[2]: ὁ ἄρατος L[1] et G[2] in mg. || 28 γνάμπτεσθαι GR[1]L: γνάπτεσθαι P κάμπτεσθαι R[2]

τὸν Ἄρατον ὑπὸ τῆς τέχνης, αὖθίς τε μίσει τῷ πρὸς τοὺς
4 τυράννους ἐξαγόμενον κελεύειν καθαιρεῖν. τὸν οὖν ζωγράφον Νεάλκη φίλον ὄντα τοῦ Ἀράτου παραιτεῖσθαί φασι καὶ δακρύειν, ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, εἰπεῖν ὅτι τοῖς τυράννοις πολεμητέον, οὐ τοῖς τῶν τυράννων· „ἐάσωμεν οὖν τὸ 5
1033 ἅρμα καὶ τὴν Νίκην, αὐτὸν δέ σοι παρέξω τὸν Ἀρίστρατον
5 ἐγὼ παραχωροῦντα τοῦ πίνακος." ἐπιτρέψαντος οὖν τοῦ Ἀράτου, διήλειφεν ὁ Νεάλκης τὸν Ἀρίστρατον, εἰς δὲ τὴν χώραν φοίνικα μόνον ἐνέγραψεν, ἄλλο δ' οὐδὲν ἐτόλμησε παραβαλεῖν· τοὺς δὲ πόδας ἐξαλειφομένου τοῦ Ἀριστρά- 10
6 του διαλαθεῖν ὑπὸ τὸ ἅρμα λέγουσιν. ἔκ τε δὴ τούτων ὁ Ἄρατος ἠγαπᾶτο, καὶ διδοὺς πεῖραν ἔτι μᾶλλον ἥψατο τοῦ βασιλέως, καὶ δωρεὰν ἔλαβε τῇ πόλει πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ τούτων τεσσαράκοντα μὲν εὐθὺς μεθ' ἑαυτοῦ κομίζων εἰς Πελοπόννησον κατῆρε, τὰ 15 δὲ λοιπὰ διελὼν εἰς δόσεις ὁ βασιλεὺς ὕστερον κατὰ μέρος
b ἀπέστειλεν.

14. Ἦν μὲν οὖν μέγα καὶ τὸ χρήματα τοσαῦτα πορίσαι τοῖς πολίταις, ὅσων μικρὸν μέρος ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ δημαγωγοὶ λαμβάνοντες παρὰ βασιλέων ἠδίκουν καὶ 20 κατεδουλοῦντο καὶ προέπινον αὐτοῖς τὰς πατρίδας, μεῖζον δ' ἡ διὰ τῶν χρημάτων τούτων κατασκευασθεῖσα τοῖς μὲν ἀπόροις πρὸς τοὺς πλουσίους διάλυσις καὶ ὁμόνοια, τῷ δὲ δήμῳ παντὶ σωτηρία καὶ ἀσφάλεια, θαυμα- 318 Z[1] στὴ δ' ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἐν δυνάμει τοσαύτῃ μετριότης. 25
2 ἀποδειχθεὶς γὰρ αὐτοκράτωρ διαλλακτὴς καὶ κύριος ὅλως ἐπὶ τὰς φυγαδικὰς οἰκονομίας, μόνος οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλὰ
c πεντεκαίδεκα τῶν πολιτῶν προσκατέλεξεν ἑαυτῷ, μεθ' ὧν πόνῳ πολλῷ καὶ μεγάλαις πραγματείαις κατειργάσατο καὶ συνήρμοσε φιλίαν καὶ εἰρήνην τοῖς πολίταις. 30 148 S
3 ἐφ' οἷς οὐ μόνον κοινῇ σύμπαντες οἱ πολῖται τιμὰς

[**GΠ** (= **PR**) **L**] **1** τε] δὲ Zie. || **2** κελεύει **G**[1] || **3** φησὶ **Π** || **8** διήλειφεν Vulc.: διείληφεν codd. διήλειψεν Anon. ἐξήλειψεν Cob. || **11** τε om. **P** || **12** διδοὺς ⟨ἑαυτοῦ⟩ Zie. || **14** καὶ[1] om. **P** || **19** ὅσων **Π**: ὅσον **GL** | μικρὸν **L**: σμικρὸν **GΠ** || **22** μεῖζον Paris. 1672 et Rei.: μείζων || **23** τοῖς πλουσίοις **Π** (in **R** corr. m. 2)

ἀπέδοσαν αὐτῷ πρεπούσας, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν οἱ φυγάδες εἰκόνα χαλκῆν ἀναστήσαντες ἐπέγραψαν τόδε τὸ ἐλεγεῖον (150 Preger)·

βουλαὶ μὲν καὶ ἄεθλα καὶ ἁ περὶ Ἑλλάδος ἀλκά 4
5 τοῦδ' ἀνδρὸς στάλᾳ πλάθεται Ἡρακλέους·
ἄμμες δ' εἰκόν' Ἄρατε τεὰν νόστοιο τυχόντες
στάσαμεν ἀντ' ἀρετᾶς ἠδὲ δικαιοσύνας,
σωτῆρος σωτῆρσι θεοῖς, ὅτι πατρίδι τᾷ σᾷ
δᾶμον ἴσον θείαν τ' ὤπασας εὐνομίαν. d

10 **15.** Ταῦτα διαπραξάμενος ὁ Ἄρατος τοῦ μὲν πολιτικοῦ φθόνου μείζων ἐγεγόνει διὰ τὰς χάριτας· Ἀντίγονος δ' ὁ βασιλεὺς ἀνιώμενος ἐπ' αὐτῷ, καὶ βουλόμενος ἢ μετάγειν ὅλως τῇ φιλίᾳ πρὸς αὑτὸν ἢ διαβάλλειν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ἄλλας τε φιλανθρωπίας ἐνεδείκνυτο μὴ 15 πάνυ προσιεμένῳ, καὶ θύων θεοῖς ἐν Κορίνθῳ μερίδας εἰς Σικυῶνα τῷ Ἀράτῳ διέπεμπε. καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον 2 ἑστιωμένων πολλῶν εἰς μέσον φθεγξάμενος „ᾤμην" ἔφη 319 Z¹ „τὸν Σικυώνιον τοῦτον νεανίσκον ἐλευθέριον εἶναι τῇ φύσει μόνον καὶ φιλοπολίτην· ὁ δὲ καὶ βίων ἔοικε καὶ e 20 πραγμάτων βασιλικῶν ἱκανὸς εἶναι κριτής. πρότερον γὰρ 3 ἡμᾶς ὑπερεώρα, ταῖς ἐλπίσιν ἔξω βλέπων, καὶ τὸν Αἰγύπτιον ἐθαύμαζε πλοῦτον, ἐλέφαντας καὶ στόλους καὶ αὐλὰς ἀκούων, νυνὶ δ' ὑπὸ σκηνὴν ἑωρακὼς πάντα τὰ ἐκεῖ πράγματα τραγῳδίαν ὄντα καὶ σκηνογραφίαν, ὅλος 25 ἡμῖν προσκεχώρηκεν. αὐτός τ' οὖν ἀποδέχομαι τὸ μειράκιον ἐγνωκὼς εἰς ἅπαντα χρῆσθαι, καὶ ὑμᾶς ἀξιῶ φίλον νομίζειν." τούτους τοὺς λόγους ὑπόθεσιν λαβόντες οἱ 4 φθονεροὶ καὶ κακοήθεις, διημιλλῶντο ταῖς ἐπιστολαῖς

[GΠ (= PR) L] 2 ἐπέγραφον G¹ || 5 στᾶλαι ΠL² τάλαι G¹ τἄλλα L¹G² στάλαις Anon. || 6 ἄμμες GL: ἅμεις Π, sed alt. μ supra scr. R² || 7 ἀρετῆς GP || 9 δᾶμον ἴσον (= τὴν τῶν πολιτῶν ἰσότητα) Rei.: δαίμονισον G¹P¹ δαίμονι σὸν R¹ δαίμον' ἴσον LP² δαίμον' ἴσον G² Wil. δαίμονι σῶ R² δαιμόνιον Zeitz ἁρμονίαν Jacobs Zie. cl. p. 265, 11 et Lyc. 27, 8 | εὐνομίαν G²ΠL: εὐδαιμονίαν G¹ || 18 ἐλεύθερον P || 19 βίον Π (sed corr. P²) || 24 ὅλως L || 25 προκεχώρηκεν L¹ || 26 εἰς del. Herw.

⟨πρὸς⟩ ἀλλήλους, πολλὰ καὶ δυσχερῆ κατὰ τοῦ Ἀράτου
f τῷ Πτολεμαίῳ γράφοντες, ὥστε κἀκεῖνον ἐγκαλοῦντα 149 S
5 πέμψαι. ταῖς μὲν οὖν περιμαχήτοις καὶ διαπύρῳ τοξευομέναις ἔρωτι φιλίαις βασιλέων καὶ τυράννων τοσοῦτον προσῆν φθόνου καὶ κακοηθείας. 5

a. 245 **16.** Ὁ δ' Ἄρατος αἱρεθεὶς στρατηγὸς τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, τὴν μὲν ἀντιπέρας Λοκρίδα καὶ Καλυδωνίαν ἐπόρθησε, Βοιωτοῖς δὲ μετὰ μυρίων στρατιωτῶν βοηθῶν, ὑστέρησε τῆς μάχης, ἣν ὑπ' Αἰτωλῶν περὶ Χαιρώνειαν
1034 ἡττήθησαν, Ἀβοιοκρίτου τε τοῦ βοιωτάρχου καὶ χιλίων 10 σὺν αὐτῷ πεσόντων.

a. 243 2 Ἐνιαυτῷ δ' ὕστερον αὖθις στρατηγῶν, ἐνίστατο τὴν περὶ τὸν Ἀκροκόρινθον πρᾶξιν, οὐ Σικυωνίων οὐδ' Ἀχαιῶν κηδόμενος, ἀλλὰ κοινήν τινα τῆς Ἑλλάδος ὅλης τυραννίδα, τὴν Μακεδόνων φρουράν, ἐκεῖθεν ἐξελάσαι 320 Z¹
3 διανοούμενος. Χάρης μὲν γὰρ ὁ Ἀθηναῖος ἔν τινι μάχῃ 16 πρὸς τοὺς βασιλέως στρατηγοὺς εὐτυχήσας, ἔγραψε τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, ὡς νενικήκοι τῆς ἐν Μαραθῶνι
4 μάχης ἀδελφήν· ταύτην δὲ τὴν πρᾶξιν οὐκ ἂν ἁμάρτοι
b τις ἀδελφὴν προσειπὼν τῆς Πελοπίδου τοῦ Θηβαίου καὶ 20 Θρασυβούλου τοῦ Ἀθηναίου τυραννοκτονίας, πλὴν ὅτι τῷ μὴ πρὸς Ἕλληνας, ἀλλ' ἐπακτὸν ἀρχὴν γεγονέναι καὶ
5 ἀλλόφυλον αὕτη διήνεγκεν. ὁ μὲν γὰρ Ἰσθμὸς ἐμφράσσων τὰς θαλάσσας εἰς ταὐτὸ συνάγει τῷ τόπῳ καὶ συνάπτει τὴν ἤπειρον ἡμῶν, ὁ δ' Ἀκροκόρινθος, ὑψηλὸν ὄρος ἐκ 25 μέσης ἀναπεφυκὸς τῆς Ἑλλάδος, ὅταν λάβῃ φρουράν,

6 Polyb. 20, 4 Paus. 2, 8, 4 || 16 schol. Demosth. 4, 19 || 23 cf. Strab. 8, 361. 379

[GΠ (= PR) L] 1 ⟨πρὸς⟩ ἀλλήλους Rei. (cf. Plut. Anton. 56, 9 Cic. 4, 7 Mar. 7, 3 Caes. 57, 2 mor. 817 d): ἀλλήλους GL καὶ ἀλλήλους Π (sed καὶ eras. in R) ἀλλήλοις (cf. Caes. 42, 2 Them. 5, 4) Steph. et vulg. || 3 διαπύροις: em. Salvinius Wil. || 3.4 τοξευομένας – φιλίας L¹ || 4 ἔρωσι Anon. || 9 χαιρωνίαν G¹ || 10 ἀβοιοκρίτου L: ἀβαιωκρίτου cet. Ἀβαιόκριτος Kumanudes (Ἀθήναιον III 168) (ἀμαιόκριτος Polyb.) || 14 ὅλην L || 18 μαρανθῶνι G || 22 ἐπακτὴν P || 23 ἐνφράσσων Π ἐμφράσων L¹ || 24 τάυτόν, sed ν postea erasa, G || 26 ἀναπεφυκὸς G: ἀναπεφυκὼς Π L

ἐνίσταται καὶ ἀποκόπτει τὴν ἐντὸς Ἰσθμοῦ πᾶσαν ἐπιμειξιῶν τε καὶ παρόδων καὶ στρατειῶν ἐργασίας τε κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ἕνα κύριον ποιεῖ καὶ ἄρχοντα τὸν 6 κατέχοντα φρουρᾷ τὸ χωρίον, ὥστε μὴ παίζοντα δοκεῖν c
5 τὸν νεώτερον Φίλιππον, ἀλλ' ἀληθῶς ἑκάστοτε πέδας τῆς Ἑλλάδος τὴν Κορινθίων πόλιν προσαγορεύειν.

150 S **17.** Πᾶσι μὲν οὖν περιμάχητος ἦν ὁ τόπος ἀεὶ καὶ βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις, ἡ δ' Ἀντιγόνου σπουδὴ περὶ αὐτὸν οὐδὲν ἀπέλειπε πάθει τῶν ἐμμανεστάτων ἐρώτων,
10 ἀλλ' ὅλος ἀνήρτητο ταῖς φροντίσιν, ὅπως ἀφαιρήσεται δόλῳ τοὺς ἔχοντας, ἐπεὶ φανερῶς ἀνέλπιστος ἦν ἡ ἐπι-
321 Z[1] χείρησις. Ἀλεξάνδρου γὰρ ὑφ' ὃν τὸ χωρίον ἦν ἀποθα- 2 νόντος (ὡς λέγεται) φαρμάκοις ὑπ' αὐτοῦ, Νικαίας δὲ τῆς ἐκείνου γυναικὸς ἐπὶ τῶν πραγμάτων γενομένης καὶ
15 φυλαττούσης τὸν Ἀκροκόρινθον, εὐθὺς ὑποπέμπων Δημή- d τριον τὸν υἱὸν αὐτῇ, καὶ γλυκείας ἐλπίδας ἐνδιδοὺς γάμων βασιλικῶν καὶ συμβιώσεως πρὸς οὐκ ἀηδὲς ἐντυχεῖν γυναικὶ πρεσβυτέρᾳ μειράκιον, αὐτὴν μὲν ᾑρήκει, τῷ παιδὶ χρησάμενος ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῶν δελεασμάτων ἐπ' αὐτῇ,
20 τὸν δὲ τόπον οὐ προϊεμένης, ἀλλ' ἐγκρατῶς φυλαττούσης, 3 ἀμελεῖν προσποιούμενος ἔθυε γάμους αὐτῶν ἐν Κορίνθῳ, a.245/4 καὶ θέας ἐπετέλει καὶ πότους συνῆγε καθ' ἡμέραν, ὡς ἄν τις μάλιστα παίζειν καὶ σχολάζειν τὴν διάνοιαν ὑφ' ἡδονῆς καὶ φιλοφροσύνης ἀφεικώς. ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἦν, ᾄδοντος 4
25 Ἀμοιβέως ἐν τῷ θεάτρῳ, παρέπεμπε τὴν Νίκαιαν αὐτὸς e ἐπὶ τὴν θέαν ἐν φορείῳ κεκοσμημένῳ βασιλικῶς, ἀγαλλομένην τε τῇ τιμῇ καὶ πορρωτάτω τοῦ μέλλοντος οὖσαν.

Cap. 17 Polyaen. 4, 6, 1

[GΠ (= PR) L] 2 στρατειῶν] στρατ*εί*ῶν Π στρατιῶν GL || 3 ⟨πάντων⟩ κύριον Reiske | καὶ ἄρχοντα τὸν Zeitz: τὸν ἄρχοντα καὶ || 7 καὶ Sint.: δὲ || 9 ἀπέλιπε PLG[2]R[2] || 11 ἀνέλπιστος ἦν ἡ ἐπιχείρησις G: ἦν ἡ ἐπιχείρησις ἀνέλπιστος ΠL || 14 ἐκείνου om. G[1] || 16 καὶ om. L[1] || 17 εὐτυχεῖν G[1] || 25 ἀμοιβέως R[2]: ἀμοιβαίως R[1] ἀμοιβέου GL; de P incertum, ἀμοιβέου an ἀμοιβαίου habuerit, cum duae manus scripturam renovaverint

5 γενόμενος δὲ τῆς ὁδοῦ κατὰ τὴν ἐκτροπὴν τὴν ἄνω φέρουσαν, ἐκείνην μὲν ἐκέλευσε προάγειν εἰς τὸ θέατρον, αὐτὸς δὲ χαίρειν μὲν Ἀμοιβέα, χαίρειν δὲ τοὺς γάμους ἐάσας, ἀνήει πρὸς τὸν Ἀκροκόρινθον ἁμιλλώμενος παρ' ἡλικίαν· καὶ κεκλεισμένην τὴν πύλην εὑρών, ἔκοπτε τῇ 5 βακτηρίᾳ κελεύων ἀνοίγειν· οἱ δ' ἔνδον ἀνέῳξαν κατα-
6 πλαγέντες. οὕτω δὲ τοῦ τόπου κρατήσας, οὐ κατέσχεν
f αὑτόν, ἀλλ' ἔπινε παίζων ὑπὸ χαρᾶς ἐν τοῖς στενωποῖς, καὶ δι' ἀγορᾶς αὐλητρίδας ἔχων καὶ στεφάνους περικείμενος, ἀνὴρ γέρων καὶ τηλικαύταις πραγμάτων μεταβο- 10 λαῖς κεχρημένος, ἐκώμαζε δεξιούμενος καὶ προσαγορεύων 322 Z[1] 151 S
7 τοὺς ἀπαντῶντας. οὕτως ἄρα καὶ λύπης καὶ φόβου μᾶλλον ἐξίστησι καὶ σάλον παρέχει τῇ ψυχῇ τὸ χαίρειν ἄνευ λογισμοῦ παραγινόμενον.

18. Ἀλλὰ γὰρ Ἀντίγονος μὲν ὥσπερ εἴρηται κτησά- 15 μενος τὸν Ἀκροκόρινθον ἐφύλαττε, μετὰ τῶν ἄλλων οἷς ἐπίστευε μάλιστα καὶ Περσαῖον ἐπιστήσας ἄρχοντα τὸν
1035 φιλόσοφον. ὁ δ' Ἄρατος ἔτι μὲν καὶ Ἀλεξάνδρου ζῶντος
2 ἐπεχείρησε τῇ πράξει, γενομένης δὲ συμμαχίας τοῖς Ἀχαιοῖς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐπαύσατο. τότε δ' αὖθις ἐξ 20 ὑπαρχῆς ἑτέραν ἔλαβε τῆς πράξεως ὑπόθεσιν τοιαύτην.

a. 243 3 Ἦσαν ἐν Κορίνθῳ τέσσαρες ἀδελφοὶ Σύροι τὸ γένος, ὧν εἷς ὄνομα Διοκλῆς ἐν τῷ φρουρίῳ μισθοφορῶν διέτριβεν.
4 οἱ δὲ τρεῖς κλέψαντες βασιλικὸν χρυσίον, ἦλθον εἰς Σικυῶνα πρὸς Αἰγίαν τινὰ τραπεζίτην, ᾧ διὰ τὴν ἐργασίαν 25 ὁ Ἄρατος ἐχρῆτο. καὶ μέρος μὲν εὐθὺς διέθεντο τοῦ χρυσίου, τὸ δὲ λοιπὸν εἷς αὐτῶν Ἐργῖνος ἐπιφοιτῶν ἡσυχῇ

Cap. 18—23 Polyb. 2, 43, 4 Strab. 8, 385 Paus. 2, 8, 4. 7, 8, 3 Athen. 4, 162d Diog. Laert. 7, 36 Trog. prol. 26, 6; Polyaen. 6, 5 Plutarchum exscripsit

[GΠ (= PR) L] 3 ἀμοιβέα PR[2]: ἀμοιβαῖα R[1] ἀμοιβέαν GL || 4 ἀνήει GLR[2]: ἀνίει PR[1] || 5 κεκλειμένην G[1] || 10 καὶ om. L[1] || 19 πράξει Anon.: πατρίδι codd. ἐπιθέσει Sint. πέτρᾳ Bernardakis || 24—25 εἰς σικυῶνα πρὸς αἰγίαν GL: πρὸς αἰγίαν εἰς σικυῶνα Π (ἐς Σικυῶνα πρὸς Αἰσίαν Polyaen.) | διὰ τὴν τοῦ νομίσματος ἐργασίαν Pol. || 26 διέθετο P[1] || 27 ἐργῖνος G[2]P[2]L Pol.: ἐργεῖνος G[1] ἀργῖνος P[1]R

κατήλλαττεν. ἐκ δὲ τούτου γενόμενος τῷ Αἰγίᾳ συνήθης, a. 243 5 b
καὶ προαχθεὶς εἰς λόγον ὑπ' αὐτοῦ περὶ τῆς φρουρᾶς, ἔφη
πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀναβαίνων παρὰ τὸ κρημνῶδες ἐντομὴν
καθεωρακέναι πλαγίαν, ⟨ἀν⟩άγουσαν ᾗ χθαμαλώτατον
5 ἐπῳκοδόμηται τῷ φρουρίῳ τὸ τεῖχος. προσπαίξαντος δ' 6
αὐτῷ τοῦ Αἰγίου καὶ εἰπόντος· „εἶτ' ὦ βέλτιστε διὰ
323 Z¹ σμικρὸν οὕτω χρυσίον ἀνασπᾶτε τὰς βασιλικὰς φράξεις,
δυνάμενοι μίαν ὥραν πολλῶν ἀποδόσθαι χρημάτων; ἦ γὰρ
οὐχὶ καὶ τοιχωρύχοις καὶ προδόταις ἁλοῦσιν ἅπαξ ἀπο-
10 θανεῖν ὑπάρχει;" γελάσας ὁ Ἐργῖνος τότε μὲν ὡμολόγησεν 7
ἀποπειράσεσθαι τοῦ Διοκλέους, τοῖς γὰρ ἄλλοις ἀδελφοῖς c
μὴ πάνυ τι πιστεύειν, ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις ἐπανελ-
θὼν συντίθεται τὸν Ἄρατον ἄξειν πρὸς τὸ τεῖχος, ὅπου τὸ
ὕψος οὐ μεῖζον ᾖ πεντεκαίδεκα ποδῶν, καὶ τἆλλα συμ-
15 πράξειν μετὰ τοῦ Διοκλέους.

152 S **19.** Ὁ δ' Ἄρατος ἐκείνοις μὲν ἑξήκοντα τάλαντα δώσειν
κατορθώσας ὡμολόγησεν, ἢν δ' ἀποτύχῃ, σωθῇ δὲ μετ'
ἐκείνων, οἰκίαν ἑκατέρῳ καὶ τάλαντον. ἐπεὶ δ' ἔδει παρὰ 2
τῷ Αἰγίᾳ τὰ ἑξήκοντα τάλαντα κεῖσθαι τοῖς περὶ τὸν
20 Ἐργῖνον, ὁ δ' Ἄρατος οὔτ' αὐτὸς εἶχεν οὔτ' ἐβούλετο
δανειζόμενος αἴσθησιν ἑτέρῳ τῆς πράξεως παρασχεῖν,
λαβὼν τῶν ἐκπωμάτων τὰ πολλὰ καὶ τὰ χρυσία τῆς
γυναικὸς ὑπέθηκε τῷ Αἰγίᾳ πρὸς τὸ ἀργύριον. [ὁ δὲ]
οὕτω γὰρ ἐπῆρτο τῇ ψυχῇ, καὶ τοσοῦτον ἔρωτα τῶν καλῶν 3 d
25 πράξεων εἶχεν, ὥστε τὸν Φωκίωνα καὶ τὸν Ἐπαμεινών-
δαν ἐπιστάμενος Ἑλλήνων δικαιοτάτους καὶ κρατίστους
γεγονέναι δοκοῦντας ἐπὶ τῷ διώσασθαι δωρεὰς μεγάλας
καὶ μὴ προέσθαι χρημάτων τὸ καλόν, αὐτὸς εἰς ταῦτα
δαπανᾶσθαι κρύφα καὶ προεισφέρειν, ἐν οἷς ἐκινδύνευε

[GΠ (= PR) L] **1** γινόμενος L || **2** προσαχθεὶς L || **3** παρὰ Pol.: πρὸς codd. || **4** ἄγουσαν: em. Zie. || **7** σμικρὸν GΠ: μικρὸν L | μικρῶν — χρυσίων Rei. | φράξεις Anon.: πράξεις codd. γάζας Madvig || **9** τοιχορύχοις G¹ || **11** ἀποπειρᾶσθαι: em. Cor. || **12** τι om. L || **14** ὕψος] τεῖχος L¹ | ᾖ Zie.: ἤ G¹ ἦν G²ΠL | ποδῶν G¹Π: πηχῶν L et G² in mg. || **20** ἐργεῖνον G¹ et postea || **23** ὁ δὲ del. Xy. (qui et τόδε) || **25** φωκίονα G¹ | ἐπαμεινώνδαν P: ἐπαμινώνδαν GRL || **26** ἑλλήνων ἐπιστάμενος L || **29** προσεισφέρειν R et G, in quo σ¹ postea erasa προσεισφέρει P

a. 243 μόνος ὑπὲρ πάντων οὐδ' εἰδότων τὰ πραττόμενα, ⟨προ⟩-
4 ηρεῖτο. τίς γὰρ οὐκ ἂν θαυμάσειε καὶ συναγωνίσαιτ'
ἔτι νῦν τῇ μεγαλοψυχίᾳ τοῦ ἀνδρός, ὠνουμένου χρη-
μάτων τοσούτων κίνδυνον τηλικοῦτον καὶ τὰ τιμιώτατα 324 Z¹
e δοκοῦντα τῶν κτημάτων ὑποτιθέντος, ὅπως παρεισαχθεὶς 5
νυκτὸς εἰς τοὺς πολεμίους διαγωνίσηται περὶ τῆς ψυχῆς,
ἐνέχυρον λαβὼν τὴν ἐλπίδα τοῦ καλοῦ παρ' αὐτῶν, ἄλλο
δ' οὐδέν;

20. Οὖσαν δὲ καθ' αὑτὴν ἐπισφαλῆ τὴν πρᾶξιν ἐπι-
σφαλεστέραν ἐποίησεν ἁμαρτία τις εὐθὺς ἐν ἀρχῇ συμβᾶσα 10
2 δι' ἄγνοιαν. ὁ γὰρ οἰκέτης τοῦ Ἀράτου Τέχνων ἐπέμφθη
μὲν ὡς μετὰ τοῦ Διοκλέους κατασκεψόμενος τὸ τεῖχος,
οὔπω δ' ἦν τῷ Διοκλεῖ πρότερον ἐντετυχηκὼς κατ' ὄψιν,
ἀλλὰ τὴν μορφὴν αὐτοῦ καὶ τὸ εἶδος δοκῶν κατέχειν, ἐξ
ὧν ὁ Ἐργῖνος ἐπεσήμηνεν οὐλοκόμην καὶ μελάγχρουν καὶ 15
f 3 ἀγένειον· ἐλθὼν οὖν ὅπου συνετέτακτο, τὸν Ἐργῖνον ὡς
ἀφιξόμενον μετὰ τοῦ Διοκλέους ἀνέμενε πρὸ τῆς πόλεως
4 πρὸ τοῦ καλουμένου Ὄρνιθος. ἐν δὲ τούτῳ πρῶτος ἀδελ- 153 S
φὸς Ἐργίνου καὶ Διοκλέους ὄνομα Διονύσιος, οὐ συνει-
δὼς τὴν πρᾶξιν οὐδὲ κοινωνῶν, ὅμοιος δὲ τῷ Διοκλεῖ, 20
προσήει κατὰ τύχην. ὁ δὲ Τέχνων πρὸς τὰ σημεῖα τῆς
μορφῆς τῇ ὁμοιότητι κινηθείς, ἠρώτησε τὸν ἄνθρωπον εἴ
1086 τι συμβόλαιον αὐτῷ πρὸς Ἐργῖνον εἴη. φήσαντος δ' ἀδελ-
5 φὸν εἶναι, παντάπασιν ὁ Τέχνων ἐπείσθη τῷ Διοκλεῖ δια-
λέγεσθαι, καὶ μήτε τοὔνομα πυθόμενος μήτ' ἄλλο μηδὲν 25
προσμείνας τεκμήριον, ἐμβάλλει τε τὴν δεξιὰν αὐτῷ καὶ
περὶ τῶν συγκειμένων πρὸς τὸν Ἐργῖνον ἐλάλει κἀκεῖ-
6 νον ἀνέκρινεν. ὁ δὲ δεξάμενος αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, παν-
ούργως ὡμολόγει τε πάντα καὶ πρὸς τὴν πόλιν ἀναστρέ-
7 ψας ὑπῆγεν ἀνυπόπτως διαλεγόμενος. ἤδη δὲ πλησίον 30
ὄντος αὐτοῦ καὶ μέλλοντος ὅσον οὔπω τὸν Τέχνωνα δια-
λαμβάνειν, ἀπὸ τύχης αὖ πάλιν ὁ Ἐργῖνος αὐτοῖς ἀπήν-
τησεν. αἰσθόμενος δὲ τὴν ἀπάτην καὶ τὸν κίνδυνον, διὰ

[GΠ (= PR) L] 1 ἡρεῖτο: em. Zie. || 16 οὖν del. Sint. || 20 δὲ eras. in G || 21 προσῆλθεν G² in mg.

325 Z¹ νεύματος ἐδήλωσε τῷ Τέχνωνι φεύγειν· καὶ ἀποπηδήσαντες b a.243
ἀμφότεροι δρόμῳ πρὸς τὸν Ἄρατον ἀπεσώθησαν. οὐ μὴν 8
ἀπέκαμε ταῖς ἐλπίσιν ἐκεῖνος, ἀλλ' ἔπεμψεν εὐθὺς τὸν
Ἐργῖνον, χρυσίον τε τῷ Διονυσίῳ κομίζοντα καὶ δεησό-
5 μενον αὐτοῦ σιωπᾶν. ὁ δὲ καὶ τοῦτ' ἐποίησε καὶ τὸν
Διονύσιον ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν Ἄρατον ἦλθεν.
ἐλθόντα δ' αὐτὸν οὐκέτι διῆκαν, ἀλλὰ δήσαντες ἐφύλαττον 9
ἐν οἰκίσκῳ κατακεκλεισμένον· αὐτοὶ δὲ παρεσκευάζοντο
πρὸς τὴν ἐπίθεσιν.

10 **21.** Ἐπεὶ δ' ἦν ἕτοιμα πάντα, τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν
ἐκέλευσεν ἐπὶ τῶν ὅπλων νυκτερεύειν, ἀναλαβὼν δὲ λογά- c
δας τετρακοσίους, οὐδ' αὐτοὺς εἰδότας τὰ πραττόμενα
πλὴν ὀλίγων, ἦγε πρὸς τὰς πύλας παρὰ τὸ Ἡραῖον. ἦν 2
δὲ τοῦ ἔτους ἡ περὶ θέρος ἀκμάζον ὥρα, τοῦ δὲ μηνὸς
15 πανσέληνος, ἡ δὲ νὺξ ἀνέφελος καὶ καταφανής, ὥστε καὶ
154 S φόβον τὰ ὅπλα παρέχειν ἀντιλάμποντα πρὸς τὴν σελήνην,
μὴ τοὺς φύλακας οὐ λάθωσιν. ἤδη δὲ τῶν πρώτων ἐγγὺς
ὄντων, ἀπὸ θαλάσσης ἀνέδραμε νέφη καὶ κατέσχε τήν τε
πόλιν αὐτὴν καὶ τὸν ἔξω τόπον ἐπίσκιον γενόμενον. ἐν- 3
20 ταῦθα δ' οἱ μὲν ἄλλοι συγκαθίσαντες ὑπελύοντο τὰς κρη-
πῖδας· οὔτε γὰρ ψόφον ποιοῦσι πολὺν οὔτ' ὀλισθήματα
λαμβάνουσιν ⟨οἱ⟩ γυμνοῖς τοῖς ποσὶν ἀντιλαμβανόμενοι d
τῶν κλιμάκων· ὁ δ' Ἐργῖνος ἑπτὰ λαβὼν νεανίσκους
ἐσταλμένους ὁδοιπορικῶς, ἔλαθε τῇ πύλῃ προσμείξας, καὶ
25 τὸν πυλωρὸν ἀποκτιννύουσι καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ φύλακας.
ἅμα δ' αἵ τε κλίμακες προσετίθεντο, καὶ κατὰ σπουδὴν 4
ὁ Ἄρατος ὑπερβιβάσας ἑκατὸν ἄνδρας, τοὺς δ' ἄλλους
326 Z¹ ἕπεσθαι κελεύσας ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα, τὰς κλίμακας
ἀνασπάσας ἐχώρει διὰ τῆς πόλεως μετὰ τῶν ἑκατὸν ἐπὶ
30 τὴν ἄκραν, ἤδη περιχαρὴς διὰ τὸ λανθάνειν ὡς κατορθῶν.

[GΠ (= PR) L] 3 ante τὸν 4—5 litterae erasae in G ‖ 3—4 τὸν ἐργῖνον ἐκεῖνον P ‖ 7 δείσαντες L¹ ‖ 8 κατακεκλειμένον PR¹L¹ ‖ 9 τὴν om. P ‖ 13 παρὰ om. Π ‖ 14 θέρους R¹ ‖ 16 παρέχειν G: κατέχειν ΠL ‖ 21 πολὺ GR¹ ‖ 22 οἱ add. Sch. ‖ 24 πύλῃ] πόλει Vulc. ‖ 28 ἕπεσθαι κελεύσας Paris. 1673: κελεύσας ἕπεσθαι GΠL | τάχιστα om. P ‖ 29 ἀνασπάσας Paris. 1673: ἀναρπάσας GΠL

a.243 5 καί πως ἔτι πρόσωθεν αὐτοῖς ἀπήντα σὺν φωτὶ φυλακὴ τεσσάρων ἀνδρῶν οὐ καθορωμένοις· ἔτι γὰρ ἦσαν ἐν τῷ e σκιαζομένῳ τῆς σελήνης, ἐκείνους δὲ προσιόντας ἐξ ἐναν- 6 τίας καθορῶσι. μικρὸν οὖν ὑποστείλας τειχίοις τισὶ καὶ οἰκοπέδοις, ἐνέδραν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας καθίζει· καὶ τρεῖς 5 μὲν αὐτῶν ἐμπεσόντες ἀποθνήσκουσιν, ὁ δὲ τέταρτος πληγεὶς ξίφει τὴν κεφαλήν, ἔφυγε βοῶν ἔνδον εἶναι τοὺς 7 πολεμίους. καὶ μετὰ μικρὸν αἵ τε σάλπιγγες ἐπεσήμαινον, ἥ τε πόλις ἐξανίστατο πρὸς τὰ γινόμενα, πλήρεις τ' ἦσαν οἱ [τε] στενωποὶ διαθεόντων, καὶ φῶτα πολλὰ τὰ 10 μὲν κάτωθεν ἤδη, τὰ δ' ἄνωθεν ἀπὸ τῆς ἄκρας περιέλαμπε, καὶ κραυγὴ συνερρήγνυτο πανταχόθεν ἄσημος.

22. Ἐν τούτῳ δ' ὁ μὲν Ἄρατος ἐμφὺς τῇ πορείᾳ παρὰ τὸ κρημνῶδες ἡμιλλᾶτο, βραδέως καὶ ταλαιπώρως τὸ πρῶτον, f οὐ κατακρατῶν, ἀλλ' ἀποπλανώμενος τοῦ τρίβου παντά- 15 πασιν ἐνδεδυκότος καὶ περισκιαζομένου ταῖς τραχύτησι, καὶ διὰ [τῶν] πολλῶν ἑλιγμῶν καὶ παραβολῶν περαίνοντος 155 S 2 πρὸς τὸ τεῖχος. εἶτα θαυμάσιον οἷον ἡ σελήνη λέγεται διαστέλλουσα τὰ νέφη καὶ ὑπολάμπουσα τῆς ὁδοῦ τὸ χαλεπώτατον σαφηνίζειν, ἕως ἥψατο τοῦ τείχους καθ' ὃν ἔδει 20 τόπον· ἐκεῖ δὲ πάλιν συνεσκίασε καὶ ἀπέκρυψε νεφῶν 3 συνελθόντων. οἱ δὲ περὶ τὰς πύλας ἔξω περὶ τὸ Ἡραῖον 327 Z[1] ἀπολειφθέντες τοῦ Ἀράτου στρατιῶται τριακόσιοι τὸ πλῆ- 1037 θος ὄντες, ὥς ποτε παρεισέπεσον εἰς τὴν πόλιν θορύβου τε παντοδαποῦ καὶ φώτων γέμουσαν, οὐ δυνηθέντες ἐξ- 25 ανευρεῖν τὸν αὐτὸν τρίβον οὐδ' εἰς ἴχνος ἐμβῆναι τῆς ἐκείνων πορείας, ἔπτηξαν ἀθρόοι πρός τινι παλινσκίῳ λαγόνι τοῦ κρημνοῦ συστείλαντες ἑαυτούς, καὶ διεκαρτέ- 4 ρουν ἐνταῦθα περιπαθοῦντες καὶ δυσανασχετοῦντες. βαλ-

[GΠ (= PR) L] 3 προιόντας G[1] || 8 ὑπεσήμαινον G || 10 τε del. Sint. || 12 συνδιερρήγνυτο G || 15 κρατῶν, sed κατα supra scr. m. 1, L || 16 βραχύτησι LG[2] || 17 τῶν del. Iunt. | ἐλιγμῶν P et G ita ut spiritus et γ in rasura a manu 2 addita sint || 19 ὑπολαβοῦσα: em. Anon. (sed Artax. c. 29, 5 cft. Sol.) || 25 τε Iunt.: δὲ || 26 τὸν αὐτῶν P τὴν αὐτῶν L || 29 περιπαθοῦντες ΠL et G[2] in mg.: προσκαρτεροῦντες G[1]

λομένων γὰρ ἀπὸ τῆς ἄκρας ἤδη τῶν περὶ τὸν Ἄρατον a. 243
καὶ μαχομένων, ἀλαλαγμὸς ἐναγώνιος ἐχώρει κάτω, καὶ
κραυγὴ περιήχει διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀνάκλασιν συγ-
κεχυμένη καὶ ἄδηλος ὅθεν εἴληφε τὴν ἀρχήν. διαπορούν- 5
5 των δ' αὐτῶν ἐφ' ὅ τι χρὴ τραπέσθαι μέρος, Ἀρχέλαος ὁ b
τῶν βασιλικῶν ἡγεμὼν στρατιώτας ἔχων πολλοὺς μετὰ
κραυγῆς ἀνέβαινε καὶ σαλπίγγων, ἐπιφερόμενος τοῖς περὶ
τὸν Ἄρατον, καὶ παρήλλαττε τοὺς τριακοσίους. οἱ δ' ὥσ- 6
περ ἐξ ἐνέδρας ἀναστάντες, ἐμβάλλουσιν αὐτῷ καὶ δια-
10 φθείρουσιν οἷς ἐπέθεντο πρώτοις, τοὺς δ' ἄλλους καὶ τὸν
Ἀρχέλαον φοβήσαντες ἐτρέψαντο καὶ κατεδίωξαν ἄχρι τοῦ
σκεδασθῆναι περὶ τὴν πόλιν διαλυθέντας. ἄρτι δὲ τούτων 7
νενικηκότων, Ἐργῖνος ἀπὸ τῶν ἄνω μαχομένων ἦλθεν,
ἀγγέλλων συμπεπλέχθαι τοῖς πολεμίοις τὸν Ἄρατον ἀμυ-
15 νομένοις εὐρώστως, καὶ μέγαν ἀγῶνα περὶ αὐτὸ τὸ τεῖχος c
εἶναι, καὶ τάχους δεῖν τῆς βοηθείας. οἱ δ' εὐθὺς ἐκέλευον 8
ἡγεῖσθαι, καὶ προσβαίνοντες ἅμα φωνῇ διεσήμαινον ἑαυ-
τούς, ἐπιθαρρύνοντες τοὺς φίλους· ἥ τε πανσέληνος ἀπ-
328 Z[1] 156 S ἔφαινε τὰ ὅπλα πλείονα φαινόμενα τοῖς πολεμίοις διὰ τὸ
20 μῆκος τῆς πορείας, καὶ τὸ τῆς νυκτὸς ἠχῶδες τὸν ἀλαλα-
γμὸν ἀπὸ πολλαπλασιόνων ἢ τοσούτων ἐποίει δοκεῖν φέρε-
σθαι. τέλος δὲ συνερείσαντες ἐξωθοῦσι τοὺς πολεμίους, 9
καὶ καθυπέρτεροι τῆς ἄκρας ἦσαν καὶ τὸ φρούριον εἶχον.
ἡμέρας ⟨δ'⟩ ἤδη διαυγούσης ὅ θ' ἥλιος εὐθὺς ἐπέλαμπε τῷ
25 ἔργῳ, καὶ παρῆν ἐκ Σικυῶνος ἡ λοιπὴ δύναμις τῷ Ἀρά-
τῳ, δεχομένων κατὰ πύλας τῶν Κορινθίων προθύμως d
καὶ τοὺς βασιλικοὺς συλλαμβανόντων.

23. Ἐπεὶ δ' ἀσφαλῶς ἐδόκει πάντ' ἔχειν, κατέβαινεν
εἰς τὸ θέατρον ἀπὸ τῆς ἄκρας, πλήθους ἀπείρου συρρέον-
30 τος ἐπιθυμίᾳ τῆς τ' ὄψεως αὐτοῦ καὶ τῶν λόγων οἷς
ἔμελλε χρῆσθαι πρὸς τοὺς Κορινθίους. ἐπιστήσας δὲ ταῖς 2

[GΠ (= PR) L] 7 ἐπιφερομένοις L | τοῖς] τοὺς P || 13 ἦλθεν G: ἧκεν ΠL || 18 ἀπέφαινε G[1]: ἀπέφηνε RLG[2] ἀπέφηινε P || 21 δοκεῖ L[1] || 22 συνερίσαντες G || 23 φούριον G || 24 δ' add. Emp. | εὐθὺς G: αὐτοῖς εὐθὺς ΠL || 28 κατέβαινον P || 30 τ' om. L

a. 243 παρόδοις ἑκατέρωθεν τοὺς Ἀχαιούς, αὐτὸς ἀπὸ τῆς σκηνῆς εἰς μέσον προῆλθε, τεθωρακισμένος καὶ τῷ προσώπῳ διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν ἀγρυπνίαν ἠλλοιωμένος, ὥστε τῆς ψυχῆς τὸ γαυρούμενον καὶ χαῖρον ὑπὸ τῆς περὶ τὸ σῶμα 3 βαρύτητος κεκρατῆσθαι. τῶν δ' ἀνθρώπων ἅμα τῷ προ- 5 e ελθεῖν αὐτὸν ἐκχυθέντων ταῖς φιλοφροσύναις, μεταλαβὼν εἰς τὴν δεξιὰν τὸ δόρυ, καὶ τὸ γόνυ καὶ τὸ σῶμα τῇ ῥοπῇ μικρὸν ἐγκλίνας καὶ ἐπερεισάμενος, εἱστήκει πολὺν χρόνον σιωπῇ δεχόμενος αὐτῶν τοὺς κρότους καὶ τὰς ἐπιβοήσεις, ἐπαινούντων μὲν τὴν ἀρετήν, ζηλούντων δὲ τὴν 10 4 τύχην. ὡς δ' ἐπαύσαντο καὶ κατέστησαν, συναγαγὼν ἑαυτὸν διεξῆλθε λόγον ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν τῇ πράξει πρέποντα, καὶ συνέπεισε τοὺς Κορινθίους Ἀχαιοὺς γενέσθαι, καὶ τῶν πυλῶν τὰς κλεῖς ἀπέδωκε, τότε πρῶτον ἀπὸ τῶν Φιλιπ- 5 πικῶν καιρῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένας. τῶν δ' Ἀντιγόνου 329 Z[1] f στρατηγῶν Ἀρχέλαον μὲν ἀφῆκεν ὑποχείριον γενόμενον, 16 Θεόφραστον δ' ἀνεῖλεν οὐ βουλόμενον ἀπαλλάττεσθαι· Περσαῖος δὲ τῆς ἄκρας ἁλισκομένης εἰς Κεγχρεὰς διεξ- 6 έπεσεν. ὕστερον δὲ λέγεται σχολάζων πρὸς τὸν εἰπόντα 157 S μόνον αὐτῷ δοκεῖν στρατηγὸν εἶναι τὸν σοφόν „ἀλλὰ νὴ 20 θεούς" φάναι „τοῦτο μάλιστα κἀμοί ποτε τῶν Ζήνωνος ἤρεσκε δογμάτων· νῦν δὲ μεταβάλλομαι, νουθετηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σικυωνίου νεανίου" (SVF I 98). ταῦτα μὲν περὶ Περσαίου πλείονες ἱστοροῦσιν.

24. Ὁ δ' Ἄρατος εὐθὺς τό θ' Ἡραῖον ὑφ' ἑαυτῷ καὶ 25 1038 τὸ Λέχαιον ἐποιήσατο, καὶ νεῶν μὲν εἰκοσιπέντε βασιλικῶν ἐκυρίευσεν, ἵππους δὲ πεντακοσίους καὶ Σύρους τετρακοσίους ἀπέδοτο· τόν τ' Ἀκροκόρινθον ἐφύλαττον οἱ Ἀχαιοὶ τετρακοσίοις ὁπλίταις καὶ πεντήκοντα κυσὶ καὶ κυνηγοῖς ἴσοις ἐν τῷ φρουρίῳ τρεφομένοις. 30

19 Athen. 4, 162d

[GΠ (= PR) L] 2 παρῆλθε L[2] || 5 προσελθεῖν (sed ελ in ras. m. 2 R): em. Zie. || 8 ἀπερεισάμενος: em. Cor. || 11 τύχην GΠL[2]: ψυχὴν L[1] || 16 στρατηγῶν Ald.: στρατιωτῶν || 18 περσέας P | κεγχρεὰς G[1]Π: κεγχρέας G[2]L || 20 δοκεῖ L[1] || 21 τοὺς θεοὺς L[2] || 23 μὲν G: μὲν οὖν ΠL || 24 περσέου P || 26 λέχαιον R[2]: λεχαῖον

Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τὸν Φιλοποίμενα θαυμάζοντες 2
Ἑλλήνων ἔσχατον προσηγόρευον, ὡς μηδενὸς μεγάλου
μετ' ἐκεῖνον ἐν τοῖς Ἕλλησι γενομένου. ἐγὼ δὲ τῶν
Ἑλληνικῶν πράξεων ταύτην ἐσχάτην καὶ νεωτάτην φαίην
5 ἂν πεπρᾶχθαι, τοῦτο μὲν τόλμῃ, τοῦτο δὲ τύχῃ ταῖς
ἀρίσταις ἐνάμιλλον, ὡς ἐδήλωσεν εὐθὺς τὰ γινόμενα.
Μεγαρεῖς τε γὰρ ἀποστάντες Ἀντιγόνου τῷ Ἀράτῳ 3
προσέθεντο, καὶ Τροιζήνιοι μετ' Ἐπιδαυρίων συνετάχθη- b
σαν εἰς τοὺς Ἀχαιούς, ἔξοδόν τε πρώτην θέμενος εἰς τὴν
330 Z[1] Ἀττικὴν ἐνέβαλε, καὶ τὴν Σαλαμῖνα διαβὰς ἐλεηλάτησεν,
11 ὥσπερ ἐξ εἱρκτῆς λελυμένῃ τῇ δυνάμει τῶν Ἀχαιῶν ἐφ'
ὅ τι βούλοιτο χρώμενος. Ἀθηναίοις δὲ τοὺς ἐλευθέρους 4
ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων, ἀρχὰς ἀποστάσεως ἐνδιδοὺς αὐτοῖς.
Πτολεμαῖον δὲ σύμμαχον ἐποίησε, τῶν Ἀχαιῶν ἡγεμο-
15 νίαν ἔχοντα πολέμου καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
οὕτω δ' ἴσχυσεν ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς, ὥστ' ⟨ἐπ⟩εὶ μὴ κατ' 5
ἐνιαυτὸν ἐξῆν, παρ' ἐνιαυτὸν αἱρεῖσθαι στρατηγὸν αὐτόν, c
ἔργῳ δὲ καὶ γνώμῃ διὰ παντὸς ἄρχειν. ἑώρων γὰρ αὐ-
τὸν οὐ πλοῦτον, οὐ δόξαν, οὐ φιλίαν βασιλικήν, οὐ τὸ
20 τῆς αὑτοῦ πατρίδος συμφέρον, οὐκ ἄλλο τι τῆς αὐξήσεως
158 S τῶν Ἀχαιῶν ἐπίπροσθεν ποιούμενον. ἡγεῖτο γὰρ ἀσθε- 6
νεῖς ἰδίᾳ τὰς πόλεις ὑπαρχούσας σῴζεσθαι δι' ἀλλήλων,
ὥσπερ ἐνδεδεμένας τῷ κοινῷ συμφέροντι, καὶ καθάπερ
τὰ μέρη τοῦ σώματος, ζῶντα καὶ συμπνέοντα διὰ τὴν
25 πρὸς ἄλληλα συμφυΐαν, ὅταν ἀποσπασθῇ καὶ γένηται
χωρίς, ἀτροφεῖ καὶ σήπεται, παραπλησίως τὰς πόλεις
ἀπόλλυσθαι μὲν ὑπὸ τῶν διασπώντων τὸ κοινόν, αὔ-
ξεσθαι δ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅταν ὅλου τινὸς μεγάλου μέρη
γενόμεναι κοινῆς προνοίας τυγχάνωσιν.

1 Plut. Philopoem. 1, 7 || 7 Paus. 2, 8, 5 Polyb. 2, 43, 5 Strab. 8, 385 Trog. prol. 26

[GΠ (= PR) L] 9 πρώτην G[1]ΠL: πρῶτον G[2] || 15 καὶ[1] om. G[1] | κατὰ[2] om. G || 16 ἐπεὶ Cor.: εἰ codd. εἰ ⟨καὶ⟩ Wil. (ὥστε, μὴ κατ' ἐνιαυτὸν ἐξὸν Rei.) || 18 δὲ GRL: τὲ P || 19 οὐ[3] om. P || 25 συμφωνίαν Stephani codex || 28 ὅλου Sol.: ἄλλου

d **25.** Ὁρῶν δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν προσοίκων αὐτονομουμένους, Ἀργείοις δὲ δουλεύουσιν ἀχθόμενος, ἐπεβούλευεν ἀνελεῖν τὸν τύραννον αὐτῶν Ἀριστόμαχον, ἅμα τῇ τε πόλει θρεπτήρια τὴν ἐλευθερίαν ἀποδοῦναι φιλο-
2 τιμούμενος, καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς προσκομίσαι τὴν πόλιν. οἱ (5) μὲν οὖν τολμῶντες εὑρέθησαν, ὧν Αἰσχύλος προειστήκει καὶ Χαριμένης ὁ μάντις, ξίφη δ' οὐκ εἶχον, ἀλλ' ἀπείρητο κεκτῆσθαι, καὶ ζημίαι μεγάλαι τοῖς κεκτημένοις ἐπῆσαν (331 Z[1]) ὑπὸ τοῦ τυράννου. κατασκευάσας οὖν ὁ Ἄρατος αὐτοῖς ἐν Κορίνθῳ μικρὰς παραξιφίδας ἐνέρραψεν εἰς σάγματα· (10)
e καὶ ταῦτα περιθεὶς ὑποζυγίοις σκεύη τινὰ παρημελημένα
3 κομίζουσιν εἰς Ἄργος ἀπέστειλε. Χαριμένους δὲ τοῦ μάντεως προσλαβόντος ἐπὶ τὴν πρᾶξιν †ἄνθρωπον, οἱ περὶ τὸν Αἰσχύλον ἠγανάκτουν καὶ δι' ἑαυτῶν ἔπραττον, τοῦ Χαριμένους καταγνόντες. αἰσθόμενος δ' ἐκεῖνος ὀργῇ (15) κατεμήνυσε τοὺς ἄνδρας ἤδη βαδίζοντας ἐπὶ τὸν τύραννον· ὧν οἱ πλεῖστοι φθάσαντες ἐξ ἀγορᾶς ἀπέφυγον καὶ
4 διεξέπεσον εἰς Κόρινθον. οὐ μὴν ἀλλὰ χρόνου βραχέος διελθόντος, ἀποθνήσκει μὲν ὑπὸ δούλων Ἀριστόμαχος,
a.240 f ὑπολαμβάνει δὲ τὴν ἀρχὴν φθάσας Ἀρίστιππος, ἐξωλέ- (20) στερος ἐκείνου τύραννος. ὅσοι δὴ τῶν Ἀχαιῶν ἐν ἡλικίᾳ παρόντες ἔτυχον, τούτους ἀναλαβὼν ὁ Ἄρατος ἐβοήθει πρὸς τὴν πόλιν ὀξέως, οἰόμενος εὑρήσειν τὰ τῶν Ἀρ- (159 S)
5 γείων πρόθυμα. τῶν δὲ πολλῶν ἤδη διὰ συνήθειαν ἐθελοδούλως ἐχόντων, καὶ μηδενὸς ἀφισταμένου πρὸς αὐ- (25) τόν, ἀνεχώρησεν ἔγκλημα κατεσκευακὼς τοῖς Ἀχαιοῖς, ὡς ἐν εἰρήνῃ πόλεμον ἐξενηνοχόσι. καὶ δίκην ἔσχον ἐπὶ
1039 τούτῳ παρὰ Μαντινεῦσιν, ἣν Ἀράτου μὴ παρόντος Ἀρί-
6 στιππος εἷλε διώκων, καὶ μνῶν ἐτιμήθη τριάκοντα. τὸν δ' Ἄρατον αὐτὸν ἅμα καὶ μισῶν καὶ δεδοικώς, ἐπεβού- (30) λευεν ἀνελεῖν, συνεργοῦντος Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως·

[GΠ (= PR) L] 1 δὲ Anon.: τε || 4 τε om. ΠL || 13 ἄνθρωπον] ἄλλον Naber ⟨ἄλλον⟩ ἄνθρ. Ri. ⟨ἀνάξιον⟩ Kron. ⟨ἄδοξον⟩ Porter || 14 ἠγανάκτουν G[1]Π: ἠγανάκτησαν LG[2] || 17 οἱ om. P; inter ὧν et οἱ ras. R || 19 ὑπὸ ⟨τῶν ἑαυτοῦ⟩ Zie. || 21 δὴ] δὲ R[2] || 23 εὑρίσκειν G || 26 κατασκευακὼς GL[1] || 27 ἐξενηνόχασι P || 28 τοῦτο G

καὶ πανταχοῦ σχεδὸν ἦσαν οἱ τοῦτο ⟨συμ⟩πράττοντες αὐτοῖς καὶ καιρὸν ἐπιτηροῦντες. ἀλλ' οὐδὲν οἷον ἀληθινὴ 7
καὶ βέβαιος εὔνοια φυλακτήριον ἀνδρὸς ἄρχοντος. ὅταν γὰρ
332 Z¹ ἐθισθῶσιν οἵ τε πολλοὶ καὶ οἱ δυνατοὶ μὴ τὸν ἡγούμενον,
5 ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ἡγουμένου δεδιέναι, πολλοῖς μὲν ὄμμασιν ὁρᾷ, διὰ πολλῶν δ' ὤτων ἀκούει καὶ προαισθάνεται τὰ γινόμενα.

Διὸ καὶ βούλομαι τὸν λόγον ἐπιστήσας ἐνταῦθά που 8
διεξελθεῖν περὶ τῆς Ἀριστίππου διαίτης, ἣν ἡ ζηλοτυπου- b
10 μένη τυραννὶς αὐτῷ καὶ ὁ τῆς μακαρίας καὶ περιβοήτου μοναρχίας ὄγκος περιέθηκεν.

26. Ἐκεῖνος γὰρ Ἀντίγονον μὲν ἔχων σύμμαχον, τρέφων δὲ πολλοὺς ἕνεκα τῆς τοῦ σώματος ἀσφαλείας, οὐδένα δ' ἐν τῇ πόλει ζῶντα τῶν ἐχθρῶν ὑπολελοιπώς, τοὺς μὲν
15 δορυφόρους καὶ φύλακας ἔξω παρεμβάλλειν ἐκέλευεν ἐν τῷ περιστύλῳ, τοὺς δ' οἰκέτας ὁπότε δειπνήσαι τάχιστα 2
πάντας ἐξελαύνων, καὶ τὴν μέταυλον ἀποκλείων, μετὰ τῆς ἐρωμένης αὐτὸς εἰς οἴκημα κατεδύετο μικρὸν ὑπερῷον, θύρᾳ καταρρακτῇ κλειόμενον· ἧς ὑπεράνω τὴν κλίνην c
20 ἐπιτιθεὶς ἐκάθευδεν, ὡς εἰκὸς καθεύδειν τὸν οὕτως ἔχοντα, ταραχωδῶς καὶ περιφόβως. τὸ δὲ κλιμάκιον ἡ τῆς ἐρω- 3
μένης μήτηρ ὑφαιροῦσα κατέκλειεν εἰς ἕτερον οἴκημα, καὶ πάλιν ἅμ' ἡμέρᾳ προσετίθει καὶ κατεκάλει τὸν θαυμαστὸν
160 S τύραννον, ὥσπερ ἑρπετὸν ἐκ φωλεοῦ κατερχόμενον. ὁ δ' 4
25 οὐχ ὅπλοις κατὰ βίαν, νόμῳ δ' ὑπ' ἀρετῆς ἀκατάπαυστον ἀρχὴν περιπεποιημένος, ἐν ἱματίῳ καὶ χλαμυδίῳ τῷ τυχόντι, τῶν πώποτε τυράννων κοινὸς ἀποδεδειγμένος ἐχθρός, ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας γένος εὐδοκιμώτατον
333 Z¹ ἀπολέλοιπεν ἐν τοῖς Ἕλλησιν. ἐκείνων δὲ τῶν τὰς ἄκρας 5

17 mor. 781e (ubi Ἀριστόδημος)

[GΠ (= PR) L] 1 πράττοντες: em. Zie. (πλάττοντες P) ‖ 3 εὔνοια G a m. 1 correctus ‖ 4 ἐφησθῶσιν P | οἱ² om. L ‖ 15 ἐκέλευσεν L ‖ 16 δειπνήσαι GL²: δειπνήσειεν L¹ δειπνήσαιεν Π ‖ 17 τὴν om. P ‖ 19 καταρράκτηι G¹ καταράκτηι R¹ (θύραν ἐπιρρακτὴν mor.) | ἐπάνω mor. ‖ 22 ὑφαιροῦσα] ὑφεῖλκε mor. ‖ 26 πεποιημένος L¹ ‖ 27 τυχόντι ⟨περιφοιτῶν⟩ vel sim. Zie. ‖ 29 τῶν om. L¹

d *καταλαμβανόντων καὶ τοὺς δορυφόρους τρεφόντων καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰς πύλας καὶ τοὺς καταρράκτας προβαλλομένων ὑπὲρ τῆς τοῦ σώματος ἀσφαλείας ὀλίγοι τὸν ἐκ πληγῆς θάνατον ὥσπερ οἱ λαγωοὶ διέφυγον· οἶκος δ' ἢ γένος ἢ τάφος ἔχων τιμωμένην μνήμην οὐδενὸς λέλειπται.* 5

27. *Πρὸς δ' οὖν τὸν Ἀρίστιππον ὁ Ἄρατος καὶ κρύφα πολλάκις καὶ φανερῶς προσέπταισεν, ἐπιχειρήσας καταλαμβάνειν τὸ Ἄργος. ἅπαξ δὲ κλίμακας προσθεὶς μετ' ὀλίγων ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀνέβη παραβόλως, καὶ τοὺς βοη-* 2 *θοῦντας ἐνταῦθα τῶν φυλάκων ἀπέκτεινεν. εἶθ' ἡμέ-* 10 e *ρας ἐπιφανείσης, καὶ τοῦ τυράννου πανταχόθεν αὐτῷ προσβάλλοντος, οἱ μὲν Ἀργεῖοι, καθάπερ οὐχ ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας τῆς μάχης οὔσης, ἀλλ' ὡς τὸν ἀγῶνα τῶν Νεμείων βραβεύοντες, ἴσοι καὶ δίκαιοι θεαταὶ καθ-* 3 *ῆντο τῶν γινομένων, πολλὴν ἡσυχίαν ἄγοντες, ὁ δ' Ἄρα-* 15 *τος εὐρώστως ἀμυνόμενος λόγχῃ μὲν ἐκ χειρὸς διελαύνεται τὸν μηρόν, ἐκράτησε δὲ τῶν τόπων ἐν οἷς ἦν καὶ οὐκ ἐξεώσθη μέχρι νυκτὸς ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν πολε-* 4 *μίων. εἰ δὲ καὶ τὴν νύκτα τῷ πόνῳ προσεταλαιπώρησεν, οὐκ ἂν διήμαρτεν· ὁ γὰρ τύραννος ἤδη περὶ δρασμὸν* 20 *εἶχε, καὶ πολλὰ τῶν ἰδίων ἐπὶ θάλασσαν προεξέπεμψε.* f *νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐδενὸς ἐξαγγείλαντος πρὸς τὸν Ἄρατον, ὕδατος δ' ἐπιλείποντος, ἑαυτῷ δὲ χρήσασθαι διὰ τὸ τραῦμα μὴ δυνάμενος, ἀπήγαγε τοὺς στρατιώτας.*

28. *Ἐπεὶ δὲ ταύτην ἀπέγνω τὴν ὁδόν, ἐμβαλὼν φα-* 334 Z[1] 161 S *νερῶς τῷ στρατοπέδῳ τὴν Ἀργολίδα χώραν ἐπόρθει,* 26 *καὶ περὶ τὸν Χάρητα ποταμὸν ἰσχυρᾶς μάχης γενομένης πρὸς Ἀρίστιππον, αἰτίαν ἔσχεν ὡς ἐγκαταλιπὼν τὸν* 2 *ἀγῶνα καὶ προέμενος τὸ νίκημα. τῆς γὰρ ἄλλης δυνά-* 1040 *μεως ὁμολογουμένως ἐπικρατούσης καὶ τῷ διωγμῷ πολὺ* 30

[GΠ (= PR) L] 2 *καταράκτας* R[1]P || 8 *δὲ καὶ κλίμακας* L[2] || 10 *τῆς ἡμέρας* P || 13 *ἀλλ' ὡς* GL: *ἀλλὰ* Π || 14 *νεμείων* P: *νεμίων* GRL | *καθῆντο* ΠL[2]: *κάθηντο* G[1]L[1] *ἐκάθηντο* G[2] || 15 *Ἄρατος*] *ἄρα* P || 21 *ἐξέπεμψε* G || 23 *ἐπιλείποντος* G[2]ΠL: *ἐπιλιπόντος* G[1] | *δὲ* GL: *τε* Π || 25—26 *τῷ στρατοπέδῳ φανερῶς* L || 27 *Χάραδρον* Herw.

προελθούσης εἰς τοὔμπροσθεν, αὐτὸς οὐχ οὕτως ἐκβιασθεὶς ὑπὸ τῶν καθ' αὑτόν, ὡς ἀπιστῶν τῷ κατορθώματι καὶ φοβηθείς, ἀνεχώρησε τεταραγμένος εἰς τὸ στρατόπεδον. ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῆς διώξεως ἐπανελθόντες οἱ λοιποὶ 3
5 χαλεπῶς ἔφερον, ὅτι τρεψάμενοι τοὺς πολεμίους καὶ πολὺ πλείονας ἐκείνων καταβαλόντες ἢ σφῶν αὐτῶν ἀπολέσαντες παραλελοίπασι τοῖς ἡττημένοις στῆσαι κατ' αὐτῶν τρόπαιον, αἰσχυνθεὶς πάλιν ἔγνω διαμάχεσθαι περὶ τοῦ τροπαίου, καὶ μίαν ἡμέραν διαλιπὼν αὖθις
10 ἐξέταττε τὴν στρατιάν. ὡς δ' ᾔσθετο πλείονας γεγονό- 4
τας καὶ θαρραλεώτερον ἀνθισταμένους τοὺς περὶ τὸν b
τύραννον, οὐκ ἐτόλμησεν, ἀλλ' ἀπῆλθε, τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελόμενος. οὐ μὴν ἀλλὰ τῇ περὶ τὴν ὁμι- 5
λίαν καὶ πολιτείαν ἐμπειρίᾳ καὶ χάριτι τὴν διαμαρτίαν
15 ταύτην ἀναμαχόμενος, προσηγάγετο τὰς Κλεωνὰς τοῖς Ἀχαιοῖς, καὶ τὸν ἀγῶνα τῶν Νεμείων ἤγαγεν ἐν Κλεωναῖς, ὡς πάτριον ὄντα καὶ μᾶλλον προσήκοντα τούτοις. ἤγαγον δὲ καὶ Ἀργεῖοι, καὶ συνεχύθη τότε πρῶτον ἡ 6
δεδομένη τοῖς ἀγωνισταῖς ἀσυλία καὶ ἀσφάλεια, πάντας
20 τῶν Ἀχαιῶν, ὅσους ἔλαβον ἠγωνισμένους ἐν Ἄργει, διὰ τῆς χώρας πορευομένους ὡς πολεμίους ἀποδομένων. οὕτω σφοδρὸς ἦν καὶ ἀπαραίτητος ἐν τῷ μισεῖν τοὺς τυράν- c
335 Z[1] νους.

29. Ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἀκούσας τὸν Ἀρίστιππον ἐπι- a. 235
25 βουλεύειν μὲν ταῖς Κλεωναῖς, φοβεῖσθαι δ' ἐκεῖνον ἐν Κορίνθῳ καθεζόμενον, ἤθροισεν ἐκ παραγγέλματος
162 S στρατιάν. καὶ σιτία κελεύσας πλειόνων ἡμερῶν κομίζειν 2
εἰς Κεγχρεὰς κατῆλθεν, ἐκκαλούμενος δι' ἀπάτης τὸν Ἀρίστιππον ὡς αὐτοῦ μὴ παρόντος ἐπιθέσθαι τοῖς Κλεω-
30 ναίοις. ὃ καὶ συνέβη· παρῆν γὰρ εὐθὺς ἐξ Ἄργους ἔχων τὴν δύναμιν. ὁ δ' Ἄρατος εἰς Κόρινθον ἤδη σκοταῖος 3

[GΠ (= PR) L] 10 ἐξέταττε G[1]: ἐξέτασσε G[2]ΠL | στρατείαν PR[1] || 16 νεμείων ΠL[2]: νεμίων GL[1]R[2] || 22 σφοδρῶς R[1] || 27 στρατιάν R[2]: στρατείαν GR[1]PL | κομίζειν] ἀθροίζειν P || 28 κεγχρεὰς G[1]R: κεγχρέας G[2]PL || 29 κλεωνέοις L[1]

a. 235 ἐκ Κεγχρεῶν ὑποστρέψας, καὶ τὰς ὁδοὺς φυλακαῖς δια-
d λαβών, ἦγε τοὺς Ἀχαιοὺς ἑπομένους οὕτω μὲν εὐτάκτως, οὕτω δὲ ταχέως καὶ προθύμως, ὥστε μὴ μόνον ὁδεύοντας, ἀλλὰ καὶ παρελθόντας εἰς τὰς Κλεωνὰς ἔτι νυκτὸς οὔσης καὶ συνταξαμένους ἐπὶ μάχην ἀγνοεῖσθαι καὶ λαν- 5
4 θάνειν τὸν Ἀρίστιππον. ἅμα δ' ἡμέρᾳ τῶν πυλῶν ἀνοιχθεισῶν καὶ τῆς σάλπιγγος ἐγκελευσαμένης, δρόμῳ καὶ ἀλαλαγμῷ προσπεσὼν τοῖς πολεμίοις εὐθὺς ἐτρέψατο, καὶ κατεῖχε διώκων ᾗ μάλιστα φεύγειν ὑπενόει τὸν Ἀρίστιπ-
5 πον, ἐκτροπὰς πολλὰς τῶν χωρίων ἐχόντων. γενομένης δὲ 10 τῆς διώξεως ἄχρι Μυκηνῶν, ὁ μὲν τύραννος ὑπὸ Κρητός τινος, ὡς Δεινίας ἱστορεῖ (FGrH 306 F 5), τοὔνομα Τρα-
e γίσκου καταληφθεὶς ἀποσφάττεται, τῶν δ' ἄλλων ἔπεσον
6 ὑπὲρ χιλίους πεντακοσίους. ὁ δ' Ἄρατος οὕτως λαμπρῶς εὐτυχήσας, καὶ μηδένα τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν ἀποβαλών, 15 ὅμως οὐκ ἔλαβε τὸ Ἄργος οὐδ' ἠλευθέρωσε τοὺς ἐν αὐτῷ, τῶν περὶ Ἀγίαν καὶ τὸν νεώτερον Ἀριστόμαχον μετὰ δυνάμεως βασιλικῆς παρεισπεσόντων καὶ κατασχόντων 336 Z[1]
7 τὰ πράγματα. τὸ μὲν οὖν πολὺ τῆς διαβολῆς καὶ λόγους καὶ σκώμματα καὶ βωμολοχίας παρείλετο τῶν κολακευόν- 20 των τοὺς τυράννους καὶ διεξιόντων ἐκείνοις χαριζομένων, ὡς τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐκταράττοιτο μὲν ἡ κοιλία παρὰ τὰς μάχας, κάρος δὲ προσπίπτοι καὶ
f ἴλιγγος ἅμα τῷ παραστῆναι τὸν σαλπιγκτήν, ἐκτάξας δὲ τὴν δύναμιν καὶ τὸ σύνθημα παρεγγυήσας, καὶ πυθόμε- 25 νος τῶν ὑποστρατήγων καὶ λοχαγῶν, μή τις αὐτοῦ χρεία παρόντος — βεβλῆσθαι γὰρ τοὺς ἀστραγάλους —, ἀπέρχοι-
8 το καραδοκήσων πόρρωθεν τὸ συμβησόμενον. ταῦτα γὰρ οὕτως ἴσχυσεν, ὥστε καὶ τοὺς φιλοσόφους ἐν ταῖς σχο- 163 S

17 Polyb. 2, 59, 7 sq.

[GΠ (= PR) L] 2 πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς Π ‖ 3 προθύμως καὶ ταχέως L ‖ 4 τὰς om. Π ‖ 7 ἐκκελευσαμένης G ‖ 10 — p. 293, 6 habet Phot. bibl. cod. 245 p. 398 paucis initio mutatis ‖ 16 τοὺς ἐν αὐτῷ Phot.: om. GΠL ‖ 17 ἀγίαν GL: ἁγίαν Π Ἄγιν Phot. ‖ 23—24 κάρος δὲ καὶ ἴλιγγος προσπίπτει Phot. ‖ 24 εἴλιγγος R[1] ‖ 26 καὶ λοχαγῶν om. Phot.

λαῖς ζητοῦντας, εἰ τὸ πάλλεσθαι τὴν καρδίαν καὶ τὸ χρῶμα τρέπεσθαι καὶ τὴν κοιλίαν ἐξυγραίνεσθαι παρὰ τὰ φαινόμενα δεινὰ δειλίας ἐστὶν ἢ δυσκρασίας τινὸς περὶ τὸ σῶμα καὶ ψυχρότητος, ὀνομάζειν ἀεὶ τὸν Ἄρατον, 5 ὡς ἀγαθὸν μὲν ὄντα στρατηγόν, ἀεὶ δὲ ταῦτα πάσχοντα παρὰ τοὺς ἀγῶνας.

30. Ὡς δ' οὖν τὸν Ἀρίστιππον ἀνεῖλεν, εὐθὺς ἐπεβούλευσε Λυδιάδῃ τῷ Μεγαλοπολίτῃ, τυραννοῦντι τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος. ὁ δ' οὐκ ὢν ἀγεννὴς οὐδ' ἀφιλότιμος τὴν φύσιν, 10 οὐδ' ὥσπερ οἱ πολλοὶ τῶν μονάρχων ἀκρασίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ πρὸς ταύτην ῥυεὶς τὴν ἀδικίαν, ἀλλ' ἐπαρθεὶς ἔρωτι δόξης ἔτι νέος καὶ λόγους ψευδεῖς καὶ κενοὺς λεγομένους περὶ τυραννίδος, ὡς μακαρίου καὶ θαυμαστοῦ πράγματος, εἰς μέγα φρόνημα παραδεξάμενος ἀνοήτως, καὶ καταστήσας 15 ἑαυτὸν τύραννον, ταχὺ μεστὸς ἦν τῆς ἐκ μοναρχίας βαρύτητος. ἅμα δὲ ζηλῶν εὐημεροῦντα καὶ δεδοικὼς ἐπιβουλεύοντα τὸν Ἄρατον, ὥρμησε καλλίστην ὁρμὴν μεταβαλόμενος, πρῶτον μὲν ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι μίσους καὶ φόβου καὶ φρουρᾶς καὶ δορυφόρων, εἶτα τῆς πατρίδος εὐεργέτης 20 γενέσθαι. καὶ μεταπεμψάμενος τὸν Ἄρατον ἀφῆκε τὴν ἀρχήν, καὶ τὴν πόλιν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς μετεκόμισεν. ἐφ' οἷς μεγαλύνοντες αὐτὸν οἱ Ἀχαιοὶ στρατηγὸν εἵλοντο. φιλοτιμούμενος δ' εὐθὺς ὑπερβαλεῖν δόξῃ τὸν Ἄρατον, ἄλλας τε πολλὰς πράξεις οὐκ ἀναγκαίας εἶναι δοκούσας 25 καὶ στρατείαν ἐπὶ Λακεδαιμονίους παρήγγελλεν. ἐνιστάμενος δ' ὁ Ἄρατος αὐτῷ φθονεῖν ἐδόκει, καὶ τό γε δεύτερον ὁ Λυδιάδης στρατηγὸς ᾑρέθη, ἀντιπράττοντος ἄντι-

[margin: 1041; 2; 337 Z¹; 3; b; 4; 5; 6; c]

Cap. 30 Polyb. 2, 44, 5

[GΠ (= PR) L] 1 ζητοῦντας om. G¹, ζητεῖν Photii cod. A || 2 καὶ τὴν κοιλίαν ἐξυγραίνεσθαι Phot.: om. GΠL || 4—5 ψυχρότητος· τὸν γὰρ Ἄρατον ἀεὶ μὲν ἀγαθὸν ἡγεῖσθαι στρατηγόν, ἀεὶ δὲ κτλ. Phot. || 5 τὸν στρατηγὸν L | πάσχειν L¹ || 8 λυσιάδῃ e corr. P || 10 μοναρχῶν Π || 17 μεταβαλόμενος e ras. L: μεταβαλλόμενος GΠ et ante ras. L || 20 καὶ om. G || 21 μετεκόμισεν GL¹: μετεκόσμησεν ΠL² || 25 λακεδαιμονίοις G | παρήγγελλεν ΠG²: παρήγγελεν G¹ παρήγγειλεν L || 27 et p. 294, 3 et 12 λυδιάδης G¹: λυσιάδης G²ΠL

κρυς Ἀράτου καὶ σπουδάζοντος ἑτέρῳ παραδοθῆναι τὴν ἀρχήν· αὐτὸς μὲν γὰρ ὡς εἴρηται (24, 5) παρ' ἐνιαυτὸν ἦρχε.
7 μέχρι μὲν οὖν τρίτης στρατηγίας ὁ Λυδιάδης εὖ φερόμενος διετέλει, καὶ παρ' ἐνιαυτὸν ἦρχεν, [μὲν] ἐναλλὰξ 164 S
τῷ Ἀράτῳ στρατηγῶν· φανερὰν δ' ἐξενεγκάμενος ἔχθραν 5
καὶ πολλάκις αὐτοῦ κατηγορήσας ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀπερρίφη καὶ παρώφθη, πεπλασμένῳ δοκῶν ἤθει πρὸς ἀλη-
8 θινὴν καὶ ἀκέραιον ἀρετὴν ἁμιλλᾶσθαι. καὶ καθάπερ τῷ κόκκυγί φησιν Αἴσωπος (198 Halm; deest ap. Hausrath) ἐρωτῶντι τοὺς λεπτοὺς ὄρνιθας, ὅ τι φεύγοιεν αὐτόν, 10
d εἰπεῖν ἐκείνους, ὡς ἔσται ποθ' ἱέραξ, οὕτως ἔοικε τῷ Λυδιάδῃ παρακολουθεῖν ἐκ τῆς τυραννίδος ὑποψία, βλάπ- 338 Z[1]
τουσα τὴν πίστιν αὐτοῦ τῆς μεταβολῆς.

a. 241 **31.** Ὁ δ' Ἄρατος εὐδοκίμησε καὶ περὶ τὰς Αἰτωλικὰς πράξεις, ὅτε συμβαλεῖν μὲν αὐτοῖς πρὸ τῆς Μεγαρικῆς 15
ὡρμημένων τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγιδος ἀφικομένου μετὰ δυνάμεως καὶ συν-
2 εξορμῶντος ἐπὶ τὴν μάχην τοὺς Ἀχαιούς, ἐναντιωθεὶς καὶ πολλὰ μὲν ὀνείδη, πολλὰ δ' εἰς μαλακίαν καὶ ἀτολμίαν [καὶ] σκώμματα καὶ χλευασμὸν ὑπομείνας, οὐ προήκατο 20
τὸν τοῦ συμφέροντος λογισμὸν διὰ τὸ φαινόμενον αἰσχρόν, ἀλλὰ παρεχώρησε τοῖς πολεμίοις ὑπερβαλοῦσι τὴν
e 3 Γεράνειαν ἀμαχεὶ παρελθεῖν εἰς Πελοπόννησον. ὡς μέντοι παρελθόντες ἐξαίφνης Πελλήνην κατέλαβον, οὐκέτ' ἦν ὁ αὐτός, οὐδ' ἔμελλε διατρίβων καὶ περιμένων ἀθροι- 25
σθῆναι καὶ συνελθεῖν εἰς ταὐτὸ πανταχόθεν τὴν δύναμιν, ἀλλ' εὐθὺς ὥρμησε μετὰ τῶν παρόντων ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐν τῷ κρατεῖν ἀσθενεστάτους δι' ἀταξίαν καὶ ὕβριν
4 ὄντας. ἅμα γὰρ τῷ παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, οἱ μὲν στρατιῶται διασπαρέντες ἐν ταῖς οἰκίαις ἦσαν, ἐξωθοῦντες 30

Cap. 31. 32 Plut. Agis 15 Polyb. 4, 8, 4

[GΠ (= PR) L] 4 ἦρχεν Anon.: ἦρχε μὲν || 7 παρώφθη Pflugk: γὰρ ὤφθη || 13 πίστιν Anon.: φύσιν || 17 ἀφικομένου Paris. 1673 Cor.: ἀφικνουμένου cet. || 20 καὶ del. Rei. || 23 γεράνειαν LG[2]: γερανίαν G[1]Π | πελοπόνησσον hoc loco R[1] et per unam ν semper fere || 30 ἦσαν om. G

ἀλλήλους καὶ διαμαχόμενοι περὶ τῶν χρημάτων, ἡγεμόνες a. 241
δὲ καὶ λοχαγοὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας τῶν Πελ-
ληνέων περιιόντες ἥρπαζον, καὶ τὰ κράνη τὰ αὐτῶν ἀφαι- f
ροῦντες ἐκείναις περιετίθεσαν τοῦ μηδένα λαβεῖν ἄλλον,
165 S ἀλλὰ τῷ κράνει δῆλον εἶναι τὸν δεσπότην ἑκάστης. οὕτω 5
6 δὲ διακειμένοις αὐτοῖς καὶ ταῦτα πράττουσιν ἐξαίφνης
339 Z¹ ὁ Ἄρατος ἐπιπεσὼν προσηγγέλθη, καὶ γενομένης ἐκπλή-
ξεως, οἵαν εἰκὸς ἐν ἀταξίᾳ τοιαύτῃ, πρὶν ἢ πάντας πυθέ-
σθαι τὸν κίνδυνον, οἱ πρῶτοι περὶ τὰς πύλας τοῖς Ἀχαιοῖς **1042**
10 καὶ τὰ προάστεια συμπεσόντες ἔφευγον ἤδη νενικημένοι,
καὶ κατεπίμπλασαν ἐλαυνόμενοι προτροπάδην ἀπορίας
τοὺς συνισταμένους καὶ προσβοηθοῦντας.

32. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ ταράχῳ μία τῶν αἰχμαλώτων,
Ἐπιγήθους ἀνδρὸς ἐνδόξου θυγάτηρ, αὐτὴ δὲ κάλλει καὶ
15 μεγέθει σώματος εὐπρεπής, ἔτυχε μὲν ἐν τῷ ἱερῷ καθ-
εζομένη τῆς Ἀρτέμιδος, οὗ κατέστησεν αὐτὴν ὁ ἐπιλεκτ-
άρχης, ἑλὼν ἑαυτῷ καὶ περιθεὶς τὴν τριλοφίαν, ἄφνω 2
δ' ἐκδραμοῦσα πρὸς τὸν θόρυβον, ὡς ἔστη πρὸ τῶν θυρῶν
τοῦ ἱεροῦ καὶ κατέβλεψεν εἰς τοὺς μαχομένους ἄνωθεν b
20 ἔχουσα τὴν τριλοφίαν, αὐτοῖς τε τοῖς πολίταις θέαμα
σεμνότερον ἢ κατ' ἄνθρωπον ἐφάνη, καὶ τοῖς πολεμίοις
φάσμα θεῖον ὁρᾶν δοκοῦσι φρίκην ἐνέβαλε καὶ θάμβος,
ὥστε μηδένα τρέπεσθαι πρὸς ἀλκήν. αὐτοὶ δὲ Πελληνεῖς 3
λέγουσι τὸ βρέτας τῆς θεοῦ τὸν μὲν ἄλλον ἀποκεῖσθαι
25 χρόνον ἄψαυστον, ὅταν δὲ κινηθὲν ὑπὸ τῆς ἱερείας
ἐκφέρηται, μηδένα προσβλέπειν ἐναντίον, ἀλλ' ἀποτρέπε-
σθαι πάντας· οὐ γὰρ ἀνθρώποις μόνον ὅραμα φρικτὸν εἶναι
καὶ χαλεπόν, ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ δένδρα ποιεῖν ἄφορα καὶ καρ-
ποὺς ἀπαμβλίσκειν δι' ὧν ἂν κομίζηται. τοῦτο δὴ τότε 4
30 τὴν ἱέρειαν ἐξενεγκαμένην καὶ τρέπουσαν ἀεὶ κατὰ τοὺς c

Cap. 32 Polyaen. 8, 59

[GΠ (= PR) L] 2 πελληνέων GPR²: πελληναίων LR¹ || 3 ἑαυ-τῶν L || 4 ἄλλον λαβεῖν P || 7 ἐπιὼν Pflugk || 10 ἔφυγον G¹ || 11 κατεπίπλασαν L¹ || 14 αὐτὴ GL: αὕτη Π || 18 ἔστη] ἔστι P || 28 καὶ² add. Rei. et supr. scr. Paris. 1673

c. 241 Αἰτωλοὺς ἀντιπρόσωπον, ἔκφρονας καταστῆσαι καὶ
5 παρελέσθαι τὸν λογισμόν. ὁ δ' Ἄρατος οὐδὲν ἐν τοῖς
ὑπομνήμασιν (FGrH 231 F 2) εἴρηκε τοιοῦτον, ἀλλά φησι 340 Z[1]
τρεψάμενος τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ φεύγουσι συνεισπεσὼν εἰς
τὴν πόλιν ἐξελάσαι κατὰ κράτος, ἑπτακοσίους δ' ἀπο- 5
6 κτεῖναι. τὸ δ' ἔργον ἐν τοῖς μεγίστοις διεβοήθη, καὶ Τιμάν- 166 S
θης ὁ ζωγράφος ἐποίησεν ἐμφαντικῶς τῇ διαθέσει τὴν
μάχην ἔχουσαν.

33. Οὐ μὴν ἀλλὰ πολλῶν ἐθνῶν καὶ δυναστῶν ἐπὶ τοὺς
Ἀχαιοὺς συνισταμένων, εὐθὺς ὁ Ἄρατος ἔπραττε φιλίαν 10
πρὸς τοὺς Αἰτωλούς, καὶ Πανταλέοντι τῷ πλεῖστον
d Αἰτωλῶν δυναμένῳ συνεργῷ χρησάμενος, οὐ μόνον
εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν τοῖς Ἀχαιοῖς πρὸς τοὺς
Αἰτωλοὺς ἐποίησε.

2 Τοὺς δ' Ἀθηναίους σπουδάζων ἐλευθερῶσαι, διεβλήθη 15
καὶ κακῶς ἤκουσεν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, ὅτι σπονδὰς πεποιη-
μένων αὐτῶν πρὸς τοὺς Μακεδόνας καὶ ἀνοχὰς ἀγόντων,
3 ἐπεχείρησε τὸν Πειραιᾶ καταλαβεῖν. αὐτὸς δ' ἀρνούμενος
ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν (FGrH 231 F 3) οἷς ἀπολέλοιπεν
Ἐργῖνον αἰτιᾶται, μεθ' οὗ τὰ περὶ τὸν Ἀκροκόρινθον 20
ἔπραξεν. ἐκεῖνον γὰρ ἰδίᾳ τῷ Πειραιεῖ προσβαλόντα καὶ
τῆς κλίμακος συντριβείσης διωκόμενον ὀνομάζειν καὶ
e καλεῖν συνεχῶς Ἄρατον ὥσπερ παρόντα, καὶ διαφυγεῖν
4 οὕτως ἐξαπατήσαντα τοὺς πολεμίους. οὐ μὴν δοκεῖ
πιθανῶς ἀπολογεῖσθαι. τὸν γὰρ Ἐργῖνον, ἄνθρωπον 25
ἰδιώτην καὶ Σύρον, ἀπ' οὐδενὸς ἦν εἰκότος ἐπὶ νοῦν
βαλέσθαι τὴν τηλικαύτην πρᾶξιν, εἰ μὴ τὸν Ἄρατον εἶχεν
ἡγεμόνα καὶ παρ' ἐκείνου τὴν δύναμιν καὶ τὸν καιρὸν

9 Polyb. 2, 44, 1 || 15 Plut. Cleom. 16, 5

[GΠ (= PR) L] 3 εἰρήκει P εἰρήκει + R || 6 ἐβοήθη L[1] || 7 ζω-
γράφος ⟨γραφὴν⟩ Madvig | ἐμφατικῶς G[1] || 9 δυναστῶν GRL:
δυνατῶν P || 11 τοὺς om. L | πάντα λέοντι P | πλείστων R[1] ||
16 καὶ κακῶς] κακῶς καὶ L[1] || 17 ἐχόντων LG[2] || 20 ἐργεῖνον G[1],
item l. 25 || 21 γὰρ om. P | προσβαλόντα Cor.: προσβάλλοντα ||
22 διωκομένωι PR[1] || 23 διαφυγὴν G[1] || 26 εἰκότως GL[1] || 27 τὴν
LG[2]: om. cet.

341 Z¹ εἰλήφει πρὸς τὴν ἐπίθεσιν. ἐδήλωσε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἄρατος, 5
οὐ δὶς οὐδὲ τρίς, ἀλλὰ πολλάκις ὥσπερ οἱ δυσέρωτες
ἐπιχειρήσας τῷ Πειραιεῖ, καὶ πρὸς τὰς διαμαρτίας οὐκ
ἀποκαμών, ἀλλὰ τῷ παρὰ μικρὸν ἀεὶ καὶ σύνεγγυς
5 ἀποσφάλλεσθαι τῶν ἐλπίδων πρὸς τὸ θαρρεῖν ἀνακαλού-
μενος. ἅπαξ δὲ καὶ τὸ σκέλος ἔσπασε διὰ τοῦ Θριασίου 6 f
φεύγων, καὶ τομὰς ἔλαβε πολλὰς θεραπευόμενος, καὶ
πολὺν χρόνον ἐν φορείῳ κομιζόμενος ἐποιεῖτο τὰς στρα-
τείας.

10 **34.** Ἀντιγόνου δ' ἀποθανόντος καὶ Δημητρίου τὴν *a. 241/0*
167 S βασιλείαν παραλαβόντος, ἔτι μᾶλλον ἐνέκειτο ταῖς Ἀθήναις,
καὶ ὅλως κατεφρόνει τῶν Μακεδόνων. διὸ καὶ κρατηθέντος 2
αὐτοῦ μάχῃ περὶ Φυλακίαν ὑπὸ Βίθυος τοῦ Δημητρίου
στρατηγοῦ, καὶ λόγου γενομένου πολλοῦ μὲν ὡς ἑάλωκε,
15 πολλοῦ δ' ὡς τέθνηκεν, ὁ μὲν τὸν Πειραιᾶ φρουρῶν **1043**
Διογένης ἔπεμψεν ἐπιστολὴν εἰς Κόρινθον, ἐξίστασθαι τῆς
πόλεως κελεύων τοὺς Ἀχαιούς, ἐπειδή⟨περ⟩ Ἄρατος
ἀπέθανεν· ἔτυχε δὲ τῶν γραμμάτων κομισθέντων παρὼν 3
αὐτὸς ἐν Κορίνθῳ, καὶ διατριβὴν οἱ τοῦ Διογένους καὶ
20 γέλωτα πολὺν παρασχόντες ἀπηλλάγησαν. αὐτὸς δ' ὁ
βασιλεὺς ἐκ Μακεδονίας ναῦν ἔπεμψεν, ἐφ' ἧς κομι-
σθήσεται πρὸς αὐτὸν ὁ Ἄρατος δεδεμένος. πᾶσαν δ' 4
Ἀθηναῖοι κουφότητα κολακείας τῆς πρὸς Μακεδόνας
ὑπερβάλλοντες, ἐστεφανηφόρησαν ὅτε πρῶτον ἠγγέλθη
25 τεθνηκώς. διὸ καὶ πρὸς ὀργὴν εὐθὺς ἐκστρατεύσας ἐπ'
αὐτούς, ἄχρι τῆς Ἀκαδημείας προῆλθεν· εἶτα πεισθεὶς b
342 Z¹ οὐδὲν ἠδίκησεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι συμφρονήσαντες αὐτοῦ 5
τὴν ἀρετήν, ἐπεὶ Δημητρίου τελευτήσαντος ὥρμησαν ἐπὶ *a. 229*
τὴν ἐλευθερίαν, ἐκεῖνον ἐκάλουν. ὁ δέ, καίπερ ἑτέρου μὲν 6

26 Paus. 2, 8, 6

[GΠ (= PR) L] **1** *καὶ αὐτὸς ὁ ἄρατος* G¹RᵗPᵗ: *αὖθις καὶ ὁ ἄρατος* LG² *καὶ αὖθις* Rᵐ *αὖθις* Pᵐ || **5** *τῶν ἐλπίδων* LG²: *τὴν ἐλπίδα* G¹Π || **6** *θρασίου* L¹ || **11** *ἔκειτο* Pᵗ, *ἐν* add. in mg. m. 1 || **17** *περ* add. Porter: *ἐπεὶ δὲ* P *ἐπεί γ'* Benseler || **18** *τῶν* om. L¹ || **23** *κολακείᾳ τῇ* Madvig || **26** *Ἀκαδημείας* Sint.: *ἀκαδημίας* || **28** *ἐπεὶ*] *ἐπὶ* L¹ ut vid. || **29** *τὴν* om. L¹

a. 229 ἄρχοντος τότε τῶν Ἀχαιῶν, αὐτὸς δὲ δι' ἀρρωστίαν τινὰ μακρὰν κλινήρης ὑπάρχων, ὅμως ἐν φορείῳ κομιζόμενος ὑπήντησε τῇ πόλει πρὸς τὴν χρείαν, καὶ τὸν ἐπὶ τῆς φρουρᾶς Διογένη συνέπεισεν ἀποδοῦναι τόν τε Πειραιᾶ καὶ τὴν Μουνυχίαν καὶ τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὸ Σούνιον τοῖς 5 Ἀθηναίοις ἐπὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ταλάντοις, ὧν c 7 αὐτὸς ὁ Ἄρατος εἴκοσι τῇ πόλει συνεβάλετο. προσεχώρησαν δ' εὐθὺς Αἰγινῆται καὶ Ἑρμιονεῖς τοῖς Ἀχαιοῖς, ἥ τε πλείστη τῆς Ἀρκαδίας αὐτοῖς συνετέλει. καὶ Μακεδόνων μὲν ἀσχόλων ὄντων διά τινας προσοίκους καὶ ὁμόρους 10 πολέμους, Αἰτωλῶν δὲ συμμαχούντων, ἐπίδοσιν μεγάλην ἡ τῶν Ἀχαιῶν ἐλάμβανε δύναμις.

35. Ὁ δ' Ἄρατος ἐξεργαζόμενος τὴν παλαιὰν ὑπόθεσιν, 168 S καὶ δυσανασχετῶν τὴν ἐν Ἄργει τυραννίδα γειτνιῶσαν αὐτοῖς, ἔπειθε πέμπων τὸν Ἀριστόμαχον εἰς μέσον θεῖναι 15 καὶ προσαγαγεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς τὴν πόλιν, καὶ ζηλώσαντα Λυδιάδην ἔθνους τηλικούτου μετ' εὐφημίας καὶ τιμῆς d στρατηγὸν εἶναι μᾶλλον ἢ μιᾶς πόλεως κινδυνεύοντα 2 καὶ μισούμενον τύραννον. ὑπακούσαντος δὲ τοῦ Ἀριστομάχου καὶ κελεύσαντος αὐτῷ πεντήκοντα τάλαντα πέμψαι 20 τὸν Ἄρατον, ὅπως ἀπαλλάξῃ καὶ διαλύσηται τοὺς παρ' αὐτῷ στρατευομένους, καὶ τῶν χρημάτων ποριζομένων 3 ὁ Λυδιάδης ἔτι στρατηγῶν καὶ φιλοτιμούμενος ἴδιον αὐτοῦ 343 Z[1] πολίτευμα τοῦτο πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς γενέσθαι, τοῦ μὲν Ἀράτου κατηγόρει πρὸς Ἀριστόμαχον, ὡς δυσμενῶς καὶ 25 ἀδιαλλάκτως ἀεὶ πρὸς τοὺς τυράννους ἔχοντος, αὐτῷ δὲ πείσας τὴν πρᾶξιν ἐπιτρέψαι, προσήγαγε τοῖς Ἀχαιοῖς τὸν e 4 ἄνθρωπον. ἔνθα δὴ μάλιστα φανερὰν ἐποίησαν οἱ σύνεδροι τῶν Ἀχαιῶν τὴν πρὸς τὸν Ἄρατον εὔνοιαν καὶ πίστιν. ἀντειπόντος μὲν γὰρ αὐτοῦ δι' ὀργήν, ἀπήλασαν τοὺς 30

7 Plut. Cleom. 3, 8 Polyb. 2, 44, 6 Strab. 8, 385 Paus. 2, 8, 6

[GΠ (= PR) L] 1–2 δι' ἀρρωστίαν τινὰ μακρὰν ΠL: ἀρρωστίᾳ μακρᾶι G || 4 συνεπείσθη Π | τε om. G[1] || 7 συνεβάλετο GL[2]: συνεβάλλετο ΠL[1] || 13 ὑπόθεσιν Anon.: ὑπόσχεσιν || 17 λυδιάδην G[1]: λυσιάδην G[2]ΠL || 20 πεντήκοντα P: τὰ πεντήκοντα GRL || 23 λυδιάδης G[2]: λυδιάδας G[1] λυσιάδης ΠL || 28 ἐποίησαν om. L[1]

περὶ τὸν Ἀριστόμαχον· ἐπεὶ δὲ συμπεισθεὶς πάλιν αὐτὸς 5
ἤρξατο περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι παρών, πάντα ταχέως καὶ
προθύμως ἐψηφίσαντο, καὶ προσεδέξαντο μὲν τοὺς Ἀρ-
γείους καὶ Φλιασίους εἰς τὴν πολιτείαν, ἐνιαυτῷ δ' ὕστε-
5 ρον καὶ τὸν Ἀριστόμαχον εἵλοντο στρατηγόν.

Ὁ δ' εὐημερῶν παρὰ τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ βουλόμενος εἰς 6
τὴν Λακωνικὴν ἐμβαλεῖν, ἐκάλει τὸν Ἄρατον ἐξ Ἀθηνῶν. a. 228
ὁ δ' ἔγραφε μὲν αὐτῷ τὴν στρατείαν ἀπαγορεύων καὶ τῷ
Κλεομένει θράσος ἔχοντι καὶ παραβόλως αὐξανομένῳ συμ- f
10 πλέκεσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς μὴ βουλόμενος. ὡρμημένου δὲ
πάντως ὑπήκουσε καὶ παρὼν συνεστράτευεν. ὅτε δὴ καὶ 7
κωλύσας, περὶ τὸ Παλλάντιον τοῦ Κλεομένους ἐπιφανέν-
τος αὐτοῖς, μάχην συνάψαι τὸν Ἀριστόμαχον, ὑπὸ Λυ-
διάδου κατηγορήθη, καὶ περὶ τῆς στρατηγίας εἰς ἀγῶνα
169 S καὶ ἀντιπαραγγελίαν αὐτῷ καταστάς, ἐκράτησε τῇ χειρο-
16 τονίᾳ καὶ τὸ δωδέκατον ᾑρέθη στρατηγός. a. 227

36. Ἐν ταύτῃ τῇ στρατηγίᾳ περὶ τὸ Λύκαιον ἡττη-
θεὶς ὑπὸ τοῦ Κλεομένους ἔφευγε, καὶ πλανηθεὶς νυκτὸς **1044**
344 Z[1] ἔδοξε μὲν τεθνάναι, καὶ πάλιν οὗτος ὁ λόγος κατ' αὐ-
20 τοῦ πολὺς ἐξεφοίτησεν εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἀνασωθεὶς δὲ 2
καὶ τοὺς στρατιώτας συναγαγών, οὐκ ἠγάπησεν ἀσφα-
λῶς ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἄριστα τῷ καιρῷ χρησάμενος, οὐδε-
νὸς προσδοκῶντος οὐδὲ συλλογιζομένου τὸ μέλλον, ἐξ-
αίφνης ἐπέπεσε Μαντινεῦσι, συμμάχοις οὖσι τοῦ Κλεο-
25 μένους. καὶ τὴν πόλιν ἑλών, φρουρὰν ἐνέβαλε καὶ τοὺς 3
μετοίκους πολίτας ἐποίησεν αὐτῶν, καὶ μόνος, ἃ νικῶν-
τες οὐκ ἂν ῥᾳδίως ἔσχον, ἐκτήσατο νενικημένοις τοῖς
Ἀχαιοῖς. αὖθις δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ἐπὶ Μεγάλην 4
πόλιν στρατευσάντων, βοηθήσας ὤκνει μὲν ἀψιμαχοῦντι b
30 τῷ Κλεομένει λαβὴν παρασχεῖν, καὶ τοῖς Μεγαλοπολίταις

11 Plut. Cleom. 4, 9 || 17 Plut. Cleom. 5 Polyb. 2, 51, 3. 55, 2. 57, 1 sq. || 28 Plut. Cleom. 6 Polyb. 2, 51, 3 Paus. 8, 27, 15

[GΠ (= PR) L] 8 στρατιὰν L[1] | καὶ del. Sint. || 10 τοῖς ἀχαιοῖς L[1] || 11 συνεστράτευσεν R[1] | δὴ] δὲ L[1] | καὶ[2] om. P || 13 λυσιάδου P || 18 ἔφευγε GΠ: ἔφυγε L || 26 μετοίκους om. G[t] || 27 ἐκτήσαντο P

a. 226
5 βιαζομένοις ἀντεῖχεν, οὔτ' ἄλλως πρὸς τὰς κατὰ στόμα μάχας εὖ πεφυκώς, καὶ τότε λειπόμενός τε πλήθει καὶ πρὸς ἄνδρα τολμητὴν καὶ νέον ἤδη παρακμάζοντι τῷ θυμῷ καὶ κεκολασμένῃ τῇ φιλοτιμίᾳ συνεστηκώς, καὶ νομίζων, ἣν διὰ τοῦ τολμᾶν ἐκεῖνος ἐξ οὐχ ὑπαρχόντων 5 ἐκτᾶτο δόξαν, αὐτῷ κεκτημένῳ φυλακτέον εἶναι διὰ τῆς εὐλαβείας.

37. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν ψιλῶν ἐκδραμόντων καὶ ὠσαμένων τοὺς Σπαρτιάτας ἄχρι τοῦ στρατοπέδου καὶ περὶ τὰς σκηνὰς διασπαρέντων, ὁ μὲν Ἄρατος οὐδ' ὣς ἐπήγαγεν, 10 c ἀλλ' ἐν μέσῳ λαβὼν χαράδραν ἐπέστησε καὶ κατεκώλυσε 2 διαβῆναι τοὺς ὁπλίτας· ὁ δὲ Λυδιάδης περιπαθῶν πρὸς τὰ γιγνόμενα καὶ τὸν Ἄρατον κακίζων, ἀνεκαλεῖτο τοὺς ἱππεῖς ὡς αὐτόν, ἀξιῶν ἐπιφανῆναι τοῖς διώκουσι καὶ 345 Z[1] μὴ προέσθαι τὸ νίκημα μήδ' ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ὑπὲρ 15 3 τῆς πατρίδος ἀγωνιζόμενον. πολλῶν δὲ συστραφέντων καὶ 170 S ἀγαθῶν, ἐπιρρωσθεὶς ἐνέβαλε τῷ δεξιῷ τῶν πολεμίων, καὶ τρεψάμενος ἐδίωκεν, ὑπὸ θυμοῦ καὶ φιλοτιμίας ἀταμιεύτως ἐπισπασθεὶς εἰς χωρία σκολιὰ καὶ μεστὰ d δένδρων πεφυτευμένων καὶ τάφρων πλατειῶν, ἐν οἷς 20 ἐπιθεμένου τοῦ Κλεομένους, ἔπεσε λαμπρῶς ἀγωνισάμενος τὸν κάλλιστον τῶν ἀγώνων ἐπὶ θύραις τῆς πατρίδος. 4 οἱ δ' ἄλλοι φεύγοντες εἰς τὴν φάλαγγα καὶ συνταράξαντες τοὺς ὁπλίτας, ὅλον τὸ στράτευμα τῆς ἥττης ἀνέπλησαν. 5 αἰτίαν δὲ μεγάλην ὁ Ἄρατος ἔλαβε, δόξας προέσθαι τὸν 25 Λυδιάδην· καὶ βιασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἀπερχομένων πρὸς ὀργήν, ἠκολούθησεν αὐτοῖς εἰς Αἴγιον. ἐκεῖ δὲ συνελθόντες ἐψηφίσαντο μὴ διδόναι χρήματ' αὐτῷ μηδὲ μισθοφόρους τρέφειν, ἀλλ' αὐτῷ πορίζειν εἰ δέοιτο πολεμεῖν. 30

[GΠ (= PR) L] 1 πρὸς τὰς] τὰς πρὸς L[1] || 2 πεφυκώς] πεφοιτηκὼς L[1] || 12 ὁπλίτας Br.: πολίτας || 13 γινόμενα L || 14 αὐτόν Cor.: αὐτὸς codd. (ὡς αὐτὸς ἄξων Rei.) || 15 αὑτὸν Rei.: αὐτὸν || 18 ὑπὸ θυμοῦ δὲ R[2] (quo probato v. 20 εὐθὺς pro ἐν οἷς non male Rei.) || 24 ἀνέπλησαν G[1]Π: ἐνέπλησαν LG[2] || 26 λυδιάδην G[1]L: λυσιάδην ΠG[2] || 27 ἠκολούθησεν GR[2]L[2]: ἠκολούθησαν PR[1]L[1]

38. *Οὕτω δὲ προπηλακισθείς, ἐβουλεύσατο μὲν εὐθὺς ἀποθέσθαι τὴν σφραγῖδα καὶ τὴν στρατηγίαν ἀφεῖναι,* e *λογισμῷ δὲ χρησάμενος τότε μὲν ὑπέμεινε, καὶ πρὸς* a. 226 *Ὀρχομενὸν ἐξαγαγὼν τοὺς Ἀχαιούς, μάχην ἔθετο πρὸς* 5 *Μεγιστόνουν τὸν Κλεομένους πατρῳόν, ἐν ᾗ κρατήσας τριακοσίους μὲν ἀπέκτεινε, ζῶντα δὲ τὸν Μεγιστόνουν συνέλαβεν.*

Εἰωθὼς δὲ στρατηγεῖν παρ' ἐνιαυτόν, ὡς ἡ τάξις αὐ- 2 *τῷ περιῆλθε, καλούμενος ἐξωμόσατο, καὶ Τιμόξενος ᾑρέθη* 10 *στρατηγός. ἐδόκει δ' ἡ μὲν πρὸς τοὺς ὄχλους ὀργὴ πρό-* 3 346 Z¹ *φασις εἶναι λεγομένη τῆς ἐξωμοσίας ἀπίθανος, αἰτία δ' ἀληθὴς τὰ περιεστῶτα τοὺς Ἀχαιούς, οὐκέθ' ὡς πρό-* 4 *τερον ἀτρέμα καὶ σχέδην τοῦ Κλεομένους ἐπιβαίνοντος* f *οὐδ' ἐμπλεκομένου ταῖς πολιτικαῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' ἐπεὶ τοὺς* 15 *ἐφόρους ἀποκτείνας καὶ τὴν χώραν ἀναδασάμενος καὶ πολλοὺς τῶν μετοίκων ἐμβαλὼν εἰς τὴν πολιτείαν ἔσχεν ἰσχὺν ἀνυπεύθυνον, εὐθὺς ἐπικειμένου τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ τῆς ἡγεμονίας ἑαυτὸν ἀξιοῦντος.*

171 S *Διὸ καὶ μέμφονται τὸν Ἄρατον, ἐν σάλῳ μεγάλῳ καὶ* 5 20 *χειμῶνι τῶν πραγμάτων φερομένων, ὥσπερ κυβερνήτην ἀφέντα καὶ προέμενον ἑτέρῳ τοὺς οἴακας, ὅτε καλῶς εἶχε* **1045** *καὶ ἀκόντων ἐπιστάντα σῴζειν τὸ κοινόν, ἀπεγνωκότα* 6 *⟨δὲ⟩ τὰ πράγματα καὶ τὴν δύναμιν τῶν Ἀχαιῶν, εἶξαι τῷ Κλεομένει, καὶ μὴ πάλιν τὴν Πελοπόννησον ἐκβαρβαρῶ-* 25 *σαι φρουραῖς Μακεδόνων, μηδὲ πληρῶσαι τὸν Ἀκροκόρινθον Ἰλλυρικῶν ὅπλων καὶ Γαλατικῶν, μηδ' οὓς αὐτὸς ἐν ταῖς πράξεσι καταστρατηγῶν καὶ καταπολιτευόμενος, ἐν δὲ τοῖς ὑπομνήμασι* (FGrH 231 F 4a) *λοιδορῶν διετέλει, τούτους ἐπάγεσθαι δεσπότας ταῖς πόλεσι,* 30 *συμμάχους ὑποκοριζόμενον. εἰ δὲ Κλεομένης ἦν — λεγέσθω* 7

8 Plut. Cleom. 15, 1 || **19** Plut. Cleom. 16

[GΠ (= PR) L] **5** *τὸν τοῦ κλεομένους* L² || **11** *πιθανῶς* Madvig || **22** *τὸν κοινὸν* P | *ἀπεγνωκότα ⟨δὲ⟩* Zie.: *ἀπεγνώκει* codd. *⟨εἰ δ'⟩ ἀπεγνώκει* Anon. editt. || **23** *εἶξε* L¹ || **25** *μηδὲ* Cor.: *μήτε* || **30** *ὑποκοριζόμενον* LG²: *ὑποκοριζόμενος* R *ὑποκοριζόμενος* P *ὑποκοριζομένους* G¹

γὰρ οὕτως — παράνομος καὶ τυραννικός, ἀλλ' Ἡρακλεῖδαι πατέρες αὐτῷ καὶ Σπάρτη πατρίς, ἧς τὸν ἀφανέστατον ἦν
b *ἄξιον ἀντὶ τοῦ πρώτου Μακεδόνων ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοὺς ἔν τινι λόγῳ τὴν Ἑλληνικὴν τιθεμένους εὐγένειαν.*
8 *καὶ ⟨μέν⟩τοι ⟨καὶ⟩ Κλεομένης ᾔτει τὴν ἀρχὴν παρὰ τῶν* 5
Ἀχαιῶν ὡς πολλὰ ποιήσων ἀγαθὰ τὰς πόλεις ἀντὶ τῆς 347 Z[1]
9 *τιμῆς καὶ τῆς προσηγορίας ἐκείνης· Ἀντίγονος δὲ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν αὐτοκράτωρ ἡγεμὼν ἀναγορευθείς, οὐχ ὑπήκουσε πρὶν τὸν μισθὸν αὐτῷ τῆς ἡγεμονίας ὁμολογηθῆναι τὸν Ἀκροκόρινθον, ἀτεχνῶς τὸν Αἰσώπου* (175 10
10 Halm; 238 Hausrath) *μιμησάμενος κυνηγόν. οὐ γὰρ πρότερον ἐπέβη τοῖς Ἀχαιοῖς δεομένοις καὶ ὑποβάλλουσιν αὐτοὺς διὰ τῶν πρεσβειῶν καὶ τῶν ψηφισμάτων, ἢ τῇ φρουρᾷ καὶ*
c 11 *τοῖς ὁμήροις ὥσπερ χαλινουμένους ἀνασχέσθαι. καίτοι πᾶσαν ὁ Ἄρατος* (FGrH 231 F 4a) *ἀφίησι φωνὴν ἀπολογιζόμε-* 15
νος τὴν ἀνάγκην. ὁ Πολύβιος (2, 47, 4sq.) *δ' αὐτὸν ἐκ πολλοῦ φησι καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης, ὑφορώμενον τὸ θράσος τὸ τοῦ Κλεομένους, κρύφα τῷ Ἀντιγόνῳ διαλέγεσθαι, καὶ τοὺς Μεγαλοπολίτας προκαθιέναι δεομένους Ἀχαιῶν ἐπικαλεῖσθαι τὸν Ἀντίγονον· οὗτοι γὰρ ἐπιέζοντο τῷ πο-* 20
λέμῳ μάλιστα, συνεχῶς ἄγοντος αὐτοὺς καὶ φέροντος 172 S
12 *τοῦ Κλεομένους. ὁμοίως δὲ καὶ Φύλαρχος* (FGrH 81 F 52) *ἱστόρηκε περὶ τούτων, ᾧ μὴ τοῦ Πολυβίου μαρτυροῦντος οὐ πάνυ τι πιστεύειν ἄξιον ἦν· ἐνθουσιᾷ γὰρ ὅταν ἅψηται τοῦ Κλεομένους ὑπ' εὐνοίας, καὶ καθάπερ ἐν* 25
d *δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ συναγορεύων.*

39. *Ἀπέβαλον δ' οὖν οἱ Ἀχαιοὶ τὴν Μαντίνειαν, πάλιν*

7 Polyb. 2, 51, 6 || 28 Plut. Cleom. 14 Polyb. 2, 51, 3 Paus. 2, 9, 2. 7, 7, 3

[GΠ (= PR) L] 1 *οὗτος* G || 2—3 *ἦν ἄξιον* Zie.: *ἠξίουν* ΠL *ἠξίου* G (*ἄξιον* Sol. *ἠξίουν ⟨ἂν⟩* Rei. *ἄξιον ἦν* Cor.) || 5 *καὶ μέντοι καὶ* Wil. cl. p. 310, 13: *καίτοι* || 15 *ὁ* om. L || 20—21 *τῷ πολέμῳ μάλιστα συνεχῶς* G: *μάλιστα συνεχῶς τῷ πολέμῳ* ΠL || 22 *ὁμοίως* PL: *ὁμοίως* (α s.l.) R *ὡς* G | *καὶ* om. G || 26 *τῷ* [1]] *τῶι* corr. in ras. ex *τῶν* G || 28 *ἀπέβαλον* GL[2]: *ἀπεβάλοντο* R[2] *ἀπεβάλλοντο* PR[1]L[1] | *μαντινίαν* G[1]

ἑλόντος αὐτὴν τοῦ Κλεομένους, καὶ μάχῃ μεγάλῃ περὶ a.225
348 Z¹ τὸ Ἑκατόμβαιον ἡττηθέντες οὕτω κατεπλάγησαν, ὥστε
πέμπειν εὐθὺς ἐφ' ἡγεμονίᾳ τὸν Κλεομένη καλοῦντες
εἰς Ἄργος. ὁ δ' Ἄρατος ὡς ᾔσθετο βαδίζοντα καὶ περὶ 2
5 Λέρναν ὄντα μετὰ τῆς δυνάμεως, φοβηθεὶς ἀπέστελλε
πρέσβεις τοὺς ἀξιοῦντας, ὡς παρὰ φίλους καὶ συμμά-
χους αὐτὸν ἥκειν μετὰ τριακοσίων· εἰ δ' ἀπιστεῖ, λαβεῖν
ὁμήρους. ταῦθ' ὕβριν εἶναι καὶ χλευασμὸν αὐτοῦ φήσας 3
ὁ Κλεομένης ἀνέζευξεν, ἐπιστολὴν γράψας τοῖς Ἀχαιοῖς,
10 ἐγκλήματα πολλὰ κατὰ τοῦ Ἀράτου καὶ διαβολὰς ἔχου- e
σαν· γέγραφε δὲ κἀκεῖνος ἐπιστολὰς κατὰ τοῦ Κλεομέ-
νους, καὶ ἐφέροντο λοιδορίαι καὶ βλασφημίαι, μέχρι γά-
μων καὶ γυναικῶν ἀλλήλους κακῶς λεγόντων.

Ἐκ τούτου κήρυκα πέμψας ὁ Κλεομένης πόλεμον προ- 4
15 εροῦντα τοῖς Ἀχαιοῖς, μικροῦ μὲν ἔλαθε τὴν Σικυωνίων
πόλιν ἁρπάσας διὰ προδοσίας, ἐγγύθεν δ' ἀποτραπεὶς
Πελλήνῃ προσέβαλε, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐκ-
πεσόντος ἔσχε τὴν πόλιν· ὀλίγῳ δ' ὕστερον καὶ Φενεὸν
ἔλαβε καὶ Πεντέλειον. εἶτ' εὐθὺς Ἀργεῖοι προσεχώρησαν 5
20 αὐτῷ, καὶ Φλιάσιοι φρουρὰν ἐδέξαντο, καὶ ὅλως οὐδὲν f
ἔτι τῶν ἐπικτήτων βέβαιον ἦν τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀλλὰ θό-
ρυβος πολὺς ἄφνω περιειστήκει τὸν Ἄρατον, ὁρῶντα τὴν
Πελοπόννησον κραδαινομένην καὶ τὰς πόλεις ἐξανιστα-
24 μένας ὑπὸ τῶν νεωτεριζόντων πανταχόθεν.

173 S **40.** Ἠτρέμει μὲν γὰρ οὐδὲν οὐδ' ἔστεργεν ἐπὶ τοῖς 1046
349 Z¹ παροῦσιν, ἀλλὰ καὶ Σικυωνίων αὐτῶν καὶ Κορινθίων
ἐγένοντο πολλοὶ καταφανεῖς διειλεγμένοι τῷ Κλεομένει,
καὶ πάλαι πρὸς τὸ κοινὸν ἰδίων ἐπιθυμίᾳ δυναστειῶν
ὑπούλως ἔχοντες. ἐπὶ τούτους ἐξουσίαν ἀνυπεύθυνον 2

2 Plut. Cleom. 15. 17. 19 Polyb. 2, 52, 1 sq. || Cap. 40 Plut. Cleom. 19 Polyb. 2, 52, 2 sq.

[GΠ (= PR) L] 5 ἀπέστελλε G: ἀπέστειλε ΠL || 8 ταῦτα ὕβριν αὐτοῦ εἶναι καὶ χλευασμὸν φήσας ὁ κτλ. L || 11 ἔγραφε Bekker || 15 σικυωνίαν P || 17 προσέβαλλε L | ἐκπεσόντων L¹ || 19 πεντέλιον G¹ || 21 τοῖς ἀχαιοῖς ἦν L || 22 ἄφνω Br.: ἄνω || 25 ἠρέμει GP | μὲν P: om. cet. || 29 τούτοις L

a. 225 ὁ Ἄρατος λαβών, τοὺς μὲν ἐν Σικυῶνι διεφθαρμένους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐν Κορίνθῳ πειρώμενος ἀναζητεῖν καὶ κολάζειν, ἐξηγρίαινε τὸ πλῆθος, ἤδη νοσοῦν καὶ βαρυνό-
3 μενον τὴν ὑπὸ τοῖς Ἀχαιοῖς πολιτείαν. συνδραμόντες οὖν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν, μετεπέμποντο τὸν Ἄρατον, 5
4 ἀνελεῖν ἢ συλλαβεῖν πρὸ τῆς ἀποστάσεως ἐγνωκότες. ὁ δ'
b ἧκε μὲν αὐτὸς ἐφελκόμενος τὸν ἵππον, ὡς οὐκ ἀπιστῶν οὐδ' ὑποπτεύων, ἀναπηδησάντων δὲ πολλῶν καὶ λοιδορουμένων αὐτῷ καὶ κατηγορούντων, εὖ πως καθεστῶτι τῷ προσώπῳ καὶ τῷ λόγῳ πράως ἐκέλευε καθίσαι καὶ μὴ 10 βοᾶν ἀτάκτως ἑστῶτας, ἀλλὰ καὶ τοὺς περὶ θύρας ὄντας εἴσω παριέναι· καὶ ταῦθ' ἅμα λέγων ὑπεξῄει βάδην ὡς
5 παραδώσων τινὶ τὸν ἵππον. οὕτως δ' ὑπεκδύς, καὶ τοῖς ἀπαντῶσι τῶν Κορινθίων ἀθορύβως διαλεγόμενος καὶ κελεύων πρὸς τὸ Ἀπολλώνιον βαδίζειν, ὡς ἔλαθε πλησίον 15 τῆς ἄκρας γενόμενος, ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ Κλεοπάτρῳ τῷ ἄρχοντι τῆς φρουρᾶς διακελευσάμενος
c ἐγκρατῶς φυλάττειν, ἀφίππευσεν εἰς Σικυῶνα, τριάκοντα μὲν αὐτῷ στρατιωτῶν ἑπομένων, τῶν δ' ἄλλων ἐγκατα-
6 λιπόντων καὶ διαρρυέντων. αἰσθόμενοι δ' οἱ Κορίνθιοι 20 μετ' ὀλίγον τὴν ἀπόδρασιν αὐτοῦ καὶ διώξαντες ὡς οὐ κατέλαβον, μετεπέμψαντο τὸν Κλεομένη καὶ παρέδοσαν τὴν πόλιν, οὐδὲν οἰομένῳ λαμβάνειν παρ' αὐτῶν τοσοῦτον,
7 ὅσου διήμαρτον ἀφέντες τὸν Ἄρατον. οὗτος μὲν οὖν, 350 Z[1] προσγενομένων αὐτῷ τῶν τὴν λεγομένην Ἀκτὴν κατοικούν- 25 των καὶ τὰς πόλεις ἐγχειρισάντων, ἀπεσταύρου καὶ 174 S περιετείχιζε τὸν Ἀκροκόρινθον.

41. Τῷ δ' Ἀράτῳ συνῆλθον εἰς Σικυῶνα τῶν Ἀχαιῶν
d οἱ πολλοί, καὶ γενομένης ἐκκλησίας ᾑρέθη στρατηγὸς
2 αὐτοκράτωρ. καὶ περιεστήσατο φρουρὰν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ 30

[GΠ (= PR) L] 1 Σικυῶνι διεφθαρμένους Sint.: σικυωνίαι ἐφθαρμένους || 4 ὑπὸ GΠ: ἐπὶ L || 9 καὶ καθεστῶτι L || 14 ἀπαντῶσι G[1]: ὑπαντῶσι G[2]ΠL || 15 Ἀπολλώνειον Anon. || 22 κλεομένη GP: κλεομένην RL || 24 ὅσου R: ὅσον GPL | διήμαρτεν Ald. et editt. | ἀφέντες τὸν G: ἀφέντων ΠL || 25 αὐτῷ ΠL: αὐτόθι G || 29 οἱ Π: οὐ GL

πολιτῶν, τριάκοντα μὲν ἔτη καὶ τρία πεπολιτευμένος ἐν a. 224
τοῖς Ἀχαιοῖς, πεπρωτευκὼς δὲ καὶ δυνάμει καὶ δόξῃ τῶν
Ἑλλήνων, τότε δ' ἔρημος καὶ ἄπορος, συντετριμμένης
ὥσπερ ἐπὶ ναυαγίου τῆς πατρίδος ἐν τοσούτῳ σάλῳ καὶ
5 κινδύνῳ διαφερόμενος. καὶ γὰρ Αἰτωλοὶ δεομένου βοηθεῖν 3
ἀπείπαντο, καὶ τὴν Ἀθηναίων πόλιν χάριτι τοῦ Ἀράτου
πρόθυμον οὖσαν οἱ περὶ Εὐρυκλείδην καὶ Μικίωνα
διεκώλυσαν. ὄντων δὲ τῷ Ἀράτῳ καὶ χρημάτων ἐν 4
Κορίνθῳ καὶ οἰκίας, ὁ Κλεομένης ἥψατο μὲν οὐδενός,
10 οὐδ' ἄλλον εἴασε, μεταπεμψάμενος δὲ τοὺς φίλους αὐτοῦ e
καὶ τοὺς διοικητάς, ἐκέλευε πάντα διοικεῖν καὶ φυλάσσειν
ὡς Ἀράτῳ λόγον ὑφέξοντας· ἰδίᾳ δὲ πρὸς αὐτὸν ἔπεμψε 5
Τρίπυλον καὶ πάλιν Μεγιστόνουν τὸν πατρῳόν, ὑπισχνού-
μενος ἄλλα τε πολλὰ καὶ δώδεκα τάλαντα σύνταξιν
15 ἐνιαύσιον, ὑπερβαλλόμενος τῷ ἡμίσει Πτολεμαῖον· ἐκεῖνος
γὰρ ἓξ τάλαντα τῷ Ἀράτῳ κατ' ἐνιαυτὸν ἀπέστελλεν.
ἠξίου δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἡγεμὼν ἀναγορευθῆναι καὶ κοινῇ 6
351 Z¹ μετ' αὐτῶν φυλάσσειν τὸν Ἀκροκόρινθον. τοῦ δ' Ἀράτου 7
φήσαντος, ὡς οὐκ ἔχοι τὰ πράγματα, μᾶλλον δ' ὑπ' αὐτῶν f
20 ἔχοιτο, καὶ κατειρωνεύσασθαι δόξαντος, ἐμβαλὼν εὐθὺς
τὴν Σικυωνίαν ἐπόρθει καὶ κατέφθειρε, καὶ προσεκάθητο
τῇ πόλει τρεῖς μῆνας, ἐγκαρτεροῦντος τοῦ Ἀράτου καὶ
διαποροῦντος, εἰ δέξεται τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τῷ παραδοῦναι
τὸν Ἀκροκόρινθον· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐβούλετο βοηθεῖν.
25 **42.** Οἱ μὲν οὖν Ἀχαιοὶ συνεληλυθότες εἰς Αἴγιον, ἐκεῖ
175 S τὸν Ἄρατον ἐκάλουν. ἦν δὲ κίνδυνος, τοῦ Κλεομένους πρὸς
τῇ πόλει στρατοπεδεύοντος, διελθεῖν. καὶ κατεῖχον οἱ 1047
πολῖται, δεόμενοι καὶ προήσεσθαι τὸ σῶμα τῶν πολεμίων
ἐγγὺς ὄντων οὐ φάσκοντες· ἐξήρτηντο δ' αὐτοῦ καὶ γυ-
30 ναῖκες ἤδη καὶ παῖδες, ὥσπερ πατρὸς κοινοῦ καὶ σωτῆρος

1 Plut. Cleom. 16, 2 || 8 Plut. Cleom. 19

[GΠ (= PR) L] 3 συντετριμμένος: em. Mittelhaus || 7 Εὐρυκλείδην Bergk: εὐκλείδην || 11 διοικεῖν Sint. cl. Cleom.: ποιεῖν || 15 ὑπερβαλόμενος G¹ | τῷ ἡμίσει Ald.: τῶι μίσει || 20 κατειρωνεύεσθαι L

a. 224 2 περιεχόμενοι καὶ δακρύοντες. οὐ μὴν ἀλλὰ θαρρύνας καὶ παραμυθησάμενος αὐτούς, ἐξίππευσεν ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἔχων δέκα φίλους καὶ τὸν υἱὸν ἤδη νεανίαν ὄντα· καὶ παρορμούντων ἐκεῖ πλοίων ἐπιβάντες εἰς Αἴγιον παρεκομίσθησαν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ καλεῖν τὸν Ἀντίγονον 5
3 ἐψηφίσαντο καὶ παραδιδόναι τὸν Ἀκροκόρινθον. ἔπεμψε δὲ καὶ τὸν υἱὸν Ἄρατος πρὸς αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων ὁμήρων.
b ἐφ' οἷς οἱ Κορίνθιοι χαλεπῶς φέροντες, τά τε χρήματα διήρπασαν αὐτοῦ, καὶ τὴν οἰκίαν τῷ Κλεομένει δωρεὰν ἔδωκαν. 10

a. 223 **43.** Τοῦ δ' Ἀντιγόνου προσιόντος ἤδη μετὰ τῆς δυνάμεως — ἦγε δὲ πεζοὺς δισμυρίους Μακεδόνας, ἱππεῖς δὲ χιλίους καὶ τριακοσίους —, ἀπήντα μετὰ τῶν δημιουργῶν ὁ Ἄρατος αὐτῷ κατὰ θάλατταν εἰς Πηγάς, λαθὼν τοὺς πολεμίους, οὐ πάνυ τι θαρρῶν τὸν Ἀντίγονον οὐδὲ 15
2 πιστεύων τοῖς Μακεδόσιν. ᾔδει γὰρ ηὐξημένον ἑαυτὸν 352 Z[1] ἐξ ὧν ἐκείνους κακῶς ἐποίησε, καὶ πρώτην εἰληφότα ⟨καὶ⟩ μεγίστην ὑπόθεσιν τῆς πολιτείας τὴν πρὸς Ἀντίγονον τὸν παλαιὸν ἔχθραν. ἀλλ' ὁρῶν ἀπαραίτητον ἐπικειμένην ⟨τὴν⟩
c ἀνάγκην καὶ τὸν καιρόν, ᾧ δουλεύουσιν οἱ δοκοῦντες 20
3 ἄρχειν, ἐχώρει πρὸς τὸ δεινόν. ὁ δ' Ἀντίγονος, ὥς τις αὐτῷ προσιόντα τὸν Ἄρατον ἔφρασε, τοὺς μὲν ἄλλους ἠσπάσατο μετρίως καὶ κοινῶς, ἐκεῖνον δὲ καὶ περὶ τὴν πρώτην ἀπάντησιν ἐδέξατο τῇ τιμῇ περιττῶς, καὶ τἆλλα πειρώμενος ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ νοῦν ἔχοντος, ἐνδοτέρω 25 τῆς χρείας προσηγάγετο.

4 Καὶ γὰρ ἦν ὁ Ἄρατος οὐ μόνον ἐν πράγμασι μεγάλοις ὠφέλιμος, ἀλλὰ καὶ σχολάζοντι βασιλεῖ συγγενέσθαι παρ' 176 S
5 ὀντινοῦν ἐπίχαρις. διό, καίπερ ὢν νέος ὁ Ἀντίγονος, ὡς

4 Plut. Cleom. 19, 9 Polyb. 2, 51, 4—52, 4 || 11 Polyb. 2, 52, 6 sq.

[GΠ (= PR) L] 1 δακρύοντες G²ΠL: διακρούοντες G¹ ut vid. || 2 θάλασσαν Π || 15 τὸν ἀντίγονον GPR¹L: τῷ ἀντιγόνῳ R² || 17 εἰληφότα G: εἰληφότι ΠL | καὶ² add. Zie. || 18 πρὸς G: πρὸς τὸν ΠL || 19 τὴν add. Zie. || 20 οἱ om. P || 21 ὥστις R²L²: ὅστις GPR¹L¹ || 24 καὶ τἆλλα Paris. 1671. 1672: καὶ κατ' ἄλλα GL (sed spir. et acc. add. G²) κατᾶλλα PR¹ καὶ κατὰ τ' ἄλλα R²

κατενόησε τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρὸς †μηδὲν ἀργὸν εἰς φι- a. 223
λίαν βασιλικὴν οὖσαν, οὐ μόνον Ἀχαιῶν, ἀλλὰ καὶ Μα-
κεδόνων τῶν σὺν αὐτῷ πάντ⟨ων μάλιστ⟩α χρώμενος ἐκεί- d
νῳ διετέλει. καὶ τὸ σημεῖον ἀπέβαινεν, ὡς ὁ θεὸς ἐπὶ 6
5 τῶν ἱερῶν ἔδειξε. λέγεται γὰρ οὐ πρὸ πολλοῦ θύοντι τῷ
Ἀράτῳ δύο χολὰς ἐν ἥπατι φανῆναι, μιᾷ πιμελῇ περιεχο-
μένας, καὶ τὸν μάντιν εἰπεῖν, ὡς ταχὺ πρὸς τὰ ἔχθιστα
καὶ πολεμιώτατα σύνεισιν εἰς ἄκραν φιλίαν. τότε μὲν 7
οὖν παρήνεγκε τὸ ῥηθέν, οὐδ᾽ ἄλλως πολὺ νέμων πίστεως
10 ἱεροῖς καὶ μαντεύμασιν, ἀλλὰ τῷ λογισμῷ χρώμενος. ἐπεὶ 8
δ᾽ ὕστερον εὖ χωροῦντι τῷ πολέμῳ συναγαγὼν ὁ Ἀντί-
353 Z[1] γονος ἑστίασιν ἐν Κορίνθῳ, καὶ πολλοὺς ὑποδεχόμενος
τὸν Ἄρατον ἐπάνω κατέκλινεν ἑαυτοῦ, καὶ μετὰ μικρὸν e
αἰτήσας περιβόλαιον ἠρώτησεν, εἰ δοκεῖ κἀκείνῳ ψῦχος
15 εἶναι, τοῦ δὲ καὶ πάνυ ῥιγοῦν φήσαντος, ἐκέλευσε προσ-
χωρεῖν ἐγγυτέρω, καὶ δάπιδος κομισθείσης ἀμφοτέρους
ὁμοῦ περιέβαλον οἱ παῖδες, τότε δὴ τὸν Ἄρατον ἀνα- 9
μνησθέντα τῶν ἱερῶν ἐκείνων γέλως ἔλαβε, καὶ διηγεῖτο
τῷ βασιλεῖ τὸ σημεῖον καὶ τὴν προαγόρευσιν. ἀλλὰ ταῦτα
20 μὲν ἐπράχθη χρόνοις ὕστερον.

44. Ἐν δὲ ταῖς Πηγαῖς δόντες καὶ λαβόντες ὅρκους,
εὐθὺς ἐβάδιζον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. καὶ περὶ τὴν ⟨Κοριν-
θίων⟩ πόλιν ἀγῶνες ἦσαν, εὖ πεφραγμένου τοῦ Κλεομένους
καὶ τῶν Κορινθίων ἀμυνομένων προθύμως. ἐν τούτῳ δ᾽ 2
25 Ἀριστοτέλης ὁ Ἀργεῖος φίλος ὢν Ἀράτου διαπέμπεται f
κρύφα πρὸς αὐτόν, ὡς ἀποστήσων τὴν πόλιν, εἰ στρατιώτας
ἐκεῖνος ἔχων ἔλθοι. τοῦ δ᾽ Ἀράτου φράσαντος τῷ Ἀντιγόνῳ 3
καὶ μετὰ χιλίων καὶ πεντακοσίων εἰς Ἐπίδαυρον ἐξ

21 Plut. Cleom. 20, 1 sq. Polyb. 2, 52, 5. 9 || **24** Plut. Cleom. 20, 3—21 Polyb. 2, 53

[**G***Π* (= **PR**) **L**] **1** μηδενὸς δευτέραν εἰς Madvig || **2** οὖσαν] ἔχουσαν Rei. Wil. || **3** πάντων μάλιστα Rei.: πάντα codd. ⟨προτι-μῶν καὶ⟩ πάντα Pflugk || **5** ἔδειξε] ἔδοξε **L**[1] || **10** χρώμενον **L**[1] || **15** προσχωρεῖν **G**[1], deinde σ erasa, iterum supra scr. **G**[2] || **17** περι-έβαλλον: em. Iunt. || **19** προσαγόρευσιν *Π*, sed σ erasa in **R** || **22** Κορινθίων add. Zie. || **25** ὁ om. **L**

a. 223 Ἰσθμοῦ πλοίοις κομιζομένου κατὰ τάχος, οἱ μὲν Ἀργεῖοι
1048 προεξαναστάντες ἐπέθεντο τοῖς τοῦ Κλεομένους καὶ κατ- 177 S
ἔκλεισαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὁ δὲ Κλεομένης πυθόμενος
ταῦτα, καὶ δείσας μὴ κατασχόντες οἱ πολέμιοι τὸ Ἄργος
ἀποκόψωσιν αὐτὸν τῆς οἴκαδε σωτηρίας, ἐκλιπὼν τὸν 5
4 Ἀκροκόρινθον ἔτι νυκτὸς ἐβοήθει. καὶ παρελθὼν μὲν
εἰς Ἄργος ἔφθη καὶ τροπήν τινα τῶν πολεμίων ἐποίησεν,
ὀλίγῳ δ' ὕστερον Ἀράτου προσφερομένου καὶ τοῦ βασι-
λέως ἐπιφαινομένου μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀπεχώρησεν εἰς 354 Z[1]
5 Μαντίνειαν. ἐκ τούτου τοῖς μὲν Ἀχαιοῖς πάλιν αἱ πόλεις 10
ἅπασαι προσεχώρησαν, Ἀντίγονος δὲ τὸν Ἀκροκόρινθον
παρέλαβεν, Ἄρατος δὲ στρατηγὸς αἱρεθεὶς ὑπ' Ἀργείων,
b ἔπεισεν αὐτοὺς Ἀντιγόνῳ τά τε τῶν τυράννων καὶ τὰ
τῶν προδοτῶν χρήματα δωρεὰν δοῦναι.

6 Τὸν δ' Ἀριστόμαχον ἐν Κεγχρεαῖς στρεβλώσαντες 15
κατεπόντισαν, ἐφ' ᾧ καὶ μάλιστα κακῶς ἤκουσεν ὁ Ἄρα-
τος, ὡς ἄνθρωπον οὐ πονηρόν, ἀλλὰ καὶ κεχρημένον
ἐκείνῳ καὶ πεπεισμένον ἀφεῖναι τὴν ἀρχὴν καὶ προσ-
αγαγεῖν τοῖς Ἀχαιοῖς τὴν πόλιν, ὅμως περιιδὼν παρα-
νόμως ἀπολόμενον. 20

45. Ἤδη δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐκείνῳ τὰς αἰτίας ἐπέφερον,
οἷον ὅτε τὴν μὲν Κορινθίων πόλιν Ἀντιγόνῳ δωρεὰν
ἔδωκαν ὥσπερ κώμην τὴν τυχοῦσαν, τὸν Ὀρχομενὸν δὲ
συνεχώρησαν αὐτῷ διαρπάσαντι φρουρὰν ἐμβαλεῖν Μακε-
c 2 δονικήν, ἐψηφίσαντο δ' ἄλλῳ μὴ γράφειν βασιλεῖ μηδὲ 25
πρεσβεύειν πρὸς ἄλλον ἄκοντος Ἀντιγόνου, τρέφειν δὲ καὶ
3 μισθοδοτεῖν ἠναγκάζοντο τοὺς Μακεδόνας, θυσίας δὲ καὶ

10 Polyb. 2, 54, 1—4 || 15 Polyb. 2, 59 sq. || 23 Plut. Cleom. 23, 1 Polyb. 2, 54, 10 sq. || 27 Plut. Cleom. 16 Polyb. 2, 70, 5. 5, 9, 10. 9, 36, 5. 28, 19, 3. 30, 29, 3

[GΠ (= PR) L] 2 τοῖς om. L || 3 εἰς] πρὸς P || 10 μαντινίαν G[1] || 14 τῶν om. L[1] || 16 κατεπόντησαν L[1] || 17 καὶ om. G || 19 περιιδὼν Anon.: περιιδόντα || 20 ἀπολόμενον G[1]R[1]P: ἀπολλύμενον LG[2] ἀπολούμενον R[2] || 22 ὅτε Zie.: ὅτι (ante p. 309, 3 ᾐτιῶντο addebat τούτων Rei., ὧν Sch.) || 26 δὲ G: τὲ ΠL

πομπὰς καὶ ἀγῶνας Ἀντιγόνῳ συνετέλουν, ἀρξαμένων τῶν a. 223
Ἀράτου πολιτῶν καὶ δεξαμένων τῇ πόλει τὸν Ἀντίγονον
ὑπ' Ἀράτου ξενιζόμενον, ἡτιῶντο πάντων ἐκεῖνον, 4
ἀγνοοῦντες ὅτι τὰς ἡνίας ἐκείνῳ παραδεδωκὼς καὶ τῇ
5 ῥύμῃ τῆς βασιλικῆς ἐφελκόμενος ἐξουσίας οὐδενὸς ἦν ἢ
355 Z[1] μόνης φωνῆς ἔτι κύριος, ἐπισφαλῆ τὴν παρρησίαν ἐχούσης.
178 S ἐπεὶ φανερῶς γε πολλὰ τῶν πραττομένων ἐλύπει τὸν 5
Ἄρατον, ὥσπερ τὸ περὶ τῶν εἰκόνων· ὁ γὰρ Ἀντίγονος τὰς
μὲν τῶν ἐν Ἄργει τυράννων καταβεβλημένας ἀνέστησε, τὰς d
10 δὲ τῶν ἑλόντων τὸν Ἀκροκόρινθον ἑστώσας ἀνέτρεψε,
πλὴν μιᾶς τῆς ἐκείνου· καὶ πολλὰ περὶ τούτων δεηθεὶς
ὁ Ἄρατος οὐκ ἔπεισεν. ἐδόκει δὲ καὶ τὰ περὶ Μαντίνειαν 6
οὐχ Ἑλληνικῶς διῳκῆσθαι τοῖς Ἀχαιοῖς. κρατήσαντες
γὰρ αὐτῶν δι' Ἀντιγόνου, τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους καὶ
15 πρώτους ἀπέκτειναν, τῶν δ' ἄλλων τοὺς μὲν ἀπέδοντο,
τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν ἀπέστειλαν πέδαις δεδεμένους,
παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραποδίσαντο, τοῦ δὲ συν-
αχθέντος ἀργυρίου τὸ τρίτον αὐτοὶ διείλοντο, τὰς δὲ δύο
μοίρας ἔνειμαν τοῖς Μακεδόσι. καὶ ταῦτα μὲν ἔσχε τὸν 7
20 τῆς ἀμύνης νόμον· καὶ γὰρ εἰ δεινὸν ἄνδρας ὁμοφύλους e
καὶ συγγενεῖς οὕτω μεταχειρίσασθαι δι' ὀργήν, ἀλλ' ἐν
ἀνάγκαις γλυκὺ γίνεται καὶ τὸ σκληρόν, κατὰ Σιμωνίδην
(fr. 226 B.[4]), ὥσπερ ἀλγοῦντι τῷ θυμῷ καὶ φλεγμαίνοντι
θεραπείαν καὶ ἀναπλήρωσιν προσφερόντων. τὰ δὲ μετὰ 8
25 ταῦτα πραχθέντα περὶ τὴν πόλιν οὔτ' εἰς καλὴν οὔτ' εἰς
ἀναγκαίαν ἔστι θέσθαι τῷ Ἀράτῳ πρόφασιν. τῶν γὰρ
Ἀχαιῶν τὴν πόλιν παρ' Ἀντιγόνου δωρεὰν λαβόντων καὶ
κατοικίζειν ἐγνωκότων, αὐτὸς οἰκιστὴς αἱρεθεὶς καὶ

13 Plut. Cleom. 23, 1 Polyb. 2, 54, 11. 56, 6—58 || 24 Paus. 8, 8, 11 Ptol. 3, 16, 19 (Plin. n. h. 4, 20)

[GΠ (= PR) L] 1 ἀρξαμένου L[1] || 7 γε Steph.: τε || 12 μαντι-νίαν G[1] || 13 διωικῆσθαι vel διωκῆσθαι ΠL: διωκεῖσθαι G[1] διοι-κεῖσθαι G[2] || 14 αὐτῆς Zie. || 16 ⟨ἐν⟩ πέδαις Sint. || 17 δὲ[2] om. L[1] || 21 μεταχειρήσασθαι R[1] || 22 τὸ Madvig: οὐ codd. (del. Bergk) || 25 καλὴν] ἀλκὴν L[1] || 26 ἔστι] ἔτι L (ἔτ' ἔστι Rei.) || 27 Ἀχαιῶν E. Curtius: ἀργείων | δωρεὰν παρ' ἀντιγόνου L

στρατηγὸς ὢν ἐψηφίσατο μηκέτι καλεῖν Μαντίνειαν, ἀλλ'
f 9 *Ἀντιγόνειαν, ὃ καὶ μέχρι νῦν καλεῖται. καὶ δοκεῖ δι' ἐκεῖνον* 356 Z¹
ἡ μὲν „ἐρατεινὴ Μαντίνεια" (Hom. Il. 2, 607) *παντάπασιν*
ἐξαληλίφθαι, διαμένει δ' ἡ πόλις ἐπώνυμος τῶν ἀπολε-
σάντων καὶ ἀνελόντων τοὺς πολίτας. 5

a. 222 **46.** *Ἐκ τούτου Κλεομένης μὲν ἡττηθεὶς μάχῃ μεγάλῃ*
περὶ Σελλασίαν ἐξέλιπε τὴν Σπάρτην καὶ ἀπέπλευσεν
εἰς Αἴγυπτον, Ἀντίγονος δὲ πάντα τὰ δίκαια καὶ φιλάν-
1049 *θρωπα τῷ Ἀράτῳ πεποιηκὼς ἀνέζευξεν εἰς Μακεδονίαν,* 179 S
2 *κἀκεῖ νοσῶν ἤδη τὸν διάδοχον τῆς βασιλείας Φίλιππον,* 10
οὔπω πάνυ μειράκιον ὄντα, πέμπων εἰς Πελοπόννησον
Ἀράτῳ μάλιστα προσέχειν ἐκέλευσε καὶ δι' ἐκείνου ταῖς
3 *πόλεσιν ἐντυχεῖν καὶ γνωρισθῆναι τοῖς Ἀχαιοῖς. καὶ μέν-*
τοι καὶ παραλαβὼν αὐτὸν ὁ Ἄρατος οὕτως διέθηκεν,
ὥστε πολλῆς μὲν εὐνοίας πρὸς αὐτόν, πολλῆς δὲ πρὸς 15
τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις φιλοτιμίας καὶ ὁρμῆς μεστὸν εἰς
Μακεδονίαν ἀποστεῖλαι.

a. 221 **47.** *Τελευτήσαντος δ' Ἀντιγόνου, καταφρονήσαντες*
Αἰτωλοὶ τῶν Ἀχαιῶν διὰ τὴν ῥαθυμίαν — ἐθισθέντες γὰρ
ἀλλοτρίαις σῴζεσθαι χερσὶ καὶ τοῖς Μακεδόνων ὅπλοις 20
b *αὐτοὺς ὑπεσταλκότες, ἐν ἀργίᾳ πολλῇ καὶ ἀταξίᾳ διῆγον —*
a. 220 2 *ἐπέθεντο τοῖς κατὰ Πελοπόννησον πράγμασι· καὶ τὴν*
μὲν Πατρέων καὶ Δυμαίων λεηλασίαν ὁδοῦ πάρεργον
3 *ἐποιήσαντο, τὴν δὲ Μεσσήνην ἐμβαλόντες ἐπόρθουν. ἐφ'*
οἷς ὁ Ἄρατος ἀγανακτῶν, καὶ τὸν στρατηγοῦντα τότε τῶν 25
Ἀχαιῶν Τιμόξενον ὁρῶν ὀκνοῦντα καὶ διατρίβοντα τὸν 357 Z¹
χρόνον, ἤδη τῆς στρατηγίας αὐτῷ τελευτώσης, αὐτὸς
ᾑρημένος ἄρχειν μετ' ἐκεῖνον προέλαβεν ἡμέραις πέντε
4 *τὴν ἀρχὴν ἕνεκα τοῦ βοηθῆσαι Μεσσηνίοις. καὶ συναγαγὼν*
τοὺς Ἀχαιούς, τοῖς τε σώμασιν ἀγυμνάστους ὄντας καὶ 30

6 Plut. Cleom. 27 sq. et ibi l. l. || 18 Polyb. 4, 6—12

[GΠ (= PR) L] 3 *ἐρατινὴ* L¹ || 4 *ἐξαληλεῖφθαι* G¹ || 7 *ἐξέλειπε* G¹ || 22—23 *καὶ τὴν πατραίων* L (*μὲν* add. L²) || 23 *Δυμαίων* Xy. Anon.: *κυμαίων* || 24 *μεσσήνην* GR: *μεσήνην* PL || 29 *μεσηνίοις* PL¹

ταῖς διανοίαις ἐκλελυμένους πρὸς τὸν πόλεμον, ἡττᾶται a. 220
περὶ Καφύας· καὶ θυμικώτερον ἐστρατηγηκέναι δόξας, 5 c
οὕτως αὖ πάλιν ἀπημβλύνθη καὶ προήκατο τὰ πράγματα
καὶ τὰς ἐλπίδας, ὥστε πολλάκις λαβὴν τοὺς Αἰτωλοὺς
5 παρασχόντας ἀνέχεσθαι καὶ περιορᾶν ὥσπερ κωμάζοντας
ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μετὰ πολλῆς ἀσελγείας καὶ θρασύτητος. αὖθις οὖν τὰς χεῖρας ὀρέγοντες εἰς Μακεδονίαν, 6
ἐπεσπῶντο καὶ κατῆγον ἐπὶ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις τὸν
Φίλιππον, οὐχ ἥκιστα διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄρατον εὔνοιαν
180 S αὐτοῦ καὶ πίστιν ἐλπίζοντες εὐκόλῳ περὶ πάντα χρήσεσθαι
11 καὶ χειροήθει.

48. Καὶ τότε πρῶτον Ἀπελλοῦ καὶ Μεγαλέου καί τινων αὐλικῶν ἄλλων διαβαλλόντων τὸν Ἄρατον, ἀνα- d
πεισθεὶς ὁ βασιλεὺς καὶ συναρχαιρεσιάσας τοῖς ἀπὸ τῆς a. 218
15 ἐναντίας στάσεως, ἐσπούδασε τοὺς Ἀχαιοὺς ἑλέσθαι
στρατηγὸν Ἐπήρατον. ὡς δ' ἐκείνου μὲν καταφρονου- 2
μένου τελέως ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, τοῦ δ' Ἀράτου παρ-
αμελοῦντος, ἐγίνετο τῶν χρησίμων οὐδέν, ἔγνω διαμαρ-
τάνων τοῦ παντὸς ὁ Φίλιππος. καὶ ἀνακρουσάμενος αὖθις 3
358 Z[1] ἐπὶ τὸν Ἄρατον, ὅλος ἦν ἐκείνου, καὶ τῶν πραγμάτων
21 αὐτῷ πρός τε δύναμιν καὶ πρὸς εὐδοξίαν ἐπιδιδόντων,
ἐξήρτητο τοῦ ἀνδρός, ὡς δι' ἐκεῖνον εὐδοκιμῶν καὶ
αὐξόμενος· ἐδόκει τε πᾶσιν ὁ Ἄρατος οὐ μόνον δημο- 4
κρατίας, ἀλλὰ καὶ βασιλείας ἀγαθὸς εἶναι παιδαγωγός· e
25 ἡ γὰρ προαίρεσις αὐτοῦ καὶ τὸ ἦθος ὡς χρῶμα ταῖς 5
πράξεσι τοῦ βασιλέως ἐπεφαίνετο. καὶ γὰρ ἡ πρὸς Λακε- a. 217
δαιμονίους ἁμαρτόντας μετριότης τοῦ νεανίσκου, καὶ ἡ
πρὸς Κρῆτας ὁμιλία δι' ἧς ὅλην προσηγάγετο τὴν νῆσον

7 Polyb. 4, 15 sq. || 12 Polyb. 4, 82, 2—8. 84—87 || 16 Polyb. 5, 1, 7—9. 30, 1—7 || 26 Polyb. 5, 23, 7. 91—105. 7, 11, 9. 14, 4

[GΠ (= PR) L] 2 ἐστραγηκέναι P || 4 λαβεῖν R[1] || 9 πρὸς GΠ: εἰς L | τὸν G: om. ΠL || 12 Μεγαλέου Sint.: μεγαλαίου || 15 τοῖς ἀχαιοῖς L || 16 ἐκείνου καταφρονουμένου μὲν L || 17 τελέως G: τελείως ΠL || 19 παντὸς Ald.: πατρὸς || 21 ἐπιδιδόντων LG[2]: ἐπιδόντων G[1]Π || 23 τὲ ΠL: δὲ G || 25 χρῶμασταῖς, sed σ erasa, R

a. 217 ἡμέραις ὀλίγαις, ἥ τε πρὸς Αἰτωλοὺς στρατεία γενομένη
θαυμαστῶς ἐνεργός, εὐπειθείας μὲν τῷ Φιλίππῳ δόξαν,
6 εὐβουλίας δὲ τῷ Ἀράτῳ προσετίθει. καὶ διὰ ταῦτα μᾶλ-
λον οἱ βασιλικοὶ φθονοῦντες, ὡς οὐδὲν ἐπέραινον κρύφα
διαβάλλοντες, ἀναφανδὸν ἐλοιδοροῦντο καὶ προσέκρουον 5
αὐτῷ παρὰ τοὺς πότους μετὰ πολλῆς ἀσελγείας καὶ βω-
f μολοχίας· ἅπαξ δὲ καὶ λίθοις βάλλοντες ἀπιόντα εἰς τὴν
7 σκηνὴν μετὰ τὸ δεῖπνον κατεδίωξαν. ἐφ' οἷς ὁ Φίλιππος
ὀργισθείς, εὐθὺς μὲν αὐτοὺς ἐζημίωσεν εἴκοσι ταλάντοις,
ὕστερον δὲ λυμαίνεσθαι τὰ πράγματα καὶ ταράττειν 10
δοκοῦντας ἀπέκτεινεν.

49. Ἐπεὶ δὲ τῆς τύχης εὐροούσης ἐπαιρόμενος τοῖς
πράγμασι πολλὰς μὲν ἀνέφυε καὶ μεγάλας ἐπιθυμίας,
1050 ἡ δ' ἔμφυτος κακία, τὸν παρὰ φύσιν σχηματισμὸν ἐκ- 181 S
βιαζομένη καὶ ἀναδύουσα, κατὰ μικρὸν ἀπεγύμνου καὶ 15
2 διέφαινεν αὐτοῦ τὸ ἦθος, πρῶτον μὲν ἰδίᾳ τὸν νεώτε-
ρον Ἄρατον ἠδίκει περὶ τὴν γυναῖκα καὶ πολὺν χρόνον
ἐλάνθανεν, ἐφέστιος ὢν καὶ ξενιζόμενος ὑπ' αὐτῶν· ἔπειτα 359 Z[1]
πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς ἐξετραχύνετο πολιτείας, καὶ φανε-
3 ρὸς ἦν ἤδη τὸν Ἄρατον ἀποσειόμενος. ἀρχὴν δ' ὑποψίας 20
a. 215 τὰ Μεσσηνιακὰ παρέσχε. στασιασάντων γὰρ αὐτῶν, ὁ
μὲν Ἄρατος ὑστέρει βοηθῶν, ὁ δὲ Φίλιππος ἡμέρᾳ μιᾷ
πρότερον ἐλθὼν εἰς τὴν πόλιν, εὐθὺς οἶστρόν τινα κατ'
b 4 ἀλλήλων ἐνέβαλε τοῖς ἀνθρώποις, ἰδίᾳ μὲν ἐρωτῶν τοὺς
στρατηγοὺς τῶν Μεσσηνίων, εἰ νόμους κατὰ τῶν πολ- 25
λῶν οὐκ ἔχουσιν, ἰδίᾳ δὲ πάλιν τοὺς τῶν πολλῶν προ-
εστῶτας, εἰ χεῖρας κατὰ τῶν τυραννούντων οὐκ ἔχουσιν.
5 ἐκ δὲ τούτου θαρρήσαντες, οἱ μὲν ἄρχοντες ἐπελαμβά-
νοντο τῶν δημαγωγῶν, ἐκεῖνοι δὲ μετὰ τῶν πολλῶν

3 Polyb. 5, 15, 16. 25—29 || 12 cf. ad p. 315, 2 || 16 Plut. Cleom. 16, 5 Polyb. 5, 27, 3 Liv. 27, 31, 8. 32, 21, 24 || 20 Polyb. 7, 13, 6

[GΠ (= PR) L] 3 *εὐβουλίας* ΠL et G[2] in mg.: *εὐλαβείας* G[1] | *καὶ* om. L || 16 *ἦθος*] *εἶδος* L[1] || 21 *μεσηνικὰ* P || 24 *ἐνέβαλε* GL: *ἐνέβαλλε* Π || 25 *μεσ*(σ)*ηνίων* P || 26 *πολλῶν* Br.: *πόλεων* || 27 *χεῖρας* om. L[t]

ἐπελθόντες τούς τ' ἄρχοντας ἀπέκτειναν καὶ τῶν ἄλλων a. 215
ὀλίγον ἀπολείποντας διακοσίων.

50. Οὕτω δὲ δεινὸν ἔργον ἐξειργασμένου τοῦ Φιλίππου
καὶ συγκρούοντος ἔτι μᾶλλον ἑαυτοῖς τοὺς Μεσσηνίους,
5 ἐπελθὼν ὁ Ἄρατος αὐτός τε δῆλος ἦν φέρων βαρέως,
καὶ τὸν υἱὸν ἐπιτιμῶντα πικρῶς τῷ Φιλίππῳ καὶ λοιδορού-
μενον οὐκ ἐκώλυσεν. ἐδόκει δ' ὁ νεανίσκος ἐρᾶν τοῦ 2 c
Φιλίππου, καὶ τότε λέγων εἶπε πρὸς αὐτόν, ὡς οὐδὲ καλὸς
ἔτι φαίνοιτο τὴν ὄψιν αὐτῷ τοιαῦτα δράσας, ἀλλὰ πάντων
10 αἴσχιστος. ὁ δὲ Φίλιππος ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν ἀντεῖπε, καίπερ 3
ἐπίδοξος ὢν ὑπ' ὀργῆς καὶ πολλάκις ἐξυλακτήσας λέγοντος
αὐτοῦ, τὸν δὲ πρεσβύτερον, ὡς ἐνηνοχὼς πράως τὰ
λεχθέντα καί τις ὢν μέτριος καὶ πολιτικὸς τὴν φύσιν,
14 ἀνέστησεν ἐκ τοῦ θεάτρου τὴν δεξιὰν ἐμβαλὼν καὶ
360 Z[1] προῆγεν εἰς τὸν Ἰθωμάταν, τῷ τε Διὶ θύσων καὶ
182 S θεωρήσων τὸν τόπον. ἔστι γὰρ οὐχ ἧττον εὐερκὴς τοῦ 4
Ἀκροκορίνθου, καὶ λαβὼν φρουρὰν γίνεται χαλεπὸς καὶ
δυσεκβίαστος τοῖς παροικοῦσιν. ἀναβὰς δὲ καὶ θύσας, 5 d
ὡς προσήνεγκεν αὐτῷ τὰ σπλάγχνα τοῦ βοὸς ὁ μάντις,
20 ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ὑπολαβὼν ἐδείκνυε τῷ τ' Ἀράτῳ
καὶ τῷ Φαρίῳ Δημητρίῳ, παρὰ μέρος ἀποκλίνων εἰς
ἑκάτερον καὶ πυνθανόμενος, τί καθορῶσιν ἐν τοῖς ἱε-
ροῖς, κρατοῦντα τῆς ἄκρας αὐτὸν ἢ τοῖς Μεσσηνίοις
ἀποδιδόντα. γελάσας οὖν ὁ Δημήτριος „εἰ μὲν" ἔφη 6
25 „μάντεως ἔχεις ψυχήν, ἀφήσεις τὸν τόπον· εἰ δὲ βασι-
λέως, ἀμφοτέρων τῶν κεράτων τὸν βοῦν καθέξεις",
αἰνιττόμενος τὴν Πελοπόννησον, ὡς, εἰ προσλάβοι τὸν
Ἰθωμάταν τῷ Ἀκροκορίνθῳ, παντάπασιν ἐσομένην ὑπο-

6 Polyb. 7, 12, 9 || 12 Polyb. 7, 12 paene ad verbum cum Plutarcho consentiens; Strab. 8, 361

[GΠ (= PR) L] 2 ὀλίγον om. P[t] || 4 αὐτοῖς G || 9 αὐτοῦ L[1] || 15 προῆγεν ΠL[2]: προσῆγεν GL[1] | ἰθωμάταν PR[2]: εἰθωμάταν R[1] ἠθωμάταν G[1] ἰθωμάνταν G[2] et L ita ut ν[1] in ras. a m. 2 scripta sit; Ἰθώμαν Anon. | τῷ τε] τότε P || 17 βαλὼν G || 18 δυσεκβίαστος G: παρεκβίαστος ΠL | περιοικοῦσιν Zie. || 19 προήνεγκεν PL || 27 προλάβοι L || 28 ἰθωμάταν G[2]R[2]: εἰθωμάνταν G[1]R[1] ἰθωμάντα P ἰθωμάνθαν L

a.215 7 *χείριον καὶ ταπεινήν. ὁ δ' Ἄρατος ἐπὶ πολὺ μὲν ἡσύ-*
e *χαζε, δεομένου δὲ τοῦ Φιλίππου τὸ φαινόμενον λέγειν,*
„πολλὰ μὲν" εἶπεν „ὦ Φίλιππε Κρητῶν ὄρη καὶ μεγάλα,
πολλαὶ δὲ Βοιωτῶν ἄκραι καὶ Φωκέων ἐκπεφύκασι τῆς
γῆς· εἰσὶ δέ που πολλοὶ καὶ τῆς Ἀκαρνάνων, τοῦτο μὲν 5
χερσαῖοι, τοῦτο δ' ἔναλοι τόποι, θαυμαστὰς ὀχυρότητας
8 *ἔχοντες. ἀλλ' οὐδένα τούτων κατείληφας, καὶ πάντες*
ἑκουσίως σοι ποιοῦσι τὸ προστασσόμενον. λῃσταὶ γὰρ
ἐμφύονται πέτραις καὶ κρημνῶν περιέχονται, βασιλεῖ δὲ
πίστεως καὶ χάριτος ἰσχυρότερον οὐδὲν οὐδ' ὀχυρώτε- 10
9 *ρον. ταῦτά σοι τὸ Κρητικὸν ἀνοίγει πέλαγος, ταῦτα τὴν*
f *Πελοπόννησον, ἀπὸ τούτων ὁρμώμενος σὺ τοσοῦτος ἡλι-* 361 Z[1]
κίαν τῶν μὲν ἡγεμών, τῶν δὲ κύριος ἤδη καθέστηκας."
10 *ἔτι ⟨δὲ⟩ λέγοντος αὐτοῦ, τὰ μὲν σπλάγχνα τῷ μάντει*
παρέδωκεν ὁ Φίλιππος, ἐκεῖνον δὲ τῆς χειρὸς ἐπισπα- 15
σάμενος „δεῦρο τοίνυν" ἔφη „τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴωμεν",
ὥσπερ ἐκβεβιασμένος ὑπ' αὐτοῦ καὶ τὴν πόλιν ἀφῃρη-
μένος.

51. *Ὁ δ' Ἄρατος ἀπορρέων ἤδη τῆς αὐλῆς καὶ κατὰ*
a. 214 *μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακομιζόμενος ἐκ τῆς πρὸς τὸν Φίλιπ-* 20
1051 *πον συνηθείας, διαβαίνοντος εἰς Ἤπειρον αὐτοῦ καὶ* 183 S
δεομένου συστρατεύειν, ἀπείπατο καὶ κατέμεινε, δεδιὼς
ἀναπλησθῆναι δόξης πονηρᾶς ἀφ' ὧν ἐκεῖνος ἔπραττεν.
2 *ἐπεὶ δὲ τάς τε ναῦς ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπολέσας αἴσχιστα*
καὶ ὅλως ἀποτυχὼν ταῖς πράξεσιν ἐπανῆλθεν εἰς Πελο- 25
πόννησον, καὶ τοὺς Μεσσηνίους αὖθις ἐπιχειρήσας φε-
νακίζειν καὶ μὴ λαθὼν ἠδίκει φανερῶς καὶ τὴν χώραν
3 *αὐτῶν ἐπόρθει, παντάπασιν ὁ Ἄρατος ἀπεστράφη καὶ*
διεβλήθη πρὸς αὐτόν, ἤδη καὶ τῶν περὶ τὴν γυναικωνῖ-
τιν ἀδικημάτων αἰσθόμενος, καὶ φέρων ἀνιαρῶς αὐτός, 30

21 Polyb. 7, 13, 1 || 26 Polyb. 3, 19, 11. (8, 8[a]). 8, 12, 1 sq. Paus. 4, 29, 1—5. 32, 2 Liv. 32, 21, 23 sq.

[GΠ (= PR) L] 5 *τῆς* G[1]ΠL: *τῶν* in ras. G[2] || 10 *ὀχυρότερον* G[1]R[1] || 11 *πέλαγος ἀνοίγει* L || 12 *τὴν ἡλικίαν* R[2] || 13 *ἤδη* om. L || 14 *δὲ* add. Zie. || 16 *τὴν αὐτὴν ἔφη* L || 30 *αὐτός* Anon.: *αὐτὸν*

ἀποκρυπτόμενος δὲ τὸν υἱόν· εἰδέναι γὰρ ὑβρισμένον περιῆν, ἄλλο δ' οὐδέν, ἀμύνασθαι μὴ δυναμένῳ. μεγί- 4 b
στην γὰρ ὁ Φίλιππος δοκεῖ καὶ παραλογωτάτην μεταβαλέσθαι μεταβολήν, ἐξ ἡμέρου βασιλέως καὶ μειρακίου
5 σώφρονος ἀνὴρ ἀσελγὴς καὶ τύραννος ἐξώλης γενόμενος. τὸ δ' οὐκ ἦν ἄρα μεταβολὴ φύσεως, ἀλλ' ἐπίδειξις ἐν
362 Z¹ ἀδείᾳ κακίας, πολὺν χρόνον διὰ φόβον ἀγνοηθείσης.

52. Ὅτι γὰρ ἦν μεμειγμένον αἰσχύνῃ καὶ φόβῳ τὸ πρὸς τὸν Ἄρατον αὐτοῦ πάθος ἀπ' ἀρχῆς συντεθραμμένον,
10 ἐδήλωσεν οἷς ἔπραξε περὶ αὐτόν. ἐπιθυμῶν γὰρ ἀνελεῖν 2
τὸν ἄνδρα, καὶ νομίζων οὐδ' ἂν ἐλεύθερος ἐκείνου ζῶντος εἶναι, μή τί γε τύραννος ἢ βασιλεύς, βίᾳ μὲν οὐδὲν ἐπεχείρησε, Ταυρίωνα δὲ τῶν στρατηγῶν τινα καὶ φίλων c
ἐκέλευσεν [ἐν] ἀδήλῳ τρόπῳ τοῦτο πρᾶξαι, μάλιστα διὰ
15 φαρμάκων, αὐτοῦ μὴ παρόντος. ὁ δὲ ποιησάμενος τὸν 3
Ἄρατον συνήθη, φάρμακον αὐτῷ δίδωσιν, οὐκ ὀξὺ καὶ σφοδρόν, ἀλλὰ τῶν θέρμας τε μαλακὰς τὸ πρῶτον ἐν τῷ σώματι καὶ βῆχα κινούντων ἀμβλεῖαν, εἶθ' οὕτως κατὰ μικρὸν εἰς φθόαν περαινόντων. οὐ μὴν ἔλαθέ γε 4
20 τὸν Ἄρατον· ἀλλ' ὡς οὐδὲν ἦν ὄφελος ἐλέγχοντι, πρᾴως
184 S καὶ σιωπῇ τὸ πάθος ὡς δή τινα νόσον κοινὴν καὶ συνήθη νοσῶν διήντλει· πλὴν ἑνός γε τῶν συνήθων ἐν τῷ δωματίῳ παρόντος, ἀναπτύσας δίαιμον, ἰδόντος ἐκείνου καὶ θαυμάσαντος, „ταῦτα" εἶπεν „ὦ Κεφάλων τἀπίχειρα d
25 τῆς βασιλικῆς φιλίας."

53. Οὕτω δ' αὐτοῦ τελευτήσαντος ἐν Αἰγίῳ, τὸ ἑπτακαιδέκατον στρατηγοῦντος, καὶ τῶν Ἀχαιῶν φιλοτιμουμένων ἐκεῖ γενέσθαι ταφὰς καὶ μνήματα πρέποντα τῷ βίῳ τοῦ ἀνδρός, Σικυώνιοι συμφορὰν ἐποιοῦντο μὴ a. 213

2 Polyb. 7, 13, 7; cf. 7, 11 || 6 Polyb. 10, 26, 7 sq. 15, 24, 4—6. 18, 33, 6 || Cap. 52 Polyb. 8, 12, 2—6 Paus. 2, 9, 4. 8, 50, 4. Liv. 32, 21, 23 || Cap. 53 Polyb. 8, 12, 7 sq. Paus. 2, 8, 1. 9, 4

[GΠ (= PR) L] 1 δὲ] γὰρ L | γὰρ] δὲ L || 6 τὸ G²R²PL: τῶι G¹R¹ || 12 βίαιον Zie. cl. Crass. 35, 1 || 14 ἐν del. Br. | μάλιστα ⟨δὲ⟩ Rei. || 17 τὸ πρῶτον μαλακὰς L || 19 φθόαν Reiskii recepi cl. Cleom. 16, 7: φθορὰν || 24 τἀπίχειρα Zie. cl. Polyb. 8, 12, 5 et 6: ἐπίχειρα

2 *παρ' αὐτοῖς τεθῆναι τὸ σῶμα. καὶ τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς ἔπεισαν ἐφιέναι, νόμου δ' ὄντος ἀρχαίου μηδένα θάπτεσθαι τειχῶν ἐντός, ἰσχυρᾶς τε τῷ νόμῳ δεισιδαιμονίας προσούσης, ἔπεμψαν εἰς Δελφοὺς ὑπὲρ τούτων ἐρησόμενοι τὴν Πυθίαν. ἡ δ' αὐτοῖς ἀναιρεῖ τὸν χρησμὸν τόνδε* (150 Hendess)· — 363 Z[1] — 5

e 3
βουλεύῃ Σικυὼν ζωάγριον αἰὲν Ἀράτου
ἀμφ' ὁσίῃ θαλίῃ τε κατοιχομένοιο ἄνακτος;
ὡς τὸ βαρυνόμενον τῷδ' ἀνέρι καὶ τὸ βαρῦνον
γαίης ἔστ' ἀσέβημα καὶ οὐρανοῦ ἠδὲ θαλάσσης. — 10

4 *κομισθείσης δὲ τῆς μαντείας, οἵ τ' Ἀχαιοὶ σύμπαντες ἥσθησαν διαφερόντως, καὶ οἱ Σικυώνιοι μεταβαλόντες εἰς ἑορτὴν τὸ πένθος εὐθὺς ἐκ τοῦ Αἰγίου τὸν νεκρὸν ἐστεφανωμένοι καὶ λευχειμονοῦντες ὑπὸ παιάνων καὶ χορῶν εἰς τὴν πόλιν ἀνῆγον, καὶ τόπον ἐξελόμενοι περίοπτον ὥσπερ οἰκιστὴν καὶ σωτῆρα τῆς πόλεως ἐκή-* — 15
f 5 *δευσαν. καὶ καλεῖται μέχρι νῦν Ἀράτειον, καὶ θύουσιν αὐτῷ θυσίας, τὴν μέν, ᾗ τὴν πόλιν ἀπήλλαξε τῆς τυραννίδος, ἡμέρᾳ πέμπτῃ Δαισίου μηνός, ὃν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν Ἀνθεστηριῶνα, καὶ τὴν θυσίαν ἐκείνην Σωτήρια προσαγορεύουσι, τὴν δὲ τοῦ μηνὸς ἐν ᾧ γενέσθαι* — 20
6 *τὸν ἄνδρα διαμνημονεύουσι. τῆς μὲν οὖν προτέρας ⟨ὁ⟩*
1052 *τοῦ Διὸς τοῦ Σωτῆρος κατήρχετο θυηπόλος, τῆς δὲ δευτέρας ὁ τοῦ Ἀράτου, στρόφιον οὐχ ὁλόλευκον, ἀλλὰ μεσοπόρφυρον ἔχων· μέλη δ' ᾔδετο πρὸς κιθάραν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν, καὶ συνεπόμπευεν ὁ γυμνασίαρχος, ἡγούμενος τῶν τε παίδων καὶ τῶν ἐφήβων, εἶτ' ἐφείπεθ' ἡ βουλὴ στεφανηφοροῦσα, καὶ τῶν* — 185 S — 26

[GΠ(= PR)L] 2 *ἀφιέναι* L | *νόμου* — 17 *Ἀράτειον* hab. Phot. cod. 245 p. 399 a 21–31 || 5 *ἀναιρεῖ* G¹RL²: *ἀνερεῖ* PL¹G² || 7 sq. oraculum obscurum || 7 *βουλεύου* Sch. || 11 *ἅπαντες* Phot. || 12 *καὶ διαφερόντως*: trp. Zie. || 17 *Ἀράτειον* (cum Paus. 2, 9, 4) Rei.: *ἀράτιον* || 18 *θυσίαν*: em. Zie. || 19 *δαισίου* G¹L: *δεσίου* G²: *δε^αι^σίου* P, et in R ante *δαισίου* aliquid erasum || 21 *ᾧ* Rei.: *ᾗ* || 22 *ὁ* add. Rei. || 24 *ὁλόλευκον* Cob.: *ὅλον λευκὸν* || 26 *τὸν* om. G

364 Z¹ ἄλλων πολιτῶν ὁ βουλόμενος. ὧν ἔτι δείγματα μικρὰ 7
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξοσιούμενοι διαφυλάττουσιν· αἱ
δὲ πλεῖσται τῶν τιμῶν ὑπὸ χρόνου καὶ πραγμάτων ἄλ-
λων ἐκλελοίπασιν.

5 **54.** Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν πρεσβύτερος Ἄρατος οὕτω βιῶ- b
σαι καὶ τοιοῦτος γενέσθαι τὴν φύσιν ἱστορεῖται. τὸν 2
δ' υἱὸν αὐτοῦ μιαρὸς ὢν φύσει καὶ μετ' ὠμότητος ὑβρι-
στὴς ὁ Φίλιππος οὐ θανασίμοις, ἀλλὰ μανικοῖς ἐξέστησε
τοῦ λογισμοῦ φαρμάκοις, καὶ παρέτρεψεν εἰς δεινὰς καὶ 3
10 ἀλλοκότους ἐπιφοράς, πράξεων ἀτόπων καὶ σὺν αἰσχύνῃ
παθῶν ὀλεθρίων ὀρεγόμενον, ὥστε τὸν θάνατον αὐτῷ,
καίπερ ὄντι νέῳ καὶ ἀνθοῦντι, μὴ συμφοράν, ἀλλ' ἀπό-
λυσιν κακῶν καὶ σωτηρίαν γενέσθαι.

Δίκας γε μὴν ὁ Φίλιππος οὐ μεμπτὰς Διὶ ξενίῳ καὶ 4
15 φιλίῳ τῆς ἀνοσιουργίας ταύτης τίνων διετέλεσε. καταπο- 5
λεμηθεὶς μὲν γὰρ ὑπὸ Ῥωμαίων, ἐπέτρεψεν ἐκείνοις τὰ
καθ' αὑτόν, ἐκπεσὼν δὲ τῆς ἄλλης ἀρχῆς καὶ τὰς ναῦς
πλὴν πέντε πάσας προέμενος καὶ χίλια προσεκτείσειν c
ὁμολογήσας τάλαντα καὶ τὸν υἱὸν ὁμηρεύσοντα παραδούς,
20 δι' οἶκτον ἔτυχε Μακεδονίας καὶ τῶν συντελούντων.
ἀποκτείνων δ' ἀεὶ τοὺς ἀρίστους καὶ συγγενεστάτους, 6
φρίκης ἐνέπλησε καὶ μίσους ὅλην τὴν βασιλείαν πρὸς αὐτόν.
ἓν δὲ μόνον ἐν τοσούτοις κακοῖς εὐτύχημα κτησάμενος, 7
υἱὸν ἀρετῇ διαφέροντα, τοῦτον φθόνῳ καὶ ζηλοτυπίᾳ τῆς
25 παρὰ Ῥωμαίοις τιμῆς ἀνεῖλε, Περσεῖ δὲ θατέρῳ τὴν ἀρ-
365 Z¹ χὴν παρέδωκεν, ὃν οὐ γνήσιον, ἀλλ' ὑπόβλητον εἶναί
φασιν, ἐκ Γναθαινίου τινὸς ἀκεστρίας γενόμενον. τοῦ- 8
186 S τον Αἰμίλιος ἐθριάμβευσε· καὶ κατέστρεψεν ἐνταῦθα τῆς a. 167
Ἀντιγονικῆς βασιλείας ἡ διαδοχή. τὸ δ' Ἀράτου γένος ἔν d
30 τε ⟨τῇ⟩ Σικυῶνι καὶ τῇ Πελλήνῃ διέμεινε καθ' ἡμᾶς.

6 Liv. 32, 21, 23 || 15 Plut. Aemil. 8. Tit. 2—9 et ibi l. l. || 21 cf. ad p. 315, 2. 6 || 23 cf. ad Plut. Demetr. 3, 4 || 26 Plut. Aemil. 8, 11

[GΠ (= PR) L] 6 τοσοῦτος L || 11 ὀρεγόμενον Ald.: ὀρεγόμενος || 12 ἀπόλυσιν] γρ. παῦλαν R^m || 13 καὶ σωτηρίαν om. L || 15 τείνων GP¹ || 28 αἰμίλιος codd. || 30 τε τῇ Zie.: τε codd. τῇ Steph.

1. Ὁ μὲν πρῶτος Ἀρτοξέρξης, τῶν ἐν Πέρσαις βασιλέων πραότητι καὶ μεγαλοψυχίᾳ πρωτεύσας, Μακρόχειρ
f ἐπεκαλεῖτο, τὴν δεξιὰν μείζονα τῆς ἑτέρας ἔχων, Ξέρξου
δ᾽ ἦν υἱός· ὁ δὲ δεύτερος, περὶ οὗ τάδε γράφεται, Μνή- 5
2 μων ἐπικληθείς, ἐκ θυγατρὸς ἦν ἐκείνου. Δαρείου γὰρ
καὶ Παρυσάτιδος παῖδες ἐγένοντο τέσσαρες, πρεσβύ-
1012 τατος μὲν Ἀρτοξέρξης, μετ᾽ ἐκεῖνον δὲ Κῦρος, νεώτεροι
3 δὲ τούτων Ὀστάνης καὶ Ὀξάθρης. ὁ μὲν οὖν Κῦρος ἀπὸ
Κύρου τοῦ παλαιοῦ τοὔνομα ἔσχεν, ἐκείνῳ δ᾽ ἀπὸ τοῦ 10
ἡλίου γενέσθαι φασί· Κῦρον γὰρ καλεῖν Πέρσας τὸν
4 ἥλιον. ὁ δ᾽ Ἀρτοξέρξης Ἀρσίκας πρότερον ἐκαλεῖτο· καίτοι 106 S
Δείνων (FGrH 690 F 14) φησὶν ὅτι Ὀάρσης· ἀλλὰ τὸν
Κτησίαν (FGrH 688 F 15a), εἰ καὶ τἆλλα μύθων ἀπιθάνων καὶ παραφόρων ἐμβέβληκεν εἰς τὰ βιβλία παντο- 15
δαπὴν πυλαίαν, οὐκ εἰκός ἐστιν ἀγνοεῖν τοὔνομα τοῦ 366 Z[1]
βασιλέως, παρ᾽ ᾧ διέτριβε θεραπεύων αὐτὸν καὶ γυναῖκα
καὶ μητέρα καὶ παῖδας.

2. Ὁ μὲν οὖν Κῦρος ἔντονόν τι καὶ σφοδρὸν εὐθὺς
b ἐκ πρώτης ἡλικίας εἶχεν, ἅτερος δὲ πραότερος ἐδόκει 20
περὶ πάντα καὶ ταῖς ὁρμαῖς φύσει μαλακώτερος εἶναι.

3 mor. 173d Poll. 2, 151 Corn. Nep. de reg. 1, 3sq. Syncell. 478sq. Hieron. ad a. 1553 || **5** Plut. Mar. 1, 5 mor. 173f Ael. v. h. 1, 32 Corn. Nep. de reg. 1, 3sq. Trog. prol. 10 Syncell. 485 Hieron. ad a. 1612 || **6** cf. Xen. an. 1, 1, 1 || **9** cf. c. 5, 5. 22, 11 Ctes. FGrH 688 F 15, 44. 49 Diod. 17, 5, 5 || **12** Ctes. F 15, 56 || **19** cf. c. 4. 5. 30 Xen. an. 1, 9 Diod. 15, 93, 1 Ael. v. h. 1, 32sq. 34 Corn. Nep. de reg. 1, 4 Themist. or. 8, p. 109

[GΠ (= PR) L] **2** τῶν] τὸν R[1] || **4** ἐκαλεῖτο L || **9** ὀστάνης καὶ ὀξάθρης G[1] || **10** ἐκείνωι Π: ἐκεῖνον GL || **11** κοῦρον R[2] || **12** Ἀρσάκης Ctesias Photii || **13** φασὶν L | ὅτι om. LG[2] | ὀάρσης PL: ὁ ἄρσης GR || **15** καὶ παραφόρων om. G | βυβλία GR

γυναῖκα δὲ καλὴν καὶ ἀγαθὴν ἔλαβε μὲν τῶν γονέων κε- 2
λευόντων, ἐφύλαξε δὲ κωλυόντων. τὸν γὰρ ἀδελφὸν αὐ-
τῆς ἀποκτείνας ὁ βασιλεὺς ἐβουλεύετο κἀκείνην ἀνελεῖν·
ὁ δ' Ἀρσίκας τῆς μητρὸς ἱκέτης γενόμενος καὶ πολλὰ
5 κατακλαύσας, μόλις ἔπεισε μήτ' ἀποκτεῖναι μήτ' αὐτοῦ
διαστῆσαι τὴν ἄνθρωπον. ἡ δὲ μήτηρ ὑπῆρχε τὸν Κῦ- 3
ρον μᾶλλον φιλοῦσα καὶ βουλομένη βασιλεύειν ἐκεῖνον.
διὸ καὶ τοῦ πατρὸς νοσοῦντος ἤδη μετάπεμπτος ἀπὸ
θαλάσσης γενόμενος, παντάπασιν ἀνέβαινεν εὔελπις ὤν,
10 ὡς κατειργασμένης ἐκείνης διάδοχον αὐτὸν ἀποδειχθῆ- c
ναι τῆς ἀρχῆς. καὶ γὰρ εἶχεν εὐπρεπῆ λόγον ἡ Παρύ- 4
σατις, ᾧ καὶ Ξέρξης ὁ παλαιὸς ἐχρήσατο Δημαράτου
διδάξαντος, ὡς Ἀρσίκαν μὲν ἰδιώτῃ, Κῦρον δὲ βασιλεύ-
οντι Δαρείῳ τεκεῖν. οὐ μὴν ἔπεισεν, ἀλλ' ὁ πρεσβύτερος 5
15 ἀπεδείχθη βασιλεύς, Ἀρτοξέρξης μετονομασθείς, Κῦρος
δὲ Λυδίας σατράπης καὶ τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ στρατηγός.

367 Z[1] **3.** Ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἢ τελευτῆσαι Δαρεῖον, ἐξήλασεν
εἰς Πασαργάδας ὁ βασιλεύς, ὅπως τελεσθείη τὴν βασιλικὴν a. 404
τελετὴν ὑπὸ τῶν ἐν Πέρσαις ἱερέων. ἔστι δ' ⟨ἐκεῖ⟩ θεᾶς 2
20 πολεμικῆς ἱερόν, ἣν Ἀθηνᾷ τις ⟨ἂν⟩ εἰκάσειεν. εἰς τοῦτο
δεῖ τὸν τελούμενον παρελθόντα τὴν μὲν ἰδίαν ἀποθέσθαι d
107 S στολήν, ἀναλαβεῖν δ' ἣν Κῦρος ὁ παλαιὸς ἐφόρει, πρὶν ἢ
βασιλεὺς γενέσθαι, καὶ σύκων παλάθης ἐμφαγόντα
τερμίνθου κατατραγεῖν, καὶ ποτήριον ἐκπιεῖν ὀξυγάλακτος·
25 εἰ δὲ πρὸς τούτοις ἕτερ' ἄττα δρῶσιν, ἄδηλόν ἐστι τοῖς
ἄλλοις. ταῦτα δρᾶν Ἀρτοξέρξου μέλλοντος, ἀφίκετο 3

1 Ctes. F 15, 56 || 6 Xen. an. 1, 1, 2. 4 || 12 Herod. 7, 3 || 14 Xen. an. 1, 1, 2 Diod. 14, 12, 8 Iustin. 5, 5, 1. 11, 2 || Cap. 3 Xen. an. 1, 1, 3 Ctes. F 15, 57 Iustin. 5, 11, 3 sq.

[GΠ (= PR) L] 3 ἐβούλετο L || 6 ὑπέρχεται G | τῷ Κύρῳ Herw., cf. Xen. an. 1, 1, 4 || 7 μᾶλλον om. P || 10 κατεργασαμένης G || 13 ὡς del. Br. | ἰδιώτηι GPL[2]: ἰδιώτην L[1] ἰδιώτη + R || 16 θαλάσσης: em. Zie. cl. Diod. || 19 ἐκεῖ add. Zie. || 20 Ἀθηνᾷ Rei. Sch., quo recepto ἂν (a Cor. add.) post τις ponendum: ἀθηνᾶν || 21 δεῖ GRL[2]: δὴ PL[1] || 23 σύκων Cor.: σύκου | ἐμφαγόντα G: ἐκφαγόντα ΠL || 24 ἐκπιεῖν ΠL: πιεῖν G

Τισσαφέρνης πρὸς αὐτὸν ἄγων ἕνα τῶν ἱερέων, ὃς ἐν
παισὶ Κύρου τῆς νομιζομένης ἀγωγῆς ἐπιστάτης γενόμενος
καὶ διδάξας μαγεύειν αὐτόν, οὐδενὸς ἧττον ἐδόκει Περσῶν
e *ἀνιᾶσθαι, μὴ ἀποδειχθέντος ἐκείνου βασιλέως· διὸ καὶ*
4 *πίστιν ἔσχε κατηγορῶν Κύρου. κατηγόρει δ' ὡς μέλλοντος* 5
ἐνεδρεύειν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐπειδὰν ἐκδύηται τὴν ἐσθῆτα
5 *ὁ βασιλεύς, ἐπιτίθεσθαι καὶ διαφθείρειν αὐτόν. οἱ μὲν*
⟨οὖν⟩ ἐκ ταύτης τῆς διαβολῆς τὴν σύλληψιν γενέσθαι
φασίν, οἱ δὲ καὶ παρελθεῖν τὸν Κῦρον εἰς τὸ ἱερὸν
6 *καὶ παραδοθῆναι κρυπτόμενον ὑπὸ τοῦ ἱερέως. μέλλοντα* 10
δ' αὐτὸν ἤδη [ἀπο]θνήσκειν ἡ μήτηρ περισχοῦσα ταῖς
ἀγκάλαις καὶ τοῖς βοστρύχοις περιελίξασα καὶ συλλαβοῦσα
τὸν ἐκείνου τράχηλον πρὸς τὸν αὑτῆς ὀδυρομένη πολλὰ καὶ
ποτνιωμένη παρῃτήσατο, καὶ κατέπεμψεν αὖθις ἐπὶ
f *θάλατταν, οὐκ ἀγαπῶντα τὴν ἀρχὴν ἐκείνην, οὐδὲ μεμνη-* 15
μένον τῆς διέσεως, ἀλλὰ τῆς συλλήψεως, καὶ δι' ὀργὴν
σπαργῶντα μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπὶ τὴν βασιλείαν. 368 Z[1]

4. *Ἔνιοι δέ φασιν οὐκ ἀρκούμενον οἷς ἐλάμβανεν εἰς*
τὸ καθ' ἡμέραν δεῖπνον ἀποστῆναι βασιλέως, εὐήθη
λέγοντες. εἰ γὰρ ἄλλο μηδέν, ἀλλ' ἡ μήτηρ ὑπῆρχε, 20
χρῆσθαι καὶ λαμβάνειν ὅσα βούλοιτο τῶν αὑτῆς παρέχουσα
2 *καὶ διδοῦσα. μαρτυρεῖ δὲ τῷ πλούτῳ καὶ τὸ μισθοφορικόν,*
1018 *πολλαχόθι διὰ τῶν φίλων καὶ ξένων αὐτῷ παρατρεφόμενον,*
3 *ὡς Ξενοφῶν* (an. 1, 1, 6–11) *εἴρηκεν. ἀθρόους μὲν γὰρ*
οὐ συνῆγεν, ἔτι τὴν παρασκευὴν ἐπικρυπτόμενος, ἀλλαχόθι 25
δ' ἄλλους ἐπὶ πολλαῖς προφάσεσι ξενολογοῦντας εἶχε.
βασιλέως δ' ἥ τε μήτηρ παροῦσα τὰς ὑποψίας ἀφῄρει, 108 S
καὶ Κῦρος αὐτὸς ἀεὶ θεραπευτικῶς ἔγραφε, τὰ μὲν
αἰτούμενος παρ' αὐτοῦ, τὰ δὲ Τισσαφέρνους ἀντι-

[**GΠ** (= **PR**) **L**] **1** *τισαφέρνης* **RL** et e ras. **G** (*ἀφίκετό τις σαφέρνης* ante ras. **G**) || **2** *Κύρῳ* Mittelhaus || **4** *καὶ ⟨μᾶλλον⟩* Zie. || **8** *οὖν* add. Zie. || **11** *ἀποθνήσκειν*: em. Zie. || **13** *ἑαυτῆς* **P** || **15** *μεμνημένην* **G** || **16** *διέσεως* **GR**[1]**PL**: *δεήσεως* **R**[2] || **17** *σπαργῶντα*] *σπεύδοντα* **P**[m] *ἐπαργῶντα* **P**[t] m. 2 (m. 1 evanuit) || **20** *οὐδὲν* **G**[1] || **24** *εἴρηκε καὶ* **GL**[1] | *γὰρ* om. **G** || **25** *συνῆγεν* **Π**: *συνήγαγεν* **GL** | *ἔτι* om. **G**[1] || **27** *ὑφήιρει* **L** || **29** *τισαφέρνους* **GRL**

κατηγορῶν, ὡς δὴ πρὸς ἐκεῖνον αὐτῷ ζήλου καὶ ἀγῶνος ὄντος.

Ἦν δέ τις καὶ μέλλησις ἐν τῇ φύσει τοῦ βασιλέως, 4 ἐπιείκεια φαινομένη τοῖς πολλοῖς. ἐν ἀρχῇ δὲ καὶ πάνυ
5 ζηλοῦν ἔδοξε τὴν Ἀρτοξέρξου τοῦ ὁμωνύμου πραότητα, ἡδίω θ' ἑαυτὸν παρέχων ἐντυγχάνεσθαι, καὶ περὶ τὸ b τιμᾶν καὶ χαρίζεσθαι τὸ κατ' ἀξίαν ὑπερβάλλων, κολάσεως δὲ πάσης ἀφαιρῶν τὸ ἐφυβρίζον καὶ ἡδόμενον, ἐν ⟨δὲ⟩ τῷ δέχεσθαι χάριτας οὐχ ἧττον τοῖς διδοῦσιν
10 ἢ τοῖς λαμβάνουσιν ἐν [δὲ] τῷ διδόναι φαινόμενος εὔχαρις
369 Z[1] καὶ φιλάνθρωπος. οὐδὲν γὰρ ἦν οὕτω σμικρόν τι τῶν 5 διδομένων, ὃ μὴ προσεδέξατο προθύμως, ἀλλὰ καὶ ῥόαν μίαν ὑπερφυῆ μεγέθει προσενέγκαντος Ὠμίσου τινὸς αὐτῷ, „νὴ τὸν Μίθραν" εἶπεν „οὗτος ὁ ἀνὴρ καὶ πόλιν ἂν
15 ἐκ μικρᾶς ταχὺ ποιήσειε μεγάλην πιστευθείς."

5. Ἐπεὶ δ' ἄλλων ἄλλα προσφερόντων καθ' ὁδὸν αὐτουργὸς ἄνθρωπος οὐδὲν ἐπὶ καιροῦ φθάσας εὑρεῖν c τῷ ποταμῷ προσέδραμε, καὶ ταῖν χεροῖν ὑπολαβὼν τοῦ ὕδατος προσήνεγκεν, ἡσθεὶς ὁ Ἀρτοξέρξης φιάλην ἔπεμ-
20 ψεν αὐτῷ χρυσῆν καὶ χιλίους δαρεικούς. Εὐκλείδᾳ δὲ 2 τῷ Λάκωνι πολλὰ παρρησιαζομένῳ πρὸς αὐτὸν αὐθαδῶς ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν χιλίαρχον ὅτι „σοὶ μὲν ἔξεστιν εἰπεῖν ἃ [βασιλεῖ] βούλει, ἐμοὶ δὲ καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν." ἐν δὲ θήρᾳ τινὶ Τιριβάζου δείξαντος αὐτῷ τὸν κάνδυν 3
25 ἐσχισμένον, ἠρώτησεν ὅ τι δεῖ ποιεῖν. ἐκείνου δ' εἰπόντος „ἄλλον αὐτὸς ἔνδυσαι, τοῦτον δ' ἐμοὶ δός", οὕτως ἐποίησεν εἰπών· „δίδωμι μὲν ὦ Τιρίβαζε σοὶ τοῦτον, φορεῖν δ' ἀπαγορεύω." τοῦ δὲ Τιριβάζου μὴ φροντίσαντος, 4 d — ἦν γὰρ οὐ πονηρός, ὑπόκουφος δὲ καὶ παράφορος —,

3 cf. ad p. 318, 19 || 12 mor. 174a Ael. v. h. 1, 33 || 16 mor. 172b Ael. v. h. 1, 32

[GΠ (= PR) L] 6 ἡδίω Ald.: ἥδιον || 7 χαρίζεσθαι τὸ Rei.: τὸ χαρίζεσθαι || 8 ἐφυβριζόμενον L | ἡδόμενος L[2] || 9 δὲ add. Cor. || 10 δὲ del. Cor. et in R exp. m. 2 || 11 ἦν om. L | οὕτως μικρὸν Sch. || 13 ὑπερφυεῖ R[1] | ῥωμίσου R[1]L[2] || 19 ἡσθεὶς οὖν P || 23 βασιλεῖ del. Sint. | καὶ[2] om. R || 24 τηριβάζου PLG[2], item v. 27. 28 || 28 φρουρεῖν P

ἀλλὰ τόν τε κάνδυν εὐθὺς ἐκεῖνον ἐνδύντος καὶ δέραια 109 S
χρυσᾶ [καὶ γυναικεῖα] τῶν βασιλικῶν περιθεμένου,
πάντες μὲν ἠγανάκτουν· οὐ γὰρ ἐξῆν· ὁ μέντοι βασιλεὺς
κατεγέλασε καὶ εἶπε· „δίδωμί σοι καὶ τὰ χρυσία φορεῖν
5 ὡς γυναικὶ καὶ τὴν στολὴν ὡς μαινομένῳ.“ τραπέζης δὲ 5
τῆς αὐτῆς μηδενὸς μετέχοντος ἀλλ' ἢ μητρὸς βασιλέως
καὶ γαμετῆς γυναικός, καθεζομένων τῆς μὲν ὑπ' αὐτόν,
τῆς δὲ μητρὸς ὑπὲρ αὐτόν, Ἀρτοξέρξης καὶ τοὺς ἀδελφοὺς 370 Z[1]
e ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἐκάλει τράπεζαν, Ὀστάνην καὶ Ὀξάθρην,
6 νεωτέρους ὄντας. ἐν δὲ τοῖς μάλιστα κεχαρισμένην ὄψιν 10
παρεῖχε τοῖς Πέρσαις ἡ τῆς γυναικὸς Στατείρας ἁρμάμαξα,
γυμνὴ τῶν παραπετασμάτων ἀεὶ προφερομένη καὶ διδοῦσα
ταῖς δημότισιν ἀσπάσασθαί ⟨τ'⟩ αὐτὴν καὶ προσελθεῖν·
ὅθεν ἠγαπᾶτο τοῖς πολλοῖς ἡ βασίλεια.

6. Τὸν μέντοι Κῦρον οἱ νεωτερισταὶ καὶ πολυπράγμονες 15
ὡς λαμπρὸν ἄνδρα τῇ ψυχῇ καὶ πολεμικὸν διαφερόντως
καὶ φιλέταιρον ᾤοντο τὰ πράγματα ποθεῖν, καὶ τὸ μέγεθος
τῆς ἡγεμονίας βασιλέως δεῖσθαι φρόνημα καὶ φιλοτιμίαν
2 ἔχοντος. οὐχ ἧττον οὖν τοῖς ἄνω πιστεύων ὁ Κῦρος ἢ τοῖς
f 3 περὶ αὐτόν, ἐπεχείρει τῷ πολέμῳ· καὶ Λακεδαιμονίοις 20
ἔγραφε, παρακαλῶν βοηθεῖν καὶ συνεκπέμπειν ἄνδρας,
οἷς ἔφη δώσειν, ἂν μὲν πεζοὶ παρῶσιν, ἵππους, ἂν δ'
ἱππεῖς, συνωρίδας· ἐὰν δ' ἀγροὺς ἔχωσι, κώμας· ἐὰν δὲ
κώμας, πόλεις· μισθοῦ δὲ τοῖς στρατευομένοις οὐκ ἀριθμόν,
4 ἀλλὰ μέτρον ἔσεσθαι. μεγαληγορῶν δὲ περὶ αὐτοῦ πολλά, 25
1014 καὶ καρδίαν ἔφη τοῦ ἀδελφοῦ φορεῖν βαρυτέραν, καὶ φιλο-
σοφεῖν μᾶλλον, καὶ μαγεύειν βέλτιον, οἶνον δὲ πλείονα πί-
νειν καὶ φέρειν· ἐκεῖνον δ' ὑπὸ δειλίας καὶ μαλακίας ἐν μὲν

10 mor. 173f || **20** Xen. hell. 3, 1, 1 an. 1, 2, 21. 4, 3 Diod. 14, 19, 4sq. Iustin. 5, 11, 6 || **25** mor. 173e 620c Athen. 10, 434e Eustath. Od. 18, 3

[GΠ (= PR) L] **1** δέραια Cor.: δῶρα || **2** καὶ γυναικεῖα del. Zie. || **4** χρυσεῖα R[1] || **7** καὶ Zie.: ἢ || **9** ὀστάνην R[2]: ὀξάνην GPR[1]L || **12** περιπετασμάτων L[1] | προσφερομένη R[1] || **13** τ' add. Sint. || **16** καὶ διαφερόντως L[1] || **25** ἀλλ' ἄμετρον L[1] || **26** φορεῖν τοῦ ἀδελφοῦ L | βαθυτέραν Ri. || **27** μᾶλλον om. P

τοῖς κυνηγεσίοις μηδ' ἐφ' ἵππου, ἐν δὲ τοῖς κινδύνοις μηδ'
371 Z[1] ἐπὶ τοῦ θρόνου καθῆσθαι. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν σκυτάλην 5
110 S πρὸς Κλέαρχον ἀπέστειλαν, ὑπηρετεῖν Κύρῳ πάντα κελεύ-
οντες. ὁ δὲ Κῦρος ἀνέβαινεν ἐπὶ βασιλέα, βαρβαρικήν τε a. 401
5 πολλὴν ἔχων δύναμιν καὶ μισθοφόρους Ἕλληνας ὀλίγῳ
τρισχιλίων καὶ μυρίων ἀποδέοντας, ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ποιού-
μενος προφάσεις τῆς στρατείας. οὐ μὴν ἔλαθέ γ' εἰς πολὺν 6
χρόνον, ἀλλ' ἧκε βασιλεῖ Τισσαφέρνης αὐτάγγελος, καὶ b
πολὺς θόρυβος εἶχε τὰ βασίλεια, τῆς τε Παρυσάτιδος τὴν
10 πλείστην αἰτίαν τοῦ πολέμου φερομένης, καὶ τῶν φίλων
αὐτῆς ἐν ὑποψίαις ὄντων καὶ διαβολαῖς. μάλιστα δ' ἠνία 7
τὴν Παρύσατιν ἡ Στάτειρα, τῷ πολέμῳ περιπαθοῦσα καὶ
βοῶσα· „ποῦ νῦν αἱ πίστεις ἐκεῖναι; ποῦ δ' αἱ δεήσεις,
αἷς ἐξελομένη τὸν ἐπιβουλεύσαντα τῷ ἀδελφῷ πολέμου
15 καὶ κακῶν ἐμπέπληκας ἡμᾶς;“ ἐκ δὴ τούτων μισοῦσα 8
τὴν Στάτειραν ἡ Παρύσατις, καὶ φύσει βαρύθυμος οὖσα
καὶ βάρβαρος ἐν ὀργαῖς καὶ μνησικακίαις, ἐπεβούλευεν
αὐτὴν ἀνελεῖν. ἐπεὶ δὲ Δείνων (FGrH 690 F 15a) μὲν ἐν 9
τῷ πολέμῳ συντελεσθῆναι τὴν ἐπιβουλὴν εἴρηκε, Κτη- c
20 σίας (FGrH 688 F 29a) δ' ὕστερον, ὃν οὔτ' ἀγνοεῖν τὸν
χρόνον εἰκός ἐστι παρόντα ταῖς πράξεσιν, οὔθ' ἑκὼν αἰτίαν
εἶχεν ἐκ τοῦ χρόνου μεταστῆσαι τὸ ἔργον ὡς ἐπράχθη
διηγούμενος — οἷα πάσχει πολλάκις ὁ λόγος αὐτοῦ, πρὸς
τὸ μυθῶδες καὶ δραματικὸν ἐκτρεπόμενος τῆς ἀληθείας —,
25 τοῦτο μὲν ἣν ἐκεῖνος ἀπέδωκε χώραν ἕξει (c. 19).
372 Z[1] 7. Κύρῳ δὲ προϊόντι φῆμαι καὶ λόγοι προσέπιπτον,
ὡς οὐ μάχεσθαι βασιλέως εὐθὺς ἐγνωκότος οὐδὲ συνδρα-

4 Xen. an. 1, 1—7 Diod. 14, 19—21 || 26 Xen. an. 1, 7, 14—17 Diod. 14, 22, 1—4

[GΠ (= PR) L] 1 ἵππου ἐν hiant || 2 τοῦ om. PL || 7 στρατιᾶς R[1]L[1] || 8 τισαφέρνης codd. || 11 ὑποψίαι: em. Benseler || 13 δ' om. Π et in L erasum || 22 ⟨οὐχ⟩ ὡς Madvig | ὡς προετάχθη L[1] || 24 μυθῶδες] θυμῶδες P et supra scr. et L[2] (μυθῶ supra scr.); θυμῶδες GRL[1] | δριμυντικὸν P (αμα supra scr.) || 25 μὲν οὖν GP || 26 προσιόντι: em. Zie.

a. 401 μεῖν εἰς χεῖρας αὐτῷ σπεύδοντος, ἀλλ' ἐν Πέρσαις ὑπομένειν, ἄχρι ἂν αἱ δυνάμεις ἐκεῖ πανταχόθεν συνέλ-
2 θωσι. καὶ γὰρ τάφρον εὖρος ὀργυιῶν δέκα καὶ βάθος
d ἴσων ἐπὶ σταδίους διὰ τοῦ πεδίου τετρακοσίους ἐνέβαλε· καὶ ταύτης τε περιεῖδε τὸν Κῦρον ἐντὸς παρελθόντα, καὶ 5
3 Βαβυλῶνος αὐτῆς οὐ μακρὰν γενόμενον. Τιριβάζου δ' ὥς φασι πρώτου τολμήσαντος εἰπεῖν, ὡς οὐ δεῖ φυγομαχεῖν 111 S οὐδὲ Μηδίας ἐκστάντα καὶ Βαβυλῶνος ἅμα καὶ Σούσων ἐνδύεσθαι τῇ Περσίδι, πολλαπλασίαν μὲν ἔχοντα δύναμιν τῶν πολεμίων, μυρίους δὲ σατράπας καὶ στρατηγούς, 10 Κύρου καὶ φρονεῖν καὶ μάχεσθαι βελτίονας, ὥρμησε
4 διαγωνίσασθαι τὴν ταχίστην. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐξαίφνης
e καταφανεὶς ἐνενήκοντα μυριάσι στρατοῦ διακεκοσμημέναις λαμπρῶς, τοὺς πολεμίους ἀσυντάκτους καὶ ἀνόπλους διὰ τὸ θαρρεῖν καὶ καταφρονεῖν ὁδοιποροῦντας ἐξέπληξε καὶ συν- 15 ετάραξεν, ὥστε σὺν θορύβῳ καὶ βοῇ πολλῇ μόλις εἰς τάξιν
5 καθίστασθαι τὸν Κῦρον· ἔπειτα σιγῇ καὶ σχέδην ἐπάγων θαῦμα τοῖς Ἕλλησι τῆς εὐταξίας παρεῖχε, κραυγὰς ἀτάκτους καὶ σκιρτήματα καὶ πολὺν τάραχον αὐτῶν καὶ
6 διασπασμὸν ἐν πλήθει τοσούτῳ προσδεχομένοις. εὖ δὲ 20 καὶ κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἀντέταξε τῶν δρεπανηφόρων τὰ 373 Z[1] ῥωμαλεώτατα πρὸ τῆς ἑαυτοῦ φάλαγγος, ὡς πρὶν ἐν χερσὶ γενέσθαι διακόψοντα τὰς τάξεις βίᾳ τῆς εἰσελάσεως.

f **8.** Τὴν δὲ μάχην ἐκείνην πολλῶν μὲν ἀπηγγελκότων, 25 Ξενοφῶντος (an. 1, 8) δὲ μονονουχὶ δεικνύοντος ὄψει καὶ τοῖς πράγμασιν ὡς οὐ γεγενημένοις, ἀλλὰ γινο-

12 Xen. an. 1, 8 Diod. 14, 22, 4—7 || 25 Diod. 14, 23—24 Iustin. 5, 11, 8—10

[GΠ (= PR) L] 1 αὐτοῦ G fortasse recte || 3 τάφον P | ὀργυῶν G || 4 ἴσων GR: ἴσον PL || 6 τηριβάζου PLG[2] || 8 μηδείας R | ἅμα Cor.: ἀλλὰ || 9 πολλαπλασίαν — 11 βελτίονας om. L[1], add. in mg. L[2] || 13 διακεκοσμημέναις G: διακεκοσμημένου ΠL || 16 ὥστε καὶ L || 17 κατασταθῆναι G || 20 προσδεχομένοις G[1]Π: προσδεχόμενος LG[2] et supra scr. P || 22 ῥωμαλεώτερα (supra scr. τατα) R ῥωμαλεώτατα (supra scr. τερα) P || 23 εἰσελεύσεως L[1] || 25 ἀπαγγελκότων G

μένοις ἐφιστάντος ἀεὶ τὸν ἀκροατὴν ἐμπαθῆ καὶ συγκιν- a. 401
δυνεύοντα διὰ τὴν ἐνάργειαν, οὐκ ἔστι νοῦν ἔχοντος ἐπεξ-
ηγεῖσθαι, πλὴν ὅσα τῶν ἀξίων λόγου παρῆλθεν εἰπεῖν
ἐκεῖνον. ὁ μὲν οὖν τόπος ἐν ᾧ παρετάξαντο Κούναξα 2
5 καλεῖται καὶ Βαβυλῶνος ἀπέχει σταδίους πεντακοσίους. 1015
Κῦρον δὲ πρὸ τῆς μάχης Κλεάρχου παρακαλοῦντος
ἐξόπισθε τῶν μαχομένων εἶναι καὶ μὴ κινδυνεύειν αὐτόν,
εἰπεῖν φασι· „τί λέγεις ὦ Κλέαρχε; σὺ κελεύεις με τὸν
βασιλείας ὀρεγόμενον ἀνάξιον εἶναι βασιλείας;“ ἁμαρ- 3
10 τόντος δὲ Κύρου μέγα τῷ δῦναι προπετῶς εἰς μέσα τὰ
δεινὰ καὶ μὴ φυλάξασθαι τὸν κίνδυνον, οὐχ ἧττον ἥμαρτεν
112 S εἰ μὴ καὶ μᾶλλον Κλέαρχος, ἀντιτάξαι κατὰ τὸν βασιλέα
μὴ θελήσας τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ προσμείξας τῷ ποταμῷ
τὸ δεξιόν, ὡς μὴ κυκλωθείη. τὸν γὰρ ἀσφάλειαν ἐξ 4
15 ἅπαντος διώκοντα καὶ πλεῖστον λόγον ἔχοντα τοῦ μηδὲν b
374 Z[1] παθεῖν οἴκοι μένειν ἦν κράτιστον. ὁ δὲ μυρίους σταδίους
ἀπὸ θαλάσσης ἐν ὅπλοις ἀναβεβηκώς, μηδενὸς ἀναγκά-
ζοντος, ἀλλ᾿ ὅπως Κῦρον εἰς τὸν θρόνον καθίσῃ τὸν
βασίλειον, εἶτα περισκοπῶν χώραν καὶ τάξιν, οὐκ ἀφ᾿
20 ἧς σώσει τὸν ἡγεμόνα καὶ μισθοδότην, ἀλλ᾿ ἐν τίνι θέμενος
ἑαυτὸν ἀσφαλῶς μαχεῖται καθ᾿ ἡσυχίαν, ὅμοιος ἦν ὑπὸ
δέους τῶν παρόντων ἐκβεβληκότι τοὺς περὶ τῶν ὅλων λογι-
σμοὺς καὶ προϊεμένῳ τὴν τῆς στρατείας ὑπόθεσιν. ὅτι 5
γὰρ οὐδεὶς ἂν ὑπέμεινε τῶν τεταγμένων περὶ βασιλέα
25 τοὺς Ἕλληνας ἐμπεσόντας, ὠσθέντων δ᾿ ἐκείνων καὶ
βασιλέως φυγόντος ἢ πεσόντος ὑπῆρχε Κύρῳ νικῶντι c
σῴζεσθαι καὶ βασιλεύειν, ἐκ τῶν πεπραγμένων δῆλόν
ἐστι. διὸ τὴν Κλεάρχου μᾶλλον εὐλάβειαν ἢ τὸ Κύρου 6

6 Ctes. FGrH 688 F 18

[GΠ (= PR) L] **1** ἐμπαθῆ] ἐνπάθει (μ, ῆ superscr.) **P** ἐν πάθει **GRL** ‖ **2** ἐνέργειαν (α superscr.) **R** ‖ **4** κούναξ **L** ‖ **7** μαχομένων Emp.: μακεδόνων ‖ **10** μέγα τῷ δῦναι Br.: μετὰ τὸ δῦναι **GL** μετὰ τὸ δοῦναι **Π** ‖ **12** μὴ καὶ **P**: καὶ μὴ **GRL** ‖ **14** τὸν Zie.: τὴν ‖ **18** καθίσῃ εἰς τὸν θρόνον **L** ‖ **20** σώσει Madvig: σώσειε ‖ **21** μαχεῖται ⟨καὶ⟩ Cor. ‖ **23** προεμένῳ Paris. 1673 ‖ **24** ἂν οὐδεὶς **L** ‖ **26** φεύγοντος: em. Sch. ‖ **28** τὸ τοῦ κύρου **G**

a. 401 θράσος αἰτιατέον ὡς τὰ πράγματα καὶ Κῦρον ἀπολέ-
7 σασαν. εἰ γὰρ αὐτὸς ἐσκόπει βασιλεύς, ὅπου τάξας τοὺς Ἕλληνας ἀβλαβεστάτοις χρήσεται πολεμίοις, οὐκ ἂν ἑτέραν ἐξεῦρεν ἢ τὴν ἀπωτάτω χώραν ἑαυτοῦ καὶ τῶν περὶ ἑαυτόν, ἀφ' ἧς οὔτε νικηθεὶς αὐτὸς ᾔσθετο καὶ 5 Κῦρος ἔφθη κατακοπεὶς ἢ χρησάμενός τι τῇ Κλεάρ-
8 χου νίκῃ. καίτοι Κῦρος τὸ συμφέρον οὐκ ἠγνόησεν, ἀλλ'
d ἐκεῖ Κλέαρχον ἐκέλευε τάττεσθαι κατὰ μέσον. ὁ δ' αὐτῷ μέλειν εἰπὼν ὅπως ἕξει κάλλιστα, τὸ πᾶν διέφθειρεν.

9. Οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες ὅσον ἐβούλοντο τοὺς βαρβάρους 10 ἐνίκων καὶ διώκοντες ἐπὶ πλεῖστον προῆλθον· Κύρῳ δὲ 375 Z[1] γενναῖον ἵππον, ἄστομον δὲ καὶ ὑβριστὴν ἐλαύνοντι, Πασακᾶν καλούμενον, ὡς Κτησίας (FGrH 688 F 19) φησίν, ἀντεξήλασεν ὁ Καδουσίων ἄρχων Ἀρταγέρσης,
2 μέγα βοῶν· „ὦ τὸ κάλλιστον ἐν Πέρσαις ὄνομα Κύρου 113 S καταισχύνων, ἀδικώτατε ἀνδρῶν καὶ ἀφρονέστατε, κα- 16 κοὺς μὲν Ἕλληνας ἔρχῃ κακὴν ὁδὸν ἄγων ἐπὶ τὰ Περσῶν ἀγαθά, δεσπότην δὲ σεαυτοῦ καὶ ἀδελφὸν ἐλπίζων ἀναιρήσειν, ὃς σοῦ μυριάκις μυρίους δούλους ἔχει κρείσ-
e σονας. αὐτίκα δὲ πειράσῃ· πρότερον γὰρ ἀπολεῖς ἐνταῦθα 20 τὴν σεαυτοῦ κεφαλὴν ἢ θεάσασθαι τὸ βασιλέως πρόσ-
3 ωπον." ταῦτ' εἰπὼν ἐξηκόντισεν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ θώραξ στερεῶς ἀντέσχε, καὶ οὐκ ἐτρώθη μὲν ὁ Κῦρος, ἐκραδάνθη δὲ τῆς πληγῆς ἰσχυρᾶς προσπεσούσης. ἀποστρέψαντος δὲ τὸν ἵππον τοῦ Ἀρταγέρσου, βαλὼν ὁ Κῦρος ἔτυχε καὶ 25 διήλασε παρὰ τὴν κλεῖδα διὰ τοῦ τραχήλου τὴν αἰχμήν.

4 Τὸν μὲν οὖν Ἀρταγέρσην ἀποθανεῖν ὑπὸ Κύρου σχεδὸν ἅπαντες ὁμολογοῦσι· περὶ δὲ τῆς αὐτοῦ Κύρου τελευτῆς

Cap. 9 Xen. an. 1, 8, 24

[GΠ (= PR) L] **3** Ἕλληνας om. L[1] || **4** ἀπωτάτω R || **6** τι om. P || **7** ἠγνόησεν G: ἠγνόηκεν ΠL || **8** ἐκεῖ] καὶ Kron. || **9** μέλειν GRL[2]: μέλλειν PL[1] | ἕξει om. P || **11** ἐπὶ L: ἐπὶ τὸ GΠ || **13** πασακᾶν LG[2]: πασάκαν G[1]Π Νασάκαν Lagarde Ges. Abh. 225 || **14** φασὶ G[1] || **16** ἀνδρῶν G: ἀνθρώπων ΠL | κακοὺς Br.: καλοὺς || **27** τοῦ κύρου ΠL

ἐπεὶ Ξενοφῶν (an. 1, 8, 26 sq.) ἁπλῶς καὶ συντόμως, a. 401
ἅτε δὴ μὴ παρὼν αὐτός, εἶπεν, οὐδὲν ἴσως κωλύει τὰ
Δείνωνος ἰδίᾳ καὶ πάλιν τὰ Κτησίου διελθεῖν. f

10. Φησὶν οὖν ὁ μὲν Δείνων (FGrH 690 F 17), ὅτι τοῦ
5 Ἀρταγέρσου πεσόντος εἰσελάσας βιαίως ὁ Κῦρος εἰς τοὺς
προτεταγμένους τοῦ βασιλέως κατέτρωσεν αὐτοῦ τὸν
ἵππον, ὁ δ' ἀπερρύη· Τιριβάζου δ' ἀναβαλόντος αὐτὸν
ἐπ' ἄλλον ἵππον ταχὺ καὶ εἰπόντος „ὦ βασιλεῦ, μέμνησο 1016
τῆς ἡμέρας ταύτης· οὐ γὰρ ἀξία λήθης ἐστί", πάλιν ὁ Κῦ-
376 Z[1] ρος ἐνσείσας τῷ ἵππῳ κατέβαλε τὸν Ἀρτοξέρξην. πρὸς 2
11 δὲ τὴν τρίτην ἐπέλασιν δυσανασχετήσας ὁ βασιλεὺς καὶ
εἰπὼν πρὸς τοὺς παρόντας ὡς βέλτιόν ἐστι μὴ ζῆν, ἀντ-
εξήλαυνε τῷ Κύρῳ, προπετῶς καὶ ἀπερισκέπτως εἰς
ἐναντία βέλη φερομένῳ. καὶ βάλλει μὲν αὐτὸς ἀκοντίῳ,
15 βάλλουσι δ' οἱ περὶ αὐτόν. πίπτει δ' ὁ Κῦρος, ὡς μὲν ἔνιοι 3
λέγουσι, πληγεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ὡς δ' ἕτεροί τινες,
114 S Καρὸς ἀνθρώπου πατάξαντος, ᾧ γέρας ἔδωκε τῆς πράξεως
ταύτης ὁ βασιλεὺς ἀλεκτρυόνα χρυσοῦν ἐπὶ δόρατος ἀεὶ b
πρὸ τῆς τάξεως ἐν ταῖς στρατείαις κομίζειν· καὶ γὰρ
20 αὐτοὺς τοὺς Κᾶρας ἀλεκτρυόνας οἱ Πέρσαι διὰ τοὺς λόφους
οἷς κοσμοῦσι τὰ κράνη προσηγόρευον.

11. Ἡ δὲ Κτησίου (FGrH 688 F 20) διήγησις, ὡς
ἐπιτεμόντι πολλὰ συντόμως ἀπαγγεῖλαι, τοιαύτη τίς ἐστι.
Κῦρος ἀποκτείνας Ἀρταγέρσην ἤλαυνεν εἰς αὐτὸν βασιλέα
25 τὸν ἵππον, καὶ αὐτὸς εἰς ἐκεῖνον, ἀμφότεροι σιωπῇ. φθάνει
δὲ βαλὼν Ἀριαῖος ὁ Κύρου φίλος βασιλέα, καὶ οὐκ ἔτρωσε.
βασιλεὺς δ' ἀφεὶς τὸ δόρυ Κύρου μὲν οὐκ ἔτυχε, Σατιφέρνην 2
δὲ πιστὸν ἄνδρα Κύρῳ καὶ γενναῖον ἔβαλε καὶ κατέκτεινε.
Κῦρος δ' ἐπ' αὐτὸν ἐξακοντίσας διὰ τοῦ θώρακος ἔτρωσε τὸ

16 cf. ad. p. 331, 20

[GΠ (= PR) L] 7 τιριβάζου G[1]R: τηριβάζου PLG[2] | ἀναλαβόντος: em. Rei. || 10 σείσας L[1] | κατέλαβε G et supra scr. P || 19 στρατείαις G: στρατιαῖς ΠL | γὰρ om. P || 24 εἰς τὸν βασιλέα L[1] || 25 αὐτὸς γρ. βασιλεὺς Π[m] οὗτος Sch. || 26 βαλὼν GL: βάλλων Π | βασιλέα om. L[1] || 27 σατιφέρνην GΠ: τισαφέρνην L || 28 ἀπέκτεινε L

a. 401 c στῆθος, ὅσον ἐνδῦναι δύο δακτύλους τὸ ἀκόντιον, πεσεῖν
3 δ' αὐτὸν ὑπὸ τῆς πληγῆς ἀπὸ τοῦ ἵππου. φυγῆς δὲ καὶ
ταραχῆς τῶν περὶ αὐτὸν γενομένης, ὁ μὲν ἀναστὰς μετ'
ὀλίγων, ἐν οἷς καὶ Κτησίας ἦν, λόφον τινὰ πλησίον κατα- 377 Z¹
λαβὼν ἡσύχαζε· Κῦρον δὲ τοῖς πολεμίοις ἐνειλούμενον ὁ 5
ἵππος ἐξέφερεν ὑπὸ θυμοῦ μακράν, ἤδη σκότους ὄντος
ἀγνοούμενον ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ ζητούμενον ὑπὸ τῶν
4 φίλων. ἐπαιρόμενος δὲ τῇ νίκῃ καὶ μεστὸς ὢν ὀργῆς καὶ
θράσους, διεξήλαυνε βοῶν „ἐξίστασθε πενιχροί". τοῦτο
δὲ περσιστὶ πολλάκις αὐτοῦ βοῶντος, οἱ μὲν ἐξίσταντο 10
προσκυνοῦντες, ἀποπίπτει δὲ τῆς κεφαλῆς ἡ τιάρα τοῦ
d 5 Κύρου. καὶ παρατρέχων νεανίας Πέρσης ὄνομα Μιθριδάτης
ἀκοντίῳ βάλλει τὸν κρόταφον αὐτοῦ παρὰ τὸν ὀφθαλμόν,
ἀγνοῶν ὅστις εἴη. πολὺ δ' αἷμα τοῦ τραύματος ἐκβαλόντος,
6 ἰλιγγιάσας καὶ καρωθεὶς ὁ Κῦρος ἔπεσε. καὶ ὁ μὲν ἵπ- 15
πος ὑπεκφυγὼν ἐπλάζετο, τὸν δ' ἐφίππειον πῖλον ἀπορ-
ρυέντα λαμβάνει τοῦ τὸν Κῦρον βαλόντος ἀκόλουθος
7 αἵματος περίπλεω. τὸν δὲ Κῦρον ἐκ τῆς πληγῆς ἀνα- 115 S
φέροντα χαλεπῶς καὶ μόλις εὐνοῦχοί τινες ὀλίγοι παρόντες
ἐπεχείρουν ἐπ' ἄλλον ἵππον ἀναθέσθαι καὶ σῴζειν. 20
e 8 ἀδυνάτως δ' ἔχοντα καὶ δι' αὑτοῦ προθυμούμενον βαδίζειν
ὑπολαβόντες ἦγον, τῷ μὲν σώματι καρηβαροῦντα καὶ
σφαλλόμενον, οἰόμενον δὲ νικᾶν, ἀκούοντα τῶν φευγόντων
ἀνακαλουμένων Κῦρον βασιλέα καὶ φείδεσθαι δεομένων.
9 ἐν δὲ τούτῳ Καύνιοί τινες ἄνθρωποι, κακόβιοι καὶ ἄποροι 25
καὶ ταπεινῶν ὑπουργημάτων ἕνεκα τῇ τοῦ βασιλέως
στρατιᾷ παρακολουθοῦντες, ἔτυχον συναναμειχθέντες ὡς
φίλοις τοῖς περὶ τὸν Κῦρον. ὡς δὲ μόλις συνεῖδον τὰ 378 Z¹
ἐπιθωρακίδια φοινικᾶ, λευκοῖς χρωμένων τῶν βασιλικῶν

29 Xen. an. 1, 2, 16

[GΠ (= PR) L] **2** ὑπὸ] ἀπὸ ante corr. **G** || **7** ἀγνοούμενος **L¹** || **8** ὀργῆς **G**: ὀργῆς (μ supra) **P** ὀργῆς (ρ, μ supra), sed γ ras. in μ corr. m. 2, **R** ὁρμῆς **L** || **14** εἴη **GL**: ἐστὶν **Π** | ἐκβαλ| (inc. f. 138r) λόντος **P** || **15** εἰλιγγιάσας **R¹** || **16** ἐπλάζετο **GRLPᵐ**: ὑπεξέστη **Pᵗ** | ἐφίππειον **ΠL**: ἐφίππιον **G** || **18** περίπλεων **L** || **19** καὶ om. **P** || **25** δὲ om. **L** || **28** φίλοι: em. Cor. | τὸν om. **G**

ἁπάντων, ἔγνωσαν πολεμίους ὄντας. εἷς οὖν ἐκείνων a. 401 10
ἐτόλμησεν ἀγνοῶν ἐξόπισθεν βαλεῖν τὸν Κῦρον ἀκοντίῳ. f
τῆς δὲ περὶ τὴν ἰγνύαν φλεβὸς ἀναρραγείσης, πεσὼν ὁ
Κῦρος ἅμα παίει πρός τινι λίθῳ τὸν τετρωμένον κρόταφον,
5 καὶ ἀποθνήσκει. τοιοῦτος μὲν ὁ Κτησίου λόγος, ᾧ καθάπερ 11
ἀμβλεῖ ξιφιδίῳ μόλις ἀναιρῶν τὸν ἄνθρωπον ἀνῄρηκεν.

12. Ἤδη δ' αὐτοῦ τεθνηκότος, Ἀρτασύρας ὁ βασιλέως
ὀφθαλμὸς ἔτυχεν ἵππῳ παρεξελαύνων. γνωρίσας οὖν
τοὺς εὐνούχους ὀλοφυρομένους, ἠρώτησε τὸν πιστό-
10 τατον αὐτῶν· „τίνα τοῦτον ὦ Παρίσκα κλαίεις παρα- 1017
καθήμενος;" ὁ δ' εἶπεν· „οὐχ ὁρᾷς ὦ Ἀρτασύρα Κῦρον
τεθνηκότα;" θαυμάσας οὖν ὁ Ἀρτασύρας τῷ μὲν εὐ- 2
νούχῳ θαρρεῖν παρεκελεύσατο καὶ φυλάττειν τὸν νε-
κρόν, αὐτὸς δὲ συντείνας πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην, ἀπ-
15 εγνωκότα μὲν ἤδη τὰ πράγματα, κακῶς δὲ καὶ τὸ σῶμα
διακείμενον ὑπό τε δίψης καὶ τοῦ τραύματος, χαίρων
φράζει, ὡς αὐτὸς ἴδοι τεθνηκότα Κῦρον. ὁ δὲ πρῶτον 3
μὲν εὐθὺς ὥρμησεν αὐτὸς ἰέναι, καὶ τὸν Ἀρτασύραν ἄγειν
ἐκέλευσεν ἐπὶ τὸν τόπον· ἐπεὶ δὲ πολὺς ἦν λόγος τῶν
20 Ἑλλήνων καὶ φόβος, ὡς διωκόντων καὶ πάντα νικώντων
116 S καὶ κρατούντων, ἔδοξε πλείονας πέμψαι τοὺς κατοψομέ- b
νους, καὶ τριάκοντα λαμπάδας ἔχοντες ἐπέμφθησαν.
αὐτῷ δὲ μικρὸν ἀπολείποντι τοῦ τεθνάναι διὰ τὸ διψῆν 4
379 Z¹ Σατιβαρζάνης ὁ εὐνοῦχος περιθέων ἐζήτει ποτόν· οὐ
25 γὰρ εἶχε τὸ χωρίον ὕδωρ, οὐδ' ἦν ἐγγὺς τὸ στρατόπεδον.
μόλις οὖν ἐπιτυγχάνει τῶν Καυνίων ἐκείνων τῶν κακο- 5
βίων ἑνὸς ἐν ἀσκίῳ φαύλῳ διεφθαρμένον ὕδωρ καὶ πο-
νηρὸν ἔχοντος, ὅσον ὀκτὼ κοτύλας· καὶ λαβὼν τοῦτο
καὶ κομίσας τῷ βασιλεῖ δίδωσιν. ἐκπιόντα δ' ἅπαν ἠρώ- 6
30 τησεν, εἰ μὴ πάνυ δυσχεραίνει τὸ ποτόν. ὁ δ' ὤμοσε τοὺς

[GΠ (= PR) L] 3 ἰγνύην L ‖ 10 τοῦτον, acc. et o in ras. m. 2, G | παρσίσκα L ‖ 18 αὐτὸς om. GR ‖ 20 καὶ φόβος om. L¹ ‖ 20—21 κρατούντων καὶ νικώντων L ‖ 21 πλείονα L¹ | τοὺς om. G ‖ 23 ἀπολιπόντι Π | διψεῖν G ‖ 25 καὶ οὐδὲ R ‖ 26 ἐπιτυγχάνει G: ἐνεπιτυγχάνει P ἐπιτυγχάνει (++ supra), fuit εν, R ἐπεντυγχάνει L | τῶν κακοβίων del. Kron. cl. p. 328, 25 ‖ 29 τῷ om. Π ‖ 30 δυσχεραίνοι G

a. 401 c θεοὺς μήτ' οἶνον ἡδέως οὕτως πώποτε πεπωκέναι μήθ' ὕδωρ τὸ κουφότατον καὶ καθαρώτατον, „ὥστ'" ἔφη „τὸν δόντα σοι τοῦτ' ἄνθρωπον, ἂν ἐγὼ μὴ δυνηθῶ ζητήσας ἀμείψασθαι, τοὺς θεοὺς εὔχομαι ποιῆσαι μακάριον καὶ πλούσιον." 5

13. Ἐν δὲ τούτῳ προσήλαυνον οἱ τριάκοντα λαμπροὶ καὶ περιχαρεῖς, ἀναγγέλλοντες αὐτῷ τὴν ἀνέλπιστον εὐτυχίαν. ἤδη δὲ καὶ πλήθει τῶν συντρεχόντων πάλιν πρὸς αὐτὸν καὶ συνισταμένων ἐθάρρει, καὶ κατέβαινεν 2 ἀπὸ τοῦ λόφου, φωτὶ πολλῷ περιλαμπόμενος. ὡς δ' ἐπ- 10 έστη τῷ νεκρῷ, καὶ κατὰ δή τινα νόμον Περσῶν ἡ δεξιὰ χεὶρ ἀπεκόπη καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, ἐκέλευσε τὴν κεφαλὴν αὐτῷ κομισθῆναι, καὶ τῆς κόμης δραξάμε- d νος οὔσης βαθείας καὶ λασίας, ἐπεδείκνυε τοῖς ἀμφι- 3 δοξοῦσιν ἔτι καὶ φεύγουσιν. οἱ δ' ἐθαύμαζον καὶ προσ- 15 εκύνουν, ὥστε ταχὺ μυριάδας ἑπτὰ περὶ αὐτὸν γενέσθαι καὶ συνεισελάσαι πάλιν εἰς τὸ στρατόπεδον. ἐξεληλάκει δ', ὡς ὁ Κτησίας (FGrH 688 F 22) φησίν, ἐπὶ τὴν μάχην τεσσαράκοντα μυριάσιν. οἱ δὲ περὶ Δείνωνα (FGrH 690 380 Z[1] F 16) καὶ Ξενοφῶντα (an. 1, 7, 11. 12) πολὺ πλείονας 20 4 γενέσθαι λέγουσι τὰς μεμαχημένας. ἀριθμὸν δὲ νεκρῶν ὁ Κτησίας (F 22) ἐνακισχιλίους ἀνενεχθῆναί φησι πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην, αὐτῷ δὲ δισμυρίων οὐκ ἐλάττους φανῆναι 117 S e τοὺς κειμένους. ταῦτα μὲν οὖν ἔχει διαμφισβήτησιν· 5 ἐκεῖνο δὲ τοῦ Κτησίου (F 23) λαμπρὸν ἤδη ψεῦσμα, τὸ 25 πεμφθῆναι φάναι πρὸς τοὺς Ἕλληνας αὐτὸν μετὰ Φαλ- 6 λύνου τοῦ Ζακυνθίου καί τινων ἄλλων. ὁ γὰρ Ξενοφῶν ἠπίστατο συνδιατρίβοντα βασιλεῖ Κτησίαν· μέμνηται γὰρ αὐτοῦ (an. 1, 8, 26. 27), καὶ τοῖς βιβλίοις τούτοις ἐντετυχηκὼς δῆλός ἐστιν· οὐκ ἂν οὖν ἐλθόντα καὶ λόγων 30

10 Xen. an. 1, 10, 1 Ctes. FGrH 688 F 16, 58

[GΠ (= PR) L] 1 πεποκέναι G[1]R[1] || 4 ζήσας Paris. 1673 Cor. || 8 πλήθει LG[2]: πλήθη G[1]Π || 12 ἀπεκόπ+ G | ἡ om. P || 13 αὐτῷ Br.: αὐτοῦ || 23 δισμυρίους G || 26 φαλλύνου PLG[2]R[1]: φαύλλου G[1]R[2] (Φαλῖνος Xen. Φάλυνος Diod. 14, 25, 1)

τοσούτων ἑρμηνέα γενόμενον παρῆκεν ἀνώνυμον, Φαλῖνον a. 401
δὲ τὸν Ζακύνθιον ὠνόμαζεν (an. 2, 1, 7–23). ἀλλὰ δαι- 7
μονίως ὁ Κτησίας ὡς ἔοικε φιλότιμος ὤν, καὶ οὐχ ἧττον
φιλολάκων καὶ φιλοκλέαρχος, ἀεί τινας ἐν τῇ διηγήσει
5 χώρας ἑαυτῷ δίδωσιν, ἐν αἷς γενόμενος πολλὰ καὶ καλὰ
μεμνήσεται Κλεάρχου καὶ τῆς Λακεδαίμονος. f

14. Μετὰ δὲ τὴν μάχην δῶρα κάλλιστα μὲν ἐξέπεμψε
καὶ μέγιστα τῷ Ἀρταγέρσου παιδὶ τοῦ πεσόντος ὑπὸ
Κύρου, καλῶς δὲ καὶ Κτησίαν καὶ τοὺς ἄλλους [ἐπ]ετί-
10 μησε. τὸν δὲ Καύνιον ἐκεῖνον ἐξανευρών, ὃς ἐπέδωκε 2
τὸ ἀσκίον, ἐξ ἀδόξου καὶ πένητος ἔντιμον καὶ πλούσιον
ἐποίησεν. ἦν δέ τις ἐπιμέλεια καὶ περὶ τὰς τῶν ἐξαμαρτόν- 3
381 Z[1] των δικαιώσεις. Ἀρβάκην μὲν γάρ τινα Μῆδον, ἐν τῇ μάχῃ 1018
πρὸς Κῦρον φυγόντα καὶ πάλιν ἐκείνου πεσόντος μετα-
15 στάντα, δειλίαν καὶ μαλακίαν καταγνούς, οὐ προδοσίαν
οὐδὲ κακόνοιαν, ἐκέλευσε γυμνὴν ἀναλαβόντα πόρνην
περιβάδην ἐπὶ τοῦ τραχήλου δι' ἡμέρας ὅλης ἐν ἀγορᾷ
περιφέρειν. ἑτέρου δὲ πρὸς τῷ μεταστῆναι ψευσαμένου 4
καταβαλεῖν δύο τῶν πολεμίων, προσέταξε διαπεῖραι τρισὶ
20 βελόναις τὴν γλῶτταν. οἰόμενος δὲ καὶ βουλόμενος δοκεῖν 5
καὶ λέγειν πάντας ἀνθρώπους, ὡς αὐτὸς ἀπεκτόνοι Κῦρον,
Μιθριδάτῃ τε τῷ βαλόντι πρώτῳ Κῦρον ἐξέπεμψε δῶρα
καὶ λέγειν ἐκέλευσε τοὺς διδόντας ὡς „τούτοις σε τιμᾷ b
24 [ὁ] βασιλεύς, ὅτι τὸν ἐφίππειον Κύρου πῖλον εὑρὼν
118 S ἀνήνεγκας", τοῦ τε Καρός, ὑφ' οὗ τὴν ἰγνύαν πληγεὶς ὁ 6

Cap. 14—17 Ctes. FGrH 688 F 26 || **20** cf. p. 327, 16 Xen. an. 2, 1, 8 Diod. 14, 25, 1

[GΠ (= PR) L] 1 *φάυλλον* **GΠ** *φάυλον* **L** || **2** *δὲ* om. **G** | *δὲ καὶ τὸν* **P** || **5** *αὐτῶ,* sed corr. ipsa m. 1 in *αὑτῶ,* **L** || **9** *ἐπετίμησε*: em. Rei. || **12** *ἐπιμέλεια* **GL**: *ἐπιμέλεια* (ἐμ supra) **Π** || **13** *δικαιώσεις* **ΠL**: *διορθώσεις* **G** || **14** *φεύγοντα*: em. Anon. || **18** *πρὸς τὸ* **G** || **19—20** *τρισὶ βελόναις διασπεῖραι* **P** || **21** *ὡς πάντας ἀνθρώπους ὡς* **L**[1] || **22** *τε* **GRL**: *δὲ* **P** | *βαλόντι*] *μάλιστα* **P** | *πρώτῳ* om. **G** | *δῶρον* **P** || **24** *ὁ* del. Sint. | *τὸ ἐφίππιον* **R**[1] *τὸν ἔφιππον* **G**[1] | *κύρου αὐτὸς πῖλον* **P** || **25** *τε* Zie.: *δὲ* | *ἰγνύαν* **G**[t]**R**[1]: *ἰγνύην* **PLG**[m]**R**[2]

a. 401 Κῦρος ἔπεσε, καὶ αὐτοῦ δωρεὰν αἰτοῦντος, ἐκέλευσεν εἰπεῖν τοὺς διδόντας ὅτι „σοὶ ταῦτα δίδωσι βασιλεὺς εὐαγγελίων δευτερεῖα· πρῶτος γὰρ Ἀρτασύρας, μετ' 7 ἐκεῖνον δὲ σὺ τὴν Κύρου τελευτὴν ἀπήγγειλας.“ ὁ μὲν οὖν Μιθριδάτης ἀπῆλθε σιωπῇ λυπούμενος· τὸν δ' ἄθλιον 5 8 Κᾶρα κοινόν τι πάθος ἐξ ἀβελτερίας κατέσχε. διαφθαρεὶς γὰρ ὑπὸ τῶν παρόντων ὡς ἔοικεν ἀγαθῶν, καὶ ἀναπεισθεὶς εὐθὺς ἀντιποιεῖσθαι τῶν ὑπὲρ αὐτόν, οὐκ ἠξίου τὰ c δοθέντα μισθὸν εὐαγγελίων ἔχειν, ἀλλ' ἠγανάκτει μαρτυρόμενος καὶ βοῶν, ὅτι Κῦρον οὐδεὶς ἕτερος ἀλλ' 10 αὐτὸς ἀπεκτόνοι καὶ τὴν δόξαν ἀδίκως ἀποστεροῖτο. 382 Z[1] 9 ταῦτα δ' ἀκούσας ὁ βασιλεὺς σφόδρα παρωξύνθη, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐκέλευσεν ἀποτεμεῖν τοῦ ἀνθρώπου. παροῦσα δ' ἡ μήτηρ „μὴ σύ γε“ εἶπεν „οὕτω τὸν Κᾶρα τοῦτον ὦ βασιλεῦ τὸν ὄλεθρον ἀπαλλάξῃς, ἀλλὰ παρ' ἐμοῦ τὸν ἄξιον 15 10 ἀπολήψεται μισθὸν ὧν τολμᾷ λέγειν.“ ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ βασιλέως, ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τῶν τιμωριῶν ἡ Παρύσατις λαβόντας τὸν ἄνθρωπον ἐφ' ἡμέρας δέκα στρεβλοῦν, εἶτα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαντας εἰς τὰ ὦτα θερμὸν d ἐντήκειν χαλκὸν ἕως ἀποθάνῃ. 20

15. Κακῶς δ' ἀπώλετο καὶ Μιθριδάτης μετ' ὀλίγον χρόνον ἐκ τῆς αὐτῆς ἀβελτερίας. κληθεὶς γὰρ ἐπὶ δεῖπνον, ἔνθα καὶ βασιλέως καὶ τῆς μητρὸς εὐνοῦχοι παρῆσαν, ἧκεν ἐσθῆτι καὶ χρυσῷ κεκοσμημένος οἷς ἔλαβε παρὰ 2 βασιλέως. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ πίνειν ἀφίκοντο, λέγει πρὸς 25 αὐτὸν ὁ μέγιστον δυνάμενος τῶν Παρυσάτιδος εὐνούχων· „ὡς καλὴν μὲν ἐσθῆτά σοι ταύτην ὦ Μιθριδάτα [ὁ] βασιλεὺς δέδωκε, καλὰ δὲ στρεπτὰ καὶ ψέλια, πολλοῦ δ' ἄξιος ὁ ἀκινάκης. ἦ μακάριόν σε καὶ περίβλεπτον 3 ἅπασι πεποίηκεν.“ ἤδη δὲ μεθύων ὁ Μιθριδάτης „τί 30

[GΠ (= PR) L] 2 ὁ βασιλεὺς PL || 4 τὴν τοῦ κύρου L || 9 εὐαγγελίου L || 11 ἀδίκως GL: οὐ δικαίως Π || 13 ἐκέλευσεν G: ἐκέλευεν ΠL || 14 γε om. P || 21 μητροδάτης R[2]PL μιτροδάτης R[1] || 25 πίνειν GLΠ[m]: δειπνεῖν Π[t] || 27 μητροδάτα ΠL || 28 ὁ del. Zie. | καλὸν δὲ στέμμα P[1] || 30 ἅπασι om. G[1] | μητροδάτης R[2]PL μιτροδάτης R[1]

119 S δὲ ταῦτ' ἔστιν" εἶπεν „ὦ Σπαραμίζη; μειζόνων γὰρ e
ἐγὼ καὶ καλλιόνων βασιλεῖ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄξιον
ἐμαυτὸν παρέσχον." καὶ ὁ Σπαραμίζης ἐπιμειδιάσας 4
„φθόνος μὲν οὐδεὶς ὦ Μιθριδάτα" εἶπεν· „ἐπεὶ δέ
383 Z[1] φασιν Ἕλληνες οἶνον καὶ ἀλήθειαν εἶναι, τί λαμπρὸν
6 ὦ τᾶν ἢ μέγα, πῖλον εὑρεῖν ἵππου περιρρυέντα καὶ τοῦτον
ἀνενεγκεῖν;" ταῦτα δ' οὐκ ἀγνοῶν τὸ ἀληθὲς ἔλεγεν, 5
ἀλλὰ βουλόμενος ἐκκαλύψαι πρὸς τοὺς παρόντας ὑπεκίνει
τὴν κουφότητα τοῦ ἀνθρώπου, λάλου καὶ ἀκρατοῦς
10 γεγονότος διὰ τὸν οἶνον. εἶπεν οὖν μὴ κατασχών· „ὑμεῖς 6
μὲν ὅ τι βούλεσθε πίλους λέγετε καὶ φλυάρους· ἐγὼ δ' f
ὑμῖν λέγω διαρρήδην ὑπὸ ταύτης ἀνῃρῆσθαι Κῦρον τῆς
χειρός. οὐ γὰρ ὡς Ἀρταγέρσης ἠκόντισα κενὸν καὶ μάταιον,
ἀλλὰ τοῦ μὲν ὀφθαλμοῦ μικρὸν ἥμαρτον, τοῦ δὲ κροτάφου
15 τυχὼν καὶ διελάσας κατέβαλον τὸν ἄνδρα καὶ τέθνηκεν ὑπ'
ἐκείνου τοῦ τραύματος." οἱ μὲν οὖν ἄλλοι τὸ τέλος ἤδη τοῦ 7
Μιθριδάτου καὶ τὴν κακοδαιμονίαν ὁρῶντες, εἰς τὴν γῆν
ἔκυψαν. ὁ δ' ἑστιῶν αὐτοὺς „ὦ τᾶν" ἔφη „Μιθριδάτα, 1019
πίνωμεν ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐσθίωμεν, τὸν βασιλέως δαί-
20 μονα προσκυνοῦντες, λόγους δὲ μείζους ἢ καθ' ἡμᾶς
ἐάσωμεν."

16. Ἐκ τούτου τῇ μὲν Παρυσάτιδι φράζει τὸν λόγον ὁ
εὐνοῦχος, ἐκείνη δὲ βασιλεῖ· βασιλεὺς δ' ἠγανάκτησεν
ὥσπερ ἐξελεγχόμενος καὶ τὸ κάλλιστον καὶ ἥδιστον
25 ἀπολλύων τῆς νίκης. ἐβούλετο γὰρ βαρβάρους ἅπαντας 2
πεπεῖσθαι καὶ Ἕλληνας, ὡς ἐν ταῖς ἐξελάσεσι καὶ συμπλο-
καῖς δοὺς καὶ λαβὼν πληγήν, ἐτρώθη μὲν αὐτός, ἔκτεινε
δ' ἐκεῖνον. ἐκέλευσεν οὖν τὸν Μιθριδάτην ἀποθανεῖν
29 σκαφευθέντα. τὸ δὲ σκαφευθῆναι τοιοῦτόν ἐστι· σκάφας 3
384 Z[1] δύο πεποιημένας ἐφαρμόζειν ἀλλήλαις λαβόντες, εἰς τὴν b

[GΠ (= PR) L] 1 εἶπεν om. L[1] || 2 τὴν om. L[1] || 4 μητροδάτα PLR[2] μιτροδάτα R[1] | εἰπεῖν GL || 5 οἴνῳ καὶ ἀλήθειαν ἐνεῖναι Anon. || 6 εὑρὼν G[1] ut vid. || 7 δ' om. L || 12 ἀναιρεῖσθαι G || 17 μητροδάτου ΠL, item vv. 18 et 28 || 24 καὶ τὸ ἥδιστον G || 25 ἀπολύων L[1] || 26 ἐπελάσεσι Sint. || 28 οὖν ΠL: δὲ G || 30 πε-ποιημένας ⟨ὡς⟩ Zie. | καὶ λαβόντες P λαβόντας R

4 *ἑτέραν κατακλίνουσι τὸν κολαζόμενον ὕπτιον· εἶτα τὴν ἑτέραν ἐπάγοντες καὶ συναρμόζοντες, ὥστε τὴν κεφαλὴν* 120 S *καὶ τὰς χεῖρας ἔξω καὶ τοὺς πόδας ἀπολαμβάνεσθαι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα πᾶν ἀποκεκρύφθαι, διδόασιν ἐσθίειν τῷ ἀνθρώπῳ, κἂν μὴ θέλῃ, προσβιάζονται κεντοῦντες τὰ* 5 *ὄμματα· φαγόντι δὲ πιεῖν μέλι καὶ γάλα συγκεκραμένον ἐγχέουσιν εἰς τὸ στόμα καὶ κατὰ τοῦ προσώπου καταχέου-*
5 *σιν. εἶτα πρὸς τὸν ἥλιον ἀεὶ στρέφουσιν ἐναντία τὰ ὄμματα, καὶ μυιῶν προσκαθημένων ⟨ὑπὸ⟩ πλήθους πᾶν ἀποκρύ-*
6 *πτεται τὸ πρόσωπον. ἐντὸς δὲ ποιοῦντος ὅσα ποιεῖν* 10 *ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐσθίοντας ἀνθρώπους καὶ πίνοντας,*
c *εὐλαὶ καὶ σκώληκες ὑπὸ φθορᾶς καὶ σηπεδόνος ἐκ τοῦ περιττώματος ἀναζέουσιν, ὑφ' ὧν ἀναλίσκεται τὸ σῶμα*
7 *διαδυομένων εἰς τὰ ἐντός. ὅταν γὰρ ἤδη φανερὸς ᾖ τεθνηκὼς ὁ ἄνθρωπος, ἀφαιρεθείσης τῆς ἐπάνω σκάφης* 15 *ὁρῶσι τὴν μὲν σάρκα κατεδηδεσμένην, περὶ δὲ τὰ σπλάγχνα τοιούτων θηρίων ἑσμοὺς ἐσθιόντων καὶ προσπεφυκότων. οὕτως ὁ Μιθριδάτης ἑπτακαίδεκα ἡμέρας φθειρόμενος μόλις ἀπέθανε.*

17. *Λοιπὸς δ' ἦν τῇ Παρυσάτιδι σκοπὸς ὁ τὴν κεφαλὴν* 20 *ἀποτεμὼν καὶ τὴν χεῖρα τοῦ Κύρου Μασαβάτης βασιλέως*
2 *εὐνοῦχος. ὡς οὖν αὐτὸς οὐδεμίαν καθ' ἑαυτοῦ λαβὴν παρεδίδου, τοιοῦτον ἐπιβουλῆς τρόπον ἡ Παρύσατις*
d 3 *συνέθηκεν. ἦν τά τ' ἄλλα θυμόσοφος γυνὴ καὶ δεινὴ* 385 Z[1] *κυβεύειν· διὸ καὶ βασιλεῖ πρὸ τοῦ πολέμου πολλάκις* 25
4 *συνεκύβευε· μετὰ δὲ τὸν πόλεμον διαλυθεῖσα πρὸς αὐτόν, οὐκ ἔφευγε τὰς φιλοφροσύνας, ἀλλὰ καὶ συνέπαιζε καὶ τῶν ἐρωτικῶν ἐκοινώνει συμπράττουσα καὶ παροῦσα, καὶ ὅλως μικρότατον αὐτοῦ τῇ Στατείρᾳ μετεδίδου*

[GΠ (= PR) L] **8** *ἐναντίον* LG[2] || **9** *μυῶν* GP | *ὑπὸ* add. Cor. | *πλήθους* GPL[2] et e corr. R: *πλῆθος* L[1] et ante corr. R || **13** *ἀλίσκεται* L[1] || **14** *φανερὸς* Π: *φανερῶς* GL || **17** *ἐσθιόντων*] *ἐσδύντων* Sint. || **18** *μητροδάτης* ΠL | *ἡμέραις* GL || **21** *μεσαβάτης* p. 335, 13 ΠL (*Βαγαπάτης* Ctes.) || **24** *ἦν* ⟨*γὰρ*⟩ Zie. | *ἡ γυνὴ* L || **25** *πολλάκις πρὸ τοῦ πολέμου* L || **28** *παροῦσα*] *παρορμῶσα* Naber *παραινοῦσα* Zie. || **29** *σμικρότατον* L *μικρότερον* P | *αὐτῷ* Rei.

χρῆσθαι καὶ συνεῖναι, μισοῦσά τε μάλιστα πάντων ἐκείνην καὶ μέγιστον αὐτὴ βουλομένη δύνασθαι. λαβοῦσα 5 *δή ποτε τὸν Ἀρτοξέρξην ὡρμημένον ἀλύειν σχολῆς οὔσης, προὐκαλεῖτο περὶ χιλίων δαρεικῶν κυβεῦσαι· καὶ κυβεύοντα* 121 S *περιεῖδε νικῆσαι καὶ τὸ χρυσίον ἀπέδωκε. προσποιουμένη* 6 *δ' ἀνιᾶσθαι καὶ φιλονικεῖν, ἐκέλευσεν αὖθις ἐξ ἀρχῆς περὶ εὐνούχου διακυβεῦσαι, κἀκεῖνος ὑπήκουσε. ποιησάμενοι* 6 *δὲ συνθήκας, πέντε μὲν ἑκάτερον ὑπεξελέσθαι τοὺς πιστοτάτους, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν, ὃν ἂν ὁ νικῶν ἕληται,* 10 *δοῦναι τὸν ἡττώμενον, ἐπὶ τούτοις ἐκύβευον. σφόδρα δὴ* 7 e *γενομένη πρὸς τῷ πράγματι καὶ σπουδάσασα περὶ τὴν παιδιάν, εὖ δέ πως αὐτῇ καὶ τῶν κύβων πεσόντων, νικήσασα λαμβάνει τὸν Μασαβάτην· οὐ γὰρ ἦν ἐν τοῖς ὑπεξῃρημένοις. καὶ πρὶν ἐν ὑποψίᾳ γενέσθαι βασιλέα τοῦ* 15 *πράγματος, ἐγχειρίσασα τοῖς ἐπὶ τῶν τιμωριῶν προσέταξεν ἐκδεῖραι ζῶντα, καὶ τὸ μὲν σῶμα πλάγιον διὰ τριῶν σταυρῶν ἀναπῆξαι, τὸ δὲ δέρμα χωρὶς διαπατταλεῦσαι. γενομένων δὲ τούτων, καὶ βασιλέως χαλεπῶς* 8 *φέροντος καὶ παροξυνομένου πρὸς αὐτήν, εἰρωνευομένη* 20 *μετὰ γέλωτος „ὡς ἡδύς" ἔφασκεν „εἶ καὶ μακάριος, εἰ* f 386 Z¹ *χαλεπαίνεις διὰ γέροντα πονηρὸν εὐνοῦχον, ἐγὼ δὲ χιλίους ἐκκυβευθεῖσα δαρεικοὺς σιωπῶ καὶ στέργω." βασιλεὺς* 9 *μὲν οὖν ἐφ' οἷς ἐξηπατήθη μεταμελόμενος ἡσυχίαν ἦγεν, ἡ δὲ Στάτειρα καὶ πρὸς τἆλλα φανερῶς ἠναντιοῦτο, καὶ* 25 *τούτοις ἐδυσχέραινεν, ὡς ἄνδρας εὐνοϊκοὺς καὶ πιστοὺς βασιλεῖ διὰ Κῦρον ὠμῶς καὶ παρανόμως ἀπολλυούσης αὐτῆς.*

1020 *a. 401*

18. *Ἐπεὶ δὲ Κλέαρχον καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς Τισσαφέρνης ἐξηπάτησε καὶ παρεσπόνδησεν ὅρκων γενομέ-*

28 Xen. an. 2, 5 Ctes. FGrH 688 F 27 Diod. 14, 26, 6sq.

[G*Π* (= PR) L] 4 *καὶ κυβεύοντα* — 7 *διακυβεῦσαι* om. L¹, in mg. add. L² || 6 *φιλονεικεῖν* codd. || 9 *ὃν*] *ὧν* R¹ || 10 *δὴ* GR¹PL: *δὲ* R² || 13 *μεσαβάτην* *Π*L || 14 *βασιλέα γενέσθαι* L || 25 *εὐνοϊκοὺς* Zie.: *εὐνούχους* (*εὔνους* Sint. Z¹) || 28 *στρατηγοὺς*] *βασιλεῖς* L¹ | *τισαφέρνης* GL

νων, καὶ συλλαβὼν ἀνέπεμψεν ἐν πέδαις δεδεμένους, δεηθῆναί φησιν αὐτοῦ τὸν Κλέαρχον ὁ Κτησίας (FGrH 688
2 F 28), *ὅπως κτενὸς εὐπορήσειε. τυχόντα δὲ καὶ τημελήσαντα τὴν κεφαλήν, ἡσθῆναί τε τῇ χρείᾳ καὶ τὸν δακτύλιον αὐτῷ δοῦναι σύμβολον φιλίας πρὸς τοὺς ἐν Λακεδαίμονι* 5
συγγενεῖς καὶ οἰκείους· εἶναι δὲ γλυφὴν ἐν τῇ σφραγῖδι
3 *Καρυάτιδας ὀρχουμένας. τὰ δὲ πεμπόμενα σιτία τῷ Κλεάρχῳ τοὺς συνδεδεμένους στρατιώτας ἀφαιρεῖσθαι καὶ* 122 S
καταναλίσκειν, ὀλίγα τῷ Κλεάρχῳ διδόντας ἀπ' αὐτῶν.
b *ἰάσασθαι δὲ καὶ τοῦτό φησιν ὁ Κτησίας, πλείονα τῷ* 10
Κλεάρχῳ πέμπεσθαι διαπραξάμενος, ἰδίᾳ δ' ἕτερα τοῖς στρατιώταις δίδοσθαι· καὶ ταῦτα μὲν ὑπουργῆσαι καὶ
4 *παρασχεῖν χάριτι καὶ γνώμῃ τῆς Παρυσάτιδος. πεμπομένου δὲ καθ' ἡμέραν τῷ Κλεάρχῳ κωλῆνος ἐπὶ τοῖς σιτίοις, παρακαλεῖν αὐτὸν καὶ διδάσκειν, ὡς χρὴ μικρὸν* 15
εἰς τὸ κρέας ἐμβαλόντα μαχαίριον ἀποκρύψαντα πέμψαι, καὶ μὴ περιιδεῖν ἐν τῇ βασιλέως ὠμότητι τὸ τέλος αὐτοῦ
5 *γενόμενον· αὐτὸν δὲ φοβούμενον μὴ ἐθελῆσαι. βασιλέα* 387 Z[1]
δὲ τῇ μὲν μητρὶ παραιτουμένῃ μὴ κτεῖναι τὸν Κλέαρχον
c *ὁμολογῆσαι καὶ ὀμόσαι· πεισθέντα δ' αὖθις ὑπὸ τῆς* 20
6 *Στατείρας, ἀποκτεῖναι πάντας πλὴν Μένωνος. ἐκ δὲ τούτου τὴν Παρύσατιν ἐπιβουλεῦσαι τῇ Στατείρᾳ καὶ συσκευάσασθαι τὴν φαρμακείαν κατ' αὐτῆς, οὐκ εἰκότα λέγων ἀλλὰ πολλὴν ἀλογίαν ἔχοντα τῆς αἰτίας, εἰ δεινὸν ἔργον οὕτως ἔδρασε καὶ παρεκινδύνευσεν ἡ Παρύ-* 25
σατις διὰ Κλέαρχον, ἀνελεῖν τολμήσασα τὴν γνησίαν βασιλέως γυναῖκα καὶ τέκνων κοινωνὸν ἐπὶ βασιλείᾳ
7 *τρεφομένων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ ἄδηλον ὡς ἐπιτραγῳδεῖ τῇ Κλεάρχου μνήμῃ. καὶ γὰρ ἀναιρεθέντων φησὶ τῶν στρατηγῶν τοὺς μὲν ἄλλους ὑπὸ κυνῶν σπαράττε-* 30
σθαι καὶ ὀρνέων, τῷ δὲ Κλεάρχου νεκρῷ θύελλαν ἀνέ- d

[GΠ (= PR) L] 6 *γλυφίδας* L || 7 post *κλεάρχω* inseruit verba *διδόντας ἀπ' αὐτῶν*, v. 10 omissa, L[1], sed trp. L[2] || 10 *ἰάσασθαι* L[2]: *ἰᾶσθαι* GΠL[1] || 15 *αὐτὴν* Stegmann || 17 *ἐν*] *ἐπὶ* Sol. || 18 *αὐτὸς δὲ φοβούμενος* Bekker || 27 *βασιλείας*: em. Iunt. || 28 *ἐπιτραγῳδεῖται*: em. Cor.

μου γῆς θῖνα πολλὴν φέρουσαν ἐπιχῶσαι καὶ ἐπικρύψαι
τὸ σῶμα· φοινίκων δέ τινων διασπαρέντων, ὀλίγῳ χρόνῳ 8
θαυμαστὸν ἄλσος ἀναφῦναι καὶ κατασκιάσαι τὸν τόπον,
ὥστε καὶ βασιλεῖ σφόδρα μεταμέλειν, ὡς ἄνδρα θεοῖς
5 φίλον ἀνῃρηκότι τὸν Κλέαρχον.

19. Ἡ δ' οὖν Παρύσατις, μίσους τε πρὸς τὴν Στάτειραν ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένου καὶ ζηλοτυπίας, ὁρῶσα τὴν
μὲν αὑτῆς δύναμιν αἰδουμένου βασιλέως καὶ τιμῶντος
οὖσαν, τὴν δ' ἐκείνης ἔρωτι καὶ πίστει βέβαιον καὶ ἰσχυ-
123 S ράν, ἐπεβούλευσεν, ὑπὲρ τῶν μεγίστων ὡς ᾤετο παραβαλ-
11 λομένη. θεράπαιναν εἶχε πιστὴν καὶ δυναμένην παρ' αὑτῇ 2 e
μέγιστον ὄνομα Γίγιν, ἣν ὁ μὲν Δείνων (FGrH 690 F 15 b)
388 Z[1] ὑπουργῆσαι τῇ φαρμακείᾳ φησί, συγγνῶναι δὲ μόνον
ἄκουσαν ὁ Κτησίας (FGrH 688 F 29 b)· τὸν δὲ δόντα τὸ
15 φάρμακον οὗτος μὲν ὀνομάζει Βελιτάραν, ὁ δὲ Δείνων
Μελάνταν. ἐκ δὲ τῆς πρόσθεν ὑποψίας καὶ διαφορᾶς 3
ἀρξάμεναι πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ φοιτᾶν καὶ συνδειπνεῖν
ἀλλήλαις, ὅμως ⟨διὰ⟩ τὸ δεδιέναι καὶ φυλάττεσθαι τοῖς
αὐτοῖς σιτίοις καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐχρῶντο. γίνεται δὲ 4
20 μικρὸν ἐν Πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ περιττώματος οὐδὲν
⟨ἔν⟩εστιν, ἀλλ' ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντός, ᾗ καὶ f
νομίζουσιν ἀνέμῳ καὶ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῷον· ὀνομάζεται δὲ ῥυντάκης. τοῦτό φησιν ὁ Κτησίας (FGrH 688 5
F 29b) μικρᾷ μαχαιρίδι κεχρισμένῃ τῷ φαρμάκῳ κατὰ
25 θάτερα τὴν Παρύσατιν διαιροῦσαν, ἐκμάξαι τῷ ἑτέρῳ
μέρει τὸ φάρμακον· καὶ τὸ μὲν ἄχραντον καὶ καθαρὸν εἰς
τὸ στόμα βαλοῦσαν αὐτὴν ἐσθίειν, δοῦναι δὲ τῇ Στατείρᾳ
τὸ πεφαρμαγμένον· ὁ δὲ Δείνων (FGrH 690 F 15b) 6

Cap. 19 Corn. Nep. de reg. 1, 4

[GΠ (= PR) L] 4 ὥστε—μετα macula perierunt in P | μέλλειν P || 5 τὸν Κλέαρχον del. Herw. || 7 ⟨καὶ⟩ ὁρῶσα Zie. || 8 τοῦ βασιλέως P || 12 Γίγγην vocat Ctesias || 15 βελετάραν P μελιτάραν L || 18 διὰ add. Zie. | τὸ GL[1]: τῶι ΠL[2] ⟨ἅμα⟩τῷ Jac. || 21 ἔνεστιν Zie.: ἐστίν | ᾗ om. GL || 23 ῥυντάκης om. L[1] ῥυνδάκκην vel ῥυνδάκην vocant Ctes. et Hesych. s. v. | τοῦτο] τοῦ L[1] || 24 κεχρημένῃ PR[1] || 25 εἰσμάξαι Mittelhaus

οὐ τὴν Παρύσατιν, ἀλλὰ τὸν Μελάνταν τέμνοντα τῷ μαχαιρίῳ τὰ φαρμασσόμενα τῶν κρεῶν τιθέναι κατὰ τὴν 7 *Στάτειραν. ἀποθνήσκουσα ⟨δ'⟩ οὖν ἡ γυνὴ μετὰ πόνων* 1021 *μεγάλων καὶ σπαραγμῶν, αὐτή τε συνῃσθάνετο τοῦ κακοῦ, καὶ βασιλεῖ παρέσχεν ὑποψίαν κατὰ τῆς μητρός,* 5 8 *εἰδότι τὸ θηριῶδες αὐτῆς καὶ δυσμείλικτον. ὅθεν εὐθὺς ἐπὶ τὴν ζήτησιν ὁρμήσας, τοὺς μὲν ὑπηρέτας καὶ τραπεζοκόμους τῆς μητρὸς συνέλαβε καὶ κατεστρέβλωσε, τὴν δὲ Γίγιν ἡ Παρύσατις πολὺν χρόνον εἶχεν οἴκοι μεθ' αὑτῆς, καὶ βασιλέως ἐξαιτοῦντος οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ὕστερον* 10 *αὐτῆς δεηθείσης εἰς τὸν οἶκον ἀφεθῆναι νυκτός, αἰσθόμενος καὶ λόχον ὑφεὶς συνήρπασε καὶ κατέγνω θάνατον.* 389 Z[1] 9 *ἀποθνήσκουσι δ' οἱ φαρμακεῖς ἐν Πέρσαις κατὰ νόμον* b *οὕτως· λίθος ἐστὶ πλατύς, ἐφ' οὗ τὴν κεφαλὴν καταθέντες* 124 S *αὐτῶν ἑτέρῳ λίθῳ παίουσι καὶ πιέζουσιν, ἄχρι οὗ* 15 10 *συνθλάσωσι τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλήν. ἡ ⟨μὲν⟩ οὖν Γίγις οὕτως ἀπέθανε, τὴν δὲ Παρύσατιν ὁ Ἀρτοξέρξης ἄλλο μὲν οὐδὲν οὔτ' εἶπε κακὸν οὔτ' ἐποίησεν, εἰς δὲ Βαβυλῶνα βουλομένην ἐξέπεμψεν, εἰπὼν ἕως ἐκείνη περίεστιν αὐτὸς οὐκ ὄψεσθαι Βαβυλῶνα. τὰ μὲν οὖν κατὰ* 20 *τὴν οἰκίαν οὕτως εἶχεν.*

20. *Ἐπεὶ δὲ τοὺς Κύρῳ συναναβάντας Ἕλληνας σπουδάσας λαβεῖν ὁ βασιλεὺς οὐδὲν ἧττον ἢ Κύρου περι-* c *γενέσθαι καὶ τὴν βασιλείαν κατασχεῖν, οὐκ ἔλαβεν, ἀλλὰ Κῦρον τὸν ἡγεμόνα καὶ τοὺς αὐτῶν στρατηγοὺς ἀποβα-* 25 *λόντες, ἐξ αὐτῶν μονονουχὶ τῶν βασιλείων ἐσώθησαν, ἐξελέγξαντες καὶ ἀποφήναντες τὰ Περσῶν καὶ βασιλέως πράγματα χρυσὸν ὄντα πολὺν καὶ τρυφὴν καὶ γυναῖκας,* 2 *τὰ δ' ἄλλα τῦφον καὶ ἀλαζονείαν, πᾶσα μὲν ἡ Ἑλλὰς ἐξεθάρρησε καὶ κατεφρόνησε τῶν βαρβάρων, Λακεδαι-* 30 *μονίοις δὲ καὶ δεινὸν ἐφαίνετο, μὴ νῦν γε δουλείας ἐξελέσθαι τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας Ἕλληνας μηδὲ παῦσαι*

[GΠ (= PR) L] **3** *δ'* add. Sint. ‖ **9** *μετ' αὐτῆς* codd. ‖ **10** *τοῦ βασιλέως* P | *ἐξέδωκεν* Herw. ‖ **15** *οὗ*] *οὖν* L[1] ‖ **16** *συνθλάσουσι* G | *μὲν* add. Benseler ‖ **20** *οὖν* om. PL[1] ‖ **29** *τύφον* P ‖ **31** *καὶ* om. L

προπηλακιζομένους ὑπ' αὐτῶν. πρότερον δὲ διὰ Θίμβρω- 3 *a. 400*
νος, εἶτα διὰ Δερκυλλίδου πολεμοῦντες, οὐδὲν δὲ πράτ- *a. 399*
τοντες ἀξιόλογον, Ἀγησιλάῳ τῷ βασιλεῖ τὸν πόλεμον *a. 397*
ἐπέτρεψαν. ὁ δὲ περαιωθεὶς ναυσὶν εἰς Ἀσίαν, εὐθὺς
5 ἦν ἐνεργὸς καὶ δόξαν εἶχε μεγάλην, καὶ Τισσαφέρ- d
390 Z¹ νην παραταξάμενος ἐνίκησε καὶ τὰς πόλεις ἀφίστη. τού- 4
των δὲ γενομένων, συμφρονήσας ὁ Ἀρτοξέρξης ὃν τρό- *a. 396*
πον αὐτοῖς ἐστι πολεμητέον, ἔπεμψε Τιμοκράτην τὸν
Ῥόδιον εἰς τὴν Ἑλλάδα χρυσίον πολὺ κομίζοντα, διδόναι
10 καὶ διαφθείρειν τοὺς πλεῖστον ἐν ταῖς πόλεσι δυναμένους
κελεύσας καὶ πόλεμον Ἑλληνικὸν κινεῖν ἐπὶ τὴν Λακε-
δαίμονα. τοῦ δὲ Τιμοκράτους ταῦτα πράσσοντος, καὶ 5
τῶν μεγίστων πόλεων συνισταμένων, καὶ τῆς Πελοπον-
νήσου διαταραττομένης, μετεπέμποντο τὸν Ἀγησίλαον ἐκ
125 S τῆς Ἀσίας οἱ ἄρχοντες. ὅτε δὴ καί φασιν αὐτὸν ἀπιόντα 6
16 πρὸς τοὺς φίλους εἰπεῖν, ὡς τρισμυρίοις τοξόταις ἐξ- *a. 394*
ελαύνοιτο τῆς Ἀσίας ὑπὸ βασιλέως· τὸ γὰρ Περσικὸν νό- e
μισμα τοξότην ἐπίσημον εἶχεν.

21. Ἐξέβαλε δὲ καὶ τῆς θαλάττης Λακεδαιμονίους,
20 Κόνωνι τῷ Ἀθηναίῳ μετὰ Φαρναβάζου στρατηγῷ χρη-
σάμενος. ὁ γὰρ Κόνων διέτριβε μὲν ἐν Κύπρῳ μετὰ τὴν
ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, οὐ τὴν ἀσφάλειαν ἀγαπῶν,
ἀλλὰ τὴν τῶν πραγμάτων μεταβολὴν ὥσπερ ἐν πελάγει
τροπὴν περιμένων. ὁρῶν δὲ καὶ τοὺς ἑαυτοῦ λογισμοὺς 2
25 δυνάμεως καὶ τὴν βασιλέως δύναμιν ἀνδρὸς ἔμφρονος
δεομένην, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν βασιλεῖ περὶ ὧν διενοεῖτο. f
καὶ ταύτην ἐκέλευσε τὸν κομίζοντα μάλιστα μὲν ἀποδοῦναι 3

1 Xen. an. 5, 6, 24. 7, 6—8 hell. 3, 1sq. Diod. 14, 36—38 || 4 Plut. Ages. 6—17 et ibi l. l. || 8 Xen. hell. 3, 5, 1 || 15 Plut. Ages. 15, 8 mor. 211b || 21 Plut. Ages. 17, 4 Xen. hell. 2, 1, 29. 4, 3, 10—12 Diod. 13, 106, 6. 14, 39, 1sq. 81, 5sq. 83, 4—7

[GΠ (= PR) L] 1 θρίμβωνος L || 2 δερκυλλίδου L: δερκυλίδου GΠ || 4 ἔτρεψαν P || 5 μεγάλην εἶχε L | τισαφέρνην G τισαφέρνη L || 8 Τιμοκράτην Sint.: ἑρμοκράτην || 9 πολὺν Π¹ || 12 τιμοκράτους GRL: δημοκράτους P || 13 πελοπονήσου PR¹ || 16 ἐλαύνοιτο L

διὰ Ζήνωνος τοῦ Κρητὸς ἢ Πολυκρίτου τοῦ Μενδαίου· τούτων δ' ἦν ὁ μὲν Ζήνων ὀρχηστής, ὁ δὲ Πολύκριτος ἰατρός· ἂν δ' οὗτοι μὴ παρῶσι, διὰ Κτησίου τοῦ ἰατροῦ. 4 *λέγεται δ' ὁ Κτησίας τὴν ἐπιστολὴν λαβὼν παρεγγράψαι* 391 Z[1] *τοῖς ὑπὸ τοῦ Κόνωνος ἐπεσταλμένοις, ὅπως καὶ Κτησίαν* 5 *ἀποστείλῃ πρὸς αὐτόν, ὡς ὠφέλιμον ὄντα ταῖς ἐπὶ θαλάσσῃ πράξεσιν· ὁ δὲ Κτησίας* (FGrH 688 F 32) *αὐτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλέα φησὶ προσθεῖναι τὴν λειτουργίαν αὐτῷ ταύτην.*

5 *Ἀλλ' ἐπεὶ κρατήσας τῇ περὶ Κνίδον ναυμαχίᾳ διὰ* 1022 a. 394 *Φαρναβάζου καὶ Κόνωνος ἀφείλετο τὴν κατὰ θάλατταν* 10 *ἀρχὴν Λακεδαιμονίους, ἐπέστρεψε πᾶσαν ὁμοῦ τὴν Ἑλλάδα πρὸς αὐτόν, ὥστε καὶ τὴν περιβόητον εἰρήνην* a. 386 *βραβεῦσαι τοῖς Ἕλλησι τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου προσαγορευομένην.* 6 *ὁ δ' Ἀνταλκίδας Σπαρτιάτης ἦν Λέοντος υἱός, καὶ ⟨συ⟩σπουδάσας βασιλεῖ διεπράξατο τὰς ἐν Ἀσίᾳ* 15 *πόλεις Ἑλληνίδας ἁπάσας καὶ νήσους, ὅσαι προσκυροῦσιν Ἀσίᾳ, παρεῖναι Λακεδαιμονίους αὐτῷ κεκτῆσθαι φόρων ὑποτελεῖς, εἰρήνης γενομένης τοῖς Ἕλλησιν, εἰ δεῖ τὴν* b *τῆς Ἑλλάδος ὕβριν καὶ προδοσίαν εἰρήνην καλεῖν, ἧς πόλεμος οὐδεὶς ἀκλεέστερον ἤνεγκε τέλος τοῖς κρατηθεῖσι.* 126 S 20

22. *Διὸ καὶ τοὺς ἄλλους Σπαρτιάτας ἀεὶ βδελυττόμενος ὁ Ἀρτοξέρξης, καὶ νομίζων, ὥς φησι Δείνων* (FGrH 690 F 19), *ἀνθρώπων ἁπάντων ἀναιδεστάτους εἶναι, τὸν* 2 *Ἀνταλκίδαν ὑπερηγάπησεν εἰς Πέρσας ἀναβάντα. καί ποτε λαβὼν ἕνα τῶν ἀνθινῶν στεφάνων, καὶ βάψας εἰς* 25 *μύρον τὸ πολυτελέστατον, ἀπὸ δείπνου ἔπεμψε τῷ*

13 Plut. Ages. 23, 1sq. mor. 213a. b Xen. hell. 4, 8, 12—16. 5, 1, 31 Diod. 14, 110, 3sq. Iustin. 6, 6, 1sq. Isocr. 4, 179sq. Theopomp. FGrH 115 F 103 Demosth. 20, 54 Polyb. 1, 6, 2al. || **24** Plut. Pelop. 30, 6 mor. 713e Ael. v. h. 14, 39 Athen. 2, 48e

[**G*Π*** (= **PR**) **L**] **6** *ὄντα ποτὲ* **L** || **7** *ἀφ'* Cor.: *ὑφ'* || **14** *Ἀνταλκίδας* Cor.: *ἀνταλκίδης* | *ἦν λέοντος* **G**: *λέοντος ἦν* ***Π*L** || **15** *σπουδάσας*: em. Zie. || **16** *πόλεις* ***Π*L**: *πάσας* **G** | *προσκυνοῦσιν* **G** || **23** *ἀνθρώπων* om. **L** || **24** *πέρας* **L**[1] || **25** *ἀνθεινῶν* ***Π*** || **26** *τὸ* om. **L** | *δείπνου ἔπεμψε* hiant; aut transponendum aut *ἀπὸ δείπνου* delendum censet Sint.

392 Z[1] Ἀνταλκίδᾳ, καὶ πάντες ἐθαύμασαν τὴν φιλοφροσύνην. ἦν 3
δ' ὡς ἔοικεν ἐπιτήδειος οὗτος ἐντρυφηθῆναι καὶ τοιοῦτον
λαβεῖν στέφανον, ἐξορχησάμενος ἐν Πέρσαις τὸν Λεωνίδαν c
καὶ τὸν Καλλικρατίδαν. ὁ μὲν γὰρ Ἀγησίλαος ὥς ἔοικε 4
5 πρὸς τὸν εἰπόντα· „φεῦ τῆς Ἑλλάδος ὅπου μηδίζουσιν
ἡμῖν οἱ Λάκωνες" „οὐ μᾶλλον" εἶπεν „οἱ Μῆδοι λακω-
νίζουσι;" τοῦ δὲ ῥήματος ἡ κομψότης τὴν τοῦ πράγματος 5
αἰσχύνην οὐκ ἀφεῖλεν, ἀλλὰ τὴν μὲν ἡγεμονίαν ἀπώλεσαν
ἐν Λεύκτροις ἀγωνισάμενοι κακῶς, ἡ δὲ δόξα τῆς Σπάρτης a. 371
10 προαπώλετο ταῖς ὁμολογίαις ἐκείναις. ἄχρι μὲν οὖν 6
ἐπρώτευεν ἡ Σπάρτη, ξένον ἐποιεῖτο καὶ φίλον ὠνόμαζεν
ἑαυτοῦ τὸν Ἀνταλκίδαν· ἐπεὶ δ' ἡττήθησαν ἐν Λεύκτροις,
ταπεινὰ πράττοντες ἐδέοντο μὲν χρημάτων καὶ τὸν
Ἀγησίλαον εἰς Αἴγυπτον ἐξέπεμψαν, ὁ δ' Ἀνταλκίδας
15 ἀνέβη πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην, παρακαλῶν ἐπαρκέσαι τοῖς d
Λακεδαιμονίοις. ὁ δ' οὕτως ἐξημέλησε καὶ παρεῖδε καὶ 7
ἀπέρριψεν αὐτόν, ὥστε καταβάντα καὶ χλευαζόμενον ὑπὸ
τῶν ἐχθρῶν, φοβούμενον δὲ καὶ τοὺς ἐφόρους, ἀπο-
καρτερῆσαι.

20 Ἀνέβη δὲ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ Ἰσμηνίας ὁ Θηβαῖος 8
καὶ Πελοπίδας, ἤδη τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην νενικηκώς. a. 367
ἀλλ' οὗτος μὲν οὐδὲν αἰσχρὸν ἐποίησεν· Ἰσμηνίας δὲ
προσκυνῆσαι κελευόμενος ἐξέβαλε πρὸ αὐτοῦ χαμᾶζε τὸν
24 δακτύλιον, εἶτα κύψας ἀνείλετο καὶ παρέσχε δόξαν
127 S προσκυνοῦντος. Τιμαγόρᾳ δὲ τῷ Ἀθηναίῳ, διὰ Βηλού- 9
393 Z[1] ριδος τοῦ γραμματέως εἰσπέμψαντι γραμματίδιον ἀπόρ- e
ρητον, ἡσθεὶς μυρίους τε δαρεικοὺς ἔδωκε, καὶ γάλακτος
βοείου δεομένῳ δι' ἀσθένειαν ὀγδοήκοντα βοῦς ἀμέλγεσθαι
29 παρηκολούθουν· ἔτι δὲ κλίνην καὶ στρώματα καὶ τοὺς 10

4 Plut. Ages. 23, 4 mor. 213b || **8** Plut. Ages. 28, 7 Pelop. 23 et ibi l. l. || **11** Xen. hell. 6, 3, 12 || **13** Plut. Ages. 36sq. et ibi l. l. || **20** Plut. Pelop. 30 et ibi l. l. || **25** Plut. Pelop. 30, 10 Athen. 2, 48d sq. 6, 251b. 253f

[GΠ (= PR) L] **1** πάντας P[1] || **2** οὕτως R[1] || **3** λεωνίδα G[1] || **10** προσαπώλετο: em. Sol. || **12** ἀνταλκίδα L || **17** καὶ del. Rei.

στρωννύντας ἔπεμψεν, ὡς οὐ μεμαθηκότων Ἑλλήνων ὑποστρωννύναι, καὶ φορεῖς τοὺς κομίζοντας αὐτὸν μέχρι 11 *θαλάσσης μαλακῶς ἔχοντα. παρόντι δὲ δεῖπνον ἐπέμπετο λαμπρότατον, ὥστε καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως Ὀστάνην „ὦ Τιμαγόρα“ φάναι „μέμνησο ταύτης τῆς* 5 *τραπέζης· οὐ γὰρ ἐπὶ μικροῖς οὕτω σοι κεκοσμημένη* 12 *παράκειται.“ τοῦτο δ' ἦν ὀνειδισμὸς εἰς προδοσίαν μᾶλλον* f *ἢ χάριτος ὑπόμνησις. Τιμαγόρου μὲν οὖν διὰ τὴν δωροδοκίαν Ἀθηναῖοι θάνατον κατέγνωσαν.*

23. *Ὁ δ' Ἀρτοξέρξης ἓν ἀντὶ πάντων ὧν ἐλύπει τοὺς* 10 *Ἕλληνας ηὔφραινε, Τισσαφέρνην τὸν ἔχθιστον αὐτοῖς καὶ δυσμενέστατον ἀποκτείνας· ἀπέκτεινε δὲ ταῖς διαβολαῖς* 2 *αὐτοῦ τῆς Παρυσάτιδος συνεπιθεμένης. οὐ γὰρ ἐνέμεινε τῇ ὀργῇ πολὺν χρόνον ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ διηλλάγη τῇ μη-* 1023 *τρὶ καὶ μετεπέμψατο, νοῦν μὲν ὁρῶν ἔχουσαν καὶ φρόνημα* 15 *βασιλείας ἄξιον, αἰτίας δὲ μηδεμιᾶς οὔσης ἐμποδὼν ἔτι δι'* 3 *ἣν ὑπόψονται συνόντες ἀλλήλους ἢ λυπήσουσιν. ἐκ δὲ τούτου πάντα πρὸς χάριν ὑπουργοῦσα βασιλεῖ, καὶ τῷ πρὸς μηδὲν ὧν ἐκεῖνος ἔπραττε δυσκολαίνειν ἔχουσα τὸ* 394 Z[1] *δύνασθαι παρ' αὐτῷ καὶ τυγχάνειν ἁπάντων, ᾔσθετο τῆς* 20 *ἑτέρας τῶν θυγατέρων Ἀτόσσης ἐρῶντος ἔρωτα δεινόν, ἐπικρυπτομένου δὲ δι' ἐκείνην οὐχ ἥκιστα καὶ κολάζοντος τὸ πάθος ὥς φασιν ἔνιοι, καίτοι γεγενημένης ἤδη πρὸς τὴν* 4 *παρθένον ὁμιλίας αὐτῷ λαθραίας. ὡς οὖν ὑπώπτευσεν* b *ἡ Παρύσατις, τὴν παῖδα μᾶλλον ἢ πρότερον ἠσπάζετο, καὶ* 25 *πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην ἐπῄνει τό τε κάλλος αὐτῆς καὶ τὸ* 5 *ἦθος, ὡς βασιλικῆς καὶ μεγαλοπρεποῦς. τέλος δ' οὖν* 128 S

11 Xen. hell. 3, 4, 25 Diod. 14, 80, 8 || 14 Corn. Nep. de reg. 1, 4

[GΠ (= PR) L] 8 *ὑπόμνησις* G: *ὑπόμνησιν* ΠL || 11 *ηὔφραινε* G: *ηὔφρανεν* Π *εὔφρανε* L | *τισαφέρνην* GRL || 13 *ἐπιθεμένης* L[1] *συνεπιτιθεμένης, τι* exp. m. 1, R | *ἐνέμεινεν ἐν* ΠL || 15 *νοῦ* L[1] || 16 *οὔσης ἐμποδῶν* PL: *ἐμποδῶν οὔσης* GR || 17 *ἀλλήλους* G (fortasse corr. ex *ἀλλήλοις* m. 1): *ἀλλήλοις* ΠL || 21 *ἀ + τόσσης* (σ m. 2) (fuit *αὐτόσσης*) L *ἀτό + σης* (videtur fuisse *ἀτόνσης*) G || 23 *καὶ* G[1], *τοι* add. G[2] || 27 *δ' οὖν* Zie.: *γ' οὖν* GL *γοῦν* Π *οὖν* Sol.

γῆμαι τὴν κόρην ἔπεισε καὶ γνησίαν ἀποδεῖξαι γυναῖκα, χαίρειν ἐάσαντα δόξας Ἑλλήνων καὶ νόμους, Πέρσαις δὲ νόμον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ δικαιωτὴν αἰσχρῶν καὶ καλῶν ἀποδεδειγμένον. ἔνιοι μέντοι λέγουσιν, ὧν ἐστι 6
5 καὶ Ἡρακλείδης ὁ Κυμαῖος (FGrH 689 F 7a), οὐ μίαν μόνον τῶν θυγατέρων, ἀλλὰ καὶ δευτέραν Ἄμηστριν γῆμαι τὸν Ἀρτοξέρξην, περὶ ἧς ὀλίγον ὕστερον ἀπαγγελοῦμεν (c. 27, 7). τὴν δ' Ἄτοσσαν οὕτως ἠγάπησεν ὁ πατὴρ 7 συνοικοῦσαν, ὥστ' ἀλφοῦ κατανεμηθέντος αὐτῆς τὸ σῶμα,
10 δυσχερᾶναι μὲν ἐπὶ τούτῳ μηδ' ὁτιοῦν, εὐχόμενος δὲ περὶ c αὐτῆς τῇ Ἥρᾳ προσκυνῆσαι μόνην θεῶν ἐκείνην, ταῖς χερσὶ τῆς γῆς ἁψάμενος, δῶρά τε τῇ θεῷ τοσαῦτα πέμψαι τοὺς σατράπας καὶ φίλους αὐτοῦ κελεύσαντος, ὥστε τὰ μεταξὺ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν βασιλείων ἑκκαίδεκα στάδια
15 χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ πορφύρας καὶ ἵππων ἐμπλησθῆναι.

24. Πόλεμον δὲ πρὸς μὲν Αἰγυπτίους διὰ Φαρνα- *a. 374*
395 Z¹ βάζου καὶ Ἰφικράτους ἐξενεγκὼν ἀπέτυχε, στασιασάντων ἐκείνων. ἐπὶ δὲ Καδουσίους αὐτὸς ἐστράτευσε 2 τριάκοντα μυριάσι πεζῶν καὶ μυρίοις ἱππεῦσιν. ἐμβαλὼν *a. 385*
20 δ' εἰς χώραν τραχύτητι χαλεπὴν καὶ ὁμιχλώδη καὶ τῶν d ἀπὸ σπόρου καρπῶν ἄγονον, ἀπίοις δὲ καὶ μήλοις καὶ τοιούτοις ἄλλοις ἀκροδρύοις τρέφουσαν ἀνθρώπους πολεμικοὺς καὶ θυμοειδεῖς, ἔλαθε μεγάλαις ἀπορίαις καὶ κινδύνοις περιπεσών. οὐδὲν γὰρ ἐδώδιμον ἦν λαμβάνειν 3
25 οὐδ' ἔξωθεν ἐπεισάγεσθαι, τὰ δ' ὑποζύγια μόνον κατέκοπτον, ὥστ' ὄνου κεφαλὴν μόλις δραχμῶν ἑξήκοντα ὤνιον εἶναι. τὸ δὲ βασιλικὸν δεῖπνον ἐξελείφθη, καὶ τῶν ἵππων ὀλίγοι περιῆσαν ἔτι, τοὺς δ' ἄλλους ἐσθίοντες κατανηλώκεσαν. ἐνταῦθα Τιρίβαζος, ἀνὴρ πολλάκις μὲν 4

16 Diod. 15, 29, 1. 41—43 Iustin. 6, 6, 1. 3 Corn. Nep. Iphicr. 2, 4 || **18** Diod. 15, 8, 5. 10, 1 Corn. Nep. Dat. 1, 2 Trog. prol. 10

[GΠ (= PR) L] **2** ⟨ὡς⟩ Πέρσαις [δὲ] Stegmann Πέρσαις γὰρ Cor. || **4—5** ἐστιν ἡρακλείδης G¹, sed ν in καὶ corr. G² || **9** ἀλφοῦ] ἀφ' οὗ L¹ || **21** καὶ καρπῶν L | ἀππίοις LPR² || **25** μόνον ⟨οὐ πάντα⟩ Rei. || **27** εἶναι ὤνιον L || **29** κατανηλώκεσαν GL²: κατανηλώκεισαν L¹ κατηναλώκεσαν Π | τηρίβαζος PLG² et sic deinceps

a. 385 ἐν πρώτῃ δι' ἀνδραγαθίαν τάξει γενόμενος, πολλάκις δ'
e ἀπορριφεὶς διὰ κουφότητα, καὶ τότε ταπεινὰ πράττων καὶ 129 S
5 περιορώμενος, ἔσωσε βασιλέα καὶ τὸν στρατόν. ὄντων γὰρ
δυεῖν ἐν τοῖς Καδουσίοις βασιλέων, ἑκατέρου δὲ χωρὶς
στρατοπεδεύοντος, ἐντυχὼν τῷ Ἀρτοξέρξῃ, καὶ φράσας 5
περὶ ὧν διενοεῖτο πράττειν, ἐβάδιζεν αὐτὸς πρὸς τὸν
ἕτερον τῶν Καδουσίων, καὶ πρὸς τὸν ἕτερον κρύφα τὸν
6 υἱὸν ἔπεμπεν. ἐξηπάτα δ' ἑκάτερον ἑκάτερος, λέγων ὡς
ἅτερος ἐπιπρεσβεύεται πρὸς τὸν Ἀρτοξέρξην, φιλίαν μόνῳ
πράττων ἑαυτῷ καὶ συμμαχίαν· οὐκοῦν εἰ σωφρονεῖ, 10
χρῆναι πρότερον ἐντυγχάνειν ἐκείνῳ, αὐτὸν δὲ συμπράξειν
f 7 ἅπαντα. τούτοις ἐπείσθησαν ἀμφότεροι, καὶ φθάνειν 396 Z[1]
ἀλλήλους νομίζοντες, ὁ μὲν τῷ Τιριβάζῳ συνέπεμψε
8 πρέσβεις, ὁ δὲ τῷ παιδὶ τοῦ Τιριβάζου. διατριβῆς δὲ
γενομένης, ὑποψίαι καὶ διαβολαὶ κατὰ τοῦ Τιριβάζου τῷ 15
Ἀρτοξέρξῃ προσέπιπτον· αὐτὸς δὲ δυσθύμως εἶχε καὶ
μετενόει πιστεύσας τῷ Τιριβάζῳ, καὶ τοῖς φθονοῦσιν
9 ἐγκαλεῖν παρεῖχεν. ἐπεὶ δ' ἧκεν ὁ Τιρίβαζος, ἧκε δ' ὁ
1024 υἱὸς αὐτοῦ, τοὺς Καδουσίους ἄγοντες, ἐγένοντο δὲ σπονδαὶ
πρὸς ἀμφοτέρους καὶ εἰρήνη, μέγας ὢν ὁ Τιρίβαζος ἤδη 20
καὶ λαμπρὸς ἀνεζεύγνυε μετὰ τοῦ βασιλέως, ἐπιδεικνυ-
μένου πᾶσαν τὴν δειλίαν καὶ τὴν μαλακίαν οὐ τρυφῆς καὶ
πολυτελείας — ὥσπερ οἱ πολλοὶ νομίζουσιν — ἔκγονον
οὖσαν, ἀλλὰ μοχθηρᾶς φύσεως καὶ ἀγεννοῦς καὶ δόξαις
10 πονηραῖς ἑπομένης. οὔτε γὰρ χρυσὸς οὔτε κάνδυς οὐθ' ὁ 25
τῶν μυρίων καὶ δισχιλίων ταλάντων περικείμενος ἀεὶ
τῷ βασιλέως σώματι κόσμος ἐκεῖνον ἀπεκώλυε πονεῖν
καὶ ταλαιπωρεῖν ὥσπερ οἱ τυχόντες, ἀλλὰ τήν τε φαρέ-
b τραν ἐνημμένος καὶ τὴν πέλτην φέρων αὐτὸς ἐβάδιζε
πρῶτος ὁδοὺς ὀρεινὰς καὶ προσάντεις, ἀπολιπὼν τὸν ἵπ- 30

[GΠ (= PR) L] **4** δυοῖν **P** || **9** μόνον **L**[1] || **10** σωφρονεῖ Steph.: σωφρονεῖς || **11** αὐτὸν Sint. alii | δὲ om. **G** || **12—13** φθάνειν ἀλλήλους Bekker: φθονεῖν ἀλλήλοις || **14** τοῦ **L**: τῶι τοῦ **Π** om. **G** || **18—19** δὲ καὶ ὁ υἱὸς **R**[2] || **19** δὲ om. **L**[1] || **22** πᾶσιν Br. Cor., sed aliud latere vid. || **23** ἔγγονον **L** || **24** καὶ[1] om. **Π** || **25** πονηρᾶς **P**[1]

πον, ὥστε τοὺς ἄλλους πτεροῦσθαι καὶ συνεπικουφίζε-
130 S σθαι, τὴν ἐκείνου προθυμίαν καὶ ῥώμην ὁρῶντας· καὶ γὰρ 11
διακοσίων καὶ πλειόνων σταδίων κατήνυεν ἡμέρας
ἑκάστης πορείαν.

5 **25.** Ἐπεὶ δ' εἰς σταθμὸν κατέβη βασιλικόν, παραδεί-
σους ἔχοντα θαυμαστοὺς καὶ κεκοσμημένους διαπρεπῶς
ἐν τῷ πέριξ ἀδένδρῳ καὶ ψιλῷ χωρίῳ, κρύους ὄντος
ἐπέτρεψε τοῖς στρατιώταις ἐκ τοῦ παραδείσου ξυλίζεσθαι
397 Z[1] τὰ δένδρα κόπτοντας, μήτε πεύκης μήτε κυπαρίττου
10 φειδομένους. ὀκνούντων δὲ καὶ φειδομένων διὰ τὰ κάλλη 2
καὶ τὰ μεγέθη, λαβὼν πέλεκυν αὐτὸς ὅπερ ἦν μέγιστον c
καὶ κάλλιστον τῶν φυτῶν ἔκοψεν. ἐκ δὲ τούτου ξυλιζόμενοι
καὶ πολλὰ πυρὰ ποιοῦντες εὐμαρῶς ἐνυκτέρευσαν. οὐ μὴν 3
ἀλλὰ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀποβαλὼν ἄνδρας, ἵππους δ'
15 ὁμοῦ τι πάντας, ἐπανῆλθε, καὶ δόξας καταφρονεῖσθαι διὰ
τὴν ἀτυχίαν καὶ τὴν ἀπότευξιν τῆς στρατείας, ἐν ὑποψίαις
εἶχε τοὺς πρώτους· καὶ πολλοὺς μὲν ἀνῄρει δι' ὀργήν,
πλείονας δὲ φοβούμενος. ἡ γὰρ δειλία φονικώτατόν 4
ἐστιν ἐν ταῖς τυραννίσιν, ἵλεων δὲ καὶ πρᾶον καὶ ἀνύποπτον
20 ἡ θαρραλεότης. διὸ καὶ τῶν θηρίων τὰ ἀτιθάσσευτα καὶ d
δυσεξημέρωτα ψοφοδεῆ καὶ δειλά, τὰ δὲ γενναῖα πιστεύ-
οντα μᾶλλον διὰ τὸ θαρρεῖν οὐ φεύγει τὰς φιλοφροσύνας.

26. Ὁ δ' Ἀρτοξέρξης ἤδη πρεσβύτερος ὢν ᾐσθάνετο
τοὺς υἱοὺς ἀγῶνα περὶ τῆς βασιλείας ἐν τοῖς φίλοις καὶ
25 τοῖς δυνατοῖς ἔχοντας. οἱ μὲν γὰρ εὐγνώμονες ἠξίουν, ὡς
ἔλαβεν αὐτός, οὕτως ἀπολιπεῖν πρεσβεῖα Δαρείῳ τὴν
ἀρχήν. ὁ δὲ νεώτατος Ὦχος ὀξὺς ὢν καὶ βίαιος, εἶχε μὲν 2
καὶ τῶν περὶ τὸ βασίλειον οὐκ ὀλίγους σπουδαστάς, ἤλπιζε
δὲ μάλιστα κατεργάσεσθαι τὸν πατέρα διὰ τῆς Ἀτόσσης.
30 ἐκείνην γὰρ ἐθεράπευεν ὡς γαμησομένην καὶ συμβασι- 3
λεύσουσαν αὐτῷ μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν. ἦν δὲ e

[GΠ (= PR) L] 1 ἐπικουφίζεσθαι P ‖ 2 ὁρῶντας καὶ ῥώμην L ‖ 5 βασιλικὸν κατέβη L ‖ 6 διαπρεποῦς L[1] ‖ 10 οἰκούντων L[1] ‖ 18 φοινικώτατον, ι eras., L ‖ 20 ἀτιθάσευτα Sint. ‖ 21 δυσεξημερώτατα GΠ ‖ 27 νεώτερος G ‖ 28 σπουδαίους P[1] ‖ 29 κατεργάσασθαι: em. Steph. ‖ 30 ἐθεράπευσεν Π | συμβουλεύουσαν GL

λόγος ὅτι καὶ ζῶντος ἐλάνθανεν αὐτῇ πλησιάζων· ἀλλὰ
4 *τοῦτο μὲν ἠγνόησεν ὁ Ἀρτοξέρξης· ταχὺ δὲ βουλόμενος* 131 S
ἐκκροῦσαι τῆς ἐλπίδος τὸν Ὦχον, ὅπως μὴ τὰ αὐτὰ Κύρῳ
τολμήσαντος αὐτοῦ πόλεμοι καὶ ἀγῶνες αὖθις καταλάβωσι 398 Z[1]
a. 362? *τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα πεντηκοστὸν* 5
ἔτος γεγονότα, καὶ τὴν καλουμένην κίταριν ὀρθὴν φέρειν
5 *ἔδωκε. νόμου δ' ὄντος ἐν Πέρσαις δωρεὰν αἰτεῖν τὸν*
ἀναδειχθέντα, καὶ διδόναι τὸν ἀναδείξαντα πᾶν τὸ αἰτη-
θὲν ἄνπερ ᾖ δυνατόν, ᾔτησεν Ἀσπασίαν ὁ Δαρεῖος τὴν
μάλιστα σπουδασθεῖσαν ὑπὸ Κύρου, τότε δὲ τῷ βασιλεῖ 10
f *παλλακευομένην. ἦν δὲ Φωκαῒς τὸ γένος ἀπ' Ἰωνίας, ἐλευ-*
6 *θέρων γονέων καὶ τεθραμμένη κοσμίως. ἐπεὶ δὲ Κύρου*
δειπνοῦντος εἰσήχθη μεθ' ἑτέρων γυναικῶν, αἱ μὲν ἄλλαι
παρακαθεζόμεναι, προσπαίζοντος αὐτοῦ καὶ ἁπτομένου
καὶ σκώπτοντος, οὐκ ἀηδῶς ἐνεδέχοντο τὰς φιλοφροσύ- 15
7 *νας, ἐκείνη δὲ παρὰ τὴν κλίνην εἱστήκει σιωπῇ, καὶ*
Κύρου καλοῦντος οὐχ ὑπήκουε· βουλομένων δὲ προσ-
1025 *άγειν τῶν κατευναστῶν „οἰμώξεται μέντοι τούτων" εἶ-*
πεν „ὃς ἂν ἐμοὶ προσαγάγῃ τὰς χεῖρας." ἔδοξεν οὖν
8 *ἄχαρις τοῖς παροῦσιν εἶναι καὶ ἄγροικος. ὁ δὲ Κῦρος* 20
ἡσθεὶς ἐγέλασε καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀγαγόντα τὰς γυ-
ναῖκας „ἆρ' ἤδη συνορᾷς ὅτι μοι μόνην ταύτην ἐλευ-
9 *θέραν καὶ ἀδιάφθορον ἥκεις κομίζων;" ἐκ δὲ τούτου*
προσεῖχεν ἀρξάμενος αὐτῇ, καὶ μάλιστα πασῶν ἔστερξε
καὶ σοφὴν προσηγόρευσεν. ἑάλω δὲ Κύρου πεσόντος 25
ἐν τῇ μάχῃ καὶ διαρπαζομένου τοῦ στρατοπέδου.

27. *Ταύτην ὁ Δαρεῖος αἰτήσας, ἠνίασε τὸν πατέρα·*
δύσζηλα γὰρ τὰ βαρβαρικὰ δεινῶς περὶ τὸ ἀκόλαστον,
b *ὥστε μὴ μόνον τὸν προσελθόντα καὶ θιγόντα παλλα-* 399 Z[1]
κῆς βασιλέως, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν πορείᾳ παρεξελθόντα καὶ 30

5 Iustin. 10, 1, 2 sq. || **7** Iustin. 10, 2, 1 sq. || **9** Plut. Pericl. 24, 11 sq. Xen. an. 1, 10, 2 Ael. v. h. 12, 1 Athen. 13, 576d

[**GΠ (= PR) L**] **5** *πέμπτον καὶ εἰκοστὸν* Vulc. Anon. || **9** *ἅπερ ἠδύνατο* **Π** || **10** *τῷ βασιλεῖ δὲ τότε* **L** | *τῷ* del. Iunt. || **11** *πολλὰ κελευομένην* videntur habuisse **P**[1] **L**[1] | *φωκία* **Π** || **30** *παρεξελθόντα* Poutsma: *προεξελθόντα* **P** *προσεξελθόντα* **GRL**

διεξελάσαντα τὰς ἁμάξας ἐφ᾽ αἷς κομίζονται θανάτῳ
κολάζεσθαι. καίτοι τὴν μὲν Ἄτοσσαν εἶχεν, ἔρωτι ποι- 2
132 S ησάμενος γυναῖκα παρὰ τὸν νόμον, ἑξήκοντα δὲ καὶ
τριακόσιαι παρετρέφοντο κάλλει διαφέρουσαι παλλακί-
5 δες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αἰτηθεὶς ἐκείνην ἐλευθέραν ἔφη- 3
σεν εἶναι, καὶ λαμβάνειν ἐκέλευσε βουλομένην, ἄκου-
σαν δὲ μὴ βιάζεσθαι. μεταπεμφθείσης δὲ τῆς Ἀσπασίας,
καὶ παρ᾽ ἐλπίδας τοῦ βασιλέως ἑλομένης τὸν Δαρεῖον,
ἔδωκε μὲν ὑπ᾽ ἀνάγκης τοῦ νόμου, δοὺς δ᾽ ὀλίγον ὕστερον
10 ἀφείλετο. τῆς γὰρ Ἀρτέμιδος τῆς ἐν Ἐκβατάνοις, ἣν 4 c
Ἀναΐτιν καλοῦσιν, ἱέρειαν ἀνέδειξεν αὐτήν, ὅπως ἁγνὴ
διάγῃ τὸν ἐπίλοιπον βίον, οἰόμενος οὐ χαλεπήν, ἀλλὰ καὶ
μετρίαν τινὰ καὶ παιδιᾷ μεμειγμένην ταύτην λήψεσθαι
δίκην παρὰ τοῦ παιδός. ὁ δ᾽ ἤνεγκεν οὐ μετρίως, εἴτ᾽ 5
15 ἔρωτι τῆς Ἀσπασίας περιπαθὴς γεγονώς, εἴθ᾽ ὑβρίσθαι
καὶ κεχλευάσθαι νομίζων ὑπὸ τοῦ πατρός.

Αἰσθόμενος δ᾽ αὐτὸν οὕτως ἔχοντα Τιρίβαζος ἔτι μᾶλ- 6
λον ἐξετράχυνεν, ἐν τοῖς ἐκείνου συνιδὼν τὰ καθ᾽ αὑ-
τόν. ἦν δὲ τοιαῦτα. πλειόνων οὐσῶν βασιλεῖ θυγατέρων, 7
400 Z[1] ὡμολόγησε Φαρναβάζῳ μὲν Ἀπάμαν δώσειν γυναῖκα,
21 Ῥοδογούνην δ᾽ Ὀρόντῃ, Τιριβάζῳ δ᾽ Ἄμηστριν. καὶ τοῖς 8 d
μὲν ἄλλοις ἔδωκε, Τιρίβαζον δ᾽ ἐψεύσατο, γήμας αὐτὸς
τὴν Ἄμηστριν, ἀντ᾽ ἐκείνης δὲ τῷ Τιριβάζῳ τὴν νεωτάτην
Ἄτοσσαν ἐνεγύησεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ταύτην ἐρασθεὶς ἔγημεν 9
25 ὡς εἴρηται, παντάπασι δυσμενῶς πρὸς αὐτὸν ὁ Τιρίβαζος
εἶχεν, οὐδ᾽ ἄλλως στάσιμος ὢν τὸ ἦθος, ἀλλ᾽ ἀνώμαλος
καὶ παράφορος. διὸ καὶ νῦν μὲν εὐημερῶν ὅμοια τοῖς 10

5 Iustin. 10, 2, 3sq.

[GΠ (= PR) L] 1 ἐφ᾽] ἐν Poutsma || 2 κολάζονται P || 10 ἐν om. L || 11 Ἀναΐτιν Cor.: ἀνεῖτιν G[2]R[2]PL ἀνείτιν G[1] ἀνειτιν R[1] | ἀνέδειξεν Rei. cum Paris. 1673: ἔδειξεν GP[2]RL ἔδοξεν P[1] || 12 καὶ om. ΠL || 15 ἔρω P || 16 χλευάσθαι P[2] χλευᾶσθαι P[1]L[1] || 17 τηρί-βαζος G[2]PL et deinceps || 18 κατ᾽ αὐτὸν G || 21 ῥοδογύνην L | Ὀρόντῃ Xy.: ὀροίτηι | καὶ — 23 Ἄμηστριν om. L[1] || 24 ἐνεγύησεν L: ἐνεγγύησεν GPR[1] ἐνηγγύησεν R[2] || 25 πρὸς αὐτὸν δυσμενῶς L || 26 εἶχεν G: ἔσχεν ΠL

πρώτοις, νῦν δὲ προσκρούων καὶ σκορακιζόμενος, οὐδεμίαν ἔφερεν ἐμμελῶς μεταβολήν, ἀλλὰ καὶ τιμώμενος ἦν ἐπαχθὴς ὑπὸ χαυνότητος, καὶ τὸ κολουόμενον οὐ ταπεινὸν οὐδ' ἡσυχαῖον, ἀλλὰ τραχὺ καὶ ἀγέρωχον εἶχε.

e **28.** *Πῦρ οὖν ἐπὶ πῦρ ἐγένετο τῷ νεανίσκῳ προσκείμενος* 5 *ὁ Τιρίβαζος ἀεὶ καὶ λέγων, ὡς οὐδὲν ὀνίνησιν ἡ κίταρις περιεστῶσα τῇ κεφαλῇ τοὺς ὑφ' αὑτῶν μὴ ζητοῦντας* 133 S *ὀρθοῦσθαι τοῖς πράγμασι, κἀκεῖνον ἀβέλτερα φρονεῖν, ⟨εἰ⟩ τοῦ μὲν ἀδελφοῦ διὰ τῆς γυναικωνίτιδος ἐνδυομένου τοῖς πράγμασι, τοῦ δὲ πατρὸς οὕτως ἔμπληκτον ἦθος καὶ* 10 *ἀβέβαιον ἔχοντος, οἴεται βέβαιον αὐτῷ τὴν διαδοχὴν* 2 *ὑπάρχειν. ὁ γὰρ Ἑλληνικοῦ χάριν γυναίου τὸν ἄψευστον ἐν Πέρσαις ψευσάμενος νόμον οὐ δή που πιστός ἐστι* 3 *τὰς περὶ τῶν μεγίστων ὁμολογίας ἐμπεδώσειν. οὐ ταὐτὸ δ' εἶναι τὸ μὴ τυχεῖν Ὤχῳ κἀκείνῳ τὸ στέρεσθαι τῆς* 15 f *βασιλείας· Ὦχον μὲν γὰρ οὐδὲν κωλύσειν ἰδιώτην βιοῦν* 401 Z[1] *μακαρίως, ἐκείνῳ δ' ἀποδεδειγμένῳ βασιλεῖ βασιλεύειν* 4 *ἀνάγκην ἢ μηδὲ ζῆν εἶναι. καθόλου μὲν οὖν ἴσως, τὸ Σοφόκλειον* (fr. 786 N.[2]),

ταχεῖα πειθὼ τῶν κακῶν ὁδοιπορεῖ· 20

λεία γάρ τις ἡ πορεία καὶ κατάντης ἐπὶ τὸ βουλόμενον· βούλονται δ' οἱ πλεῖστοι τὰ φαῦλα δι' ἀπειρίαν τῶν κα- 5 *λῶν καὶ ἄγνοιαν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μέγεθος [τὸ] τῆς ἀρ-* **1026** *χῆς καὶ τὸ πρὸς τὸν Ὦχον τοῦ Δαρείου δέος ὑπόθεσιν τῷ Τιριβάζῳ παρεῖχε, „Κυπρογένεια δ' οὐ πάμπαν ἀναί-* 25 *τιος", ἡ τῆς Ἀσπασίας ἀφαίρεσις.*

21 Hesiod. op. 288

[GΠ (= PR) L] 2 *ἐμμελῶς* RL[2]: *εὐμενῶς* G *ὁμαλῶς* P *ἐμμενῶς* L[1] || 7 *ἑστῶσα περὶ τῇ κεφαλῇ* ΠL | *ὑφ' αὑτῶν* Steph.: *ὑπ' αὐτῶν* ΠL[1] *ὑπ' αὐτὸν* GL[2] || 8 *φρονεῖν* GLΠ[m]: *ποιεῖν* Π[t] || 9 *εἰ* add. Anon. || 14 *οὐ ταυτὸ* G[1]Π: *οὔτ' αὐτῶ* G[2] et, acc. supra *οὔτ'* in ras. et littera post *ῶ* eras., L || 15 *τὸ*[1] G[2]R[2]PL: *τῶι* G[1]R[1] || 16 *οὐδένα*: em. Rei. || 17 *δ'* om. PR[1] || 18 *ἀνάγκην* Anon. Steph.: *ἀνάγκη* || 20 *ὡδοιπόρει* GL || 23 *ἀλλὰ καὶ* L[1] | *τὸ*[2] del. Sch.; an *τό τε μέγεθος*? || 25 versum subesse vidit Dacier, Sophocleum suspicatus est Sol.; immo heroici eiecto *δ'* initium efficitur

29. Ἐπέδωκεν οὖν ἑαυτὸν τῷ Τιριβάζῳ· καὶ πολλῶν ἤδη συνισταμένων, εὐνοῦχος ἐδήλωσε τῷ βασιλεῖ τὴν ἐπιβουλὴν καὶ τὸν τρόπον, εἰδὼς ἀκριβῶς ὅτι νυκτὸς
ἐγνώκασιν ἐν τῷ θαλάμῳ κατακείμενον ἀναιρεῖν αὐτὸν
5 ἐπεισελθόντες. ἀκούσαντι δὲ τῷ Ἀρτοξέρξῃ καὶ τὸ 2
παριδεῖν κίνδυνον τηλικοῦτον ἀμελήσαντα τῆς διαβολῆς
δεινὸν ἐδόκει, καὶ τὸ πιστεῦσαι μηδενὸς ἐλέγχου γενομένου
δεινότερον. οὕτως οὖν ἐποίει· τὸν μὲν εὐνοῦχον ἐκείνοις 3
ἐκέλευσε παρεῖναι καὶ παρακολουθεῖν, αὐτὸς δὲ τοῦ b
10 θαλάμου τὸν ὄπισθεν τῆς κλίνης τοῖχον ἐκκόψας καὶ
θυρώσας, κατεκάλυψεν αὐλαίᾳ τὰς θύρας. ἐνστάσης δὲ 4
τῆς ὥρας καὶ φράσαντος τοῦ εὐνούχου τὸν καιρόν, ἐπὶ
134 S τῆς κλίνης ὑπέμεινε καὶ οὐκ ἐξανέστη πρότερον ἢ τῶν
ἐπ᾿ αὐτὸν ἐρχομένων τὰ πρόσωπα κατιδεῖν καὶ γνωρίσαι
402 Z[1] σαφῶς ἕκαστον. ὡς δ᾿ εἶδεν ἐσπασμένους τὰ ἐγχειρίδια 5
16 καὶ προσφερομένους, ταχὺ τὴν αὐλαίαν ὑπολαβὼν ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ἐντὸς οἴκημα, καὶ τὰς θύρας ἐπήρραξε
κράζων. ὀφθέντες δ᾿ οὖν οἱ σφαγεῖς ὑπ᾿ αὐτοῦ, πράξαντες 6
δὲ μηθέν, ἀπεχώρουν φυγῇ διὰ θυρῶν, καὶ τοὺς περὶ τὸν c
20 Τιρίβαζον ἐκέλευον ἀποχωρεῖν ὡς φανεροὺς γεγονότας.
οἱ μὲν οὖν ἄλλοι διαλυθέντες ἔφυγον· ὁ δὲ Τιρίβαζος 7
συλλαμβανόμενος πολλοὺς ἀπέκτεινε τῶν βασιλέως δορυφόρων, καὶ μόγις ἀκοντίῳ πληγεὶς πόρρωθεν ἔπεσε. τῷ 8
δὲ Δαρείῳ μετὰ τῶν τέκνων ἀναχθέντι καθίσας τοὺς
25 βασιλείους δικαστάς, οὐ παρὼν αὐτός, ἀλλ᾿ ἑτέρων
κατηγορησάντων, ἐκέλευσεν ὑπηρέτας τὴν ἑκάστου
γραψαμένους ἀπόφασιν ὡς αὐτὸν ἐπανενεγκεῖν. ἀπο- 9
φηναμένων δὲ πάντων ὁμοίως καὶ καταγνόντων τοῦ
Δαρείου θάνατον, οἱ μὲν ὑπηρέται συλλαβόντες αὐτὸν εἰς
30 οἴκημα πλησίον ἀπήγαγον, ὁ δὲ δήμιος κληθεὶς ἧκε μὲν d

Cap. 29 Iustin. 10, 1, 4—7. 2, 5 sq. || 21 mor. 168 e || 23 Ael. v. h. 9, 42

[GΠ (= PR) L] 1 αὐτὸν L | τῷ om. G || 6 ἀμελήσαντι L || 7 γενομένου G: γινομένου ΠL || 14 αὐτῶν L[1] || 17 τὰς θύρας ΠL[2]: ταῖς θύραις GL[1] | ἐπήραξε LR[1] || 18 δ᾿ οὖν Zie.: γ᾿ οὖν G γοῦν Π οὖν L || 27 ἐπενεγκεῖν L[1]

ξυρὸν ἔχων ᾧ τὰς κεφαλὰς ἀποτέμνουσι τῶν κολαζομένων, ἰδὼν δὲ τὸν Δαρεῖον ἐξεπλάγη καὶ ἀνεχώρει πρὸς τὰς θύρας ἀποβλέπων, ὡς οὐ δυνησόμενος οὐδὲ τολμήσων
10 αὐτόχειρ γενέσθαι βασιλέως. ἔξωθεν δὲ τῶν δικαστῶν ἀπειλούντων καὶ διακελευομένων, ἀναστρέψας καὶ τῇ 5 ἑτέρᾳ χειρὶ δραξάμενος τῆς κόμης αὐτοῦ καὶ καταγαγών,
11 ἀπέτεμε τῷ ξυρῷ τὸν τράχηλον. ἔνιοι δέ φασι τὴν κρίσιν γενέσθαι βασιλέως αὐτοῦ παρόντος, τὸν δὲ Δαρεῖον, ὡς κατελαμβάνετο τοῖς ἐλέγχοις, ἐπὶ στόμα πεσόντα δεῖσθαι καὶ ἱκετεύειν· τὸν δ' ὑπ' ὀργῆς ἀναστάντα καὶ σπασάμενον 10
e 12 τὸν ἀκινάκην τύπτειν ἕως ἀπέκτεινεν· εἶτ' εἰς τὴν αὐλὴν 403 Z[1] προελθόντα τὸν Ἥλιον προσκυνῆσαι καὶ εἰπεῖν· „εὐφραίνεσθ' ἀπιόντες ὦ Πέρσαι, καὶ λέγετε τοῖς ἄλλοις, 135 S ὅτι τοῖς ἄθεσμα καὶ παράνομα διανοηθεῖσιν ὁ μέγας Ὡραμάζης δίκην ἐπιτέθεικεν.“ 15

30. Ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ τοιοῦτον ἔσχε τέλος, ὁ δ' Ὦχος ἤδη μὲν ἦν ταῖς ἐλπίσι λαμπρός, ὑπὸ τῆς Ἀτόσσης ἐπαιρόμενος, ἔτι δ' ἐφοβεῖτο τῶν μὲν γνησίων τὸν
2 ὑπόλοιπον Ἀριάσπην, τῶν δὲ νόθων Ἀρσάμην. ὁ μὲν γὰρ Ἀριάσπης οὐ διὰ τὸ πρεσβύτερος εἶναι τοῦ Ὤχου, 20 πρᾷος δὲ καὶ ἁπλοῦς καὶ φιλάνθρωπος, ἠξιοῦτο βασιλεύειν ὑπὸ τῶν Περσῶν· ὁ δ' Ἀρσάμης καὶ νοῦν ἔχειν
f ἐδόκει, καὶ μάλιστα τῷ πατρὶ προσφιλὴς ὢν οὐκ ἐλάν-
3 θανε τὸν Ὦχον. ἐπιβουλεύων οὖν ἀμφοτέροις, καὶ δολερὸς ὢν ὁμοῦ καὶ φονικός, ἐχρήσατο τῇ μὲν ὠμότητι τῆς 25 φύσεως πρὸς τὸν Ἀρσάμην, τῇ δὲ κακουργίᾳ καὶ δεινό-
4 τητι πρὸς τὸν Ἀριάσπην. ὑπέπεμψε γὰρ πρὸς αὐτὸν

19 Iustin. 10, 1, 1 Ael. v. h. 9, 42

[GΠ (= PR) L] **6** καὶ om. P || **9** κατέλαβον ἐπὶ τοῖς ἐλέγχοις P || **10** ἀναστάντα corr. m. 2 ex παραπεσόντα G || **12** προσελθόντα P || **14** ὁ om. P[1] || **15** ὡρ°αμάζης R ὡρομάζης P ὡρομάζης GL || **19** ἀριάσπην R[2]: ἀρίασπον G[1]RPL || **20** ἀριάσπης G[1]Π: ἀρίασπος G[2]L | οὐ in ras. R[2] del. Madvig οὐ ⟨μόνον⟩ Zie. || **21** καὶ ἁπλοῦς om. L[1] || **24** φλαυερὸς P (δολ m. 2) || **25** φοινικὸς P[1]

εὐνούχους καὶ φίλους βασιλέως, ἀπειλάς τινας ἀεὶ καὶ
λόγους φοβεροὺς ἀπαγγέλλοντας, ὡς τοῦ πατρὸς ἐγνω-
κότος ἀποκτιννύειν αὐτὸν ὠμῶς καὶ ἐφυβρίστως. οἱ δὲ 5
ταῦτα καθ' ἡμέραν ἐκφέρειν δοκοῦντες ὡς ἀπόρρητα, καὶ
5 τὰ μὲν μέλλειν, τὰ δ' ὅσον οὔπω πράσσειν βασιλέα λέ-
γοντες, οὕτως ἐξέπληξαν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοσαύτην 1027
ἐνέβαλον πτοίαν αὐτῷ καὶ ταραχὴν καὶ δυσθυμίαν εἰς
404 Z[1] τοὺς λογισμούς, ὥστε φάρμακον σκευάσαντα τῶν θανα-
σίμων καὶ πιόντα τοῦ ζῆν ἀπαλλαγῆναι. πυθόμενος δ' ὁ 6
10 βασιλεὺς τὸν τρόπον τῆς τελευτῆς, ἐκεῖνον μὲν ἀπ-
έκλαυσε, τὴν δ' αἰτίαν ὑπώπτευεν. ἐλέγχειν δὲ καὶ ζη- 7
τεῖν ἐξαδυνατῶν διὰ γῆρας, ἔτι μᾶλλον ἠσπάζετο τὸν Ἀρ-
σάμην καὶ δῆλος ἦν μάλιστα πιστεύων ἐκείνῳ καὶ παρ-
ρησιαζόμενος. ὅθεν οἱ περὶ τὸν Ὦχον οὐκ ἀνεβάλοντο 8
15 τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' Ἀρπάτην υἱὸν Τιριβάζου παρασκευά-
σαντες, ἀπέκτειναν δι' ἐκείνου τὸν ἄνθρωπον.

Ἦν μὲν οὖν ἐπὶ ῥοπῆς μικρᾶς ὁ Ἀρτοξέρξης διὰ τὸ 9 b
γῆρας ἤδη τότε· προσπεσόντος δ' αὐτῷ τοῦ περὶ τὸν
136 S Ἀρσάμην πάθους, οὐδ' ὀλίγον ἀντέσχεν, ἀλλ' εὐθὺς ὑπὸ
20 λύπης καὶ δυσθυμίας ἀπεσβέσθη, βιώσας μὲν ἐνενήκοντα a. 358
καὶ τέσσαρ' ἔτη, βασιλεύσας δὲ δύο καὶ ἑξήκοντα, δόξας
δὲ πρᾶος εἶναι καὶ φιλυπήκοος οὐχ ἥκιστα διὰ τὸν υἱὸν
Ὦχον, ὠμότητι καὶ μιαιφονίᾳ πάντας ὑπερβαλόμενον.

17 mor. 480d Iustin. 10, 2, 7 || 20 Lucian. macr. 15 Sulp. Sev. 2, 13, 9; cf. Wilcken R.-E. II 1318 || 22 cf. ad p. 318, 19 || 23 Diod. 17, 5, 3 Iustin. 10, 3, 1

[GΠ (= PR) L] 7 αὐτῶ πτοίαν L || 7—8 καὶ δυσθυμίαν εἰς τοὺς λογισμούς om. L[1] || 12 τὸ γῆρας L || 14 ἀνεβάλλοντο G || 18 πεσόντος L || 23 ὑπερβαλόμενον e ras. L: ὑπερβαλλόμενον GΠ et ante ras. L

ΑΓΙΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ 405 Z[1]

795 b 1. *Οὐκ ἀτόπως τινὲς οὐδὲ φαύλως συγκεῖσθαι πρὸς* 107 S
τοὺς φιλοδόξους ὑπονοοῦσι τὸν ἐπὶ τῷ Ἰξίονι μῦθον, ὡς
δὴ λαβόντι τὴν Νεφέλην ἀντὶ τῆς Ἥρας, καὶ τῶν Κενταύ-
2 *ρων οὕτως γενομένων. καὶ γὰρ οὗτοι τῆς ἀρετῆς ὥσπερ* 5
c *εἰδώλῳ τινὶ τῇ δόξῃ συνόντες, οὐδὲν εἰλικρινὲς οὐδ'*
ὡμολογημένον, ἀλλὰ νόθα καὶ μεικτὰ πολλὰ πράττουσιν,
ἄλλοτ' ἄλλας φορὰς φερόμενοι, ζήλοις καὶ πάθεσιν
3 *ἐπακολουθοῦντες. ὅπερ ⟨οὖν⟩ οἱ Σοφοκλέους βοτῆρες*
ἐπὶ τῶν ποιμνίων λέγουσιν (fr. 464 N.²)· 10

> *τούτοις γὰρ ὄντες δεσπόται δουλεύομεν,*
> *καὶ τῶνδ' ἀνάγκη καὶ σιωπώντων κλύειν,*

τοῦτ' ἀληθῶς οἱ πρὸς ἐπιθυμίας ὄχλων καὶ ὁρμὰς πολι-
d *τευόμενοι πάσχουσι, δουλεύοντες καὶ ἀκολουθοῦντες,*
4 *ἵνα δημαγωγοὶ καὶ ἄρχοντες ὀνομάζωνται. καθάπερ γὰρ* 15
οἱ πρωρεῖς, τὰ ἔμπροσθεν προορώμενοι τῶν κυβερνητῶν,
ἀφορῶσι πρὸς ἐκείνους καὶ τὸ προστασσόμενον ὑπ' ἐκεί-
νων ποιοῦσιν, οὕτως οἱ πολιτευόμενοι καὶ πρὸς δόξαν
ὁρῶντες ὑπηρέται μὲν τῶν πολλῶν εἰσιν, ὄνομα δ' ἀρ-
χόντων ἔχουσιν. 20
2. *Ὁ μὲν γὰρ ἀπηκριβωμένος καὶ τελείως ἀγαθὸς οὐδ'* 406 Z[1]
ἂν ὅλως δόξης δέοιτο, πλὴν ὅση πάροδον ἐπὶ τὰς πράξεις

2 Plut. mor. 766a. 777e Dio Chrys. 4, 130sq. Iulian. or. 7, 206c ‖ 21 Plut. mor. 539f. 777e. 820f sq. 821c

[GΠ (= PR) L] 3 *ἰξίωνι* G¹RL¹ ‖ 6 *ἰλικρινὲς* G¹ ‖ 7 *ὡμολογημένον* G: *ὁμολογούμενον* ΠL ‖ 8 *ἄλλα τὲ ἄλλας* L² | *πάθεσιν* (πλη supra) R ‖ 9—13 *ὅπερ οὖν — τοῦτ'* Zie. cl. p. 353, 12: *ὅπερ — ὅπερ* codd. *καὶ ὅπερ — τοῦτ'* Fuhr ‖ 12 *σιωπόντων* R ‖ 21 *ἀπηκριβωμένως* L

[καὶ] διὰ τοῦ πιστεύεσθαι δίδωσι· νέῳ δ' ἔτι ὄντι καὶ
φιλοτίμῳ δοτέον ἀπὸ τῶν καλῶν ἔργων καὶ δόξῃ τι
καλλωπίσασθαι καὶ κομπάσαι. φυόμεναι γὰρ ἐν τοῖς 2 e
τηλικούτοις αἱ ἀρεταὶ καὶ βλαστάνουσαι, τῶν τε κατ-
5 ορθουμένων ὥς φησι Θεόφραστος (fr. 143 W.) ἐκβε-
βαιοῦνται τοῖς ἐπαίνοις, καὶ τὸ λοιπὸν αὔξονται μετὰ
108 S φρονήματος ἐπαιρόμεναι. τὸ δ' ἄγαν πανταχοῦ μὲν 3
ἐπισφαλές, ἐν δὲ ταῖς πολιτικαῖς φιλοτιμίαις ὀλέθριον.
ἐκφέρει γὰρ εἰς μανίαν καὶ παραφροσύνην ὕπαιθρον
10 ἐξουσίας μεγάλης ἐπιλαβομένους, ὅταν μὴ τὸ καλὸν
ἔνδοξον εἶναι θέλωσιν, ἀλλ' ἀγαθὸν ἡγῶνται τὸ ἔνδοξον
εἶναι. ὅπερ οὖν Φωκίων πρὸς Ἀντίπατρον ἀξιοῦντά τι 4
παρ' αὐτοῦ τῶν μὴ καλῶν „οὐ δύνασαι" εἶπεν „ἅμα καὶ
φίλῳ Φωκίωνι χρῆσθαι καὶ κόλακι", τοῦτο λεκτέον ἢ f
15 ὅμοιόν τι τούτῳ πρὸς τοὺς πολλούς· „οὐ δύνασθε τὸν
αὐτὸν ἔχειν καὶ ἄρχοντα καὶ ἀκόλουθον." ἐπεὶ συμβαίνει 5
γε καὶ οὕτως τὸ τοῦ δράκοντος, οὗ φησιν ὁ μῦθος τὴν
οὐρὰν τῇ κεφαλῇ στασιάσασαν ἀξιοῦν ἡγεῖσθαι παρὰ 796
μέρος καὶ μὴ διὰ παντὸς ἀκολουθεῖν ἐκείνῃ, λαβοῦσαν
20 δὲ τὴν ἡγεμονίαν αὐτήν τε κακῶς ἀπαλλάττειν ἀνοδίαις
πορευομένην, καὶ τὴν κεφαλὴν καταξαίνειν, τυφλοῖς καὶ
κωφοῖς μέρεσιν ἀναγκαζομένην παρὰ φύσιν ἕπεσθαι.
τοῦτο πολλοὺς τῶν πρὸς χάριν ἅπαντα πεπολιτευμένων 6
407 Z¹ ὁρῶμεν πεπονθότας· ἐξαρτήσαντες γὰρ αὐτοὺς ὄχλων
25 εἰκῇ φερομένων, οὔτ' ἀναλαβεῖν ὕστερον οὔτ' ἐπιστῆσαι
τὴν ἀταξίαν ἐδυνήθησαν.

Ταῦτα δ' ἡμῖν εἰς τὴν παρὰ τῶν πολλῶν δόξαν ἐπῆλ- 7

12 Plut. Phoc. 30, 3 mor. 64c. 142b. 188f. 533a || 17 fab. Aesop. 291 Hausr. Babr. 134 Cr.

[GΠ (= PR) L] 1 καὶ del. L² Br. | τοῦ GΠ: τοῦτο L¹ τὸ Zie. (ἐκ τοῦ πιστεύεσθαι mor. 777e) | ἔτι om. L¹ || 4 τῶν τε κατορθουμένων Zie.: τό τε κατορθούμενον || 7 ἐπαιρόμενοι R || 12 ὅπερ G¹: ὥσπερ G²ΠL καθάπερ Fuhr || 15 πρὸς τοὺς πολλούς om. L¹ | δύνασθαι PR¹ || 16 καὶ¹ om. L || 20 δὲ GΠ: τὲ L | ἀνοδίαις Zie. cl. Mar. 37, 9: ἀνοίαι + + R ἀνοίᾳ GPL editt. || 21 πορευομένη L¹ || 23 πελιτευμένων ante corr. P || 25 οὔτ' ... οὔτ' Cor.: οὐδ' ... οὐδ'

θεν εἰπεῖν, ἐννοήσασιν ἡλίκην ἔχει δύναμιν ἐκ τῶν Τιβερίῳ καὶ Γαΐῳ τοῖς Γράγχοις συμπεσόντων, οὓς b *κάλλιστα μὲν φύντας, κάλλιστα δὲ τραφέντας, καλλίστην δὲ τῆς πολιτείας ὑπόθεσιν λαβόντας, ἀπώλεσεν οὐχ οὕτως ἐπιθυμία δόξης ἄμετρος, ὡς φόβος ἀδοξίας ἐκ προφάσεως* 5
8 *οὐκ ἀγεννοῦς πεφυκώς. μεγάλην γὰρ εὔνοιαν προειληφότες παρὰ τῶν πολιτῶν, ᾐσχύνθησαν ἐγκαταλιπεῖν ὥσπερ χρέος· ἁμιλλώμενοι δ' ἀεὶ πολιτεύμασι χρηστοῖς τὰς τιμὰς ὑπερβάλλεσθαι, καὶ τιμώμενοι μᾶλλον ἐξ ὧν ἐπολιτεύοντο κεχαρισμένως, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἴσῃ* 10 *φιλοτιμίᾳ πρός τε τὸν δῆμον ἑαυτοὺς καὶ τὸν δῆμον πρὸς ἑαυτοὺς ἐκκαύσαντες, ἔλαθον ἁψάμενοι πραγμάτων, ἐν οἷς* 109 S
c *οὐκέτ' ἦν — ἐπεὶ τὸ μὴ καλὸν αἰσχρὸν ἤδη — τὸ παύσασθαι.*

9 *Ταῦτα μὲν οὖν ἐπικρινεῖς αὐτὸς ἐκ τῆς διηγήσεως· παραβάλωμεν δ' αὐτοῖς Λακωνικὸν ζεῦγος δημαγωγῶν,* 15
10 *Ἆγιν καὶ Κλεομένη τοὺς βασιλεῖς. καὶ γὰρ οὗτοι τὸν δῆμον αὔξοντες ὥσπερ ἐκεῖνοι, καὶ πολιτείαν καλὴν καὶ δικαίαν ἐκλελοιπυῖαν πολὺν χρόνον ἀναλαμβάνοντες, ὁμοίως ἀπηχθάνοντο τοῖς δυνατοῖς, μὴ βουλομένοις ἀφεῖ-* 408 Z[1]
11 *ναι τὴν συνήθη πλεονεξίαν. ἀδελφοὶ μὲν οὖν οὐκ ἦσαν* 20 *ἀλλήλων οἱ Λάκωνες, συγγενοῦς δὲ καὶ ἀδελφῆς ἥψαντο πολιτείας, ἀρχὴν τοιαύτην λαβόντες.*

3. *Ἐπεὶ παρεισέδυ πρῶτον εἰς τὴν πόλιν ἀργύρου* d *καὶ χρυσοῦ ζῆλος, καὶ συνηκολούθησε τοῦ πλούτου τῇ μὲν κτήσει πλεονεξία καὶ μικρολογία, τῇ δὲ χρήσει καὶ* 25 *ἀπολαύσει τρυφὴ καὶ μαλακία καὶ πολυτέλεια, τῶν πλείστων ἐξέπεσεν ἡ Σπάρτη καλῶν, καὶ ταπεινὰ πράτ-*

8 Plut. C. Marc. 4, 2 || **23** Athen. 4, 141 f sq. cf. c. 5

[GΠ (= PR) L] **2** *Γράγχοις*] sic omnes codd. constanter || **6** *προσειληφότες*: em. Br. || **8** *δ'* om. L[1] || **9** *καὶ τιμώμενοι* corr. in *προτιμώμενοι* P[2] || **12** *ἐγκαύσαντες* L[1] | *ἐλάνθανον* P || **13** *ἐπεὶ τὸ* P. Friedländer, qui et recte distinxit: *τὸ ἐπεὶ* codd. *τὸ ἐπιμεῖναι καλόν, αἰσχρὸν δ' ἤδη* Schoemann Sint., apud quem videas priorum commenta | *τὸ παύσασθαι* GR[2]P[2]: *τοπάσασθαι* R[1] et P[1](?) *τὸ πεπαῦσθαι* L || **16** *ἄγιν* codd. constanter, em. Sch. | *Κλεομένη* Fuhr: *κλεομένην* || **19** *ἀπεχθάνοντο* G[1]P || **20** *οὖν* om. L[1]

τουσα παρ' ἀξίαν διετέλει μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς Ἆγις καὶ Λεωνίδας ἐβασίλευον, Ἆγις μὲν Εὐρυ- 2 πωντίδης καὶ Εὐδαμίδα παῖς, ἕκτος ἀπ' Ἀγησιλάου τοῦ διαβάντος εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ μέγιστον Ἑλλήνων δυνη- a. 397
5 θέντος· ἦν γὰρ Ἀγησιλάου μὲν Ἀρχίδαμος ὁ περὶ Μαν- 3 δόριον τῆς Ἰταλίας ὑπὸ Μεσσαπίων ἀποθανών, Ἀρχι- a. 338 δάμου δὲ πρεσβύτερος μὲν υἱὸς Ἆγις, Εὐδαμίδας δὲ νεώτερος, ὃς Ἄγιδος ὑπ' Ἀντιπάτρου περὶ Μεγάλην e a. 331 πόλιν ἀναιρεθέντος ἀτέκνου τὴν βασιλείαν ἔσχε, τούτου
10 δ' Ἀρχίδαμος, Ἀρχιδάμου δ' ἕτερος Εὐδαμίδας, Εὐδαμίδα δ' Ἆγις, περὶ οὗ τάδε γέγραπται. Λεωνίδας δ' ὁ 4 Κλεωνύμου τῆς μὲν ἑτέρας οἰκίας ἦν Ἀγιάδης, ὄγδοος δ' ἀπὸ Παυσανίου τοῦ νικήσαντος ἐν Πλαταιαῖς μάχῃ a. 479
14 Μαρδόνιον. Παυσανίας γὰρ υἱὸν ἔσχε Πλειστώνακτα, 5
409 Z[1] Πλειστῶναξ δὲ Παυσανίαν, οὗ φυγόντος εἰς Τεγέαν a. 395
110 S ἐκ Λακεδαίμονος ὅ τε πρεσβύτερος υἱὸς Ἀγησίπολις ἐβασίλευσε, καὶ τούτου τελευτήσαντος ἀτέκνου Κλεόμ- a. 380 βροτος ὁ νεώτερος. ἐκ δὲ Κλεομβρότου πάλιν ἄλλος 6 Ἀγησίπολις ἦν καὶ Κλεομένης, ὧν Ἀγησίπολις μὲν οὔτ' f a. 371
20 ἦρξε πολὺν χρόνον οὔτε παῖδας ἔσχε, Κλεομένης δὲ a. 370 βασιλεύσας μετ' Ἀγησίπολιν τὸν μὲν πρεσβύτερον τῶν υἱῶν Ἀκρότατον ἔτι ζῶν ἀπέβαλε, νεώτερον δὲ Κλεώνυμον κατέλιπεν, ὃς οὐκ ἐβασίλευσεν, ἀλλ' Ἄρευς υἱωνὸς a. 309/8 ὢν Κλεομένους, Ἀκροτάτου δ' υἱός [Ἄρευς]· Ἄρεως δὲ 7

5 Plut. Cam. 19, 9 Diod. 16, 62 sq. 88, 3. 17, 62, 6 sq. Athen. 12, 536 c sq. Paus. 1, 13, 6. 3, 10, 5. 6, 4. 9 Arr. anab. 2, 13, 6 Strab. 6, 280 Curt. 6, 1 Iustin. 12, 1, 4 || **10** Plut. Demetr. 35, 1 sq. et ibi l. l. || **14** Plut. Pericl. 22 et ibi l. l. || **15** Plut. Lys. 30, 1 et ibi l. l. || **17** Xen. hell. 5, 3, 19 Diod. 15, 23, 2 || **18** Diod. 15, 60, 4. 20, 29, 1 Paus. 1, 13, 4 sq. 3, 6, 2 sq. 8, 27, 11 Trog. prol. 26, 4

[**GΠ** (= **PR**) **L**] **2** *εὐρυτιώνδης*: em. Cor. || **5** *Μανδόριον* Zie. (post *Μανδύριον* Cellarii): *μανδώνιον* **G** *μανδόνιον* **ΠL** || **6** *μασσαπίων*: em. Rei. || **9** *πόλιν* om. **P**[t] || **11** *δ'*[2] om. **L**[1] || **12** *ἀπάδης*: em. Xy. Steph. | *ὄγδοος* falsum esse vidit Michaelis || **15** *πλειστώναξ* codd. || **16** *ἀγησίπολος* **P**[2] (**P**[1] evanuit) || **19** *ἀγισίπολις* altero loco **R**[1], item v. 21 || **21** *πρεσβύτατον* **L** || **23** *κατέλειπεν* **G**[1] || **24** *Ἄρευς* del. Cor.

πεσόντος περὶ Κόρινθον υἱὸς ὢν Ἀκρότατος τὴν βασι-
797 a. 262 λείαν κατέσχεν. ἀπέθανε δὲ καὶ οὗτος ἡττηθεὶς μάχῃ
περὶ Μεγάλην πόλιν ὑπ' Ἀριστοδήμου τοῦ τυράννου,
8 καταλιπὼν ἐγκύμονα τὴν γυναῖκα. παιδίου δ' ἄρρενος
γενομένου, Λεωνίδας ὁ Κλεωνύμου τὴν ἐπιτροπὴν ἔσχεν, 5
a. 252 εἶτα πρὶν ἐν ἡλικίᾳ γενέσθαι τελευτήσαντος, οὕτως εἰς
αὐτὸν ἡ βασιλεία περιῆλθεν, οὐ πάνυ τοῖς πολίταις εὐ-
9 άρμοστον ὄντα. καίπερ γὰρ ἐγκεκλικότων ἤδη τῇ δια-
φθορᾷ τοῦ πολιτεύματος ὁμαλῶς ἁπάντων, ἦν τις ἐν
τῷ Λεωνίδᾳ τῶν πατρῴων ἐπιφανὴς ἐκδιαίτησις, ἅτε δὴ 10
χρόνον ἠλινδημένῳ πολὺν ἐν αὐλαῖς σατραπικαῖς καὶ
τεθεραπευκότι Σέλευκον, εἶτα τὸν ἐκεῖθεν ὄγκον εἰς
b Ἑλληνικὰ πράγματα καὶ νόμιμον ἀρχὴν οὐκ ἐμμελῶς
μεταφέροντι.

4. Ὁ δ' Ἆγις οὕτω πολὺ παρήλλαττεν εὐφυΐᾳ καὶ 410 Z¹
φρονήματι ψυχῆς οὐ μόνον τοῦτον, ἀλλὰ σχεδὸν ἅπαν- 16
τας ὅσοι μετ' Ἀγησίλαον τὸν μέγαν ἐβασίλευσαν, ὥστε
μηδέπω γεγονὼς εἰκοστὸν ἔτος, ἐντεθραμμένος δὲ πλού-
τοις καὶ τρυφαῖς γυναικῶν, τῆς τε μητρὸς Ἀγησιστρά-
τας καὶ τῆς μάμμης Ἀρχιδαμίας, αἳ πλεῖστα χρήματα 20
2 Λακεδαιμονίων ἐκέκτηντο, πρός τε τὰς ἡδονὰς εὐθὺς
ἀπισχυρίσασθαι, καὶ τὸν ἐπιπρέψαι μάλιστα τῇ χάριτι
τῆς μορφῆς ὡραϊσμὸν δοκοῦντα περισπάσας τοῦ σώμα-
c τος, καὶ πᾶσαν ἐκδὺς καὶ διαφυγὼν πολυτέλειαν, ἐγκαλ-
λωπίζεσθαι τῷ τριβωνίῳ, καὶ δεῖπνα καὶ λουτρὰ καὶ δι- 111 S
αίτας Λακωνικὰς ζητεῖν, καὶ λέγειν ὡς οὐδὲν δέοιτο τῆς 26
βασιλείας, εἰ μὴ δι' αὐτὴν ἀναλήψοιτο τοὺς νόμους καὶ
τὴν πάτριον ἀγωγήν.

5. Ἀρχὴν μὲν οὖν διαφθορᾶς καὶ τοῦ νοσεῖν ἔσχε τὰ
πράγματα τῶν Λακεδαιμονίων σχεδὸν ἀφ' οὗ τὴν Ἀθη- 30

4 Paus. 3, 6, 6 sq. || **8** cf. Athen. 4, 142b || **29** Plut. Lyc. 30, 1 Lys. 2, 6. 16, 17 mor. 239f

[GΠ (= PR) L] **8** γὰρ om. P | ἐκκεκλικότων GΠ | διαφορᾶι Π || **10** κλεωνίδα GL | πατρίων K. Keil || **11** εἰλινδημένωι G¹Π || **22** τὸν ἐπιπρέψαι Br.: τὸ μὴ ἐπιτρέψαι || **26** ζητεῖν GΠ: καλεῖν L || **29** δια-φθορᾶς Ald.: διαφορᾶς

ναίων καταλύσαντες ἡγεμονίαν χρυσίου τε καὶ ἀργυρίου κατέπλησαν ἑαυτούς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν οἴκων ὃν 2 *ὁ Λυκοῦργος ὥρισε φυλαττόντων ἀριθμὸν ἐν ταῖς διαδοχαῖς, καὶ πατρὸς παιδὶ τὸν κλῆρον ἀπολείποντος,*
5 *ἀμῶς γέ πως ἡ τάξις αὕτη καὶ ἰσότης διαμένουσα τὴν πόλιν ἐκ τῶν ἄλλων ἀνέφερεν ἁμαρτημάτων. ἐφορεύ-* 3 d *σας δέ τις ἀνὴρ δυνατός, αὐθάδης δὲ καὶ χαλεπὸς τὸν τρόπον, Ἐπιτάδευς ὄνομα, πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῷ γενο-*
411 Z[1] *μένης διαφορᾶς, ῥήτραν ἔγραψεν ἐξεῖναι τὸν οἶκον αὐ-*
10 *τοῦ καὶ τὸν κλῆρον ᾧ τις ἐθέλοι καὶ ζῶντα δοῦναι καὶ καταλιπεῖν διατιθέμενον. οὗτος μὲν οὖν αὐτοῦ τινα* 4 *θυμὸν ἀποπιμπλὰς ἴδιον εἰσήνεγκε τὸν νόμον· οἱ δ' ἄλλοι πλεονεξίας ἕνεκα δεξάμενοι καὶ κυρώσαντες, ἀπώλεσαν τὴν ἀρίστην κατάστασιν. ἐκτῶντο γὰρ ἀφειδῶς* 5
15 *ἤδη παρωθοῦντες οἱ δυνατοὶ τοὺς προσήκοντας ἐκ τῶν διαδοχῶν, καὶ ταχὺ τῆς εὐπορίας εἰς ὀλίγους συρρυείσης,* e *πενία τὴν πόλιν κατέσχεν, ἀνελευθερίαν καὶ τῶν καλῶν ἀσχολίαν ἐπιφέρουσα μετὰ φθόνου καὶ δυσμενείας πρὸς τοὺς ἔχοντας. ἀπελείφθησαν οὖν ἑπτακοσίων οὐ* 6
20 *πλείονες Σπαρτιᾶται, καὶ τούτων ἴσως ἑκατὸν ἦσαν οἱ γῆν κεκτημένοι καὶ κλῆρον· ὁ δ' ἄλλος ὄχλος ἄπορος* 7 *καὶ ἄτιμος ἐν τῇ πόλει παρεκάθητο, τοὺς μὲν ἔξωθεν πολέμους ἀργῶς καὶ ἀπροθύμως ἀμυνόμενος, ἀεὶ δέ τινα καιρὸν ἐπιτηρῶν μεταβολῆς καὶ μεταστάσεως τῶν*
25 *παρόντων.*

6. *Διὰ ταῦτα δὴ καλὸν ὁ Ἆγις, ὥσπερ ἦν, ποιού-*
112 S *μενος ἐξισῶσαι καὶ ἀναπληρῶσαι τὴν πόλιν, ἐπειρᾶτο*

2 cf. Aristot. pol. 2, 1270a15sq.

[GΠ (= PR) L] **1** ante *ἡγεμονίαν* inser. *ἰσχὺν* (?) L, del. L[2] | *ἀργύρου* L || **2** *τῶν οἴκων ὃν* Sint.: *τὸν οἶκον ὃν* codd. (*τῶν οἴκων ὧν* s. s. Paris. 1671) || **3** *φυλαττόντων* Rei.: *φυλάττειν τὸν* codd. (*φυλαττόντων τὸν* Fuhr) || **4** *ἀπολείποντος* G[1]: *ἀπολιπόντος* G[2]ΠL || **7** *δὲ*[2] om. L || **9** ⟨*τὸν*⟩ *αὐτοῦ* Sauppe || **11** *διαθέμενον* Rei. || **12** *ἀποπιπλὰς* PL || **17—18** *τῶν καλῶν καὶ* codd., trp. Sol. || **19** *οὐ*] *οἱ* L || **21—22** *ἄτιμος καὶ ἄπορος* L || **24** *τινωναιρὸν* habuerat L, deinde *ν*[2] correxit in *κ* ut haberet *τινωκαιρὸν*, em. I.[2]

f τῶν ἀνθρώπων. οἱ μὲν οὖν νέοι ταχὺ καὶ παρ' ἐλπίδας ὑπήκουσαν αὐτῷ καὶ συναπεδύσαντο πρὸς τὴν ἀρετήν, ὥσπερ ἐσθῆτα τὴν δίαιταν ἐπ' ἐλευθερίᾳ συμμεταβάλ-
2 λοντες. τῶν δὲ πρεσβυτέρων, ἅτε δὴ πόρρω διαφθορᾶς γεγονότων, συνέβαινε τοὺς πλείστους, ὥσπερ ἐπὶ δεσ- 5
πότην ἀγομένους ἐκ δρασμοῦ, δεδιέναι καὶ τρέμειν τὸν Λυκοῦργον, καὶ καθήπτοντο τοῦ Ἄγιδος, ὀδυρομένου
798 τὰ παρόντα πράγματα καὶ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα τῆς Σπάρ- 412 Z[1]
3 της ἐπιποθοῦντος. Λύσανδρος δ' ὁ Λίβυος καὶ Μανδροκλείδας ὁ Ἐκφάνους, ἔτι δ' Ἀγησίλαος ἀπεδέξαντο 10
4 καὶ συμπαρώρμησαν αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν. ἦν δὲ Λύσανδρος μὲν ἐν δόξῃ μάλιστα τῶν πολιτῶν, Μανδροκλείδας δὲ δεινότατος Ἑλλήνων πράγματα συσκευάσασθαι καὶ τὸ συνετὸν τοῦτο καὶ δολερὸν τόλμῃ μεμειγμέ-
5 νον ἔχων· Ἀγησίλαον μέν⟨τοι⟩, θεῖον ὄντα τοῦ βασιλέως 15
καὶ δυνατὸν εἰπεῖν, ἄλλως δὲ μαλακὸν καὶ φιλοχρήματον, ἐμφανῶς μὲν ὁ υἱὸς Ἱππομέδων ἐκίνει καὶ παρεθάρρυνεν, εὐδόκιμος ἐν πολλοῖς πολέμοις ἀνὴρ καὶ μέγα δι' εὔ-
b 6 νοιαν τῶν νέων δυνάμενος· ἡ δ' ἀληθῶς ἀναπείσασα τὸν Ἀγησίλαον αἰτία τῶν πραττομένων μετασχεῖν ὀφλημάτων 20
πλῆθος ἦν, ὧν ἤλπιζεν ἀπαλλαγήσεσθαι μεταβάλλων
7 τὴν πολιτείαν. ὡς οὖν τάχιστα προσηγάγετο τοῦτον ὁ Ἆγις, εὐθὺς ἐπιχειρεῖ μετ' αὐτοῦ τὴν μητέρα πείθειν, ἀδελφὴν οὖσαν τοῦ Ἀγησιλάου, πλήθει δὲ πελατῶν καὶ φίλων καὶ χρεωστῶν μέγα δυναμένην ἐν τῇ πόλει καὶ 25
πολλὰ τῶν κοινῶν διαπραττομένην.

7. Ἡ δ' ἀκούσασα τὸ μὲν πρῶτον ἐξεπλάγη καὶ κατέπαυε τὸ μειράκιον, ὡς οὔτε δυνατῶν οὔτε λυσιτελῶν
2 ἐφιέμενον· ἐπεὶ δὲ ταῦτα μὲν ὁ Ἀγησίλαος ἐδίδασκεν ὡς
c καλῶς ἕξει καὶ πραχθήσεται συμφερόντως, αὐτὸς δ' ὁ βασι- 30
λεὺς ἐδεῖτο τῆς μητρὸς ἐπιδοῦναι πρὸς δόξαν αὐτῷ καὶ 113 S

[GΠ (= PR) L] 2 αὐτῶν P ‖ 3 συμμεταβαλόντες L² ‖ 5 τοὺς πλείστους P²: τοῖς πλείστοις GP¹RL ‖ 9 μανδροκλείδης P ‖ 15 μέντοι Schoemann: μὲν codd. (δὲ Paris. 1673) ‖ 21 μεταβαλὼν Sint. ‖ 28 κατέπαυσε, postea σ erasa, L

φιλοτιμίαν τὸν πλοῦτον, ὡς χρήμασι μὲν οὐ δυνάμενος πρὸς τοὺς ἄλλους βασιλεῖς ἐξισωθῆναι — σατραπῶν γὰρ οἰκέτας καὶ δούλους ἐπιτρόπων Πτολεμαίου καὶ Σελεύκου
413 Z[1] κεκτῆσθαι πλείονα συμπάντων ὁμοῦ τῶν ἐν Σπάρτῃ
5 βασιλέων —, ἐὰν δὲ σωφροσύνῃ καὶ λιτότητι καὶ μεγαλο- 3 ψυχίᾳ τὰς ἐκείνων ὑπερβαλόμενος τρυφὰς ἰσότητα καὶ κοινωνίαν καταστήσῃ τοῖς πολίταις, ὄνομα καὶ δόξαν ὡς ἀληθῶς βασιλέως μεγάλου κτησόμενος, οὕτω μετέπεσον 4 ταῖς γνώμαις αἱ γυναῖκες, ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας ἐπαρθεῖσαι
10 τοῦ νεανίσκου, καὶ τοσαύτῃ κατεσχέθησαν οἷον ἐπιπνοίᾳ d πρὸς τὸ καλόν, ὥστε τὸν μὲν Ἆγιν συνεξορμᾶν καὶ συνεπιταχύνειν, μεταπεμπομένας δὲ τοὺς φίλους παρακαλεῖν καὶ ταῖς ἄλλαις διαλέγεσθαι γυναιξίν, ἅτε δὴ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπισταμένας κατηκόους ὄντας ἀεὶ τῶν
15 γυναικῶν, καὶ πλεῖον ἐκείναις τῶν δημοσίων ἢ τῶν ἰδίων αὐτοῖς πολυπραγμονεῖν διδόντας. ἦν δὲ τότε τῶν Λακωνι- 5 κῶν πλούτων ἐν ταῖς γυναιξὶ τὸ πλεῖστον, καὶ τοῦτο τὴν πρᾶξιν τῷ Ἄγιδι δύσεργον καὶ χαλεπὴν ἐποίησεν. ἀντέστη- 6 σαν γὰρ αἱ γυναῖκες, οὐ μόνον τρυφῆς ἐκπίπτουσαι δι'
20 ἀπειροκαλίαν εὐδαιμονιζομένης, ἀλλὰ καὶ τιμὴν καὶ δύναμιν, ἣν ἐκ τοῦ πλουτεῖν ἐκαρποῦντο, περικοπτομένην e αὑτῶν ὁρῶσαι. καὶ πρὸς τὸν Λεωνίδαν τραπόμεναι παρεκά- 7 λουν ὄντα πρεσβύτερον ἐπιλαμβάνεσθαι τοῦ Ἄγιδος καὶ τὰ πραττόμενα διακωλύειν. ἐβούλετο μὲν οὖν ὁ Λεωνίδας 8
25 τοῖς πλουσίοις βοηθεῖν, δεδιὼς δὲ τὸν δῆμον ἐπιθυμοῦντα τῆς μεταβολῆς, οὐδὲν ἀντέπραττε φανερῶς, λάθρα δὲ τὴν πρᾶξιν ἐζήτει κακουργεῖν καὶ διαφθείρειν, ἐντυγχάνων τοῖς ἄρχουσι καὶ διαβάλλων τὸν Ἆγιν, ὡς τυραννίδος
414 Z[1] μισθὸν τοῖς πένησι τὰ τῶν πλουσίων προπίνοντα καὶ γῆς

16 Arist. pol. 2, 1270a 23

[GΠ (= PR) L] 5 ἐὰν] ἐν P[2] || 6 ὑπερβαλόμενος Paris. 1673: ὑπερβαλλόμενος GΠL || 7 καταστήσῃ] κατέλιπε P[2] (P[1] evanuit) || 8 μεγάλου om. L || 10 τοσαῦται L[1] || 20 εὐδαιμονιζομένην GΠL[1]: em. L[2] || 22 λεωνίδα L[1] || 29 προπίνοντα Zie. cl. Arat. 14, 1 Galba 17, 7 Demosth. or. 18, 296: προτείνοντα codd.

μεταδόσεσι καὶ χρεῶν ἀφέσεσι πολλοὺς ὠνούμενον
f ἑαυτῷ δορυφόρους, οὐ τῇ Σπάρτῃ πολίτας.

8. Οὐ μὴν ἀλλὰ διαπραξάμενος ὁ Ἆγις ἔφορον γενέσθαι 114 S
τὸν Λύσανδρον, εὐθὺς εἰσέφερε δι' αὐτοῦ ῥήτραν εἰς τοὺς
γέροντας, ἧς ἦν κεφάλαια χρεῶν μὲν ἀφεθῆναι τοὺς 5
ὀφείλοντας, τῆς δὲ γῆς ἀναδασθείσης τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ
κατὰ Πελλήνην χαράδρου πρὸς τὸ Ταΰγετον καὶ Μαλέαν
καὶ Σελλασίαν κλήρους γενέσθαι τετρακισχιλίους πεντα-
799 2 κοσίους, τὴν δ' ἔξω μυρίους πεντακισχιλίους· καὶ ταύτην
μὲν τοῖς ὅπλα φέρειν δυναμένοις τῶν περιοίκων μερισθῆναι, 10
3 τὴν δ' ἐντὸς αὐτοῖς Σπαρτιάταις· ἀναπληρωθῆναι δὲ
τούτους ἔκ τε περιοίκων καὶ ξένων, ὅσοι τροφῆς μετ-
εσχηκότες ἐλευθερίου καὶ χαρίεντες ἄλλως τοῖς σώ-
4 μασι καὶ καθ' ἡλικίαν ἀκμάζοντες εἶεν· σύνταξιν δὲ τού-
των εἰς πεντεκαίδεκα γενέσθαι φιδίτια κατὰ τετρακο- 15
σίους καὶ διακοσίους, καὶ δίαιταν ἣν εἶχον οἱ πρόγονοι
διαιτᾶσθαι.

9. Γραφείσης δὲ τῆς ῥήτρας καὶ τῶν γερόντων εἰς
ταὐτὸ ταῖς γνώμαις οὐ συμφερομένων, ἐκκλησίαν συν-
b ἀγαγὼν ὁ Λύσανδρος αὐτός τε διελέχθη τοῖς πολίταις, 20
καὶ Μανδροκλείδας καὶ Ἀγησίλαος ἐδέοντο μὴ δι' ὀλί-
γους ἐντρυφῶντας αὐτοῖς περιιδεῖν ἐρριμμένον τὸ ἀξί-
ωμα τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ τῶν ⟨τε⟩ προτέρων χρησμῶν
μνημονεῦσαι, τὴν φιλοχρημοσύνην ὡς ὀλέθριον τῇ 415 Z[1]
Σπάρτῃ φυλάττεσθαι διακελευομένων, καὶ τῶν ἔναγχος 25

23 mor. 239f Diod. 7, 12, 5 schol. Aristoph. pac. 622 Cic. off. 2, 77 Zenob. 2, 24 al.

[GΠ (= PR) L] 1 μετάδοσιν . . . ἄφεσιν: em. Rei. || 4 εἰσέφερε δι' αὐτοῦ G: εἰσέφερε δι' ἑαυτοῦ L[1] εἰσέφερεν ἑαυτοῦ Π L[2] | ῥήταν G[1] ῥήτραν L || 5 κεφάλαιον P[2] || 7 τὸ ταύγετον habuerat P[1], mutavit in τὴν τέγεαν P[2], sed corr. in mg. | μαλαίαν vid. habuisse G[1] (ε in ras. G[2]) || 8 σελασίαν GL | κλήρου R | τετρακισχι|σχιλίους μ̣υ̣ρ̣ί̣ο̣ύ̣ς̣ πεντακοσίους P || 9 ταῦτα Π || 10 ὁπλοφορεῖν Π L || 13 χαρίεντος: em. Anon. || 15 κατὰ] καὶ L[1] || 19 ταυτὸ LG[2]: αὐτὸ G[1]Π || 22 ἐριμμένον Π || 23 τε add. Rei. || 25 τῶν R[2]: τὸν GPR[1]L[1] τὸ L[2]

ἐκ Πασιφάας κεκομισμένων αὐτοῖς. ἱερὸν δὲ Πασιφάας 2
καὶ μαντεῖον ἦν ἐν Θαλάμαις τιμώμενον, ἥν τινες μὲν
ἱστοροῦσι τῶν Ἀτλαντίδων μίαν οὖσαν [τῶν] ἐκ Διὸς
τὸν Ἄμμωνα τεκεῖν, τινὲς δὲ Κασάνδραν τὴν Πριάμου,
5 τελευτήσασαν ἐνταῦθα καὶ διὰ τὸ πᾶσι φαίνειν τὰ μαν-
τεῖα Πασιφάαν προσαγορευθεῖσαν. ὁ δὲ Φύλαρχος (FGrH 3
81 F 32b) Ἀμύκλα θυγατέρα Δάφνην τοὔνομά φησιν c
ὑποφυγοῦσαν Ἀπόλλωνα βουλόμενον αὐτῇ μιγῆναι, καὶ
μεταβαλοῦσαν εἰς τὸ φυτόν, ἐν τιμῇ τοῦ θεοῦ γενέσθαι
115 S καὶ μαντικὴν λαβεῖν δύναμιν. ἔφασαν οὖν καὶ τὰ παρὰ 4
11 ταύτης μαντεῖα προστάττειν τοῖς Σπαρτιάταις ἴσους
γενέσθαι πάντας καθ' ὃν ὁ Λυκοῦργος ἐξ ἀρχῆς ἔταξε
νόμον. ἐπὶ πᾶσι δ' ⟨ὁ⟩ βασιλεὺς Ἆγις εἰς μέσον προελθὼν 5
καὶ βραχέα διαλεχθεὶς ἔφη συμβολὰς διδόναι τῇ πολιτείᾳ
15 μεγίστας ἣν καθίστησι· τὴν γὰρ αὐτοῦ πρῶτον οὐσίαν εἰς
μέσον τιθέναι, πολλὴν μὲν οὖσαν ἐν τοῖς γεωργουμένοις
καὶ νεμομένοις, ἄνευ δὲ τούτων ἑξακόσια τάλαντα νομί- d
σματος ἔχουσαν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ τὰς μητέρας ποιεῖν καὶ 6
τοὺς φίλους καὶ οἰκείους, πλουσιωτάτους ὄντας Σπαρ-
20 τιατῶν.

416 Z[1] **10.** Ὁ μὲν οὖν δῆμος ἐξεπλάγη τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ
νεανίσκου καὶ περιχαρὴς ἦν, ὡς δι' ἐτῶν ὁμοῦ τριακοσίων
πεφηνότος ἀξίου τῆς Σπάρτης βασιλέως· ὁ δὲ Λεω-
νίδας τότε δὴ μάλιστα πρὸς τοὐναντίον ἐφιλονίκησε.
25 λογιζόμενος γάρ, ὅτι ταὐτὰ μὲν ἀναγκασθήσεται ποιεῖν, 2

1 Cleom. 7, 3 Paus. 3, 26, 1 Apollon. hist. mir. 49 Cic. de div. 1, 96 Tertull. de an. 46

[**GΠ** (= **PR**) **L**] **1** *κεκομισμένων αὐτοῖς* om. **P** *κεκομισμένων — Πασιφάας* om. **R**, in quo m. 2 inter *ἐκ πασι* et *φάας καὶ μαντεῖον* inseruit: *φάας· ἱερὸν δὲ πασι* | *κεκομισμένων* Cor.: *κεκοσμημένον* **GL** || **2** *Θαλάμαις* Xy.: *θαλαμίαις* || **3** *τῶν* del. Rei. || **8** *ὑποφεύγουσαν*: em. Sch. || **9** *μεταβάλλουσαν*: em. Cor. || **13** *ὁ* add. Blaß *βασιλεὺς* del. Fuhr | *προελθὼν* **GP[1]R**: *προσελθὼν* **P[2]** *παρελθὼν* **L** || **14** *συμβουλὰς* **P[2]** || **15** *πρῶτος* Sint. || **18—19** *καὶ οἰκείους καὶ τοὺς φίλους* **G** || **22** *ὁμοῦ τι διακοσίων* Blaß; sed et hoc a vero nimium distat, ipse Plutarchus erravit || **25** *ταὐτὰ* **G[1]**: *ταῦτα* **G[2]ΠL**

οὐ τὴν αὐτὴν δὲ χάριν ἕξει παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ πάντων ὁμοίως ἃ κέκτηνται κατατιθεμένων, μόνῳ τῷ ἀρξαμένῳ προσθήσουσι τὴν τιμήν, ἠρώτα τὸν Ἆγιν εἰ
e *δίκαιον ἄνδρα καὶ σπουδαῖον ἡγεῖται γεγονέναι Λυ-*
3 *κοῦργον. ὁμολογήσαντος δ' ἐκείνου, „ποῦ τοίνυν" ἔφη* 5
„Λυκοῦργος ἢ χρεῶν ἀποκοπὰς ἔδωκεν ἢ ξένους κατέταξεν εἰς τὴν πολιτείαν, ὅς οὐδ' ὅλως ἐνόμιζεν ὑγιαί-
4 *νειν τὴν πόλιν μὴ χρωμένην ξενηλασίαις;" ὁ δ' Ἆγις ἀπεκρίνατο μὴ θαυμάζειν τὸν Λεωνίδαν, εἰ τεθραμμένος ἐν ξένῃ καὶ πεπαιδοποιημένος ἐκ γάμων σατραπικῶν* 10
ἀγνοεῖ τὸν Λυκοῦργον, ὅτι τὸ μὲν ὀφείλειν καὶ δανείζειν ἅμα τῷ νομίσματι συνεξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως, τῶν δ' ἐν ταῖς πόλεσι ξένων τοὺς τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς
f 5 *διαίταις ἀσυμφύλους μᾶλλον ἐδυσχέραινε· καὶ γὰρ ἐκείνους ἤλαυνεν οὐ τοῖς σώμασι πολεμῶν, ἀλλὰ τοὺς βίους αὐτῶν* 15
καὶ τοὺς τρόπους δεδιώς, μὴ συναναχρωννύμενοι τοῖς 116 S
πολίταις τρυφῆς καὶ μαλακίας καὶ πλεονεξίας ἐντέκωσι
6 *ζῆλον· ἐπεὶ Τέρπανδρόν γε καὶ Θάλητα καὶ Φερεκύδην ξένους ὄντας, ὅτι τὰ αὐτὰ τῷ Λυκούργῳ διετέλουν ᾄδοντες καὶ φιλοσοφοῦντες, ἐν Σπάρτῃ τιμηθῆναι διαφερόντως.* 20
7 *„σὺ δ' Ἐκπρέπη μὲν" ἔφησεν „ἐπαινεῖς, ὅς ἐφορεύων* 417 Z[1]
Φρύνιδος τοῦ μουσικοῦ σκεπάρνῳ τὰς δύο τῶν ἐννέα
800 *χορδῶν ἐξέτεμε, καὶ τοὺς ἐπὶ Τιμοθέῳ πάλιν τὸ αὐτὸ*
8 *τοῦτο πράξαντας, ἡμᾶς δὲ μέμφῃ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν καὶ ἀλαζονείαν ἐκ τῆς Σπάρτης ἀναιροῦντας, ὥσπερ οὐχὶ* 25
κἀκείνων τὸ ἐν μουσικῇ σοβαρὸν καὶ περιττὸν ὅπως ἐνταῦθα μὴ προέλθῃ φυλαττομένων, ὅπου γενομένων βίων καὶ τρόπων ἀμετρία καὶ πλημμέλεια τὴν πόλιν ἀσύμφωνον καὶ ἀνάρμοστον ἑαυτῇ πεποίηκεν."

11. *Ἐκ τούτου τῷ μὲν Ἄγιδι τὸ πλῆθος ἐπηκολού-* 30
θησεν, οἱ δὲ πλούσιοι τόν τε Λεωνίδαν παρεκάλουν μὴ

18 mor. 1146b Diog. L. 1, 117 || **21** mor. 84a. 220c. 238c Athen. 14, 636e Boeth. de mus. 1, 1 p. 182sq. Friedl.

[G*Π* (= **PR**) **L**] **2** *ἃ* om. **L**[1] || **6** *ξένους*] *πράξεις* **P** || **8** *ξυνηλασίαις* **P** || **18** *γε* Rei.: *τε* || **21** *ἐκπρεπῆ*: em. Cor. || **22** *φρούνιδος* **L**[1]

σφᾶς προέσθαι, καὶ τοὺς γέροντας, οἷς τὸ κράτος ἦν ἐν τῷ προβουλεύειν, δεόμενοι καὶ πείθοντες ἴσχυσαν, ὅσον ἑνὶ πλείονας γενέσθαι τοὺς ἀποψηφισαμένους τὴν ῥήτραν. b

5 Ὁ δὲ Λύσανδρος ἔτι τὴν ἀρχὴν ἔχων ὥρμησε τὸν Λεωνίδαν διώκειν κατὰ δή τινα νόμον παλαιόν, ὃς οὐκ ἐᾷ τὸν Ἡρακλείδην ἐκ γυναικὸς ἀλλοδαπῆς τεκνοῦσθαι, τὸν δ' ἀπελθόντα τῆς Σπάρτης ἐπὶ μετοικισμῷ πρὸς ἑτέρους ἀποθνῄσκειν κελεύει. ταῦτα κατὰ τοῦ Λεωνίδα 10 λέγειν ἑτέρους διδάξας, αὐτὸς παρεφύλαττε μετὰ τῶν συναρχόντων τὸ σημεῖον. ἔστι δὲ τοιόνδε· δι' ἐτῶν ἐννέα λαβόντες οἱ ἔφοροι νύκτα καθαρὰν καὶ ἀσέληνον σιωπῇ καθέζονται πρὸς οὐρανὸν ἀποβλέποντες. ἐὰν οὖν ἐκ μέρους τινὸς εἰς ἕτερον μέρος ἀστὴρ διᾴξῃ, κρίνουσι 418 Z[1] τοὺς βασιλεῖς ὡς περὶ τὸ θεῖον ἐξαμαρτάνοντας καὶ 16 καταπαύουσι τῆς ἀρχῆς, μέχρι ἂν ἐκ Δελφῶν ἢ Ὀλυμπίας 117 S χρησμὸς ἔλθῃ τοῖς ἡλωκόσι τῶν βασιλέων βοηθῶν. τοῦτο δὴ τὸ σημεῖον αὐτῷ γεγονέναι λέγων ὁ Λύσανδρος κρίσιν τῷ Λεωνίδᾳ προὔθηκε, καὶ μάρτυρας παρεῖχεν, ὡς ἐκ 20 γυναικὸς Ἀσιανῆς, ἣν τῶν Σελεύκου τινὸς ὑπάρχων αὐτῷ συνοικίσαντος ἔσχε, τεκνώσαιτο δύο παιδία, δυσχεραινόμενος δὲ καὶ μισούμενος ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐπανέλθοι παρὰ γνώμην οἴκαδε, καὶ διαδοχῆς ἔρημον ἀνέλοι τὴν βασιλείαν. ἅμα δὲ τῇ δίκῃ Κλεόμβροτον ἔπειθε τῆς 25 βασιλείας ἀντιποιεῖσθαι, γαμβρὸν ὄντα τοῦ Λεωνίδα, γένους δὲ τοῦ βασιλικοῦ. φοβηθεὶς οὖν ὁ Λεωνίδας ἱκέτης γίνεται τῆς Χαλκιοίκου, καὶ συνικέτευεν ἡ θυγάτηρ τῷ

(margin: a. 243/2; 2; 3; 4; 5; c; 6; 7; d; 8)

5 Paus. 3, 6, 7 sq.

[GΠ (= PR) L] **1** προίεσθαι L | οἷς GΠ[t]L: ὧν Π[m] ⟨παρ'⟩ οἷς Blaß | τὸ κράτος GL: τὸ κράτιστον Π || **9** λεωνίδου R[2] || **10** διδάξας ἑτέρους P || **13** πρὸς G: πρὸς τὸν ΠL || **15** ἐξαμαρτόντας Blaß || **16** ὀλυμπιάσι L[1] || **20** ἣν L[1] | ἱππάρχων G[2] || **21** συνοικήσαντος GL[1] | τεκνῶσαι τὰ L τεκνῶ'σαιτο (α supra) Π || **23—24** ἀνέλοι τὴν βασιλείαν Zie.: ἀνέλοιτο βασίλειον || **24** ἔπεισε Cor. || **25** λεωνίδα G: λεωνίδου ΠL || **26** τοῦ om. L[1]

9 πατρί, τὸν Κλεόμβροτον ἀπολιποῦσα. καλουμένου δὲ πρὸς
τὴν δίκην αὐτοῦ καὶ μὴ καταβαίνοντος, ἐκεῖνον ἀποψηφι-
σάμενοι τὴν βασιλείαν τῷ Κλεομβρότῳ παρέδωκαν.

a. 242 **12.** Ἐν τούτῳ δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ Λύσανδρος ἀπηλλάγη,
τοῦ χρόνου διελθόντος. οἱ δὲ κατασταθέντες ἔφοροι 5
τὸν μὲν Λεωνίδαν ἀνέστησαν ἱκετεύοντα, τῷ δὲ Λυσ-
άνδρῳ καὶ τῷ Μανδροκλείδᾳ δίκην ἐπῆγον, ὡς παρὰ
τὸν νόμον χρεῶν ἀποκοπὰς καὶ γῆν ἀναδάσασθαι ψηφι-
e 2 σαμένοις. κινδυνεύοντες οὖν ἐκεῖνοι πείθουσι τοὺς βα-
σιλεῖς ὁμοῦ γενομένους χαίρειν ἐᾶν τὰ τῶν ἐφόρων 10
βουλεύματα· τοῦτο γὰρ τὸ ἀρχεῖον ἰσχύειν ἐκ διαφορᾶς
τῶν βασιλέων, τῷ τὰ βελτίονα λέγοντι προστιθέμενον τὴν
3 ψῆφον, ὅταν ἅτερος ἐρίζῃ πρὸς τὸ συμφέρον· ἀμφοῖν
δὲ ταὐτὰ βουλευομένων ἄλυτον εἶναι τὴν ἐξουσίαν, καὶ 419 Z[1]
παρανόμως μαχεῖσθαι πρὸς τοὺς βασιλεῖς, ὧν μαχομένων 15
διαιτᾶν καὶ βραβεύειν αὐτοῖς εἶναι προσῆκον, οὐχὶ
4 πολυπραγμονεῖν ὁμοφρονούντων. οὕτω δὴ πεισθέντες
ἀμφότεροι καὶ μετὰ τῶν φίλων εἰς ἀγορὰν καταβάντες
f ἀνέστησαν μὲν ἐκ τῶν δίφρων τοὺς ἐφόρους, ἄλλους δ'
5 ἀντ' αὐτῶν ἀπέδειξαν, ὧν εἷς ἦν Ἀγησίλαος. ὁπλίσαντες 20
δὲ τῶν νέων πολλοὺς καὶ λύσαντες τοὺς δεδεμένους, 118 S
ἐγένοντο φοβεροὶ τοῖς ὑπεναντίοις, ὡς πολλοὺς ἀποκτε-
6 νοῦντες. ἀπέθανε δ' οὐδεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ Λεωνίδαν
εἰς Τεγέαν ὑπεξιόντα βουληθέντος διαφθεῖραι τοῦ
Ἀγησιλάου καὶ πέμψαντος ἐπ' αὐτὸν εἰς τὴν ὁδὸν ἄνδρας, 25
πυθόμενος ὁ Ἆγις ἑτέρους ἀπέστειλε πιστούς, οἳ τὸν
Λεωνίδαν περισχόντες ἀσφαλῶς εἰς Τεγέαν κατέστησαν.

801 **13.** Οὕτω δὲ τῆς πράξεως αὐτοῖς ὁδῷ βαδιζούσης,
καὶ μηδενὸς ἐνισταμένου μηδὲ διακωλύοντος, εἷς ἀνὴρ
Ἀγησίλαος ἀνέτρεψε πάντα καὶ διελυμήνατο, κάλλιστον 30
διανόημα καὶ Λακωνικώτατον αἰσχίστῳ νοσήματι τῇ

[GΠ (= PR) L] 2 ἐκείνου: em. Sint. || 8 ψηφισαμένους L || 10 γενομένοις G[1] || 14 βουλομένων Fuhr || 16 προσῆκεν: em. Steph. || 27 περισχόντες habuerat P[1], corr. in περιστάντες et σχόντες rursus s. s. P[2] || 29 μηδὲ L: μήτε GΠ || 31 διανόημα G[t]Π[m]: νόμον LΠ[t] et mg. G[2]

φιλοπλουτίᾳ διαφθείρας. ἐπειδὴ γὰρ ἐκέκτητο μὲν ἐν a. 242
τοῖς μάλιστα πολλὴν καὶ ἀγαθὴν χώραν, ὤφειλε δὲ πάμ- 2
πολλα, μήτε διαλῦσαι δυνάμενος τὰ χρέα, μήτε τὴν χώ-
ραν προέσθαι βουλόμενος, ἔπεισε τὸν Ἆγιν, ὡς ἀμφοτέ-
5 ρων μὲν ἅμα πραττομένων μέγας ἔσοιτο περὶ τὴν πόλιν
ὁ νεωτερισμός, εἰ δὲ τῇ τῶν χρεῶν ἀφέσει θεραπευθεῖεν
οἱ κτηματικοὶ πρότερον, εὐκόλως ἂν αὐτῶν καὶ καθ' b
ἡσυχίαν ὕστερον ἐνδεξομένων τὸν ἀναδασμόν. ταῦτα δὲ 3
καὶ τοῖς περὶ τὸν Λύσανδρον ἐδόκει, συνεξαπατωμένοις
420 Z[1] ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου, καὶ τὰ παρὰ τῶν χρεωστῶν γραμ-
11 ματεῖα συνενέγκαντες εἰς ἀγοράν, ἃ κλάρια καλοῦσι,
καὶ πάντα συνθέντες εἰς ἓν συνέπρησαν. ἀρθείσης δὲ 4
φλογός, οἱ μὲν πλούσιοι καὶ δανειστικοὶ περιπαθοῦντες
ἀπῆλθον, ὁ δ' Ἀγησίλαος ὥσπερ ἐφυβρίζων οὐκ ἔφη
15 λαμπρότερον ἑωρακέναι φῶς οὐδὲ πῦρ ἐκείνου καθα-
ρώτερον. ἀξιούντων δὲ τῶν πολλῶν καὶ τὴν γῆν εὐθὺς 5
νέμεσθαι, καὶ τῶν βασιλέων οὕτω ποιεῖν κελευόντων,
ἀσχολίας τινὰς ἐμβάλλων ὁ Ἀγησίλαος ἀεὶ καὶ προφά- c
σεις λέγων παρῆγε τὸν χρόνον, ἄχρι οὗ στρατεία συνέβη
20 τῷ Ἄγιδι, μεταπεμπομένων τῶν Ἀχαιῶν συμμάχων ὄν- a. 241
των βοήθειαν ἐκ Λακεδαίμονος. Αἰτωλοὶ γὰρ ἦσαν ἐπί- 6
119 S δοξοι διὰ τῆς Μεγαρικῆς ἐμβαλοῦντες εἰς Πελοπόν-
νησον· καὶ τοῦτο κωλύσων Ἄρατος ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς
ἤθροιζε δύναμιν καὶ τοῖς ἐφόροις ἔγραφεν.
25 **14.** Οἱ δὲ τὸν Ἆγιν εὐθὺς ἐξέπεμπον, ἐπηρμένον τῇ
φιλοτιμίᾳ καὶ προθυμίᾳ τῶν συστρατευομένων. νέοι 2
γὰρ ὄντες οἱ πλεῖστοι καὶ πένητες, καὶ τὴν μὲν ἀπὸ τῶν
χρεῶν ἄδειαν ἔχοντες ἤδη καὶ λελυμένοι, τοὺς δ' ἀγροὺς
ἐλπίζοντες ἂν ἐπανέλθωσιν ἐκ τῆς στρατείας νεμηθή- d

19 Plut. Arat. 31, 1 sq.

[GΠ (= PR) L] 6 ὁ om. ΠL | ἀφέσει G: ἀφαιρέσει ΠL || 7 καὶ om. PL || 8 δὲ om. P || 9 τὸν om. G et postea inser. P[1] || 10 παρὰ] περὶ L || 12 ἐνέπρησαν R[2] || 13 τῆς φλογὸς Paris. 1672 || 16 τῶν om. L || 17 κελευσάντων G[1] || 19 παρήγαγε Π || 23 ὁ ἄρατος ὁ PL || 25 ἐπηρμένον Iunt.: ἐπηρμένοι || 28 καὶ λελυμένοι videtur habuisse P[1], corr. in ἀπολελυμένοι, sed καὶ s. s. P[2]

3 σεσθαι, θαυμαστοὺς τῷ Ἄγιδι παρεῖχον ἑαυτούς· καὶ
a. 241 θέαμα ταῖς πόλεσιν ἦσαν, ἀβλαβῶς καὶ πράως καὶ μονονοὺκ ἀψοφητὶ διαπορευόμενοι τὴν Πελοπόννησον, ὥστε θαυμάζειν καὶ διαλογίζεσθαι τοὺς Ἕλληνας, οἷος ἦν ἄρα κόσμος Λακωνικοῦ στρατεύματος Ἀγησίλαον ἔχοντος ἢ Λύσανδρον ἐκεῖνον ἢ Λεωνίδαν τὸν παλαιὸν ἡγούμενον, ὅπου πρὸς μειράκιον ὀλίγου δεῖν νεώτατον ἁπάντων αἰδὼς τοσαύτη καὶ φόβος ἐστὶ τῶν στρατευομένων.
4 καὶ μέντοι καὶ αὐτὸς ὁ νεανίσκος εὐτελείᾳ καὶ φιλοπονίᾳ καὶ τῷ μηδὲν ἰδιώτου λαμπρότερον ἠμφιέσθαι καὶ
e ὡπλίσθαι σεμνυνόμενος, ἀξιοθέατος ἦν καὶ ζηλωτὸς ὑπὸ
5 τῶν πολλῶν· ἐπεὶ τοῖς γε πλουσίοις οὐκ ἤρεσκεν ὁ νεωτερισμὸς αὐτοῦ, δεδιόσι μὴ κίνημα καὶ παράδειγμα τοῖς πανταχόσε δήμοις γένηται.

15. Συμμείξας δὲ τῷ Ἀράτῳ περὶ Κόρινθον ὁ Ἆγις ἔτι βουλευομένῳ περὶ μάχης καὶ παρατάξεως πρὸς τοὺς πολεμίους, ἐπεδείξατο καὶ προθυμίαν πολλὴν καὶ τόλμαν
2 οὐ νεανικὴν οὐδ' ἀλόγιστον. ἔφη γὰρ αὐτῷ μὲν δοκεῖν διαμάχεσθαι καὶ μὴ παριέναι τὸν πόλεμον εἴσω, τὰς πύλας τῆς Πελοποννήσου προεμένους, ποιήσειν δὲ τὸ
3 δοκοῦν Ἀράτῳ· καὶ γὰρ πρεσβύτερόν τ' εἶναι καὶ στρατη-
f γεῖν Ἀχαιῶν, οἷς οὐχὶ προστάξων οὐδ' ἡγησόμενος, ἀλλὰ
4 συστρατευσόμενος ἥκοι καὶ βοηθήσων. ὁ δὲ Σινωπεὺς Βάτων (FGrH 268 F 7) αὐτὸν οὐκ ἐθέλειν μάχεσθαί φησι τὸν Ἆγιν Ἀράτου κελεύοντος, οὐκ ἐντετυχηκὼς οἷς Ἄρατος (FGrH 231 F 1) γέγραφε περὶ τούτων, ἀπολογιζόμενος ὅτι βέλτιον ἡγεῖτο, τοὺς καρποὺς σχεδὸν ἅπαντας συγκεκομισμένων ἤδη τῶν γεωργῶν, παρελθεῖν τοὺς πολεμίους ἢ μάχῃ διακινδυνεῦσαι περὶ τῶν ὅλων.
5 ἐπεὶ δ' οὖν Ἄρατος ἀπέγνω μάχεσθαι καὶ τοὺς συμμά-
802 χους ἐπαινέσας διαφῆκε, θαυμασθεὶς ὁ Ἆγις ἀνεζεύ-

(margin: 5, 421 Z[1], 10, 15, 20, 120 S, 26, 30)

[GΠ (= PR) L] 2 μονονοὺκ G: μονονουκ R[1] μόνον νοῦ P[1] μονο+νοὺ καὶ L μονονοῦ καὶ R[2] μόνον οὐ οὐκ P[2] || 8 συστρατευομένων Blaß || 10 τῷ] τὸ G[1]P[1] || 17 καὶ[1] om. L || 18 μανικὴν: em. Sint. || 23 καὶ om. L[1] || 25 τὸν Ἆγιν del. Bekker || 28 παρελθεῖν ⟨ἐὰν⟩ Madvig

γνυεν, ἤδη τῶν ἔνδον ἐν Σπάρτῃ θόρυβον πολὺν ἐχόντων a. 241
καὶ μεταβολήν.

422 Z[1] **16.** Ὁ γὰρ Ἀγησίλαος ἐφορεύων, ἀπηλλαγμένος οἷς
ταπεινὸς ἦν πρότερον, οὐδενὸς ἐφείδετο φέροντος ἀρ-
5 γύριον ἀδικήματος, ἀλλὰ ⟨καὶ⟩ μῆνα τρισκαιδέκατον, οὐκ
ἀπαιτούσης τότε τῆς περιόδου, παρὰ τὴν νενομισμένην
τάξιν τῶν χρόνων ἐνέβαλε τοῖς τέλεσι καὶ παρέπραττε.
δεδιὼς δὲ τοὺς ἀδικουμένους καὶ μισούμενος ὑπὸ πάν- 2
των, ἔτρεφε μαχαιροφόρους καὶ φυλαττόμενος ὑπὸ τού-
10 των κατέβαινεν εἰς τὸ ἀρχεῖον. καὶ τῶν βασιλέων τοῦ 3
μὲν ὅλως καταφρονεῖν, τὸν δ' Ἆγιν ἐβούλετο δοκεῖν
διὰ τὴν συγγένειαν μᾶλλον ἢ διὰ τὴν βασιλείαν ἔν τινι b
τιμῇ τίθεσθαι. διέδωκε δὲ λόγον ὡς καὶ αὖθις ἐφορεύσων.
Διὸ καὶ θᾶσσον ἀποκινδυνεύσαντες οἱ ἐχθροὶ καὶ 4
15 συστάντες ἐκ Τεγέας ἀναφανδὸν τὸν Λεωνίδαν ἐπὶ τὴν
ἀρχὴν κατήγαγον, ἡδέως καὶ τῶν πολλῶν θεασαμένων·
ὠργίζοντο γὰρ πεφενακισμένοι, τῆς χώρας μὴ νεμηθείσης.
τὸν μὲν οὖν Ἀγησίλαον ὁ υἱὸς Ἱππομέδων, δεόμενος τῶν 5
πολιτῶν καὶ πᾶσι προσφιλὴς ὢν δι' ἀνδραγαθίαν, ὑπεξ-
20 ήγαγε καὶ διέσωσε· τῶν δὲ βασιλέων ὁ μὲν Ἆγις ἐπὶ τὴν 6
Χαλκίοικον κατέφυγεν, ὁ δὲ Κλεόμβροτος εἰς τὸ τοῦ
Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐλθὼν ἱκέτευε· καὶ γὰρ ἐδόκει τούτῳ 7 c
μᾶλλον ὁ Λεωνίδας χαλεπὸς εἶναι, καὶ παρεὶς τὸν Ἆγιν
ἐπὶ τοῦτον ἀνέβη στρατιώτας ἔχων, καὶ κατηγόρει μετ'
121 S ὀργῆς, ὅτι γαμβρὸς ὢν ἐπεβούλευσεν αὐτῷ καὶ τὴν
26 βασιλείαν ἀφείλετο καὶ συνεξέβαλε τῆς πατρίδος.

17. Ὁ μὲν οὖν Κλεόμβροτος οὐδὲν εἶχεν εἰπεῖν, ἀλλ'
423 Z[1] ἠπορημένος ἐκάθητο καὶ σιωπῶν· ἡ δὲ Χιλωνίς, ἡ τοῦ 2
Λεωνίδου θυγάτηρ, πρότερον μὲν ἀδικουμένῳ τῷ πατρὶ
30 συνηδικεῖτο, καὶ τοῦ Κλεομβρότου τὴν βασιλείαν παρα-

14 Paus. 3, 6, 8

[GΠ(= PR)L] 3 ὁ] οὐ G | ἐφορεῦον P[1] || 5 καὶ add. Fuhr || 6 τότε] ἤδη P[2] | παρὰ] περὶ L[1] || 7 τὸν χρόνον ante corr. L || 9 ἔτρεφε, φε in ras. m. 2, R || 13 καὶ om. L || 14 καὶ[1] om. L || 18 ὁ om. G[1] || 28 χειλωνὶς G[1]R[1] || 29 Λεωνίδα Fuhr cl. p. 363, 9 || 30 τὴν βασιλείαν τοῦ κλεομβρότου L

a. 241 λαβόντος ἀποστᾶσα τὴν τοῦ πατρὸς συμφορὰν ἐθεράπευε,
d καὶ παρόντι μὲν συνικέτευε, φεύγοντος δὲ πενθοῦσα καὶ
3 χαλεπῶς ἔχουσα πρὸς τὸν Κλεόμβροτον διετέλει· τότε
δ' αὖ πάλιν ταῖς τύχαις συμμεταβαλοῦσα μετὰ τοῦ
ἀνδρὸς ἱκέτις ὤφθη καθεζομένη, περιβεβληκυῖα τὰς 5
χεῖρας ἐκείνῳ καὶ τῶν παιδίων τὸ μὲν ἔνθεν, τὸ δ' ἔνθεν
4 ὑφ' αὑτὴν ἔχουσα. θαυμαζόντων δὲ πάντων καὶ δακρυόντων
ἐπὶ τῇ χρηστότητι καὶ φιλοστοργίᾳ τῆς γυναικός, ἁψαμένη
5 τῶν πέπλων καὶ τῆς κόμης ἀτημελῶς ἐχόντων, „τοῦτο"
εἶπεν „ὦ πάτερ ἐμοὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ὄψιν οὐχ ὁ Κλεομ- 10
βρότου περιτέθεικεν ἔλεος, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σῶν κακῶν
καὶ τῆς σῆς φυγῆς μεμένηκέ μοι σύντροφον καὶ σύνοικον
6 τὸ πένθος. πότερον οὖν δεῖ με σοῦ βασιλεύοντος ἐν
Σπάρτῃ καὶ νικῶντος ἐγκαταβιῶναι ταύταις ταῖς συμφο-
e ραῖς, ἢ λαβεῖν ἐσθῆτα λαμπρὰν καὶ βασιλικήν, ἐπιδοῦσαν 15
7 ὑπὸ σοῦ τὸν παρθένιον ἄνδρα φονευόμενον; ὃς εἰ μὴ
παραιτεῖταί σε μηδὲ πείθει τέκνων καὶ γυναικὸς δάκρυσι,
χαλεπωτέραν ἢ σὺ βούλει δίκην ὑφέξει τῆς κακοβουλίας,
8 ἐπιδὼν ἐμὲ τὴν φιλτάτην αὐτῷ προαποθανοῦσαν. τίνι γὰρ
ἐμὲ δεῖ ζῆν παρρησίᾳ πρὸς ἄλλας γυναῖκας, ᾗ μήτε παρ' 20
ἀνδρὸς δεομένῃ μήτε παρὰ πατρὸς ἔλεός ἐστιν; ἀλλὰ
καὶ γυνὴ καὶ θυγάτηρ συνατυχεῖν καὶ συνατιμάζεσθαι 424 Z[1]
9 τοῖς ἐμαυτῆς ἐγενόμην. τούτῳ μὲν οὖν εἰ καί τις ἦν λόγος
f εὐπρεπής, ἐγὼ τοῦτον ἀφειλόμην, τότε σοὶ συνεξετασθεῖσα
10 καὶ καταμαρτυρήσασα τῶν ὑπὸ τούτου γενομένων· σὺ δ' 122 S
αὐτῷ τὸ ἀδίκημα ποιεῖς εὐαπολόγητον, οὕτω μέγα καὶ 26
περιμάχητον ἀποφαίνων τὸ βασιλεύειν, ὥστε δι' αὐτὸ καὶ
γαμβροὺς φονεύειν καὶ τέκνων ἀμελεῖν εἶναι δίκαιον."

18. Ἡ μὲν Χιλωνὶς τοιαῦτα ποτνιωμένη τό τε πρόσωπον
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐπέθηκε τοῦ Κλεομβρότου καὶ τὸ βλέμμα 30
διεφθαρμένον καὶ συντετηκὸς ὑπὸ λύπης περιήνεγκεν εἰς

[**GΠ** (= **PR**) **L**] **1** ἐθεράπευσε ante ras. **G** ‖ **4** συμμεταβάλλουσα: em. Cor. ‖ **5** ἱκέτης **G** et ante ras. **R** | τὰς om. **ΠL** ‖ **6** τὸν μὲν — τὸν δὲ **P** ‖ **7** ὑπ' αὐτήν: em. Cor. ‖ **9** πλέπλων **G** ‖ **11** περιέθηκεν **L** ‖ **14** ἐκκαταβιῶναι vid. habuisse ante corr. **G**[1] ‖ **17** πείθηι **G**[1]**R**[1] ‖ **20** ⟨τὰς⟩ ἄλλας Zie. | γυναῖκας om. **P** ‖ **29** χειλωνὶς **G**[1]**R**

τοὺς παρόντας. ὁ δὲ Λεωνίδας διαλεχθεὶς τοῖς φίλοις, τὸν a. 241 2
μὲν Κλεόμβροτον ἐκέλευσεν ἀναστάντα φεύγειν, τῆς δὲ 803
παιδὸς μένειν ἐδεῖτο καὶ μὴ καταλιπεῖν ἑαυτόν, οὕτω
φιλοῦντα καὶ δεδωκότα χάριν τὴν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ
5 σωτηρίαν. οὐ μὴν ἔπεισεν, ἀλλ' ἀνισταμένῳ τῷ ἀνδρὶ 3
θάτερον τῶν παιδίων ἐγχειρίσασα, θάτερον δ' ἀναλαβοῦσα
καὶ προσκυνήσασα τὸν βωμὸν τῆς θεοῦ συνεξῆλθεν, ὥστ'
εἰ μὴ πάνυ διεφθαρμένος ἦν ὑπὸ κενῆς δόξης ὁ Κλεόμ-
βροτος, εὐτύχημα ἂν ἡγήσατο τὴν φυγὴν αὐτῷ τῆς
10 βασιλείας μεῖζον εἶναι διὰ τὴν γυναῖκα.

Μεταστησάμενος δὲ τὸν Κλεόμβροτον ὁ Λεωνίδας καὶ 4
τοὺς προτέρους ἐφόρους ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς, ἑτέρους δὲ
ποιησάμενος, εὐθὺς ἐπεβούλευε τῷ Ἄγιδι. καὶ πρῶτον 5 b
μὲν ἔπειθεν αὐτὸν ἀναστῆναι καὶ συμβασιλεύειν, ὡς
15 δεδωκότων συγγνώμην τῶν πολιτῶν· συνεξηπατῆσθαι
γὰρ ὑπὸ τοῦ Ἀγησιλάου νέον ὄντα καὶ φιλότιμον. ἐκεί- 6
νου δ' ὑφορωμένου καὶ κατὰ χώραν μένοντος, αὐτὸς
425 Z[1] μὲν ἐπαύσατο φενακίζων καὶ κατειρωνευόμενος, Ἀμφά- 7
ρης δὲ καὶ Δαμοχάρης καὶ Ἀρκεσίλαος ἀναβαίνοντες
20 εἰώθεσαν αὐτῷ διαλέγεσθαι· καί ποτε καὶ παραλαβόν-
τες ἐπὶ λουτρὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατήγαγον, καὶ λουσά-
μενον πάλιν εἰς τὸ ἱερὸν κατέστησαν. καὶ ἦσαν πάντες 8
μὲν αὐτῷ συνήθεις, ὁ δ' Ἀμφάρης καὶ κεχρημένος ἔναγ-
χος ἱμάτια καὶ ποτήρια τῶν πολυτελῶν παρὰ τῆς Ἀγησι- c
123 S στράτας, ἐπεβούλευε διὰ ταῦτα τῷ βασιλεῖ καὶ ταῖς γυ-
26 ναιξὶν ὡς ἀποστερήσων. καὶ μάλιστά γ' οὗτος ὑπακοῦσαι 9
τῷ Λεωνίδᾳ λέγεται καὶ παροξῦναι τοὺς ἐφόρους, ὧν καὶ
αὐτὸς εἷς ἦν.

19. Ἐπεὶ δ' ὁ Ἆγις τὸν μὲν ἄλλον ἐν τῷ ἱερῷ διέτριβε
30 χρόνον, εἰώθει δὲ καταβαίνειν ὅτε τύχοι πρὸς τὸ λουτρόν,
ἐκεῖ συλλαβεῖν αὐτὸν ἔγνωσαν, ὅταν ἔξω τοῦ ἱεροῦ γένηται.

[GΠ (= PR) L] 3 αὐτὸν Π L[2] || 7 τῆς] τοῦ Br. (cf. p. 367, 22), sed noli Plutarchum corrigere || 12 πρώτους: em. Sch. προετείους Fuhr | ἐμβαλὼν P || 20 εἰώθασαν P εἰώθασιν L || 23 καὶ om. L[1] | ἔναχος G || 25 δὲ διὰ L[1] | ταῦτα] πάντα L[1] || 26 οὗτος Zie.: αὐτὸς

2 a. 241 καὶ παραφυλάξαντες λελουμένον, ἀπήντησαν καὶ ἠσπάσαντο καὶ συμπροῆγον ἅμα διαλεγόμενοι καὶ παίζοντες
3 ὡς πρὸς συνήθη καὶ νέον. ἐκτροπὴν δέ τινα τῆς ὁδοῦ
d πλαγίαν πρὸς τὸ δεσμωτήριον ἐχούσης, ὡς ἐγένοντο κατ' αὐτὴν βαδίζοντες, ὁ μὲν Ἀμφάρης διὰ τὸ ἄρχειν ἀψάμενος 5
τοῦ Ἄγιδος, ,,ἄγω σε'' εἶπεν ,,ἐπὶ τοὺς ἐφόρους ὦ Ἆγι,
4 λόγον ὑφέξοντα τῶν πεπολιτευμένων''· ὁ δὲ Δαμοχάρης, εὔρωστος ὢν καὶ μέγας, τὸ ἱμάτιον περιβαλὼν περὶ τὸν τράχηλον εἷλκεν. ἄλλων δ' ἐπωθούντων ὄπισθεν ἐκ παρασκευῆς, οὐδενὸς δὲ βοηθοῦντος, ἀλλ' ἐρημίας οὔσης, 10
5 ἐμβάλλουσιν αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον. εὐθὺς δὲ παρῆν ὁ μὲν Λεωνίδας μισθοφόρους ἔχων πολλοὺς καὶ τὸ οἴκημα περιέσχεν ἔξωθεν, οἱ δ' ἔφοροι πρὸς τὸν Ἆγιν εἰσῆλθον, 426 Z¹
καὶ τῶν γερόντων εἰς τὸ οἴκημα μεταπεμψάμενοι τοὺς
e ταὐτὰ βουλομένους, ὡς δὴ κρίσεως αὐτῷ γινομένης, 15
6 ἐκέλευον ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἀπολογεῖσθαι. γελάσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου πρὸς τὴν εἰρωνείαν αὐτῶν, ὁ μὲν Ἀμφάρης οἰμωξόμενον ἐκάλει καὶ δίκην ὑφέξοντα τῆς ἰταμότητος· ἄλλος δέ ⟨τις⟩ τῶν ἐφόρων, οἷον ἐνδιδοὺς τῷ Ἄγιδι καὶ δεικνύων ἀποφυγὴν τῆς αἰτίας, ἠρώτησεν εἰ ταῦτ' 20
7 ἔπραξεν ὑπὸ Λυσάνδρου καὶ Ἀγησιλάου βιασθείς. ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἄγιδος, ὡς βιασθεὶς μὲν ὑπ' οὐδενός, ζηλῶν δὲ καὶ μιμούμενος τὸν Λυκοῦργον ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἔλθοι πολιτείαν, πάλιν ὁ αὐτὸς ἠρώτησεν, εἰ μετανοεῖ τοῖς
8 πεπραγμένοις. φήσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου μὴ μετανοεῖν 124 S
f ἐπὶ τοῖς κάλλιστα βεβουλευμένοις, κἂν τὰ ἔσχατα πεισόμενον αὐτὸν ἴδῃ, θάνατον αὐτοῦ κατεψηφίσαντο, καὶ 26
τοὺς ὑπηρέτας ἐκέλευον ἄγειν εἰς τὴν καλουμένην Δεχάδα· τοῦτο δ' ἐστὶν οἴκημα τῆς εἱρκτῆς ἐν ᾧ θανατοῦσι
9 τοὺς καταδίκους ἀποπνίγοντες. ὁρῶν δὲ τοὺς ὑπηρέτας 30

[GΠ (= PR) L] 6 ἀγώνι σε P || 7 δημοχάρης ante corr. P || 10 δὲ om. G || 13 ἦλθον P || 18 Ἀμφάρης] φάρης G¹ | ὑμωξόμενον ante corr. P || 19 τις add. Gärtner || 20 ταῦτ'] τ² in ras. m. 2, G (habuit fortasse ταῦθ') || 28 ἀπάγειν ΠL | δεχάδα Gᵐ PL: κεκάδα Gᵗ κεκάδα (δ supra) R τὸν καλούμενον Καιάδαν Xy.

ὁ Δαμοχάρης οὐ τολμῶντας ἅψασθαι τοῦ Ἄγιδος, ὁμοίως a. 241
δὲ καὶ τῶν μισθοφόρων τοὺς παρεστῶτας ἀποστρεφο-
μένους καὶ φεύγοντας τὸ ἔργον, ὡς οὐ θεμιτὸν οὐδὲ 804
νενομισμένον βασιλέως σώματι τὰς χεῖρας προσφέρειν,
5 διαπειλησάμενος αὐτοῖς καὶ λοιδορηθεὶς εἷλκεν αὐτὸς
εἰς τὸ οἴκημα τὸν Ἆγιν. ἤδη γὰρ ᾔσθηντο πολλοὶ τὴν 10
σύλληψιν, καὶ θόρυβος ἦν ἐπὶ ταῖς θύραις καὶ φῶτα
πολλά, καὶ παρῆσαν ἥ τε μήτηρ τοῦ Ἄγιδος καὶ ἡ μάμ-
427 Z[1] μη, βοῶσαι καὶ δεόμεναι τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιατῶν
10 λόγου καὶ κρίσεως τυχεῖν ἐν τοῖς πολίταις. διὸ καὶ μά- 11
λιστα κατήπειξαν τὴν ἀναίρεσιν, ὡς ἐξαρπαγησομένου
νυκτὸς ἂν πλείονες ἐπέλθωσιν.

20. Ὁ μὲν οὖν Ἆγις ἐπὶ τὴν στραγγάλην πορευόμενος,
ὡς εἶδέ τινα τῶν ὑπηρετῶν δακρύοντα καὶ περιπαθοῦντα,
15 „παῦσαί με" εἶπεν „ὦ ἄνθρωπε κλαίων· καὶ γὰρ οὕτως b
παρανόμως καὶ ἀδίκως ἀπολλύμενος κρείττων εἰμὶ τῶν
ἀναιρούντων"· καὶ ταῦτ' εἰπὼν παρέδωκε τῷ βρόχῳ
τὸν τράχηλον ἑκουσίως.

Ὁ δ' Ἀμφάρης προελθὼν ἐπὶ τὰς θύρας καὶ τὴν Ἀγη- 2
20 σιστράταν προσπεσοῦσαν αὐτῷ διὰ συνήθειαν καὶ φι-
λίαν ἀναστήσας, οὐδὲν ἔφη περὶ τὸν Ἆγιν ἔσεσθαι βίαιον
οὐδ' ἀνήκεστον· ἐκέλευε δὲ κἀκείνην εἰ βούλοιτο πρὸς τὸν
υἱὸν εἰσελθεῖν. ἐκείνης δὲ καὶ τὴν μητέρα μετ' αὐτῆς 3
παρεῖναι δεομένης, οὐδὲν ἔφη κωλύειν ὁ Ἀμφάρης· καὶ
25 δεξάμενος ἀμφοτέρας καὶ πάλιν κλεῖσαι τὰς θύρας τοῦ c
δεσμωτηρίου κελεύσας, προτέραν μὲν τὴν Ἀρχιδαμίαν
παρέδωκεν, ἤδη σφόδρα πρεσβῦτιν οὖσαν καὶ καταγε-
125 S γηρακυῖαν ἐν ἀξιώματι μεγίστῳ τῶν πολιτίδων· ἀπο-
θανούσης δ' ἐκείνης ἐκέλευσε τὴν Ἀγησιστράταν ἔσω
30 βαδίζειν. ὡς δ' εἰσελθοῦσα τόν θ' υἱὸν ἐθεάσατο χαμαὶ 4
κείμενον καὶ τὴν μητέρα νεκρὰν ἐκ τοῦ βρόχου κρεμαμένην,

[GΠ (= PR) L] 2 καὶ om. L[1] || 8 μήτηρ ἡ τοῦ ΠL || 19 προσ-
ελθὼν GL || 22 ἐκέλευσε ante ras. G | βούλοι G || 26 ἀρχιδαμίαν G[1]:
ἀρχιδάμειαν G[2]Π ἀρχιδάμέιαν L || 28 πολιτικῶν: em. Anon.

a. 241 ἐκείνην μὲν αὐτὴ τοῖς ὑπηρέταις συγκαθεῖλε, καὶ παρεκτείνασα τῷ Ἄγιδι τὸ σῶμα περιέστειλε καὶ κατεκάλυψε·
5 τῷ δ' υἱῷ προσπεσοῦσα καὶ φιλήσασα τὸ πρόσωπον, „ἡ πολλή σε" εἶπεν „ὦ παῖ εὐλάβεια καὶ τὸ πρᾶον καὶ 428 Z[1]
d 6 τὸ φιλάνθρωπον ἀπώλεσε μεθ' ἡμῶν." ὁ δ' Ἀμφάρης ἀπὸ 5 τῆς θύρας ὁρῶν τὰ γινόμενα καὶ τὰς φωνὰς ἀκούων, ἐπεισῆλθε καὶ πρὸς τὴν Ἀγησιστράταν μετ' ὀργῆς εἶπεν· „εἰ τοίνυν" ἔφη „ταὐτὰ ἐδοκίμαζες τῷ υἱῷ, ταὐτὰ καὶ πείσῃ."
7 καὶ ἡ Ἀγησιστράτα πρὸς τὸν βρόχον ἀνισταμένη „μόνον" ἔφη „συνενέγκαι ταῦτα τῇ Σπάρτῃ." 10

21. Τοῦ δὲ πάθους εἰς τὴν πόλιν ἐξαγγελθέντος καὶ τῶν τριῶν σωμάτων ἐκκομιζομένων, οὐκ ἦν ὁ φόβος οὕτω μέγας, ὥστε μὴ καταφανεῖς εἶναι τοὺς πολίτας ἀλγοῦντας μὲν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, μισοῦντας δὲ τὸν Λεωνίδαν καὶ τὸν Ἀμφάρην, μηδὲν δεινότερον μηδ' ἀνοσιώ- 15
e τερον, ἐξ οὗ Δωριεῖς Πελοπόννησον οἰκοῦσιν, οἰομένους
2 ἐν Σπάρτῃ πεπρᾶχθαι. βασιλεῖ γὰρ ὡς ἔοικε Λακεδαιμονίων οὐδ' οἱ πολέμιοι ῥᾳδίως ἐν ταῖς μάχαις ἀπαντῶντες προσέφερον τὰς χεῖρας, ἀλλ' ἀπετρέποντο δεδιότες
3 καὶ σεβόμενοι τὸ ἀξίωμα. διὸ καὶ πολλῶν γεγονότων 20 Λακεδαιμονίοις ἀγώνων πρὸς Ἕλληνας, εἷς μόνος ἀνῃρέθη πρὸ τῶν Φιλιππικῶν δόρατι πληγεὶς περὶ Λεῦκτρα
4 Κλεόμβροτος. Μεσσηνίων δὲ καὶ Θεόπομπον ὑπ' Ἀριστομένους πεσεῖν λεγόντων, οὔ φασι Λακεδαιμόνιοι, πληγῆναι δὲ μόνον· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχει τινὰς ἀμφιλογίας. 25
f 5 ἐν δὲ Λακεδαίμονι πρῶτος Ἆγις βασιλεύων ὑπ' ἐφόρων ἀπέθανε, καλὰ μὲν ἔργα καὶ πρέποντα τῇ Σπάρτῃ 429 Z[1] 126 S προελόμενος, ἡλικίας δὲ γεγονὼς ἐν ᾗ ἁμαρτάνοντες

21 Plut. Ages. 28, 8 Xen. hell. 6, 4, 13 Diod. 15, 55, 5 Paus. 9, 13, 10 || **23** Paus. 4, 6, 4sq.

[G*Π* (= **PR**) **L**] **1** αὐτὴ Ald.: αὕτη || **4** ὦ παῖ εἶπεν *Π* || **5** τὸ om. **L** || **6** γιγνόμενα **R** || **7—8** εἶπεν εἰ τοίνυν ἔφη **GL**: εἶπεν εἰ τοίνυν **P** ἔφη εἰ τοίνυν **R**; aut εἶπεν aut ἔφη fortasse delendum || **10** συνένεγκε **L**[1] || **14** ἀλλ' ἀλγοῦντας **L**[1] | λεωνίδα **L**[1] || **15** ἀμφάρην **G**: ἀμφάρη **RL** ἀμφαρῆ **P** | μηδ'] μηδὲν **R** | ἀνομώτερον **P**[2] || **16** δοριεῖς **G**[1] δωριεῖς εἰς **L** || **23** μεσηνίων **PL**[1] || **26** ὑπὸ ⟨τῶν⟩ ἐφόρων Fuhr || **28** ἡλικίαι: em. Sch. | ἐν ᾗ ⟨μάλισθ'⟩ Cor.

ἄνθρωποι συγγνώμης τυγχάνουσι, μεμφθεὶς δ' ὑπὸ τῶν φίλων δικαιότερον ἢ τῶν ἐχθρῶν, ὅτι καὶ Λεωνίδαν περιέσωσε καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπίστευσεν, ἡμερώτατος καὶ πρᾳότατος γενόμενος.

[Κλεομένης] **22 (1).** Ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ, τὸν μὲν ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον οὐκ ἔφθη συλλαβεῖν ὁ Λεωνίδας εὐθὺς ἐκφυγόντα, τὴν δὲ γυναῖκα παιδίον ἔχουσαν νεογνὸν ἐκ τῆς οἰκίας ἀπαγαγὼν βίᾳ Κλεομένει τῷ υἱῷ συνῴκισεν, οὐ πάνυ γάμων ὥραν ἔχοντι, τὴν δ' ἄνθρωπον ἄλλῳ δοθῆναι μὴ βουλόμενος. ἦν γὰρ οὐσίας τε μεγάλης ἐπίκληρος ἡ Ἀγιᾶτις Γυλίππου τοῦ πατρός, ὥρᾳ τε καὶ κάλλει πολὺ τῶν Ἑλληνίδων διαφέρουσα καὶ τὸν τρόπον ἐπιεικής. διὸ πολλὰ μὲν ἐποίησεν ὥς φασι μὴ βιασθῆναι δεομένη, συνελθοῦσα δ' εἰς ταὐτὸ τῷ Κλεομένει, τὸν μὲν Λεωνίδαν ἐμίσει, περὶ δ' αὐτὸν τὸν νεανίσκον ἦν ἀγαθὴ γυνὴ καὶ φιλόστοργος, ἐρωτικῶς ἅμα τῷ λαβεῖν πρὸς αὐτὴν διατεθέντα καί τινα τρόπον συμπαθοῦντα τῇ πρὸς τὸν Ἆγιν εὐνοίᾳ καὶ μνήμῃ τῆς γυναικός, ὥστε καὶ πυνθάνεσθαι πολλάκις περὶ τῶν γεγονότων καὶ προσέχειν ἐπιμελῶς διηγουμένης ἐκείνης ἣν ὁ Ἆγις ἔσχε διάνοιαν καὶ προαίρεσιν.

Ἦν δὲ καὶ φιλότιμος μὲν καὶ μεγαλόφρων ὁ Κλεομένης καὶ πρὸς ἐγκράτειαν καὶ ἀφέλειαν οὐχ ἧττον τοῦ Ἄγιδος εὖ πεφυκώς, τὸ δ' εὐλαβὲς ἄγαν ἐκεῖνο καὶ πρᾷον οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ κέντρον τι θυμοῦ τῇ φύσει προσέκειτο καὶ μετὰ σφοδρότητος ὁρμὴ πρὸς τὸ φαινόμενον ἀεὶ καλόν. ἐφαίνετο δὲ κάλλιστον μὲν αὐτῷ κρατεῖν ἑκόντων, καλὸν δὲ καὶ μὴ πειθομένων περιεῖναι, πρὸς τὸ βέλτιον ἐκβιαζόμενον.

[GΠ (= PR) L] 1 ἂν post μεμφθεὶς δ' inser. Cor., post δικαιότερον (2) Madvig || 5 Cleomenis vitam Agidi sine interstitio subiungunt codd., titulum Κλεομένης inseruerunt editt. || 7 ἔχουσα G¹ || 8 ἀγαγὼν L || 10 τε om. L || 11 Ἀγιᾶτις Sch.: ἀγιάτις G²ΠL ἄγις τῆς videtur habuisse G¹ || 12 τὸν om. L¹ || 13 δεομένην L¹ || 17 συμπαθοῦντα (sic G¹ habuit) corr. in συντεθέντα G² || 24 ἐκεῖνο GP: ἐκείνωι R¹L¹ ἐκείνου R²L² || 25 καὶ om. L¹ || 28 καὶ om. L

23 (2). *Οὐκ ἤρεσκε μὲν οὖν αὐτῷ τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἀπραγμοσύνῃ καὶ ἡδονῇ κατακεκηλημένων τῶν πολιτῶν, καὶ τοῦ βασιλέως πάντα τὰ πράγματα χαίρειν ἐῶντος, εἰ μηδεὶς αὐτὸν ἐνοχλοίη σχολάζειν ἐν ἀφθόνοις καὶ τρυφᾶν βουλόμενον, ἀμελουμένων δὲ τῶν κοινῶν, κατ' ἰδίαν* 5 *ἑκάστου πρὸς αὐτὸν ἕλκοντος τὸ κερδαλέον· ἀσκήσεως δὲ καὶ σωφροσύνης νέων καὶ καρτερίας καὶ ἰσότητος οὐδ' ἀσφαλὲς ἦν, ⟨διὰ⟩ τοῦτο τῶν περὶ Ἆγιν ἀπολωλότων,* 2 *μνημονεύειν. λέγεται δὲ καὶ λόγων φιλοσόφων τὸν* d *Κλεομένη μετασχεῖν ἔτι μειράκιον ὄντα, Σφαίρου τοῦ* 10 *Βορυσθενίτου* (SVF I 140) *παραβάλλοντος εἰς τὴν Λακεδαίμονα καὶ περὶ τοὺς νέους καὶ τοὺς ἐφήβους οὐκ* 3 *ἀμελῶς διατρίβοντος. ὁ δὲ Σφαῖρος ἐν τοῖς πρώτοις ἐγεγόνει τῶν Ζήνωνος τοῦ Κιτιέως μαθητῶν, καὶ τοῦ Κλεομένους ἔοικεν ἀγαπῆσαί τε τῆς φύσεως τὸ ἀνδρῶ-* 15 4 *δες καὶ προσεκκαῦσαι τὴν φιλοτιμίαν. Λεωνίδαν μὲν γὰρ τὸν παλαιὸν λέγουσιν ἐπερωτηθέντα, ποῖός τις αὐτῷ φαίνεται ποιητὴς γεγονέναι Τυρταῖος, εἰπεῖν· ,,ἀγαθὸς* 5 *νέων ψυχὰς κακκανῆν.'' ἐμπιπλάμενοι γὰρ ὑπὸ τῶν* 431 Z[1] *ποιημάτων ἐνθουσιασμοῦ παρὰ τὰς μάχας ἠφείδουν* 20 e 6 *ἑαυτῶν. ὁ δὲ Στωϊκὸς λόγος ἔχει τι πρὸς τὰς μεγάλας φύσεις καὶ ὀξείας ἐπισφαλὲς καὶ παράβολον, βαθεῖ δὲ καὶ πρᾴῳ κεραννύμενος ἤθει μάλιστ' εἰς τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν ἐπιδίδωσιν.*

9 Diog. L. 7, 178 || **16** mor. 235f. 959b Athen. 14, 630f

[**G***Π* (= **PR**) **L**] **2** *κατακεκλημένων* **P** || **5** *ἰδίαν* Steph.: *οἰκίαν* **L** || **8** *διὰ* add. Zie. | *τοῦτο* **L**: *τούτωι* **G***Π* *τούτων* vulg. ex Anon. qui *τούτων τοὺς περὶ τὸν Ἆγιν* | *περὶ Ἆγιν* om. **L**[1] || **10** *κλεομένη* **L**: *κλεομένην* **G***Π*, cf. p. 303, 3. 354, 16. 376, 7. 377, 3. 378, 12. 379, 21. 385, 12. 387, 22. 24. 389, 21. 392, 1. 6. 7. 393, 13. 394, 12. 396, 8. 398, 11. 402, 5. 407, 11. 408, 3. 409, 18. 410, 4. 17. 28. 412, 17. 413, 1. 414, 30 | *κατασχεῖν* **L**[1] || **11** *βαρυσθενίτου* **L**[1] | *παραβαλόντος* Rei. || **15–16** *ἔοικε τῆς φύσεως τὸ ἀνδρ. ἀγαπῆσαί τε καί*: trp. Fuhr (*τῆς τε φύσ.* **R** *τῆς φύσ. τε*, deinde *καὶ ἀγ.* **P**) || **19** *κακκανην* (sine acc.) **G**[1] *κακκανήν* **G**[2] **L**[t] *κακκανλῆν* **P** **L**[m] *κακκανῆν* videtur habuisse **R**[1], quod ita mutavit **R**[2] ut nunc potissimum *αἰκάλειν* (supra *εβ*) legatur *κακκονῆν* Herw. || **24** *ἀποδίδωσιν* ante corr. **L**

24 (3). Ἐπεὶ δὲ τελευτήσαντος τοῦ Λεωνίδου τὴν βα- a. 235
σιλείαν παρέλαβε καὶ τοὺς πολίτας τότε δὴ παντάπασιν
128 S ἐκλελυμένους ἑώρα, τῶν μὲν πλουσίων καθ' ἡδονὰς ἰδίας
καὶ πλεονεξίας παρορώντων τὰ κοινά, τῶν δὲ πολλῶν
5 διὰ τὸ πράττειν κακῶς περὶ τὰ οἰκεῖα καὶ πρὸς τὸν
πόλεμον ἀπροθύμων καὶ πρὸς τὴν ἀγωγὴν ἀφιλοτίμων
γεγονότων, αὐτοῦ δ' ὄνομα βασιλεύοντος ἦν μόνον, ἡ δ'
ἀρχὴ πᾶσα τῶν ἐφόρων, εὐθὺς μὲν εἰς νοῦν ἔθετο τὰ 2 f
παρόντα μεθιστάναι καὶ κινεῖν, ὄντος δ' αὐτῷ φίλου
10 Ξενάρους, ἐραστοῦ γεγονότος — τοῦτο δ' ἐμπνεῖσθαι
Λακεδαιμόνιοι καλοῦσιν —, ἀπεπειρᾶτο τούτου, διαπυν-
θανόμενος τὸν Ἆγιν ὁποῖος γένοιτο βασιλεὺς καὶ τίνι
τρόπῳ καὶ μετὰ τίνων ἐπὶ ταύτην ἔλθοι τὴν ὁδόν. ὁ δὲ 3
Ξενάρης τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἀηδῶς ἐμέμνητο τῶν πραγ-
15 μάτων ἐκείνων, ὡς ἐπράχθη καθ' ἕκαστα μυθολογῶν 806
καὶ διηγούμενος· ὡς δ' ἦν καταφανὴς [αὐτῷ] ὁ Κλεο- 4
μένης ἐμπαθέστερον προσέχων καὶ κινούμενος ὑπερ-
φυῶς πρὸς τὴν καινοτομίαν τοῦ Ἄγιδος καὶ ταὐτὰ πολ-
λάκις ἀκούειν βουλόμενος, ἐπέπληξεν αὐτῷ πρὸς ὀργὴν
20 ὁ Ξενάρης ὡς οὐχ ὑγιαίνοντι, καὶ τέλος ἀπέστη τοῦ δια-
432 Z[1] λέγεσθαι καὶ φοιτᾶν πρὸς αὐτόν· οὐδενὶ μέντοι τὴν αἰτίαν
ἔφρασε τῆς διαφορᾶς, ἀλλ' αὐτὸν ἔφη γινώσκειν ἐκεῖνον.
οὕτω δὲ τοῦ Ξενάρους ἀντικρούσαντος, ὁ Κλεομένης καὶ 5
τοὺς ἄλλους ὁμοίως ἔχειν ἡγούμενος, αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ
25 συνετίθει τὴν πρᾶξιν. οἰόμενος δ' ἂν ἐν πολέμῳ μᾶλλον 6
ἢ κατ' εἰρήνην μεταστῆσαι τὰ παρόντα, συνέκρουσε πρὸς b
τοὺς Ἀχαιοὺς τὴν πόλιν, αὐτοὺς διδόντας ἐγκλημάτων
προφάσεις. ὁ γὰρ Ἄρατος ἰσχύων μέγιστον ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς 7
ἐβούλετο μὲν ἐξ ἀρχῆς εἰς μίαν σύνταξιν ἀγαγεῖν Πελο-
30 ποννησίους, καὶ τοῦτο τῶν πολλῶν στρατηγιῶν αὐτῷ καὶ
τῆς μακρᾶς πολιτείας ἦν τέλος, ἡγουμένῳ μόνως ἂν οὕτως
ἀνεπιχειρήτους ἔσεσθαι τοῖς ἐκτὸς πολεμίοις. ἐπεὶ δὲ 8
τῶν ἄλλων σχεδὸν ἁπάντων αὐτῷ προσγεγονότων ἀπελεί-

33 cf. Polyb. 2, 46, 2

[GΠ (= PR) L] 9 αὐτοῦ L || 16 αὐτῷ del. cum L editt. || 24 ἔχειν ὁμοίως L || 29 ⟨συν⟩αγαγεῖν Zie.

πoντο Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἠλεῖοι καὶ ὅσοι Λακεδαιμονίοις Ἀρκάδων προσεῖχον, ἅμα τῷ τὸν Λεωνίδαν ἀποθανεῖν 129 S
παρηνώχλει τοῖς Ἀρκάσι καὶ περιέκοπτεν αὐτῶν μάλιστα
c *τοὺς τοῖς Ἀχαιοῖς ὁμοροῦντας, ἀποπειρώμενος τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοῦ Κλεομένους ὡς νέου καὶ ἀπείρου* 5
καταφρονῶν.

a. 229 **25 (4).** *Ἐκ τούτου Κλεομένη πρῶτον οἱ ἔφοροι πέμπουσι καταληψόμενον τὸ περὶ τὴν Βέλβιναν Ἀθήναιον· ἐμβολὴ δὲ τῆς Λακωνικῆς τὸ χωρίον ἐστί, καὶ τότε πρὸς*
2 *τοὺς Μεγαλοπολίτας ἦν ἐπίδικον. καταλαβόντος δὲ τοῦτο* 10
καὶ τειχίσαντος τοῦ Κλεομένους, ὁ Ἄρατος οὐθὲν ἐγκαλέσας, ἀλλὰ νυκτὸς ἐκστρατεύσας ἐπεχείρησε Τεγεάταις καὶ 433 Z¹
3 *Ὀρχομενίοις. τῶν δὲ προδοτῶν ἀποδειλιασάντων, ὁ μὲν Ἄρατος ἀνεχώρησε λεληθέναι νομίζων, ὁ δὲ Κλεομένης εἰρωνείᾳ χρώμενος ἔγραψε πρὸς αὐτόν, ὡς δὴ παρὰ φίλου* 15
d 4 *πυνθανόμενος, ποῦ τῆς νυκτὸς ἐξέλθοι. τοῦ δ' ἀντιγράψαντος ὡς ἐκεῖνον Βέλβιναν μέλλειν τειχίζειν ἀκούσας καταβαίη τοῦτο κωλύσων, πάλιν ὁ Κλεομένης ἐπιστείλας τοῦτο μὲν οὕτως ἔχειν ἔφη πεπεῖσθαι· „τοὺς δὲ φανοὺς καὶ τὰς κλίμακας" εἶπεν „εἰ μή τί σοι διαφέρει, γράψον ἡμῖν* 20
5 *ἐπὶ τί σοι παρηκολούθουν." τοῦ δ' Ἀράτου πρὸς τὸ σκῶμμα γελάσαντος καὶ πυνθανομένου, ποῖός τις ὁ νεανίσκος εἴη, Δαμοκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος φυγάς „εἴ τι πράττεις" ἔφη „πρὸς Λακεδαιμονίους, ὥρα σοι ταχύνειν*
6 *πρὸ τοῦ κέντρα φῦσαι τοῦτον τὸν νεοσσόν." ἐκ τούτου* 25
a. 228 *Κλεομένει μεθ' ἱππέων ὀλίγων καὶ πεζῶν τριακοσίων*
e *ἐν Ἀρκαδίᾳ στρατοπεδευομένῳ προσέταξαν ἀναχωρεῖν οἱ*

7 Polyb. 2, 46, 5

[**G***Π* (= **PR**) **L**] **4** *τοῖς τοὺς* ***Π***¹ | *ὁμορροῦντας* **G**¹ || **6** *καταφρονῶν* habuerat **P**¹, superscripsit *καταγελῶσιν*, deinde iterum *καταφρονῶν* restituit **P**² || **7** *κλεομένη* **GPR**¹: *κλεομένην* **R**² *κλεομένει* **L**¹ *κλεομένης* **L**² || **8** *καταληψόμενοι* **R**¹**L**¹ | *Βέλβιναν* Cor.: *βελβίναν* **GR** *βελβί+ναν, β*¹ in ras., **P** *βελβῖναν* **L** || **10** *δὲ* bis **G** || **16** *ποῦ*] *ποῖ* Cor. || **17** *βελβίναν* **G*Π*** *βελβῖναν* **L** | *μέλλει* **PR**¹ || **18** *ἀποστείλας*: em. Sch. || **21** *παρηκολούθησαν* **P** || **23** *δημοκράτης* ***Π*L** || **24** *τυγχάνειν* **L**¹ || **27** *προσέταξεν* **L**¹

ἔφοροι, φοβούμενοι τὸν πόλεμον. ἐπεὶ δ' ἀναχωρήσαντος 7
αὐτοῦ Καφύας ἔλαβεν ὁ Ἄρατος, αὖθις ἐξέπεμπον τὸν
Κλεομένη. λαβόντος δ' αὐτοῦ Μεθύδριον καὶ τὴν Ἀργο- 8
λικὴν καταδραμόντος, ἐξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ δισμυρίοις
130 S 5 πεζοῖς καὶ χιλίοις ἱππεῦσιν Ἀριστομάχου στρατηγοῦντος.
ἀπαντήσαντος δὲ περὶ Παλλάντιον Κλεομένους καὶ 9
βουλομένου μάχεσθαι, φοβηθεὶς τὴν τόλμαν ὁ Ἄρατος
οὐκ εἴασε διακινδυνεῦσαι τὸν στρατηγόν, ἀλλ' ἀπῆλθε,
λοιδορούμενος μὲν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν, χλευαζόμενος δὲ καὶ
10 καταφρονούμενος ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, οὐδὲ πεντα- f
κισχιλίων τὸ πλῆθος ὄντων. μέγας οὖν τῷ φρονήματι γεγο- 10
434 Z[1] νὼς ὁ Κλεομένης ἐθρασύνετο πρὸς τοὺς πολίτας, καὶ
τῶν παλαιῶν τινος αὐτοὺς ἀνεμίμνῃσκε βασιλέως εἰ-
πόντος ὅτι μάτην Λακεδαιμόνιοι πυνθάνονται περὶ τῶν
15 πολεμίων, οὐ πόσοι εἰσίν, ἀλλὰ ποῦ εἰσιν.

26 (5). Ἐπεὶ δὲ τοῖς Ἠλείοις πολεμουμένοις ὑπὸ τῶν a. 227
Ἀχαιῶν βοηθήσας, καὶ περὶ τὸ Λύκαιον ἀπιοῦσιν ἤδη τοῖς
Ἀχαιοῖς ἐπιβαλών, ἅπαν μὲν ἐτρέψατο καὶ διεπτόη- 807
σεν αὐτῶν τὸ στράτευμα, συχνοὺς δ' ἀνεῖλε καὶ ζῶντας
20 ἔλαβεν, ὥστε καὶ περὶ Ἀράτου φήμην ἐκπεσεῖν εἰς τοὺς
Ἕλληνας ὡς τεθνηκότος, ὁ μὲν Ἄρατος ἄριστα τῷ καιρῷ
χρησάμενος ἐκ τῆς τροπῆς ἐκείνης εὐθὺς ἐπὶ Μαντί-
νειαν ἦλθε καὶ μηδενὸς ἂν προσδοκήσαντος εἷλε τὴν
πόλιν καὶ κατέσχε, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων παντάπασι 2
25 ταῖς γνώμαις ἀναπεσόντων καὶ τῷ Κλεομένει πρὸς τὰς
στρατείας ἐνισταμένων, ὥρμησε μεταπέμπεσθαι τὸν

3 Plut. Arat. 35, 6sq. || 13 mor. 190c. 215d Stob. flor. 7, 48 || 16 Plut. Arat. 36, 1—3 Polyb. 2, 51, 3. 55, 2. 57, 1sq. || 26 Polyb. 5, 37. 8, 35, 3 cf. Paus. 2, 9, 1

[GΠ (= PR) L] 3 κλεομένην R[2] L || 6 παλάντιον RL || 13 αὐτοὺς τινὸς L | βασιλέως G et ante ras. L: βασιλέων Π et e ras. L || 13—14 εἰπόντος οὐ μάτην ὅτι Steph. μάτην del. et v. 8 post ἀπῆλθε inser. Ri. ⟨οὐ⟩ μάτην . . . [οὐ] πόσοι Ha. || 17 λύκειον L || 18 διεπτοίησεν L || 21 μὲν οὖν ΠL[1] || 23 πρ̊ + + δοκήσαντος G[2] ut et G[1] προσδοκήσαντος habuisse videatur

a. 227 Ἄγιδος ἀδελφὸν Ἀρχίδαμον ἐκ Μεσσήνης, ᾧ ⟨συμ⟩βασι-
b λεύειν ἀπὸ τῆς ἑτέρας οἰκίας ἦν προσῆκον, οἰόμενος ἀμ-
βλυτέραν τὴν τῶν ἐφόρων ἀρχὴν ἔσεσθαι τῆς βασιλείας
3 ἰσορρόπου καὶ ὁλοκλήρου γενομένης. οἱ δ' ἀνῃρηκότες
πρότερον τὸν Ἆγιν αἰσθόμενοι τοῦτο, καὶ φοβηθέντες μὴ 5
δίκην δῶσι τοῦ Ἀρχιδάμου κατελθόντος, ἐδέξαντο μὲν
αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν παραγενόμενον κρύφα καὶ συγκατ-
ῆγον, εὐθὺς δ' ἀπέκτειναν, εἴτ' ἄκοντος τοῦ Κλεομέ-
νους ὡς οἴεται Φύλαρχος (FGrH 81F 51), εἴτε πει- 9
σθέντος ὑπὸ τῶν φίλων καὶ προεμένου τὸν ἄνθρωπον 435 Z[1]
4 αὐτοῖς. τῆς γὰρ αἰτίας τὸ πλεῖστον ἐπ' ἐκείνους ἦλθε, 131 S
βεβιάσθαι τὸν Κλεομένη δοκοῦντας.

27 (6). Οὐ μὴν ἀλλὰ κινεῖν εὐθὺς ἐγνωκὼς τὰ κατὰ
c τὴν πόλιν, ἔπεισε τοὺς ἐφόρους χρήμασιν ὅπως αὐτῷ
2 ψηφίσωνται στρατείαν. ἐθεράπευσε δὲ καὶ τῶν ἄλλων 15
συχνοὺς διὰ τῆς μητρὸς Κρατησικλείας, ἀφειδῶς συγχο-
ρηγούσης καὶ συμφιλοτιμουμένης· ἥ γε καὶ γάμου μὴ
δεομένη λέγεται διὰ τὸν υἱὸν ἄνδρα λαβεῖν πρωτεύοντα
3 δόξῃ καὶ δυνάμει τῶν πολιτῶν. ἐξαγαγὼν δὲ τὴν στρα-
τιάν, καταλαμβάνει τῆς Μεγαλοπολίτιδος χωρίον Λεῦ- 20
κτρα· καὶ γενομένης πρὸς αὐτὸν ὀξείας τῶν Ἀχαιῶν
βοηθείας Ἀράτου στρατηγοῦντος, ὑπὸ τὴν πόλιν αὐτὴν
παραταξάμενος ἡττήθη μέρει τινὶ τοῦ στρατεύματος.
d 4 ἐπεὶ δὲ χαράδραν τινὰ βαθεῖαν οὐκ εἴασε διαβῆναι τοὺς
Ἀχαιοὺς ὁ Ἄρατος, ἀλλ' ἐπέστησε τὴν δίωξιν, ἀγανακτῶν 25
δὲ Λυδιάδας ὁ Μεγαλοπολίτης συνεξώρμησε τοὺς περὶ
αὐτὸν ἱππεῖς καὶ διώκων εἰς χωρίον ἀμπέλων καὶ τάφρων
καὶ τειχῶν μεστὸν ἐνσείσας καὶ διασπασθεὶς περὶ ταῦτα
κακῶς ἀπήλλαττε, κατιδὼν ὁ Κλεομένης ἀνῆκε τοὺς
Ταραντίνους καὶ τοὺς Κρῆτας ἐπ' αὐτόν, ὑφ' ὧν ὁ Λυδιά- 30

19 Plut. Arat. 36, 4—37, 4 Polyb. 2, 51, 3 Paus. 8, 27, 15

[GΠ (= PR) L] 1 μεσήνης P | συμβασιλεύειν Fuhr cl. p. 462, 9: βασιλεύειν || 2 ἀμβλύτερον Π || 12 κλεομένην GΠ || 16 συγχωρούσης L[1] || 17 καὶ φιλοτιμουμένης L | μὴ supra add. P || 19 στρατιὰν G[1]: στρατείαν G[2]ΠL

δας ἀμυνόμενος εὐρώστως ἔπεσε. πρὸς τοῦτο θαρρήσαντες a. 227 5
οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ βοῆς ἐνέβαλον τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ
τροπὴν ὅλου τοῦ στρατεύματος ἐποίησαν. ἀποθανόντων δὲ 6
συχνῶν, τοὺς μὲν ἄλλους ὑποσπόνδους ὁ Κλεομένης ἀπ- e
436 Z[1] έδωκε, τὸν δὲ Λυδιάδα νεκρὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν κελεύ-
5 σας, κοσμήσας πορφυρίδι καὶ στέφανον ἐπιθεὶς πρὸς τὰς
πύλας τῶν Μεγαλοπολιτῶν ἀπέστειλεν. οὗτος ἦν Λυδιάδας 7
ὁ καταθέμενος τὴν τυραννίδα καὶ τοῖς πολίταις ἀποδοὺς
τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πόλιν προσκομίσας Ἀχαιοῖς.
10 **28 (7).** Ἐκ τούτου Κλεομένης μέγα φρονῶν ἤδη καὶ
πεπεισμένος, ἂν ὡς βούλεται τοῖς πράγμασι χρώμενος
132 S πολεμῇ πρὸς τοὺς Ἀχαιούς, ῥᾳδίως ἐπικρατήσειν, ἐδί-
δασκε τὸν τῆς μητρὸς ἄνδρα Μεγιστόνουν, ὡς χρὴ τῶν
ἐφόρων ἀπαλλαγέντας εἰς μέσον θεῖναι τὰ κτήματα τοῖς
15 πολίταις καὶ τὴν Σπάρτην ἴσην γενομένην ἐγείρειν καὶ
προάγειν ἐπὶ τὴν τῆς Ἑλλάδος ἡγεμονίαν. πεισθέντος 2 f
δ' ἐκείνου, δύο τῶν ἄλλων φίλων ἢ τρεῖς προσέλαβε.
συνέβη δὲ περὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας καὶ τῶν ἐφόρων ἕνα 3
κοιμώμενον ἐν Πασιφάας ὄναρ ἰδεῖν θαυμαστόν· ἐδό-
20 κει γάρ, ἐν ᾧ τόπῳ τοῖς ἐφόροις ⟨ἔθος⟩ ἐστὶ καθεζομέ-
νοις χρηματίζειν, ἕνα δίφρον κεῖσθαι, τοὺς δὲ τέτταρας
ἀνῃρῆσθαι, καὶ θαυμάζοντος αὐτοῦ φωνὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ
γενέσθαι, φράζουσαν ὡς τοῦτο τῇ Σπάρτῃ λῷόν ἐστι.
ταύτην τὴν ὄψιν διηγουμένου τοῦ ἐφόρου πρὸς τὸν 4
25 Κλεομένη, τὸ μὲν πρῶτον διεταράχθη, καθ' ὑποψίαν 808
τινὰ πειράζεσθαι δοκῶν, ὡς δ' ἐπείσθη μὴ ψεύδεσθαι
τὸν διηγούμενον, ἐθάρρησε. καὶ λαβὼν ὅσους ὑπώπτευε 5
μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐναντιώσεσθαι πρὸς τὴν πρᾶξιν,
Ἡραίαν καὶ Ἀσέαν [τὰς] πόλεις ταττομένας ὑπὸ τοῖς

7 Plut. Arat. 30 Polyb. 2, 44, 5

[GΠ (= PR) L] 1—2 οἱ λακεδαιμόνιοι θαρρήσαντες L ‖ 5 Λυδιάδα Schoemann Blaß: λυδιάδαν PR[1]L λυδιάδην G λυδιάδου R[2] ‖ 10 ἐκ τοῦ L[1] ‖ 17 φίλους L[1] ‖ 19 πασιφάαι G ‖ 20 ἔθος add. Rei. ‖ 21 χρηματίζειν, μα in ras. m. 2, G ‖ 23 τοῦτο μὴ τῆι, sed μὴ lineolis del., P ‖ 25 κλεομένην codd. ‖ 27 ὑπώπτευσε ΠL ‖ 29 ἀλσαίαν: em. Wil. Ἀλέαν Xy. ¦ τὰς del. Zie. (post [τὰς πόλεις] Cob.)

a. 227 Ἀχαιοῖς εἷλε, καὶ σῖτον εἰσήγαγεν Ὀρχομενίοις, καὶ Μαντινείᾳ παρεστρατοπέδευσε, καὶ ὅλως ἄνω καὶ κάτω 437 Z[1] μακραῖς πορείαις ἀποτρύσας τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀπέλιπεν αὐτῶν δεηθέντων τοὺς πολλοὺς ἐν Ἀρκαδίᾳ, τοὺς δὲ μισθοφόρους ἔχων αὐτὸς ἐπὶ τὴν Σπάρτην ἐχώρει. 5
6 καὶ καθ' ὁδὸν οἷς ἐπίστευε μάλιστα καλῶς πρὸς αὐτὸν
b ἔχειν ἀνεκοινοῦτο τὴν γνώμην, καὶ προήει σχέδην, ὡς περὶ τὸ δεῖπνον οὖσι τοῖς ἐφόροις ἐπιπέσοι.

29 (8). Γενόμενος δὲ τῆς πόλεως ἐγγύς, Εὐρυκλείδαν μὲν εἰς τὸ τῶν ἐφόρων συσσίτιον ἀπέστειλεν ὥς τινα παρ' 10 αὐτοῦ λόγον ἀπὸ στρατιᾶς κομίζοντα, Θηρυκίων δὲ καὶ Φοῖβις, [καὶ] δύο τῶν συντρόφων τοῦ Κλεομένους, οὓς μόθακας καλοῦσιν, ἐπηκολούθουν στρατιώτας ὀλίγους
2 ἔχοντες. ἔτι δὲ τοῦ Εὐρυκλείδα διαλεγομένου τοῖς ἐφόροις, 133 S ἐπιδραμόντες ἐσπασμέναις ταῖς μαχαίραις ἔπαιον αὐτούς. 15
3 ὁ μὲν οὖν πρῶτος Ἀγύλαιος ὡς ἐπλήγη πεσὼν καὶ τεθνάναι δόξας, ἀτρέμα συναγαγὼν καὶ παρέλκων ἑαυτὸν
c ἐκ τοῦ οἰκήματος ἔλαθεν εἴς τι δωμάτιον εἰσερπύσας μικρόν, ὃ Φόβου μὲν ἦν ἱερόν, ἄλλως δὲ κεκλεισμένον ἀεὶ τότ' [δὲ] ἐκ τύχης ἀνεῳγμένον ἐτύγχανεν. εἰς τοῦ- 20
4 το συνεισενεγκὼν ἑαυτὸν ἀπέκλεισε τὸ θύριον. οἱ δὲ τέσσαρες ἀνῃρέθησαν καὶ τῶν ἐπιβοηθούντων αὐτοῖς ⟨οὐ⟩ πλείονες ἢ δέκα. τοὺς γὰρ ἡσυχίαν ἄγοντας οὐκ ἔκτεινον, οὐδὲ τοὺς ἀπιόντας ἐκ τῆς πόλεως ἐκώλυον. ἐφείσαντο δὲ καὶ τοῦ Ἀγυλαίου μεθ' ἡμέραν ἐκ τοῦ 25 ἱεροῦ προελθόντος.

30 (9). Ἔστι δὲ Λακεδαιμονίοις οὐ Φόβου μόνον, ἀλλὰ 438 Z[1] καὶ Θανάτου καὶ Γέλωτος καὶ τοιούτων ἄλλων παθημά-

28 Plut. Lyc. 25, 4 Paus. 3, 18, 1. 20, 10

[G*Π* (= PR) L] **3** ἀποτρύνας P | ἀπέλειπεν G[1] || **6** γρ οὓς L[2] mg. | ἐπίστευε (σ supra) L || **7** σχεδὸν GL || **11** στρατιᾶς G: στρατείας *Π*L | θηρικίων: em. Br. || **12** καὶ del. Madvig || **13** μόθακας Valckenaer: σαμοθρᾶ(ι)κας codd. (-θράκας L[1]) || **14** εὐρυκλείδου G || **16** ἀγυλλαῖος G[1] Ἀγησίλαος Steph. et v. 25 || **18** τι] τὸ P || **19** κεκλειμένον *Π* || **20** δὲ del. Cor. || **21** συνενεγκὼν *Π*L || **23** οὐ add. Schoemann || **24** ἔκτειναν L || **25** ἀγυλλαίου G[1]*Π*

a. 227
των ἱερά. τιμῶσι δὲ τὸν Φόβον οὐχ ὥσπερ οὓς ἀπο- 2
τρέπονται δαίμονας ἡγούμενοι βλαβερόν, ἀλλὰ τὴν πο- d
λιτείαν μάλιστα συνέχεσθαι φόβῳ νομίζοντες. διὸ καὶ 3
προεκήρυττον οἱ ἔφοροι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσ-
5 ιόντες, ὡς Ἀριστοτέλης (fr. 539 R.) φησί, κείρεσθαι τὸν
μύστακα καὶ προσέχειν τοῖς νόμοις, ἵνα μὴ χαλεποὶ ὦσιν
αὐτοῖς, τὸ τοῦ μύστακος οἶμαι προτείνοντες, ὅπως καὶ
περὶ τὰ μικρότατα τοὺς νέους πειθαρχεῖν ἐθίζωσι. καὶ 4
τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον
10 ψόγου καὶ δέος ἀδοξίας οἱ παλαιοὶ νομίζειν. οἱ γὰρ δειλό- 5
τατοι πρὸς τοὺς νόμους θαρραλεώτατοι πρὸς τοὺς πολε-
μίους εἰσί, καὶ τὸ παθεῖν ἥκιστα δεδίασιν οἱ μάλιστα
φοβούμενοι τὸ κακῶς ἀκοῦσαι. διὸ καὶ καλῶς ὁ εἰπὼν 6 e
(EGF p. 30 Kinkel)·

15 ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς·

καὶ Ὅμηρος (Il. 3, 172)·

αἰδοῖός τέ μοί ἐσσι φίλε ἑκυρὲ δεινός τε·

καί (Il. 4, 431)

134 S σιγῇ δειδιότες σημάντορας.

20 τὸ γὰρ αἰσχύνεσθαι μάλιστα συμβαίνει πρὸς οὓς καὶ 7
τὸ δεδοικέναι τοῖς πολλοῖς. διὸ καὶ παρὰ τὸ τῶν ἐφόρων
συσσίτιον τὸν Φόβον ἵδρυνται Λακεδαιμόνιοι, μοναρχίας
ἐγγυτάτω κατασκευασάμενοι τὸ ἀρχεῖον.

439 Z[1] **31 (10).** Ὁ δ' οὖν Κλεομένης ἡμέρας γενομένης προ-
25 έγραψεν ὀγδοήκοντα τῶν πολιτῶν, οὓς ἔδει μεταστῆναι,

3 mor. 550b Procl. in Hes. op. 724 sq. || Cap. 31. 32 Plut. Arat. 38, 4 Polyb. 2, 47, 3. 4, 81, 14 Paus. 2, 9, 1

[GΠ (= PR) L] 4 τοῖς] ταῖς P || 10 δέους G || 11 θαρραλεώτεροι G || 13 φοβούμενοι πρὸς τὸ, πρὸς lineolis del., P | καλῶς LG[2]R[2]: καλὸς G[1]P (R[1] quid habuerit, perspicere non potui, scilicet non καλός) || 15 γὰρ om. L[1] || 19 δεδιότες G || 22 τὸν φόβον ἵδρυνται λακεδαιμόνιοι G: ἱδρύσαντο τὸν φόβον ἐν λακεδαίμονι ΠL

a. 227 καὶ τοὺς δίφρους ἀνεῖλε τῶν ἐφόρων πλὴν ἑνός, ἐν ᾧ
2 καθήμενος ἔμελλεν αὐτὸς χρηματίζειν. ἐκκλησίαν δὲ
f ποιήσας ἀπελογεῖτο περὶ τῶν πεπραγμένων. ἔφη γὰρ
ὑπὸ τοῦ Λυκούργου τοῖς βασιλεῦσι συμμειχθῆναι τοὺς
γέροντας, καὶ πολὺν χρόνον οὕτω διοικεῖσθαι τὴν πόλιν, 5
3 οὐδὲν ἑτέρας ἀρχῆς δεομένην· ὕστερον δὲ τοῦ πρὸς
Μεσσηνίους πολέμου μακροῦ γενομένου, τοὺς βασιλεῖς
διὰ τὰς στρατείας ἀσχόλους ὄντας αὐτοὺς πρὸς τὸ κρί-
νειν αἱρεῖσθαί τινας ἐκ τῶν φίλων καὶ ἀπολείπειν τοῖς
809 4 πολίταις ἀνθ' ἑαυτῶν, ἐφόρους προσαγορευθέντας· καὶ 10
διατελεῖν γε τούτους τὸ πρῶτον ὑπηρέτας τῶν βασι-
λέων ὄντας, εἶτα κατὰ μικρὸν εἰς ἑαυτοὺς τὴν ἐξουσίαν
ἐπιστρέφοντας, [καὶ] οὕτως λαθεῖν ἴδιον ἀρχεῖον κατα-
5 σκευασαμένους. σημεῖον δὲ τούτου τὸ μέχρι νῦν μεταπεμπο-
μένων τὸν βασιλέα τῶν ἐφόρων τὸ πρῶτον ἀντιλέγειν καὶ 15
τὸ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον καλούντων ἀναστάντα βαδίζειν
πρὸς αὐτούς· καὶ τὸν πρῶτον ἐπισφοδρύναντα τὴν ἀρχὴν
καὶ ἀνατεινάμενον Ἀστερωπὸν ἡλικίαις ὕστερον πολλαῖς
6 ἔφορον γενέσθαι. μετριάζοντας μὲν οὖν αὐτούς, ἔφη, κρεῖτ-
τον ἦν ὑπομένειν, ἐξουσίᾳ δ' ἐπιθέτῳ τὴν πάτριον κατα- 20
b λύοντας ἀρχήν, ὥστε τῶν βασιλέων τοὺς μὲν ἐξελαύνειν,
τοὺς δ' ἀποκτιννύειν ἀκρίτους, ἀπειλεῖν δὲ τοῖς ποθοῦσιν
αὖθις ἐπιδεῖν τὴν καλλίστην καὶ θειοτάτην ἐν Σπάρτῃ κατά- 440 Z[1]
7 στασιν, οὐκ ἀνεκτόν. εἰ μὲν οὖν δυνατὸν ἦν ἄνευ σφαγῆς
ἀπαλλάξαι τὰς ἐπεισάκτους τῆς Λακεδαίμονος κῆρας, 135 S
τρυφὰς καὶ πολυτελείας καὶ χρέα καὶ δανεισμοὺς καὶ τὰ 26
πρεσβύτερα τούτων κακά, πενίαν καὶ πλοῦτον, εὐτυχέ-
στατον ἂν ἡγεῖσθαι πάντων βασιλέων ἑαυτόν, ὥσπερ
8 ἰατρὸν ἀνωδύνως ἰασάμενον τὴν πατρίδα· νῦν δὲ τῆς
ἀνάγκης ἔχειν συγγνώμονα τὸν Λυκοῦργον, ὃς οὔτε 30

14 cf. mor. 217c || 30 Plut. Lyc. 5 et ibi l. l.

[GΠ (= PR) L] 7 μεσηνίους P || 11 γε Rei.: τε | τούτοις L[1] || 13 ἐπιφέροντας L[1] | οὕτως Paris. 1673: καὶ οὕτως cet. || 17 ἐπιφοδρύνονστα codd. (ἐπιφαιδρύνοντα R[2]): em. Steph. || 22 ἀποκτιννύναι ἀκρίτως: em. Sint. || 26 τὰ om. Π

βασιλεὺς ὢν οὔτ᾽ ἄρχων, ἰδιώτης δέ, βασιλεύειν ἐπιχειρῶν a. 227
ἐν τοῖς ὅπλοις προῆλθεν εἰς ἀγοράν, ὥστε δείσαντα τὸν c
βασιλέα Χάριλλον ἐπὶ βωμὸν καταφυγεῖν. ἀλλ᾽ ἐκεῖνον μὲν 9
ὄντα χρηστὸν καὶ φιλόπατριν ταχὺ τῷ Λυκούργῳ τῶν
5 πραττομένων μετασχεῖν καὶ τὴν μεταβολὴν δέξασθαι
τῆς πολιτείας, ἔργῳ δὲ μαρτυρῆσαι τὸν Λυκοῦργον, ὅτι
πολιτείαν μεταβαλεῖν ἄνευ βίας καὶ φόβου χαλεπόν ἐστιν·
οἷς αὐτὸν ἔφη μετριώτατα κεχρῆσθαι, τοὺς ἐνισταμένους 10
τῇ σωτηρίᾳ τῆς Λακεδαίμονος ἐκποδὼν ποιησάμενον. τοῖς 11
10 δ᾽ ἄλλοις ἔφη πᾶσι τήν τε γῆν ἅπασαν εἰς μέσον τιθέναι, καὶ
χρεῶν τοὺς ὀφείλοντας ἀπαλλάττειν, καὶ τῶν ξένων κρίσιν d
ποιεῖν καὶ δοκιμασίαν, ὅπως οἱ κράτιστοι γενόμενοι
Σπαρτιᾶται σῴζωσι τὴν πόλιν τοῖς ὅπλοις, καὶ πανσώμεθα
τὴν Λακωνικὴν Αἰτωλῶν καὶ Ἰλλυριῶν λείαν οὖσαν
15 ἐρημίᾳ τῶν ἀμυνόντων ἐφορῶντες.

32 (11). Ἐκ τούτου πρῶτον μὲν αὐτὸς εἰς μέσον τὴν
οὐσίαν ἔθηκε, καὶ Μεγιστόνους ὁ πατρῷος αὐτοῦ καὶ τῶν
441 Z[1] ἄλλων φίλων ἕκαστος, ἔπειτα καὶ οἱ λοιποὶ πολῖται
πάντες, ἡ δὲ χώρα διενεμήθη. κλῆρον δὲ καὶ τῶν ὑπ᾽ 2
20 αὐτοῦ γεγονότων φυγάδων ἀπένειμεν ἑκάστῳ, καὶ
κατάξειν ἅπαντας ὡμολόγησε τῶν πραγμάτων ἐν ἡσυχίᾳ
γενομένων. ἀναπληρώσας δὲ τὸ πολίτευμα τοῖς χαρι- 3
εστάτοις τῶν περιοίκων, ὁπλίτας τετρακισχιλίους ἐποίησε, e
καὶ διδάξας αὐτοὺς ἀντὶ δόρατος χρῆσθαι σαρίσῃ δι᾽ ἀμ-
25 φοτέρων καὶ τὴν ἀσπίδα φορεῖν δι᾽ ὀχάνης, μὴ διὰ πόρ-
136 S πακος, ἐπὶ τὴν παιδείαν τῶν νέων ἐτράπη καὶ τὴν λε-
γομένην ἀγωγήν· ἧς τὰ πλεῖστα παρὼν ὁ Σφαῖρος 4
(SVF I 140) αὐτῷ συγκαθίστη, ταχὺ τὸν προσήκοντα

27 cf. Diog. L. 7, 178

[GΠ (= PR) L] 1 οὔτε ἰδιώτης δὲ L[1] || 3 χαρίλαον Π || 7 χαλεπόν habuerat P[1], ἄτοπον (χαλε supra) P[2] || 8 μετριώτατον κεχρημένον P[2], corr. P[3] || 13 πανσώμεθα Rei.: παύσωμεν || 15 ἀφορῶντες L || 18 ἄλλων om. P[t] || 19 κλῆρον τε G || 20 ἀπένειμαν L || 21 κατάξειν PR[2]: κατὰ τάξιν GR[1]L || 24 σαρίσῃ ΠG[1]: σαρίσσῃ LG[2] || 27 διαγωγήν, sed δι expunx. ipsa m. 1, G || 28 ταχὺ, αχ in ras. m. 2, G

a. 227 τῶν τε γυμνασίων καὶ τῶν συσσιτίων κόσμον ἀναλαμβανόντων, καὶ συστελλομένων ὀλίγων μὲν ὑπ' ἀνάγκης, ἑκουσίως δὲ τῶν πλείστων εἰς τὴν εὐτελῆ καὶ Λακωνι-
5 κὴν ἐκείνην δίαιταν. ὅμως δὲ τὸ τῆς μοναρχίας ὄνομα παραμυθούμενος ἀπέδειξε μεθ' ἑαυτοῦ βασιλέα τὸν ἀδελ- 5
f φὸν Εὐκλείδαν. καὶ τότε μόνον Σπαρτιάταις ἐκ μιᾶς οἰκίας συνέβη δύο σχεῖν βασιλέας.

33 (12). Αἰσθόμενος δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τὸν Ἄρατον, ὡς ἐπισφαλῶς αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἐχόντων διὰ τὸν νεωτερισμόν, οὐκ ἂν οἰομένους προελθεῖν ἔξω τῆς 10 Λακεδαίμονος οὐδ' ἀπολιπεῖν μετέωρον ἐν κινήματι τηλικούτῳ τὴν πόλιν, οὐκ ἀγεννὲς οὐδ' ἄχρηστον ἡγήσατο τὴν [ἐπιθυμίαν καὶ] προθυμίαν τοῦ στρατεύματος ἐπι-
2 δεῖξαι τοῖς πολεμίοις. ἐμβαλὼν οὖν εἰς τὴν Μεγαλο-
810 πολιτικήν, ὠφελείας τε μεγάλας ἤθροισε καὶ φθορὰν 15
3 πολλὴν ἀπειργάσατο τῆς χώρας. τέλος δὲ τοὺς περὶ τὸν 442 Z[1] Διόνυσον τεχνίτας ἐκ Μεσσήνης διαπορευομένους λαβών, καὶ πηξάμενος θέατρον ἐν τῇ πολεμίᾳ καὶ προθεὶς ἀπὸ τετταράκοντα μνῶν ἀγῶνα, μίαν ἡμέραν ἐθεᾶτο καθήμενος, οὐ δεόμενος θέας, ἀλλ' οἷον ἐντρυφῶν τοῖς 20 πολεμίοις καὶ περιουσίαν τινὰ τοῦ κρατεῖν πολὺ τῷ
4 καταφρονεῖν ἐπιδεικνύμενος. ἐπεὶ ἄλλως γε τῶν Ἑλληνικῶν καὶ βασιλικῶν στρατευμάτων ἐκεῖνο μόνον οὐ μίμους παρακολουθοῦντας εἶχεν, οὐ θαυματοποιούς, οὐκ ὀρχηστρίδας, οὐ ψαλτρίας, ἀλλὰ πάσης ἀκολασίας καὶ 25
b βωμολοχίας καὶ πανηγυρισμοῦ καθαρὸν ἦν, τὰ μὲν πολλὰ μελετώντων τῶν νέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων διδασκόντων, τὰς δὲ παιδιὰς ὁπότε σχολάζοιεν ταῖς συνήθεσιν εὐτραπελίαις καὶ τῷ λέγειν τι χαρίεν καὶ Λα- 137 S

4 Paus. 2, 9, 1 || 14 Polyb. 2, 48, 1

[GΠ (= PR) L] 3 τῶν om. L | εὐτελῆ Emp.: εὐγενῆ || 6 εὐκλείδην L (Ἐπικλείδας Paus.) || 10 προσελθεῖν PR[1] L[1] || 11 οὐδ' Cor.: οὔτε || 13 ἐπιθυμίαν καὶ del. Cor. || 17 μεσήνης P || 18 προσθεὶς L[1] || 22 ἐπεὶ ἄλλως hiant || 28 δὲ Rei.: τε | ⟨ἐν⟩ ταῖς Sch. || 29 τῷ Anon. Steph.: τὸ

κωνικὸν πρὸς ἀλλήλους διατιθεμένων. ἣν δ' ἔχει τὸ τοι- 5
οῦτον τῆς παιδιᾶς εἶδος ὠφέλειαν, ἐν τῷ Λυκούργου
βίῳ (c. 12. 19) γέγραπται.

34 (13). Πάντων δ' αὐτὸς ἐγίγνετο διδάσκαλος, εὐτελῆ
5 καὶ ἀφελῆ καὶ φορτικὸν οὐδὲν οὐδ' ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς
ἔχοντα τὸν ἑαυτοῦ βίον ὥσπερ παράδειγμα σωφροσύνης ἐν
μέσῳ θέμενος· ὃ καὶ πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις ῥοπήν
τινα παρέσχεν αὐτῷ. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἐντυγχάνοντες 2
οἱ ἄνθρωποι βασιλεῦσιν οὐχ οὕτω κατεπλήττοντο τοὺς c
10 πλούτους καὶ τὰς πολυτελείας, ὡς ἐβδελύττοντο τὴν
ὑπεροψίαν αὐτῶν καὶ τὸν ὄγκον, ἐπαχθῶς καὶ τραχέως
προσφερομένων τοῖς ἐντυγχάνουσι· πρὸς δὲ Κλεομένη 3
443 Z[1] βαδίζοντες, ὄντα τε δὴ βασιλέα καὶ καλούμενον, εἶθ'
ὁρῶντες οὐ πορφύρας τινὰς οὐδὲ χλαίνας περὶ αὐτὸν οὐδὲ
15 κλινιδίων καὶ φορείων κατασκευάς, οὐδ' ὑπ' ἀγγέλων
ὄχλου καὶ θυρωρῶν ἢ διὰ γραμματέων χρηματίζοντα
χαλεπῶς καὶ μόλις, ἀλλ' αὐτὸν ἐν ἱματίῳ τῷ τυχόντι πρὸς
τὰς δεξιώσεις ἀπαντῶντα καὶ διαλεγόμενον καὶ σχολάζοντα
τοῖς χρῄζουσιν ἱλαρῶς καὶ φιλανθρώπως, ἐκηλοῦντο καὶ d
20 κατεδημαγωγοῦντο καὶ μόνον ἀφ' Ἡρακλέους ἐκεῖνον
ἔφασαν γεγονέναι. τῶν δὲ δείπνων αὐτοῦ τὸ μὲν καθ- 4
ημερινὸν ἦν ἐν τρικλίνῳ σφόδρα συνεσταλμένον καὶ
Λακωνικόν· εἰ δὲ πρέσβεις ἢ ξένους δέχοιτο, δύο μὲν
ἄλλαι προσπαρεβάλλοντο κλῖναι, μικρῷ δὲ μᾶλλον οἱ
25 ὑπηρέται τὴν τράπεζαν ἐπελάμπρυνον, οὐ καρυκείαις
τισὶν οὐδὲ πέμμασιν, ἀλλ' ὥστ' ἀφθονωτέρας εἶναι τὰς
παραθέσεις καὶ φιλανθρωπότερον τὸν οἶνον. καὶ γὰρ 5
ἐπετίμησέ τινι τῶν φίλων, ἀκούσας ὅτι ξένους ἑστιῶν
ζωμὸν αὐτοῖς μέλανα καὶ μάζαν ὥσπερ ἔθος ἦν ἐν τοῖς

Cap. 34 cf. Polyb. **9, 23, 3**

[GΠ (= **PR**) **L**] **4** ἐγένετο **L**[1] || **10** τὰς om. **P** | ἐβδελλύττοντο **G**[1] || **12** κλεομένην codd. || **13** τε om. **GL** | δὴ om. **GP** || **14** οὐδὲ[1]] οὐ **G** || **16** ὄχλων **P**[2] (**P**[1] perspicere non potui) | γραμματείων **GLR**[2] γραμματίων **PR**[1]: em. Zie. | χρηματίζονται **P**[2] || **20** μόνον ἀφ', νο et ἀφ' in ras. m. 2, **L** || **26** ὥσπερ **L**[1]

e φιδιτίοις παρέθηκεν· οὐ γὰρ ἔφη δεῖν ἐν τούτοις οὐδὲ
6 πρὸς τοὺς ξένους λίαν ἀκριβῶς λακωνίζειν. ἀπαρθείσης
δὲ τῆς τραπέζης, εἰσεκομίζετο τρίπους κρατῆρα χαλκοῦν 138 S
ἔχων οἴνου μεστὸν καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δικοτύλους δύο
καὶ ποτήρια τῶν ἀργυρῶν ὀλίγα παντάπασιν, ἐξ ὧν 5
ἔπινεν ὁ βουλόμενος, ἄκοντι δ' οὐδεὶς ποτήριον προσ-
7 έφερεν. ἀκρόαμα δ' οὔτ' ἦν οὔτ' ἐπεζητεῖτο· ⟨δι⟩επαιδ-
αγώγει γὰρ αὐτὸς ὁμιλίᾳ τὸν πότον, τὰ μὲν ἐρωτῶν, τὰ
δὲ διηγούμενος, οὔτε τὴν σπουδὴν ἀηδῆ τῶν λόγων τήν
8 τε παιδιὰν ἐπίχαριν καὶ ἀσόλοικον ἐχόντων. ἃς μὲν γὰρ 444 Z[1]
f οἱ λοιποὶ τῶν βασιλέων ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους θήρας 11
ἐποιοῦντο, χρήμασι καὶ δωρεαῖς δελεάζοντες αὐτοὺς καὶ
9 διαφθείροντες, ἀτέχνους καὶ ἀδίκους ἐνόμιζεν εἶναι· τὸ
δ' ὁμιλίᾳ καὶ λόγῳ χάριν ἔχοντι καὶ πίστιν οἰκειοῦσθαι
καὶ προσάγεσθαι τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐφαίνετο κάλλι- 15
στον αὐτῷ καὶ βασιλικώτατον, ὡς οὐδενὶ φίλου διαφέ-
ροντα μισθωτὸν ἢ τῷ τὸν μὲν ἤθει καὶ λόγῳ, τὸν δ' ὑπὸ
χρημάτων ἁλίσκεσθαι.

a. 226 **35 (14).** Πρῶτον μὲν οὖν οἱ Μαντινεῖς αὐτὸν ἐπηγά-
811 γοντο, καὶ νύκτωρ εἰς τὴν πόλιν παρεισπεσόντι τὴν 20
φρουρὰν τῶν Ἀχαιῶν συνεκβαλόντες ἐνεχείρισαν αὐτούς.
ὁ δὲ καὶ τοὺς νόμους αὐτοῖς καὶ τὴν πολιτείαν ἀποδούς,
2 αὐθημερὸν ἀπῆλθεν εἰς Τεγέαν. ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἐκ-
περιελθὼν δι' Ἀρκαδίας κατέβαινεν ἐπὶ τὰς Ἀχαϊκὰς
Φαράς, βουλόμενος ἢ μάχην θέσθαι πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς 25
ἢ διαβάλλειν τὸν Ἄρατον ὡς ἀποδιδράσκοντα καὶ προ-
3 ιέμενον αὐτῷ τὴν χώραν. ἐστρατήγει μὲν γὰρ Ὑπερβατᾶς

19 Plut. Arat. 39, 1 Polyb. 2, 58, 4 || **23** Plut. Arat. 39, 1 Polyb. 2, 51, 3 Paus. 2, 9, 2. 7, 7, 3

[GΠ (= PR) L] **1** φιτιδίοις PR[1] || **2** λακωνίζειν, inter ι et ζ ras., G | ἐπαρθείσης: em. Sch. || **4** ἔχων om. L || **7** ἐπαιδαγώγει: em. Zie. || **8** τὸ πότον PR[1] τὸ ποτὸν R[2] || **13** ἐνόμιζον R[1] || **13—14** τῷ δὲ L[1] || **16** διαφέροντι RL et ante corr. (a m. 1 factam) P || **21** τῶν L: τὴν GΠ | ἐκβαλόντες L[1] || **22** αὐτοῖς GR[2]: αὐτοὺς PR[1]L || **24** διὰ καρδίας GR[1] | τὰς om. P || **25** Φαράς Fuhr: φεράς || **27** ὑπερβάτας GL ὑπερβατὰς Π

τότε, τοῦ δ' Ἀράτου τὸ πᾶν ἦν κράτος ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς. a. 226
ἐξελθόντων δὲ πανδημεὶ τῶν Ἀχαιῶν καὶ στρατοπεδευ- 4
σαμένων ἐν Δύμαις περὶ τὸ Ἑκατόμβαιον, ἐπελθὼν ὁ b
Κλεομένης ἔδοξε μὲν οὐ καλῶς ἐν μέσῳ τῆς τε Δυμαίων
5 πόλεως πολεμίας οὔσης καὶ τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀχαιῶν
αὐλίσασθαι, τολμηρῶς δὲ προκαλούμενος τοὺς Ἀχαιοὺς 5
139 S ἠνάγκασε συμβαλεῖν, καὶ νικήσας κατὰ κράτος καὶ τρε-
445 Z[1] ψάμενος τὴν φάλαγγα, πολλοὺς μὲν ἐν τῇ μάχῃ διέφθει-
ρεν αὐτῶν, πολλῶν δὲ καὶ ζώντων ἐκυρίευσεν, ἐπελθὼν
10 δὲ Λάγγωνι καὶ τῶν Ἀχαιῶν τοὺς φρουροῦντας ἐξελάσας,
ἀπέδωκεν Ἠλείοις τὴν πόλιν.

36 (15). Οὕτω δὲ συντετριμμένοις τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ μὲν
Ἄρατος, εἰωθὼς παρ' ἐνιαυτὸν ἀεὶ στρατηγεῖν, ἀπεί-
πατο τὴν ἀρχὴν καὶ παρῃτήσατο καλούντων καὶ δεομέ- c
15 νων, οὐ καλῶς οἷον ἐν χειμῶνι πραγμάτων μείζονι μεθ-
εὶς ἑτέρῳ τὸν οἴακα καὶ προέμενος τὴν ἐξουσίαν. ὁ δὲ 2
Κλεομένης πρῶτον μὲν ⟨οὐ⟩ μέτρια τοῖς Ἀχαιῶν ἐδόκει
πρέσβεσιν ἐπιτάττειν, ἑτέρους δὲ πεμπ⟨όντ⟩ων ἐκέλευεν
αὐτῷ παραδιδόναι τὴν ἡγεμονίαν, ὡς τἆλλα μὴ διοισόμενος
20 πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους εὐθὺς ἀπο-
δώσων καὶ τὰ χωρία. βουλομένων δὲ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ 3
τούτοις δέχεσθαι τὰς διαλύσεις καὶ τὸν Κλεομένη κα-
λούντων εἰς Λέρναν, ὅπου τὴν ἐκκλησίαν ἔμελλον ἔχειν,
ἔτυχε τὸν Κλεομένη συντόνως ὁδεύσαντα καὶ χρησάμενον
25 ὑδροποσίᾳ παρὰ καιρὸν αἵματος πλῆθος ἀνενεγκεῖν d
καὶ τὴν φωνὴν ἀποκοπῆναι. διὸ τῶν μὲν αἰχμαλώτων 4
ἀπέπεμψε τοῖς Ἀχαιοῖς τοὺς ἐπιφανεστάτους, τὸν δὲ
σύλλογον ὑπερθέμενος ἀνεχώρησεν εἰς Λακεδαίμονα.

12 Plut. Arat. 38, 2sq. || 16 Plut. Arat. 39, 1—3

[GΠ (= PR) L] 3 δυμαίαις R[2] || 6 προσκαλούμενος L[1]G[2] || 10 λάγγων L[1] Λασιῶνι Manso || 13 εἰωθὸς L[1] || 17 οὐ add. Schoemann | Ἀχαιοῖς: em. Rei. || 18 πέμπων: em. Blaß || 19 διοισομένους P[2] || 22 κλεομένην LR[2] || 24 κλεομένην R[2] || 25 παρὰ καιρὸν ὑδροποσίᾳ: trp. Zie. (γρ ψυχροποσία Π[m]) || 27 ἔπεμψε P (ἀπ supra)

a. 225 **37 (16).** Τοῦτο διελυμήνατο τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, ἁμῶς γέ πως ἐκ τῶν παρόντων ἀναλαβεῖν αὐτὴν ἔτι καὶ διαφυγεῖν τὴν Μακεδόνων ὕβριν καὶ πλεονεξίαν
2 δυναμένης. ὁ γὰρ Ἄρατος, εἴτ' ἀπιστίᾳ καὶ φόβῳ τοῦ 446 Z¹ Κλεομένους, εἴτε φθονῶν εὐτυχοῦντι παρ' ἐλπίδα καὶ 5 νομίζων, ἔτη τρία καὶ τριάκοντα πρωτεύοντος αὐτοῦ, δεινὸν εἶναι τὴν δόξαν ἅμα καὶ τὴν δύναμιν ἐπιφύντα
e νέον ἄνδρα καθελεῖν καὶ παραλαβεῖν πραγμάτων ηὐξημένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ κεκρατημένων χρόνον τοσοῦτον ἀρχήν, πρῶτον μὲν ἐπειρᾶτο τοὺς Ἀχαιοὺς παραβιάζε- 10
3 σθαι καὶ διακωλύειν· ὡς δ' οὐ προσεῖχον αὐτῷ, τοῦ Κλεομένους ἐκπεπληγμένοι τὸ θράσος, ἀλλὰ καὶ δικαίαν 140 S ἐποιοῦντο τὴν ἀξίωσιν τῶν Λακεδαιμονίων εἰς τὸ πάτριον σχῆμα κοσμούντων τὴν Πελοπόννησον, τρέπεται πρὸς ἔργον οὐδενὶ μὲν τῶν Ἑλλήνων προσῆκον, αἴσχι- 15 στον δ' ἐκείνῳ καὶ τῶν πεπραγμένων ὑπ' αὐτοῦ καὶ πεπολιτευμένων ἀναξιώτατον, Ἀντίγονον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καλεῖν καὶ Μακεδόνων ἐμπιπλάναι τὴν Πελοπόν-
f 4 νησον, οὓς αὐτὸς ἐκ Πελοποννήσου μειράκιον ὢν ἐξήλασεν, ἐλευθερώσας τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ πᾶσι μὲν 20 τοῖς βασιλεῦσιν ὕποπτος καὶ διάφορος γενόμενος, τουτονὶ δ' αὐτὸν Ἀντίγονον εἰρηκὼς κακὰ μυρία δι' ὧν
5 ἀπολέλοιπεν ὑπομνημάτων (FGrH 231 F 4b). καίτοι πολλὰ παθεῖν καὶ παραβαλέσθαι φησὶν αὐτὸς ὑπὲρ Ἀθηναίων, ὅπως ἡ πόλις ἀπαλλαγείη φρουρᾶς καὶ Μακε- 25 δόνων· εἶτα τούτους ἐπὶ τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἑστίαν τὴν ἑαυτοῦ μεθ' ὅπλων εἰσήγαγεν ἄχρι τῆς γυναικωνί-
6 τιδος· τὸν δ' ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότα καὶ βασιλεύοντα
812 Σπαρτιατῶν καὶ τὴν πάτριον πολιτείαν, ὥσπερ ἁρμο- 447 Z¹

Cap. 37 Plut. Arat. 38, 5—12 || 19 Plut. Arat. 18—23 et ibi l. l. || 23 Plut. Arat. 33, 2—34 et ibi l. l. || 27 Plut. Arat. 49, 2 et ibi l. l.

[GΠ (= PR) L] 2 ἁμῶς γέ πως Sch.: ἄλλως γέ πως G ἄλλως τέ πως ΠL | ἔτι om. L || 4 δυναμένην: em. Bake ⟨ἂν⟩ δυναμένης Zie. || 8 καὶ καθελεῖν P || 9 ὑπ'] παρ' L | χρόνων τοσούτων G² || 12 ἐκπληττόμενοι P | θάρσος G¹ || 15 πρὸς τὸ ἔργον L¹ || 17 ἀξιώτατον L¹ || 19 ὃν R

νίαν ἐκλελυμένην, ἀνακρουόμενον αὖθις ἐπὶ τὸν σώφρονα
καὶ Δώριον ἐκεῖνον τοῦ Λυκούργου νόμον καὶ βίον, οὐκ
ἠξίου Σικυωνίων ἡγεμόνα καὶ Τριταιέων γράφεσθαι·
φεύγων δὲ τὴν μᾶζαν καὶ τὸν τρίβωνα, καὶ τὸ δεινότατον 7
5 ὧν κατηγόρει Κλεομένους, ἀναίρεσιν πλούτου καὶ πενίας
ἐπανόρθωσιν, διαδήματι καὶ πορφύρᾳ καὶ Μακεδονικοῖς
καὶ σατραπικοῖς προστάγμασιν ὑπέρριψε μετὰ τῆς
Ἀχαΐας αὑτόν, ἵνα μὴ Κλεομένει ποιεῖν δοκῇ τὸ προστατ-
τόμενον, Ἀντιγόνεια θύων καὶ παιᾶνας ᾄδων αὐτὸς
10 ἐστεφανωμένος εἰς ἄνθρωπον ὑπὸ φθόης κατασηπόμενον.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐκ Ἀράτου βουλόμενοι κατηγορεῖν 8 b
γράφομεν — ἐν πολλοῖς γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος Ἑλληνικὸς
γέγονε καὶ μέγας —, οἰκτίροντες δὲ τῆς ἀνθρωπίνης
φύσεως τὴν ἀσθένειαν, εἰ μηδ' ἐν ἤθεσιν οὕτως ἀξιολόγοις
141 S καὶ διαφόροις πρὸς ἀρετὴν ἐκφέρειν δύναται τὸ καλὸν
16 ἀνεμέσητον.

38 (17). Ἐλθόντων δὲ ⟨τῶν⟩ Ἀχαιῶν εἰς Ἄργος αὖθις ἐπὶ *a. 225*
τὸν σύλλογον, καὶ τοῦ Κλεομένους ἐκ Τεγέας καταβεβη-
κότος, ἐλπὶς ἦν πολλὴ τῶν ἀνθρώπων ἔσεσθαι τὴν διά-
20 λυσιν. ὁ δ' Ἄρατος, ἤδη διωμολογημένων αὐτῷ πρὸς 2
τὸν Ἀντίγονον τῶν μεγίστων, φοβούμενος τὸν Κλεομένη
μὴ πάντα διαπράξηται καθομιλήσας τὸ πλῆθος ἢ καὶ c
βιασάμενος, ἠξίου λαβόντα τριακοσίους ὁμήρους μόνον
448 Z[1] εἰσιέναι πρὸς αὐτούς, ἢ κατὰ γυμνάσιον ἔξωθεν τὸ
25 Κυλλαράβιον προσελθόντα μετὰ τῆς δυνάμεως δια-
λέγεσθαι. ταῦτ' ἀκούσας ὁ Κλεομένης ἄδικα πάσχειν 3
ἔφασκε· δεῖν γὰρ εὐθὺς αὐτῷ τότε προειπεῖν, οὐ νῦν,
ἥκοντος ἐπὶ τὰς θύρας τὰς ἐκείνων, ἀπιστεῖν καὶ ἀπ-
ελαύνειν. γράψας δὲ περὶ τούτων ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς 4

9 Plut. Arat. 45, 3 et ibi l. l. || 11 cf. Plut. Cim. 2, 5 || Cap. 38 Plut. Arat. 39, 2 sq. Polyb. 2, 52, 1 sq. 60, 6

[GΠ (= PR) L] 2 δόριον L[1] | τοῦ] τὸν L || 3 Τριταιέων Sol.: τρικκαίων GRL τρικκαίων, ε s. s. m. 2, P || 9 ἀντιγόνεια G[2]: ἀντιγόνια G[1]ΠL || 17 τῶν add. Zie. || 18 κατεληλυθότος L || 21 κλεομένην R[2] || 22 καὶ om. L || 25 κυλλάραβιν ἐλθόντα P[2] || 27 γὰρ om. L[1] | τότε] τοῦτο Zie. || 29 τοὺς om. L

a. 225 Ἀχαιούς, ἧς ἦν τὸ πλεῖστον Ἀράτου κατηγορία, πολλὰ
δὲ καὶ τοῦ Ἀράτου λοιδορήσαντος αὐτὸν πρὸς τὸ πλῆ-
d θος, ἀνέζευξε διὰ ταχέων καὶ κήρυκα πόλεμον προεροῦντα
τοῖς Ἀχαιοῖς ἔπεμψεν, οὐκ εἰς Ἄργος, ἀλλ' εἰς Αἴγιον,
ὥς φησιν Ἄρατος (FGrH 231F 5), ὅπως φθάσῃ τὴν 5
5 παρασκευὴν αὐτῶν. ἐγεγόνει δὲ κίνημα τῶν Ἀχαιῶν, καὶ
πρὸς ἀπόστασιν ὥρμησαν αἱ πόλεις, τῶν μὲν δήμων νομήν
τε χώρας καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ἐλπισάντων, τῶν δὲ πρώ-
των πολλαχοῦ βαρυνομένων τὸν Ἄρατον, ἐνίων δὲ καὶ
δι' ὀργῆς ἐχόντων ὡς ἐπάγοντα τῇ Πελοποννήσῳ Μα- 10
6 κεδόνας. διὸ τούτοις ἐπαρθεὶς ὁ Κλεομένης εἰς Ἀχαΐαν
ἐνέβαλε· καὶ πρῶτον μὲν εἷλε Πελλήνην ἐξαπίνης ἐπι-
πεσὼν καὶ τοὺς φρουροῦντας ἐξέβαλε [μετὰ] τῶν Ἀχαιῶν·
e μετὰ δὲ ταῦτα Φενεὸν προσηγάγετο καὶ Πεντέλειον.
7 ἐπεὶ δὲ φοβηθέντες οἱ Ἀχαιοὶ προδοσίαν τινὰ πραττο- 15
μένην ἐν Κορίνθῳ καὶ Σικυῶνι τοὺς ἱππεῖς καὶ τοὺς
ξένους ἀπέστειλαν ἐξ Ἄργους ἐκεῖ παραφυλάξοντας,
αὐτοὶ δὲ τὰ Νέμεια καταβάντες εἰς Ἄργος ἦγον, ἐλπί- 142 S
σας, ὅπερ ἦν, ὁ Κλεομένης ὄχλου πανηγυρικοῦ καὶ θεα-
τῶν τὴν πόλιν γέμουσαν ἀπροσδοκήτως ἐπελθὼν μᾶλ- 20
λον ταράξειν, νυκτὸς ἦγε πρὸς τὰ τείχη τὸ στράτευμα,
8 καὶ τὸν περὶ τὴν Ἀσπίδα τόπον καταλαβὼν ὑπὲρ τοῦ 449 Z[1]
θεάτρου χαλεπὸν ὄντα καὶ δυσπρόσοδον, οὕτως τοὺς
ἀνθρώπους ἐξέπληξεν, ὥστε μηδένα τραπέσθαι πρὸς ἀλ-
f κήν, ἀλλὰ καὶ φρουρὰν λαβεῖν καὶ δοῦναι τῶν πολιτῶν 25
ὁμήρους εἴκοσι καὶ γενέσθαι συμμάχους Λακεδαιμονίων,
ἔχοντος ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν.

39 (18). Οὐ μικρὸν οὖν τοῦτο καὶ πρὸς δόξαν αὐτῷ καὶ
δύναμιν ὑπῆρχεν. οὔτε γὰρ οἱ πάλαι βασιλεῖς Λακεδαι-
μονίων πολλὰ πραγματευσάμενοι προσαγαγέσθαι τὸ 30

[GΠ (= PR) L] 1 ἀράτου κατηγορία G: κατηγορία ἀράτου ΠL || 5 φασιν L[1] || 9 ἐνίων] νῦν Steph. || 10 πελλοποννήσω G[1] || 13 μετὰ del. Blaß || 14 φαινεὸν R[1] | πεντέλειον PR[2]: πεντέλιον R[1]L πεντέλλιον G || 17 ἀπέστειλεν L[1] | παραφυλάξαντας ante ras. L || 18 νέμεια G[2]: νεμέα R νέμια G[1]PL || 24 ὥστε] ὡς L

Ἄργος βεβαίως ἠδυνήθησαν, ὅ τε δεινότατος τῶν στρατη- a. 225
γῶν Πύρρος εἰσελθὼν καὶ βιασάμενος οὐ κατέσχε τὴν
πόλιν, ἀλλ' ἀπέθανε, καὶ πολὺ συνδιεφθάρη μέρος αὐτῷ
τῆς δυνάμεως. ὅθεν ἐθαύμαζον τὴν ὀξύτητα καὶ διάνοιαν 2 818
5 τοῦ Κλεομένους· καὶ οἱ πρότερον αὐτοῦ τὸν Σόλωνα καὶ
τὸν Λυκοῦργον ἀπομιμήσασθαι φάσκοντος ἐν τῇ τῶν
χρεῶν ἀφέσει καὶ τῇ τῶν κτημάτων ἐξισώσει καταγε-
λῶντες, τότε παντελῶς ἐπείθοντο τοῦτον αἴτιον γεγονέναι
τῆς περὶ τοὺς Σπαρτιάτας μεταβολῆς. οὕτω γὰρ ἔπραττον 3
10 τὸ πρὶν ταπεινὰ καὶ βοηθεῖν αὑτοῖς ἀδυνάτως εἶχον, ὥστε
πέντε μυριάδας ἀνδραπόδων ἐμβαλόντας εἰς τὴν Λα-
κωνικὴν Αἰτωλοὺς ἀπαγαγεῖν, ὅτε φασὶν εἰπεῖν τινα τῶν
πρεσβυτέρων Σπαρτιατῶν, ὡς ὤνησαν οἱ πολέμιοι τὴν
Λακωνικὴν ἀποκουφίσαντες. ὀλίγου δὲ χρόνου διελθόντος, 4 b
15 ἁψάμενοι μόνον τῶν πατρίων ἐθῶν καὶ καταστάντες εἰς
450 Z¹ ἴχνος ἐκείνης τῆς ἀγωγῆς, ὥσπερ παρόντι καὶ συμπολι-
τευομένῳ τῷ Λυκούργῳ πολλὴν ἐπίδειξιν ἀνδρείας ἐποι-
143 S οῦντο καὶ πειθαρχίας, τὴν τῆς Ἑλλάδος ἀναλαμβάνοντες
ἡγεμονίαν τῇ Λακεδαίμονι καὶ ἀνακτώμενοι τὴν Πελο-
20 πόννησον.

40 (19). Ἑαλωκότος δ' Ἄργους καὶ κατόπιν εὐθὺς
προσθεμένων τῷ Κλεομένει Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος,
ἐτύγχανε μὲν ὁ Ἄρατος ἐν Κορίνθῳ ποιούμενός τινα
τῶν λεγομένων λακωνίζειν ἐξέτασιν· ἀγγελίας δὲ περὶ 2
25 τούτων προσπεσούσης, διαταραχθεὶς καὶ τὴν πόλιν ἀπο-

1 Plut. Pyrrh. 31—34 || 11 Polyb. 4, 34, 9 || 21 Plut. Arat. 40 Polyb. 2, 52, 2 sq.

[GΠ (= PR) L] 4 θαυμάζοντες L | διάνοιαν G¹Π: βίαν L et G² mg. || 5 καὶ οἱ G: καὶ ΠL || 6 φάσκοντος ΠL²: φάσκοντες GL¹ || 7 ἀξιώσει P || 8 ὑπείδοντο L¹ | τοῦτον GL: τοῦ Π (τοῦτο Sint. Blaß errore typoth.) | γεγονέναι G: εἶναι ΠL || 9 τῆς GR²L²: τοὺς PR¹L¹ || 10 τὸ πρὶν Rei.: τὲ πρὶν || 12 ἐπαγαγεῖν P (α supra ε) || 15 μόνον G¹: μόνων G²ΠL || 18 πειθαρχίαν: em. Schoemann || 19 τῇ λακεδαίμονι GL: τὴν λακεδαίμονι PR¹ τὴν λακεδαίμονα R² || 22 φιλοῦντος PL¹ || 24 ἐξέτασιν G¹Π^{t}L²: ἐπίστασιν G²Π^{m}L¹

c
a. 225 κλίνουσαν αἰσθόμενος πρὸς τὸν Κλεομένη καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀπαλλαγῆναι βουλομένην, ἐκάλει μὲν εἰς τὸ βουλευτήριον τοὺς πολίτας, ἔλαθε δὲ διολισθὼν ἄχρι 3 τῆς πύλης. ἐκεῖ δὲ τοῦ ἵππου προσαχθέντος ἀναβὰς 4 ἔφυγεν εἰς Σικυῶνα. τῶν δὲ Κορινθίων ἁμιλλωμένων 5 εἰς Ἄργος πρὸς τὸν Κλεομένη φησὶν ὁ Ἄρατος (FGrH 231 F 6) τοὺς ἵππους πάντας ῥαγῆναι, τὸν δὲ Κλεομένη μέμφεσθαι τοὺς Κορινθίους, μὴ συλλαβόντας αὐτόν, ἀλλ' 5 ἐάσαντας διαφυγεῖν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν Μεγιστόνουν παρὰ τοῦ Κλεομένους, δεομένου παραλα- 10 βεῖν τὸν Ἀκροκόρινθον — εἶχε γὰρ φρουρὰν Ἀχαιῶν — d καὶ πολλὰ χρήματα διδόντος· ἀποκρίνασθαι δ' αὐτόν, ὡς οὐκ ἔχει τὰ πράγματα, μᾶλλον δ' ὑπὸ τῶν πραγμάτων 6 αὐτὸς ἔχεται. ταῦτα μὲν ὁ Ἄρατος γέγραφεν. ὁ δὲ Κλεομένης ἐκ τοῦ Ἄργους ἐπελθὼν καὶ προσαγαγόμενος 451 Z[1] Τροιζηνίους Ἐπιδαυρίους Ἑρμιονέας, ἧκεν εἰς Κόριν- 16 7 θον· καὶ τὴν μὲν ἄκραν περιεχαράκωσε, τῶν Ἀχαιῶν οὐ βουλομένων ἐκλιπεῖν, τοῦ δ' Ἀράτου τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐπιτρόπους μεταπεμψάμενος ἐκέλευσε τὴν οἰκίαν καὶ e 8 τὰ χρήματα λαβόντας φυλάττειν καὶ διοικεῖν. Τριτύμαλλον 20 δὲ πάλιν τὸν Μεσσήνιον ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν, ἀξιῶν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ὁμοῦ φυλάττεσθαι τὸν Ἀκροκόρινθον, ἰδίᾳ δὲ τῷ Ἀράτῳ διπλῆν ἐπαγγελλόμενος τὴν σύνταξιν ἧς ἐλάμβανε παρὰ Πτολεμαίου τοῦ 9 βασιλέως. ἐπεὶ δ' ὁ Ἄρατος οὐχ ὑπήκουσεν, ἀλλὰ τόν θ' 144 S υἱὸν ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἀντίγονον μετὰ τῶν ἄλλων ὁμήρων 26 καὶ ψηφίσασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς ἔπεισεν Ἀντιγόνῳ παραδιδόναι τὸν Ἀκροκόρινθον, οὕτως ὁ Κλεομένης τήν τε Σικυωνίαν ἐμβαλὼν ἐπόρθησε, καὶ τὰ χρήματα τοῦ

9 Plut. Arat. 41, 4—7. 42 Polyb. 2, 51, 4—7. 52, 4

[GΠ (= PR) L] 1 κλεομένην ΠL || 2 βουλομένων: em. Anon. || 3 πρὸς τοὺς L[1] | διολισθήσας R[2] || 6 et 7 κλεομένην R[2] || 10 παρὰ τοῦ L: παρ' αὐτοῦ GΠ || 12 διδόντας P || 15 ἐπελθὼν om. P || 20 Τριτύμαλλον] Τρίπυλον καὶ πάλιν Μεγιστόνουν v. Arat. 41, 5 || 21 μεσήνιον P || 24 σύσταξιν G || 27 παραδοῦναι ante corr. L || 29 ἐμβάλλων PR[1]

Ἀράτου τῶν Κορινθίων αὐτῷ ψηφισαμένων δωρεὰν ἔλαβε.

41 (20). Τοῦ δ' Ἀντιγόνου μετὰ πολλῆς τῆς δυνάμεως a. 223
τὴν Γεράνειαν ὑπερβάλλοντος, οὐκ ᾤετο δεῖν τὸν Ἰσθμόν,
5 ἀλλὰ τὰ Ὄνεια χαρακώσας καὶ τειχίσας φυλάττειν, καὶ f
τοπομαχῶν ἀποτρίβεσθαι τοὺς Μακεδόνας μᾶλλον ἢ
συμπλέκεσθαι πρὸς φάλαγγα συνησκημένην. καὶ τούτοις 2
χρώμενος τοῖς λογισμοῖς, εἰς ἀπορίαν καθίστη τὸν
Ἀντίγονον· οὔτε γὰρ σῖτον εἶχεν ἐκ παρασκευῆς ἱκανόν,
10 οὔτε βιάσασθαι τὴν πάροδον, καθημένου τοῦ Κλεο-
452 Z¹ μένους, ἦν ῥᾴδιον· ἐπιχειρήσας δὲ παραδύεσθαι διὰ τοῦ 3
Λεχαίου νυκτός, ἐξέπεσε καί τινας ἀπέβαλε τῶν στρατιω-
τῶν, ὥστε παντάπασι θαρρῆσαι τὸν Κλεομένη καὶ τοὺς
περὶ αὐτὸν ἐπηρμένους τῇ νίκῃ τραπέσθαι πρὸς τὸ δεῖπνον, 814
15 ἀθυμεῖν δὲ τὸν Ἀντίγονον, εἰς οὐκ εὐπόρους κατακλειό-
μενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης λογισμούς. ἐβουλεύετο γὰρ ἐπὶ 4
τὴν ἄκραν ἀναζευγνύναι τὸ Ἡραῖον κἀκεῖθεν εἰς Σικυῶνα
πλοίοις περαιῶσαι τὴν δύναμιν· ὃ καὶ χρόνου πολλοῦ καὶ
παρασκευῆς ἦν οὐ τῆς τυχούσης. ἤδη δὲ πρὸς ἑσπέραν 5
20 ἧκον ἐξ Ἄργους κατὰ θάλατταν ἄνδρες Ἀράτου φίλοι,
καλοῦντες αὐτὸν ὡς ἀφισταμένων τῶν Ἀργείων τοῦ
Κλεομένους. ὁ δὲ πράττων [μὲν] ἦν τὴν ἀπόστασιν 6
Ἀριστοτέλης· καὶ τὸ πλῆθος οὐ χαλεπῶς ἔπεισεν,
ἀγανακτοῦν ὅτι χρεῶν ἀποκοπὰς οὐκ ἐποίησεν αὐτοῖς ὁ b
25 Κλεομένης ἐλπίσασι. λαβὼν οὖν ὁ Ἄρατος παρ' Ἀντιγόνου 7
στρατιώτας χιλίους καὶ πεντακοσίους, παρέπλευσεν εἰς
Ἐπίδαυρον. ὁ δ' Ἀριστοτέλης ἐκεῖνον οὐ περιέμενεν, ἀλλὰ 8
145 S τοὺς πολίτας παραλαβὼν προσεμάχετο τοῖς φρουροῦσι τὴν
ἀκρόπολιν· καὶ παρῆν αὐτῷ Τιμόξενος μετὰ τῶν Ἀχαιῶν
30 ἐκ Σικυῶνος βοηθῶν.

Cap. 41. 42 Plut. Arat. 43, 1. 44, 1—5 Polyb. 2, 52, 5—54, 1

[GΠ (= PR) L] **3** τῆς G: om. ΠL || **4** γερανείαν P γερανίαν R || **5** Ὄνεια Xy.: ὄνια G¹ ὤνια G²ΠL || **6** ἀποτρέπεσθαι P² (scriptura P¹ dispici non potest) || **7** συνησκημένου L¹ || **10** περικαθημένου vel ὑπερκαθημένου Zie. || **12** λεχέου R¹ || **13** κλεομένην R² || **14** πρὸς τὸν L¹ || **19** οὐ τῆς] οὕτως L¹ || **22** μὲν eras. in R μὲν ἦν . . . πλῆθος ⟨δ'⟩ Blaß || **27** περιέμεινεν ΠL

a. 223 **42 (21).** Ταῦτα περὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἀκούσας ὁ Κλεομένης μετεπέμψατο Μεγιστόνουν καὶ πρὸς ὀργὴν ἐκέλευσεν εὐθὺς εἰς Ἄργος βοηθεῖν· ὁ γὰρ ὑπὲρ τῶν Ἀργείων μάλιστα καταπιστωσάμενος πρὸς αὐτὸν c ἐκεῖνος ἦν, καὶ διεκώλυσεν ἐκβαλεῖν τοὺς ὑπόπτους. 5
2 ἀπολύσας οὖν τὸν Μεγιστόνουν μετὰ δισχιλίων στρατιωτῶν, αὐτὸς προσεῖχε τῷ Ἀντιγόνῳ καὶ τοὺς Κορινθίους παρεθάρρυνεν, ὡς οὐδενὸς μεγάλου περὶ τὸ Ἄργος, ἀλλὰ 453 Z[1]
3 ταραχῆς τινος ἀπ' ἀνθρώπων ὀλίγων γεγενημένης. ἐπεὶ δ' ὁ Μεγιστόνους τε παρεισπεσὼν εἰς τὸ Ἄργος ἀνῃρέθη 10 μαχόμενος καὶ μόγις ἀντεῖχον οἱ φρουροὶ καὶ διεπέμποντο συχνοὺς πρὸς τὸν Κλεομένη, φοβηθεὶς μὴ τοῦ Ἄργους οἱ πολέμιοι κρατήσαντες καὶ τὰς παρόδους ἀποκλείσαντες αὐτοὶ πορθῶσιν ἀδεῶς τὴν Λακωνικὴν καὶ πολιορκῶσι τὴν Σπάρτην ἔρημον οὖσαν, ἀπῆγεν ἐκ Κορίνθου τὸ στράτευμα. 15
d 4 καὶ ταύτης μὲν εὐθὺς ἐστέρητο τῆς πόλεως, εἰσελθόντος
5 Ἀντιγόνου καὶ φρουρὰν ⟨ἐγ⟩καταστήσαντος· ἐπιβαλὼν δὲ τῷ Ἄργει κατὰ τὸ τεῖχος ἐπεχείρησε μὲν εἰσαλέσθαι καὶ συνέστρεψεν ἐκ τῆς πορείας τὴν δύναμιν, ἐκκόψας δὲ τὰς ὑπὸ τὴν Ἀσπίδα ψαλίδας ἀνέβη καὶ συνέμειξε τοῖς ἔνδον 20 ἔτι πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς ἀντέχουσι, καὶ τῶν ἐντὸς ἔνια κλίμακας προσθεὶς κατέλαβε, καὶ τοὺς στενωποὺς ἐρήμους πολεμίων ἐποίησε, τοῖς βέλεσι χρήσασθαι προστάξας
6 τοὺς Κρῆτας. ὡς δὲ κατεῖδε τὸν Ἀντίγονον ἀπὸ τῶν ἄκρων εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντα μετὰ τῆς φάλαγγος, 25
e τοὺς δ' ἱππεῖς ἤδη ῥύδην ἐλαύνοντας εἰς τὴν πόλιν,
7 ἀπέγνω κρατήσειν· καὶ συναγαγὼν ἅπαντας πρὸς αὐτόν, ἀσφαλῶς κατέβη καὶ παρὰ τὸ τεῖχος ἀπηλλάττετο, μεγίστων μὲν ἐν ἐλαχίστῳ χρόνῳ πραγμάτων ἐπικρατήσας, 146 S καὶ κατὰ μικρὸν ὅλης ὁμοῦ τι μιᾷ περιόδῳ Πελοποννή- 30

[GΠ (= PR) L] 3 ὑπὲρ] ὑπὸ L[1] || 7 γρ προσῆγεν R[m] || 11 μόλις L || 12 συχνῶς Blaß | κλεομένην ΠL || 17 καταστήσαντος: em. Herw. || 18 μὲν del. Steph. || 21 ἐντὸς om. P[t] || 25 παιδίον L[1] || 26 ῥύδην ἤδη L || 29 ἐν supra scr. L | [ἐπι]κρατήσας P || 30 κατὰ Ri.: μετὰ codd. (del. Mu. Vulc. παρὰ Sol.) | ὁμοῦ τῇ GPL

σου κύριος γενέσθαι δεήσας, ταχὺ δ' αὖθις ἐκπεσὼν a. 223
ἁπάντων. οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς ἀπεχώρησαν αὐτοῦ τῶν 8
⟨συ⟩στρατευομένων, οἱ δ' ὀλίγον ὕστερον τῷ Ἀντιγόνῳ
τὰς πόλεις παρέδωκαν.

454 Z¹ **43 (22).** Οὕτω δ' αὐτῷ πεπραγότι κατὰ τὴν στρα-
6 τείαν καὶ ἀπαγαγόντι τὴν δύναμιν, ἑσπέρας ἤδη περὶ
Τεγέαν ἀφίκοντό τινες ἐκ Λακεδαίμονος οὐκ ἐλάττονα
τῆς ἐν χερσὶ δυστυχίαν ἀπαγγέλλοντες, τεθνάναι τὴν f
γυναῖκα, δι' ἣν οὐδὲ ταῖς πάνυ κατορθουμέναις ἐκεῖνος
10 ἐνεκαρτέρει στρατείαις, ἀλλὰ συχνῶς κατέβαινεν εἰς
Σπάρτην, ἐρῶν τῆς Ἀγιάτιδος καὶ περὶ πλείστου ποι-
ούμενος ἐκείνην. ἐπλήγη μὲν οὖν καὶ ἤλγησεν, ὡς εἰκὸς 2
ἦν νέον ἄνδρα καλλίστης καὶ σωφρονεστάτης ἀφῃρη-
μένον γυναικός, οὐ μὴν κατῄσχυνεν οὐδὲ προήκατο τῷ
15 πάθει τὸ φρόνημα καὶ τὸ μέγεθος τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ
φωνὴν καὶ σχῆμα καὶ μορφὴν ἐν ᾧ πρότερον εἶχεν ἤθει
διαφυλάττων, τά τε προστάγματα τοῖς ἡγεμόσιν ἐδίδου
καὶ περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν Τεγεατῶν ἐφρόντιζεν. ἅμα 3 815
δ' ἡμέρᾳ κατέβαινεν εἰς Λακεδαίμονα, καὶ μετὰ τῆς μη-
20 τρὸς οἴκοι καὶ τῶν παίδων ἀπαλγήσας τὸ πένθος, εὐθὺς
ἦν ἐν τοῖς περὶ τῶν ὅλων λογισμοῖς.

Ἐπεὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς ἐπαγ- 4
γελλόμενος αὐτῷ βοήθειαν ἠξίου λαβεῖν ὅμηρα τοὺς
παῖδας καὶ τὴν μητέρα, χρόνον μὲν συχνὸν ᾐσχύνετο
25 φράσαι τῇ μητρί, καὶ πολλάκις εἰσελθὼν καὶ πρὸς αὐ-
τῷ γενόμενος τῷ λόγῳ κατεσιώπησεν, ὥστε κἀκείνην
ὑπονοεῖν καὶ παρὰ τῶν φίλων αὐτοῦ διαπυνθάνεσθαι,
μή τι κατοκνεῖ βουλόμενος ἐντυχεῖν αὐτῇ. τέλος δὲ τοῦ 5
Κλεομένους ἀποτολμήσαντος εἰπεῖν, ἐξεγέλασέ τε μέγα b

[GΠ (= PR) L] 3 στρατευομένων: em. Br. || 5 πεπραχότι: em. Sch. | στρατιὰν G¹ || 8 δυστυχίαν GP² (P¹ evanuit): δυστυχίας RL | ἀναγγέλλοντες L ἀπαγγέλλοντες R || 10 συχνῶς Sint.: συνεχῶς || 11 Ἀγιάτιδος Steph. Xy. Am.: ἄγιδος || 13 καλλίστης om. L || 17 τά τε πράγματα L et mg. G² || 28 κατοκνεῖ RG²: κατοκνῇ G¹PL

a. 223 *καὶ „τοῦτ' ἦν" εἶπεν „ὁ πολλάκις ὁρμήσας λέγειν ἀπ-εδειλίασας; οὐ θᾶττον ἡμᾶς ἐνθέμενος εἰς πλοῖον ἀπο-* 455 Z¹ 147 S *στελεῖς, ὅπου ποτὲ τῇ Σπάρτῃ νομίζεις τὸ σῶμα τοῦτο χρησιμώτατον ἔσεσθαι, πρὶν ὑπὸ γήρως αὐτοῦ καθήμε-*
6 *νον διαλυθῆναι;" πάντων οὖν ἑτοίμων γενομένων, ἀφ-* 5 *ίκοντο μὲν εἰς Ταίναρον πεζῇ, καὶ προὔπεμπεν ἡ δύναμις αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις· μέλλουσα δὲ τῆς νεὼς ἐπιβαίνειν ἡ Κρατησίκλεια τὸν Κλεομένη μόνον εἰς τὸν νεὼν τοῦ Ποσειδῶνος ἀπήγαγε, καὶ περιβαλοῦσα καὶ*
7 *κατασπασαμένη διαλγοῦντα καὶ συντεταραγμένον „ἄγε"* 10
c *εἶπεν „ὦ βασιλεῦ Λακεδαιμονίων, ὅπως ἐπὰν ἔξω γενώμεθα μηδεὶς ἴδῃ δακρύοντας ἡμᾶς μηδ' ἀνάξιόν τι τῆς Σπάρτης ποιοῦντας. τοῦτο γὰρ ἐφ' ἡμῖν μόνον· αἱ*
8 *τύχαι δ' ὅπως ἂν ὁ δαίμων διδῷ πάρεισι." ταῦτα δ' εἰποῦσα καὶ καταστήσασα τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὴν ναῦν ἐχώ-* 15 *ρει τὸ παιδίον ἔχουσα, καὶ διὰ τάχους ἐκέλευσεν ἀπαί-*
9 *ρειν τὸν κυβερνήτην. ἐπεὶ δ' εἰς Αἴγυπτον ἀφίκετο καὶ τὸν Πτολεμαῖον ἐπύθετο λόγους παρ' Ἀντιγόνου καὶ πρεσβείας δεχόμενον, περὶ δὲ τοῦ Κλεομένους ἤκουσεν, ὅτι, τῶν Ἀχαιῶν προκαλουμένων αὐτὸν εἰς διαλύσεις,* 20 *φοβοῖτο δι' ἐκείνην ἄνευ Πτολεμαίου καταθέσθαι τὸν*
d *πόλεμον, ἐπέστειλεν αὐτῷ τὰ τῇ Σπάρτῃ πρέποντα καὶ συμφέροντα πράττειν καὶ μὴ διὰ μίαν γραῦν καὶ παι-*
10 *δάριον ἀεὶ δεδιέναι Πτολεμαῖον. αὕτη μὲν οὖν παρὰ τὰς τύχας τοιαύτη λέγεται γεγενῆσθαι.* 25

44 (23). *Τοῦ δ' Ἀντιγόνου Τεγέαν μὲν παραλαβόντος, Ὀρχομενὸν δὲ καὶ Μαντίνειαν διαρπάσαντος, εἰς αὐτὴν τὴν Λακωνικὴν συνεσταλμένος ὁ Κλεομένης, τῶν* 456 Z¹ *μὲν εἱλώτων τοὺς πέντε μνᾶς Ἀττικὰς καταβαλόντας*

26 Plut. Arat. 45, 1. 6—9 Polyb. 2, 54, 5—12. 56, 6—58 || **28** Macrob. sat. 1, 11, 34

[G*Π* (= PR) L] **1** *εἰπεῖν Π*L | *λέγειν ὁρμήσας* L || **2** *εἰς πλοῖον ἐνθέμενος* L || **6** *προὔπεμψεν* LG² || **6—7** *αὐτοὺς ἡ δύναμις* L || **7** *ἐν* G: *σὺν Π*L || **8** *κλεομένην Π* || **9** *περιλαβοῦσα* L || **16** *ἀπαίρειν ἐκέλευσεν* L || **19** *περὶ τοῦ δὲ τοῦ* P | *ἤκουεν Π*L || **22** *τῇ* om. L

ἐλευθέρους ἐποίει καὶ τάλαντα πεντακόσια συνέλεξε, a. 223
δισχιλίους δὲ προσκαθοπλίσας Μακεδονικῶς ἀντίταγμα
τοῖς παρ' Ἀντιγόνου λευκάσπισιν, ἔργον ἐπὶ νοῦν βάλ-
λεται μέγα καὶ πᾶσιν ἀπροσδόκητον. ἡ Μεγάλη πόλις 2 e
148 S ἦν μὲν τότε καὶ καθ' ἑαυτὴν οὐδέν τι μείων οὐδ' ἀσθε-
6 νεστέρα τῆς Λακεδαίμονος, εἶχε δὲ τὴν ἀπὸ τῶν Ἀχαιῶν
καὶ τοῦ Ἀντιγόνου βοήθειαν, ἐν πλευραῖς καθεζομένου
καὶ δοκοῦντος ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐπικεκλῆσθαι μάλιστα
τῶν Μεγαλοπολιτῶν σπουδασάντων. ταύτην [δι]αρπάσαι 3
10 διανοηθεὶς ὁ Κλεομένης — οὐ γάρ ἐστιν ᾧ μᾶλλον ἔοικε
τὸ ταχὺ καὶ ἀπροσδόκητον ἐκείνης τῆς πράξεως — ἡμε-
ρῶν πέντε σιτία λαβεῖν κελεύσας ἐξῆγε τὴν δύναμιν ἐπὶ
τὴν Σελλασίαν, ὡς τὴν Ἀργολικὴν κακουργήσων· ἐκεῖθεν 4
δὲ καταβὰς ἐπὶ τὴν Μεγαλοπολιτικὴν καὶ δειπνοποιησά-
15 μενος περὶ τὸ †Ῥοίτειον, εὐθὺς ἐπορεύετο τὴν δι' Ἑλισ- f
σοῦντος ἐπὶ τὴν πόλιν· ἀποσχὼν δ' οὐ πολὺ Παντέα 5
μὲν ἔχοντα δύο τάγματα τῶν Λακεδαιμονίων ἀπέστειλε,
καταλαβέσθαι κελεύσας μεσοπύργιον, ὃ τῶν τειχῶν ἐρη-
μότατον εἶναι τοῖς Μεγαλοπολίταις ἐπυνθάνετο, τῇ δ'
20 ἄλλῃ δυνάμει σχολαίως ἐπηκολούθει. τοῦ δὲ Παντέως 6
οὐ μόνον ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ πολὺ μέρος τοῦ
τείχους ἀφύλακτον εὑρόντος, καὶ τὰ μὲν καθαιροῦντος
457 Z[1] εὐθύς, τὰ δὲ διασκάπτοντος, τῶν δὲ φρουρῶν οἷς ἐνέτυχε
πάντας ἀποκτείναντος, ἔφθασε προσμείξας ὁ Κλεομένης, 816
25 καὶ πρὶν αἰσθέσθαι τοὺς Μεγαλοπολίτας ἔνδον ἦν μετὰ
τῆς δυνάμεως.

45 (24). Φανεροῦ δὲ μόλις τοῦ κακοῦ γενομένου τοῖς
κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μὲν εὐθὺς ἐξέπιπτον, ὅσα τυγχάνοι τῶν
χρημάτων λαμβάνοντες, οἱ δὲ συνεστρέφοντο μετὰ τῶν

4—p. 399, 17 Plut. Philop. 5 Polyb. 2, 55, 3—7. 61, 3—62 Paus. 7, 7, 4. 8, 27, 15 sq. 49, 4

[GΠ (= PR) L] 5 καί om. L[1] || 8 ἐπικεκλεῖσθαι L[1] et ante corr. P || 9 διαρπάσαι: em. Sint. || 13 σελασίαν GL || 14 δὲ] τε G | δεῖπνα ποιησάμενος R[2] || 15 ῥοίτιον ante corr. P Ζοίτιον Cellarius Ὀρέστειον vel Βόρειον Fuhr | ἑλικοῦντος: em. Lubinus Cor. Fuhr (qui et Ἑλισσόντος) || 16 παντέαν GPR[1]L || 17 ταγμάτων λακεδαιμονίων GL[1]

a. 223 ὅπλων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνιστάμενοι καὶ προσβάλλοντες, ἐκείνους μὲν οὐκ ἴσχυσαν ἐκκροῦσαι, τοῖς δὲ φεύγουσι τῶν πολιτῶν ἀσφαλῶς ἀπελθεῖν παρέσχον, ὥστε μὴ πλείονα τῶν χιλίων ἐγκαταληφθῆναι σώματα, τοὺς δ' ἄλλους ἅπαντας ὁμοῦ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν φθάσαι διαφυ- 5
b 2 γόντας εἰς Μεσσήνην. ἐσώθη δὲ καὶ τῶν προσβοηθούντων καὶ μαχομένων τὸ πλῆθος· ὀλίγοι δὲ παντάπασιν ἥλωσαν, 149 S ὧν ἦν Λυσανδρίδας τε καὶ Θεαρίδας, ἄνδρες ἔνδοξοι καὶ δυνατοὶ μάλιστα τῶν Μεγαλοπολιτῶν. διὸ καὶ λαβόντες αὐτοὺς εὐθὺς οἱ στρατιῶται τῷ Κλεομένει προσ- 10
3 ῆγον. ὁ δὲ Λυσανδρίδας ὡς εἶδε τὸν Κλεομένη πόρρωθεν, ἀναβοήσας „ἔξεστί σοι νῦν" εἶπεν „ὦ βασιλεῦ Λακεδαιμονίων ἔργον ἀποδειξαμένῳ τοῦ πεπραγμένου κάλλιον καὶ βασιλικώτερον ἐνδοξοτάτῳ γενέσθαι." [ὁ]
4 Κλεομένης δ' ὑποτοπήσας αὐτοῦ τὴν ἔντευξιν „τί δὲ" 15 εἶπεν „ὦ Λυσανδρίδα λέγεις; οὐ γὰρ δή πού με τὴν
c 5 πόλιν ὑμῖν ἀποδοῦναι κελεύσεις;" καὶ ὁ Λυσανδρίδας „αὐτὸ μὲν οὖν" ἔφη „⟨τοῦτο⟩ λέγω καὶ συμβουλεύω, μὴ διαφθεῖραι πόλιν τηλικαύτην, ἀλλ' ἐμπλῆσαι φίλων καὶ συμμάχων πιστῶν καὶ βεβαίων, ἀποδόντα Μεγαλοπολί- 458 Z[1] ταις τὴν πατρίδα καὶ σωτῆρα δήμου τοσούτου γενό- 21
6 μενον." μικρὸν οὖν ὁ Κλεομένης διασιωπήσας „χαλεπὸν μέν" ἔφη „τὸ πιστεῦσαι ταῦτα, νικάτω δὲ τὸ πρὸς δόξαν
7 ἀεὶ μᾶλλον ἢ τὸ λυσιτελὲς παρ' ἡμῖν." καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἀπέστειλε τοὺς ἄνδρας εἰς Μεσσήνην καὶ κήρυκα παρ' 25 ἑαυτοῦ, τοῖς Μεγαλοπολίταις ἀποδιδοὺς τὴν πόλιν ἐπὶ τῷ συμμάχους εἶναι καὶ φίλους, ἀποστάντας Ἀχαιῶν.

[GΠ (= PR) L] **1** προσβάλλοντες G[2]: βάλλοντες L[1] (πρὸς add. m. 2) προσβάλοντες G[1] προσβαλόντες Π || **4** καταληφθῆναι G ἐγκαταλειφθῆναι L || **6** μεσήνην G[1]P | ἐσώθησαν L || **6—7** τῶν βοηθούντων καὶ προσμαχομένων L || **7** καὶ τῶν μαχομένων πλῆθος G | οὐκ ὀλίγοι P || **8** τε om. Π || **11** κλεομένην R[2] || **13** ἐπιδειξαμένω R[2] || **14** βασιλικώτερον Anon.: βασιλικώτατον | ἐνδοξοτέρῳ L | ὁ del. Fuhr || **17** κελεύεις LG[2] || **18** αὐτῶ L[1] | τοῦτο add. Rei. || **22** διασωπήσας P || **23** μέν om. G | τὸ πιστεῦσαι ταῦτα G: ταῦτα τὸ πιστεῦσαι ΠL || **25** ἀπέστελλε Π | μεσήνην G[1]P || **26** ἀποδοὺς ΠL || **27** τῷ] τὸ G[1]

οὕτω δὲ τοῦ Κλεομένους εὐγνώμονα καὶ φιλάνθρωπα 8 d
προτείναντος, οὐκ εἴασε τοὺς Μεγαλοπολίτας ὁ Φιλο- a. 223
ποίμην ἐγκαταλιπεῖν τὴν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς πίστιν,
ἀλλὰ κατηγορῶν τοῦ Κλεομένους, ὡς οὐ ζητοῦντος ἀπο-
5 δοῦναι τὴν πόλιν, ἀλλὰ προσλαβεῖν τοὺς πολίτας, ἐξ-
έβαλε τὸν Θεαρίδαν καὶ τὸν Λυσανδρίδαν ἐκ τῆς Μεσ-
σήνης. οὗτος ἦν Φιλοποίμην ὁ πρωτεύσας ὕστερον 9
Ἀχαιῶν καὶ μεγίστην κτησάμενος ἐν τοῖς Ἕλλησι δό-
ξαν, ὡς ἰδίᾳ περὶ αὐτοῦ γέγραπται.
10 **46 (25).** Τούτων δ' ἀπαγγελθέντων τῷ Κλεομένει,
150 S τετηρηκὼς τὴν πόλιν ἄθικτον καὶ ἀκέραιον, ὥστε μηδένα
λαθεῖν μηδὲ τοὐλάχιστον λαβόντα, τότε παντάπασι τρα- e
χυνθεὶς καὶ ἀγανακτήσας τὰ μὲν χρήματα διήρπασεν,
ἀνδριάντας δὲ καὶ γραφὰς ἀπέστειλεν εἰς Σπάρτην, τῆς δὲ
15 πόλεως τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα μέρη κατασκάψας καὶ
διαφθείρας ἀνέζευξεν ἐπ' οἴκου, φοβούμενος τὸν Ἀντίγονον
καὶ τοὺς Ἀχαιούς. ἐπράχθη δ' οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν. ἐτύγχανον 2
μὲν γὰρ ἐν Αἰγίῳ βουλὴν ἔχοντες· ἐπεὶ δ' Ἄρατος ἀναβὰς
459 Z¹ ἐπὶ τὸ βῆμα πολὺν μὲν χρόνον ἔκλαιε, τὴν χλαμύδα
20 θέμενος πρὸ τοῦ προσώπου, θαυμαζόντων δὲ καὶ λέγειν
κελευόντων εἶπεν, ὅτι Μεγάλη πόλις ἀπόλωλεν ὑπὸ
Κλεομένους, ἡ μὲν σύνοδος εὐθὺς διελύθη τῶν Ἀχαιῶν,
καταπλαγέντων τὴν ὀξύτητα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ πάθους, f
ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπιχειρήσας βοηθεῖν, εἶτα βραδέως αὐ- 3
25 τῷ τῆς δυνάμεως ἐκ τῶν χειμαδίων ἀνισταμένης, ταύ-
την μὲν αὖθις ἐκέλευσε κατὰ χώραν μένειν, αὐτὸς δὲ
παρῆλθεν εἰς Ἄργος, ⟨οὐ⟩ πολλοὺς ἔχων στρατιώτας
μεθ' ἑαυτοῦ. διὸ καὶ τὸ δεύτερον ἐγχείρημα τοῦ Κλεο- 4
μένους ἔδοξε μὲν τετολμῆσθαι παραβόλως καὶ μανικῶς,

28 Polyb. 2, 64

[GΠ (= PR) L] **3—7** ἐγκαταλιπεῖν — Φιλοποίμην om. G¹, in mg. add. G² || **4** ἀποδῦναι G² || **5** προσλαβῆν G² || **6** μεσήνης P || **7** ὁ φιλοποίμην G² || **11** ἄθηκτον ante ras. G || **15** κατακόψας L || **19** τὴν δὲ L || **21—22** ὑπὸ τοῦ κλεομένους L || **22** μὲν οὖν L || **26** αὖθις] εὐθὺς L¹ || **27** οὐ add. Tudertus Xy. Anon. || **29** νεανικῶς Zie.

a. 223 ἐπράχθη δὲ μετὰ πολλῆς προνοίας, ὥς φησι Πολύβιος
5 (2, 64, 2). εἰδὼς γὰρ εἰς τὰ χειμάδια διεσπαρμένους κατὰ
817 πόλεις [ὥς φησι] τοὺς Μακεδόνας, καὶ τὸν Ἀντίγονον οὐ
πολλοὺς ἔχοντα μισθοφόρους ἐν Ἄργει διαχειμάζοντα
μετὰ τῶν φίλων, ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἀργείαν, λογιζόμενος 5
ἢ δι' αἰσχύνην τοῦ Ἀντιγόνου παροξυνθέντος ἐπικρα-
τήσειν, ἢ μὴ τολμήσαντα μάχεσθαι διαβαλεῖν πρὸς τοὺς
6 Ἀργείους. ὃ καὶ συνέβη. διαφθειρομένης γὰρ τῆς χώρας
ὑπ' αὐτοῦ καὶ πάντων ἀγομένων καὶ φερομένων, οἱ μὲν
Ἀργεῖοι δυσανασχετοῦντες ἐπὶ τὰς θύρας συνεστρέφοντο 10
τοῦ βασιλέως καὶ κατεβόων, μάχεσθαι κελεύοντες ἢ τοῖς
7 κρείττοσιν ἐξίστασθαι τῆς ἡγεμονίας· ὁ δ' Ἀντίγονος,
b ὡς ἔδει στρατηγὸν ἔμφρονα, τὸ κινδυνεῦσαι παραλόγως
καὶ προέσθαι τὴν ἀσφάλειαν αἰσχρόν, οὐ τὸ κακῶς 151 S
ἀκοῦσαι παρὰ τοῖς ἐκτὸς ἡγούμενος, οὐ προῆλθεν, ἀλλ' 460 Z[1]
8 ἐνέμενε [ἐν] τοῖς αὑτοῦ λογισμοῖς. ὁ δὲ Κλεομένης ἄχρι 16
τῶν τειχῶν τῷ στρατῷ προσελθὼν καὶ καθυβρίσας καὶ
διαλυμηνάμενος, ἀδεῶς ἀνεχώρησεν.

47 (26). Ὀλίγῳ δ' ὕστερον αὖθις εἰς Τεγέαν ἀκούσας
προϊέναι τὸν Ἀντίγονον, ὡς ἐκεῖθεν εἰς τὴν Λακωνικὴν 20
ἐμβαλοῦντα, ταχὺ τοὺς στρατιώτας ἀναλαβὼν καὶ καθ'
ἑτέρας ὁδοὺς παραλλάξας, ἅμ' ἡμέρᾳ πρὸς τῇ πόλει τῶν
Ἀργείων ἀνεφάνη, πορθῶν τὸ πεδίον καὶ τὸν σῖτον οὐ
c κείρων, ὥσπερ οἱ λοιποί, δρεπάναις καὶ μαχαίραις, ἀλλὰ
κόπτων ξύλοις μεγάλοις εἰς σχῆμα ῥομφαίας ἀπειργασ- 25
μένοις, ⟨οἷς⟩ ὡς ἐπὶ παιδιᾷ χρωμένους ἐν τῷ πορεύεσθαι
σὺν μηδενὶ πόνῳ πάντα συγκατατρῖψαι καὶ διαφθεῖραι
2 τὸν καρπόν. ὡς μέντοι κατὰ τὴν Κυλλάραβιν γενόμενοι
τὸ γυμνάσιον ἐπεχείρουν προσφέρειν πῦρ, ἐκώλυσεν, ὡς
καὶ τῶν περὶ Μεγάλην πόλιν ὑπ' ὀργῆς μᾶλλον ἢ καλῶς 30

[GΠ (= PR) L] 3 πόλεις Anon.: πόλιν | ὥς φησι del. Schoemann || 7 διαβάλλειν ΠL || 10 ἀνεστρέφοντο Π || 16 ἐνέμενεν ἐν, sed ἐν eras., G ἐνέμεινεν ἐν ΠL || 23 παιδίον L[1] || 26 οἷς add. Zie. | ὡς] οἷς Anon. ὥσθ' ὡς Sint. || 27 συγκατατρῖψαι Stephani videtur habuisse R: συγκαταρρῖψαι GL συγκαταρῖψαι P et e ras. R || 28 κυλλάβαριν G[1] || 29 τὸ πῦρ P || 30 κακῶς L

αὐτῷ πεπραγμένων. τοῦ δ' Ἀντιγόνου πρῶτον μὲν εὐθὺς 3
εἰς Ἄργος ἀναχωρήσαντος, ἔπειτα τὰ ὄρη καὶ τὰς ὑπερ-
βολὰς πάσας φυλακαῖς καταλαβόντος, ἀμελεῖν καὶ
καταφρονεῖν προσποιούμενος ἔπεμψε κήρυκας, τὰς κλεῖς d
5 ἀξιῶν τοῦ Ἡραίου λαβεῖν, ὅπως ἀπαλλάττοιτο τῇ θεῷ
θύσας. οὕτω δὲ παίξας καὶ κατειρωνευσάμενος καὶ τῇ 4
θεῷ θύσας ὑπὸ τὸν νεὼν κεκλεισμένον, ἀπήγαγεν εἰς
Φλιοῦντα τὸν στρατόν. ἐκεῖθεν δὲ τοὺς φρουροῦντας τὸν 5
Ὀλύγυρτον ἐξελάσας, κατέβη παρὰ τὸν Ὀρχομενόν, οὐ
461 Z[1] μόνον τοῖς πολίταις φρόνημα καὶ θάρσος ἐμπεποιηκώς,
11 ἀλλὰ καὶ τοῖς πολεμίοις ἀνὴρ ἡγεμονικὸς δοκῶν εἶναι καὶ
πραγμάτων μεγάλων ἄξιος. τὸ γὰρ ἐκ μιᾶς πόλεως 6
ὁρμώμενον ὁμοῦ τῇ Μακεδόνων δυνάμει καὶ Πελοποννη-
σίοις ἅπασι καὶ χορηγίᾳ βασιλικῇ πολεμεῖν, [καὶ] μὴ μόνον
152 S ἄθικτον διαφυλάττοντα τὴν Λακωνικήν, ἀλλὰ καὶ χώραν e
16 κακῶς ποιοῦντα τὴν ἐκείνων καὶ πόλεις αἱροῦντα τηλι-
καύτας, οὐ τῆς τυχούσης ἐδόκει δεινότητος εἶναι καὶ
μεγαλοφροσύνης.

48 (27). Ἀλλ' ὁ πρῶτος τὰ χρήματα νεῦρα τῶν πραγ-
20 μάτων προσειπὼν εἰς τὰ τοῦ πολέμου πράγματα μάλι-
στα βλέψας τοῦτ' εἰπεῖν ἔοικε. καὶ Δημάδης (fr. IX p. 23 2
de Falco) τὰς τριήρεις μὲν καθέλκειν καὶ πληροῦν ποτε
τῶν Ἀθηναίων κελευόντων, χρήματα δ' οὐκ ἐχόντων,
„πρότερόν ἐστιν" ἔφη „†τοῦ πρωρατεῦσαι τὸ φυρᾶσαι."
25 λέγεται δὲ καὶ Ἀρχίδαμος ὁ παλαιὸς ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ 3
Πελοποννησιακοῦ πολέμου, κελευόντων ⟨τὰς⟩ εἰσφορὰς
τάξαι τῶν συμμάχων αὐτόν, εἰπεῖν ὡς ὁ πόλεμος οὐ f

19 Diog. L. 4, 48 Cic. de imp. Cn. Pomp. 17 || **25** Plut. Crass. 2, 9 Demosth. 17, 4 mor. 190a. 219a

[GΠ (= PR) L] **6—7** οὕτω — θύσας om. P || **7** νεῶ RL[1] | κεκλειμένον GΠL[1] || **8** φιλοῦντα P || **9** Ὀλύγυρτον Fuhr: ὀνόγυρτον G ὀλόγουντον Π ὀλόγουτον L[t] γρ. τὸν ὄγυρτον L[m] cf. E. Meyer RE XVII 2479 || **11** καὶ[2] om. L[1] || **14** καὶ del. Cor. || **19** πρώτως L || **24** πρωρατεῦσαι, ω corr. ex ο m. 2, G: πρῶρα R πρωρα PL | τὸ προδεῦσαι τοῦ φυρᾶσαι Schoemann | τοῦ ἀρτοπτεῦσαι G. Hermann || **26** τὰς add. Fuhr cf. v. Demosth. 17, 4

4 τεταγμένα σιτεῖται. καθάπερ γὰρ οἱ σεσωμασκηκότες ἀθληταὶ τῷ χρόνῳ καταβαροῦσι καὶ καταγωνίζονται τοὺς εὐρύθμους καὶ τεχνίτας, οὕτως καὶ ὁ Ἀντίγονος, ἐκ πολλῆς ἀναφέρων δυνάμεως πρὸς τὸν πόλεμον, ἐξεπόνει καὶ κατήθλει τὸν Κλεομένη, γλίσχρως καὶ μόλις πορίζοντα 5
5 τοῖς ξένοις μισθὸν καὶ τροφὴν τοῖς πολίταις. ἐπεὶ τἆλλά γε πρὸς τοῦ Κλεομένους ὁ χρόνος ἦν, τῶν οἴκοι πραγμάτων
6 ἀνιστάντων τὸν Ἀντίγονον. βάρβαροι γὰρ περιέκοπτον
818 ἀπόντος καὶ κατέτρεχον τὴν Μακεδονίαν, καὶ τότε δὴ 462 Z¹
a. 222 πολὺς ἄνωθεν Ἰλλυριῶν ἐμβεβλήκει στρατός, ὑφ' οὗ 10 πορθούμενοι μετεπέμποντο τὸν Ἀντίγονον οἱ Μακεδόνες.
7 καὶ παρ' ὀλίγον πρὸ τῆς μάχης συνέτυχε ταῦτα τὰ γράμματα κομισθῆναι πρὸς αὐτόν· ὧν κομισθέντων εὐ-
8 θὺς ἂν ἀπῆλθε μακρὰ χαίρειν φράσας Ἀχαιοῖς. ἀλλ' ἡ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων κρίνουσα τῷ παρὰ μικρὸν 15 τύχη τηλικαύτην ἀπεδείξατο ῥοπὴν καιροῦ καὶ δύναμιν, ὥστε, τῆς μάχης ἐν Σελλασίᾳ γενομένης καὶ τοῦ Κλεομένους ἀποβεβληκότος τὴν δύναμιν καὶ τὴν πόλιν, εὐ-
9 θὺς παρεῖναι τοὺς καλοῦντας τὸν Ἀντίγονον. ὃ καὶ μά- 153 S
b λιστα τὴν δυστυχίαν τοῦ Κλεομένους οἰκτροτέραν ἐποί- 20
10 ησεν. εἰ γὰρ ἡμέρας δύο μόνας ἐπέσχε καὶ παρήγαγε φυγομαχῶν, οὐκ ἂν ἐδέησεν αὐτῷ μάχης, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐβούλετο διηλλάγη πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπελθόντων τῶν
11 Μακεδόνων· νῦν δ' ὥσπερ εἴρηται διὰ τὴν ἀχρηματίαν ἐν τοῖς ὅπλοις τὸ πᾶν θέμενος, ἠναγκάσθη δισμυρίοις, 25 ὡς Πολύβιός (2, 65, 1–7) φησι, πρὸς τρισμυρίους ἀντιπαρατάξασθαι.

49 (28). Καὶ θαυμαστὸν μὲν ἐν τῷ κινδύνῳ παρασχὼν

5 Polyb. 2, 63, 1 sq. || 8 Polyb. 2, 70, 1—3 || Cap. 28 Plut. Philop. 6 Polyb. 2, 65, 8—69, 10 Paus. 2, 9, 2. 7, 7, 4 Iustin. 28, 4, 1 sq. Trog. prol. 28 Liv. 34, 28, 1 al.

[GΠ (= PR) L] 5 κλεομένην Π || 7 γε om. L || 8 ἀνιστάντων G: ἀνθιστάντων ΠL ἀντισπώντων Sol. || 14 μακρὰ φράσας ἀχαιοῖς χαίρειν L || 15—16 τύχη τῶ παρὰ μικρὸν L | τὸ corr. ex τῶι G² || 16 καιροῦ ῥοπὴν L | καὶ om. R || 17 σελασία GL || 19 παρεῖναι τοὺς καλοῦντας G: παραγεγόνασιν οἱ καλοῦντες ΠL || 25 δισμυρίους G

ἑαυτὸν στρατηγόν, ἐκθύμοις δὲ χρησάμενος τοῖς πολίταις, a. 222
οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ξένων μεμπτῶς ἀγωνισαμένων, τῷ c
τρόπῳ τῆς ὁπλίσεως καὶ τῷ βάρει τῆς ὁπλιτικῆς φάλαγ-
γος ἐξεθλίβη. Φύλαρχος (FGrH 81 F 59) δὲ καὶ προ- 2
5 δοσίαν γενέσθαι φησὶ τὴν μάλιστα τῷ Κλεομένει τὰ
πράγματα διεργασαμένην. τοῦ γὰρ Ἀντιγόνου τοὺς 3
463 Z[1] Ἰλλυριοὺς καὶ τοὺς Ἀκαρνᾶνας ἐκπεριελθεῖν κρύφα κε-
λεύσαντος καὶ κυκλώσασθαι θάτερον κέρας, ἐφ᾽ οὗ τε-
ταγμένος ἦν Εὐκλείδας ὁ τοῦ Κλεομένους ἀδελφός, εἶτα
10 τὴν ἄλλην ἐπὶ μάχῃ δύναμιν ἐκτάττοντος, ἀπὸ σκοπῆς
θεωρῶν ὁ Κλεομένης, ὡς οὐδαμοῦ τὰ ὅπλα τῶν Ἰλλυ-
ριῶν καὶ τῶν Ἀκαρνάνων κατεῖδεν, ἐφοβήθη μὴ πρός τι
τοιοῦτον αὐτοῖς ὁ Ἀντίγονος κέχρηται. καλέσας δὲ Δα- 4 d
μοτέλη τὸν ἐπὶ τῆς κρυπτείας τεταγμένον, ὁρᾶν ἐκέλευσε
15 καὶ ζητεῖν, ὅπως ἔχει τὰ κατὰ νώτου καὶ κύκλῳ τῆς
παρατάξεως. τοῦ δὲ Δαμοτέλους — ἦν γὰρ ὡς λέγεται 5
χρήμασι πρότερον ὑπ᾽ Ἀντιγόνου διεφθαρμένος — ἀμελεῖν
ἐκείνων εἰπόντος ὡς καλῶς ἐχόντων, τοῖς δὲ συνάπτουσιν
ἐξ ἐναντίας προσέχειν καὶ τούτους ἀμύνεσθαι, πιστεύσας
20 ἐπὶ τὸν Ἀντίγονον ἐχώρει, καὶ τῇ ῥύμῃ τῶν περὶ αὐτὸν
Σπαρτιατῶν ὠσάμενος τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων
ἐπὶ πέντε που σταδίους ὑποχωρούντων, ἐκβιαζόμενος καὶ
κρατῶν ἠκολούθησεν. εἶτα τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀπὸ 6
θατέρου κυκλωθέντων, ἐπιστὰς καὶ κατιδὼν τὸν κίνδυνον e
25 „οἴχῃ μοι φίλτατ᾽ ἀδελφέ“ εἶπεν, „οἴχῃ, γενναῖος ὢν καὶ
παισὶ ζηλωτὸς Σπαρτιατῶν καὶ γυναιξὶν ἀοίδιμος.“ οὕτω 7
154 S δὲ τῶν περὶ τὸν Εὐκλείδαν ἀναιρεθέντων, καὶ τῶν ἐκεῖθεν
ὡς ἐκράτουν ἐπιφερομένων, ταραττομένους ὁρῶν τοὺς
στρατιώτας καὶ μένειν οὐκέτι τολμῶντας, ἔσῳζεν ἑαυτόν.
30 ἀποθανεῖν δὲ καὶ τῶν ξένων ⟨τοὺς⟩ πολλοὺς λέγουσι καὶ 8

30 Iustin. 28, 4, 3—10 Polyb. 2, 69, 10 sq.

[GΠ (= PR) L] 3 ὁπλιτικῆς del. Blaß || 4 ἐξεβλήθη L[1] || 8 κυ-κλώσαντος L || 11 ὡς om. L || 13 δαμοτελῆ Π || 14 κρυπτίας G[1]PL || 15 ἔχῃ R[1]L[1] | νότου G[1] || 16 δαμοτελοῦς Π || 17 Ἀντιγόνου Sol.: αὐτοῦ codd. || 19 τούτοις ΠL || 23 τῶν] τὸν R || 29 ἑαυτόν G: αὑτόν Π αὐτόν L || 30 τοὺς add. Blaß

a. 222 ⟨τοὺς⟩ Λακεδαιμονίους ἅπαντας πλὴν διακοσίων, ἑξακισχιλίους ὄντας.

50 (29). Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν πόλιν ἀφίκετο, τοῖς μὲν ἀπαντήσασι τῶν πολιτῶν παρῄνει δέχεσθαι τὸν Ἀντίγονον, αὐτὸς δ' εἶπεν εἴτε ζῶν εἴτ' ἀποθανών, ὃ μέλλοι τῇ Σπάρτῃ συνοίσειν, τοῦτο πράξειν. ὁρῶν δὲ τὰς γυναῖκας τοῖς μετ' αὐτοῦ πεφευγόσι προστρεχούσας καὶ δεχομένας τὰ ὅπλα καὶ ποτὸν προσφερούσας, αὐτὸς εἰσῆλθε μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ· τῆς δὲ παιδίσκης, ἣν εἶχεν ἐλευθέραν οὖσαν ἐκ Μεγάλης πόλεως ἀνειληφὼς μετὰ τὴν τῆς γυναικὸς τελευτήν, ὡς εἴθιστο προσιούσης καὶ βουλομένης ἀπὸ στρατείας ἥκοντα θεραπεύειν, οὔτε πιεῖν ἐκδεδιψηκὼς ὑπέμεινεν οὔτε καθίσαι κεκμηκώς, ἀλλ' ὥσπερ ἐτύγχανε τεθωρακισμένος τῶν κιόνων τινὶ τὴν χεῖρα προσβαλὼν πλαγίαν καὶ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τὸν πῆχυν ἐπιθείς, καὶ χρόνον οὐ πολὺν οὕτω διαναπαύσας τὸ σῶμα καὶ τῇ διανοίᾳ περιδραμὼν ἅπαντας τοὺς λογισμούς, ὥρμησε μετὰ τῶν φίλων εἰς τὸ Γύθιον. κἀκεῖθεν ἐπιβάντες ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παρεσκευασμένων πλοίων ἀνήχθησαν.

51 (30). Ὁ δ' Ἀντίγονος ἐξ ἐφόδου παραλαβὼν τὴν πόλιν καὶ χρησάμενος τοῖς Λακεδαιμονίοις φιλανθρώπως, καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς Σπάρτης οὐ προπηλακίσας οὐδ' ἐνυβρίσας, ἀλλὰ καὶ νόμους καὶ πολιτείαν ἀποδοὺς καὶ τοῖς θεοῖς θύσας, ἀνεχώρησεν ἡμέρᾳ τρίτῃ, πυθόμενος ἐν Μακεδονίᾳ πολὺν πόλεμον εἶναι καὶ πορ-

Cap. 51 Polyb. 2, 70. 9, 29, 8. 36, 2–4 Paus. 2, 9, 2 Iustin. 28, 4, 12–15

[GΠ (= PR) L] 1 τοὺς add. Zie. | λακεδαιμονίων L || 5 ὃ om. Π || 7 φεύγουσι L | προσεχούσας L[1] || 9 οἰκείαν L || 11 εἴθιστο] ᾔσθετο LG[2] || 15 τὸν] τὴν P et τὸν in ras. hab. G || 16 οὕτω om. Π | διαναπαυσάμενος Π || cap. 51 exscripsit Phot. bibl. cod. 245 p. 399 b 1–19 || 21–22 τὴν πόλιν παραλαβὼν Phot. || 22 χρησάμενος post φιλανθρώπως pon. Phot. || 24 οὐδὲ ὑβρίσας G | νόμον L || 25 καὶ τοῖς θεοῖς θύσας om. Phot. | ἀνεχόρησεν G ἀνεχώρησεν εἰς Μακεδονίαν Phot. || 26—p. 405, 1 πυθόμενος – βαρβάρων] πολέμων αὐτῷ φυέντων ἐκεῖσε καὶ παρεῖναι βιαζομένων Phot. | λακεδαιμονία L[1]

θεῖσθαι τὴν χώραν ὑπὸ τῶν βαρβάρων. ἤδη δὲ καὶ τὸ νόσημα κατεῖχεν αὐτόν, εἰς φθίσιν ἐκβεβηκὸς ἰσχυρὰν καὶ κατάρρουν σύντονον. οὐ μὴν ἀπεῖπεν, ἀλλ' ἀντήρκεσε πρὸς τοὺς οἰκείους ἀγῶνας, ὅσον ἐπὶ νίκῃ μεγίστῃ καὶ φόνῳ πλείστῳ τῶν βαρβάρων εὐκλεέστερον ἀποθανεῖν, ὡς μὲν εἰκός ἐστι καὶ λέγουσιν οἱ περὶ Φύλαρχον (FGrH 81 F 60), *αὐτῇ τῇ περὶ τὸν ἀγῶνα κραυγῇ τὸ σῶμα προσαναρρήξας· ἐν δὲ ταῖς σχολαῖς ἦν ἀκούειν, ὅτι βοῶν μετὰ τὴν νίκην ὑπὸ χαρᾶς „ὦ καλῆς ἡμέρας" πλῆθος αἵματος ἀνήγαγε καὶ πυρέξας συντόνως ἐτελεύτησε. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Ἀντίγονον.*

52 (31). *Κλεομένης δὲ πλέων ἀπὸ Κυθήρων εἰς νῆσον ἑτέραν, Αἰγιαλίαν, κατέσχεν. ὅθεν εἰς Κυρήνην περαιοῦσθαι μέλλοντος αὐτοῦ, τῶν φίλων εἷς ὄνομα Θηρυκίων, ἀνὴρ πρός τε τὰς πράξεις φρονήματι κεχρημένος μεγάλῳ καὶ τοῖς λόγοις γεγονώς τις ὑψηλὸς ἀεὶ καὶ μεγάλαυχος, ἐντυχὼν αὐτῷ κατ' ἰδίαν „τὸν μὲν κάλλιστον" εἶπεν „ὦ βασιλεῦ θάνατον* ⟨*τὸν*⟩ *ἐν τῇ μάχῃ προηκάμεθα· καίτοι πάντες ἤκουσαν ἡμῶν λεγόντων, ὡς οὐχ ὑπερβήσεται τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιατῶν Ἀντίγονος εἰ μὴ νεκρόν. ὁ δὲ δεύτερος δόξῃ καὶ ἀρετῇ νῦν ἔτι πάρεστιν ἡμῖν. ποῖ πλέομεν ἀλογίστως, ἀποφεύγοντες ἐγγὺς ὂν κακὸν καὶ μακρὰν διώκοντες; εἰ γὰρ οὐκ αἰσχρόν ἐστι δουλεύειν τοῖς ἀπὸ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τοὺς ἀφ' Ἡρακλέους, πλοῦν πολὺν κερδανοῦμεν Ἀντιγόνῳ παραδόντες ἑαυτούς, ὃν εἰκός ἐστι Πτολεμαίου διαφέρειν ὅσον Αἰγυπτίων Μακεδόνας. εἰ δ' ὑφ' ὧν κεκρατήμεθα τοῖς ὅπλοις οὐκ ἀξιοῦμεν ἄρχεσθαι, τί τὸν μὴ νενικηκότα δεσπότην ποιοῦμεν αὐτῶν, ἵν' ἀνθ' ἑνὸς δυεῖν κακίους φανῶμεν, Ἀντίγονον μὲν φεύγοντες, Πτολεμαῖον δὲ*

[GΠ (= PR) L] 3 *σύντονον* Anon.: *συντεῖνον* codd. et Phot. || 5 *εὐκλεέστερος* ut vid. G[1] cum Phot. || 8 *σχολαῖς*] *λέσχαις* Anon. || 11 *τὸν ἀντίγονον* PL || 13 *Αἰγιλίαν* Cor. || 15 *θηρυκίων* G[2]: *θηρικύων* || 18 *τὸν* add. Blaß || 22—23 *ὂν κακὸν καὶ* GL[1]: *ὄντα καὶ* ΠL[2] || 23 *μακρὸν* G || 25 *κερδάνωμεν* Π | *παραδιδόντες* L[1] || 28 *μὴ*] *μὲν* P

6 κολακεύοντες; ἢ διὰ τὴν μητέρα φήσομεν εἰς Αἴγυπτον 156 S
a. 222 ἥκειν; καλὸν μεντἂν αὐτῇ θέαμα γένοιο καὶ ζηλωτόν,
e ἐπιδεικνυμένῃ ταῖς Πτολεμαίου γυναιξὶν αἰχμάλωτον ἐκ
7 βασιλέως καὶ φυγάδα τὸν υἱόν. οὐχ, ἕως ἔτι τῶν ἰδίων
ξιφῶν ἄρχομεν καὶ τὴν Λακωνικὴν ἀφορῶμεν, ἐνταῦθα 5
τῆς τύχης ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ἀπολογησόμεθα τοῖς ἐν
Σελλασίᾳ κειμένοις ὑπὲρ τῆς Σπάρτης, ἀλλ' ἐν Αἰγύπτῳ
καθεδούμεθα πυνθανόμενοι, τίνα τῆς Λακεδαίμονος
8 σατράπην Ἀντίγονος ἀπολέλοιπε;" τοιαῦτα τοῦ Θηρυ-
κίωνος εἰπόντος, ὁ Κλεομένης ἀπεκρίνατο· „τῶν ἀνθρω- 10
πίνων τὸ ῥᾷστον ὦ πόνηρε καὶ πᾶσιν ἐν ἑτοίμῳ διώκων,
ἀποθανεῖν, ἀνδρεῖος εἶναι δοκεῖς, φεύγων αἰσχίονα φυγὴν
9 τῆς πρότερον. πολεμίοις μὲν γὰρ ἐνέδωκαν ἤδη καὶ
f κρείττονες ἡμῶν, ἢ τύχῃ σφαλέντες, ἢ βιασθέντες ὑπὸ
πλήθους· ὁ δὲ πρὸς πόνους καὶ ταλαιπωρίας ἢ ψόγους 15
καὶ δόξας ἀνθρώπων ἀπαγορεύων ἡττᾶται τῆς αὑτοῦ
10 μαλακίας. δεῖ γὰρ τὸν αὐθαίρετον θάνατον οὐ φυγὴν εἶναι
πράξεων, ἀλλὰ πρᾶξιν. αἰσχρὸν γὰρ ⟨καὶ⟩ ζῆν μόνοις
820 ἑαυτοῖς καὶ ἀποθνήσκειν· ἐφ' ὃ νῦν σὺ παρακαλεῖς ἡμᾶς,
σπεύδων ἀπαλλαγῆναι τῶν παρόντων, καλὸν δ' οὐδὲν 20
11 οὐδὲ χρήσιμον ἄλλο διαπραττόμενος. ἐγὼ δὲ καὶ σὲ καὶ
ἐμαυτὸν οἴομαι δεῖν τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐλπίδας μὴ 467 Z[1]
καταλιπεῖν· ὅπου δ' ἂν ἡμᾶς ἐκεῖναι καταλίπωσι, ῥᾷστα
12 βουλομένοις ἀποθανεῖν ὑπάρξει." πρὸς ταῦτα Θηρυκίων
οὐδὲν ἀντειπών, ὅτε πρῶτον ἔσχε καιρὸν ἀποστῆναι τοῦ 25
Κλεομένους, ἐκτραπόμενος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἔσφαξεν
ἑαυτόν.

53 (32). Ὁ δὲ Κλεομένης ἀπὸ τῶν Αἰγιαλῶν ἀναχθεὶς
τῇ Λιβύῃ προσέβαλε, καὶ διὰ τῶν βασιλικῶν παραπεμ-
b 2 πόμενος ἧκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν. ὀφθεὶς δὲ τῷ Πτολεμαίῳ, 30

Cap. 53 Polyb. 2, 69, 11. 5, 35, 1 Iustin. 28, 4, 10

[GΠ (= PR) L] 7 σελασίαι GL || 9 τοιαῦτα, οι del. m. 2, L | θηρικύωνος G[1]ΠL || 10 ὁ om. Π || 11 πονηρέ codd. et editt. || 18 καὶ add. Ri. || 19 αὐτοῖς L | σὺ νῦν L || 23 καταλείπωσι R[1] || 24 θηρικύων G[1]PL || 26 ἔσφαζεν P || 28 Αἰγιλίων Cor. Αἰγίλων Fuhr

κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἐτύγχανε κοινῶς φιλανθρώπου καὶ
157 S μετρίως πρὸς αὐτόν· ἐπεὶ δὲ γνώμης διδοὺς πεῖραν ἀνὴρ 3
ἐφαίνετ᾽ ἔμφρων, καὶ τῆς καθ᾽ ἡμέραν ὁμιλίας αὐτοῦ τὸ
Λακωνικὸν καὶ ἀφελὲς τὴν χάριν ἐλευθέριον εἶχε, καὶ τὴν
5 εὐγένειαν οὐδαμῇ καταισχύνων οὐδὲ γναμπτόμενος ὑπὸ
τῆς τύχης, τῶν πρὸς ἡδονὴν καὶ κολακείαν διαλεγομένων
πιθανώτερος ἐφαίνετο, πολλὴ μὲν αἰδὼς καὶ μετάνοια τὸν 4
Πτολεμαῖον εἶχεν, ἀνδρὸς ἀμελήσαντα τοιούτου καὶ
προέμενον τῷ Ἀντιγόνῳ, δόξαν ἅμα κεκτημένῳ τηλι-
10 καύτην καὶ δύναμιν, ἀναλαμβάνων δὲ τιμαῖς καὶ φιλο- c
φροσύναις τὸν Κλεομένη παρεθάρρυνεν, ὡς μετὰ νεῶν καὶ
χρημάτων ἀποστελῶν αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατα-
στήσων εἰς τὴν βασιλείαν. ἐδίδου δὲ καὶ σύνταξιν αὐτῷ 5
τέσσαρα καὶ εἴκοσι τάλαντα καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτόν. ἀφ᾽
15 ὧν ἐκεῖνος αὑτὸν καὶ τοὺς φίλους εὐτελῶς καὶ σωφρόνως
διοικῶν, τὰ πλεῖστα κατανήλισκεν εἰς φιλανθρωπίας καὶ
468 Z[1] μεταδόσεις τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εἰς Αἴγυπτον ἐκπεπτω-
κότων.

54 (33). Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος Πτολεμαῖος πρὶν
20 ἐκτελέσαι τῷ Κλεομένει τὴν ἔκπεμψιν ἐτελεύτησε· τῆς *a. 221*
δὲ βασιλείας εὐθὺς εἰς πολλὴν ἀσέλγειαν καὶ παροινίαν
καὶ γυναικοκρασίαν ἐκπεσούσης, ἠμελεῖτο καὶ τὰ τοῦ d
Κλεομένους. ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς αὐτὸς οὕτω διέφθαρτο 2
τὴν ψυχὴν ὑπὸ γυναικῶν καὶ πότων, ὥσθ᾽, ὁπότε νή-
25 φοι μάλιστα καὶ σπουδαιότατος αὑτοῦ γένοιτο, τελετὰς
τελεῖν καὶ τύμπανον ἔχων ἐν τοῖς βασιλείοις ἀγείρειν,
τὰ δὲ μέγιστα τῆς ἀρχῆς πράγματα διοικεῖν Ἀγαθό-
κλειαν τὴν ἐρωμένην τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ταύτης μη-
τέρα καὶ πορνοβοσκὸν Οἰνάνθην. ὅμως δ᾽ οὖν ἔδοξέ 3

19 mor. 753d Polyb. 5, 34. 14, 11. 15, 25 || **29** Polyb. 5, 35 sq.

[GΠ (= PR) L] **2** μετρίως Sint.: μετρίου || **3** ἔμφρων ἐφαίνετο Sint. || **5** γναμπτόμενος G: ^γν^καμπτόμενος Π καμπτόμενος L || **9** κεκτημένων ante corr. P κεκτημένου Blaß || **11** κλεομένην Π || **12** ἑαυτὸν L[1] || **13** δὲ om. L || **19** ὁ πτολεμαῖος P et ante ras. R || **22** γυναικοκρατίαν Cor. | ἐμπεσούσης ΠL

τις ἐν ἀρχῇ καὶ τοῦ Κλεομένους χρεία γεγονέναι. δεδιὼς
γὰρ Μάγαν τὸν ἀδελφὸν Πτολεμαῖος, ὡς ἰσχύοντα διὰ
τῆς μητρὸς ἐν τῷ στρατιωτικῷ, τὸν Κλεομένη προσ-
e ελάμβανε καὶ μετεδίδου τῶν ἀπορρήτων συνεδρίων,
4 βουλευόμενος ἀνελεῖν τὸν ἀδελφόν. ὁ δέ, καίπερ ἁπάν- 158 S
των τοῦτο πράττειν κελευόντων, μόνος ἀπηγόρευσεν, 6
εἰπὼν ὡς μᾶλλον, εἰ δυνατὸν ἦν, ἔδει φῦσαι τῷ βασι-
λεῖ πλείονας ἀδελφοὺς πρὸς ἀσφάλειαν καὶ διαμονὴν
5 τῶν πραγμάτων. Σωσιβίου δὲ τοῦ πλεῖστον ἐν τοῖς φί-
λοις δυναμένου φήσαντος οὐκ εἶναι τὰ τῶν μισθοφόρων 10
αὐτοῖς βέβαια τοῦ Μάγα ζῶντος, ἀμελεῖν ἐκέλευεν ὁ
6 Κλεομένης ἕνεκά γε τούτου· πλείους γὰρ ἢ τρισχιλίους
τῶν ξένων εἶναι Πελοποννησίους, προσέχοντας αὐτῷ κἂν 469 Z[1]
μόνον νεύσῃ προθύμως μετὰ τῶν ὅπλων παρεσομένους.
f 7 οὗτος ὁ λόγος τότε μὲν οὐ μικρὰν τῷ Κλεομένει καὶ πίστιν 15
εὐνοίας καὶ δόκησιν ἰσχύος προσέθηκεν, ὕστερον δέ, τοῦ
Πτολεμαίου τῆς ἀσθενείας ἐπιτεινούσης τὴν δειλίαν, καὶ
καθάπερ εἴωθεν ἐν τῷ μηδὲν φρονεῖν, τοῦ πάντα δεδοικέναι
καὶ πᾶσιν ἀπιστεῖν ἀσφαλεστάτου δοκοῦντος εἶναι,
φοβερὸν ἐποίει τὸν Κλεομένη τοῖς αὐλικοῖς, ὡς ἰσχύοντα 20
8 παρὰ τοῖς ξένοις· καὶ πολλῶν ἦν ἀκούειν λεγόντων ὅτι
„οὗτος ὁ λέων ἐν τούτοις τοῖς προβάτοις ἀναστρέφεται".
821 τῷ γὰρ ὄντι τοιοῦτον διέφαινεν ἦθος ἐν τοῖς βασιλικοῖς,
ὑποβλέπων ἀτρέμα καὶ παρεπισκοπῶν τὰ πραττόμενα.

55 (34). Ναῦς μὲν οὖν αἰτῶν καὶ στρατιὰν ἀπεῖπε· 25
πυνθανόμενος δὲ τεθνάναι τὸν Ἀντίγονον, Αἰτωλικῷ δὲ
πολέμῳ συμπεπλέχθαι τοὺς Ἀχαιούς, τὰ δὲ πράγματα
ποθεῖν αὐτὰ καὶ παρακαλεῖν ἐκεῖνον, ἐν ταραχῇ καὶ
διασπασμῷ τῆς Πελοποννήσου γεγενημένης, ἠξίου μὲν
2 μόνος ἀποσταλῆναι μετὰ τῶν φίλων, ἔπειθε δ' οὐδένα, τοῦ 30

22 Polyb. 5, 35, 13 || Cap. 34 Polyb. 5, 35

[GΠ (= PR) L] **3** *κλεομένην* Π || **8** *διανομὴν*: em. Rei. || **11** *ἐκέλευσεν* LG[2] || **20** *κλεομένην* R[2] | *ὡς* om. L || **22** *οὗτος λέων ἐν τούτοις προβάτοις* Cob. Herw. *λέων οὗτος ἐν προβ.* Cor. | *τού|τούτοις* P || **25** *στρατείαν* ΠL || **28** *αὐτὸν*: em. Rei.

μὲν βασιλέως οὐκ εἰσακούοντος, ἀλλ' ἐν γυναιξὶ καὶ θιάσοις καὶ κώμοις συνέχοντος ἑαυτόν, ὁ δὲ τῶν ὅλων προεστηκὼς καὶ προβουλεύων Σωσίβιος μένοντα μὲν τὸν b Κλεομένη παρὰ γνώμην ἡγεῖτο δυσμεταχείριστον εἶναι καὶ
159 S φοβερόν, ⟨φοβερώτερον δ'⟩ ἀφεθέντα, τολμηρὸν ἄνδρα καὶ
6 μεγαλοπράγμονα καὶ τῆς βασιλείας νοσούσης θεατὴν γεγενημένον. οὐδὲ γὰρ αἱ δωρεαὶ κατεπράυνον αὐτόν, 3 ἀλλ' ὥσπερ τὸν Ἆπιν ἐν ἀφθόνοις διαιτώμενον καὶ
470 Z[1] τρυφᾶν δοκοῦντα τοῦ κατὰ φύσιν βίου καὶ δρόμων ἀφέτων
10 καὶ σκιρτήσεων ἵμερος ἔχει, καὶ δῆλός ἐστι δυσανασχετῶν τὴν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἱερέων διατριβήν, οὕτως ἐκεῖνον οὐδὲν ἤρεσκε τῶν μαλθακῶν,

ἀλλὰ φθινύθεσκε φίλον κῆρ (Il. 1, 491),

ὥσπερ Ἀχιλλεύς,

15 αὖθι μένων, ποθέεσκε δ' ἀυτήν τε πτόλεμόν τε.

56 (35). Τοιούτων δὲ τῶν κατ' αὐτὸν ὄντων πραγμάτων, a. 219 c ἀφικνεῖται Νικαγόρας ὁ Μεσσήνιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἀνὴρ μισῶν μὲν τὸν Κλεομένη, προσποιούμενος δὲ φίλος εἶναι· χωρίον γάρ ποτε καλὸν αὐτῷ πεπρακώς, δι' ἀπορίαν ⟨δ'⟩
20 οἶμαι καὶ δι' ἀσχολίαν ὡς ἔοικε καὶ διὰ πολέμους οὐκ ἀπειληφὼς τὸ ἀργύριον. τοῦτον οὖν ἐκβαίνοντα τότε τῆς 2 ὁλκάδος ἰδὼν ὁ Κλεομένης — ἔτυχε γὰρ ἐν τῇ κρηπῖδι τοῦ λιμένος περιπατῶν — ἠσπάζετο προθύμως, καὶ τίς αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον ἄγοι πρόφασις ἠρώτα. τοῦ δὲ Νικα- 3
25 γόρου φιλοφρόνως ἀντασπαζομένου, καὶ φήσαντος ἵππους ἄγειν τῷ βασιλεῖ καλοὺς τῶν πολεμιστηρίων, γελάσας ὁ d Κλεομένης „ἐβουλόμην ἄν" ἔφη „σε μᾶλλον ἥκειν ἄγοντα

Cap. 56. 57 Polyb. 5, 37 sq.

[GΠ (= PR) L] **4** κλεομένην R[2] || **5** ⟨φοβερώτερον δ'⟩ ἀφεθέντα Fuhr: ἀφεθέντα δὲ || **7** οὐ γὰρ L[1] || **11** ἐκείνω P[2] (P[1] legi non potest) || **12** ἤρεσκε] ἤρκεσεν, ἦρκε m. 2 (m. 1 evanuit), **P** || **15** πόλεμον L[1] || **16** δὲ Iunt.: τε || **17** μεσήνιος G[1]P || **18** κλεομένην R[2] || **19** γάρ Zie.: δέ | αὐτὸ L[1] | δι' ἀπορίαν ΠL[2]: διὰ πονηρίαν GL[1] | δ' add. Zie. || **20** ὡς οἶμαι GL[1] | καὶ[2] om. L[1]

a. 219 σαμβυκιστρίας καὶ κιναίδους· ταῦτα γὰρ νῦν μάλιστα
4 κατεπείγει τὸν βασιλέα." καὶ ὁ Νικαγόρας τότε μὲν
ἐμειδίασεν· ἡμέραις δ' ὕστερον ὀλίγαις ὑπομνήσας τοῦ
χωρίου τὸν Κλεομένη, νῦν γοῦν ἐδεῖτο τὴν τιμὴν ἀπολα-
βεῖν, ὡς οὐκ ἂν ἐνοχλήσας εἰ μὴ περὶ τὴν τῶν φορτίων 471 Z[1]
5 διάθεσιν μετρίως ἐζημιοῦτο. τοῦ δὲ Κλεομένους φήσαντος 6
οὐδὲν αὐτῷ περιεῖναι τῶν δεδομένων, λυπηθεὶς ὁ Νικα-
γόρας ἐκφέρει τῷ Σωσιβίῳ τὸ σκῶμμα τοῦ Κλεομένους.
6 ὁ δὲ καὶ τοῦτο μὲν ἀσμένως ἔλαβεν, ἐκ δὲ μείζονος αἰτίας 160 S
e τὸν βασιλέα παροξῦναι ζητῶν, ἔπεισε τὸν Νικαγόραν 10
ἐπιστολὴν γράψαντα κατὰ τοῦ Κλεομένους ἀπολιπεῖν, ὡς
ἐγνωκότος, εἰ λάβοι τριήρεις καὶ στρατιώτας παρ' αὐτοῦ,
7 Κυρήνην κατασχεῖν. ὁ μὲν οὖν Νικαγόρας ταῦτα γράψας
ἀπέπλευσε· τοῦ δὲ Σωσιβίου μετὰ τέσσαρας ἡμέρας τὴν
ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἀνενεγκόντος ὡς ἀρτίως 15
αὐτῷ δεδομένην, καὶ παροξύναντος τὸ μειράκιον, ἔδοξεν
εἰς οἰκίαν μεγάλην εἰσαγαγεῖν τὸν Κλεομένη, καὶ τὴν
ἄλλην ὁμοίως παρέχοντας δίαιταν ἐξόδων εἴργειν.

57 (36). Ἦν μὲν οὖν καὶ ταῦτα λυπηρὰ τῷ Κλεομένει,
μοχθηροτέρας δὲ τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας ἔσχεν ἐκ 20
f 2 τοιαύτης συντυχίας. Πτολεμαῖος ὁ Χρυσέρμου φίλος ὢν
τοῦ βασιλέως πάντα τὸν χρόνον ἐπιεικῶς διείλεκτο τῷ
Κλεομένει, καὶ συνήθειά τις ὑπῆρχεν αὐτοῖς καὶ παρρησία
3 πρὸς ἀλλήλους. οὗτος οὖν τότε, τοῦ Κλεομένους δεηθέν-
τος ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν, ἦλθε μὲν καὶ διελέχθη μέτρια, 25
τὸ ὕποπτον ἐξαιρῶν καὶ περὶ τοῦ βασιλέως ἀπολογού-
4 μενος· ἀπιὼν δὲ πάλιν ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ μὴ προνοήσας
ἐξόπισθεν ἄχρι τῶν θυρῶν ἐπακολουθοῦντα τὸν Κλεο-
822 μένη, πικρῶς ἐπετίμησε τοῖς φύλαξιν, ὡς δὴ μέγα θηρίον
5 καὶ δυστήρητον ἀμελῶς φυλάττουσι καὶ ῥᾳθύμως. τούτων 30
ὁ Κλεομένης αὐτήκοος γενόμενος, καὶ πρὶν αἰσθέσθαι τὸν
6 Πτολεμαῖον ἀναχωρήσας, ἔφρασε τοῖς φίλοις. εὐθὺς οὖν 472 Z[1]

[GΠ (= PR) L] 2 κατεπήγει G[1] || 4 κλεομένην Π || 6 ⟨οὐ⟩ μετρίως Rei. || 7 δεομένων L[1] || 12 εἰ ⟨μὴ⟩ λάβοι Fuhr || 17 κλεομένην Π || 18 παρέχοντα L | δίαιταν om. P[1] || 25 διελέχθη G: διηλέχθη R[1] διειλέχθη PR[2]L || 26 ἐξαίρων: em. Cor. || 28 κλεομένην R[2]

πάντες ἃς πρότερον εἶχον ἐλπίδας ἐκβαλόντες, πρὸς ὀργὴν ἐβουλεύσαντο τοῦ Πτολεμαίου τὴν ἀδικίαν ἀμυνάμενοι καὶ τὴν ὕβριν ἀξίως τῆς Σπάρτης ἀποθανεῖν, καὶ μὴ περιμένειν ὥσπερ ἱερεῖα πιανθέντας κατακοπῆναι· δεινὸν γάρ, εἰ τὰς πρὸς Ἀντίγονον, ἄνδρα πολεμιστὴν καὶ δραστήριον, διαλύσεις ὑπεριδὼν Κλεομένης κάθηται μητραγύρτου βασιλέως σχολὴν ἀναμένων, ὅταν πρῶτον ἀπόθηται τὸ τύμπανον καὶ καταπαύσῃ τὸν θίασον, ἀποκτενοῦντος αὐτόν.

58 (37). Ἐπεὶ δ' ἔδοξε ταῦτα καὶ κατὰ τύχην ὁ Πτολεμαῖος εἰς Κάνωβον ἐξώρμησε, πρῶτον μὲν διέδωκαν λόγον, ὡς παραλύοιτο τῆς φυλακῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως· ἔπειτ' ἔκ τινος ἔθους βασιλικοῦ τοῖς μέλλουσιν ἐξ εἱρκτῆς ἀπολύεσθαι δείπνου τε πεμπομένου καὶ ξενίων, οἱ φίλοι πολλὰ τοιαῦτα τῷ Κλεομένει παρασκευάσαντες ἔξωθεν εἰσέπεμψαν, ἐξαπατῶντες τοὺς φύλακας, οἰομένους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀπεστάλθαι. καὶ γὰρ ἔθυε καὶ μετεδίδου τούτων ἀφθόνως αὐτοῖς, καὶ ἐπιθεὶς στεφάνους καὶ κατακλιθεὶς εἱστιᾶτο μετὰ τῶν φίλων. λέγεται δὲ τάχιον ἢ διεγνώκει πρὸς τὴν πρᾶξιν ὁρμῆσαι, συναισθόμενος οἰκέτην ἕνα τῶν συνειδότων τὴν πρᾶξιν ἔξω παρὰ γυναικὶ κεκοιμημένον ἧς ἤρα· καὶ φοβηθεὶς μήνυσιν, ἐπειδὴ μέσον ἡμέρας ἦν καὶ τοὺς φύλακας ᾔσθετο καθεύδοντας ὑπὸ τῆς μέθης, ἐνδυσάμενος τὸν χιτῶνα καὶ τὴν ῥαφὴν ἐκ τοῦ δεξιοῦ παραλυσάμενος ὤμου, γυμνῷ τῷ ξίφει μετὰ τῶν φίλων ἐξεπήδησεν ἐνεσκευασμένων ὁμοίως, δεκατριῶν ὄντων. Ἱππίτας δὲ χωλὸς ὢν τῇ μὲν πρώτῃ συνεξέπεσεν ὁρμῇ προθύμως, ὡς δ' ἑώρα σχολαίτερον πορευομένους δι' αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀνελεῖν καὶ μὴ διαφθείρειν τὴν

Cap. 58 Polyb. 5, 39. 18, 53, 1—3 Paus. 2, 9, 3

[GΠ (= PR) L] 2 ἀμυνόμενοι G² ‖ 8 ἀποκτενοῦντας L ‖ 10 καὶ om. L¹ | ὁ om. L ‖ 11 εἰκάνωβον L¹ ‖ 18 καὶ¹ om. GP | ἐπιθεὶς Fuhr: ἐπιτιθεὶς ‖ 19 κατακλιθεὶς G: κατακλινεὶς Π κατακλινθεὶς L | ἱστιᾶτο R¹ ‖ 25 παραδυσάμενος GL¹ ‖ 25—p. 412, 7 libere excerpsit Phot. cod. 245 p. 399b 27sq. ‖ 26 ἐξεσκευασμένων: em. Cor. | δὲ καὶ τριῶν G ἑκκαίδεκα Phot.

7 πρᾶξιν, ἄχρηστον ἄνθρωπον περιμένοντας. ἔτυχε δὲ τῶν
a. 219 Ἀλεξανδρέων τις ἵππον ἄγων παρὰ τὰς θύρας· τοῦτον
ἀφελόμενοι καὶ τὸν Ἱππίταν ἀναβαλόντες, ἐφέροντο
δρόμῳ διὰ τῶν στενωπῶν καὶ παρεκάλουν τὸν ὄχλον ἐπὶ
8 τὴν ἐλευθερίαν. τοῖς δὲ τοσοῦτον ὡς ἔοικεν ἀλκῆς μετῆν, 5
ὅσον ἐπαινεῖν καὶ θαυμάζειν τὴν τοῦ Κλεομένους τόλμαν,
9 ἀκολουθεῖν δὲ καὶ βοηθεῖν οὐδεὶς ἐθάρρει. τὸν μὲν οὖν
τοῦ Χρυσέρμου Πτολεμαῖον ἐκ τῆς αὐλῆς ἐξιόντα τρεῖς
εὐθὺς προσπεσόντες ἀπέκτειναν· ἑτέρου δὲ Πτολεμαίου 162 S
τοῦ φυλάσσοντος τὴν πόλιν ἐλαύνοντος ἅρματι πρὸς 10
e αὐτούς, ὁρμήσαντες ἐναντίοι τοὺς μὲν ὑπηρέτας καὶ
δορυφόρους διεσκέδασαν, αὐτὸν δὲ κατασπάσαντες ἀπὸ
10 τοῦ ἅρματος ἀπέκτειναν. εἶτα πρὸς τὴν ἄκραν ἐχώρουν,
ἀναρρῆξαι διανοούμενοι τὸ δεσμωτήριον καὶ χρήσασθαι
11 τῷ πλήθει τῶν δεδεμένων. ἔφθασαν δὲ φραξάμενοι καλῶς 15
οἱ φύλακες, ὥστε καὶ ταύτης ἀποκρουσθέντα τῆς πείρας
τὸν Κλεομένη διαφέρεσθαι καὶ πλανᾶσθαι κατὰ τὴν πόλιν,
οὐδενὸς αὐτῷ προσχωροῦντος, ἀλλὰ φευγόντων καὶ φο-
12 βουμένων ἁπάντων. οὕτως οὖν ἐπιστὰς καὶ πρὸς τοὺς
φίλους εἰπὼν „οὐδὲν ἦν ἄρα θαυμαστὸν ἄρχειν γυναῖ- 20
f κας ἀνθρώπων φευγόντων τὴν ἐλευθερίαν", παρεκάλεσε
13 πάντας ἀξίως αὐτοῦ καὶ τῶν πεπραγμένων τελευτᾶν. καὶ
πρῶτος μὲν Ἱππίτας ὑπὸ τῶν νεωτέρων τινὸς ἐπλήγη
δεηθείς, ἔπειτα τῶν ἄλλων ἕκαστος εὐκόλως καὶ ἀδεῶς 474 Z[1]
ἑαυτὸν ἀποσφάττει, πλὴν Παντέως τοῦ πρῶτου Μεγά- 25
14 λην πόλιν καταλαβόντος. τοῦτον δὲ κάλλιστον ὥρᾳ καὶ
πρὸς τὴν ἀγωγὴν εὐφυέστατον τῶν νέων γενόμενον
ἐρώμενον ἐσχηκὼς ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσεν, ὅταν αὐτόν τε
15 καὶ τοὺς ἄλλους ἴδῃ πεπτωκότας, οὕτω τελευτᾶν. ἤδη δὲ
828 κειμένων ἁπάντων, ἐπιπορευόμενος ὁ Παντεὺς καὶ τῷ 30
ξιφιδίῳ παραπτόμενος καθ' ἕκαστον ἀπεπειρᾶτο, μή τις

[GΠ (= PR) L] 2 παρὰ] περὶ L || 3 ἱππιτίαν PR[1] | ἀναλαροντες: em. Sol. || 4–5 εἰς ἐλευθερίαν Phot. || 7 ἐθάρρη G[1] || 15 γρ ἔφραξαν δὲ φθάσαντες Π[m] || 17 κλεομένην R[2] || 19 ἀποστὰς: em. Sch. || 22 an αὐτῶν? || 23 πρῶτον (σ supra) R | τινὸς om. L[1] || 28 αὐτὸν ὅτ' ἂν αὐτὸν, sed αὐτὸν [1] exp., P

διαλανθάνοι ζῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν Κλεομένη νύξας παρὰ τὸ 16
σφυρὸν εἶδε συστρέψαντα τὸ πρόσωπον, ἐφίλησεν αὐτόν, a. 219
εἶτα παρεκάθισε· καὶ τέλος ἔχοντος ἤδη, περιβαλὼν τὸν
νεκρὸν ἑαυτὸν ἐπικατέσφαξε.

5 **59 (38).** Κλεομένης μὲν οὖν ἑκκαίδεκα τῆς Σπάρτης
βασιλεύσας ἔτη καὶ τοιοῦτος ἀνὴρ γενόμενος, οὕτω
κατέστρεψε.

Τῆς δὲ φήμης εἰς τὴν πόλιν ὅλην σκεδασθείσης, ἡ 2
μὲν Κρατησίκλεια, καίπερ οὖσα γενναία γυνή, προὔδωκε
163 S τὸ φρόνημα πρὸς τὸ τῆς συμφορᾶς μέγεθος, καὶ περι-
11 βαλοῦσα τὰ παιδία τοῦ Κλεομένους ὠλοφύρετο. τῶν δὲ 3 b
παιδίων τὸ πρεσβύτερον ἀποπηδῆσαν, οὐδενὸς ἂν προσ-
δοκήσαντος, ἀπὸ τοῦ τέγους ἐπὶ κεφαλὴν ἔρριψεν ἑαυτό·
καὶ κακῶς μὲν ἔσχεν, οὐ μὴν ἀπέθανεν, ἀλλ' ἤρθη βοῶν
15 καὶ ἀγανακτοῦν ἐπὶ τῷ διακωλύεσθαι τελευτᾶν. ὁ δὲ 4
Πτολεμαῖος ὡς ἔγνω ταῦτα, προσέταξε τὸ μὲν σῶμα
τοῦ Κλεομένους κρεμάσαι καταβυρσώσαντας, ἀποκτεῖναι
δὲ τὰ παιδία καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς περὶ αὐτὴν γυναῖ-
κας. ἐν δὲ ταύταις ἦν καὶ Παντέως γυνή, καλλίστη καὶ 5
475 Z[1] γενναιοτάτη τὸ εἶδος. ἔτι δ' αὐτοῖς νεογάμοις οὖσιν ἐν
21 ἀκμαῖς ἐρώτων αἱ τύχαι συνέβησαν. εὐθὺς μὲν οὖν 6
συνεκπλεῦσαι τῷ Παντεῖ βουλομένην αὐτὴν οὐκ εἴασαν c
οἱ γονεῖς, ἀλλὰ βίᾳ κατακλείσαντες ἐφύλαττον· ὀλίγῳ δ'
ὕστερον ἵππον ἑαυτῇ παρασκευάσασα καὶ χρυσίδιον οὐ
25 πολὺ νυκτὸς ἀπέδρα, καὶ διώξασα συντόνως ἐπὶ Ταίναρον,
ἐκεῖθεν ἐπέβη νεὼς εἰς Αἴγυπτον πλεούσης· καὶ διεκομίσθη 7
πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ συνδιήνεγκεν αὐτῷ τὸν ἐπὶ ξένης
βίον ἀλύπως καὶ ἱλαρῶς. αὕτη τότε τὴν Κρατησίκλειαν 8
ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐξαγομένην ἐχειραγώγει, τόν τε
30 πέπλον αὐτῆς ὑπολαμβάνουσα καὶ θαρρεῖν παρακαλοῦσα,

Cap. 38 Iustin. 28, 4, 11

[GΠ (= PR) L] 1 κλεομένην R² ‖ 8 ὅλην s. l. add. P, del. Fuhr ‖ 11—12 τὸ δὲ παιδίον L ‖ 13 ἐπὶ τὴν κεφαλὴν L¹ | ἑαυτὸ ἔρριψεν P ‖ 14 καὶ — βοῶν om. L¹, add. in mg. L² ‖ 15 τῷ] τὸ G ‖ 20 εἶδος] ἦθος Fuhr ‖ 23 ὀλίγον L ‖ 25 πολὺν Π | συντόνως om. Π

a. 219 μηδέν τι μηδ᾽ αὐτὴν ἐκπεπληγμένην τὸν θάνατον, ἀλλ᾽
d 9 ἓν μόνον αἰτουμένην, πρὸ τῶν παιδίων ἀποθανεῖν. ἐπεὶ
δ᾽ ἦλθον εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ ταῦτα δρᾶν εἰώθεσαν οἱ
ὑπηρέται, πρῶτον μὲν τὰ παιδία τῆς Κρατησικλείας
ὁρώσης ἔσφαττον, εἶτ᾽ ἐκείνην, ἓν τοῦτο μόνον ἐπὶ 5
τηλικούτοις φθεγξαμένην πάθεσιν· ,,ὦ τέκνα, ποῖ
10 ἐμόλετε;" ἡ δὲ Παντέως γυνὴ περιζωσαμένη τὸ ἱμά-
τιον, εὔρωστος οὖσα καὶ μεγάλη, τῶν ἀποθνησκουσῶν
ἑκάστην σιωπῇ καὶ μεθ᾽ ἡσυχίας ἐθεράπευε καὶ περι-
11 έστελλεν ἐκ τῶν ἐνδεχομένων. τέλος δὲ μετὰ πάσας 10
ἑαυτὴν κοσμήσασα καὶ καταγαγοῦσα τὴν περιβολήν, καὶ
μηδένα προσελθεῖν ἐάσασα μηδὲ θιγεῖν ἄλλον ἢ τὸν ἐπὶ 164 S
τῆς σφαγῆς τεταγμένον, ἡρωικῶς κατέστρεψεν, οὐδενὸς
e δεηθεῖσα κοσμοῦντος καὶ περικαλύπτοντος μετὰ τὴν
12 τελευτήν. οὕτω παρέμεινε τῷ θανάτῳ τὸ κόσμιον τῆς 15
ψυχῆς, καὶ διεφύλαξεν ἣν ζῶσα φρουρὰν τῷ σώματι
περιέθηκεν.

60 (39). Ἡ μὲν οὖν Λακεδαίμων ἐφαμίλλως ἀγωνι- 476 Z[1]
σαμένη τῷ γυναικείῳ δράματι πρὸς τὸ ἀνδρεῖον, ἐν τοῖς
ἐσχάτοις καιροῖς ἐπέδειξε τὴν ἀρετὴν ὑβρισθῆναι μὴ 20
2 δυναμένην ὑπὸ τῆς τύχης. ὀλίγαις δ᾽ ὕστερον ἡμέραις
οἱ τὸ σῶμα τοῦ Κλεομένους ἀνεσταυρωμένον παραφυ-
λάττοντες εἶδον εὐμεγέθη δράκοντα τῇ κεφαλῇ περιπε-
πλεγμένον καὶ ἀποκρύπτοντα τὸ πρόσωπον, ὥστε μηδὲν
3 ὄρνεον ἐφίπτασθαι σαρκοφάγον. ἐκ δὲ τούτου δεισι- 25
f δαιμονία προσέπεσε τῷ βασιλεῖ καὶ φόβος, ἄλλων καθ-
αρμῶν ταῖς γυναιξὶν ἀρχὴν παρασχών, ὡς ἀνδρὸς ἀν-
4 ῃρημένου θεοφιλοῦς καὶ κρείττονος τὴν φύσιν, οἱ δ᾽ Ἀλεξ-
ανδρεῖς καὶ προσετρέποντο φοιτῶντες ἐπὶ τὸν τόπον,
ἥρωα τὸν Κλεομένη καὶ θεῶν παῖδα προσαγορεύοντες, 30

[GΠ (= PR) L] 1 ἐκπεπλεγμένην P ‖ 7 τοῦ παντέως ΠL ‖ 8 ἀποθνησκουσῶν L: ἀποθνησκόντων GΠ ‖ 9 ἑκάστηι PR[1] ‖ 12 μηδ᾽ ἰδεῖν: em. Sint. ‖ 21 — p. 415, 7 hab. Phot. cod. 245 p. 399b 35 sq. ‖ 26—27 ἄλλων — παρασχών om. Phot. ‖ 26 ἄλλων] πολλῶν Cor. ‖ 29 καὶ προσετρέποντο Phot. et L[2] mg.: προσεστρέφοντο G προεστρέφοντο L[1] προετρέποντο Π | ἐπὶ τὸν τόπον om. Phot. ‖ 30 κλεομένην R[2]

ἄχρι οὗ κατέπαυσαν αὐτοὺς οἱ σοφώτεροι, διδόντες λόγον, 5
ὡς μελίττας μὲν βόες, σφῆκας δ' ἵπποι κατασαπέντες 824
ἐξανθοῦσι, κάνθαροι δ' ὄνων τὸ αὐτὸ παθόντων ζῳο-
γονοῦνται, τὰ δ' ἀνθρώπινα σώματα, τῶν περὶ τὸν μυελὸν
5 ἰχώρων συρροήν τινα καὶ σύστασιν ἐν ἑαυτοῖς λαβόντων,
ὄφεις ἀναδίδωσι. καὶ τοῦτο κατιδόντες οἱ παλαιοὶ μάλιστα 6
τῶν ζῴων τὸν δράκοντα τοῖς ἥρωσι συνῳκείωσαν.

2 Ael. n. a. 1, 28. 51. 2, 57 Antig. de mirab. 89 (96) Nicand. ther. 741 Anth. Pal. 7, 36, 3 Suda s. v. *βούπαις* et *κάνθαρος* Orig. c. Cels. 4, 57 Verg. georg. 4, 284 sq. 548 sq. Ovid. met. 15, 364 Plin. n. h. 10, 188. 11, 70

[**GΠ** (= **PR**) **L**] 1 *ἄχρι οὖν* L[1] || 2 *ἀποσαπέντες* Phot. || 3 *ὄνων* post *παθόντων* pon. Phot. || 4 *τῶν* om. Phot. | *τὸν*] *τῶν* L[1]

ΤΙΒΕΡΙΟΣ ΚΑΙ ΓΑΙΟΣ ΓΡΑΓΧΟΙ

1. Ἡμεῖς δὲ τὴν πρώτην ἱστορίαν ἀποδεδωκότες, ἔχομεν οὐκ ἐλάττονα πάθη τούτων ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ συζυγίᾳ θεωρῆσαι, τὸν Τιβερίου καὶ Γαΐου βίον ἀντιπαραβάλ-
a. 169 2 λοντες. οὗτοι Τιβερίου Γράγχου παῖδες ἦσαν, ᾧ τιμητῇ 5
a. 177. 163 τε Ῥωμαίων γενομένῳ καὶ δὶς ὑπατεύσαντι καὶ θριάμβους δύο καταγαγόντι λαμπρότερον ἦν τὸ ἀπὸ τῆς ἀρε-
c 3 τῆς ἀξίωμα. διὸ καὶ τὴν Σκιπίωνος τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀννίβαν θυγατέρα Κορνηλίαν, οὐκ ὢν φίλος, ἀλλὰ καὶ διάφορος τῷ ἀνδρὶ γεγονώς, λαβεῖν ἠξιώθη μετὰ τὴν 10
4 ἐκείνου τελευτήν. λέγεται δέ ποτε συλλαβεῖν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης ζεῦγος δρακόντων, τοὺς δὲ μάντεις σκεψαμένους τὸ τέρας, ἄμφω μὲν οὐκ ἐᾶν ἀνελεῖν οὐδ' ἀφεῖναι, περὶ δ' ἑκατέρου διαιρεῖν, ὡς ὁ μὲν ἄρρην τῷ Τιβερίῳ φέροι θάνατον ἀναιρεθείς, ἡ δὲ θήλεια τῇ Κορνη- 15
5 λίᾳ. τὸν οὖν Τιβέριον, καὶ φιλοῦντα τὴν γυναῖκα, καὶ μᾶλλον αὐτῷ προσήκειν ὄντι πρεσβυτέρῳ τελευτᾶν ἡγούμενον ἔτι νέας οὔσης ἐκείνης, τὸν μὲν ἄρρενα κτεῖναι
d τῶν δρακόντων, ἀφεῖναι δὲ τὴν θήλειαν· εἶθ' ὕστερον 478 Z¹
a. 154? οὐ πολλῷ χρόνῳ τελευτῆσαι, δεκαδύο παῖδας ἐκ τῆς Κορ- 20
6 νηλίας αὐτῷ γεγονότας καταλιπόντα. Κορνηλία δ' ἀναλαβοῦσα τοὺς παῖδας καὶ τὸν οἶκον, οὕτω σώφρονα καὶ φιλότεκνον καὶ μεγαλόψυχον αὑτὴν παρέσχεν, ὥστε μὴ

6 CIL I² p. 144. 146. 175 || 7 Cic. Brut. 79 de or. 1, 38. 211 div. 1, 36 fin. 4, 65 off. 2, 43 prov. cons. 18 Gell. 12, 8, 1. 6, 19, 1 || 8 cf. ad p. 419, 20; Liv. 38, 52, 9. 57, 1. 4 Val. Max. 4, 1, 8. 2, 3 Plin. n. h. praef. 10 || 11 Cic. div. 1, 36. 2, 62 Val. Max. 4, 6, 1 Plin. n. h. 7, 122 de vir. ill. 57, 4 || 20 Sen. dial. 6, 16, 3. 12, 16, 6 Plin. n. h. 7, 57

[GΠ (= PR) L] 6 τε om. L¹ || 8 καὶ om. L | τὴν om. P | σκιπίωνος Π: σκηπίωνος GL et sic semper || 14 δ' ἑκατέρου Pitann: δὲ θατέρου | διερεῖν R² || 17 καὶ τελευτᾶν L¹ G² || 20 δώδεκα (ιβ') Cob.

κακῶς δόξαι βεβουλεῦσθαι τὸν Τιβέριον ἀντὶ τοιαύτης
γυναικὸς ἀποθανεῖν ἑλόμενον· ἥ γε καὶ Πτολεμαίου τοῦ 7
βασιλέως κοινουμένου τὸ διάδημα καὶ μνωμένου τὸν
γάμον αὐτῆς ἠρνήσατο, καὶ χηρεύουσα τοὺς μὲν ἄλλους
5 ἀπέβαλε παῖδας, μίαν δὲ τῶν θυγατέρων, ἣ Σκιπίωνι
166 S τῷ νεωτέρῳ συνῴκησε, καὶ δύο υἱοὺς περὶ ὧν τάδε γέ-
γραπται, Τιβέριον καὶ Γάιον, διαγενομένους οὕτως φι- e
λοτίμως ἐξέθρεψεν, ὥστε πάντων εὐφυεστάτους Ῥωμαίων
ὁμολογουμένως γεγονότας, πεπαιδεῦσθαι δοκεῖν βέλτιον
10 ἢ πεφυκέναι πρὸς ἀρετήν.

2. Ἐπεὶ δ', ὥσπερ ἡ τῶν πλασσομένων καὶ γραφομένων
Διοσκούρων ὁμοιότης ἔχει τινὰ τοῦ πυκτικοῦ πρὸς τὸν
δρομικὸν ἐπὶ τῆς μορφῆς διαφοράν, οὕτω τῶν νεανίσκων
ἐκείνων ἐν πολλῇ τῇ πρὸς ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην, ἔτι δ'
15 ἐλευθεριότητα καὶ λογιότητα καὶ μεγαλοψυχίαν ἐμφερείᾳ
μεγάλαι περὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς πολιτείας οἷον ἐξήνθησαν
καὶ διεφάνησαν ἀνομοιότητες, οὐ χεῖρον εἶναί μοι δοκεῖ
ταύτας προεκθέσθαι. πρῶτον μὲν οὖν (cf. ORF 148 Mal- 2 f
cov.[3]) ἰδέᾳ προσώπου καὶ βλέμματι καὶ κινήματι πρᾶος
479 Z¹ καὶ καταστηματικὸς ἦν ὁ Τιβέριος, ἔντονος δὲ καὶ σφοδρὸς
21 ὁ Γάιος, ὥστε καὶ δημηγορεῖν τὸν μὲν ἐν μιᾷ χώρᾳ βε-
βηκότα κοσμίως, τὸν δὲ Ῥωμαίων πρῶτον ἐπὶ τοῦ βή-
ματος περιπάτῳ τε χρήσασθαι καὶ περισπάσαι τὴν τή-
βεννον ἐξ ὤμου λέγοντα, καθάπερ Κλέωνα τὸν Ἀθηναῖον 825
25 ἱστόρηται (Plut. Nic. 8, 6) περισπάσαι τε τὴν περιβολὴν
καὶ τὸν μηρὸν πατάξαι πρῶτον τῶν δημηγορούντων·

5 cf. p. 419, 28; Diod. 34, 5 Val. Max. 3, 8, 6. 6, 2, 3 Oros. 5, 10, 10 schol. Bob. Cic. Mil. 16 (p. 118, 9 St.) || 7 Cic. Brut. 104. 211 Tac. dial. 28 Quintil. 1, 1, 6 || 18 Cass. Dio fr. 85, 1 B. Cic. de or. 1, 38. 154 Brut. 104. 125 sq. leg. agr. 2, 31. 81 har. resp. 41 Font. 39 Rab. perd. 14 sq. Liv. per. 60 Vell. 2, 2, 2. 6, 1 Val. Max. 8, 10, 1 Gell. 10, 3, 1 || 22 Plut. Per. 5, 1 Aeschin. 1, 25 Cass. Dio fr. 85, 2 B.

[GΠ (= PR) L] 2 τὸ πτολεμαίου L || 12 πυκτικοῦ ΠL: ποιητικοῦ G || 15 καί² om. R¹ || 16 μεγάλα P || 19 εἰδέα R¹ || 20 καταστηματικῶς L¹ || 24 καθάπερ Cor.: καθὰ περὶ G¹ΠL καθαπερεὶ G² || 25 ἱστόρηται GL: ἱστορεῖται Π | περισπάσαι τε GΠ^{t}: λῦσαί τε LΠ^{m} γρ καὶ λῦσαι G² mg. || 26 πατάξαι GΠ^{m}L: ἀλοῆσαι Π^{t}

3 ἐπειθ' ὁ λόγος τοῦ μὲν Γαΐου φοβερὸς καὶ περιπαθὴς εἰς δείνωσιν, ἡδίων δ' ὁ τοῦ Τιβερίου καὶ μᾶλλον ἐπαγωγὸς οἴκτου· τῇ δὲ λέξει καθαρὸς καὶ διαπεπονημένος ἀκριβῶς
4 ἐκεῖνος, ὁ δὲ Γαΐου πιθανὸς καὶ γεγανωμένος. οὕτω δὲ καὶ περὶ δίαιταν καὶ τράπεζαν εὐτελὴς καὶ ἀφελὴς ὁ Τιβέριος, 5
ὁ δὲ Γάιος τοῖς μὲν ἄλλοις παραβαλεῖν σώφρων καὶ αὐστηρός, τῇ δὲ πρὸς τὸν ἀδελφὸν διαφορᾷ νεοπρεπὴς καὶ περίεργος, ὡς οἱ περὶ Δροῦσον ἤλεγχον ὅτι δελφῖνας
b ἀργυροῦς ἐπρίατο τιμῆς εἰς ἑκάστην λίτραν δραχμῶν
5 χιλίων καὶ διακοσίων πεντήκοντα. τῷ δ' ἤθει κατὰ τὴν 10
τοῦ λόγου διαφορὰν ὁ μὲν ἐπιεικὴς καὶ πρᾶος, ὁ δὲ τραχὺς 167 S
καὶ θυμοειδής, ὥστε καὶ παρὰ γνώμην ἐν τῷ λέγειν ἐκφερόμενον πολλάκις ὑπ' ὀργῆς τήν τε φωνὴν ἀποξύνειν
6 καὶ βλασφημεῖν καὶ συνταράττειν τὸν λόγον. ὅθεν καὶ βοήθημα τῆς ἐκτροπῆς ταύτης ἐποιήσατο [τὸν] Λικίννιον 480 Z[1]
οἰκέτην οὐκ ἀνόητον, ὃς ἔχων φωνασκικὸν ὄργανον, ᾧ 16
τοὺς φθόγγους ἀναβιβάζουσιν, ὄπισθεν ἑστὼς τοῦ Γαΐου λέγοντος, ὁπηνίκα τραχυνόμενον αἴσθοιτο τῇ φωνῇ καὶ
c παραρρηγνύμενον δι' ὀργήν, ἐνεδίδου τόνον μαλακόν, ᾧ τὸ σφοδρὸν εὐθὺς ἐκεῖνος ἅμα τοῦ πάθους καὶ τῆς φωνῆς 20
ἀνιεὶς ἐπραΰνετο καὶ παρεῖχεν ἑαυτὸν εὐανάκλητον.

3. Αἱ μὲν οὖν διαφοραὶ τοιαῦταί τινες ἦσαν αὐτῶν· ἀνδραγαθία δὲ πρὸς τοὺς πολεμίους, καὶ πρὸς τοὺς ὑπηκόους δικαιοσύνη, καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς ἐπιμέλεια, καὶ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἐγκράτεια . . . ἀπαράλλακτος. ἦν δὲ 25
2 πρεσβύτερος ἐνιαυτοῖς ἐννέα ὁ Τιβέριος· καὶ τοῦτο τὴν ἑκατέρου πολιτείαν ἀπηρτημένην τοῖς χρόνοις ἐποίησε

8 Plin. n. h. 33, 147 ‖ **10** cf. ad p. 417, 18 et schol. Bob. Cic. Flacc. p. 96, 29 St. ‖ **14** mor. 456a Cass. Dio fr. 85, 2 B. Cic. de or. 3, 225 Val. Max. 8, 10, 1 Quintil. 1, 10, 27 Amm. Marc. 30, 4, 19

[GΠ (= PR) L] **2** δίνωσιν G[1] | ὁ om. L[1] ‖ **4** καὶ[2] om. L ‖ **8** δέλφικας Am. ‖ **11** ταχὺς L[1] ‖ **13** ἐκφερόμενος Stegmann ‖ **15** ἐποιήσατο ταύτης G | τὸν del. Zie. ‖ **20** εὐθὺς ἐκεῖνος G: ἐκεῖνος εὐθὺς ΠL ‖ **23** ἀνδραγαθίαι GΠ | τοὺς ὑπηκόους δικαιοσύνη καὶ πρὸς om. L[1] ‖ **25** ⟨παντάπασιν⟩ ἀπαράλλακτος Fuhr cl. Alex. 57, 6; plura excidisse censet Zie. ‖ **26** ὁ del. Sint.

καὶ τὰς πράξεις οὐχ ἥκιστα διελυμήνατο, μὴ συνακμασάντων μηδὲ συμβαλόντων εἰς τὸ αὐτὸ τὴν δύναμιν, μεγάλην ἂν ἐξ ἀμφοῖν ὁμοῦ καὶ ἀνυπέρβλητον γενομένην. d
λεκτέον οὖν ἰδίᾳ περὶ [τοῦ] ἑκατέρου, καὶ περὶ τοῦ πρεσ- 3
5 *βυτέρου πρότερον.*

4. *Ἐκεῖνος τοίνυν εὐθὺς ἐκ παίδων γενόμενος οὕτως ἦν περιβόητος, ὥστε τῆς τῶν αὐγούρων λεγομένης ἱερωσύνης ἀξιωθῆναι δι' ἀρετὴν μᾶλλον ἢ διὰ τὴν εὐγένειαν.* *a. 143. 137*
ἐδήλωσε δ' Ἄππιος Κλαύδιος, ἀνὴρ ὑπατικὸς καὶ τιμη- 2
10 *τικὸς καὶ προγεγραμμένος κατ' ἀξίωμα τῆς Ῥωμαίων βουλῆς καὶ πολὺ φρονήματι τοὺς καθ' αὐτὸν ὑπεραίρων· ἑστιωμένων γὰρ ἐν ταὐτῷ τῶν ἱερέων, προσαγορεύσας*
481 Z[1] *τὸν Τιβέριον καὶ φιλοφρονηθεὶς αὐτὸς ἐμνᾶτο τῇ θυγατρὶ νυμφίον. δεξαμένου δ' ἀσμένως ἐκείνου καὶ τῆς* 3 e
168 S *καταινέσεως οὕτως γενομένης, εἰσιὼν ὁ Ἄππιος οἴκαδε*
16 *πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς θύρας εὐθὺς ἐκάλει τὴν γυναῖκα, [καὶ] μεγάλῃ τῇ φωνῇ βοῶν· „ὦ Ἀντιστία, τὴν Κλαυδίαν ἡμῶν ἀνδρὶ καθωμολόγηκα.“ κἀκείνη θαυμάσασα „τίς“ εἶπεν „ἡ σπουδή, ἢ τί τὸ τάχος; εἰ δὲ Τιβέριον αὐτῇ*
20 *Γράγχον εὑρήκεις νυμφίον.“ οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι τοῦτό τινες* 4
ἐπὶ τὸν πατέρα τῶν Γράγχων Τιβέριον καὶ Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν ἀναφέρουσιν, ἀλλ' οἱ πλείους ὡς ἡμεῖς γράφομεν ἱστοροῦσι, καὶ Πολύβιος (31, 27) *μετὰ τὴν Σκιπίωνος Ἀφρικανοῦ τελευτὴν τοὺς οἰκείους φησὶν ἐκ πάντων*
25 *προκρίναντας τὸν Τιβέριον δοῦναι τὴν Κορνηλίαν, ὡς ὑπὸ* f
τοῦ πατρὸς ἀνέκδοτον καὶ ἀνέγγυον ἀπολειφθεῖσαν.

Ὁ δ' οὖν νεώτερος Τιβέριος στρατευόμενος ἐν Λιβύῃ 5
μετὰ τοῦ δευτέρου Σκιπίωνος, ἔχοντος αὐτοῦ τὴν ἀδελ- *a. 147*
φήν, ὁμοῦ συνδιαιτώμενος ὑπὸ σκηνὴν τῷ στρατηγῷ,

20 Liv. 38, 57, 5sq. Val. Max. 4, 2, 3 Gell. 12, 8, 2sq.; cf. Cass. Dio fr. 65 B. Cic. inv. 1, 91 Sen. contr. 5, 2 || **25** cf. Sen. dial. 12, 12, 6 nat. quaest. 1, 17, 8 || **27** cf. cap. 43, 2

[G*Π* (= PR) L] **4** *τοῦ* del. Zie. *ἑκάστου* L[1] || **7** *τῶν* om. ***Π*** || **17** *καὶ* del. Cor. || **19** *εἰ δὲ*] *εἰ μὴ* Steph. Xy. || **20** *εὑρήκεις* G[2]***Π***L: *εὑρίσκεις* G[1] *εὕρηκας* Cor. *εὑρήκοις* Ri. | *νυμφίον* om. L[1] || **21** *τὸν γράγχον* L[2] || **25** *προκρίναντας* GL[2]: *προκρίναντες* ***Π***L[1] || **27** *τιβέριος νεώτερος* L[1]

ταχὺ μὲν αὐτοῦ τὴν φύσιν κατέμαθε, πολλὰ καὶ μεγάλα πρὸς ζῆλον ἀρετῆς καὶ μίμησιν ἐπὶ τῶν πράξεων ἐκφέρουσαν, ταχὺ δὲ τῶν νέων πάντων ἐπρώτευεν εὐταξίᾳ
6 καὶ ἀνδρείᾳ· καὶ τοῦ γε τείχους ἐπέβη τῶν πολεμίων
826 πρῶτος, ὥς φησι Φάννιος (HRR I² 139), λέγων καὶ αὐτὸς 5
a. 146 τῷ Τιβερίῳ συνεπιβῆναι καὶ συμμετασχεῖν ἐκείνης τῆς ἀριστείας. πολλὴν δὲ καὶ παρὼν εὔνοιαν εἶχεν ἐν τῷ στρα- 482 Z¹ τοπέδῳ καὶ πόθον ἀπαλλαττόμενος αὐτοῦ κατέλιπε.

5. Μετὰ δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην αἱρεθεὶς ταμίας,
a. 137 ἔλαχε τῶν ὑπάτων Γαΐῳ Μαγκίνῳ συστρατεύειν ἐπὶ 10 Νομαντίνους, ἀνθρώπῳ μὲν οὐ πονηρῷ, βαρυποτμοτάτῳ
2 δὲ Ῥωμαίων στρατηγῷ. διὸ καὶ μᾶλλον ἐν τύχαις παραλόγοις καὶ πράγμασιν ἐναντίοις τοῦ Τιβερίου διέλαμψεν οὐ μόνον τὸ συνετὸν καὶ ἀνδρεῖον, ἀλλ', ὃ θαυμάσιον ἦν,
b αἰδώς τε πολλὴ καὶ τιμὴ τοῦ ἄρχοντος, ὑπὸ τῶν κακῶν 15
3 οὐδ' ἑαυτὸν εἰ στρατηγός ἐστιν ἔτι γινώσκοντος. ἡττηθεὶς γὰρ μάχαις μεγάλαις, ἐπεχείρησε μὲν ἀναζευγνύναι, 169 S νυκτὸς ἐκλιπὼν τὸ στρατόπεδον· αἰσθομένων δὲ τῶν Νομαντίνων καὶ τὸ μὲν στρατόπεδον εὐθὺς λαβόντων, τοῖς δ' ἀνθρώποις ἐπιπεσόντων φεύγουσι καὶ τοὺς ἐσχάτους 20 φονευόντων, τὸ δὲ πᾶν ἐγκυκλουμένων στράτευμα καὶ συνωθούντων εἰς τόπους χαλεποὺς καὶ διάφευξιν οὐκ ἔχοντας, ἀπογνοὺς τὴν ἐκ τοῦ βιάζεσθαι σωτηρίαν ὁ Μαγκῖνος ἐπεκηρυκεύετο περὶ σπονδῶν καὶ διαλύσεων πρὸς αὐτούς.
4 οἱ δὲ πιστεύειν ἔφασαν οὐδενὶ πλὴν μόνῳ Τιβερίῳ, καὶ 25
c 5 τοῦτον ἐκέλευον ἀποστέλλειν πρὸς αὐτούς. ἐπεπόνθεσαν δὲ τοῦτο καὶ δι' αὐτὸν τὸν νεανίσκον — ἦν γὰρ αὐτοῦ

Cap. 5—7 App. Iber. 80, 346sq. 83, 358sq. Cass. Dio fr. 79. 83 B. Lucil. 1324sq. (Cichorius, Untersuchgn. zu Lucil. 37) Cic. de or. 1, 181. 238. 2, 137 Top. 37 rep. 3, 28 off. 3, 109 har. resp. 43 Caecina 98 Liv. per. 55. 56 Vell. 2, 1, 5. 2, 1 Val. Max. 1, 6, 7. 2, 7, 1 Quintil. 7, 4, 13 Flor. 1, 34, 5sq. 2, 2, 2 Gell. 6, 9, 12 Oros. 5, 4, 20sq. 5, 5. 8, 3 Eutrop. 4, 17 de vir. ill. 59, 4. 64, 2

[GΠ (= PR) L] **1** αὐτῷ P || **3** ἐπρώτευον L¹ || **5** φάνιος: em. Sint. || **8** κατέλειπεν G¹ || **11** βαρυποτμωτάτῳ G || **12** παραλόγοις] παρ' ὀλίγοις L¹ || **16** ἐπιγινώσκοντος: em. Sch. cf. v. Caes. 45, 7 || **22** διάφυξιν Π || **26** ἐπεπόνθεισαν ΠL

πλεῖστος λόγος ἐπὶ στρατιᾶς — καὶ μεμνημένοι τοῦ
πατρὸς [Τιβερίου], ὃς πολεμήσας Ἴβηρσι καὶ πολλοὺς a. 180/79
483 Z¹ καταστρεψάμενος εἰρήνην ἔθετο πρὸς τοὺς Νομαντίνους
καὶ ταύτην ἐμπεδοῦντα τὸν δῆμον ὀρθῶς καὶ δικαίως
5 ἀεὶ παρέσχεν. οὕτω δὴ πεμφθεὶς ὁ Τιβέριος καὶ συγγε- 6
νόμενος τοῖς ἀνδράσι, καὶ τὰ μὲν πείσας, τὰ δὲ δεξάμενος,
ἐσπείσατο καὶ δισμυρίους ἔσωσε περιφανῶς Ῥωμαίων
πολίτας, ἄνευ ⟨τῆς⟩ θεραπείας καὶ τῶν ἔξω τάξεως
ἑπομένων.

10 **6.** Τὰ δ' ἐν τῷ χάρακι λειφθέντα χρήματα πάντα κατ-
έσχον οἱ Νομαντῖνοι καὶ διεπόρθησαν. ἐν δὲ τούτοις καὶ d
πινακίδες ἦσαν τοῦ Τιβερίου, γράμματα καὶ λόγους
ἔχουσαι τῆς ταμιευτικῆς ἀρχῆς, ἃς περὶ πολλοῦ ποιούμε-
νος ἀπολαβεῖν, ἤδη τοῦ στρατοῦ προκεχωρηκότος, ἀν-
15 έστρεψε πρὸς τὴν πόλιν, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τρεῖς ἢ τέτ-
ταρας ἑταίρους. ἐκκαλέσας δὲ τῶν Νομαντίνων τοὺς 2
ἄρχοντας, ἠξίου κομίσασθαι τὰς δέλτους, ὡς μὴ παρά-
σχοι τοῖς ἐχθροῖς διαβολήν, οὐκ ἔχων ἀπολογίσασθαι περὶ
τῶν ᾠκονομημένων. ἡσθέντες οὖν οἱ Νομαντῖνοι τῇ συν- 3
20 τυχίᾳ τῆς χρείας, παρεκάλουν αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
πόλιν· ὡς δ' εἱστήκει βουλευόμενος, ἐγγὺς προσελθόν-
170 S τες ἐνεφύοντο ταῖς χερσὶ καὶ λιπαρεῖς ἦσαν δεόμενοι e
μηκέτι νομίζειν αὐτοὺς πολεμίους, ἀλλ' ὡς φίλοις χρῆ-
σθαι καὶ πιστεύειν. ἔδοξεν οὖν τῷ Τιβερίῳ ταῦτα ποιεῖν, 4
25 τῶν τε δέλτων περιεχομένῳ καὶ δεδοικότι παροξύνειν
ὡς ἀπιστουμένους τοὺς Νομαντίνους. εἰσελθόντι δ' εἰς 5
τὴν πόλιν πρῶτον μὲν ἄριστον παρέθεσαν, καὶ πᾶσαν
ἐποιήσαντο δέησιν ἐμφαγεῖν τι κοινῇ μετ' αὐτῶν καθ-
ήμενον, ἔπειτα τὰς δέλτους ἀπέδοσαν καὶ τῶν ἄλλων ἃ
30 βούλοιτο χρημάτων λαβεῖν ἐκέλευον. ὁ δ' οὐδὲν ἢ τὸν 6

2 App. Iber. 43, 175 sq. Liv. 40, 47 sq. per. 41 Oros. 4, 20, 32 sq.

[GΠ (= PR) L] 2 Τιβερίου del. Blaß (qui et Τιβερίου τοῦ πατρὸς) | μὲν ἴβηρσι P ‖ 8 τῆς add. Rei. ‖ 10 λειφθέντα L²: ληφθέντα ‖ 14 προσκεχωρηκότος L¹ ‖ 16 ἑτέρους R ‖ 18 ἀπολογίσασθαι Rei.: ἀπολογήσασθαι

a. 137 λιβανωτὸν ᾧ πρὸς τὰς δημοσίας ἐχρῆτο θυσίας λαβών,
f ἀπῆλθεν ἀσπασάμενος καὶ φιλοφρονηθεὶς τοὺς ἄνδρας. 484 Z¹

7. Ἐπεὶ δ' εἰς Ῥώμην ἐπανῆλθεν, ἡ μὲν ὅλη πρᾶξις ὡς δεινὴ καὶ καταισχύνουσα τὴν Ῥώμην αἰτίαν εἶχε καὶ κατηγορίαν, οἱ δὲ τῶν στρατιωτῶν οἰκεῖοι καὶ φίλοι μέγα 5 μέρος ὄντες τοῦ δήμου συνέτρεχον πρὸς τὸν Τιβέριον, τὰ μὲν αἰσχρὰ τῶν γεγονότων ἀναφέροντες εἰς τὸν ἄρχοντα, δι' αὐτὸν δὲ σῴζεσθαι τοσούτους πολίτας φά-
827 2 σκοντες. οἱ μέντοι δυσχεραίνοντες τὰ πεπραγμένα μιμεῖσθαι τοὺς προγόνους ἐκέλευον· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τοὺς ἀγα- 10 πήσαντας ὑπὸ Σαυνιτῶν ἀφεθῆναι στρατηγοὺς αὐτούς τε τοῖς πολεμίοις γυμνοὺς προσέρριψαν, καὶ τοὺς ⟨συν⟩εφαψαμένους καὶ μετασχόντας τῶν σπονδῶν οἷον ταμίας καὶ χιλιάρχους ὁμοίως προὔβαλον, εἰς ἐκείνους τὴν ἐπιορκίαν καὶ τὴν διάλυσιν τῶν ὡμολογημένων τρέποντες. 15
3 ἔνθα δὴ καὶ μάλιστα τὴν πρὸς τὸν Τιβέριον εὔνοιαν καὶ
4 σπουδὴν ἐξέφηνεν ὁ δῆμος. τὸν μὲν γὰρ ὕπατον ἐψηφίσαντο γυμνὸν καὶ δεδεμένον παραδοῦναι τοῖς Νομαντίνοις, τῶν δ' ἄλλων ἐφείσαντο πάντων διὰ Τιβέριον.
b 5 δοκεῖ δὲ καὶ Σκιπίων βοηθῆσαι, μέγιστος ὢν τότε καὶ 20 πλεῖστον δυνάμενος Ῥωμαίων· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐν αἰτίαις ἦν, ὅτι τὸν Μαγκῖνον οὐ περιέσωσεν, οὐδὲ τὰς σπονδὰς ἐμπεδωθῆναι τοῖς Νομαντίνοις ἐσπούδασε, δι' ἀνδρὸς 171 S
6 οἰκείου καὶ φίλου τοῦ Τιβερίου γενομένας. τὸ δὲ πλεῖστον ἔοικεν ἐκ φιλοτιμίας καὶ τῶν ἐπαιρόντων τὸν Τι- 25 βέριον φίλων καὶ σοφιστῶν ἐγγενέσθαι τὰ τῆς διαφορᾶς· ἀλλ' αὕτη γε πρὸς οὐδὲν ἀνήκεστον οὐδὲ φαῦλον ἐξέπεσε.
7 δοκεῖ δ' ἄν μοι μηδαμῶς περιπεσεῖν ὁ Τιβέριος οἷς ἔπαθεν, εἰ παρῆν αὐτοῦ τοῖς πολιτεύμασι Σκιπίων ὁ Ἀφρικανός· νῦν δ' ἐκείνου περὶ Νομαντίαν ὄντος ἤδη καὶ 485 Z¹
c πολεμοῦντος, ἥψατο τῆς περὶ τοὺς νόμους πολιτείας ἐκ 31 τοιαύτης αἰτίας.

[GΠ (= PR) L] 5 στρατῶν L¹ || 6 τοῦ δήμου ὄντες L¹ || 12 ἐφαψαμένους: em. Zie. || 23 ἐμπεδοθῆναι GL¹ || 26 ἐκγενέσθαι: em. Cor. (γενέσθαι Sint.) || 28 ὁ om. P

8. Ῥωμαῖοι τῆς τῶν ἀστυγειτόνων χώρας ὅσην ἀπετέμνοντο πολέμῳ, τὴν μὲν ἐπίπρασκον, τὴν δὲ ποιούμενοι δημοσίαν ἐδίδοσαν νέμεσθαι τοῖς ἀκτήμοσι καὶ ἀπόροις τῶν πολιτῶν, ἀποφορὰν οὐ πολλὴν εἰς τὸ δη-
5 μόσιον τελοῦσιν. ἀρξαμένων δὲ τῶν πλουσίων ὑπερ- 2
βάλλειν τὰς ἀποφορὰς καὶ τοὺς πένητας ἐξελαυνόντων, ἐγράφη νόμος οὐκ ἐῶν πλέθρα γῆς ἔχειν πλείονα τῶν πεντακοσίων. καὶ βραχὺν μὲν χρόνον ἐπέσχε τὴν πλεονεξίαν 3
τὸ γράμμα τοῦτο καὶ τοῖς πένησιν ἐβοήθησε, κατὰ χώ-
10 ραν μένουσιν ἐπὶ τῶν μεμισθωμένων καὶ νεμομένοις ἣν d
ἕκαστος ἐξ ἀρχῆς εἶχε μοῖραν. ὕστερον δὲ τῶν γειτ- 4
νιώντων πλουσίων ὑποβλήτοις προσώποις μεταφερόντων τὰς μισθώσεις εἰς ἑαυτούς, τέλος δὲ φανερῶς ἤδη δι' ἑαυτῶν τὰ πλεῖστα κατεχόντων, ἐξωσθέντες οἱ πένητες
15 οὔτε ταῖς στρατείαις ἔτι προθύμους παρεῖχον ἑαυτούς, ἠμέλουν τε παίδων ἀνατροφῆς, ὡς ταχὺ τὴν Ἰταλίαν ἅπασαν ὀλιγανδρίας ἐλευθέρων αἰσθέσθαι, δεσμωτηρίων δὲ βαρβαρικῶν ἐμπεπλῆσθαι, δι' ὧν ἐγεώργουν οἱ πλούσιοι τὰ χωρία, τοὺς πολίτας ἐξελάσαντες. ἐπεχείρησε μὲν οὖν 5
20 τῇ διορθώσει Γάιος Λαίλιος ὁ Σκιπίωνος ἑταῖρος, ἀντικρουσάντων δὲ τῶν δυνατῶν φοβηθεὶς τὸν θόρυβον e
172 S καὶ παυσάμενος, ἐπεκλήθη σοφὸς ἢ φρόνιμος· ἑκάτερον
486 Z[1] γὰρ δοκεῖ σημαίνειν ὁ σαπίηνς. ὁ Τιβέριος δὲ δήμαρχος 6
ἀποδειχθεὶς εὐθὺς ἐπ' αὐτὴν ὥρμησε τὴν πρᾶξιν, ὡς μὲν οἱ *a. 133*
25 πλεῖστοι λέγουσι, Διοφάνους τοῦ ῥήτορος καὶ Βλοσσίου τοῦ φιλοσόφου παρορμησάντων αὐτόν, ὧν ὁ μὲν Διοφάνης φυγὰς ἦν Μιτυληναῖος, ὁ δ' αὐτόθεν ἐξ Ἰταλίας Κυμαῖος, Ἀντιπάτρου τοῦ Ταρσέως γεγονὼς ἐν ἄστει συνήθης, καὶ τετιμημένος ὑπ' αὐτοῦ προσφωνήσεσι γραμμάτων φιλο-

1 App. civ. 1, 7, 26sq. || **22** Cic. Arch. 16 Mur. 66 de or. 2, 154 Brut. 84. 213 rep. 3, 5 fin. 2, 24. 4, 23 Tusc. 1, 5. 4, 5 off. 1, 90. 2, 40. 3, 16 Lael. 7 || **24** Cic. Brut. 104 Lael. 37

[**GΠ (= PR) L**] **1** *ἀπετέμοντο*: em. Cor. || **7** *τῶν* om. **GΠ** || **13** *εἰς* om. **P** || **16** *τε* **ΠL**: *δὲ* **G** | *ὡς*] *ὥστε* Rei. || **22** *ἢ* **Π**: *καὶ* **GL** || **23** *δοκεῖ* Sint.: *ἐδόκει* | *σαπίηνς* **R**: *σάπιεν* **G** *σαπιήνς* **L**[1]**P** *σαπίηνος* **L**[2] || **27** *μυτιληναῖος* **P**

7 a. 133 σόφων (SVF III 245 sq.). ἔνιοι δὲ καὶ Κορνηλίαν συνεπαι-
f τιῶνται τὴν μητέρα, πολλάκις τοὺς υἱοὺς ὀνειδίζουσαν, ὅτι Ῥωμαῖοι Σκιπίωνος αὐτὴν ἔτι πενθεράν, οὔπω δὲ
8 μητέρα Γράγχων προσαγορεύουσιν. ἄλλοι δὲ Σπόριόν τινα Ποστούμιον γενέσθαι λέγουσιν αἴτιον, ἡλικιώτην τοῦ 5
Τιβερίου καὶ πρὸς δόξαν ἐφάμιλλον αὐτῷ περὶ τὰς συνηγορίας, ὃν ὡς ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς στρατιᾶς εὑρὼν πολὺ τῇ δόξῃ καὶ τῇ δυνάμει παρηλλαχότα καὶ θαυμαζόμενον, ἠθέλησεν ὡς ἔοικεν ὑπερβαλέσθαι, πολιτεύματος παρα-
828 9 βόλου καὶ μεγάλην προσδοκίαν ἔχοντος ἁψάμενος. ὁ δ' 10
ἀδελφὸς αὐτοῦ Γάιος (HRR I[2] 119) ἔν τινι βιβλίῳ γέγραφεν, εἰς Νομαντίαν πορευόμενον διὰ τῆς Τυρρηνίας τὸν Τιβέριον καὶ τὴν ἐρημίαν τῆς χώρας ὁρῶντα καὶ τοὺς γεωργοῦντας ἢ νέμοντας οἰκέτας ἐπεισάκτους καὶ βαρ-βάρους, τότε πρῶτον ἐπὶ νοῦν βαλέσθαι τὴν μυρίων 15
10 κακῶν ἄρξασαν αὐτοῖς πολιτείαν. τὴν δὲ πλείστην αὐτὸς ὁ δῆμος ὁρμὴν καὶ φιλοτιμίαν ἐξῆψε, προκαλούμενος διὰ γραμμάτων αὐτὸν ἐν στοαῖς καὶ τοίχοις καὶ μνήμασι καταγραφομένων, ἀναλαβεῖν τοῖς πένησι τὴν δημοσίαν χώραν. 20

9. Οὐ μὴν ἐφ' αὑτοῦ γε συνέθηκε τὸν νόμον, τοῖς δὲ 487 Z[1]
b πρωτεύουσιν ἀρετῇ καὶ δόξῃ τῶν πολιτῶν συμβούλοις χρησάμενος, ὧν καὶ Κράσσος ἦν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Μού-κιος Σκαιβόλας ὁ νομοδείκτης ὑπατεύων τότε καὶ Κλαύ- 173 S
2 διος Ἄππιος ὁ κηδεστὴς τοῦ Τιβερίου. καὶ δοκεῖ νόμος 25
εἰς ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν τοσαύτην μηδέποτε πρᾳότερος γραφῆναι καὶ μαλακώτερος. οὓς γὰρ ἔδει δίκην τῆς ἀπειθείας δοῦναι καὶ μετὰ ζημίας ἣν παρὰ τοὺς νόμους ἐκαρποῦντο χώραν ἀφεῖναι, τούτους ἐκέλευσε τιμὴν

1 cf. Val. Max. 4, 4 pr. || 21 Diod. 34, 6 Cic. acad. pr. 2, 13 rep. 1, 31 || 27 App. civ. 1, 9, 37. 11, 46 Liv. per. 58

[GΠ (= PR) L] 1 καὶ om. L || 5 λέγουσιν γενέσθαι αἴτιον L || 7 στρατείας Steph. || 17 ὁρμὴν] τιμὴν L | προκαλούμενος Π: προσκαλούμενος GL || 24 σκαιβόλας G[1]: καὶ οὐόλας Π καὶ ἰούλας LG[2] mg. || 28 παρὰ G[1]Π: περὶ LG[2] in ras.

προσλαμβάνοντας ἐκβαίνειν ὧν ἀδίκως ἐκέκτηντο, καὶ a. 133
παραδέχεσθαι τοὺς βοηθείας δεομένους τῶν πολιτῶν.
ἀλλὰ καίπερ οὕτω τῆς ἐπανορθώσεως οὔσης εὐγνώμονος, 3
ὁ μὲν δῆμος ἠγάπα παρεὶς τὰ γεγενημένα παύσασθαι c
5 *τὸ λοιπὸν ἀδικούμενος, οἱ δὲ πλούσιοι καὶ κτηματικοὶ*
πλεονεξίᾳ μὲν τὸν νόμον, ὀργῇ δὲ καὶ φιλονικίᾳ τὸν
νομοθέτην δι' ἔχθους ἔχοντες, ἐπεχείρουν ἀποτρέπειν
τὸν δῆμον, ὡς γῆς ἀναδασμὸν ἐπὶ συγχύσει τῆς πολι-
τείας εἰσάγοντος τοῦ Τιβερίου καὶ πάντα πράγματα
10 *κινοῦντος. ἀλλ' οὐδὲν ἐπέραινον· ὁ γὰρ Τιβέριος πρὸς* 4
καλὴν ὑπόθεσιν καὶ δικαίαν ἀγωνιζόμενος λόγῳ καὶ φαυ-
λότερα κοσμῆσαι δυναμένῳ πράγματα, δεινὸς ἦν καὶ
ἄμαχος, ὁπότε τοῦ δήμου τῷ βήματι περικεχυμένου
καταστὰς λέγοι περὶ τῶν πενήτων (ORF 149 Malc.[3]),
15 *ὡς τὰ μὲν θηρία τὰ τὴν Ἰταλίαν νεμόμενα καὶ φωλεὸν* 5 d
ἔχει, καὶ κοιταῖόν ἐστιν αὐτῶν ἑκάστῳ καὶ κατάδυσις,
488 Z¹ *τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας μαχομένοις καὶ ἀποθνήσκουσιν*
ἀέρος καὶ φωτός, ἄλλου δ' οὐδενὸς μέτεστιν, ἀλλ' ἄοικοι
καὶ ἀνίδρυτοι μετὰ τέκνων πλανῶνται καὶ γυναικῶν, οἱ δ'
20 *αὐτοκράτορες ψεύδονται τοὺς στρατιώτας ἐν ταῖς μάχαις*
παρακαλοῦντες ὑπὲρ τάφων καὶ ἱερῶν ἀμύνεσθαι τοὺς
πολεμίους· οὐδενὶ γάρ ἐστιν οὐ βωμὸς πατρῷος, οὐκ ἠρίον 6
προγονικὸν τῶν τοσούτων Ῥωμαίων, ἀλλ' ὑπὲρ ἀλλοτρίας
τρυφῆς καὶ πλούτου πολεμοῦσι καὶ ἀποθνήσκουσι, κύριοι
25 *τῆς οἰκουμένης εἶναι λεγόμενοι, μίαν δὲ βῶλον ἰδίαν οὐκ*
ἔχοντες.

10. *Τούτους ἀπὸ φρονήματος μεγάλου καὶ πάθους* e
174 S *ἀληθινοῦ τοὺς λόγους κατιόντας εἰς τὸν δῆμον ⟨συν⟩-*
ενθουσιῶντα καὶ συνεξανιστάμενον οὐδεὶς ὑφίστατο τῶν

7 Cass. Dio fr. 83, 7 B. Cic. de or. 1, 38 har. resp. 41 Vell. 2, 2, 3 || **15** App. civ. 1, 9, 35. 10, 40 Flor. 2, 2, 3

[GΠ (= PR) L] **7** *ἔχθρας* L || **9** *πάντα ⟨τὰ⟩ πράγματα* Blaß || **16** *κυταῖον* PR¹ | *αὐτοῖς* L | *καταδύσεις*: em. Steph. || **22** *οὐχ ἠρίον* G¹ || **28** *κατιόντας* G¹Πᵗ: *κατατείνοντας* Πᵐ LG² mg. | *ἐνθουσιῶντα*: em. Zie. || **29** *συνεξιστάμενον* L

a. 133 ἐναντίων. ἐάσαντες οὖν τὸ ἀντιλέγειν ἐπὶ Μᾶρκον Ὀκτάβιον τρέπονται τῶν δημάρχων ἕνα, νεανίαν ἐμβριθῆ τὸ ἦθος καὶ κόσμιον, ἑταῖρον δὲ τοῦ Τιβερίου καὶ συνήθη. 2 διὸ τὸ μὲν πρῶτον αἰδούμενος ἐκεῖνον ἀνεδύετο· πολλῶν δὲ καὶ δυνατῶν δεομένων καὶ λιπαρούντων, ὥσπερ 5 ἐκβιασθεὶς ἀντικαθίστατο τῷ Τιβερίῳ καὶ διεκρούετο τὸν 3 νόμον. ἔστι δὲ τοῦ κωλύοντος ἐν τοῖς δημάρχοις τὸ κράτος· οὐδὲν γὰρ οἱ πολλοὶ κελεύοντες περαίνουσιν ἑνὸς f 4 ἐνισταμένου. πρὸς τοῦτο παροξυνθεὶς ὁ Τιβέριος τὸν μὲν φιλάνθρωπον ἐπανείλετο νόμον, τὸν δ' ἡδίω τε τοῖς 10 πολλοῖς καὶ σφοδρότερον ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας εἰσέφερεν, ἤδη κελεύων ἐξίστασθαι τῆς χώρας ἣν ἐκέκτηντο παρὰ 5 τοὺς προτέρους νόμους. ἦσαν οὖν ὁμοῦ τι καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀγῶνες αὐτῷ πρὸς τὸν Ὀκτάβιον ἐπὶ τοῦ βήματος, 489 Z[1] 829 ἐν οἷς, καίπερ ἐξ ἄκρας σπουδῆς καὶ φιλονικίας ἀντερείδοντες, 15 οὐδὲν εἰπεῖν λέγονται περὶ ἀλλήλων φλαῦρον, οὐδὲ ῥῆμα προπεσεῖν θατέρου πρὸς τὸν ἕτερον δι' ὀργὴν 6 ἀνεπιτήδειον. οὐ γὰρ μόνον ἐν βακχεύμασιν (cf. Eur. Bacch. 317) ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ ἐν φιλοτιμίαις καὶ ὀργαῖς τὸ πεφυκέναι καλῶς καὶ πεπαιδεῦσθαι σωφρόνως ἐφ- 20 7 ίστησι καὶ κατακοσμεῖ τὴν διάνοιαν. ἐπεὶ δ' ἑώρα τὸν Ὀκτάβιον ἐνεχόμενον τῷ νόμῳ καὶ κατέχοντα τῆς δημοσίας χώρας συχνὴν ὁ Τιβέριος, ἐδεῖτο παρεῖναι τὴν φιλονικίαν, ὑφιστάμενος αὐτῷ τὴν τιμὴν ἀποδώσειν ἐκ b 8 τῶν ἰδίων, καίπερ οὐ λαμπρῶν ὄντων. οὐκ ἀνασχομένου 25 δὲ τοῦ Ὀκταβίου, διαγράμματι τὰς ἄλλας ἀρχὰς ἁπάσας ἐκώλυσε χρηματίζειν, ἄχρι ἂν ἡ περὶ τοῦ νόμου διενεχθῇ ψῆφος· τῷ δὲ τοῦ Κρόνου ναῷ σφραγῖδας ἰδίας ἐπέβαλεν, ὅπως οἱ ταμίαι μηδὲν ἐξ αὐτοῦ λαμβάνοιεν μηδ' 29 εἰσφέροιεν, καὶ τοῖς ἀπειθήσασι τῶν στρατηγῶν ζημίαν 175 S

1 App. civ. 1, 12, 48 Cass. Dio fr. 83, 3 sq. B. Cic. Brut. 95. 222 Liv. per. 58 Vell. 2, 2, 3 || 9 cf. App. civ. 1, 11, 46 || 16 cf. App. civ. 1, 12, 49 sq. Cass. Dio fr. 83, 4 B. || 25 cf. Cass. Dio fr. 83, 6 B.

[GΠ (= PR) L] 1 ὀκταούιον h.l. codd. || 7 ἔστι δ' ⟨ἀεὶ⟩ Fuhr cl. App. civ. 1, 12, 48. 3, 50, 206 || 16 φλαῦρον ΠL: φαῦλον G || 17 προπεσεῖν Rei.: προσπεσεῖν || 23 χώραν: em. Rei. || 25 ἰδίων] οἰκείων P

ἐπεκήρυξεν, ὥστε πάντας ὑποδείσαντας ἀφεῖναι τὴν a. 133
ἑκάστῳ προσήκουσαν οἰκονομίαν. ἐντεῦθεν οἱ κτη- 9
ματικοὶ τὰς μὲν ἐσθῆτας μετέβαλον, καὶ περιῄεσαν
οἰκτροὶ καὶ ταπεινοὶ κατὰ τὴν ἀγοράν, ἐπεβούλευον δὲ
5 τῷ Τιβερίῳ κρύφα καὶ συνίστασαν ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀν-
αιρήσοντας, ὥστε κἀκεῖνον οὐδενὸς ἀγνοοῦντος ὑπο- c
ζώννυσθαι ξιφίδιον ληστρικόν, ὃ δόλωνα καλοῦσιν.

11. Ἐνστάσης δὲ τῆς ἡμέρας καὶ τὸν δῆμον αὐτοῦ
490 Z¹ καλοῦντος ἐπὶ τὴν ψῆφον, ἡρπάσθησαν ὑπὸ τῶν πλου-
10 σίων αἱ ὑδρίαι, καὶ τὰ γινόμενα πολλὴν εἶχε σύγχυσιν.
οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν περὶ Τιβέριον πλήθει βιάσασθαι δυ- 2
ναμένων καὶ συστρεφομένων ἐπὶ τοῦτο, Μάλλιος καὶ
Φούλβιος ἄνδρες ὑπατικοὶ προσπεσόντες τῷ Τιβερίῳ
καὶ χειρῶν ἁπτόμενοι καὶ δακρύοντες ἐδέοντο παύσα-
15 σθαι. τοῦ δὲ καὶ τὸ μέλλον ὅσον οὔπω δεινὸν ἤδη συμ- 3
φρονοῦντος, καὶ δι' αἰδῶ τῶν ἀνδρῶν πυθομένου τί
κελεύουσι πράττειν αὐτόν, οὐκ ἔφασαν ἀξιόχρεῳ πρὸς d
τηλικαύτην εἶναι συμβουλίαν, ἐπιτρέψαι δὲ τῇ βουλῇ
κελεύοντες καὶ δεόμενοι συνέπεισαν. ὡς δ' οὐδὲν ἐπέραι- 4
20 νεν ἡ βουλὴ συνελθοῦσα διὰ τοὺς πλουσίους ἰσχύον-
τας ἐν αὐτῇ, τρέπεται πρὸς ἔργον οὐ νόμιμον οὐδ' ἐπι-
εικές, ἀφελέσθαι τῆς ἀρχῆς τὸν Ὀκτάβιον, ἀμηχανῶν
ἄλλως ἐπαγαγεῖν τῷ νόμῳ τὴν ψῆφον. καὶ πρῶτον μὲν 5
ἐδεῖτο φανερῶς αὐτοῦ, λόγους τε προσφέρων φιλανθρώ-
25 πους καὶ χειρῶν ἁπτόμενος, ἐνδοῦναι καὶ χαρίσασθαι τῷ
δήμῳ, δίκαια μὲν ἀξιοῦντι, μικρὰ δ' ἀντὶ μεγάλων πόνων
καὶ κινδύνων ληψομένῳ. διωθουμένου δὲ τοῦ Ὀκταβίου 6

2 App. civ. 1, 10, 39 || 8 App. civ. 1, 11, 44. 12, 49 sq. Diod. 34, 6 || 21 Diod. 34, 7 Cass. Dio 46, 49, 2 Cic. Brut. 95 nat. deor. 1, 106 leg. 3, 24 Mil. 72 Ascon. in Corn. p. 64 K. S. (57, 17 St.) Liv. per. 58 Flor. 2, 2, 5 Obsequ. 70 de vir. ill. 64, 4 Oros. 5, 8, 3 || 23 App. civ. 1, 12, 52—54

[GΠ (= PR) L] 1 ἐκήρυξεν L || 3 μετέβαλλον L¹ || 4 κατὰ] περὶ L || 7 ξιφείδιον R² || 11 τὸν τιβέριον ΠL || 12 τούτω R²L² | Μάλλιος (μάλιος P)] Μανίλιος Sch. || 17 ἀξιόχρεω GL: ἀξιόχρεως Π || 17—18 εἶναι πρὸς τηλικαύτην: trp. Sint. || 21 πρὸς τὸ ἔργον ante corr. L || 24 αὐτῷ: em. Br. | λίαν φιλανθρώπους P

e
a. 133 τὴν ἔντευξιν, ὑπειπὼν ὁ Τιβέριος, ὡς οὐκ ἔστιν ἄρχοντας
ἀμφοτέρους καὶ περὶ πραγμάτων μεγάλων ἀπ' ἴσης
ἐξουσίας διαφερομένους ἄνευ πολέμου διεξελθεῖν τὸν
χρόνον, ἓν ἴαμα τούτου μόνον ὁρᾶν ἔφη τὸ παύσασθαι τῆς 176 S
7 ἀρχῆς τὸν ἕτερον. καὶ περὶ αὐτοῦ γε προτέρου τὸν Ὀκτά- 491 Z[1]
βιον ἐκέλευσε τῷ δήμῳ ψῆφον ἀναδοῦναι· καταβήσεσθαι 6
γὰρ εὐθὺς ἰδιώτης γενόμενος, ἂν τοῦτο δόξῃ τοῖς πολίταις.
8 τοῦ δ' Ὀκταβίου μὴ θέλοντος, αὐτὸς ἔφη περὶ ἐκείνου
ψῆφον ἀναδώσειν, ἐὰν μὴ μεταγνῷ βουλευσάμενος.

12. Καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν· 10
f τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῦ δήμου συνελθόντος, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ
βῆμα πάλιν ἐπειρᾶτο πείθειν τὸν Ὀκτάβιον· ὡς δ' ἦν
ἀμετάπειστος, εἰσήνεγκε νόμον ἀφαιρούμενον αὐτοῦ τὴν
δημαρχίαν, καὶ τοὺς πολίτας εὐθὺς ἐκάλει τὴν ψῆφον
2 ἐπιφέροντας. οὐσῶν δὲ πέντε καὶ τριάκοντα φυλῶν, ὡς αἱ 15
δεκαεπτὰ τὴν ψῆφον ἐπενηνόχεισαν, καὶ μιᾶς ἔτι προσγενο-
μένης ἔδει τὸν Ὀκτάβιον ἰδιώτην γενέσθαι, κελεύσας
ἐπισχεῖν αὖθις ἐδεῖτο τοῦ Ὀκταβίου, καὶ περιέβαλλεν
830 αὐτὸν ἐν ὄψει τοῦ δήμου καὶ κατησπάζετο, λιπαρῶν καὶ
δεόμενος μήθ' ἑαυτὸν ἄτιμον περιιδεῖν γενόμενον, μήτ' 20
ἐκείνῳ βαρέος οὕτω καὶ σκυθρωποῦ πολιτεύματος αἰτίαν
3 προσάψαι. τούτων τῶν δεήσεων οὐ παντελῶς ἄτεγκτον
οὐδ' ἀτενῆ λέγουσιν ἀκροᾶσθαι τὸν Ὀκτάβιον, ἀλλὰ καὶ
δακρύων ὑποπίμπλασθαι τὰ ὄμματα καὶ σιωπᾶν ἐπὶ πολὺν
4 χρόνον· ὡς μέντοι πρὸς τοὺς πλουσίους καὶ [τοὺς] κτηματι- 25
κοὺς συνεστῶτας ἀπέβλεψεν, αἰδεσθεὶς δοκεῖ καὶ φοβηθεὶς
τὴν παρ' ἐκείνοις ἀδοξίαν ὑποστῆναι [καὶ] πᾶν δεινὸν
οὐκ ἀγεννῶς, ⟨καὶ⟩ κελεῦσαι πράττειν ὃ βούλεται τὸν
b 5 Τιβέριον. οὕτω δὴ τοῦ νόμου κυρωθέντος, ὁ μὲν Τι-

15 Diod. 34, 27

[GΠ (= PR) L] 3 φερομένους G[1] | διελθεῖν L || 13 ἀμετάπιστος G[2]RL[1] || 16 ἑπτακαίδεκα Cob. | ἐξενηνόχεισαν L | προσγινομένης RL || 18 περιέβαλεν ΠL[1] || 20 μήθ' ἑαυτὸν G[2]: μητ' ἑαυτὸν G[1] μήτε αὐτὸν ΠL | περιιδεῖν ἄτιμον L || 24 ὑποπίπλασθαι PL || 25 τοὺς[2] del. Fuhr || 27 καὶ del. Br. (cum Paris. 1673) || 28 καὶ add. Br. (κελεύσας Sint.)

βέριος τῶν ἀπελευθέρων τινὶ προσέταξεν ἀπὸ τοῦ βή- a. 133
492 Z¹ *ματος ἑλκύσαι τὸν Ὀκτάβιον· ἐχρῆτο δ' ὑπηρέταις ἀπ-*
ελευθέροις ἰδίοις, καὶ τοῦτο τὴν ὄψιν οἰκτροτέραν τοῦ
Ὀκταβίου παρέσχεν ἑλκομένου πρὸς ὕβριν. ὁ δὲ δῆμος 6
5 *ἐφώρμησεν αὐτῷ, καὶ τῶν πλουσίων συνδραμόντων καὶ*
177 S *διασχόντων τὰς χεῖρας, ὁ μὲν Ὀκτάβιος ἐσώθη μόλις*
ἐξαρπαγεὶς καὶ διαφυγὼν τὸν ὄχλον, οἰκέτην δ' αὐτοῦ
πιστὸν ἔμπροσθεν ἑστῶτα καὶ προτεταγμένον ἐξετύφλω-
σαν, ἄκοντος τοῦ Τιβερίου καὶ πρὸς τὸν θόρυβον ὡς
10 *ᾔσθετο τὰ γινόμενα πολλῇ σπουδῇ καταδραμόντος.*

13. *Ἐκ τούτου κυροῦται μὲν ὁ περὶ τῆς χώρας νόμος,* c
αἱροῦνται δὲ τρεῖς ἄνδρες ἐπὶ τὴν διάκρισιν καὶ διανομήν,
αὐτὸς Τιβέριος καὶ Κλαύδιος Ἄππιος ὁ πενθερὸς καὶ
Γάιος Γράγχος ὁ ἀδελφός, οὐ παρὼν οὗτος, ἀλλ' ὑπὸ
15 *Σκιπίωνι πρὸς Νομαντίαν στρατευόμενος. ταῦτα τοῦ* 2
Τιβερίου διαπραξαμένου καθ' ἡσυχίαν μηδενὸς ἐνιστα-
μένου, καὶ πρὸς τούτοις δήμαρχον ἀντικαταστήσαντος
οὐδένα τῶν ἐπιφανῶν, ἀλλὰ Μούκιόν τινα πελάτην αὐτοῦ,
πρὸς πάντα δυσχεραίνοντες οἱ δυνατοὶ καὶ φοβούμενοι τοῦ
20 *Τιβερίου τὴν αὔξησιν, ἐν τῇ βουλῇ προεπηλάκιζον αὐτόν,* d
αἰτουμένῳ μὲν ὡς ἔθος ἐστὶν ἐκ δημοσίου σκηνήν, ὅπως 3
ἔχοι διανέμων τὴν χώραν, οὐ δόντες, ἑτέρων ἐπ' ἐλάττοσι
χρείαις πολλάκις λαβόντων, ἀνάλωμα δ' εἰς ἑκάστην
ἡμέραν ἐννέα ὀβολοὺς τάξαντες, εἰσηγουμένου ταῦτα
493 Z¹ *Ποπλίου Νασικᾶ, [καὶ] δεδωκότος ἑαυτὸν εἰς τὴν πρὸς*
26 *ἐκεῖνον ἔχθραν ἀφειδῶς· πλείστην γὰρ ἐκέκτητο γῆν*
δημοσίαν, καὶ χαλεπῶς ἔφερεν ἐκβαίνειν αὐτῆς ἀναγκα-
ζόμενος. ὁ δὲ δῆμος ἔτι μᾶλλον ἐξεκάετο· καὶ φίλου τινὸς 4

12 App. civ. 1, 13, 55 Liv. per. 58 Vell. 2, 2, 3 Cic. leg. agr. 2, 21 CIL I 552—556. 583. 1504 Not. degli scavi 1897, 119 || **17** App. civ. 1, 13, 54 Oros. 5, 8, 3

[GΠ (= PR) L] **6** *μόλις* GL^m: *μόνος* ΠL^t || **15** *νομαντίαι* G¹ | *στρατείαν | στρατευόμενος*, sed *στρατείαν* exp. m. 2, L *στρατείαν* mg. add. G² || **18** *Μούκιον*] *Κόιντος Μούμμιος* App. *Minucius* Oros. || **24** *ὀβολοὺς ἐννέα* Fuhr || **25** *πουπλίου* G | *νασικᾶ* G¹Π: *ναυσικᾶ* L et *υ* s. s. G² h. l. et postea | *καὶ* del. Zie.

a. 133 τῷ Τιβερίῳ τελευτήσαντος αἰφνιδίως, καὶ σημείων τῷ νεκρῷ μοχθηρῶν ἐπιδραμόντων, βοῶντες ὑπὸ φαρμάκων e ἀνῃρῆσθαι τὸν ἄνθρωπον, ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν συνέδραμον καὶ τὸ λέχος ἤραντο καὶ θαπτομένῳ παρέστησαν, οὐ 5 φαύλως ὑπονοῆσαι τὴν φαρμακείαν δόξαντες· ἐρράγη γὰρ 5 ὁ νεκρὸς καὶ διεφθορότων ὑγρῶν πλῆθος ἐξέβλυσεν, ὥστ' ἀποσβέσαι τὴν φλόγα· καὶ φερόντων ἄλλην αὖθις οὐκ ἐκάετο πρὶν εἰς ἕτερον τόπον μετακομισθῆναι, καὶ πολλὰ 6 πραγματευσαμένων μόλις ἥψατο τὸ πῦρ αὐτοῦ. πρὸς 178 S ταῦτα τοὺς πολλοὺς ἔτι μᾶλλον ὁ Τιβέριος παροξύνων 10 μετέβαλε τὴν ἐσθῆτα, καὶ τοὺς παῖδας προαγαγὼν ἐδεῖτο τοῦ δήμου τούτων κήδεσθαι καὶ τῆς μητρός, ὡς αὐτὸς ἀπεγνωκὼς ἑαυτόν.

f **14.** Ἐπεὶ δὲ τοῦ Φιλομήτορος Ἀττάλου τελευτήσαντος Εὔδημος ὁ Περγαμηνὸς ἀνήνεγκε διαθήκην, ἐν ᾗ κληρο- 15 νόμος ἐγέγραπτο τοῦ βασιλέως ὁ Ῥωμαίων δῆμος, εὐθὺς ὁ Τιβέριος δημαγωγῶν εἰσήνεγκε νόμον, ὅπως τὰ βασιλικὰ χρήματα κομισθέντα τοῖς τὴν χώραν διαλαγχάνουσι τῶν πολιτῶν ὑπάρχοι πρὸς κατασκευὴν καὶ γεωργίας ἀφορμήν. 2 περὶ δὲ τῶν πόλεων ὅσαι τῆς Ἀττάλου βασιλείας ἦσαν, 20 οὐδὲν ἔφη τῇ συγκλήτῳ βουλεύεσθαι προσήκειν, ἀλλὰ 831 3 τῷ δήμῳ γνώμην αὐτὸς προθήσειν. ἐκ τούτου μάλιστα 494 Z[1] προσέκρουσε τῇ βουλῇ, καὶ Πομπήιος μὲν ἀναστὰς ἔφη γειτνιᾶν τῷ Τιβερίῳ, καὶ διὰ τοῦτο γινώσκειν Εὔδημον αὐτῷ τὸν Περγαμηνὸν τῶν βασιλικῶν διάδημα δεδωκότα 25 4 καὶ πορφύραν, ὡς μέλλοντι βασιλεύειν ἐν Ῥώμῃ· Κόιντος δὲ Μέτελλος ὠνείδισε τὸν Τιβέριον, ὅτι τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ τιμητεύοντος, ὁσάκις ἀναλύοι⟨εν⟩ μετὰ δεῖπνον

11 Cass. Dio fr. 83, 8 B. App. civ. 1, 14, 62 Gell. 2, 13, 5 Val. Max. 9, 7, 2 || 17 Liv. per. 58 Oros. 5, 8, 4 de vir. ill. 64, 5 || 22 Cic. Brut. 79. 81. 117 Lael. 37 Liv. per. 58 Fest. 314 Oros. 5, 8, 4 || 24 cf. p. 435, 21 Sall. Iug. 31, 7 Cic. Lael. 41 rep. 6, 11 Vell. 2, 4, 4 Diod. 34/5, 33, 6 || 27 Cic. inv. 1, 48 de or. 1, 38 Liv. 43, 14 sq.

[GΠ (= PR) L] 14 φιλομήτορος G[1]: φιλοπάτορος G[2] mg. ΠL || 22 προσθήσειν LG[2] || 24 γιγνώσκειν Π || 25 περγαμηνῶν L[1] | ⟨ἐκ⟩ τῶν βασιλικῶν vel διάδημα τῶν βασιλικῶν Blaß || 28 ἀναλύοι: em. Kurtz

οἴκαδε, τὰ φῶτα κατεσβέννυσαν οἱ πολῖται, φοβούμενοι μὴ a. 133
πορρωτέρω τοῦ μετρίου δόξωσιν ἐν συνουσίαις εἶναι καὶ
πότοις, τούτῳ δὲ προφαίνουσι νυκτὸς οἱ θρασύτατοι καὶ
ἀπορώτατοι τῶν δημοτῶν· Τίτος δ' Ἄννιος (ORF 105sq. 5
5 Malc.^{3}) *οὐκ ἐπιεικὴς μὲν ὢν οὐδὲ σώφρων ἄνθρωπος, ἐν*
δὲ λόγοις περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἄμαχος b
εἶναι δοκῶν, εἰς ὁρισμόν τινα προὐκαλεῖτο τὸν Τιβέριον, ἦ
μὴν ἱερὸν ὄντα καὶ ἄσυλον ἐκ τῶν νόμων ἠτιμωκέναι τὸν
συνάρχοντα. θορυβούντων δὲ πολλῶν, ἐκπηδήσας ὁ Τιβέ- 6
10 *ριος τόν τε δῆμον συνεκάλει, καὶ τὸν Ἄννιον ἀχθῆναι κε-*
179 S *λεύσας ἐβούλετο κατηγορεῖν. ὁ δὲ καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ* 7
δόξῃ πολὺ λειπόμενος, εἰς τὴν ἑαυτοῦ δεινότητα κατε-
δύετο, καὶ παρεκάλει μικρὰ πρὸ τῶν λόγων ἀποκρίνασθαι
τὸν Τιβέριον. συγχωροῦντος δ' ἐρωτᾶν ἐκείνου καὶ σιωπῆς 8
15 *γενομένης, εἶπεν ὁ Ἄννιος· „ἂν σὺ μὲν ἀτιμοῦν με βού-*
λῃ καὶ προπηλακίζειν, ἐγὼ δέ τινα τῶν σῶν ἐπικαλέσω-
495 Z^1 *μαι συναρχόντων, ὁ δ' ἀναβῇ βοηθήσων, σὺ δ' ὀργισθῇς,* c
ἆρά γ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἀφαιρήσῃ;" πρὸς ταύτην λέγεται 9
τὴν ἐρώτησιν οὕτως διαπορηθῆναι τὸν Τιβέριον, ὥστε
20 *πάντων ὄντα καὶ τῷ λέγειν ἑτοιμότατον καὶ τῷ θαρρεῖν*
ἰταμώτατον ἀποσιωπῆσαι.

15. *Τότε μὲν οὖν διέλυσε τὴν ἐκκλησίαν. αἰσθανόμενος*
δὲ τῶν πολιτευμάτων τὸ περὶ τὸν Ὀκτάβιον οὐ τοῖς
δυνατοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἐπαχθέστερον
25 *⟨ὄν⟩ — μέγα γάρ τι καὶ καλὸν ἐδόκει τὸ τῶν δημάρχων*
ἀξίωμα μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης διατετηρημένον ἀνῃρῆ-
σθαι καὶ καθυβρίσθαι —, λόγον ἐν τῷ δήμῳ διεξῆλθεν,
οὗ μικρὰ παραθέσθαι τῶν ἐπιχειρημάτων οὐκ ἄτοπον
ἦν, ὥσθ' ὑπονοηθῆναι τὴν πιθανότητα καὶ πυκνότητα d

[GΠ (= PR) L] 3 *παραφαίνουσι*: em. Wytt. ‖ 5 *ὢν* om. GΠ | *ἐν δὲ* G^{1}ΠL^2: *οὐδὲ* L^{1}G^2 ‖ 6 *λόγοις* G^1: *λόγω* G^{2}L *λόγοις* (ω supra) Π | *περὶ* L (*πρὸς* R (*περὶ* supra) *περὶ* P (*πρὸς* supra)): *πρὸς* G | *τὰς* om. Π ‖ 14 *ἐκείνου* Cor.: *ἐκεῖνον* ‖ 16 *ἐπικαλέσομαι* L ‖ 17 *συναρχόντων* G^{1}ΠL^m: *συνάρχοντα* L^{t}G^2 ‖ 20 *τῷ . . . τῷ*] *τὸ . . . τὸ* L^1 Sint. ‖ 21 *ἰταμότατον* GL^1 ‖ 24 *ἐπαχθέστερον* Wytt.: *ἐκπαθέστερον* ‖ 25 *ὄν* add. Cor. | *τὸ* om. L^1

a. 133 2 *τοῦ ἀνδρός* (ORF 151 Malc.³). *ἔφη γὰρ ἱερὸν τὸν δήμαρχον εἶναι καὶ ἄσυλον, ὅτι τῷ δήμῳ καθωσίωται καὶ τοῦ δήμου προέστηκεν. ἂν οὖν μεταβαλόμενος τὸν δῆμον ἀδικῇ καὶ τὴν ἰσχὺν κολούῃ καὶ παραιρῆται τὴν ψῆφον, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπεστέρηκε τῆς τιμῆς, ἐφ' οἷς* 5
3 *ἔλαβεν οὐ ποιῶν. ἐπεὶ καὶ τὸ Καπετώλιον κατασκάπτοντα καὶ τὸ νεώριον ἐμπιπράντα δήμαρχον ἐᾶν δεήσει· καὶ ταῦτα μὲν ποιῶν δήμαρχός ἐστι πονηρός· ἐὰν δὲ*
4 *καταλύῃ τὸν δῆμον, οὐ δήμαρχός ἐστι. πῶς οὖν οὐ δεινόν, εἰ τὸν μὲν ὕπατον ὁ δήμαρχος ἄξει, τὸν δὲ δήμαρχον οὐκ* 10
e *ἀφαιρήσεται τὴν ἐξουσίαν ὁ δῆμος, ὅταν αὐτῇ κατὰ τοῦ* 496 Z¹ *δεδωκότος χρῆται· καὶ γὰρ ὕπατον καὶ δήμαρχον ὁμοίως*
5 *⟨ὁ⟩ δῆμος αἱρεῖται. καὶ μὴν ἥ γε βασιλεία πρὸς τῷ πᾶσαν ἀρχὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα καὶ ταῖς μεγίσταις* 180 S *ἱερουργίαις καθωσίωται πρὸς τὸ θεῖον· ἀλλὰ Ταρκύνιον* 15 *ἐξέβαλεν ἡ πόλις ἀδικοῦντα, καὶ δι' ἑνὸς ἀνδρὸς ὕβριν ἡ*
6 *πάτριος ἀρχὴ καὶ κτίσασα τὴν Ῥώμην κατελύθη. τί δ' οὕτως ἅγιον ἐν Ῥώμῃ καὶ σεμνόν, ὡς αἱ περιέπουσαι παρθένοι καὶ φυλάττουσαι τὸ ἄφθιτον πῦρ; ἀλλ' εἴ τις ἂν αὐτῶν ἁμάρτῃ, ζῶσα κατορύσσεται· τὸ γὰρ ἄσυλον οὐ* 20 *φυλάττουσιν ἀσεβοῦσαι [εἰς] τοὺς θεούς, ὃ διὰ τοὺς θεοὺς*
f 7 *ἔχουσιν. οὔκουν οὐδὲ δήμαρχος ἀδικῶν ⟨τὸν⟩ δῆμον ἔχειν τὴν διὰ τὸν δῆμον ἀσυλίαν δίκαιός ἐστιν· ᾗ γὰρ ἰσχύει δυνάμει, ταύτην ἀναιρεῖ. καὶ μὴν εἰ δικαίως ἔλαβε τὴν δημαρχίαν τῶν πλείστων φυλῶν ψηφισαμένων, πῶς οὐχὶ* 25 *κἂν ἀφαιρεθείη δικαιότερον πασῶν ἀποψηφισαμένων;*
832 8 *ἱερὸν δὲ καὶ ἄσυλον οὐδὲν οὕτως ἐστίν, ὡς τὰ τῶν θεῶν ἀναθήματα· χρῆσθαι δὲ τούτοις καὶ κινεῖν καὶ μεταφέρειν ὡς βούλεται τὸν δῆμον οὐδεὶς κεκώλυκεν. ἐξῆν οὖν αὐτῷ*
9 *καὶ τὴν δημαρχίαν ὡς ἀνάθημα μετενεγκεῖν εἰς ἕτερον. ὅτι* 30

1 App. civ. 1, 12, 51

[GΠ (= PR) L] **3** *μεταβαλλόμενος* LG² || **4** *κωλύῃ* R (o ου supra) *κωλύῃ* P (κολού supra) || **6** *κατασκέπτοντα* P || **7** *ἐᾶν δεήσει* Π: *ἐὰν δεήσῃ* GL || **13** *ὁ* add. Fuhr || **15** *καθωσίωτο* Cob. || **17** *τί δαὶ* L || **19** *ἥτις ἂν* Cor. || **20** *ἁμάρτῃ αὐτῶν*: trp. Fuhr (*αὐτῶν* del. Blaß) || **21** *εἰς* del. van Geer || **22** *οὐκοῦν* L | *τὸν* add. Cob. || **23** *τῶν δήμων*: em. Ald. || **26** *κἂν* Cor.: *καί*

δ' οὐκ ἄσυλον οὐδ' ἀναφαίρετον ἡ ἀρχή, δῆλόν ἐστι τῷ a. 133
πολλάκις ἔχοντας ἀρχήν τινας ἐξόμνυσθαι καὶ παραιτεῖ-
σθαι δι' αὐτῶν.

16. Τοιαῦτα μὲν ἦν τὰ κεφάλαια τῆς τοῦ Τιβερίου
5 δικαιολογίας.

Ἐπεὶ δὲ συνορῶντες οἱ φίλοι τὰς ἀπειλὰς καὶ τὴν
497 Z[1] σύστασιν ᾤοντο δεῖν ἑτέρας περιέχεσθαι δημαρχίας εἰς
τὸ μέλλον, αὖθις ἄλλοις νόμοις ἀνελάμβανε τὸ πλῆθος, τοῦ b
τε χρόνου τῶν στρατειῶν ἀφαιρῶν, καὶ διδοὺς ἐπικα-
10 λεῖσθαι τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν δικαστῶν, καὶ τοῖς κρίνουσι
τότε συγκλητικοῖς οὖσι καταμειγνὺς ἐκ τῶν ἱππέων τὸν
ἴσον ἀριθμόν, καὶ πάντα τρόπον ἤδη τῆς βουλῆς τὴν
ἰσχὺν κολούων πρὸς ὀργὴν καὶ φιλονικίαν μᾶλλον ἢ τὸν
14 τοῦ δικαίου καὶ συμφέροντος λογισμόν. ἐπεὶ δὲ τῆς ψή- 2
181 S φου φερομένης ᾔσθοντο τοὺς ἐναντίους κρατοῦντας — οὐ
γὰρ παρῆν ἅπας ὁ δῆμος —, πρῶτον μὲν εἰς βλασφημίας
τραπόμενοι τῶν συναρχόντων εἷλκον τὸν χρόνον· ἔπειτα c
τὴν ἐκκλησίαν ἀφῆκαν, εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀπαντᾶν
κελεύσαντες. καὶ πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἀγορὰν καταβὰς ὁ 3
20 Τιβέριος ἱκέτευε τοὺς ἀνθρώπους ταπεινὸς καὶ δεδακρυ-
μένος, ἔπειτα δεδοικέναι φήσας, μὴ νυκτὸς ἐκκόψωσι τὴν
οἰκίαν οἱ ἐχθροὶ καὶ διαφθείρωσιν αὐτόν, οὕτω τοὺς
ἀνθρώπους διέθηκεν, ὥστε περὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παμ-
πόλλους τινὰς αὐλίσασθαι καὶ διανυκτερεῦσαι παραφυ-
25 λάττοντας.

17. Ἅμα δ' ἡμέρᾳ παρῆν ὁ τὰς ὄρνιθας αἷς διαμαν-
τεύονται κομίζων, καὶ προέβαλλε τροφὴν αὐταῖς. αἱ δ'
οὐ προῆλθον εἰ μὴ μία μόνη, διασείσαντος εὖ μάλα τοῦ

8 Cass. Dio fr. 83, 7 B. Vell. 2, 2, 3. **13,2** Macrob. Sat. 3, 14, 6 Val. Max. 3, 2, 17 || **14** App. civ. 1, 14, 58—15, 64 || **20** cf. p. 430, 11 || **26** Val. Max. 1, 4, 2 Obsequ. 27a de vir. ill. 64, 6

[GΠ (= PR) L] **2** ἀρχὴν τινὰς G: τινὰς ἀρχὴν ΠL || **8—9** τούς τε χρόνους: em. Br. || **9** στρατειῶν L[2]: στρατιῶν G[1]Π στρατιωτῶν L[1]G[2] || **11** τότε τοῖς συγκλητικοῖς R[1]L, τοῖ erasit R[2] | οὖσι ⟨τριακοσίοις⟩ Cob., τ' in τοῖς codicum RL inesse suspicatur Fuhr || **12—13** τὴν ἰσχὺν τῆς βουλῆς L || **13** κωλύων (o ου suprascr.) Π || **27** προέβαλε ΠL

a. 133 d ἀνθρώπου τὸ ἀγγεῖον. οὐδ' αὕτη δὲ τῆς τροφῆς ἔθιγεν,
ἀλλ' ἐπάρασα τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα καὶ παρατείνασα 498 Z[1]
2 τὸ σκέλος, πάλιν εἰς τὸ ἀγγεῖον κατέφυγε. τοῦτο καὶ τοῦ
προτέρου σημείου τὸν Τιβέριον ἀνέμνησεν. ἦν γὰρ αὐτῷ
κράνος ᾧ πρὸς τὰς μάχας ἐχρῆτο, κεκοσμημένον ἐκπρεπῶς 5
καὶ διάσημον· εἰς τοῦτο καταδύντες ὄφεις ἔλαθον ἐντε-
κόντες ᾠά, καὶ ταῦτ' ἐξεγλύψαντο. διὸ καὶ μᾶλλον ὁ
3 Τιβέριος τοῖς περὶ τὰς ὄρνιθας ἐταράττετο. προῄει δ'
ὅμως, ἄνω τὸν δῆμον ἠθροῖσθαι περὶ τὸ Καπετώλιον
πυνθανόμενος· καὶ πρὶν ἐξελθεῖν προσέπταισε πρὸς τὸν 10
e οὐδόν, σφοδρᾶς οὕτω πληγῆς γενομένης, ὥστε τὸν μὲν
ὄνυχα τοῦ μεγάλου δακτύλου ῥαγῆναι, τὸ δ' αἷμα διὰ τοῦ
4 ὑποδήματος ἔξω φέρεσθαι. μικρὸν δ' αὐτοῦ προελθόντος,
ὤφθησαν ὑπὲρ κεράμου μαχόμενοι κόρακες ἐν ἀριστερᾷ·
καὶ πολλῶν ὡς εἰκὸς ἀνθρώπων παρερχομένων, κατ' 15
αὐτὸν τὸν Τιβέριον λίθος ἀπωσθεὶς ὑπὸ θατέρου τῶν
5 κοράκων ἔπεσε παρὰ τὸν πόδα. τοῦτο καὶ τοὺς θρασυ-
τάτους τῶν περὶ αὐτὸν ἐπέστησεν· ἀλλὰ Βλόσσιος ὁ 182 S
Κυμαῖος παρὼν αἰσχύνην ἔφη καὶ κατήφειαν ἂν εἶναι
πολλήν, εἰ Τιβέριος, Γράγχου μὲν υἱός, Ἀφρικανοῦ δὲ 20
Σκιπίωνος θυγατριδοῦς, προστάτης δὲ τοῦ Ῥωμαίων
δήμου, κόρακα δείσας οὐχ ὑπακούσειε τοῖς πολίταις
f 6 καλοῦσι· τοῦτο μέντοι τὸ αἰσχρὸν οὐκ ἐν γέλωτι θήσεσθαι
τοὺς ἐχθρούς, ἀλλ' ὡς τυραννοῦντος καὶ τρυφῶντος ἤδη
καταβοήσεσθαι πρὸς τὸν δῆμον. ἅμα δὲ καὶ προσέθεον 25
πολλοὶ τῷ Τιβερίῳ παρὰ τῶν ἐν Καπετωλίῳ φίλων,
7 ἐπείγεσθαι κελεύοντες ὡς τῶν ἐκεῖ καλῶς ἐχόντων. καὶ τά
γε πρῶτα λαμπρῶς ἀπήντα τῷ Τιβερίῳ, φανέντι μὲν εὐθὺς 499 Z[1]
ἀραμένων βοὴν φίλιον, ἀναβαίνοντα δὲ προθύμως δεχο-

27 App. civ. 1, 15, 65sq.

[GΠ (= PR) L] **1** *αὕτη* **Π**: *αὐτὴ* **GL** | *δὲ* **G**[1]**R**: *γε* **LG**[2] om. **P** || **3** *καί τον* Blaß || **5** *εὐπρεπῶς* **L** || **8** *προσήει* **Π** || **11** ⟨*τῆς*⟩ *πληγῆς* Zie. || **18** *ἀπέστησεν* **L** | *Βλόσσιος* Xy.: *βλάστος* || **19** *ἂν εἶναι* Cob.: *παρεῖναι* codd. *εἶναι* vel *ἄρ' εἶναι* Sint. || **21** *τοῦ*] *τῶν* **R**[1]**P** || **25** *καί* om. **L**[1]

μένων καὶ περὶ αὐτὸν ὡς μηδεὶς πελάσειεν ἀγνὼς προ- a. 133
ταττομένων.

18. *Ἀρξαμένου δὲ πάλιν τοῦ Μουκίου τὰς φυλὰς ἀν-*
αγορεύειν, οὐδὲν ἐπεραίνετο τῶν εἰωθότων διὰ τὸν ἀπὸ 833
5 *τῶν ἐσχάτων θόρυβον, ὠθουμένων καὶ ὠθούντων τοὺς*
ἐναντίους εἰσβιαζομένους καὶ ἀναμειγνυμένους. ἐν δὲ 2
τούτῳ Φούλβιος Φλάκκος ἀπὸ βουλῆς ἀνὴρ εἰς ἐμφανὲς
καταστάς, ὡς οὐκ ἦν φθεγγόμενον ἐφικέσθαι, διεσή-
μηνε τῇ χειρὶ φράσαι τι βουλόμενος αὐτὸς ἰδίᾳ τῷ Τι-
10 *βερίῳ. καὶ κελεύσαντος ἐκείνου διασχεῖν τὸ πλῆθος,* 3
ἀναβὰς μόλις καὶ προσελθὼν ἀπήγγειλεν, ὅτι τῆς βου-
λῆς συγκαθεζομένης οἱ πλούσιοι τὸν ὕπατον μὴ πείθον-
τες αὐτοὶ διανοοῦνται καθ' αὑτοὺς ἀποκτιννύναι τὸν
Τιβέριον, πολλοὺς ἐπὶ τοῦτο δούλους καὶ φίλους ὡπλι- b
15 *σμένους ἔχοντες.*

19. *Ὡς οὖν ταῦτα τοῖς περὶ αὐτὸν ἐξήγγειλεν ὁ Τιβέριος,*
οὗτοι μὲν εὐθὺς τάς τε τηβέννους περιεζώννυντο, καὶ τὰ
τῶν ὑπηρετῶν δόρατα συγκλῶντες οἷς ἀνείργουσι τὸν
ὄχλον διελάμβανον, ὡς ἀμυνούμενοι τοῖς κλάσμασι τοὺς
183 S *ἐπερχομένους. τῶν δ' ἀπωτέρω θαυμαζόντων τὰ γινόμενα* 2
21 *καὶ πυνθανομένων, ὁ Τιβέριος ἥψατο τῇ χειρὶ τῆς κεφαλῆς,*
ἐνδεικνύμενος τῇ ὄψει τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ τῆς φωνῆς οὐκ
ἐπήκουον. οἱ δ' ἐναντίοι τοῦτ' ἰδόντες, ἔθεον πρὸς τὴν 3
500 Z¹ *βουλὴν ἀπαγγέλλοντες αἰτεῖν διάδημα τὸν Τιβέριον· καὶ*
25 *τούτου σημεῖον εἶναι τὸ τῆς κεφαλῆς ἐπιθιγγάνειν. πάντες* c

7 cf. auct. ad Her. 4, 68 || **21** Flor. 2, 2, 7 de vir ill. 64, 6 || **25** App. civ. 1, 16, 68—70 Diod. 34, 7, 2 auct. ad Her. 4, 68 Cic. de or. 2, 285 Brut. 107. 212 Tusc. 4, 51 rep. 6, 8 off. 1, 76. 109 Catil. 1, 3 dom. 91 Planc. 88 Phil. 8, 13 Liv. per. 58 Vell. 2, 3 Val. Max. 1, 4, 2. 3, 2, 17. 5, 3, 2e Quintil. 5, 13, 24 Flor. 2, 2, 7 Ampel. 26, 1 Oros. 5, 9, 1—3 de vir. ill. 64, 7

[**GΠ (= PR) L**] **1** *προταττομένων* **G**: *πραττομένων* **Π L** || **3** *μωκίου* (αν *superscr.*) **L** || **5** *δὲ καὶ* **L** || **6** *διαναμιγνυμένους* **P** *διαμιγνυμένους* **R** || **7** *Φούλβιος* Xy. Anon.: *φλάβιος* | *φάκκος* **L¹** || **9** *βουλόμενος αὐτὸς* Zie.: *βουλόμενος αὐτὸν* **Π** *βουλόμενον αὐτὸν* **GL**; edebant *βουλόμενον αὐτὸν* || **11** *ἀπήγγελλεν* **R** || **14** *τούτω* **R²** || **19** *ἀμυνόμενοι* **L¹** || **20** *ἀποτέρω* **L¹** || **24** *ἐπαγγέλλοντες* **P** || **25** *τοῦτο*: em. Sol.

a. 133 μὲν οὖν ἐθορυβήθησαν· ὁ δὲ Νασικᾶς ἠξίου τὸν ὕπατον τῇ
4 πόλει βοηθεῖν καὶ καταλύειν τὸν τύραννον. ἀποκριναμένου δὲ πράως ἐκείνου, βίας μὲν οὐδεμιᾶς ὑπάρξειν οὐδ' ἀναιρήσειν οὐδένα τῶν πολιτῶν ἄκριτον· εἰ μέντοι ψηφίσαιτό τι τῶν παρανόμων ὁ δῆμος ὑπὸ τοῦ Τιβερίου 5
5 πεισθεὶς ἢ βιασθείς, τοῦτο κύριον μὴ φυλάξειν, ἀναπηδήσας ὁ Νασικᾶς „ἐπεὶ τοίνυν" ἔφη „προδίδωσιν ὁ ἄρχων τὴν πόλιν, οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις βοηθεῖν ἀκολουθεῖτε." καὶ ταῦτα λέγων ἅμα καὶ τὸ κράσπεδον
d τοῦ ἱματίου θέμενος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐχώρει πρὸς τὸ 10
6 Καπετώλιον. ἕκαστος δὲ τῶν ἑπομένων αὐτῷ τῇ χειρὶ τὴν τήβεννον περιελίξας ἐώθει τοὺς ἐμποδών, οὐδενὸς ἐνισταμένου πρὸς τὸ ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ φευ-
7 γόντων καὶ πατούντων ἀλλήλους. οἱ μὲν οὖν περὶ αὐτοὺς
8 ῥόπαλα καὶ σκυτάλας ἐκόμιζον οἴκοθεν· αὐτοὶ δὲ τῶν 15 δίφρων καταγνυμένων ὑπὸ τοῦ φεύγοντος ὄχλου τὰ κλάσματα καὶ τοὺς πόδας λαμβάνοντες ἀνέβαινον ἐπὶ τὸν
9 Τιβέριον, ἅμα παίοντες τοὺς προτεταγμένους. καὶ τούτων μὲν ἦν τροπὴ καὶ φόνος· αὐτοῦ δὲ τοῦ Τιβερίου φεύγοντος ἀντελάβετό τις τῶν ἱματίων. ὁ δὲ τὴν τήβεννον ἀφεὶς καὶ 20
e φεύγων ἐν τοῖς χιτῶσιν ἐσφάλη καὶ κατηνέχθη περί τινας
10 τῶν πρὸ αὐτοῦ πεπτωκότας. ἀνιστάμενον δ' αὐτὸν ὁ μὲν ἐμφανῶς καὶ πρῶτος εἰς τὴν κεφαλὴν πατάξας ποδὶ 501 Z[1] δίφρου Πόπλιος ἦν Σατυρήιος εἷς τῶν συναρχόντων· τῆς δὲ δευτέρας ἀντεποιεῖτο πληγῆς Λεύκιος Ῥοῦφος, ὡς 25 ἐπὶ καλῷ τινι σεμνυνόμενος. τῶν δ' ἄλλων ἀπέθανον ὑπὲρ 184 S τριακοσίους ξύλοις καὶ λίθοις συγκοπέντες, σιδήρῳ δ' οὐδείς.

20. Ταύτην πρώτην ἱστοροῦσιν ἐν Ῥώμῃ στάσιν, ἀφ' οὗ τὸ βασιλεύεσθαι κατέλυσαν, αἵματι καὶ φόνῳ πολιτῶν 30 διακριθῆναι· τὰς δ' ἄλλας οὔτε μικρὰς οὔτε περὶ μικρῶν

29 App. civ. 1, 17, 71 Vell. 2, 3, 3

[GΠ (= PR) L] **1** ἐθορύβησαν PR[1] || **3** ὑπάρξειν Iunt.: ἐπάρξειν || **12** ὤθει Π || **23** εἷς] ἐπὶ L || **24** σατυρήιος G: σατουρήιος ΠL || **25** Λευκέλιος Cichorius, Untersuchgn. zu Lucil. 7

γενομένας ἀνθυπείκοντες ἀλλήλοις, φόβῳ μὲν οἱ δυνατοὶ a. 133
τῶν πολλῶν, αἰδούμενοι δὲ τὴν βουλὴν ὁ δῆμος, ἔπαυον. f
ἐδόκει δὲ καὶ τότε μὴ χαλεπῶς ἂν ἐνδοῦναι παρηγορηθεὶς 2
ὁ Τιβέριος, ἔτι δὲ ῥᾶον εἶξαι δίχα φόνου καὶ τραυμάτων
5 *ἐπιοῦσιν· οὐ γὰρ πλείονες ἢ τρισχίλιοι περὶ αὐτὸν ἦσαν.*
ἀλλ' ἔοικεν ὀργῇ τῶν πλουσίων καὶ μίσει πλέον ἢ δι' ἃς 3
ἐσκήπτοντο προφάσεις ἡ σύστασις ἐπ' αὐτὸν γενέσθαι·
καὶ τούτου μέγα τεκμήριον ὠμῶς καὶ παρανόμως ὑβρι-
σθεὶς ὁ νεκρός. οὐ γὰρ ἐπέτρεψαν ἀνελέσθαι τὸ σῶμα τῷ 4 834
10 *ἀδελφῷ δεομένῳ καὶ θάψαι νυκτός, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων*
νεκρῶν εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριψαν. καὶ τοῦτο πέρας οὐκ ἦν,
ἀλλὰ καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ τοὺς μὲν ἐξεκήρυττον ἀκρίτους,
τοὺς δὲ συλλαμβάνοντες ἀπεκτίννυσαν· ἐν οἷς καὶ Διο-
φάνης ὁ ῥήτωρ ἀπώλετο. Γάιον δέ τινα Βίλλιον εἰς ἀγγεῖον 5
15 *καθείρξαντες καὶ συνεμβαλόντες ἐχίδνας καὶ δράκοντας*
οὕτω διέφθειραν. ὁ δὲ Κυμαῖος Βλόσσιος ἀνήχθη μὲν
502 Z[1] *ἐπὶ τοὺς ὑπάτους, ἐρωτώμενος δὲ περὶ τῶν γεγονότων*
ὡμολόγει πεποιηκέναι πάντα Τιβερίου κελεύοντος. εἰ- 6 b
πόντος δὲ τοῦ Νασικᾶ πρὸς αὐτόν· „τί οὖν εἴ σε Τιβέριος
20 *ἐκέλευσεν ἐμπρῆσαι τὸ Καπετώλιον;" τὸ μὲν πρῶτον*
ἀντέλεγεν, ὡς οὐκ ἂν τοῦτο Τιβερίου κελεύσαντος·
πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν τὸ αὐτὸ πυνθανομένων, „ἀλλ'
ἐκείνου γε προστάσσοντος" ἔφη „κἀμοὶ τοῦτο πρᾶξαι
καλῶς εἶχεν· οὐ γὰρ ἂν Τιβέριος τοῦτο προσέταξεν, εἰ
25 *μὴ τῷ δήμῳ συνέφερεν." οὗτος μὲν οὖν διαφυγὼν ὕστερον* 7
185 S *ᾤχετο πρὸς Ἀριστόνικον εἰς Ἀσίαν, καὶ τῶν ἐκείνου*
πραγμάτων διαφθαρέντων ἑαυτὸν ἀνεῖλεν.

21. *Ἡ δὲ βουλὴ θεραπεύουσα τὸν δῆμον ἐκ τῶν παρ-*

6 App. civ. 1, 16, 70 Lucil. 690sq. (Cichorius l. c. 145. 148) Liv. per. 58 Vell. 2, 6, 7 Oros. 5, 9, 3 de vir. ill. 64, 8 || 16 Cic. Lael. 37 Val. Max. 4, 7, 1 || 28 cf. ad p. 429, 12; App. civ. 1, 18, 73 Val. Max. 7, 2, 6

[GΠ (= PR) L] 3 *δοκεῖ* Rei. || 4 *εἶξαι* G: *εἶξε* ΠL || 8 *πανό-μως* R[1] || 10 *καὶ θάψαι*] *καθάψαι* L[1] || 11 *νεκρὸν* L[1] || 16 *βλόσσυος* RL || 21 *κελεύσαντος* corr. ex *κελεύοντος* P || 24 *εἶχεν* Anon. Steph.: *ἔχειν*

a. 133 ὄντων, οὔτε πρὸς τὴν διανομὴν ἔτι τῆς χώρας ἠναντι-
c οὖτο, καὶ ἀντὶ τοῦ Τιβερίου προὔθηκε τοῖς πολλοῖς
2 ὁριστὴν ἑλέσθαι. λαβόντες δὲ τὰς ψήφους εἵλοντο Πόπλιον
Κράσσον, οἰκεῖον ὄντα Γράγχῳ· θυγάτηρ γὰρ αὐτοῦ
3 Λικιννία Γαΐῳ Γράγχῳ συνῴκει. καίτοι Νέπως ὁ Κορ- 5
νήλιός (HRR II 37) φησιν οὐ Κράσσου, Βρούτου δὲ τοῦ
θριαμβεύσαντος ἀπὸ Λυσιτανῶν θυγατέρα γῆμαι Γάιον·
4 ἀλλ' οἱ πλείους ὡς ἡμεῖς γράφομεν ἱστοροῦσιν. ἐπεὶ δὲ
χαλεπῶς μὲν ὁ δῆμος εἶχε τῷ θανάτῳ τοῦ Τιβερίου, καὶ
φανερὸς ἦν ἀμύνης περιμένων καιρόν, ἤδη δὲ καὶ δίκαι 10
τῷ Νασικᾷ προανεσείοντο, δείσασα περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἡ
βουλὴ ψηφίζεται μηδὲν δεομένη πέμπειν αὐτὸν εἰς Ἀσίαν. 503 Z[1]
d 5 οὐ γὰρ ἀπεκρύπτοντο κατὰ τὰς ἀπαντήσεις οἱ ἄνθρωποι
τὴν δυσμένειαν, ἀλλ' ἐξηγριαίνοντο καὶ κατεβόων ὅπου
προστύχοιεν, ἐναγῆ καὶ τύραννον καὶ μεμιαγκότα φόνῳ 15
σώματος ἀσύλου καὶ ἱεροῦ τὸ ἁγιώτατον καὶ φρικωδέστα-
6 τον ἐν τῇ πόλει τῶν ἱερῶν ἀποκαλοῦντες. οὕτω μὲν
ὑπεξῆλθε τῆς Ἰταλίας ὁ Νασικᾶς, καίπερ ἐνδεδεμένος ταῖς
μεγίσταις ἱερουργίαις· ἦν γὰρ ὁ μέγιστος καὶ πρῶτος τῶν
ἱερέων. ἔξω δ' ἀλύων καὶ πλανώμενος ἀδόξως, οὐ μετὰ 20
7 πολὺν χρόνον κατέστρεψε περὶ Πέργαμον. οὐ δεῖ δὲ
θαυμάζειν, εἰ Νασικᾶν μεμίσηκεν οὕτως ὁ δῆμος, ὅπου
e καὶ Σκιπίων ὁ Ἀφρικανός, οὗ δοκοῦσι Ῥωμαῖοι μηδένα
δικαιότερον μηδὲ μᾶλλον ἀγαπῆσαι, παρὰ μικρὸν ἦλθεν
ἐκπεσεῖν καὶ στέρεσθαι τῆς πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίας, 25
ὅτι πρῶτον μὲν ἐν Νομαντίᾳ τὴν τελευτὴν τοῦ Τι-

8 Cic. de or. 2, 285 rep. 1, 6 Flacc. 75 Val. Max. 5, 3, 2e Plin. n. h. 7, 120 de vir. ill. 64, 9 || **17** App. civ. 1, 16, 68 Cic. Tusc. 4, 51 nat. deor. 3, 5 Catil. 1, 3 Vell. 2, 3, 1 Val. Max. 1, 4, 2 || **21** mor. 201f Diod. 34, 7, 3 Polyaen. 8, 16, 5 Cic. de or. 2, 106 off. 2, 43 Mil. 8 Liv. per. 59 Vell. 2, 4, 4 Val. Max. 6, 2, 3 de vir. ill. 58, 8

[GΠ (= PR) L] **2** καὶ ἀντὶ GL[1]: καὶ τίτον ἀντὶ ΠL[2] καὶ ⟨ἕτερον⟩ ἀντὶ Anon. ⟨ἄλλον⟩ Zie. || **4** γὰρ om. PR[1]L[1] || **5** λικινία L || **7** λουσιτανῶν ΠL[1] || **8** ἱστορήκασιν L || **9** τῷ om. L[1] || **10** φανερῶς L[1] || **11** προανεσείοντο Cor. (cum Paris. 1673): προσανεσείοντο || **16** ἱεροῦ καὶ ἀσύλου Fuhr || **17** τὸ ἱερὸν G[2] || **20** ἀδόξως GL: ἄλλως P et e ras. R ἀδήλως ante ras., ut vid., R

βερίου πυθόμενος, ἀνεφώνησεν ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν (Od. 1, 47)

ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος ὅτις τοιαῦτά γε ῥέζοι,

186 S *ἔπειτα τῶν περὶ Γάιον καὶ Φούλβιον αὐτοῦ δι' ἐκκλησίας* 8
5 *πυνθανομένων, τί φρονοίη περὶ τῆς Τιβερίου τελευτῆς, οὐκ ἀρεσκομένην τοῖς ὑπ' ἐκείνου πεπολιτευμένοις ἀπόκρισιν ἔδωκεν. ἐκ τούτου γὰρ ὁ μὲν δῆμος ἀντέκρουσεν αὐτῷ λέγοντι, μηδέπω τοῦτο ποιήσας πρότερον, αὐτὸς δὲ τὸν δῆμον εἰπεῖν κακῶς προήχθη. περὶ μὲν οὖν τούτων* 9
10 *ἐν τῷ Σκιπίωνος βίῳ* (fr. 3 Sandbach) *τὰ καθ' ἕκαστα γέγραπται.*

504 Z¹ **22 (1).** *Γάιος δὲ Γράγχος ἐν ἀρχῇ μὲν ἢ δεδιὼς τοὺς ἐχθροὺς ἢ φθόνον συνάγων ἐπ' αὐτούς, ὑπεξέστη τε τῆς ἀγορᾶς καὶ καθ' ἑαυτὸν ἡσυχίαν ἔχων διέτριβεν,*
15 *ὡς ἄν τις ἔν τε τῷ παρόντι ταπεινὰ πράττων καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἀπραγμόνως βιωσόμενος, ὥστε καὶ λόγον* 835 *τισὶ καθ' αὐτοῦ παρασχεῖν ὡς δυσχεραίνοντος καὶ προβεβλημένου τὴν τοῦ Τιβερίου πολιτείαν. ἦν δὲ καὶ μειράκιον παντάπασιν· ἐννέα γὰρ ἐνιαυτοῖς ἐλείπετο τἀ-* 2
20 *δελφοῦ καθ' ἡλικίαν, ἐκεῖνος δ' οὔπω τριάκοντα γεγονὼς ἀπέθανεν. ἐπεὶ δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου τόν τε τρόπον* 3 *ἡσυχῇ διέφαινεν ἀργίας καὶ μαλακίας καὶ πότων καὶ χρηματισμῶν ἀλλότριον ὄντα, καὶ τὸν λόγον ὥσπερ ὠκύπτερα κατασκευαζόμενος ἐπὶ τὴν πολιτείαν δῆλος ἦν*
25 *οὐκ ἠρεμήσων, δίκην τέ τινι τῶν φίλων φεύγοντι Βεττίῳ συνειπών* (ORF 177 Malc.³), *τοῦ δήμου συνενθουσιῶντος ὑφ' ἡδονῆς καὶ βακχεύοντος περὶ αὐτόν, ἀπέδειξε* b *τοὺς ἄλλους ῥήτορας παίδων μηδὲν διαφέροντας, εἰς*

12 mor. 798f App. civ. 1, 21, 88

[GΠ (= PR) L] **3** *ὅτις* Steph.: *ὅστις* || **4** *τῶν* L: *τὸν* GΠ | *φούλβιον* R²: *φούλιον* || **8** *τοῦτο* Cor.: *τουτὶ* || **9** *οὖν* om. G || **12** titulum *Γάιος Γράγχος* contra codicum auctoritatem intruserunt editt. aliquot recentes; *περὶ γαΐου* Gᵐ || **13** *φόνον* L¹ || **15** *τὰ ταπεινὰ* P || **17** *κατ' αὐτοῦ*: em. Sch. || **25** *φεύγοντι τῶν φίλων* P || **27** *βακχεύοντος* L²: *βάκχου ὄντος*

φόβον αὖθις οἱ δυνατοὶ καθίσταντο, καὶ πολὺς ἦν ἐν
αὐτοῖς λόγος ὡς οὐκ ἐάσουσιν ἐπὶ δημαρχίαν τὸν Γάιον 187 S
4 προελθεῖν. συντυγχάνει δ' ἀπὸ ταὐτομάτου λαχεῖν αὐτὸν
a. 126 εἰς Σαρδὼ ταμίαν Ὀρέστῃ τῷ ὑπάτῳ· καὶ τοῦτο τοῖς μὲν
ἐχθροῖς καθ' ἡδονὴν ἐγεγόνει, τὸν δὲ Γάιον οὐκ ἐλύπησεν. 5
5 ἅτε γὰρ ὢν πολεμικὸς καὶ χεῖρον οὐδὲν πρὸς στρατείας
ἠσκημένος ἢ δίκας, ἔτι δὲ τὴν πολιτείαν καὶ τὸ βῆμα
φρίττων, ἀντέχειν δὲ καλοῦντι τῷ δήμῳ καὶ τοῖς φίλοις
οὐ δυνάμενος, παντάπασι τὴν ἀποδημίαν ἐκείνην ἠγά- 505 Z[1]
c 6 πησε. καίτοι κρατεῖ δόξα πολλὴ τοῦτον ἄκρατον γενέ- 10
σθαι δημαγωγὸν καὶ πολὺ τοῦ Τιβερίου λαμυρώτερον
πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν ὄχλων δόξαν. οὐκ ἔχει δ' οὕτω τὸ
ἀληθές, ἀλλ' ἔοικεν ὑπ' ἀνάγκης τινὸς μᾶλλον οὗτος ἢ
7 προαιρέσεως ἐμπεσεῖν εἰς τὴν πολιτείαν. ἱστορεῖ δὲ καὶ
Κικέρων ὁ ῥήτωρ (de div. 1, 56. 2, 136), ὡς ἄρα φεύγοντι 15
πᾶσαν ἀρχὴν τῷ Γαΐῳ καὶ μεθ' ἡσυχίας ᾑρημένῳ ζῆν ὁ
ἀδελφὸς ὄναρ φανεὶς καὶ προσαγορεύσας „τί δῆτα“ φαίη
„Γάιε βραδύνεις; οὐκ ἔστιν ἀπόδρασις, ἀλλ' εἷς μὲν ἡμῖν
ἀμφοτέροις βίος, εἷς δὲ θάνατος ὑπὲρ τοῦ δήμου πολιτευο-
μένοις πέπρωται.“ 20

a. 126 **23 (2).** Γενόμενος οὖν ὁ Γάιος ἐν Σαρδόνι πᾶσαν ἀρετῆς
d ἀπόδειξιν ἐδίδου, καὶ πολὺ πάντων διέφερε τῶν νέων ἐν
τοῖς πρὸς τοὺς πολεμίους ἀγῶσι καὶ ἐν τοῖς πρὸς τοὺς
ὑπηκόους δικαίοις ⟨καὶ⟩ ἐν τῇ πρὸς τὸν στρατηγὸν εὐνοίᾳ
καὶ τιμῇ, σωφροσύνῃ δὲ καὶ λιτότητι καὶ φιλοπονίᾳ 25
2 παρήλλαττε καὶ τοὺς πρεσβυτέρους. ἰσχυροῦ δὲ καὶ
νοσώδους ἅμα χειμῶνος ἐν Σαρδόνι γενομένου, καὶ τοῦ
στρατηγοῦ τὰς πόλεις ἐσθῆτα τοῖς στρατιώταις αἰτοῦντος,
3 ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην παραιτούμενοι. δεξαμένης δὲ τῆς

3 Cic. Brut. 109 de vir. ill. 65, 1 || 10 Cass. Dio fr. 85B. Vell. 2, 6, 2 || 12 mor. 798f || 15 Val. Max. 1, 7, 6

[GΠ (= PR) L] 2 ὡς GL[1]: ὅπως ΠL[2] | ἐάσουσιν GL[2]: ἐάσωσιν ΠL[1] || 3 αὐτὸν Haase (cum Paris. 1673): αὐτῷ || 8 φίλοις] π+λοις G[1], corr. ras. G[2] ut quid fuerit inter π et λ dispici non possit || 11 λαμυρώτερον Sint.: λαμπρότερον || 19 πεπολιτευμένοις L || 22—23 ἐν ⟨τε⟩ τοῖς Zie. || 24 καὶ add. R[2] || 26 παρήλαττε PL[1]

βουλῆς τὴν παραίτησιν αὐτῶν καὶ τὸν στρατηγὸν ἄλλοθεν a. 126
ἀμφιέζειν τοὺς στρατιώτας κελευούσης, ἀπορoῦντος δ'
ἐκείνου καὶ τῶν στρατιωτῶν κακοπαθούντων, ἐπελθὼν e
188 S τὰς πόλεις ὁ Γάιος αὐτοὺς ἀφ' ἑαυτῶν ἔπεισεν ἐσθῆτα
506 Z¹ πέμψαι καὶ βοηθῆσαι τοῖς Ῥωμαίοις. ταῦτα πάλιν εἰς 4
6 Ῥώμην ἀπαγγελλόμενα καὶ δοκοῦντα δημαγωγίας προ-
άγωνες εἶναι, διετάραττε τὴν βουλήν. καὶ πρῶτον μὲν ἐκ 5
Λιβύης παρὰ Μικίψα τοῦ βασιλέως πρέσβεις παραγενο-
μένους καὶ λέγοντας, ὡς ὁ βασιλεὺς χάριτι Γαΐου Γράγχου
10 πέμψειεν εἰς Σαρδόνα σῖτον τῷ στρατηγῷ, δυσχεραίνοντες
ἐξέβαλον· ἔπειτα δόγμα ποιοῦνται τοῖς μὲν στρατιώταις 6
διαδοχὴν ἀποσταλῆναι, τὸν δ' Ὀρέστην ἐπιμένειν, ὡς δὴ f
καὶ τοῦ Γαΐου διὰ τὴν ἀρχὴν παραμενοῦντος. ὁ δὲ τούτων 7
αὐτῷ προσπεσόντων εὐθὺς ἐξέπλευσε πρὸς ὀργήν, καὶ a. 124
15 φανεὶς ἐν Ῥώμῃ παρ' ἐλπίδας οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
αἰτίαν εἶχεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς ἀλλόκοτον ἐδόκει τὸ
ταμίαν ὄντα προαποστῆναι τοῦ ἄρχοντος. οὐ μὴν ἀλλὰ 8
κατηγορίας αὐτῷ γενομένης ἐπὶ τῶν τιμητῶν, αἰτησάμενος
λόγον οὕτω μετέστησε τὰς γνώμας τῶν ἀκουσάντων, ὡς
20 ἀπελθεῖν ἠδικῆσθαι τὰ μέγιστα δόξας. ἐστρατεῦσθαι 9
μὲν γάρ ἔφη (ORF 180 Malc.³) δώδεκα ἔτη, τῶν ἄλλων
δέκα στρατευομένων ἐν ἀνάγκαις, ταμιεύων δὲ τῷ στρα- 836
τηγῷ παραμεμενηκέναι τριετίαν, τοῦ νόμου μετ' ἐνι-
αυτὸν ἐπανελθεῖν διδόντος· μόνος δὲ τῶν στρατευσα- 10
25 μένων πλήρες τὸ βαλλάντιον ἐξενηνοχὼς κενὸν εἰσενηνο-
χέναι, τοὺς δ' ἄλλους ἐκπιόντας ὃν εἰσήνεγκαν οἶνον,
ἀργυρίου καὶ χρυσίου μεστοὺς δεῦρο τοὺς ἀμφορεῖς ἥκειν
κομίζοντας.

13 de vir. ill. 65, 1 || **18** Diod. 34, 24 Cic. or. 233 Gell. 15, 12 Charis. 80, 9

[GΠ (= PR) L] **2** ἀμφιάζειν cum Paris. 1673 Fuhr ἀμφιέσαι Sch. || **4** ἔπεισεν Rei.: ἐποίησεν || **10** πέμψει L¹ | τῷ στρατηγῷ σῖτον L || **11** δόγματα L¹ || **14** αὐτὸν L¹ αὐτῶν L² || **17** ταμίαν ⟨αὐτὸν⟩ Zie. || **19** ὥστε Rei. || **22** ἐξ ἀνάγκης Anon. ἐπάναγκες Blaß || **23** διετίαν Anon. ex Gellio || **24** τῶν στρατευσαμένων L: τῶι στρατευσαμένωι GΠ || **25** βαλάντιον L | εἰσενηνοχὼς . . . ἐξενηνοχέναι: em. Madvig cl. Gellio εἰσενηνοχέναι ceteris omissis Steph.

a. 124 24 (3). Ἐκ τούτου πάλιν ἄλλας αἰτίας αὐτῷ καὶ δίκας ἐπῆγον, ὡς τοὺς συμμάχους ἀφιστάντι καὶ κεκοινωνηκότι τῆς περὶ Φρέγελλαν ἐνδειχθείσης συνωμοσίας. 507 Z¹
2 ὁ δὲ πᾶσαν ὑποψίαν ἀπολυσάμενος καὶ φανεὶς καθαρὸς
b (ORF 182 Malc.³), εὐθὺς ἐπὶ δημαρχίαν ὥρμησε, τῶν 5 μὲν γνωρίμων ἀνδρῶν ὁμαλῶς ἁπάντων ἐναντιουμένων πρὸς αὐτόν, ὄχλου δὲ τοσούτου συρρέοντος εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ συναρχαιρεσιάζοντος, ὡς πολλοῖς μὲν οἰκήσεις ἐπιλιπεῖν, τοῦ δὲ πεδίου μὴ δεξαμένου τὸ πλῆθος 189 S ἀπὸ τῶν τεγῶν καὶ τῶν κεράμων τὰς φωνὰς συνηχεῖν. 10
3 τοσοῦτον δ' οὖν ἐξεβιάσαντο τὸν δῆμον οἱ δυνατοὶ καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ Γαΐου καθεῖλον, ὅσον οὐχ ὡς προσ-
4 εδόκησε πρῶτον, ἀλλὰ τέταρτον ἀναγορευθῆναι. παρα-
a. 123 λαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς ἦν ἁπάντων πρῶτος, ἰσχύων τε τῷ λέγειν ὡς ἄλλος οὐδείς, καὶ τοῦ πάθους αὐτῷ παρ- 15 ρησίαν πολλὴν διδόντος, ἀνακλαιομένῳ (ORF 183 Malc.³)
5 τὸν ἀδελφόν. ἐνταῦθα γὰρ ἐξ ἁπάσης προφάσεως περι-
c ῆγε τὸν δῆμον, ἀναμιμνῄσκων τῶν γεγονότων καὶ παρατιθεὶς τὰ τῶν προγόνων, ὡς ἐκεῖνοι μὲν καὶ Φαλίσκοις ἐπολέμησαν ὑπὲρ Γενυκίου τινὸς δημάρχου λοιδορηθέντος, 20 καὶ Γαΐου Βετουρίου θάνατον κατέγνωσαν, ὅτι δημάρχῳ
6 πορευομένῳ δι' ἀγορᾶς οὐχ ὑπεξέστη μόνος· „ὑμῶν δ' ὁρώντων" ἔφη „Τιβέριον ξύλοις συνέκοπτον οὗτοι, καὶ διὰ μέσης τῆς πόλεως ἐσύρετο νεκρὸς ἐκ Καπετωλίου, ῥιφησόμενος εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δ' ἁλισκόμενοι τῶν 508 Z¹
7 φίλων ἀπέθνῃσκον ἄκριτοι. καίτοι πάτριόν ἐστιν ἡμῖν, εἴ 26
d τις ἔχων δίκην θανατικὴν μὴ ὑπακούει, τούτου πρὸς τὰς

1 de vir. ill. 65, 2 || **4** App. civ. 1, 21, 88 sq. Oros. 5, 12, 3 || **17** Cic. Brut. 126 har. resp. 43 Vell. 2, 6, 2 Flor. 2, 3, 1 || **26** Varro l. l. 6, 91 Tac. ann. 2, 32, 3

[GΠ (= PR) L] **2** ἀφιστῶντι L | κεκοινωκότι P || **3** φρέγελλαν Π: φρεγέλλαν G φρεγγέλλαν L || **13** πρότερον L¹ || **15** παρρησίαν om. L || **16** διδόντος πολλὴν P || **18** δῆμον] λόγον Zie. || **19** φαλίκοις L || **20** γενυκίου G¹RL: γυναικίου L¹G² γὰρ νυκίου P || **21** βετουρίου GL: βετουρίου (ου supra) Π || **22** ὑπεξανέστη Cob.

θύρας ἕωθεν ἐλθόντα σαλπιγκτὴν ἀνακαλεῖσθαι τῇ σάλπιγγι, καὶ μὴ πρότερον ἐπιφέρειν ψῆφον αὐτῷ τοὺς δικαστάς. οὕτως εὐλαβεῖς καὶ πεφυλαγμένοι περὶ τὰς κρίσεις ἦσαν."

5 **25** (4). *Τοιούτοις λόγοις προανασείσας τὸν δῆμον — ἦν δὲ καὶ μεγαλοφωνότατος καὶ ῥωμαλεώτατος ἐν τῷ λέγειν — δύο νόμους εἰσέφερε, τὸν μέν, εἴ τινος ἄρχοντος ἀφηρῇτο τὴν ἀρχὴν ὁ δῆμος, οὐκ ἐῶντα τούτῳ δευτέρας ἀρχῆς μετουσίαν εἶναι· τὸν δ', εἴ τις ἄρχων ἄκριτον ἐκκε-* *a. 123*

10 *κηρύχοι πολίτην, κατὰ τούτου κρίσιν διδόντα τῷ δήμῳ. τούτων τῶν νόμων ἄντικρυς ὁ μὲν Μᾶρκον Ὀκτάβιον ἠτίμου, τὸν ὑπὸ Τιβερίου τῆς δημαρχίας ἐκπεσόντα, τῷ δ' ἐνείχετο Ποπίλλιος· οὗτος γὰρ στρατηγῶν τοὺς τοῦ Τιβερίου φίλους ἐξεκήρυξε. καὶ Ποπίλλιος μὲν οὐχ ὑποστὰς τὴν* 2 e 190 S 3

15 *κρίσιν ἔφυγεν ἐξ Ἰταλίας· τὸν δ' ἕτερον νόμον Γάιος αὐτὸς ἐπανείλετο, φήσας τῇ μητρὶ Κορνηλίᾳ δεηθείσῃ χαρίζεσθαι τὸν Ὀκτάβιον. καὶ ὁ δῆμος ἠγάσθη καὶ συνεχώρησε, τιμῶν τὴν Κορνηλίαν οὐδὲν ἧττον ἀπὸ τῶν παίδων ἢ τοῦ πατρός, ἧς γε καὶ χαλκῆν εἰκόνα στήσας* 4

20 *ὕστερον ἐπέγραψε Κορνηλίαν μητέρα Γράγχων. ἀπομνημονεύεται δὲ καὶ τοῦ Γαΐου πολλὰ ῥητορικῶς καὶ ἀγοραίως ὑπὲρ αὐτῆς εἰρημένα πρός τινα τῶν ἐχθρῶν* (ORF 197 sq. Malc.[3]) „*σὺ γάρ*" *ἔφη* „*Κορνηλίαν λοιδορεῖς τὴν Τιβέριον τεκοῦσαν;*" *ἐπεὶ δὲ διαβεβλημένος ἦν εἰς μα-* 5 509 Z[1] 6 f

25 *λακίαν ὁ λοιδορηθείς,* „*τίνα δ'*" *εἶπεν* „*ἔχων παρρησίαν συγκρίνεις Κορνηλίᾳ σεαυτόν; ἔτεκες γὰρ ὡς ἐκείνη; καὶ μὴν πάντες ἴσασι Ῥωμαῖοι πλείω χρόνον ἐκείνην*

7 Diod. 34, 25, 2 || **13** Diod. 34, 26 Cic. Brut. 128 leg. 3, 26 Cluent. 95. 98 Rab. perd. 12 dom. 82. 87 Vell. 2, 7, 2 Gell. 11, 13 CIL I² p. 148 || **19** Plin. n. h. 34, 31 CIL VI 31610 || **20** Sen. dial. 12, 16, 6

[**GΠ** (= **PR**) **L**] **1** *σαλπικτὴν* L[1] || **8** *ἀφηρῇτο* Sint.: *ἀφῄρητο* || **9** *ἐκκεκηρύχει* Cob. cum Paris. 1673 || **10** *κατὰ τούτου*] *κατ' αὐτοῦ* **G** | *κρίσιν* **G**[1]**Π**[t]: *δίκην* **G**[2]**Π**[m]**L** || **13** *τοῦ* om. **Π L** || **19** *καὶ* om. **Π** || **22** *πρός τινα* om. **P** || **24—25** *ὁ λοιδορηθεὶς εἰς μαλακίαν* **L** || **26** *κορνηλίαν*, sed *ν* erasa, **R** || **27** *χρόνωι* **R**[1]

a. 123 ἀπ' ἀνδρὸς οὖσαν ἢ σὲ τὸν ἄνδρα." τοιαύτη μὲν ἡ πικρία τῶν λόγων ἦν αὐτοῦ, καὶ πολλὰ λαβεῖν ἐκ τῶν γεγραμμένων ἔστιν ὅμοια.

837 **26 (5).** Τῶν δὲ νόμων, οὓς εἰσέφερε τῷ δήμῳ χαριζόμενος καὶ καταλύων τὴν σύγκλητον, ὁ μὲν ἦν κληρουχικός, διανέμων τοῖς πένησι τὴν δημοσίαν· ὁ δὲ στρατιωτικός, ἐσθῆτά τε κελεύων δημοσίᾳ χορηγεῖσθαι καὶ μηδὲν εἰς τοῦτο τῆς μισθοφορᾶς ὑφαιρεῖσθαι τῶν στρατευομένων, καὶ νεώτερον ἐτῶν ἑπτακαίδεκα μὴ κατα- 2 λέγεσθαι στρατιώτην· ὁ δὲ συμμαχικός, ἰσοψήφους ποιῶν τοῖς πολίταις τοὺς Ἰταλιώτας· ὁ δὲ σιτικός, ἐπευωνίζων τοῖς πένησι τὴν ἀγοράν· ὁ δὲ δικαστικός, ᾧ τὸ πλεῖστον 3 ἀπέκοψε τῆς τῶν συγκλητικῶν δυνάμεως. μόνοι γὰρ b ἔκρινον τὰς δίκας, καὶ διὰ τοῦτο φοβεροὶ τῷ τε δήμῳ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν ἦσαν· ὁ δὲ τριακοσίους τῶν ἱππέων προσκατέλεξεν αὐτοῖς οὖσι τριακοσίοις, καὶ τὰς κρίσεις κοινὰς 4 τῶν ἑξακοσίων ἐποίησε. τοῦτον τὸν νόμον εἰσφέρων τά τ' ἄλλα λέγεται σπουδάσαι διαφερόντως, καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ (510 Z[1] 191 S) πάντων δημαγωγῶν πρὸς τὴν σύγκλητον ἀφορώντων καὶ τὸ καλούμενον κομίτιον, πρῶτος τότε στραφεὶς ἔξω πρὸς τὴν ἀγορὰν δημηγορῆσαι, καὶ τὸ λοιπὸν οὕτω ποιεῖν ἐξ ἐκείνου, μικρᾷ παρεγκλίσει καὶ μεταθέσει σχήματος μέγα πρᾶγμα κινήσας, καὶ μετενεγκὼν τρόπον τινὰ τὴν c πολιτείαν ἐκ τῆς ἀριστοκρατίας εἰς τὴν δημοκρατίαν, ὡς τῶν πολλῶν δέον, οὐ τῆς βουλῆς, στοχάζεσθαι τοὺς λέγοντας.

27 (6). Ἐπεὶ δ' οὐ μόνον ἐδέξατο τὸν νόμον τοῦτον ὁ

4 App. civ. 1, 21, 89—23, 99 Diod. 34, 25. 27 Sall. Iug. 42, 1 Varro ap. Non. 454 Cic. Tusc. 3, 48 leg. 3, 20 off. 2, 72 Catil. 4, 4 dom. 24 Sest. 45 (et schol. Bob. p. 132, 26St.) Liv. per. 60 Vell. 2, 6, 2sq. 13, 2. 32, 3 Plin. n. h. 33, 34 Tac. ann. 12, 60, 3 Flor. 2, 1, 1. 4. 5, 3 Gell. 11, 10 Oros. 5, 12, 4 de vir. ill. 65, 3 || 20 Cic. Lael. 96 (cf. Plut. Them. 19, 6)

[GΠ (= PR) L] 3 edebant ἐστὶν || 6 διανέμων Sint.: ἅμα νέμων (ἀνανέμων Sol.) || 7 δημοσίαν G || 13 ἐπέκοψε ante corr. P ἐξέκοψε L || 14 ἔκριναν: em. Steph. || 27 ἐδέξατο τὸν νόμον om. L[1]

δῆμος, ἀλλὰ κἀκείνῳ τοὺς κρίνοντας ἐκ τῶν ἱππέων a. 123
ἔδωκε καταλέξαι, μοναρχική τις ἰσχὺς ἐγεγόνει περὶ αὐ-
τόν, ὥστε καὶ τὴν σύγκλητον ἀνέχεσθαι συμβουλεύον-
τος αὐτοῦ. συνεβούλευε δ' ἀεί τι τῶν ἐκείνῃ πρεπόν-
5 των εἰσηγούμενος· οἷον ἦν καὶ τὸ περὶ τοῦ σίτου δόγμα 2
μετριώτατον καὶ κάλλιστον, ὃν ἔπεμψε μὲν ἐξ Ἰβηρίας
Φάβιος ἀντιστράτηγος, ἐκεῖνος δ' ἔπεισε τὴν βουλὴν
ἀποδομένην τὸν σῖτον ἀναπέμψαι ταῖς πόλεσι τὸ ἀργύ-
ριον καὶ προσεπαιτιάσασθαι τὸν Φάβιον, ὡς ἐπαχθῆ d
10 καὶ ἀφόρητον ποιοῦντα τὴν ἀρχὴν τοῖς ἀνθρώποις· ἐφ' ᾧ
μεγάλην ἔσχε δόξαν μετ' εὐνοίας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.
ἔγραψε δὲ καὶ πόλεις ἀποικίδας ἐκπέμπεσθαι, καὶ τὰς 3
ὁδοὺς ποιεῖσθαι, καὶ κατασκευάζεσθαι σιτοβόλια, τού-
τοις ἅπασι πραττομένοις αὐτὸν ἄρχοντα καὶ διοικητὴν
15 ἐφιστάς, καὶ πρὸς οὐδὲν ἀποτρυόμενος τῶν τοσούτων
511 Z[1] καὶ τηλικούτων, ἀλλὰ καὶ θαυμαστῷ τινι τάχει καὶ πό-
νῳ τῶν γινομένων ὡς μόνον ἕκαστον ἐξεργαζόμενος,
ὥστε καὶ τοὺς πάνυ μισοῦντας αὐτὸν καὶ δεδοικότας
ἐκπλήττεσθαι τὸ διὰ πάντων ἀνύσιμον καὶ τελεσιουρ-
20 γόν. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ τὴν ὄψιν αὐτὴν ἐθαύμαζον, ἐξηρ- 4 e
τημένον ὁρῶντες αὐτοῦ πλῆθος ἐργολάβων, τεχνιτῶν,
πρεσβευτῶν, ἀρχόντων, στρατιωτῶν, φιλολόγων, οἷς πᾶ-
192 S σιν ἐντυγχάνων μετ' εὐκολίας, καὶ τὸ σεμνὸν ἐν τῷ
φιλανθρώπῳ διαφυλάττων, καὶ νέμων αὐτοῦ τὸ ἁρμότ-
25 τον οἰκείως ἑκάστῳ, χαλεποὺς ἀπεδείκνυε συκοφάντας
τοὺς φοβερὸν αὐτὸν ἢ φορτικὸν ὅλως ἢ βίαιον ἀποκα-

2 Vell. 2, 6, 3 || 12 App. civ. 1, 23, 98 Liv. per. 60 Vell. 1, 15, 4. 2, 6, 3. 7, 6 Fest. s. v. Sempronia horrea (p. 290, 11)

[GΠ (= PR) L] 1 κρινοῦντας Bekker || 13 σιτοβόλια] σιτο in ras. L[2], τὰ videtur habuisse L[1] || 14 ταραττομένοις P | αὐτὸς L[2] || 15 οὐδὲν G: μηδὲν L οὐδὲν (μη supra) Π | ἀποτρυόμενος G[1]ΠL[2]: ἀποκρουόμενος L[1]G[2] || 17 μόνον ⟨ὃν⟩ ἕκαστον Blaß || 21 τὸ πλῆθος P || 22 πρεσβευτῶν om. L[1] || 24 νέμον ... ἁρμόττων P || 25—26 τοὺς συκοφάντας τοὺς L καὶ συκοφάντας τοὺς Blaß || 26 σοβαρὸν Madvig

5 λοῦντας. οὕτω δεινότερος ἦν ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ταῖς
a. 123 πράξεσιν ἢ τοῖς ἀπὸ τοῦ βήματος λόγοις δημαγωγός.

28 (7). Ἐσπούδασε δὲ μάλιστα περὶ τὴν ὁδοποιίαν,
f τῆς τε χρείας ἅμα καὶ τοῦ πρὸς χάριν καὶ κάλλος ἐπι-
μεληθείς. εὐθεῖαι γὰρ ἤγοντο διὰ τῶν χωρίων ἀτρεμεῖς, 5
καὶ τὸ μὲν ἐστόρνυτο πέτρᾳ ξεστῇ, τὸ δ' ἄμμου χώμασι
2 νακτῆς ἐπυκνοῦτο. πιμπλαμένων δὲ τῶν κοίλων, καὶ
ζευγνυμένων γεφύραις ὅσα χείμαρροι διέκοπτον ἢ φά-
ραγγες, ὕψος τε τῶν ἑκατέρωθεν ἴσον καὶ παράλληλον
λαμβανόντων, ὁμαλὴν καὶ καλὴν ὄψιν εἶχε δι' ὅλου τὸ 10
838 3 ἔργον. πρὸς δὲ τούτοις διαμετρήσας κατὰ μίλιον ὁδὸν
πᾶσαν — τὸ δὲ μίλιον ὀκτὼ σταδίων ὀλίγον ἀποδεῖ —,
4 κίονας λιθίνους σημεῖα τοῦ μέτρου κατέστησεν. ἄλλους
δὲ λίθους ἔλαττον ἀπέχοντας ἀλλήλων ἑκατέρωθεν τῆς
ὁδοῦ διέθηκεν, ὡς εἴη ῥᾳδίως τοῖς ἵππους ἔχουσιν ἐπι- 512 Z[1]
βαίνειν ἀπ' αὐτῶν ἀναβολέως μὴ δεομένοις. 16

29 (8). Ἐπὶ τούτοις τοῦ δήμου μεγαλύνοντος αὐτὸν
καὶ πᾶν ὁτιοῦν ἑτοίμως ἔχοντος ἐνδείκνυσθαι πρὸς εὔ-
νοιαν, ἔφη ποτὲ δημηγορῶν αὐτὸς αἰτήσειν χάριν, ἣν
λαβὼν μὲν ἀντὶ παντὸς ἕξειν, εἰ δ' ἀποτύχοι, μηδὲν 20
ἐκείνοις μεμψιμοιρήσειν. τοῦτο ῥηθὲν ἔδοξεν αἴτησις
b ὑπατείας εἶναι, καὶ προσδοκίαν πᾶσιν ὡς ἅμα μὲν ὑπα-
2 τείαν, ἅμα δὲ δημαρχίαν μετιὼν παρέσχεν. ἐνστάντων
δὲ τῶν ὑπατικῶν ἀρχαιρεσιῶν καὶ μετεώρων ὄντων
ἁπάντων, ὤφθη Γάιον Φάννιον κατάγων εἰς τὸ πεδίον 25
καὶ συναρχαιρεσιάζων ἐκείνῳ μετὰ τῶν φίλων (ORF 190
Malc.[3]). τοῦτο ῥοπὴν ἤνεγκε τῷ Φαννίῳ μεγάλην,
a. 122 κἀκεῖνος μὲν ὕπατος, Γάιος δὲ δήμαρχος ἀπεδείχθη τὸ
δεύτερον, οὐ παραγγέλλων οὐδὲ μετιών, ἀλλὰ τοῦ δήμου 193 S

28 App. civ. 1, 21, 90

[GΠ (= PR) L] 1 ἦν post ὁμιλίαις ponit L || 5 χωρῶν Herw. || 6—7 χώμασι νακτῆς GP et R qui post χώμασι habuerat ν postea erasam: χώμασιν ἀκτῆς L || 7 πιπλαμένων L[1] || 9 παρ' ἀλλήλων G[1] || 11 et 12 μήλιον L[1] || 12 ὀλίγον om. L[t] ὀλίγων Π || 15 ἵπποις PR[1]L || 16 ἀναβολαίους G[1] | δεομένους L[1] || 18 ἔχων G[1] || 24 ἀρχαιρεσίων Cor. | ὄντων om. L[1] || 25 πάντων L | φάνιον L (sim. 27 et p. 447, 2) | κατατάττων L[1]G[2]

σπουδάσαντος. ἐπεὶ δ' ἑώρα τὴν μὲν σύγκλητον ἐχθρὰν 3
ἄντικρυς, ἀμβλὺν δὲ τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ τὸν Φάννιον, a. 122
αὖθις ἑτέροις νόμοις ἀπηρτήσατο τὸ πλῆθος, ἀποικίας μὲν
εἰς Τάραντα καὶ Καπύην πέμπεσθαι γράφων, καλῶν δ' c
5 *ἐπὶ κοινωνίᾳ πολιτείας τοὺς Λατίνους.*

Ἡ δὲ βουλὴ δείσασα μὴ παντάπασιν ἄμαχος γένηται, 4
καινὴν καὶ ἀσυνήθη πεῖραν ἐπῆγε τοῖς πολλοῖς ἀποτρο-
πῆς, ἀντιδημαγωγοῦσα καὶ χαριζομένη παρὰ τὸ βέλτι-
στον. ἦν γὰρ εἷς τῶν τοῦ Γαΐου συναρχόντων Λίβιος 5
513 Z[1] *Δροῦσος, ἀνὴρ οὔτε γεγονὼς τινος Ῥωμαίων οὔτε τε-*
11 *θραμμένος χεῖρον, ἤθει δὲ καὶ λόγῳ καὶ πλούτῳ [ἐν]*
τοῖς μάλιστα τιμωμένοις καὶ δυναμένοις ἀπὸ τούτων
ἐνάμιλλος. ἐπὶ τοῦτον [μὲν] οὖν οἱ γνωριμώτατοι τρέ- 6
πονται, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἅψασθαι τοῦ Γαΐου καὶ
15 *μετ' αὐτῶν ἐπὶ τὸν ἄνδρα συστῆναι, μὴ βιαζόμενον μηδ'* d
ἀντικρούοντα τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ πρὸς ἡδονὴν ἄρχοντα καὶ
χαριζόμενον ὑπὲρ ὧν καὶ ἀπεχθάνεσθαι καλῶς εἶχεν.

30 (9). *Ἐπιδοὺς οὖν ὁ Λίβιος εἰς ταῦτα τῇ βουλῇ τὴν*
ἑαυτοῦ δημαρχίαν, νόμους ἔγραψεν, οὔτε τῶν καλῶν τινος
20 *οὔτε τῶν λυσιτελῶν ἐχόμενος, ἀλλ' ἓν μόνον, ὑπερβαλέσθαι*
τὸν Γάιον ἡδονῇ καὶ χάριτι τῶν πολλῶν, ὥσπερ ἐν
κωμῳδίᾳ σπεύδων καὶ διαμιλλώμενος. ᾧ καὶ καταφανε- 2
στάτην ἐποίησεν ἑαυτὴν ἡ σύγκλητος οὐ δυσχεραίνουσα
τοῖς τοῦ Γαΐου πολιτεύμασιν, ἀλλ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἀνελεῖν
25 *ἢ ταπεινῶσαι παντάπασι βουλομένη. τὸν μὲν γὰρ ἀποικίας* 3 e
δύο γράψαντα καὶ τοὺς χαριεστάτους τῶν πολιτῶν
εἰσάγοντα δημοκοπεῖν ᾐτιῶντο, Λιβίῳ δὲ δώδεκα κατοι-

2 Cic. Brut. 99 || 3 de vir. ill. 65, 3 CIL I p. 87 || 9 App. civ. 1, 23, 101 Cic. Brut. 109 fin. 4, 66 Suet. Tib. 3, 2 || 27 App. civ. 1, 24, 102

[GΠ (= PR) L] 1 *τὴν ἔχθραν* L[1] *ἔχθραν* et P || 3 *ἀπηρτήσατο* Rei.: *ἀπήρτιζε* codd. *ἀπήρτησε* Steph. *ἀνηρτήσατο* Pitann *ἀνηρέθιζε* Fuhr || 5 *πολιτεία* P || 9 *τοῦ* om. L | *λούιος* L || 11 *ἐν* del. Steph. || 13 *μὲν* del. Cor. || 15 *αὐτὸν* Π || 20 *ἐχομένους*: em. Rei. || 23—25 *δυσχεραίνουσαν* ... *βουλομένην* Steph. || 26 *πολλῶν* L[1] || 27 *δημοκοπεῖν*] *οπ* in ras. L[2] ut *δημοκρατεῖν* L[1] habuisse conicias

a. 122 κίζοντι καὶ τρισχιλίους εἰς ἑκάστην ἀποστέλλοντι τῶν
4 ἀπόρων συνελαμβάνοντο. κἀκείνῳ μὲν ὅτι χώραν διένειμε
τοῖς πένησι, προστάξας ἑκάστῳ τελεῖν ἀποφορὰν εἰς τὸ
δημόσιον, ὡς κολακεύοντι τοὺς πολλοὺς ἀπηχθάνοντο, 194 S
Λίβιος δὲ καὶ τὴν ἀποφορὰν ταύτην τῶν νειμαμένων 5
5 ἀφαιρῶν ἤρεσκεν αὐτοῖς. ἔτι δ' ὁ μὲν τοῖς Λατίνοις
ἰσοψηφίαν διδοὺς ἐλύπει, τοῦ δ' ὅπως μηδ' ἐπὶ στρατιᾶς
ἐξῇ τινα Λατίνων ῥάβδοις αἰκίσασθαι γράψαντος, ἐβοή- 514 Z[1]
6 θουν τῷ νόμῳ. καὶ μέντοι καὶ αὐτὸς ὁ Λίβιος ἀεὶ δημ-
f ηγορῶν ἔλεγεν, ὡς γράφοι ταῦτα τῇ βουλῇ δοκοῦντα 10
κηδομένῃ τῶν πολλῶν. ὃ δὴ καὶ μόνον ἀπὸ τῶν πολι-
7 τευμάτων αὐτοῦ χρήσιμον ὑπῆρχεν. ἡμερώτερον γὰρ ἔσχε
πρὸς τὴν βουλὴν ὁ δῆμος, καὶ τοὺς γνωριμωτάτους αὐτοῦ
πρότερον ὑφορωμένου καὶ μισοῦντος, ἐξέλυσε καὶ κατ-
επράυνε τὴν μνησικακίαν καὶ χαλεπότητα ταύτην ὁ Λίβιος, 15
889 ὡς ἐκ τῆς ἐκείνων ὁρμώμενος γνώμης ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν
καὶ χαρίζεσθαι τοῖς πολλοῖς.

31 (10). Μεγίστη δὲ τῷ Δρούσῳ πίστις εὐνοίας πρὸς
τὸν δῆμον ἐγίνετο καὶ δικαιοσύνης τὸ μηδὲν αὐτῷ μηδ'
ὑπὲρ ἑαυτοῦ φαίνεσθαι γράφοντα· καὶ γὰρ οἰκιστὰς 20
ἑτέρους ἐξέπεμπε τῶν πόλεων, καὶ διοικήσεσι χρημάτων
οὐ προσῄει, τοῦ Γαΐου τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα τῶν
2 τοιούτων αὑτῷ προστιθέντος. ἐπεὶ δὲ Ῥουβρίου τῶν
συναρχόντων ἑνὸς οἰκίζεσθαι Καρχηδόνα γράψαντος
ἀνῃρημένην ὑπὸ Σκιπίωνος, κλήρῳ λαχὼν ὁ Γάιος 25
ἐξέπλευσεν εἰς Λιβύην ἐπὶ τὸν κατοικισμόν, ἔτι μᾶλλον
b ἐπιβὰς ὁ Δροῦσος ἀπόντος αὐτοῦ τὸν δῆμον ὑπελάμβανε
καὶ προσήγετο, μάλιστα ταῖς κατὰ τοῦ Φουλβίου δια-
3 βολαῖς. ὁ δὲ Φούλβιος οὗτος ἦν τοῦ Γαΐου φίλος καὶ

23 App. Lib. 136, 644 civ. 1, 24, 102 Liv. per. 60 Vell. 1, 15, 4. 2, 7, 5 sq. Oros. 5, 12, 1 Eutrop. 4, 21 || 29 App. civ. 1, 18, 73. 21, 87. 34, 152 Liv. per. 59 Vell. 2, 6, 3 Val. Max. 9, 5, 1 Obsequ. 28 a de vir. ill. 65, 4 CIL I 554 sq.

[GΠ (= PR) L] 5 καὶ om. L[1] || 7 ἐπὶ στρατείας: em. Cor. || 9 τὸν νόμον Π || 11 ἀπὸ del. Herw. || 15 λούιος ΠL || 16 ὁρμώμενον G || 19 τὸ] τῶ L || 24 ἑνὸς] τινὸς L[t] || 28 κατὰ om. P

συνάρχων ἐπὶ τὴν διανομὴν τῆς χώρας ᾑρημένος. ἦν δὲ a. 122
θορυβώδης καὶ μισούμενος μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἄντικρυς,
ὕποπτος δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὡς τὰ συμμαχικὰ διακινῶν καὶ
515 Z¹ παροξύνων κρύφα τοὺς Ἰταλιώτας πρὸς ἀπόστασιν. οἷς 4
5 ἀναποδείκτως καὶ ἀνελέγκτως λεγομένοις αὐτὸς προσ-
195 S ετίθει πίστιν ὁ Φούλβιος, οὐχ ὑγιαινούσης οὐδ' εἰρηνικῆς
ὢν προαιρέσεως. τοῦτο μάλιστα κατέλυε τὸν Γάιον,
ἀπολαύοντα τοῦ μίσους. καὶ ὅτε Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἐξ 5 c
οὐδενὸς αἰτίου προφανοῦς ἐτελεύτησε, καὶ σημεῖά τινα
10 τῷ νεκρῷ πληγῶν καὶ βίας ἐπιδραμεῖν ἔδοξεν, ὡς ἐν
τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται (fr. 4 Sandbach), τὸ μὲν
πλεῖστον ἐπὶ τὸν Φούλβιον ἦλθε τῆς διαβολῆς, ἐχθρὸν
ὄντα καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ βήματος τῷ Σκιπίωνι
λελοιδορημένον, ἥψατο δὲ καὶ τοῦ Γαΐου ἡ ὑπόνοια. καὶ 6
15 δεινὸν οὕτως ἔργον ἐπ' ἀνδρὶ τῷ πρώτῳ καὶ μεγίστῳ
Ῥωμαίων τολμηθὲν οὐκ ἔτυχε δίκης οὐδ' εἰς ἔλεγχον
προῆλθεν· ἐνέστησαν γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ κατέλυσαν τὴν
κρίσιν, ὑπὲρ τοῦ Γαΐου φοβηθέντες μὴ περιπετὴς τῇ
αἰτίᾳ τοῦ φόνου ζητουμένου γένηται. ταῦτα μὲν οὖν d a. 129
20 ἐγεγόνει πρότερον.

32 (11). Ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ περὶ τὸν τῆς Καρχηδόνος a. 122
κατοικισμόν, ἣν ὁ Γάιος Ἰουνωνίαν — ὅπερ ἐστὶν Ἡραί-
αν — ὠνόμασε, πολλὰ κωλύματα γενέσθαι παρὰ τοῦ
δαιμονίου λέγουσιν. ἥ τε γὰρ πρώτη σημαία, πνεύματος 2
25 ἀφαρπάζοντος αὐτήν, τοῦ δὲ φέροντος ἐγκρατῶς ἀντεχο-
μένου, συνετρίβη, καὶ τὰ ἱερὰ τοῖς βωμοῖς ἐπικείμενα
διεσκέδασεν ἀνέμου θύελλα καὶ διέρριψεν ὑπὲρ τοὺς
ὅρους τῆς γεγενημένης ὑπογραφῆς, αὐτοὺς δὲ τοὺς ὅρους
29 ἀνέσπασαν ἐπελθόντες λύκοι καὶ μακρὰν ᾤχοντο φέροντες.
516 Z¹ οὐ μὴν ἀλλὰ πάντα συντάξας καὶ διακοσμήσας ὁ Γάιος 3 e

8 Plut. Rom. 27, 5 cf. RE IV 1458 || 28 App. Lib. 136, 644 civ. 1, 24, 105 Oros. 5, 12, 2 Obsequ. 33

[GΠ (= PR) L] 3 πολλοῖς Zie. || 8 ὁ om. GΠ || 12 ἐχρὸν G¹ || 14 ἡ om. ΠL | ἡ ὑπόνοια καὶ τοῦ Γαΐου Zie. || 15 μεγίστων P || 16 δίκην P || 19 γενήσεται P et ante ras. R

a. 122 *ἡμέραις ἑβδομήκοντα ταῖς πάσαις ἐπανῆλθεν εἰς Ῥώμην, πιέζεσθαι τὸν Φούλβιον ὑπὸ τοῦ Δρούσου πυνθανόμενος, καὶ τῶν πραγμάτων τῆς αὐτοῦ παρουσίας δεομένων.*
4 *Λεύκιος γὰρ Ὀπίμιος, ἀνὴρ ὀλιγαρχικὸς καὶ δυνατὸς ἐν τῇ βουλῇ, πρότερον μὲν ἐξέπεσεν ὑπατείαν παραγγέλλων,* 5 *τοῦ Γαΐου τὸν Φάννιον προαγαγόντος, ἐκεῖνον δὲ καταρ-*
5 *χαιρεσιάσαντος· τότε δὲ πολλῶν βοηθούντων ἐπίδοξος ἦν ὑπατεύσειν, ὑπατεύων δὲ καταλύσειν τὸν Γάιον, ἤδη* 196 S
f *τρόπον τινὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ μαραινομένης, καὶ τοῦ δήμου μεστοῦ γεγονότος τῶν τοιούτων πολιτευμάτων διὰ* 10 *τὸ πολλοὺς τοὺς πρὸς χάριν δημαγωγοῦντας εἶναι καὶ τὴν βουλὴν ὑπείκειν ἑκοῦσαν.*

33 (12). *Ἐπανελθὼν δὲ πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ Παλατίου μετῴκησεν εἰς τὸν ὑπὸ τὴν ἀγορὰν τόπον, ὡς δημοτικώτερον ὅπου πλείστοις τῶν ταπεινῶν καὶ πενήτων* 15
2 *συνέβαινεν οἰκεῖν. ἔπειτα τῶν νόμων ἐξέθηκε τοὺς λοιπούς, ὡς ἐπάξων τὴν ψῆφον αὐτοῖς· ὄχλου δὲ πανταχόθεν αὐτῷ συνιόντος, ἔπεισεν ἡ βουλὴ τὸν ὕπατον Φάννιον ἐκβαλεῖν τοὺς ἄλλους πλὴν Ῥωμαίων ἅπαντας.*
840 3 *γενομένου δὲ κηρύγματος ἀήθους καὶ ἀλλοκότου, μηδένα* 20 *τῶν συμμάχων μηδὲ τῶν φίλων ἐν Ῥώμῃ φανῆναι περὶ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ἀντεξέθηκεν ὁ Γάιος διάγραμμα, κατηγορῶν τοῦ ὑπάτου καὶ τοῖς συμμάχοις ἂν μένωσι*
4 *βοηθήσειν ἐπαγγελλόμενος. οὐ μὴν ἐβοήθησεν, ἀλλ' ὁρῶν ἕνα τῶν ξένων αὐτοῦ καὶ συνήθων ἑλκόμενον ὑπὸ τῶν* 517 Z[1] *ὑπηρετῶν τοῦ Φαννίου, παρῆλθε καὶ οὐ προσήμυνεν, εἴτε* 26 *τὴν ἰσχὺν ἐπιλείπουσαν ἤδη δεδιὼς ἐλέγχειν, εἴτε μὴ βουλόμενος ὡς ἔλεγεν ἀψιμαχίας αὐτὸς καὶ συμπλοκῆς*
b 5 *ἀρχὰς ζητοῦσι τοῖς ἐχθροῖς παρασχεῖν. συνέτυχε δ' αὐτῷ καὶ πρὸς τοὺς συνάρχοντας ἐν ὀργῇ γενέσθαι διὰ* 30

17 App. civ. 1, 23, 100 Cic. Sest. 30 Brut. 99

[GΠ (= PR) L] 4 *Ὀπίμιος* Aretinus Anon.: *ὀστίλιος* || 6 *φάνιον* L || 14 *μετώικισεν* G || 15 *πλείστοις*] *πλείστους* L et e corr. P || 21 *συμμάχων καὶ φίλων* P || 26 *τοῦ* PL: *τῶν* R *τῶν τοῦ* G | *προσέμεινεν* P[t] || 28 *συμπλοκὰς* L[1]

τοιαύτην αἰτίαν. ἔμελλεν ὁ δῆμος θεᾶσθαι μονομάχους ἐν a. 122
ἀγορᾷ, καὶ τῶν ⟨συν⟩αρχόντων οἱ πλεῖστοι θεωρητήρια
κύκλῳ κατασκευάσαντες ἐξεμίσθουν. ταῦθ' ὁ Γάιος 6
ἐκέλευεν αὐτοὺς καθαιρεῖν, ὅπως οἱ πένητες ἐκ τῶν
5 *τόπων ἐκείνων ἀμισθὶ θεάσασθαι δύνωνται· μηδενὸς δὲ*
προσέχοντος, ἀναμείνας τὴν πρὸ τῆς θέας νύκτα, καὶ τῶν
τεχνιτῶν ὅσους εἶχεν ἐργολάβους ὑφ' ἑαυτῷ παραλαβών,
τὰ θεωρητήρια καθεῖλε καὶ τῷ δήμῳ σχολάζοντα μεθ'
197 S *ἡμέραν ἀπέδειξε τὸν τόπον. ἐφ' ᾧ τοῖς μὲν πολλοῖς ἀνὴρ* 7
10 *ἔδοξεν εἶναι, τοὺς δὲ συνάρχοντας ὡς ἰταμὸς καὶ βίαιος* c
ἐλύπησεν· ἐκ τούτου καὶ τὴν τρίτην ἔδοξε δημαρχίαν
ἀφῃρῆσθαι, ψήφων μὲν αὐτῷ πλείστων γενομένων,
ἀδίκως δὲ καὶ κακούργως τῶν συναρχόντων ποιησαμένων
τὴν ἀναγόρευσιν καὶ ἀνάδειξιν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφι-
15 *σβήτησιν εἶχεν. ἤνεγκε δ' οὐ μετρίως ἀποτυχών, καὶ πρός* 8
γε τοὺς ἐχθροὺς ἐπεγγελῶντας αὐτῷ λέγεται θρασύτερον
τοῦ δέοντος εἰπεῖν, ὡς Σαρδόνιον γέλωτα γελῶσιν, οὐ
γιγνώσκοντες ὅσον αὐτοῖς σκότος ἐκ τῶν αὐτοῦ περι-
κέχυται πολιτευμάτων.

518 Z¹ **34 (13).** *Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν Ὀπίμιον καταστήσαντες* a. 121
21 *ὕπατον τῶν νόμων πολλοὺς διέγραφον καὶ τὴν Καρ-*
χηδόνος ἐκίνουν διάταξιν, ἐρεθίζοντες τὸν Γάιον ὡς ἂν d
αἰτίαν ⟨ὑπ'⟩ ὀργῆς παρασχὼν ἀναιρεθείη, τὸν μὲν πρῶτον
χρόνον ἐκαρτέρει, τῶν δὲ φίλων καὶ μάλιστα τοῦ Φουλ-
25 *βίου παροξύνοντος, ὥρμησε πάλιν συνάγειν τοὺς ἀντι-*
ταξομένους πρὸς τὸν ὕπατον. ἐνταῦθα καὶ τὴν μητέρα 2
λέγουσιν αὐτῷ συστασιάσαι, μισθουμένην ἀπὸ τῆς ξένης

17 Hom. Od. 20, 346sq. Zenob. 5, 85 Otto Sprichw. 308 || 20 CIL I² p. 150 || 22 Diod. 34, 28a App. Lib. 136, 645 civ. 1, 24, 105 Flor. 2, 3, 5 Oros. 5, 12, 5 de vir. ill. 65, 5

1 *τὴν τοιαύτην* ante corr. L || 2 *ἀρχόντων*: em. Li. Zie. | *πλεῖστοι* $G^{1}R^{t}$: *πρῶτοι* $PR^{m}LG^{2}$ || 4 *ἐκέλευσεν* Paris. 1673 || 5 *δύνωνται* $PR^{2}L^{2}$: *δύνανται* $GR^{1}L^{1}$ || 12 *ἀφῃρῆσθαι* *Π*: *ἀφαιρεῖσθαι* G *ἀφαιρεῖσθαι* (η supra) L^{1} | *αὐτῶν* $R^{1}L^{1}$ || 17 *σαρδώνιον* P et ante ras. R || 18 *γινώσκοντες* L || 23 *ὑπ'* add. Blaß (⟨*δι'*⟩ Gärtner) || 27 *συστιᾶσαι* P et sine acc. R^{1}

a. 121 κρύφα καὶ πέμπουσαν εἰς Ῥώμην ἄνδρας, ὡς δὴ θεριστάς· ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς ἐπιστολίοις αὐτῆς (cf. HRR II 38) ᾐνιγμένα γεγράφθαι πρὸς τὸν υἱόν. ἕτεροι δὲ καὶ πάνυ τῆς Κορνηλίας δυσχεραινούσης ταῦτα πράττεσθαι λέ-
3 γουσιν. ᾗ δ' οὖν ἔμελλον ἡμέρᾳ τοὺς νόμους λύσειν οἱ 5
e περὶ τὸν Ὀπίμιον, κατείληπτο μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων ἕωθεν εὐθὺς τὸ Καπετώλιον· θύσαντος δὲ τοῦ ὑπάτου, τῶν ὑπηρετῶν τις αὐτοῦ Κόιντος Ἀντύλλιος διαφέρων ἑτέρωσε τὰ σπλάγχνα πρὸς τοὺς περὶ τὸν Φούλβιον εἶπε·
4 „δότε τόπον ἀγαθοῖς κακοὶ πολῖται.“ τινὲς δέ φασιν 10 ἅμα τῇ φωνῇ ταύτῃ καὶ τὸν βραχίονα γυμνὸν οἷον ἐφ' ὕβρει σχηματίζοντα παρενεγκεῖν. ἀποθνῄσκει γοῦν εὐθὺς ὁ Ἀντύλλιος ἐκεῖ, μεγάλοις γραφείοις κεντούμενος, ἐπ' 198 S
5 αὐτὸ τοῦτο πεποιῆσθαι λεγομένοις. καὶ τὸ μὲν πλῆθος διεταράχθη πρὸς τὸν φόνον, ἐναντία δὲ τοὺς ἡγεμόνας ἔσχε 15
f διάθεσις. ὁ μὲν γὰρ Γάιος ἤχθετο καὶ κακῶς ἔλεγε τοὺς 519 Z[1] περὶ αὐτόν, ὡς αἰτίαν δεομένοις πάλαι καθ' ἑαυτῶν τοῖς ἐχθροῖς δεδωκότας, ὁ δ' Ὀπίμιος ὥσπερ ἐνδόσιμον λαβὼν ἐπῆρτο, καὶ παρώξυνε τὸν δῆμον ἐπὶ τὴν ἄμυναν.

35 (14). Καὶ τότε μὲν ὄμβρου γενομένου διελύθησαν· 20 ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὴν μὲν βουλὴν ὁ ὕπατος συναγαγὼν ἔνδον ἐχρημάτιζεν, ἕτεροι δὲ τὸ τοῦ Ἀντυλλίου σῶμα γυμνὸν ἐπὶ κλίνης προθέμενοι, δι' ἀγορᾶς παρὰ τὸ βουλευτήριον ἐπίτηδες παρεκόμιζον, οἰμωγῇ χρώμενοι καὶ
841 θρήνῳ, γιγνώσκοντος μὲν τοῦ Ὀπιμίου τὰ πραττόμενα, 25 προσποιουμένου δὲ θαυμάζειν, ὥστε καὶ τοὺς βουλευ-
2 τὰς προελθεῖν. κατατεθείσης δὲ τῆς κλίνης εἰς μέσον, οἱ μὲν ἐσχετλίαζον ὡς ἐπὶ δεινῷ καὶ μεγάλῳ πάθει, τοῖς

5 Diod. 34, 28a App. civ. 1, 24, 106—25, 112 Oros. 5, 12, 5 de vir. ill. 65, 5 || **20** App. civ. 1, 25, 113 . Sall. Iug. 42, 1 Cic. de or. 2, 132 Catil. 1, 4 dom. 102 Phil. 8, 14 Liv. per. 61 de vir. ill. 65, 5

[GΠ (= PR) L] **8** ἀτύλλιος L et e ras. G[2], sim. l. 13 (*Κόιντος* Diod. *Ἀντύλλος* App. *Antyllius* [sed codd. vacillant] de vir. ill. *Ἀτίλιος* Hoppe) || **9** *βούλβιον* P || **10** *κακοπολῖται* G[1] || **13** *γραφίοις* G[1] || **14** *αὐτῷ τούτῳ* LG[2] || **22** *τοῦ* om. L | *ἀτυλλίου* L constanter || **25** *γινώσκοντος* L *γιγνώσκοντες* P || **27** *εἰς τὸ μέσον* P

δὲ πολλοῖς ἐπῄει μισεῖν καὶ προβάλλεσθαι τοὺς ὀλιγαρ- a. 121
χικούς, ὡς Τιβέριον μὲν Γράγχον ἐν Καπετωλίῳ φονεύ-
σαντες αὐτοὶ δήμαρχον ὄντα καὶ τὸν νεκρὸν προσεξ-
έβαλον, ὁ δ' ὑπηρέτης Ἀντύλλιος, οὐ δίκαια μὲν ἴσως
5 *πεπονθώς, τὴν δὲ πλείστην αἰτίαν εἰς τὸ παθεῖν αὐτῷ*
παρασχών, ἐν ἀγορᾷ πρόκειται, καὶ περιέστηκεν ἡ Ῥω-
μαίων βουλή, θρηνοῦσα καὶ συνεκκομίζουσα μισθωτὸν
ἄνθρωπον ἐπὶ τῷ τὸν ἔτι λειπόμενον ἀνελεῖν τῶν τοῦ b
δήμου κηδομένων. ἐκ τούτου πάλιν εἰς τὸ βουλευτήριον 3
10 *ἀπελθόντες, ἐψηφίσαντο καὶ προσέταξαν Ὀπιμίῳ τῷ*
ὑπάτῳ σῴζειν τὴν πόλιν ὅπως δύναιτο καὶ καταλύειν
τοὺς τυράννους. ἐκείνου δὲ προειπόντος ἐπὶ τὰ ὅπλα 4
χωρεῖν τοὺς συγκλητικούς, καὶ τῶν ἱππέων ἑκάστῳ παρ-
520 Z¹ *άγγελμα δόντος ἄγειν ἕωθεν οἰκέτας δύο καθωπλισμέ-*
15 *νους, ὁ μὲν Φούλβιος ἀντιπαρεσκευάζετο καὶ συνῆγεν*
199 S *ὄχλον, ὁ δὲ Γάιος ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀπερχόμενος ἔστη κατὰ*
τὸν πατρὸς ἀνδριάντα, καὶ πολὺν χρόνον ἐμβλέψας εἰς
αὐτὸν οὐδὲν ἐφθέγξατο, δακρύσας δὲ καὶ στενάξας ἀπῄει.
τοῦτο πολλοῖς τῶν ἰδόντων οἰκτῖραι τὸν Γάιον ἐπῆλθε, 5 c
20 *καὶ κακίσαντες αὑτοὺς ὡς ἐγκαταλείποντες τὸν ἄνδρα*
καὶ προδιδόντες, ἧκον ἐπὶ τὴν οἰκίαν καὶ παρενυκτέρευον
ἐπὶ τῶν θυρῶν, οὐχ ὁμοίως τοῖς τὸν Φούλβιον φυλάττου-
σιν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἐν κρότοις καὶ ἀλαλαγμοῖς πίνοντες 6
καὶ θρασυνόμενοι διετέλεσαν, αὐτοῦ τοῦ Φουλβίου πρώτου
25 *μεθυσκομένου καὶ πολλὰ φορτικῶς παρ' ἡλικίαν φθεγγο-*
μένου καὶ πράττοντος· οἱ δὲ περὶ τὸν Γάιον ὡς ἐπὶ
συμφορᾷ κοινῇ τῆς πατρίδος ἡσυχίαν ἄγοντες καὶ περι-
σκοπούμενοι τὸ μέλλον ἐν μέρει φυλάττοντες καὶ ἀνα-
παυόμενοι διῆγον.

Cap. 36—38 Diod. 34, 29 sq. 37, 9 App. civ. 1, 26, 114—120 Cic. de or. 2, 269 Catil. 4, 13 Phil. 8, 14 Liv. per. 61 Vell. 2, 6, 4 sq. Val. Max. 4, 7, 2. 6, 8, 3. 9, 4, 3 Plin. n. h. 33, 48 Flor. 2, 3, 6 de vir. ill. 65, 5 sq. 72, 9 Oros. 5, 12, 6—9 Macrob. 1, 11, 25 || 2 Liv. per. 61 Obsequ. 31 CIL I² p. 176 Oros. 5, 12, 6

[GΠ (= PR) L] **5** ⟨*αὐτὸς*⟩ *αὐτῷ* Blaß || **12** *προσειπόντος* ante ras. G || **13** *χωρεῖν* del. Fuhr || **14** *δόντες* L || **15** *ἀντεπαρεσκευάζετο* L¹ || **20** *ἐγκαταλιπόντες* G

d a. 121 **36 (15).** Ἅμα δ' ἡμέρᾳ τὸν μὲν Φούλβιον ἐκ τοῦ πότου καθεύδοντα μόλις ἐπεγείραντες, ὡπλίζοντο τοῖς περὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ λαφύροις, ἃ Γαλάτας νενικηκὼς ὅθ' ὑπάτευεν εἰλήφει, καὶ μετὰ πολλῆς ἀπειλῆς καὶ κραυγῆς ἐχώρουν 2 καταληψόμενοι τὸν Ἀβεντῖνον λόφον. ὁ δὲ Γάιος ὁπλίσασθαι μὲν οὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ὥσπερ εἰς ἀγορὰν ἐν τηβέννῳ προῄει, μικρὸν ὑπεζωσμένος ἐγχειρίδιον, ἐξιόντι δ' αὐτῷ περὶ τὰς θύρας ἡ γυνὴ προσπεσοῦσα καὶ περιπτύξασα τῶν χειρῶν τῇ μὲν αὐτὸν ἐκεῖνον, τῇ δὲ τὸ παιδίον, 3 „οὐκ ἐπὶ τὸ βῆμά σε" εἶπεν „ὦ Γάιε προπέμπω δήμαρχον ὡς πρότερον καὶ νομοθέτην, οὐδ' ἐπὶ πόλεμον ἔνδοξον, ἵνα μοι καὶ παθών τι τῶν κοινῶν ἀπολίπῃς τιμώμενον γοῦν e πένθος, ἀλλὰ τοῖς Τιβερίου φονεῦσιν ὑποβάλλεις ἑαυτόν, ἄνοπλον μὲν καλῶς ἵνα πάθῃς τι μᾶλλον ἢ δράσῃς, 4 πρὸς οὐδὲν δὲ τοῖς κοινοῖς ὄφελος ἀπολῇ. κεκράτηκεν ἤδη τὰ χείρω· βίᾳ καὶ σιδήρῳ τὰς δίκας πράττουσιν. εἰ περὶ Νομαντίαν ὁ σὸς ἀδελφὸς ἔπεσεν, ὑπόσπονδος ἂν ἡμῖν ἀπεδόθη νεκρός· νῦν δ' ἴσως κἀγὼ ποταμοῦ τινος ἢ θαλάσσης ἱκέτις ἔσομαι, φῆναί ποτε τὸ σὸν σῶμα φρουρούμενον. τί γὰρ ἢ νόμοις ἔτι πιστὸν ἢ θεοῖς μετὰ 5 τὸν Τιβερίου φόνον;" τοιαῦτα τῆς Λικιννίας ὀδυρομένης, ἀτρέμα τὰς περιβολὰς ἀπολυσάμενος αὐτῆς ὁ Γάιος ἐχώρει σιωπῇ μετὰ τῶν φίλων. ἡ δὲ τοῦ ἱματίου λαβέf σθαι γλιχομένη, καταρρυεῖσα πρὸς τοὔδαφος ἔκειτο πολὺν χρόνον ἄναυδος, μέχρι οὗ λιποθυμήσασαν αὐτὴν οἱ θεράποντες ἀράμενοι πρὸς Κράσσον ᾤχοντο τὸν ἀδελφὸν κομίζοντες.

(margin: 5; 521 Z¹; 10; 15; 200 S; 20; 25)

[GΠ (= PR) L] 1 τοῦ om. P | πότου GΠ: τόπου L ‖ 6–7 γρ ἐν τῆι ἀγορᾶι τῆι τηβέννω R^m ‖ 8 περιπτύξασα G: κατασχοῦσα ΠL ‖ 9 πεδίον L¹ παιδάριον P ‖ 12 κἂν . . . ἀπολίποις Fuhr (ἀπέλιπες Blaß) | τιμώμενον (ω supra ο) L ‖ 13 ἑαυτὸν G: σεαυτὸν ΠL ‖ 14 δράσεις P ‖ 15 ἀπολεῖ Sint. ‖ 19 ἱκέτης P | φῆναι τὸ σόν ποτε L ‖ 20 φορούμενον Herw. ‖ 22 αὐτῆς ἀπολυσάμενος L αὐτῆς ἀπολυσάμενος αὐτῆς P ‖ 25 μέχρι G: ἄχρι ΠL | λειποθυμήσασαν: em. Sint.

37 (16). *Ὁ δὲ Φούλβιος, ὡς ἐγένοντο πάντες ἀθρόοι,* a. 121
πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ Γαΐου πέμπει τῶν υἱῶν τὸν νεώτερον
ἔχοντα κηρύκειον εἰς ἀγοράν. ἦν δὲ κάλλιστος ὁ νεανί- 842
σκος ὀφθῆναι· καὶ τότε καταστὰς κοσμίως καὶ μετ' αἰ-
5 *δοῦς, δεδακρυμένος ἐποιήσατο συμβατικοὺς λόγους πρὸς*
τὸν ὕπατον καὶ τὴν σύγκλητον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν 2
522 Z¹ *παρόντων οὐκ ἀηδῶς πρὸς τὰς διαλύσεις εἶχον· ὁ δ' Ὀπί-*
μιος οὐ δι' ἀγγέλων ἔφη χρῆναι πείθειν τὴν σύγκλητον,
ἀλλὰ καταβάντας ὡς ὑπευθύνους πολίτας ἐπὶ κρίσιν καὶ
10 *παραδόντας αὐτούς, οὕτως παραιτεῖσθαι τὴν ὀργήν· τῷ*
δὲ μειρακίῳ καὶ διηγόρευσεν ἐπὶ τούτοις κατιέναι πάλιν
ἢ μὴ κατιέναι. Γάιος μὲν οὖν ὥς φασιν ἐβούλετο βαδίζειν 3
καὶ πείθειν τὴν σύγκλητον· οὐδενὸς δὲ τῶν ἄλλων
συγχωροῦντος, αὖθις ἔπεμψεν ὁ Φούλβιος τὸν παῖδα b
15 *διαλεξόμενον ὑπὲρ αὐτῶν ὅμοια τοῖς προτέροις. ὁ δ'* 4
Ὀπίμιος σπεύδων μάχην συνάψαι, τὸ μὲν μειράκιον εὐθὺς
συνέλαβε καὶ παρέδωκεν εἰς φυλακήν, τοῖς δὲ περὶ τὸν
Φούλβιον ἐπῄει μετὰ πολλῶν ὁπλιτῶν καὶ τοξοτῶν
Κρητῶν, οἳ μάλιστα βάλλοντες αὐτοὺς καὶ τραυματίζοντες
20 *συνετάραξαν. γενομένης δὲ τῆς τροπῆς, ὁ μὲν Φούλβιος* 5
εἴς τι βαλανεῖον ἠμελημένον καταφυγὼν καὶ μετὰ μικρὸν
201 S *ἀνευρεθεὶς κατεσφάγη μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου παιδός, ὁ δὲ*
Γάιος ὤφθη μὲν ὑπ' οὐδενὸς μαχόμενος, ἀλλὰ δυσανα-
σχετῶν τοῖς γινομένοις ἀνεχώρησεν εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος
25 *ἱερόν· ἐκεῖ δὲ βουλόμενος ἑαυτὸν ἀνελεῖν, ὑπὸ τῶν* 6 c
πιστοτάτων ἑταίρων ἐκωλύθη Πομπωνίου καὶ Λικιν-
νίου· παρόντες γὰρ οὗτοι τό τε ξίφος ἀφείλοντο καὶ
πάλιν φεύγειν ἐπῆραν αὐτόν. ἔνθα δὴ λέγεται καθ- 7
εσθεὶς εἰς γόνυ καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας πρὸς τὴν θεὸν
30 *ἐπεύξασθαι τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἀντὶ τῆς ἀχαριστίας*
ἐκείνης καὶ προδοσίας μηδέποτε παύσασθαι δουλεύοντα·

[GΠ (= PR) L] 3 *κηρύκιον* GΠ || 8 *χρῆναι* om. P || 9 *κατα-βάντα* P || 16 *συνάψαι* in ras. hab. G || 19 *τραυματίζοντες* G: *κατατραυματίζοντες* ΠL || 20 *φλούλβιος* R || 22 *πρεσβύτου* L || 26 *ἑτέρων* R¹ | *πομπονίου* G¹ *πομποννίου* Π || 28 *πάλιν* om. ΠL

a. 121 φανερῶς γὰρ οἱ πλεῖστοι μετεβάλοντο κηρύγματι δοθείσης ἀδείας.

38 (17). Φεύγοντι δ' οὖν τῷ Γαΐῳ τῶν ἐχθρῶν ἐπιφερομένων καὶ καταλαμβανόντων περὶ τὴν ξυλίνην γέφυραν, οἱ μὲν δύο φίλοι προχωρεῖν ἐκεῖνον κελεύσαντες, αὐτοὶ d τοὺς διώκοντας ὑπέστησαν καὶ μαχόμενοι πρὸ τῆς 2 γεφύρας οὐδένα παρῆκαν ἕως ἀπέθανον. τῷ δὲ Γαΐῳ συνέφευγεν εἷς οἰκέτης ὄνομα Φιλοκράτης, πάντων μὲν ὥσπερ ἐν ἁμίλλῃ παρακελευομένων, οὐδενὸς δὲ βοηθοῦντος οὐδ' ἵππον αἰτουμένῳ παρασχεῖν ἐθελήσαντος· 3 ἐπέκειντο γὰρ ἐγγὺς οἱ διώκοντες. ὁ δὲ φθάνει μικρὸν εἰς ἱερὸν ἄλσος Ἐρινύων καταφυγών, κἀκεῖ διαφθείρεται, τοῦ Φιλοκράτους ἀνελόντος ἐκεῖνον, εἶθ' ἑαυτὸν ἐπισφάξαντος· ὡς δ' ἔνιοί φασιν, ἀμφότεροι μὲν ὑπὸ τῶν πολεμίων κατελήφθησαν ζῶντες, τοῦ δὲ θεράποντος τὸν δεσπότην e περιβαλόντος, οὐδεὶς ἐκεῖνον ἠδυνήθη πατάξαι πρότερον ἢ 4 τοῦτον ὑπὸ πολλῶν παιόμενον ἀναιρεθῆναι. τὴν δὲ κεφαλὴν τοῦ Γαΐου λέγουσιν ἄλλον μὲν ἀποκόψαι καὶ κομίζειν, ἀφελέσθαι δὲ τούτου φίλον Ὀπιμίου τινὰ Σεπτουμουλήιον· ἦν γὰρ προκεκηρυγμένον ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης ἰσοστάσιον χρυσίον τοῖς ἀνενεγκοῦσι τὴν Γαΐου καὶ Φουλβίου κε- 5 φαλήν. ἀνηνέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Σεπτουμουληίου περιπεπαρμένη δόρατι πρὸς τὸν Ὀπίμιον, καὶ ζυγοῦ κομισθέντος ἐντεθεῖσα λίτρας ἑπτακαίδεκα καὶ δίμοιρον εἵλκυσε, τοῦ Σεπτουμουληίου καὶ περὶ τοῦτο μιαροῦ γενομένου καὶ κακουργήσαντος· ἐξελὼν γὰρ τὸν ἐγκέφαλον ἐνέτηξε f μόλυβδον. οἱ δὲ τοῦ Φουλβίου τὴν κεφαλὴν κομίσαντες — 6 ἦσαν γὰρ τῶν ἀσημοτέρων — οὐδὲν ἔλαβον. τὰ δὲ σώματα καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὸν ποταμὸν ἐρρίφη,

(margin: 523 Z¹, 5, 10, 15, 20, 202 S, 25, 524 Z¹)

[GΠ (= PR) L] 1 μετεβάλλοντο PL || 3 δ' οὖν Sint.: γοῦν || 5 ἐκεῖνον PR^m L: αὐτὸν GR^t || 8 μὲν οὖν P || 11—12 εἰς ἱερὸν om. L¹ || 12 ἐριννύων P || 15 κατελείφθησαν L¹ || 18 ἀποκόψειν Π || 21 ἐνεγκοῦσι L | καὶ ⟨τὴν⟩ Naber (qui tamen καὶ Φουλβίου delere mavult) || 22 περιπεπταμένη Π || 24 δίμυρον G δίμυρον (οι supra) P | εἴλκασεν P || 25 τοῦτο G² et e ras. R¹: τούτου G¹PL et ante ras. R

τρισχιλίων ἀναιρεθέντων, καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἀπέδοντο a. 121
πρὸς τὸ δημόσιον· ἀπεῖπαν δὲ πενθεῖν ταῖς γυναιξί, τὴν
δὲ Γαΐου Λικιννίαν καὶ τῆς προικὸς ἀπεστέρησαν.
ὠμότατον δὲ προσειργάσαντο τοῦ Φουλβίου τὸν νεώτερον 7 848
5 υἱόν, οὔτε χεῖρας ἀνταράμενον οὔτ' ἐν τοῖς μαχομένοις
γενόμενον, ἀλλ' ἐπὶ σπονδὰς ἐλθόντα πρὸ τῆς μάχης
συλλαβόντες καὶ μετὰ τὴν μάχην ἀνελόντες. οὐ μὴν ἀλλὰ 8
καὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων μᾶλλον ἠνίασε τοὺς
πολλοὺς τὸ κατασκευασθὲν Ὁμονοίας ἱερὸν ὑπὸ τοῦ
10 Ὀπιμίου· σεμνύνεσθαι γὰρ ἐδόκει καὶ μέγα φρονεῖν καὶ
τρόπον τινὰ θριαμβεύειν ἐπὶ φόνοις τοσούτοις πολιτῶν.
διὸ καὶ νυκτὸς ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ νεὼ παρενέγραψάν 9
τινες τὸν στίχον τοῦτον· „ἔργον ἀπονοίας ναὸν ὁμονοίας
ποιεῖ."

15 **39 (18).** Οὗτος μέντοι πρῶτος ἐξουσίᾳ δικτάτορος ἐν b
ὑπατείᾳ χρησάμενος, καὶ κατακτείνας ἀκρίτους ἐπὶ τρισ-
χιλίοις πολίταις Γάιον Γράγχον καὶ Φούλβιον Φλάκ-
κον, ὧν ὁ μὲν ἦν ὑπατικὸς καὶ θριαμβικός, ὁ δὲ τῆς καθ'
αὑτὸν ἡλικίας ἀρετῇ καὶ δόξῃ πεπρωτευκώς, οὐκ ἀπέσχετο
20 κλοπῆς, ἀλλὰ πεμφθεὶς ὡς Ἰουγούρθαν τὸν Νομάδα a. 116
525 Z[1] πρεσβευτής, διεφθάρη χρήμασιν ὑπ' αὐτοῦ· καὶ δίκην 2
ὀφλὼν αἰσχίστην δωροδοκίας, ἐν ἀτιμίᾳ κατεγήρασε, a. 109
203 S μισούμενος καὶ προπηλακιζόμενος ὑπὸ τοῦ δήμου, παρ'
αὐτὰ μὲν τὰ πραχθέντα ταπεινοῦ γενομένου καὶ συστα-
25 λέντος, ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἐκφήναντος, ὅσον εἶχεν ἵμερον c

1 cf. ad cap. 36—38 et Sall. Iug. 31, 7. 42, 4 Cic. dom. 102. 114 Val. Max. 6, 3, 1 c || 2 Iust. dig. 24, 3, 66 pr. || 7 App. civ. 1, 26, 120 Varro l. l. 5, 156 Cic. Sest. 140 Fest. p. 347 August. civ. dei 3, 25 || 15 Sall. Iug. 16. 40 Cic. de or. 2, 106. 132. 165. 169 sq. Brut. 128 Sest. 140 (c. schol. Bob. p. 141, 20 St.) in Pis. 95 (c. Ascon. p. 21, 22 St.) Planc. 69 Liv. per. 61 Vell. 2, 7, 2. 4 Oros. 5, 12, 10 || 25 Cic. Rab. perd. 14

[GΠ (= PR) L] 2 πρὸς τὸν ΠL || 4 ὠμότατα R[2] | δέ ⟨τι⟩ Cob. | φλουλβίου R || 5 οὔτ' ἐν ΠL[2]: οὔτε GL[1] || 8 μᾶλλον om. Π || 12 ἐπιγραφὴν e corr. Paris. 1672: ὑπογραφὴν GΠL || 15 δικτάτορος G[1]R[1]: δικτάτωρος PLG[2]R[2] || 16 κατακτείνας Emp.: κατακρίνας || 17 γράγχον γάϊον L | φλούλβιον Π || 22 ὄφλων: em. Sch. || 25 — p. 458, 1 ἵμερον καὶ πόθον Br.

3 *καὶ πόθου τῶν Γράγχων. εἰκόνας τε γὰρ αὐτῶν ἀναδείξαντες ἐν φανερῷ προὐτίθεντο, καὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐφονεύθησαν ἀφιερώσαντες, ἀπήρχοντο μὲν ὧν ὧραι φέρουσι πάντων, ἔθυον δὲ καθ' ἡμέραν πολλοὶ καὶ προσέπιπτον, ὥσπερ θεῶν ἱεροῖς ἐπιφοιτῶντες.* 5

40 (19). *Καὶ μέντοι καὶ ἡ Κορνηλία λέγεται τά τ' ἄλλα τῆς συμφορᾶς εὐγενῶς καὶ μεγαλοψύχως ἐνεγκεῖν, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν ἐν οἷς ἀνῃρέθησαν εἰπεῖν, ὡς ἀξίους οἱ*
2 *νεκροὶ τάφους ἔχουσιν. αὐτὴ δὲ περὶ τοὺς καλουμένους Μισηνοὺς διέτριβεν, οὐδὲν μεταλλάξασα τῆς συνήθους* 10
d *διαίτης. ἦν δὲ καὶ πολύφιλος καὶ διὰ φιλοξενίαν εὐτράπεζος, ἀεὶ μὲν Ἑλλήνων καὶ φιλολόγων περὶ αὐτὴν ὄντων, ἁπάντων δὲ τῶν βασιλέων καὶ δεχομένων παρ' αὐτῆς*
3 *δῶρα καὶ πεμπόντων. ἡδίστη μὲν οὖν ἦν* [*αὕτη*] *τοῖς ἀφικνουμένοις καὶ συνοῦσι διηγουμένη τὸν τοῦ πατρὸς* 15 *Ἀφρικανοῦ βίον καὶ δίαιταν, θαυμασιωτάτη δὲ τῶν παίδων ἀπενθὴς καὶ ἀδάκρυτος μνημονεύουσα καὶ πάθη καὶ πράξεις αὐτῶν ὥσπερ ἀρχαίων τινῶν ἐξηγουμένη τοῖς*
4 *πυνθανομένοις. ὅθεν ἔδοξεν ἐνίοις ἔκνους ὑπὸ γήρως ἢ μεγέθους κακῶν γεγονέναι καὶ τῶν ἀτυχημάτων ἀναί-* 20
e *σθητος, αὐτοῖς ὡς ἀληθῶς ἀναισθήτοις οὖσιν, ὅσον ἐξ* 526 Z[1] *εὐφυΐας καὶ τοῦ γεγονέναι καὶ τεθράφθαι καλῶς ὄφελός ἐστι πρὸς ἀλυπίαν ἀνθρώποις, καὶ ὅτι τῆς ἀρετῆς ἡ τύχη φυλαττομένης μὲν τὰ κακὰ πολλάκις περίεστιν, ἐν δὲ τῷ πταῖσαι τὸ φέρειν εὐλογίστως οὐ παραιρεῖται.* 25

[Σύγκρισις] **41 (1).** *Ἡμῖν δὲ καὶ ταύτης πέρας ἐχούσης τῆς διη-* 204 S *γήσεως ὑπολείπεται λαβεῖν ἐκ παραλλήλου τῶν βίων*
2 *τὴν ἀποθεώρησιν. τοὺς μὲν οὖν Γράγχους οὐδ' οἱ πάνυ τἆλλα κακῶς λέγοντες καὶ μισοῦντες ἐτόλμησαν εἰπεῖν,*

6 Sen. dial. 6, 16, 3. 12, 16, 6 Oros. 5, 12, 9 || 21 mor. 103f

[GΠ (= PR) L] 4 *καὶ καθ'* L || 7 *τὰς συμφορὰς* Cob. || 9 *αὐτὴ* Zie.: *αὕτη* || 10 *μησινοὺς* R[1] *μησηνοὺς* R[2] || 11 *καὶ*[1] om. L || 14 *ἦν* om. PL | *αὕτη* del. Zie. || 15 *συνιοῦσι* L[1] || 22 *τεθράφθαι* Fuhr: *τετράφθαι* GΠ *τετράφθη* L[1] *τεθράφθη* L[2] || 24 *κακὰ* Anon.: *καλὰ* || 25 *παραιτεῖται* L[1] || 26 *σύγκρισις* L[m] et mg. G[2]

ὡς οὐκ εὐφυέστατοι πρὸς ἀρετὴν ἐγένοντο Ῥωμαίων f
ἁπάντων καὶ τροφῆς τε καὶ παιδεύσεως ἐκπρεποῦς ἔτυ-
χον· ἡ δ' Ἄγιδος καὶ Κλεομένους φύσις ἐρρωμενεστέρα 3
φαίνεται τῆς ἐκείνων γενομένη, παρ' ὅσον οὔτε παιδείας
5 μεταλαβόντες ὀρθῆς, ἔθεσί τε καὶ διαίταις ἐντραφέντες,
ὑφ' ὧν οἱ πρεσβύτεροι πάλαι διεφθόρεισαν, αὐτοὺς 844
ἡγεμόνας εὐτελείας καὶ σωφροσύνης παρέσχον. ἔτι δ' οἱ 4
μέν, ὅτε λαμπρότατον εἶχεν ἡ Ῥώμη καὶ μέγιστον
ἀξίωμα, [καὶ] καλῶν ἔργων ζῆλον ὥσπερ διαδοχὴν ἀρετῆς
10 πατρῴας καὶ προγονικῆς ᾐσχύνθησαν ἐγκαταλιπεῖν· οἱ δὲ 5
καὶ πατέρων τἀναντία προῃρημένων γεγονότες, καὶ τὴν
πατρίδα μοχθηρὰ πράττουσαν καὶ νοσοῦσαν παραλα-
βόντες, οὐδέν τι διὰ ταῦτα τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἀπήμβλυναν
ὁρμήν. καὶ μὴν τῆς γε Γράγχων ἀφιλοχρηματίας καὶ 6
15 πρὸς ἀργύριον ἐγκρατείας μέγιστόν ἐστιν, ὅτι λημμάτων
527 Z[1] ἀδίκων καθαροὺς ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις διεφύλαξαν
ἑαυτούς· Ἆγις δὲ κἂν διηγανάκτησεν ἐπὶ τῷ μηδὲν 7
ἀλλότριον λαβεῖν ἐπαινούμενος, ὃς τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ b
τοῖς πολίταις ἐπέδωκεν, ἄνευ τῶν ἄλλων κτημάτων
20 ἑξακόσια τάλαντα νομίσματος ἔχουσαν. πηλίκον οὖν 8
ἐνόμιζε κακὸν εἶναι τὸ κερδαίνειν ἀδίκως ὁ καὶ δικαίως
πλέον ἔχειν ἑτέρου πλεονεξίαν ἡγούμενος;

205 S **42 (2).** Ἥ γε μὴν ἐπιβολὴ καὶ τόλμα τῶν καινοτομου-
μένων πολὺ τῷ μεγέθει παρήλλαττεν. ἐπολιτεύοντο γὰρ
25 οἱ μὲν ὁδῶν κατασκευὰς καὶ πόλεων κτίσεις, καὶ τὸ πάν-
των νεανικώτατον ἦν Τιβερίῳ μὲν ἀναδάσασθαι δημοσίους
ἀγρούς, Γαΐῳ δὲ μεῖξαι τὰ δικαστήρια, προσεμβαλόντι
τῶν ἱππικῶν τριακοσίους· ὁ δ' Ἄγιδος καὶ Κλεομένους 2
νεωτερισμός, τὸ μικρὰ καὶ κατὰ μέρος τῶν ἡμαρτημέ- c
30 νων ἰᾶσθαι καὶ ἀποκόπτειν ὕδραν τινὰ τέμνοντος, ὥς

30 cf. Zenob. 6, 26 (Paroem. Gr. I 169)

[GΠ (= PR) L] **6** διεφθόρεισαν GR[1]L: διεφθόρησαν P διεφθά-ρησαν R[2] || **9** καὶ del. Sch. || **11** καὶ[1] om. L[1] | πατέρων] παρετέ-ρων P || **14** γε] τε L | γράκχων h. l. G[1] || **23** ἐπιβουλὴ L[1]G[2] || **25** οἱ μὲν Blaß: ὁ μὲν | κτίσιν P || **26** ἀναδάσασθαι Ha.: ἀνασῶσαι || **29** καὶ om. L[1] | ἁμαρτημάτων L

φησιν ὁ Πλάτων (rep. 4, 426a), ἡγησαμένων εἶναι, τὴν
ἅμα πάντ' ἀπαλλάξαι κακὰ καὶ κατασκευάσαι δυναμένην
3 μεταβολὴν ἐπῆγε τοῖς πράγμασιν· ἀληθέστερον δ' ἴσως
εἰπεῖν ἐστιν, ὅτι τὴν πάντ' ἀπεργασαμένην κακὰ μετα-
βολὴν ἐξήλαυνεν, ἐπανάγων καὶ καθιστὰς εἰς τὸ οἰκεῖον 5
4 σχῆμα τὴν πόλιν. ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἄν τις εἴποι, τῇ μὲν
Γράγχων πολιτείᾳ τοὺς μεγίστους ἐνίστασθαι Ῥωμαίων,
οἷς δ' Ἆγις ἐνεχείρησε, Κλεομένης δὲ τὸ ἔργον ἐπέθηκε,
τῶν παραδειγμάτων τὸ κάλλιστον ὑπέκειτο καὶ μεγαλο-
d πρεπέστατον, αἱ πάτριοι ῥῆτραι περὶ σωφροσύνης καὶ 10
ἰσότητος, ὧν τούτοις μὲν ὁ Λυκοῦργος, ἐκείνῳ δ' ὁ Πύ- 528 Z[1]
5 θιος βεβαιωτής. ὃ δὲ μέγιστον, ὅτι τοῖς μὲν ἐκείνων
πολιτεύμασιν εἰς οὐδὲν ἡ Ῥώμη μεῖζον ἐπέδωκε τῶν
ὑπαρχόντων, ἐκ δ' ὧν ὁ Κλεομένης ἔπραξεν, ὀλίγου
χρόνου τὴν Σπάρτην τῆς Πελοποννήσου κρατοῦσαν ἡ 15
Ἑλλὰς ἐπεῖδε καὶ τοῖς τότε μέγιστον δυναμένοις δι-
αγωνιζομένην ἀγῶνα τὸν περὶ τῆς ἡγεμονίας, οὗ τέλος
ἦν ἀπαλλαγεῖσαν Ἰλλυρικῶν ὅπλων καὶ Γαλατικῶν τὴν
Ἑλλάδα κοσμεῖσθαι πάλιν ὑφ' Ἡρακλείδαις.

e **43 (3).** Οἶμαι δὲ καὶ τὰς τελευτὰς τῶν ἀνδρῶν ἐμφαί- 20
νειν τινὰ τῆς ἀρετῆς διαφοράν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ μαχό-
μενοι πρὸς τοὺς πολίτας, εἶτα φεύγοντες ἐτελεύτησαν·
τούτων δ' Ἆγις μὲν ὑπὲρ τοῦ μηδένα κτεῖναι τῶν πολι-
τῶν ὀλίγου δεῖν ἑκὼν ἀπέθανε, Κλεομένης δὲ προπη- 206 S
λακισθεὶς καὶ ἀδικηθεὶς ὥρμησε μὲν ἀμύνασθαι, τοῦ δὲ 25
2 καιροῦ μὴ παρασχόντος αὑτὸν εὐτόλμως ἀνεῖλε. πάλιν
δὲ τἀναντία σκοποῦσιν, Ἆγις μὲν οὐδὲν ἀπεδείξατο
στρατηγίας ἔργον, ἀλλὰ προανῃρέθη, ταῖς δὲ Κλεομένους

11 Plut. Lyc. 6

[GΠ (= PR) L] 1 ἡγησάμενος: em. Zie. || 2 κακὰ del. Blaß | κατασκευάσαι G: κατασκευάσαι (superscr. π, ρ) P παρασκευάσαι LR[2] (scriptura R[1] prorsus erasa) μετασκευάσαι Dacier || 5 ἐπανάγων Rei.: ἀπάγων | καὶ om. L[1] || 6 εἴπηι G || 8 δ' ὁ ἄγις L | ἐνεχείρισεν P || 11 μὲν ⟨ἦν⟩ Blaß | ἐκείνῳ Madvig: ἐκείνοις || 16 ἐπεῖδε] ἐπεὶ δὲ G || 17 οὗ] οὐ L[1] || 18 ἀπαλλαγεῖσα L[1] || 20 καὶ om. L[1] || 21 διαφθοράν P || 24—25 ἑκὼν – ἀδικηθεὶς om. L[1] || 25 ἀμύνεσθαι P || 26 ἑαυτὸν L || 27 ἐπεδείξατο LR[2]

νίκαις πολλαῖς καὶ καλαῖς γενομέναις παραβαλεῖν ἔστι
Τιβερίου τὴν ἐν Καρχηδόνι τοῦ τείχους κατάληψιν, οὐ
μικρὸν ἔργον, καὶ τὰς ἐν Νομαντίᾳ σπονδάς, αἷς δισμυρίους f
Ῥωμαίων στρατιώτας οὐκ ἔχοντας ἄλλην ἐλπίδα σωτηρίας
5 περιεποίησε· καὶ Γάιος δὲ πολλὴν μὲν αὐτόθι, πολλὴν δ' 3
ἐν Σαρδόνι στρατευόμενος ἀνδραγαθίαν ⟨ἀν⟩έφηνεν, ὥστε
τοῖς πρώτοις ⟨ἂν⟩ ἐναμίλλους Ῥωμαίων γενέσθαι στρατη-
γοῖς, εἰ μὴ προανῃρέθησαν.

529 Z[1] **44 (4).** Τῆς δὲ πολιτείας ὁ μὲν Ἆγις ἔοικεν ἅψασθαι
10 μαλακώτερον, ἐκκρουσθεὶς ὑπ' Ἀγησιλάου καὶ ψευσάμενος 845
τὸν ἀναδασμὸν τοῖς πολίταις, καὶ ὅλως ἐλλιπὴς καὶ ἀτελὴς
ὧν προείλετο καὶ κατήγγειλεν ὑπ' ἀτολμίας διὰ τὴν
ἡλικίαν γενόμενος· ὁ δὲ Κλεομένης τοὐναντίον θρασύτερον 2
καὶ βιαιότερον ἐπὶ τὴν μεταβολὴν ἦλθε τῆς πολιτείας, ἀπο-
15 κτείνας τοὺς ἐφόρους παρανόμως, οὓς καὶ προσαγαγέσθαι
τοῖς ὅπλοις κρατοῦντα καὶ μεταστῆσαι ῥᾴδιον ἦν, ὥσπερ
οὐκ ὀλίγους ἄλλους μετέστησεν ἐκ τῆς πόλεως. τὸ γὰρ 3
ἄνευ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης ἐπιφέρειν σίδηρον οὔτ' ἰατρικὸν
οὔτε πολιτικόν, ἀλλ' ἀτεχνίας μὲν ἀμφότερα, τούτῳ δὲ καὶ
20 τὸ ἀδικεῖν μετ' ὠμότητος πρόσεστι. τῶν δὲ Γράγχων 4
οὐδέτερος μὲν ἤρξατο σφαγῆς ἐμφυλίου, Γάιος δὲ λέγεται b
μηδὲ βαλλόμενος ὁρμῆσαι πρὸς ἄμυναν, ἀλλὰ λαμπρότατος
ὢν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἀργότατος ἐν τῇ στάσει γενέσθαι.
καὶ γὰρ προῆλθεν ἄνοπλος, καὶ μαχομένων ἀνεχώρησε, 5
25 καὶ ὅλως πλείονα τοῦ μή τι δρᾶσαι πρόνοιαν ἢ τοῦ μὴ
παθεῖν ἔχων ἑωρᾶτο. διὸ καὶ τὴν φυγὴν αὐτῶν οὐκ 6
207 S ἀτολμίας σημεῖον, ἀλλ' εὐλαβείας ποιητέον· ἔδει γὰρ
ὑπεῖξαι τοῖς ἐπιφερομένοις, ἢ μένοντας ὑπὲρ τοῦ μὴ
παθεῖν τῷ δρᾶν ἀμύνασθαι.

30 **45 (5).** Τῶν τοίνυν ἐγκλημάτων τῶν κατὰ Τιβερίου
μέγιστόν ἐστιν, ὅτι τὸν συνάρχοντα τῆς δημαρχίας ἐξ-

[GΠ (= PR) L] 1 παραλαβεῖν R[1] || 3 δισμυρίους, ους in ras., G || 6 ἔφηνεν: em. Anon. || 7 ἂν add. Rei. || 11 ὅλος G[1] | ἐλλειπὴς Π || 12 ὧν R[2]: ὢν GPR[1]L || 13 μαλακίαν Anon. || 15 προσάγεσθαι L[1] || 17 μετέστησαν ΠL || 19 καὶ om. L[1] || 20 πρόεστι L[1] περίεστι Paris. 1673 || 22 μηδὲ] μὴ L || 24 γὰρ om. L | ἄοπλος GL || 25 μή[1] om. L[1] || 29 τῷ] τὸ L[1]G[2]

ἔβαλε καὶ δευτέραν αὐτὸς αὑτῷ δημαρχίαν μετῄει·
c *Γαΐῳ δὲ τὸν Ἀντυλλίου φόνον οὐ δικαίως οὐδ' ἀληθῶς*
προσετρίβοντο· διεφθάρη γὰρ ἄκοντος αὐτοῦ καὶ ἀγανα-
2 *κτοῦντος. Κλεομένης δ', ἵνα τὰς σφαγὰς τῶν ἐφόρων* 530 Z¹
ἐάσωμεν, ἠλευθέρωσε μὲν ἅπαντας τοὺς οἰκέτας, ἐβασί- 5
λευσε δὲ τῷ μὲν ἔργῳ μόνος, τῷ δ' ὀνόματι δεύτερος,
Εὐκλείδαν τὸν ἀδελφὸν ἐκ μιᾶς οἰκίας αὑτῷ προσελόμενος,
Ἀρχίδαμον δ', ᾧ προσῆκον ἦν ἀπὸ τῆς ἑτέρας οἰκίας ὄντι
συμβασιλεύειν, ἔπεισε μὲν ἐκ Μεσσήνης κατελθεῖν,
ἀποθανόντος δὲ τὸν φόνον οὐκ ἐπεξελθών, ἐβεβαίωσε τὴν 10
3 *αἰτίαν καθ' αὑτοῦ τῆς ἀναιρέσεως. καίτοι Λυκοῦργος,*
ὃν προσεποιεῖτο μιμεῖσθαι, τὴν μὲν βασιλείαν ἑκὼν
d *ἀπέδωκε τῷ παιδὶ τοῦ ἀδελφοῦ Χαρίλλῳ, φοβούμενος δὲ*
μή, κἂν ἄλλως ἀποθάνῃ τὸ μειράκιον, αἰτία τις ἐπ' αὐτὸν
ἔλθῃ, πολὺν χρόνον ἔξω πλανηθεὶς οὐ πρότερον ἐπανῆλθεν, 15
4 *ἢ παῖδα τῷ Χαρίλλῳ γενέσθαι διάδοχον τῆς ἀρχῆς. ἀλλὰ*
Λυκούργῳ μὲν οὐδ' ἄλλος τις Ἑλλήνων παραβλητὸς
οὐδείς· ὅτι δὲ τοῖς Κλεομένους πολιτεύμασι καινοτομίαι
καὶ παρανομίαι μείζονες ἔνεισι, δεδήλωται.

5 *Καὶ μὴν οἵ γε τὸν τρόπον αὐτῶν ψέγοντες, τούτοις μὲν* 20
ἐξ ἀρχῆς τυραννικὸν καὶ πολεμοποιὸν αἰτιῶνται γενέσθαι,
τῇ δ' ἐκείνων φύσει φιλοτιμίας ἀμετρίαν, ἄλλο δ' οὐδέν,
e *οἱ φθονοῦντες ἐπικαλεῖν εἶχον, ἐκριπισθέντας δὲ τῷ πρὸς*
τοὺς ἐνισταμένους ἀγῶνι καὶ θυμῷ παρὰ τὴν αὐτῶν
φύσιν, ὥσπερ πνοαῖς ἐφεῖναι περὶ τὰ ἔσχατα τὴν πολιτείαν 25
6 *ὡμολόγουν. ἐπεὶ τῆς γε πρώτης ὑποθέσεως τί κάλλιον ἢ* 208 S
δικαιότερον ἦν, εἰ μὴ κατὰ βίαν καὶ δυναστείαν ἐπιχειρή-
σαντες ἐξῶσαι τὸν νόμον οἱ πλούσιοι περιέστησαν ἀμφοτέ-
ροις ἀγῶνας, τῷ μὲν φοβουμένῳ περὶ αὑτοῦ, τῷ δ' 531 Z¹

11 Plut. Lyc. 3 || **16** Plut. Lyc. 31

[G*Π* (= PR) L] **1** *αὑτῷ* Rei.: *τῷ γαΐῳ*, quod del. Dacier || **2** *ἀτυλλίου* L || **3** *γὰρ* om. L¹ || **4** *τὰς φυγὰς* L¹ || **5** *ἐβασίλευε* L || **7** *ἐκ μιᾶς*] *ἐξ ἰδίας* Naber *ἐκ τῆς ἰδίας* Zie. || **9** *βασιλεύειν* L¹ | *μεσήνης* GP || **14** *ἄλλος* L¹ || **20** *τοῦτον* Steph. || **23** *ἐκριπισθέν-τες* P || **24** *ἐνισταμένους, ισταμεν* in ras., G (m. 1 ut vid.) || **25** *περὶ*] *πρὸς* Anon. || **26—27** *ἢ τί δικαιότερον* P || **29** *περὶ* Sint.: *ὑπὲρ* | *ἑαυτοῦ* P

ἐκδικοῦντι τὸν ἀδελφόν, ἄνευ δίκης καὶ δόγματος οὐδ' ὑπ' ἄρχοντος ἀναιρεθέντα;

Συνορᾷς μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν εἰρημένων τὴν 7
διαφοράν· εἰ δὲ δεῖ καὶ καθ' ἕκαστον ἀποφήνασθαι,
5 *Τιβέριον μὲν ἀρετῇ πεπρωτευκέναι τίθημι πάντων,*
ἐλάχιστα δ' ἡμαρτηκέναι τὸ μειράκιον Ἆγιν, πράξει δὲ καὶ
τόλμῃ Γάιον οὐκ ὀλίγῳ Κλεομένους ὕστερον γεγονέναι.

[GΠ (= PR) L] 3 *καὶ* **non facile visu in R || 7 subscr.** *τιβέριος καὶ γάιος γράγχοι* **GL** *πλουτάρχου παραλλήλων τιβέριος καὶ γάιος γράγχοι* **Π**

ADDENDA

p. 1 Vitarum par ediderunt R. Flacelière — E. Chambry, Plutarque, Vies. T. XIII, Paris 1977. —

De vita Demetrii plutarchea conferas:

Demetrio. Introduzione, traduzione e note di O. Andrei; Antonio. ... di R. Scuderi, con contributi di B. Scardigli et M. Manfredini ..., Milano 1989. — J. W. Sweet, Sources of Plutarch's Demetrius, CW 44, 1951, 177—181. — G. Marasco, Introduzione alla biografia plutarchea di Demetrio, Sileno 7, 1981, 35—70. —

Inter commentationes ad vitas plutarcheas vel omnes vel plures pertinentes maioris momenti sunt:

B. Scardigli, Die Römerbiographien Plutarchs. Ein Forschungsbericht, München 1979. — C. B. R. Pelling, Plutarch's Method of Work in the Roman Lives, JHS 99, 1979, 74—96. — idem, Plutarch's Adaption of His Source Material, JHS 100, 1980, 127—139. — B. Scardigli, Scritti recenti sulle Vite di Plutarco, in: F. E. Brenk — I. Gallo (ed.), Miscellanea Plutarchea. Atti del I Conv. di studi su Plutarco, Ferrara 1986, 7—59. — N. M. Tsagas, Mise à jour bibliographique des « Vies parallèles » de Plutarque, Athen 1990. — A. J. Podlecki — S. Duane, A Survey of Work on Plutarch's Greek Lives, 1951—1988, ANRW II.33,6 (1992), 4053—4127. — F. B. Titchener, Critical Trends in Plutarch's Roman Lives, 1975—1990, ANRW II.33,6 (1992), 4128—4153.

ADDENDA

p. 1, 7 sqq. et app. sim.	Peripateticorum doctrinam redolent; cf. e. g. Arist. 244b11. 454a9 sq. 436a8 al.; Theophr. de igne 14
p. 2, 9 sq.	*κεχρ. αὐτοῖς ἐν ἐξ. καὶ πρ. μεγάλοις καὶ γεγονότων ἐπιφανῶν* trp. Campe
17	*Ἀντιγενίδας* (codd.) servat Flac.
app. sim. 25	adde: mor. 552bc
p. 3,15 mg. dext.	adde: a. 306
18	*μηδένα* Phot.
19	*τὼ γὰρ αὐτὼ* Phot. cod. $\mathrm{A}^{p.\ corr.}$
20	*ἔχει* Phot. cod. A *συγκέκρατο* Phot. cod. M
p. 4,22 mg. sin.	adde: a. 181
app. sim. 29	adde: [Lucian.] Macrob. 13 = Hieron. FGrH 154 F 7
p. 5, 6 et app. crit.	*ἐπανελθὼν* Flac., fort. recte
p. 6, 4 et app. crit.	*διὰ τὸ νεῖκος* secl. Campe
17 mg. sin.	adde: a. 312
22	*ἐπειπὼν* (Emp.) praetulerim
app. sim.	adde: 3 Vors. 31 B 17,19 sqq. B 30 sqq. Diels; cf. mor. 370de 952b 1026b
p. 7, 1 mg. dext.	adde: a. 312
p. 9, 7 sq.	*Δημητρίου τοῦ Φαληρέως*] (FGrH 228 T 4b = fr. 49 W.)
27 sqq.	*τὸν Φαληρέα*] (fr. 51 W.)
p. 10,16 et app. crit.	lege: *Παγαῖς* (Kaltwasser Zie. in vers. Germ.)
app. sim. 27	adde: Sen. epist. 9,18 Iambl. ap. Simplic. comm. in cat. p. 403,17 Kalbfl. Themist. de virt. p. 37 D.-N. gnomol. varia
p. 11, 5 et app. crit.	*π⟨άντ⟩ως* Campe
8	*ὁ Στίλπων*] (fr. 151 B Döring)
22 mg. dext.	adde: a. 322
20 sqq.	Demetr. fr. 26 W. — De honoribus divinis Demetrio patrique decretis cf. A. Mastrocinque, Demetrios Tragodoumenos, Athenaeum n. s. 57, 1979, 260—276. — F. Landucci Gattinoni, La divinizzazione di Demetrio e la coscienza ateniese, CISA 7, 1981, 115—123.
p. 12,10 mg. sin.	adde: a. 304
app. sim. 18	adde: cf. mor. 57f
app. crit.	adde: 19 *δημόσιον* Phot. cod. A^2

p. 13,18 mg. dext.	adde: a. 294
21 et app. crit.	⟨*Διονύσια καὶ*⟩ *Δημήτρια* coni. Habicht (Gottmenschentum u. griech. Städte 53 A. 45), sed obstare videtur Athen. 12,536 a
22 sq. et app. crit.	*ᾧπερ ... προσεννφῆναι* (P) Flac. Kassel (ad Philipp. fr. 25, PCG VII), recte, ut opinor
25 mg. dext.	adde: a. 302/1
app. sim. 2	lege: ... marm. Par. FGrH 239 B 9, adde: 24 sq.
app. crit. 1	post 'Herm. 35,671' adde: cf. Kassel, PCG l. c. in calce fr. 41
p. 14, 7 sqq.	*Φιλιππίδης*] (fr. 25,4—7 K.-A.)
11 et app. crit.	*τὰς τῶν θεῶν τιμὰς ποιοῦντ'* (Anon.) Flac. Kassel; cf. Pelling, CR 29, 1979, 309
13	*Φιλιππίδης*] (test. 2 K.-A.)
p. 16, 8 et app. crit.	*Λεωνίδῃ* cl. Diod. 20,19,4 Beloch Flac. (v. RE XII 2019); sed error Plutarchi subesse videtur
app. sim.	lege: ... marm. Par. FGrH 239 B 21 ... adde: 1 cf. Athen. 13,577 d
p. 19,25 sqq.	(FGrH 129 T 7 d)
26 et app. crit.	*Μήδειος* Wil. ad mor. 65 c; cf. IG IX 2,583 et Jacoby ad FGrH 129 T 1 Athen. 10,434 c = FGrH 127 F 1
p. 20 app. sim. 7	lege: ... [Lucian.] Macrob. ... adde: 28 mor. 133 a
p. 21,17	*δορύκνιον*] herba quaedam veneno periculosa (Plin. n. h. 21,179 Dioscur. 4,74), fortasse i. q. Datura stramonium; cf. J. M. Riddle, Dioscorides an Pharmacy and Medicine, Austin 1985, 108
p. 23 app. sim. 23	lege: mor. 183 ab ... Fronto ad M. Caes. 2,3,4 ...
app. crit. 16—17	*πολιορκ. αὐτοῖς* Phot. cod. A$^{a.corr.}$
p. 24, 2 et app. crit.	*προαστείων* (codd.) restituendum
10 et app. crit.	*δι' ἅς* ⟨*ἄν*⟩ cum Zie. praetulerim
p. 26,21 et app. crit.	*καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν μαίνεσθαι* cum edd. vett. scribendum esse videtur
app. sim.	adde: 24 mor. 851 e (cf. FGrH 75 T 1)
p. 28,16 sq.	*τὰ πρὸς Ἄγραν*] Dittenberger, Syll.[3] 384,9 cft. Kassel (PCG VII 347 ad Philippid.

	fr. 25); cf. IG II^2 847,22. Deubner, Att. Feste 70)
20 sqq.	*Φιλιππίδης*] (fr. 25,1–3 K.-A.)
app. sim. 6	adde: Philoch. FGrH 328 F 69.70
p. 29, 1 mg. dext.	adde: a. 302
12	*τῶν κωμικῶν τις*] (ad. fr. 303 K.)
13	*Δημοχάρης*] (FGrH 75 F 7)
app. sim. 8	adde: cf. PCG V 616 sq. K.-A.
app. sim.	adde: 15 sqq. C. Franco, RSI 101, 1989, 493 sq.; Prometheus 17, 1991, 127 sqq.
app. sim. 20	adde: cf. Paus. 1,9,5 Val. M. 9,3 ext. 1 Sen. de ira 3,17 Curt. 8,1,14 sqq.
p. 31, 1 mg. dext.	adde: a. 302/1
app. sim. 21	lege: mor. 182b (tamquam ad Philippum Demetrii fratrem dictum) 506cd (ut M. Crassi apophthegma), item Frontin. strat. 1,1,13 et Symm. or. 2,5
p. 33, 7 et app. crit.	*καὶ γὰρ ναῦς* (L) Flac., recte
p. 34, 1 mg. sin.	adde: a. 301
5 et app. crit.	*⟨μὲν⟩ μετρίως* tempt. Campe
app. sim.	lege: 9 Plut. Pyrrh. ...
	21 Memnon FGrH 434 (F 1) 4,9 ...
p. 35, 7 et app. crit.	*Ῥωσὸν* praefert Flac., fort. recte
20 sq. et app. crit.	verborum ordinem qualem codd. exhibent tuetur Flac.
p. 36, 6 et app. crit.	*Ἰψῷ* scribendum esse cens. Conomis cl. v. Pyrrh. 4,4; sed de nominis forma auctores dissentire manifestum est
p. 38,19	*τὸ Αἰσχύλειον*] (fr. 359 N.^{2} et R. = 699 M.)
20 et app. crit.	*μ' ἔφυσας* (KR^{1}L^1) praeferunt Mette Radt *καθαιρ⟨ήσ⟩ειν* Salmasius (et, dubitanter, Radt; de sescentis vv. dd. coniecturis adeas TrGF III 423)
27	*παρ' Ἀρχιλόχῳ*] (fr. 86 D. = 184 W.)
p. 39,10 et app. crit.	*ἅτερος ⟨Ἀλέξανδρος⟩* malit Kron.
p. 40,14 sq. et app. crit.	*δρᾶν μέλλων αὐτὸς τοῦ μὴ διαφυγεῖν ἐκεῖνον, ὃ ἐμ.* (Madvig) Flac.
15 et app. crit.	*ὅ⟨περ⟩* B. Weissenberger
p. 41,28	*Ἐρασίστρατον*] (fr. 25 Garofalo)
app. sim. 20	lege: ... Gal. de praecogn. 6,1. 6 (XIV 630 sq. K. = CMG V 8,1, p. 100 sq. Nutton) comm. in Hipp. progn. 1,4. 8

	(XVIII B 18. 40 K. = CMG V 9,2, p. 206. 218 Heeg) comm. II in Hipp. Epid. II (CMG V 10,1, p. 209 Pfaff) ... Ruf. Eph. (?) p. 608 D.-R. —
	adde: Iulian. Misop. 17,374a sqq. Syncell. 520 Cedren. 292. — Ad rem cf. e.g. A. Mehl, Seleukos Nikator und sein Reich 1. Teil: Seleukos' Leben und d. Entw. seiner Machtposition, Louvain 1986, 230 sqq. K. Brodersen, Athenaeum n. s. 63, 1985, 459 sqq. et ad App. Syr. 309 sqq.
p. 42, 8	*Σαπφοῦς*] (fr. 2,6 sqq. D. = 31,6 sqq. L.-P. = Voigt)
app. sim.	adde: 8 mor. 81d 763a; cf. J. F. Martos Montiel — F. Vega Rodríguez, Estudios sobre Plutarco: obra y tradición, Málaga 1990, 39 sqq.
p. 45 app. sim. 27	adde: M. Th. Picard-Schmitter, RA 46, 1955, 17 sqq.
p. 46 app. sim. 18	adde: mor. 511a; cf. 216b
p. 47, 5 et app. crit.	*πρὸς αὑτῷ* dubitanter Campe
10	*Τιμόθεος*] (fr. 6c D. = Pers. fr. 15 Wil. = 12 nr. 790 Page)
11	*Πίνδαρον*] (fr. 169a,1)
14	lege: (Il. 1,238 sq.)
app. sim. 9	adde: Zenob. Ath. 2,47 (Miller, Mél. 363); sine auctoris nomine Macar. 2,39 Hesych. Suda
app. sim.	adde: 11 mor. 760c; cf. Maehler ad Pind. fr. 169a
app. crit. 9	adde: *γὰρ* om. Phot.
p. 48, 1 mg. sin.	adde: a. 289
28 et app. crit.	*⟨ἔν⟩εργον* maluit Campe
app. sim. 14	adde: Athen. 203e—204d = Callixinus FGrH 627 F 1
app. crit. 15	adde: *πεντ. – ἑκκ.* om. Phot. cod. A
app. crit.	lege: ‖ 17. 18 *διακοσίων* ...
app. crit. 23	adde: *διαφέρουσαν* Phot. cod. A$^{a.corr}$ | *τῷ* Phot. cod. A$^{p.corr.}$
24	adde: *νομίμων* Phot. cod. M
p. 50,16 mg. sin.	adde: a. 287
27 et sqq.	*Σοφοκλέους*] (fr. 787 N.^{2} = 871 R.)

p. 51, 1 et app. crit.	*θεῶν* Campe, sed *θεοῦ* = *Τύχης* intelligendum esse iure monet Radt
3 et app. crit.	*δ'* om. Grotius, secl. Campe (Progr. Greiffenberg i. P. 1870, 6) Gomperz
11 mg. dext.	adde: a. 287
app. sim.	adde: 5—8 mor. 282b 517d
app. crit. 3	*εὔφρονας* iam Grotius, prob. Radt (*εὔφρονα* Dind.)
p. 52 app. sim.	adde: 1 cf. D. L. 4,23, qui laudat Cratetis philosophi Academici *λόγους πρεσβευτικούς*; v. Arnim, RE XI 1632; Kraemer ap. Ueberweg, Philos. d. Ant. 3,153 sq.
p. 53,15	*Πατροκλῆς*] (FGrH 712 T 2)
p. 55 app. crit. 11	lege: ... L^1 ‖ 12 *οὐ*]
p. 58,14 et app. crit.	*τὸ πλεῖστον* tuetur Conomis (ad v. Timol. 36,7), fort. recte
p. 59 app. sim.	adde: 17 cf. Sen. de ira 2,2,6
p. 60, 8	Ad vitam Antonii cf. R. Scuderi, Commento a Plutarco, Vita di Antonio, Firenze 1984. — C. B. R. Pelling, Plutarch. Life of Antony, Cambridge 1988; de quo v. D. Sansone, CPh 85, 1990, 329 sqq. — F. E. Brenk S. J., Plutarch's Life 'Markos Antonios': A Literary and Cultural Study, ANRW II. 33,6 (1992), 4347—4469 + 4895—4915 (Index). — B. X. de Wet, Contemporary Sources in Plutarch's Life of Antony, H 118, 1990, 80—90. — S. Swain, Novel and pantomime in Plutarch's Antony, H 120, 1992, 76—82. — H. Bengtson, Marcus Antonius. Triumvir und Herrscher des Orients, München 1977.
p. 60,10 mg. sin.	adde: a. 87
p. 61, 7	legas: (fr. 16 ORF 473 Malcov.[3])
app. sim. 7	adde: De Antonio oratore et scriptore adeas quae E. Huzar (The Literary Efforts of Mark Antony, ANRW II. 30,1, 1982, 639—657) nuper luculente disseruit
p. 63,30	*ἔξωστο,* itpxt. Pelling, recte

p. 64, 6 et app. crit.	*ἀναφρόδιτος* Sansone, bene
p. 68,11 et app. crit.	*πολεμικωτάτῳ*] *ἡγεμονικωτάτῳ?* Campe, vix recte
23 et app. crit.	*πολιτεύματος, Ἀσιν.* [*δὲ*] *καὶ Τρ. τ. παρακαλούντων. ὑπόνοια* ⟨*δὲ*⟩ *δεινὴ* ... Campe, sed parum arridet
p. 69 app. sim. 8	'Cic. Phil. 2,61 sq.' potius inseras textui, l. 10. — adde: cf. mor. 56e
app. crit. 18	*προσχόντος* iam Campe (1863)
p. 70 et app. crit.	*γυναικοκρατίας* (Dind. Sint. Wuhrmann in vers. Germ.) iure commendant Conomis Flac. Pelling
p. 71,12. 13 et app. crit.	*τὸν τῆς ἀδελφῆς υἱὸν*] de emendandi rationibus seu de errore Plutarchi cf. Pelling ad l.
21 et app. crit.	*ἀνηγόρευσε* (Sol.) prob. Pelling
p. 72,4 sq.	*ἡ τῶν Λυκαίων ... καλοῦσι*] cf. A. V. Muñoz, El método de Plutarco en el estudio de la fiesta Lupercalia: Aet. Rom. 68, Rom. 21,3, Caes. 61 y Ant. 12, in: Estudios sobre Plutarco: obra y tradición. Actas del I Symposion Español sobre Plutarco, Fuengirola 1988, ed. por A. Pérez Jiménez y G. del Cerro Calderón, Málaga 1990, 179—186
p. 74, 9	(fr. 11 ORF 471 Malcov.[3])
p. 78,12 et app. crit.	*δὲ* ⟨*καὶ Λέπιδον*⟩ (Stegmann) Flac., sed iure obloquitur Pelling
17 et app. crit.	[*ἐν*], cum cod. Paris. 1672 et Sint., Flac.
p. 80,28	(fr. 10 HRR II 58 = Fr. XII Malcov.)
p. 81,11 et app. crit.	*τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς* deleverit Campe
p. 82, 5 et app. crit.	*πρὸς δὲ* (= 'praeterea') iure tuetur Pelling
app. sim.	insere: 21 mor. 95c 169d 445d 623c 27 *Χαριδότην καὶ Μειλ.*] cf. mor. 158e 613d
p. 83,14 et app. crit.	*τούτῳ* (codd.) tuetur Pelling
app. sim. 26	adde: mor. 51c
app. crit.	adde: 17 *μὲν* Phot. cod. A: *δὲ* cod. M. 23 *ἑαυτῇ* Phot. cod. M 24 *ἐξῆν* Phot. cod. A: *ἐχρῆν* cod. M
p. 84, 4 et app. crit. (item p. 85,2)	*τῷ φρονεῖν* (Π Phot.) praefert Pelling, fort. recte
12 et app. crit.	*πρὸς αὐτὴν ἔπεμψε* trp. Sansone cl. e. g.

	v. Arist. 10,2. 17,4. Fab. M. 26,3 al., bene
app. crit. 3	adde: *ἔφεσιν* Phot. cod. M
p. 86,12 et app. crit.	*ἐμμέλειαν* (Rei.) praefert Flac.
15.16 et app. crit.	*πολὺν ... τὸν στρατιώτην* (codd.) tuetur Flac., sed cf. Pelling ad l.
p. 87, 1 et app. crit.	*Τρωγοδύταις* Pelling, nostrum fortasse corrigens
p. 88,18	post *τὴν* per errorem excidit *μὲν*
app. crit. 25	adde: *πιθόμενος* J. M. Edmonds (CQ 51, 1957, 64), sed a Plutarchi consuetudine alienum
p. 91,11–13	de hoc loco, qui non congruit cum fragmento epistulae a Suetonio (Aug. 69,2) servato, cf. K. Kraft, H 95, 1967, 496–499 et J. Moles, H 120, 1992, 245–247
p. 93 app. crit. 16	*ὁ* cum RKL om. Pelling
p. 94 app. crit. 7	*τὸν βασιλέως* (App. ΠL) praefert Pelling
25	*τραπομένων* codd. lectionem secutus Pelling
p. 95, 6 et app. crit.	*τῷ* cum LP^2 scribendum esse censet Sansone, cl. mor. 855b v. Sull. 10,6 Thes. 6,4
p. 96 app. sim.	adde: 24 cf. mor. 125b 445c
p. 97, 1 mg. dext.	adde: a. 37
6 et app. crit.	*αἰσχρὸν*] *ἄμετρον?* Campe, sed nil mutandum
app. sim. 4	lege: ... Ios. ant. ... 15,8 sq. = Strab. FGrH 91 F 18 ...
p. 98,23 et app. crit.	*γινόμενον* (codd.) revocat Pelling
p. 100, 7 et app. crit.	*οἰόμενος* (codd.) restituunt Flac. Pelling, recte
24. 25 et app. crit.	*ταρβοῦντες* post *αὐτοὶ* trp. Campe, sed ordo verborum traditus servandus est
p. 101, 7 et app. crit.	*κτείνουσιν* (codd.) revocant Flac. Pelling, iure
22 et app. crit.	*τραυματ⟨ι⟩ῶν* Campe, haud male (cf. v. Pyrrh. 21,7)
p. 103, 9 et app. crit.	*ὑποβαλεῖν* (ΠKL^2) tuetur Pelling
p. 104, 7.8 et app. crit.	*διδόντες, λαμβάνοντες* (codd.) revocat Pelling
11 et app. crit.	*ὑπὸ δεῖμα* Conomis, frustra; *ὑπὸ δέους μαχησομένους* Pelling, sed praecellit

	ἐμπόδισμα (Rei. sec. Flac.)
18 et app. crit.	*γεγονέναι* (codd.) tuentur Flac. Pelling
p. 106, 3 et app. crit.	*τιμήν τε καὶ* (codd.) servare malint Flac. Pelling
7 et app. crit.	*ἢ περὶ* (codd.) tuetur Pelling
p. 107, 2 et app. crit.	*διδόναι* (codd.) praefert Pelling
10 et app. crit.	*θυρεαφόροι* (ΠΚ App.) Pelling, fort. recte; sed de orthographia in hac voce codd. saepius non consentiunt: cf. v. Aem. 19,2. Crass. 25,2. 29,6
24 et app. crit.	*βραχὺν καὶ* (codd.) tuetur Pelling, recte
p. 110 app. crit. 1	*δ'* cum codd. Plut. om. Pelling
p. 111 app. crit. 4	*ἕνα καλέσας* cum codd. Plut. Flac. Pelling
p. 112 app. crit. 26. 27	insere: *μαχομένους ... φεύγοντας* App. Zie.: *τοὺς μ. ... τοὺς φ.* codd. Pelling
p. 113,10 et app. crit.	*ὃ μάλιστα* Sansone, iure
app. crit. 12	*χαριζομένου* L praefert Sansone
p. 114,19 et app. crit.	*ποῖ* (Rei.) praefert Flac., fort. recte
p. 115, 8 et app. crit.	*τὸ δάκρυον* Flac. Pelling, bene
23 mg. dext.	adde: a. 34?
24—26	[*λαβὼν*] ... *ἐγγυήσας* Flac., sed cf. Pelling ad l.
p. 118, 6 et app. crit.	*αὐτοῦ* secl. Pelling, sed iure obloquitur Sansone
p. 119,11 et app. crit.	*Ἀθηναίων* (codd.) cl. v. Cor. 31,7 tuentur Pelling Sansone, recte
p. 121,26	*Δέλλιος*] (FGrH 197 F 2)
27	(fr. 2 HRR II 53 sq.)
p. 122,11 et app. crit.	*κληρουχία, πόλις* Emp. secutus trp. Pelling, cui adsentiendum est
21	*Εὐμενοῦς* sicut in vita Eumenis revocetur, in app. crit. verba 'edebant — codd.' deleantur moneo
p. 123, 5 et app. crit.	*Βόγος* (= Bogud, qui una cum Boccho regnavit, v. Cass. D. 41,42,7) coni. Pelling, cl. App. b. c. 5,26,103; sed fortasse error Plutarchi subest
app. sim.	adde: 26.27 mor. 72c
p. 127 app. sim. 7	lege: ... Patr. Gr. 158,388 = p. 380 Bekker ... Migne 139,1049 = p. 650, 10 sqq. van Dieten
p. 128, 9 et app. crit.	⟨*καὶ*⟩ *πρὸς ἄλληλα δεδεμένων* Pelling, partim Cor. partim Ri. praeeuntibus, bene

app. sim. 27	adde: mor. 759c
p. 129, 5 et app. crit.	*μετεμβάς* (Π) iure praefert Pelling
7 et app. crit.	*τὴν ἀπολωλεκυῖαν* (codd.) restituunt Flac. Pelling, sed praetulerim ⟨*ἑαυτὴν*⟩ (Zie.)
app. crit.	lege: 10. 11 *οὔτε* ...
p. 130 app. crit. 6	*ἔπεισαν* (codd.) praefert Pelling
p. 131, 2	(fr. 15 HRR II 56 = fr. XVII Malcov.)
p. 132 app. crit. 9	*κομισθεὶς* (codd.) tuetur Pelling
p. 133, 3	(fr. 218 K. = 237 K.-A.)
p. 135,14	*Τιμαγένους*] (FGrH 88 T 5)
29 et app. crit.	*ἀφ'*] *ὑπὲρ* Pelling, sed codicum lectionem iure tuetur J.-L. Fournet, Latomus 49, 1990, 706 sq.
p. 136,19 et app. crit.	*αὖθις*] *αὐτὸς* Campe ⟨*αὐτὸς μὲν*⟩ *αὖθις?* Sansone, haud male
p. 137,28 et app. crit.	*πύλην τὴν ἔξω τετραμμένην* (vel *π. τὴν τετρ. ἔξω*) trp. Sansone, recte ut videtur
p. 138,28 et app. crit.	lectioni *ἀποστρέψας* (ΠL) favet Pelling, sed dubitare possis an recte necne
p. 141, 6 et app. crit.	*αὐτὰς* (Rei.) tuentur Flac. Pelling (sed fecerim cum Sint. et Zie., qui *αὐτοῦ* secluserunt)
12 et app. crit.	*ξιφίδιον* cl. v. Cat. min. 70,8 Sansone, fort. recte
app. sim.	lege: ... Themist. or. 5,63d 8,108b 11,145b 13,173bc 34, cap. 8 Iulian. ...
p. 142 app. sim.	adde: 14 cf. Philod. de dicendi lib. col. VIII[a] 48 Ol.
p. 144, 3 et app. crit.	*αὐτοῦ* (codd.) servat Pelling
29 et app. crit.	*εἰς τρίτην ἡμέραν* (codd.) revocat Pelling, sed nomen Urbis desideratur, ut opinor
p. 147,26	*Ἰόβᾳ*] (FGrH 275 T 3b)
app. crit. 20	*χίλια* (Π K L) etiam Pelling
p. 148,19 et app. crit.	*ἐπιμανῶς* (Sol.) revocaverunt E. Harrison (PCPS 136/38, 1927, 32), C. P. Jones, (Plut. and Rome, Oxf. 1971, 80 n. 50), Pelling, optimo iure
p. 151 app. sim. 16	adde: Dion. Hal. de Din. 3 = Philoch. FGrH 323 F 67
p. 153	Vitarum par edd. R. Flacelière — E. Chambry, Plutarque, Vies. T. VI, Paris 1971; de hac editione cf. inprimis H.-G. Ingenkamp, Gn. 48, 1976, 239—244, et A. Colonna, RFIC 100, 1972, 207—209

p. 155,23 et app. crit.	*ἦν ἐπὶ γνώμης* (codd.) sana esse contendunt Flac. Ingenkamp, iure
29 et app. crit.	*ἐχόμενος* ($\mathrm{KL}^{\mathrm{sscr.}}$) commendant Flac. Ingenkamp, fort. recte
p. 156 app. crit.	adde: 8. 9 *φοβερώτερον ἦν ἔχων ἢ σ. καὶ βασιλικώτερον* Phot. cod. M: *φ.-ος ἦν ἔχων ἦθος σ. καὶ βασιλικὸν* cod. A 11 lege: ... et Phot. A^2M 14 lege: ...: *οὔτε* etiam Phot. 18 adde: *δύναμιν ἔχειν* Phot. cod. M
p. 157,25 et app. crit.	*ἄκουσι πολλοῖς* revocant Flac. Ingenkamp, fort. recte
p. 159,25 et app. crit.	*Τυμφαίαν* (Palmerius) Zie. in vers. Germ. Flac., fort. recte
p. 162, 2 et app. crit.	*ἐκείνης* (codd.) tuentur Flac. Ingenkamp
15	*περὶ Σκιπίωνος*] (fr. VII Zie. = 2 Sandbach)
18 et app. crit.	*ἄλλας γλαφυρίας* (codd.) praeferunt Flac. Ingenkamp; tamen Zie. elegantius locum sanavisse mihi persuasum habeo
app. sim. 18	adde: Theon. progymn. 5 Stob. 4,13,57
p. 163 app. sim. 5	adde: Val. M. 5,1 ext. 3 Quintil. 6,3,10; cf. narratiunculam similem de Dionysio Syracusano mor. 176a
20	adde: gnom. Vat. 466 Sternb.
	adde: 23 sq. mor. 483e
app. crit. 11	*Αὐδωλέοντος* Flac.
20	*ὡς* tuentur Flac. Ingenkamp, sed timeo ne contra consuetudinem nostri fiat
p. 165, 1 et app. crit.	*πράττοντα* (codd.) Zie. in vers. Germ. Flac. Ingenkamp, recte (*ταπεινὰ πράττοντα* tempt. Cast., RIL 84, 1951, 36 sq., haud feliciter)
25 et app. crit.	*Νησαῖον* ($\mathrm{GR}^1\mathrm{K}$) Flac. (sed 'niséen' in vers. Francogall.)
p. 167,19 et app. crit.	*κωλύων* (codd.) servat Flac. consent. Ingenkamp
p. 168,23	*ἄλυν ... ναυτιώδη*] de nausiae/taedii/fastidii notionibus (fort. a Seneca, ep. 24,26, oriundis) cf. P. Toohey, Glotta 65, 1987, 199—202
app. sim.	adde: 23 sqq. v. Cleom. 34,3
p. 171, 2 et app. crit.	*νῦν ἐκεῖνα* (codd.) tuentur Flac. Ingen-

	kamp; sed praestare mihi quidem viditur *νῦν ἐκεῖ* (Zie., acclamante Cast., RIL 84, 1951, 37)
5 et app. crit.	*ἔφη ὁ Πύρρος*] verborum ordinem qualem exhibent codices servat Flac., hic et alicubi hiatuum incuriosus
8 mg. dext.	adde: a. 311
p. 174,25. 26 et app. crit.	*τῆς δόξης ... τὴν ἀρετὴν* (Madvig) Zie. in vers. Germ. Flac. Ingenkamp, iure
p. 177,21 et app. crit.	*συγκατεργάσασθαι* (codd.) tuentur Flac. Ingenkamp, recte, ut videtur
app. sim. 5	adde: Cic. de sen. 16
p. 178 app. sim.	lege: 11 fr. 10 ORF 3 Malcovat.[3]
p. 180,13	*Ἐπικούρου*] (fr. 552 Us.)
15 sqq.	(Epicur. fr. 363 Us.)
app. sim.	adde: 13 mor. 1087 b
p. 182,14 et app. crit.	*ὑλώδη* restituit Flac., recte, ut videtur (cf. v. Brut. 51,1)
app. crit. 9	*πρὶν ἀράμενος* (codd.) Flac.
27	⟨*πρὸς*⟩ aspernatur Flac.
16 et app. crit.	de *τραυματ⟨ι⟩ῶν* (Jacoby) cf. ad p. 101,22
p. 184,15 et app. crit.	*ὑπαρχουσῶν* (L[1]) ... *θατέραν* (codd.) ut lectionem difficiliorem praeferunt Flac. Ingenkamp
p. 185 app. crit. 6	⟨*τοὺς*⟩ (Mittelhaus) fastidit Flac.
p. 186, 8 et app. crit.	*ῥώμη* (codd., Zie. in vers. Germ.) revocat Flac., prob. Ingenkamp
27 et app. crit.	⟨*τὰ*⟩ (Anon. Mu.) *τῶν πρ.* Flac., recte
p. 188,16 et app. crit.	⟨*ἀπό*⟩*πλουν* coni. Cast. (RIL 84, 1951, 38 sq.)
p. 189,27 et app. crit.	⟨*καὶ*⟩ (Anon. Mu. Flac.) arridet
p. 190 app. sim. 22	lege: ... Anth. Pal. 6,130 (Leonidae Tarentino attr. Plan.; inter eiusdem 'Incerta' sub. nr. 95 recepit Page, Epigr. Gr. p. 169 (2536 sqq.), item Gow-Page, Hellenistic Epigr. Leonidas nr. 95, sed de auctore dubitantes: cf. ibid. II 392)
app. crit. 18	*τὴν δὲ δεξιὰν* (codd.) tuetur Flac., sed Ziegleri emendationi adstipulari malim
p. 191 app. crit.	adde: 2 *αἰχματαὶ* Diod.
23	adde: *ἓν* servat Flac., obloqu. Ingenkamp
p. 192,19	*Μανδρικλείδας*] v. ad p. 358,9
app. sim. 19	adde: Stob. 3,7,61
app. crit. 19	adde: *Μανδροκλείδας/-ης* v. Ag. 6,3

p. 193,11	*Ἀρχιδαμία*] fort. eadem atque avia Agidis, ditissima femina, ab Amphare interfecta (v. Ag. 4,1. 20,3)
p. 195, 5 et app. crit.	*ὑπ' αὐτοῦ* (codd.) ..., *αὐτὸν* (P) Zie. in vers. Germ. Flac., prob. Ingenkamp; placet
app. sim.	adde: 17 mor. 333c
p. 196,12 et app. crit.	*βοηθήσοντα* (codd.) amplectitur Flac., prob. Ingenkamp
p. 199,20	*ἐν τοῖς ὀχετοῖς*] cf. G. Daux, Sur un passage de la Vie de Pyrrhus de Plutarque, REG 83, 1970, XXI–XXIV
p. 200,25 et app. crit.	*καὶ μαχομένῳ ἐκ μεταβολῆς, ...* (codd.) Zie. in vers. Germ. Flac., prob. Ingenkamp
p. 201 app. crit. 10	⟨*τὸν*⟩ *νεκρὸν* cum Sauppio Flac., iniuria
p. 203, 7	Ad vitam Marii interpretandam contulerunt: T. F. Carney, Plutarch's Style in the Marius, JHS 80, 1960, 24–31. – B. Scardigli, Echi di attegiamenti pro e contro Mario in Plutarco, Crit. Stor. 14, 1977, 185–253. –
p. 203,13	*Ποσειδώνιος*] (FGrH 87 F 60 = fr. 264 E.-K. = 184 Th.)
app. crit. 24	*τοῦτο* tuetur Flac., vix recte
p. 204 app. sim. 26	insere: Val. M. 6,9,14
p. 205 app. crit. 2	*κιρραιάτωνι*] hanc nominis formam fortasse Plutarchum, Latini sermonis parum gnarum, audivisse sibi visum esse contendit Colonna
p. 212,12	*Ῥουτίλιος*] cf. FGrH 815 T 2
p. 213 app. sim. Cap. 11	lege: Strab. 7, 293 (= Posidon. FGrH 87 F 31 = fr. 272 E.-K.); inde ab l. 29 usque ad p. 215,26 = fr. 191 Th.
p. 217 app. crit. 5	*ψυχῆι* (P) commendat Ingenkamp, sed mihi non persuadet; idem scribarum error saepius occurrit
14	*πολεμίων κρατήσειν* tueri conatur Flac.
21	*πραότητι* (codd. et Phot.) tuetur Flac., sed arridet Naberi emendatio
p. 218 app. sim. 13	adde: Ps.-Quintil. decl. mai. 3
p. 219,24–p. 220,15	Posidon. fr. 195 Th.
p. 220,5 et app. crit.	*βραδυπόρον* scribendum esse iure monet

	Conomis, cl. mor. 626a 941b
14 et app. crit.	*ἐκείνῃ* Wuhrmann in vers. Germ. Cast. (RIL 84, 1951, 37), haud male
20 et app. crit.	*μέγα* ⟨*μέρος*⟩ (Rei.) commendat Ingenkamp, iure
p. 222, 5–22	Posidon. fr. 199 Th.
p. 223, 1 et app. crit.	*τοὺς στρατιώτας* om. Wuhrmann in vers. Germ., secl. Haitinger Valgiglio Flac. Colonna; ⟨*αὐ*⟩*τοὺς* ⟨*οἱ*⟩ *στρατιῶται* tempt. Rei. *τοὺς ὄρνιθας* Erbse
p. 224,26–p. 227,10	Posidon. fr. 201 Th.
p. 228,25	*Ἀρχιλόχῳ*] (fr. 148 B.[4] = 292 W. = 301 Lass.)
app. sim. 19	Posidon. ... = fr. 203 Th.
app. crit. 20	*περιτροχῶσαι* Phot. cod. M
23	.... *ἀνάπλεω* Phot. cod. A^1M -*ων* A^2
25–26	*τοῦ τοιούτου* G et Phot. cod. A^2: *τὸ τοιοῦτο* RLP^2 et Phot. A^1M
p. 230 appr. crit. 8	*ἀτισῶνα* (codd.) tuetur Flac. (item p. 231,7)
p. 233, 5 et app. crit.	*κατ*⟨*α*⟩*χαριεῖσθαι* (Sch.) valde placet
14	(fr. 5 HRR I^2 196)
20	(fr. 1 HRR I^2 191)
p. 234, 5. 6 et app. crit.	*αὐτοὺς* (codd.) ... *ἐμβάλλοντας* M. Weißenberger (Lexis 12, 1994, 157–160), optimo iure
27	(fr. 6 HRR I^2 197)
p. 235,17	(fr. 2 HRR I^2 191)
p. 236,11	(fr. 3 HRR I^2 191)
p. 237,16 sqq.	cf. R. Evans, Metellus Numidicus und the elections for 100 B.C., AClass 30, 1987, 65–68
p. 238, 1	(fr. 4 HRR I^2 188 = FGrH 815 F 4)
3 et app. crit.	*φησὶν ὡς* secl. Peter Jacoby Flac., opinor recte
p. 240,17	(VII 148 Bernardakis = fr. IX Zie.)
cap. 30 sqq.	cf. M. Sordi, L'ultimo Mario e la sua immagine: l'immagine dell'uomo politico, in: M. Sordi (ed.), Vita pubblica e morale nell'antichità, Milano 1991, 151–158
p. 242, 9 et app. crit.	*μὴ βουλόμενος ἐνοχλεῖσθαι* trp. Conomis (Dodone 1, 1972, 300)
p. 243,12 et app. crit.	*καλούμενος* tuetur Flac.; *κα*⟨*ταλα*⟩*λούμενος* tempt. Cast. (RIL 84, 1951, 37),

sed vox, qua e. g. Polybius saepius utitur, a Plutarchi consuetudine aliena esse videtur

app. crit. 13	*Πομπαιδίον* praeferunt Valgiglio Flac.
p. 245,22	(fr. 11 HRR I^2 199)
p. 246 app. crit. 23	*ἀπαχθῆναι* (GRKL) Wuhrmann in vers. Germ. Flac.
p. 248, 9	*Μουσαῖον*] (Vors. 2 B 3 D.-K.)
app. crit. 22	adde: *Αἰναρία* Anon.: ...
p. 252 app. crit. 3	*ἡμεῖς* (codd.) Flac.; sed elegantius Zie. loco auxilium tulit
p. 254,15 et app. crit.	⟨*τὸν*⟩ (Rei.) aspernatur Flac., fort. recte
p. 256,22 et app. crit.	[*δὲ*] (Rei.) Flac., recte, ut videtur
28 et app. crit.	*ὀρθῶσαι* (G^1Π) praefert Flac., sed usui nostri non convenit
p. 257,19 (et p. 259,28)	*Βαρδυαίους*] cf. C. Corbellini, La presunta guerra tra Mario e Cinna e l'episodio dei Bardiei, Aevum 50, 1976, 154—156. — L. A. García Moreno, Primitivas instituciones de los Germanos en Plutarco, in: Estudios sobre Plutarco (v. ad p. 72) 95—103
app. crit. 15	*ἐκάλει* tuentur Flac. Colonna, fort. recte
p. 258 app. crit. 11	*τοῦ* om. Phot.
26	*πολυετοῦς* (Rei.) arridet
p. 261,12	*Ποσειδώνιος*] (FGrH 87 T 7 = T 28 E.-K. = T 6 Th.; F 37 Jac. = fr. 255 E.-K. = fr. 249 Th.)
14	*Πίσων*] *Ὄππιος* legendum, verba *ἀνὴρ ἱστορικὸς* secludenda esse argute contendit G. Delvaux, C. Pison, alias C. Oppius, source de Plutarque, Latomus 50, 1991, 88—91
p. 262,12	(fr. 15 SVF III 246)
app. sim.	adde: 17 cf. mor. 473bc (606d) Epicur. fr. 204 Us. Sen. de brev. vit. 9,1
p. 263 app. sim.	adde: 9 v. Sull. 29 sqq.
app. crit. 1—2	*μέγα* ⟨*τὴν Ῥώμην*⟩ *ἔσχε κτλ.* (Zie.) valde placet
p. 264	Post editionem Zieglerianam publici iuris factae sunt:

Plutarque, Vies. T. XV. Artaxerxès — Aratos. Galba — Othon edd. R. Flacelière —

	E. Chambry, Paris 1976. — Plutarco. Le vite di Arato e di Artaserse a cura di M. Manfredini — D. P. Orsi — V. Antelami, Milano 1987.
	Adeas praeterea:
	D. P. Orsi, Il tema antitirannico nella Vita di Arato plutarchea, GB 17, 1990, 147—162
p. 264 app. sim. 6 et 10	adde: Diogen. 8,46
app. crit. 14	adde: *φυᾷ* Pind.
p. 265 app. crit. 4	*μεμελετηκὼς* ante ras. G (sec. Manfredini)
9	*πάντων* (Paris. 1673 = C) praefert Flac. ... | *αὐτὸν* add. Anon.
21	*αὐτοῦ* tuetur Flac., ut saepius hiatum non curans
p. 266, 3	cf. D. P. Orsi (v. ad p. 264)
15	de Arati commentariis cf. D. P. Orsi, Citazioni dalle Memorie di Arato in Plutarco, Gerión 5, 1987, 57—68
18	*Δεινίαν*] (FGrH 306 T 1)
app. crit. 14	*γεγονέναι κομψότερο⟨ν εἰκὸ⟩ς* (Henry) probant Flac. Manfredini (*γεγόνοι γ' ἂν κ.-ος* Kron.)
p. 267,23	*Ἀρκεσιλάου*] (T 1 f[3] Mette)
p. 268 app. crit. 10	*δυσέφικτον* Sint. Porter
27	*ἒξ ὄντων* Erbse *ἕξ, ὀλίγοι* Sint. Madvig (qui inseruit *δὲ* ante *δέκα*) *ἐκ ⟨τῶν⟩ οἰκείων* vel *ἐξ οἰκείων* dubitanter Manfredini
p. 271, 5 et app. crit.	*τοῦ κώδωνος* praeferunt Flac. Manfredini, recte
p. 272 app. crit. 10	*ἐπὶ Νικοκλέους* Anon. (sec. Flac. et Manfredini)
11	*ὑπὸ τῶν* Am. Cor. (sec. Manfredini)
p. 273, 16 et app. crit.	*πόλεις ἐπὶ τυράννους* Wachendorf (Observ. crit. in nonnullos locos Plutarchi, Progr. Düsseldorf 1890, 2 sq.), haud male (cf. Demosth. or. 8,5 sq.)
p. 274, 22 et app. crit.	† *ἀδρίας* (codd.) praeter *Ὑδρίας*, potius *Ὑδρέας* (Bergk), sescenta alia temptaverunt viri docti, e. g. *Ἀνδρίας* (cod. Laur. 69,1 Palmerius, plaudentibus Niese Walbank Porter Koster Manfredini),

	Ἄνδρου (De Sanctis, Klio 9,1909, 9 adn. 2)
p. 275,27	(fr. 17 FHG III 120)
p. 276, 8 et app. crit.	*διήλειψεν* (Anon.) praeferunt Flac. Manfredini, recte
app. crit. 16	⟨*δ'*⟩ *δόσεις* Mahaffy ap. Porter, audacter
p. 277, 3	(150 Preger = anon. nr. 145 Page, Further Greek Epigr.)
5 et app. crit.	*σταλαῖς* (Anon.) Zie. in vers. Germ. Flac. Manfredini *Ἡρακλέος* Wil. (Lesefr. 240, H 63, 1928, 379 = Kl. Schr. IV 464 sq.)
6 et app. crit.	*ἀμὲς* Wil. l. c.
9 et app. crit.	*δασμὸν ἴσον* D. P. Orsi (Plutarco, Vita di Arato, 14,4, Quad. di St. 8 (nr. 16), 1982, 283—286) cl. Theogn. 678, bene; recepit Manfredini
p. 278,10 et app. crit.	*Ἀβαιοκρίτου* (Wil.) cl. Sylloge^3 238. 446 Flac.
app. crit. 24	*τῷ τόπῳ* tempt. Capps
p. 280,15 sqq.	SVF I fr. 443
22 et app. crit.	*Σύροι*] *Μυσοὶ* G. T. Griffith (The Mercenaries of the Hellenistic World, Cambr. 1935, 68 n. 3); sed res incertissima est; cf. p. 286,27. 296,26
p. 281, 4 et app. crit.	*ἄγουσαν* (codd.) tuentur Flac. Manfredini, verisimiliter
7 et app. crit.	⟨*εἰσ*⟩*πράξεις* Henry ap. Porter
14 et app. crit.	*ἣν* iure servant Flac. Manfredini
p. 283,22 et app. crit.	⟨*οἱ*⟩ (Sch.) respuunt Flac. Manfredini, fort. recte
p. 284 app. crit. 17	*τῶν* om. cod. Par. 1679 (= I)
p. 286, 5 et app. crit.	*κατακρατεῖσθαι* (codd.) revocant Flac. Manfredini
17	*Περσαῖος*] (FGrH 584 T 5 b)
23	(SVF I fr. 443)
27	*Σύρους*] *Μυσοὺς* Griffith (v. ad p. 280,22)
app. crit. 5	*προελθεῖν* iam Cor. (sec. Manfredini)
17	*διαλλάττεσθαι* Ha.
p. 287 app. sim. 7	adde: Paus. 7,7,2. 8,3 Polyb. 20,6,8
p. 288 app. crit. 13	⟨...⟩ *ἄνθρωπον* Manfredini; textum tamquam sanum traditum servat Flac., male
p. 289 app. sim.	adde: 3 Xen. Hier. 7,9 sq. 11,11, unde fluxerunt mor. 152 b Themist. 1,10 d 2,36 a

	6,80d al. Synes. de regno 13a
app. crit. 1	*πράττοντες* (codd.) servant Flac. Manfredini, sed praestare videtur emendatio, quam protulit Zie.
19	*ἐπάνω τιθεὶς* mor.
22	*ὑφεῖλκε κάτωθεν* mor.
p. 292 app. crit. 12	*Τραγίσκου τοὔνομα* Phot.
15	*αὐτοῦ* Phot.
p. 293,21 mg. dext.	adde: a. 233
app. sim. Cap. 30	adde: v. Cleom. 6,7 mor. 552ab Paus. 8,27,12
app. crit. 2	adde: *χρῶμα φαίνεσθαι ἠλλοιωμένον* Phot. cod. M
p. 294 app. sim. Cap. 31. 32	lege: Plut. Agis 13,5 sqq. ...
app. crit. 20	adde: *καὶ* om. cod. Ambr. A 151 sup. (= a), del. Rei.
p. 296,26	*Σύρον*] cf. ad p. 280,22
p. 297, 6	*το σκέλος ἔσπασε*] cf. L. W. Daly, Miltiades, Aratus and compound fractures, AJPh 101, 1980, 59 sq. (*σπᾶν τὸ σκέλος* i. q. crus frangere)
p. 299, 2 et app. crit.	⟨*τῶν*⟩ *αὐτῶν* Manfredini, bene
p. 300 app. sim.	adde: 21 mor. 552b
p. 301 app. crit.	adde: 17 *εὐθὺς*] *αὖθις* Cor.
p. 302, 2—3 et app. crit.	⟨*ἦν*⟩ *ἄξιον* iam Bekker
5 et app. crit.	*καίτοι* (codd.) tuentur Flac. Manfredini
app. crit. 23	possis ⟨*συμ*⟩*μαρτυροῦντος*
p. 303,25 et app. crit.	*οὐδεὶς* Flac., prob. Manfredini, fort. Plutarchum corrigens
app. crit.	adde: 16 *ἔγγυθεν*] *ἐκεῖθεν* Ald. Bekker
p. 304,14 et app. crit.	*ὑπαντῶσι* (G^2Π L) praeferunt Flac. Manfredini, recte, ut videtur
p. 305,11 et app. crit.	*ποιεῖν* servat Flac., fort. recte
p. 307, 1 et app. crit.	†*μηδὲν ἀ. εἰς φ.* (Zie. Manfredini) *παιδαγωγὸν εἰς ὁμιλίαν* tempt. Mittelhaus; traditum textum ut sanum edit Flac.
22 et app. crit.	⟨*Κορινθίων*⟩ (Zie.) fastidiunt Flac. Manfredini, iure
p. 308,22 et app. crit.	*ὅτι* (codd.) tuentur Flac. Manfredini, recte
p. 309, 3 et app. crit.	*ἠτιῶντο* ⟨*τούτων*⟩ Cor.; v. app. crit. p. 308,22
23	(fr. 226 B.[4] = 85 (nr. 590) Page)
p. 310,18	ad Cap. 47 sqq. cf. D. P. Orsi, Osservazioni

	sui capitoli finali della Vita di Arato plutarchea, AFLB 25/26, 1982/83, 179–187
21 et app. crit.	*καὶ ἀπραξίᾳ* Kron. (Mnem. III 1, 1933, 161 sqq.), haud male
p. 312,15 et app. crit.	*ἀναδύ⟨ν⟩ουσα* Kurtz *ἀναλύουσα* Mittelhaus Flac. Manfredini, fort. recte
p. 313 app. crit. 18	post 'Zie.' adde: *προσιοῦσιν* Cor.
p. 314,14 et app. crit.	⟨*δὲ*⟩ (Zie.) aspernantur Flac. Manfredini, fort. recte
p. 315 app. crit.	adde: 10 sqq. artissime contracta exhibet Phot. bibl. cod. 245 p. 399 a 31 sqq.
19	*φθορὰν* servant Flac. Manfredini, iure
p. 316, 6	(150 Hendess = nr. 358 P.-W.)
21 et app. crit.	[*τοῦ μηνὸς*] (Porter) *ἐν ᾗ* Flac. [*τοῦ μηνὸς ἐν*] *ᾗ* Manfredini; sed gravior corruptela latere possit
app. crit.	adde: 3 *τε* om. Phot. cod. A 4 *τούτου* Phot. cod. A[2]
12	adde: *μεταβάλλοντες* Phot.
17	*Ἀράτειον* Phot.
p. 317,17 mg. dext.	adde: a. 197
24 mg. dext.	adde: a. 181
app. sim.	adde: 11 cf. TrGF II ad. F 371; mor. 108e
p. 318	De vita Artaxerxis egit D. P. Orsi, Tracce di tendenza anticirea (Plutarco, Vita di Artaserse, capp. 1–19), Sileno 5/6, 1979/80, 113–146.
p. 318,14	*Κτησίαν*] FGrH 688 T 11 d. F 15 a)
app. sim. 6	adde: cf. C. Franco, Prometheus 17, 1991, 130 sq.
p. 319, 6–p. 320,17 (20)	FGrH 688 F 17
14 et app. crit.	*τέκοι* Cor.
19 et app. crit.	⟨*ἐκεῖ*⟩ (Zie.) respuunt (Jacoby) Flac. Manfredini, recte
20 et app. crit.	*Ἀθηνᾶν* ⟨*ἄν*⟩ *τις* recipiunt Jacoby Flac. Manfredini, quibus assentiendum est
p. 320, 8 et app. crit.	⟨*οὖν*⟩ (Zie.) aspernantur Flac. Manfredini
11 et app. crit.	*ἀποθνήσκειν* servant Jacoby Flac.
14 et app. crit.	*κατέπεμψεν* ⟨*βασιλεὺς*⟩ Jacoby dubitanter
p. 321, 8–10 et app. crit.	..., *καὶ ἡδόμενος ἐν τῷ δ. ... ἐν δὲ τῷ ...* Flac., audacter
24 et app. crit.	*ἐμοὶ δὲ* ⟨*βασιλεῖ*⟩ Manfredini dubitanter;

	possis *βασιλεῖ* pro *ἐμοὶ* inserere
p. 322, 7 et app. crit.	*ἢ γαμετῆς* tuentur Flac. Manfredini, opinor iure
app. crit. 2	*καὶ γυναικεῖα* servat Flac., vix recte
p. 323 app. crit. 11	*ὑποψίαις* iam cod. Par. 1673 (= C)
p. 325 app. crit. 20	adde: *ἐν* ⟨*ἧ*⟩*τινι* Madvig
p. 327,12 et app. crit.	⟨*μοὶ*⟩ *μὴ ζῆν* Cor.
25 et app. crit.	*οὗτος* (Sch. Stegmann) placet
app. sim.	adde: Cap. 10 sq. Oros. 2,18
p. 328, 8 et app. crit.	*ὁρμῆς* optimo iure praeferunt Flac. Manfredini
p. 330 app. crit. 4	*ζήσας* iam Sol.
13	*αὐτῷ* iam Sol.
p. 331, 1 et app. crit.	*Φαλλῦνον* (post Am. Cor.) Flac. Manfredini; sed plurimi codd. Xenophont. praebent *Φαλῖνος* (*-ῦνος* cod. F)
app. crit. 14	*φυγόντα* iam cod. Par. 1673 (= C)
p. 332,27 et app. crit.	⟨*ὧ*⟩ Sint.: om. codd. (sec. Manfredini)
app. crit. 6 et 22	*ἀβελτερίας* codd.: corr. Rei. (sec. Manfredini)
p. 334, 9 et app. crit.	possis *προσκαθημένου πλήθους* (Jacoby) vel *πρ. -ων πλήθει*
app. crit. 24. 25	*ἣν – κυβεύειν* exhibet Phot. cod. 245, 399a 38 sq.
p. 335,25 et app. crit.	*εὐνούχους* (codd.) tuentur Flac. Manfredini, iure, ut opinor: namque vox *εὐνοϊκός* a consuetudine nostri fere aliena esse videtur. (*εὔνους* post Emp. et Sint. etiam Jacoby)
app. sim. 28	adde: Dion. Chr. 74 (57), 14 Polyaen. 7,18,1
p. 336, 8	*τοὺς συνδεδεμένους στρατιώτας*] errorem Plutarchi subesse suspicatur Jacoby, Ctesiam haec de custodibus furacibus narravisse coniciens
28 et app. crit.	*ἐπιτραγῳδεῖται* (codd.) tamquam active dictum vertunt Flac. Manfredini; sed aut passive dictum accipiendum aut cum Cor. emendandum erit (cf. v. Per. 28,2)
p. 337,23 sqq.	rumorem illum Marcum imperatorem simili dolo in fratrem et generum suum L. Verum inter cenam usum esse eumque veneno interfecisse (H. A. Ver.

	11,2; cf. Aur. Vict. 16,7) cft. G. Marasco, Prometheus 12, 1986, 159–162.
app. crit. 7	adde: ὁρῶσά ⟨τε⟩ Sch., bene
18	adde: ⟨ἐν⟩ τῷ Stegmann
p. 338 app. crit. 4	συνήσθετο Cor. sec. Manfredini
9	adde: corr. Anon.
p. 339 app. crit. 8	τιμοκράτην sscr. cod. Vat. Pal. 2 sec. Manfredini
p. 340, 2	Πολύκριτος] (FGrH 559 T 1)
app. crit.	adde: 11 ὁμοῦ ⟨τι⟩ Cor.
p. 341 app. crit. 17	lege: καὶ del., μὲν ante ὑπὸ inser. Rei.
p. 342 app. crit. 2	κομίσοντας Cor.
p. 343 app. crit. 15	ἵππων] λίθων Dacier
25	adde: κατακόπτειν Kron.
p. 345 app. crit.	adde: 18. 19 habet Phot. cod. 245, 399a 39 sq.
20. 21	adde: [τὰ] ἀτιθ. ... ⟨τὰ⟩ ψοφοδεῆ tempt. Kron.
29	κατεργάσεσθαι iam cod. Par. 1671 (= A) p. corr. et 1672 (= B)
p. 346 app. crit. 30	adde: καὶ[2]] ἢ Poutsma
p. 347,19–26	FGrH 689 F 7b
p. 348,19	Σοφόκλειον] (fr. 786 N.[2] = 870 R.)
app. sim. 21	adde: cf. mor. 77cd
p. 350,15 et app. crit.	Ὡρομάζης (P) Flac. Manfredini
app. sim. 19	adde: Themist. 32,362c
app. crit.	adde: 16 τὸ τέλος L sec. Manfredini
p. 351,18–23	FGrH 690 F 20b
app. sim. 23	adde: cf. mor. 355bc 363c (= FGrH 690 F 21) Ael. v. h. 4,8 (6,8)
p. 352	Vitarum paria exstant in editione Francogallica:
	Plutarque, Vies. T. XI, edd. R. Flacelière – E. Chambry, Paris 1976.
	Praeterea adeas moneo:
	Plutarco. Agide e Cleomene. Tiberio e Caio Gracco. Introduzione, traduzione e note di D. Magnino; testo greco a fronte; con contributi di B. Scardigli e M. Manfredini, Milano 1991. — G. Marasco, Commento alle biografie plutarchee di Agide e Cleomene, Roma 1981.
p. 352,10	(fr. 464 N.[2] = 505 R.)

app. crit. 21	ἀπηκριβωμένως (L) praefert Helmbold (Mnem. III 9, 1941, 63)
p. 353 app. sim. 12	adde: Stob. 4,23,49
app. crit. 20	possis ἀνοδίᾳ, sed ἀνοίᾳ (codd., edd.) sanum esse videtur, nisi Babrii βάραθρον et ἄκανθαι obstant
p. 354 app. crit. 13	textum a vv. dd. Schoemann et Sint. commendatum recipit Flac.
p. 355, 5 et app. crit.	Μανδόνιον (Π L) tuentur Beloch (GrG II 1², 595) Flac. Marasco, recte, ut videtur
p. 356,20	Ἀρχιδαμίας] fortasse eadem atque fortis illa mulier, quae senatum Lacedaemoniorum increpat v. Pyrrh. 27,4
p. 357, 6 sqq.	cf. E. Schütrumpf, The Rhetra of Epitadeus. A Platonist's Fiction, GRBS 28, 1987, 441—457
23 sqq.	cf. F. J. Gómez Espelosín, Plutarco y la revolución social, in: Estudios sobre Plutarco (v. ad p. 72) 87—94
26	L. Campagnano di Segni, Commento a Plutarco, Agide 6,1—2, Scr. Class. Isr. 4, 1978, 28—37
p. 358, 9	cf. U. Bernini, Duo note sull'eforo Lisandro in Plutarco e in Cicerone, e sullo Spartiata Mandroclida nel Pirro e nell'Agide plutarchei, AIV 117, 1978/79, 451—465
15 et app. crit.	δὲ e cod. Par. 1673 (C) Flac., vix recte
p. 359 app. crit. 29	προτείνοντα (codd.) tuetur Flac., fort. recte
p. 360,18—p. 361,13	FGrH 596 F 46
23	χρησμῶν] (nr. 222 P.-W.)
app. sim. 23	lege: mor. 239 ef ...
p. 362 app. sim. 21	adde: Dion. Chr. 32 (15), 67; 33 (16), 57
p. 366 app. crit. 18	μανικὴν (codd.) servat Flac., frustra
p. 367 app. crit. 29	Λεωνίδα (Fuhr) praetulerim
p. 369,12 et app. crit.	τοὺς πρὸ τοῦ ἐφόρους R. Schneider (RhM 29, 1874, 359), bene
22—28	FGrH 596 F 37
p. 370,28 et app. crit.	τὸν καλούμενον Κεάδαν Colonna (RFIC 105, 1977, 337 sq.) cl. Thuc. 1,134,4; τὸν καλ. Καιάδαν, cum Xy., Flac.

p. 372,24	*Λακεδαιμόνιοι*] (FGrH 596 F 23)
app. crit. 7	*εἶπεν* del. Flac., iure obloquuntur Colonna (RFIC 105, 1977, 338) Ingenkamp (Gn 51, 1979, 238)
p. 373, 5 sqq.	cf. U. Bernini, Archidamo e Cleomene III. Politica interna ed estera a Sparta (241–227 a. C.), Athenaeum n. s. 59, 1981, 439–458
10–16	FGrH 596 F 38
p. 374,10 sq.	*Σφαίρου τοῦ Βορυσθενίτου*] (fr. 622 SVF I 140 = FGrH 585 T 3a)
18	*Τυρταῖος*] (test. 28–30 G.-P.)
p. 375 app. crit. 16	*καταφανὴς ὁ Κλ. αὐτῷ ἐμπ.* (per errorem?) Flac.
p. 377,14 et app. crit.	*μάτην*] traditum verborum ordinem sanum non esse liquet; Stephanum sequitur Flac., praetulerim quae Ri. temptavit
p. 378,13–19	FGrH 596 F 39
app. sim.	adde: 25 mor. 552 ab
p. 380, 9	*Εὐρυκλείδαν*] an idem atque *Εὐκλείδας*, frater regis (Cleom. 11,5. 28,3. 6 sq.)? Opinatur Marasco cl. Polyb. 2,65,9. (*Ἐπικλείδαν* appellat Paus. 2,9,1)
p. 381,15	(Cypr. fr. 20,2 Kinkel = 23,2 Allen = F 18,2 Bernabé = F 24,2 Davies)
app. sim.	adde: 16 mor 459d ‖ 18 mor. 29d ‖ Cap. 31 FGrH 598 F 1
p. 383, 1 et app. crit.	*βασιλεύειν ἐπιχειρῶν* secl. Jacoby, obloqu. Marasco
3 et app. crit.	*Χαρίλαον* (Π) cl. v. Lyc. 5,8 Flac.
28	*Σφαῖρος*] SVF I fr. 623 = FGrH 585 T 3b)
p. 387,10 et app. crit.	*Λασιῶνι* (Manso) dubitanter Flac.
18 et app. crit.	*πέμπων* fort. cum Flac. servari potest
19	possis *αὐτῷ*
p. 389,23 et app. crit.	*ὁμήρους* deleverim (nisi quis praetulerit *λαβόντα τριακοσίους μόνον ἢ διδόντα ὁμήρους κτλ.*)
25 et app. crit.	*Κυλαράβιον* Flac. (*Κυλ(λ)άραβιν* v. Pyrrh. 32,5 Cleom. 26,2)
p. 391, 9–14	FGrH 596 F 40
p. 394,12 et app. crit.	*συχνῶς* (Blaß) arridet
17 et app. crit.	*καταστήσαντος* servat Flac., fort. recte
p. 396,16 et 23	*τὸ παιδίον, παιδάριον*] *τοὺς παῖδας* cap. 22,4; cf. ad p. 413

28 sqq.	cf. J. Ducat, Cléomène III et les Hilotes, Ktèma 12, 1987, 43—52
p. 397, 9 et app. crit.	*διασπάσαι* Harrison (PCPS 136/38, 1927, 32), prob. Helmbold
p. 400,28 et app. crit.	*Κυλάραβιν* Flac.; cf. ad p. 389,25
p. 401,19	*ὁ πρῶτος*] (Crantor fr. 7b Mette = Bion. Borysth. F 46 Kindstr.)
app. sim. 19	adde: Sext. Emp. adv. eth. 53
p. 402,17 sqq.	cf. R. Urban, Das Heer des Kleomenes bei Sellasia, Chiron 3, 1973, 95—102
p. 403 app. crit. 3	[*ὁπλιτικῆς*] etiam Flac. *ἐπαλλήλου?* Michaelis sec. Jacoby
p. 405,13 et app. crit.	*Αἰγιαλίαν*] *Αἰγιλίαν* (Cor.) Flac.; sed nomen insulae *Αἴγιλα* fuisse manifestum est: cf. Dion. Per. 499 Steph. Byz. Plin. n. h. 4,57
p. 406,28 et app. crit.	*Αἰγίλων* (Fuhr) praetulerim; cf. ad p. 405
p. 407,22 et app. crit.	*γυναικοκρατίαν* cum Cor. (et Flac.) scribendum esse docet Conomis cl. § 2; hac voce utitur Plut. in v. Lyc. 14,2 et Cat. M. 8,4 (cf. mor. 198e)
app. sim.	adde: 25 cf. mor. 56de 60a
p. 409 app. sim.	adde: 13 v. Pyrrh. 13,2
app. crit. 19	*δὲ* (codd.) ... *δι' ἀπορίαν ὡς οἶμαι* commendant Flac. Ingenkamp (Gn 51, 1979, 239)
p. 410, 5 et app. crit.	⟨*οὐ*⟩ *μετρίως* (Rei.) Flac., cui assentior
p. 413,11. 12. 18 (cf. p. 414,4)	*τὰ παιδία*] de numero liberorum Plutarchus sibi non constat; de hac re cf. Marasco ad c. 29,3 (p. 589)
p. 414 app. crit. 29	lege: *προσετρέποντο* Phot. cod. A^2 (*προσετέρποντο* Phot. MA^1)
p. 416	Ad vitas Gracchorum a Plutarcho conscriptis adhibeas:

Vita dei Gracchi. Introduzione, testo e commento di E. Valgiglio, Roma 1957.

D. B. Nagle, A Historiographic Account of Plutarch's Tib. Gracchus, Diss. Univ. of S. California, Pasadena 1968. — H. G. Ingenkamp, Plutarchs 'Leben der Gracchen.' Eine Analyse, ANRW II.33,6 (1992), 4298—4346. — F. Wulff Alonso, Plutarco y Apiano. Algunas no-

	tas sobre biografía, historiografía e historia en relación con los Gracos y Mario, in: Estudios sobre Plutarco (v. ad p. 72) 81–86
p. 417,18	(cf. fr. 11 ORF 148 Malcov.[3])
p. 418,23–25 et app. crit.	qui noluerit v. d. Fuhr sequi possit *ἀνδραγαθίᾳ ... καὶ ... δικαιοσύνῃ, καὶ ... ἐπιμελείᾳ, καὶ ἐγκρατείᾳ πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀπαράλλακτοι.* (sine lacunae signum Flac.)
p. 419,18 et app. crit.	*εἰ μὴ* (Steph. Xy.) probant Conomis Flac., recte
p. 420, 5	*Φαν⟨ν⟩ιος*] (fr. 4 HRR I[2] 139)
5 sqq.	cf. M. Sordi, La tradizione storiografica su Tiberio Sempronio Graccho e la propaganda contemporeanea, MGR 6, 1978, 299–330
p. 421, 5 mg. dext.	adde: a. 137
p. 424, 1	(fr. 13 SVF III p. 245 sq.)
11	(fr. 2 HRR I[2] 119)
12	*τῆς Τυρρηνίας*] cf. D. B. Nagle, The Etruscan Journey of Tiberius Gracchus, Historia 25, 1976, 487–489
p. 425, 5 sqq.	cf. E. Gabba, Motivazioni economiche nell'opposizione alla legge agraria di Tib. Sempronio Gracco, in: Polis and Imperium. Stud. in hon. of E. T. Salmon, Toronto 1974, 129–138
14	(fr. 13 ORF 149 Malcovat.[3])
p. 427 app. sim.	adde: 18 mor. 609a
p. 431, 3 et app. crit.	*παραφαίνουσι* (codd., Flac.) defendi potest: cf. Aristoph. ran. 1362
5	(fr. 4 ORF 105 sq. Malcovat.[3])
p. 432, 1	(fr. 16 ORF 151 sq. Malcovat.[3])
21 et app. crit.	*εἰς* servat Flac., sed contra nostri consuetudinem: cf. mor. 291c 828f
p. 438, 5. 6	*Νέπως ὁ Κορνήλιος*] (fr. 9 HRR II 37 = fr. 51 Marshall)
p. 439,10	(fr. VIII 1 Zie. = 3 Sandbach)
26	(fr. 15 ORF 177 sq. Malcovat.[3])
p. 440,11 et app. crit.	*λαμπρότερον* (codd., Wuhrmann in vers. Germ.) tuetur Flac., fort. recte
p. 441,21	(fr. 23 ORF 180 Malcovat.[3])
app. crit. 25	*εἰσ. ... ἐξ.* (codd.) Flac.

p. 442, 5	(fr. 29 ORF 182 Malcovat.[3])
16	(fr. 31 ORF 183 Malcovat.[3])
p. 443,23	(fr. 65β et 66 ORF 197 sq. Malcovat.[3])
app. crit. 10	*κατ' αὐτοῦ* (G) *διδόναι κρίσιν* cum edd. vett. Flac. (uter in ordine verborum erraverit, mihi quidem non liquet)
p. 445,17 et app. crit.	*μόνον* ⟨*ὄν*⟩ (Blaß) Flac., recte
p. 446,19	l. 26 sq. delenda, hic inserenda (fr. 46 ORF 190 Malcovat.[3])
28	cf. U. Hall, Appian, Plutarch, and the tribunician elections of 123 B.C., Athenaeum n. s. 50, 1972, 3–35
p. 447,23–25 et app. crit.	*δυσχεραίνουσα*⟨*ν*⟩ ... *βουλομένη*⟨*ν*⟩ (Steph.) Flac., fort. recte
p. 449	(fr. VIII 2 Zie. = 4 Sandbach)
p. 451, 2 et app. crit.	*ἀρχόντων* (codd.) servat Flac., recte, ut opinor
17 et app. crit.	[*οὐ*] vel *εὖ* (pro *οὐ*) Valgiglio (SIFC 39, 1967, 237 sqq.)
p. 452, 2	(cf. Corn. Nep. fr. 15 HRR II 38 sqq. = fr. 59 Marshall = ELM CXXIV fr. 5 Cugusi)
p. 453,17	*τὸν τοῦ πατρὸς* scribas moneo; *τὸν* per errorem excidit
app. sim.	Cap. 36–38 etc. tollas, paginae 454 subiungas; quae numerum 2 sequuntur (Liv. per. — Oros. 5,12,6) ad p. 455,2 referenda sunt
p. 459,10 et app. crit.	post *ᾐσχύνθησαν* cui bono *ἂν* inserere voluerit Flac. non liquet
26 et app. crit.	*ἀνασῶσαι* (codd.) iure tuetur Flac.
app. sim. 30	adde: Macar. 8,25. 70 Apost. 17,49
p. 460,11. 12 et app. crit.	possis (v. d. Blass praeeunte) *ἐκείνῳ δ' ὁ Πύθιος* ⟨*ἦν*⟩ *βεβαιωτής*
p. 461 app. crit. 24	*ἄοπλος* (GL) praefert Flac., iniuria, ut videtur: Plutarchum enim voci *ἄνοπλος* favisse optimorum codicum auctoritate satis firmatur; cf. tamen P. A. Hansen ad mor. 874a (Plutarchi De Herodoti malignitate, Amstelodami 1979, p. 68 app. crit. 16)
p. 462 et app. crit.	*ὑπὲρ* (codd.) cum Flac. servandum: cf. e.g. mor. 30a 152b 781c. e v. Cic. 3,7

Vol. V. Fasc. 1.

Maxime cum principibus philosopho esse disserendum · Ad principem ineruditum · An seni sit gerenda res publica · Praecepta gerendae rei publicae · De tribus rei publicae generibus · De vitando aere alieno

Vol. V. Fasc. 2. Pars 1.

Vitae X oratorum · Placita philosophorum

Vol. V. Fasc. 2. Pars 2.

De comparatione Aristophanis et Menandri · De Herodoti malignitate

Vol. V. Fasc. 3.

Aetia physica · De facie in orbe lunae · De primo frigido

Vol. VI. Fasc. 1.

Aqua an ignis utilior · De sollertia animalium · Bruta ratione uti · De esu carnium I · De esu carnium II · Platonicae quaestiones · De animae procreatione in Timaeo · Epitome libri de animae procreatione in Timaeo

Vol. VI. Fasc. 2.

Libri contra Stoicos et contra Epicureos scripti

Vol. VI. Fasc. 3.

De musica · De libidine et aegritudine · Parsne an facultas animi sit vita passiva

Vol. VII.

Fragmenta

B.G. TEUBNER STUTTGART UND LEIPZIG

BIBLIOTHECA TEVBNERIANA

PLVTARCHVS, Vitae parallelae

Vol. I. Fasc. 1.

Theseus et Romulus · Solon et Publicola · Themistocles et Camillus · Aristides et Cato maior · Cimon et Lucullus

Vol. I. Fasc. 2

Pericles et Fabius Maximus · Nicias et Crassus · Alcibiades et Coriolanus · Demosthenes et Cicero

Vol. II. Fasc. 1

Phocion et Cato maior · Dion et Brutus · Aemilius Paulus et Timoleon · Sertorius et Eumenes

Vol. II. Fasc. 2

Philopoemen et Titus Flaminius · Pelopidas et Marcellus · Alexander et Caesar

Vol. III. Fasc. 1

Demetrius et Antonius · Pyrrhus et Marius · Aratus et Artaxerxes · Agis et Cleomenes et Ti. et C. Gracchi

Vol. III. Fasc. 2

Lycurgus et Numa · Lysander et Sulla · Agesilaus et Pompeius · Galba et Otho

Vol. IV

Indices

In Einzelausgaben:
Alexander et Caesar
Demosthenes et Cicero

B.G. TEUBNER STUTTGART UND LEIPZIG